R.S. 8,54,C,13,2

Catena aurea angelici Thome aqnatis i [illegible]geliū Marci ex rece
ptiſſimis [illegible] doctorib' miro ar
tificio [illegible] ſūmi pō
tificis Vrbani q̄rti op' plane
nſa laude ſup[illegible]'iuſſio
ne dignū nuper [illegible]
ſtri examine poli
tum ac duplici
[illegible] illu=
ſtratū.
✠

Tabula alphabetica.

¶ Regeſtum alphabeticū illuſtrium ſententiarum preclariſſimi operis Catene Auree cōflate angelico ingenio diui Thome aquinatis. Super Marcū.

A

Anime manēt poſt mortē 56.
Arbor maledicta. 52.
Antichriſti multi. 59.
Anagoge reſurrectionis. 77.
Apparitiōis ordo. 78.
Apparitiones chriſti. 77.
Allegoria paſſionis. 75.
Anagoge de vino. 66.
Argumētū reſurrectionis. 66.
Allegoria corporis chriſti. 63.
Anima vidua dicitur. 58.
Allegoria de ficu. 61.
Anguſtia temporum. 60.
Antichriſti perſecutio. 60.
Abominatio in ſacro. 59.
Anime vires que. 56.
Approbatio legis. 8.
Angelicꝰio annespicitur. 2.
Apertio celorum qualis 4.
Allegoria capharnaū. 10.
Arriani dānantur. 10.
Archiſynagogi typus. 23
Abundātia virtutis chriſti. 40.
Abnegatio ſui. 37.
Annus noui teſtamēti. 34.
Argumentū pulchrū. 39.

B

Beati qui ſint apud xp̄m.. 30.
Beatitudo ſanctorū qualis. 19.
Bene omnia facit ieſus. 57.
Baculi crucis myſteriū. 20.
Benedictus a domino quis. 17.
Beati pauperes qui ſint. 30.
Benefaciendi hominibus.. 43.
Binarius myſticus. 51.
Baptiſmus ioannis. 3.
Baptiſte predicatio 3.
Baptiſte vita. 5.
Baptizatꝰ chriſtus. 4.
Baptiſmi dignitas. 4.
Baptiſmi neceſſitas. 4.
Boanerges quid ſit. 115.
Bethſaida myſtica. 36
Beati apud iudaeos. 29.
Beatitudinis vie. 27.

C

Credere non ſufficit ad ſalutem. 79
Celum multiplex. 80.
Crucifixionis myſteriū. 73.
Calicis enarratio. 67.
Chriſti illuſio. 22.
Conſilia praua. 70.
Cuſtodia angelica. 13.
Charitas ignis eſt. 69.
Chriſtiani ſunt regij. 72.
Cenaculū grande eccleſia. 65.
Cythare armonia. 65.
Cupiditas iude 64.
Conſilium peruerſum 64.
Chriſtus rabboni. 49.
Cōminatio ieſu. 7.
Calciamentū chriſti. 3.
Cōparatio ioānis et chriſti. 72.
Chriſtus ſedens et ſurgēs 19.
Calix ioānis et iacobi. 48.
Cautela boni operis. 42.
Caro putrida vnde. 43.
Chriſtus doctor hebreꝰ. 46
Cura apoſtolorum. 47

D

Deus ſolus bonus. 10.
Deum quis diligat. 23.
Dilectio triplex. 23.
Dilectio proximi. 23.
Dies mali qui ſint 60.
Dies iudicij ignota. 62.
Deus homini cōparatur. 54.
Duo vbera ſponſe. 56.
Demoniacꝰ ſpiritalis. 7.
Demones chriſtum nouerunt. 7.
Doctrina doctorum. 12.
Differentia auditorū. 15.
Duo errores dānātur. 16.
Diſcipuli ioannis. 11.
Doctrine chriſti ratio. 17.
Duo piſces myſtici. 28
Doctrina moralis 31.
Decapolis regio. 93.
Demonū ſeuitia. 40.
Dextera chriſti. 48.
Diuicie quō male. 46.
Duplex corpus. 43.
Damnum ſpiritale. 24.
Debitum multiplex. 58.

E

Euchariſtie ſuſceptio. 76.
Eccleſia dicitur ciuitas. 64.

Tabula alphabetica.

Eſurica ieſu. 52.
Exemplum chriſti. 50.
Exemplum iudicij. 52.
Exemplum tentationis chriſti. 5.
Euangelij ratio. 5.
Euangeliſtarum diuerſitas. 1.
Exempla duo. 12.
Eſtimatio demonum. 21.
Error damnatur. 31.
Effeta quid. 33.
Exceſſus mentalis. 37.
Exemplum chriſti. 35.
Euchariſtie inſtitutio. 76.
Euchariſtie gratia. 76.
Electio diuina qualis. 50.
Elemoſyne ſuaſio. 43.
Elemoſyne vtilitas. 43.
Elemoſyne facilitas. 43.

F

Facies chriſti ſpecioſa. 5.
Fidei virtus magna. 45.
Fidelium mores quales. 30.
Filius nouit omnia. 62.
Filius patri equalis. 3.
Fidei effectus. 53.
Fides imperfecta. 53.
Fibus ſpiritalis. 7.
Femorprimus romanorum. 1.
Fratres chriſti qui. 16.
Fides aliena prodeſt. 9.
Filia ſuſcitata.
Fidei chananee laus. 52.
Fiducia predicatorum. 25.
Fructus ſapit arborem. 28.
Fractio panis myſtica. 29.
Fimbria chriſti myſtica. 27.
Fermentum phariſeorum. 35.
Felicitatis affluentia. 42.
Fidelis ſeruus quis. 61.
Fidelis amicus quis. 27.
Finis malorum qualis. 71.

G

Gratie cõmendatio. 3.
Gratia multiplex. 4.
Gloria paradiſi. 55.
Gloria permanens. 35.
Generis nobilitas. 19.
Gentium predicatio. 80.
Galilee ſignificatio. 78.
Gloria crucis. 70.
Gethzemani interpretatio. 67.
Glorie vane deteſtatio. 57.
Generatio chriſtianorum. 61.
Gratia euangelij. 58.
Gloria chriſti 9.
Grabatum peccatoris 10.
Gemitus chriſti cauſa. 33.
Gehenne hyſtoria. 43.

H

Hereditas chriſti in quo. 54.
Hymnus angelicus quis. 49.
Hora nocturna que ſit. 70.
Homo dicitur ois creatura. 79.
Hora crucifixionis. 73.
Hymnus ieſu quis ſit. 66.
Hyſtoria breuis. 60.
Hyſtoria rara. 59.
Honor ieſu exhibitus. 51.
Herodianorum hereſis. 55.
Herodiani quare dicti. 14.
Honor ieſu ad matrem. 17.
Honor perſone chriſti. 21.
Hyſtoria vetus. 26.
Hereticorum deteſtatio. 37.
Hereſis varietas. 52.
Humilitas chriſti. 73.
Humilitatis valor. 48.

I

Ieſus meſſyas. 3.
Ieſus ſtans in celo. 80.
Ieſu illuſio ſpiritalis. 73.
Ioſeph de arymathia laus. 76.
Inſultus demonũ. 74.
Ieſus taciturnus. 69.
Ironica locutio. 68.
Iudas fuit cõicatus. 66.
Ieſus quomodo in orto. 66.
Innouatio mundi. 61.
Iude multi hodie. 64.
Inuidie venena. 57.
Ieſu pulchra queſtio. 57.
Impenitentie peccatum. 16.
Iſcarioth iudas. 17.
Inteſtini belli malum. 16.
Inuidie iudeorum. 27.
Ioannis hyſtoria. 27.
Ioannis et helie comparatio. 39.
Iuſti non ſunt ſcandalizandi. 42.
Innocentia puerilis 45.

L

Labor auarorum vanus. 59.
Labor viatorum vtilis. 59.
Lachryme chriſti. 70.
Laus charitatis. 37.

Limbus patrum. 70.
Lectio euangelij. 3.
Lumen fidei. 7.
Latronum allegoria. 74.
Lux optabilis. 49.
Legatorum allegoria. 54.
Lapis chriſtus. 55.
Loculte ſunt iudei. 3.
Legio quid ſit. 22.
Legio demonum. 22.
Lucerna ſub modio. 26.
Laus trium apoſtolorum. 38.
Legis iuſticia. 46.
Legis et euangelij cōparatio. 46.
Legis cerymonie. 37.

M

Marie preconium. 56.
Marie virginitas. 56.
Marie excellentia. 20.
Marie, tres que fuerint. 75.
Mulierum ſanctarum laus. 75.
Mulieres nūcie reſurrectionis. 77.
Mos eccleſie. 76.
Monimenti figura. 76.
Mos iudeorum. 70.
Mixtio calicis. 66.
Mandatum magnum. 57.
Medicus chriſtus. 3.
Meditatio legis. 13.
Moralis doctrina. 12.
Miraculum magnum. 29.
Manetis error 40.
Myſterium crucis. 36.
Modus curādi pectoris. 42.
Miracula prauorum. 42.
Mola aſinaria. 43.
Mos hebreorum. 44.
Manicheorum error. 45.
Melliflua verba ſapientie. 45.

N

Nature due in chriſto. 3.
Naſcentis chriſti paupertas. 36.
Nobilis magdalene laus. 64.
Nemo ſine peccato. 28.
Nobilitas vnde orta. 43.
Notula euangelij marci. 6.
Notula de deſerto. 3.
Nominum ratio. 2.
Nauicula eccleſie. 14.
Neceſſitas ſoluit legem. 13.
Notula de micis gentilium. 32.
Natalem qui celebrauerunt. 27.
Notula pulchra. 34.
Notabilis queſtio. 48.
Notanda duplex queſtio. 48.

O

Ordo conuerſus. 75.
Oratio ſecundaria. 68.
Orandi modus. 43.
Orationis vtilitas. 30.
Oſculum traditionis. 86.
Oliueti mons. 58.
Opinio theophili. 63.
Oſanna interpretatio. 50.
Occubitus ſolis. 8.
Opus ſeruile. 15.
Opinio rara. 21.
Occaſio ſcandali. 33.
Omnia chriſti ſacra. 33.
Opinio vulgi. 36.
Opinio apoſtolorum. 36.
Opinio de ioanne. 36.
Operatio duplex in chriſto. 54.
Oculus auucus nature. 43.

P

Preuaricatio legis. 69.
Prophetia ieſu. 64.
Paſſionis figure. 72.
Petri negatio. 70.
Penitentia petri. 71.
Paraſcheue quid. 74.
Partes mundi. 61.
Paſcha myſticum. 64.
Paſſio voluntaria. 51.
Principes gentilium. 49.
Progreſſus eccleſie. 4.
Penitentie exempla. 4.
Publicani qui ſint. 11.
Peccator non laudet. 14.
Parabolarum vſus. 18.
Parabolarum ratio. 18.
Parabolarū diuerſitas. 18.
Parabole diffinitio. 17.
Panis iudeorum. 27.
Panes quinqꝫ. 28.
Phariſeorum malicia. 30.
Predicatoris mores. 25.
Patientia diſcipuloꝝ. 29.
Poſſibilia fidei. 40.
Preparatio mortis. 37.

R

Ratio quadrantis. 58.
Ratio fidei. 53.
Ratio euangelij. 3.

Super Marcum.

Remotio lapidis. 77.
Reſurrectio aſſeritur. 56.
Rubi ſignificatio. 56.
Regnum chriſti quale. 51.
Rarum miraculum. 53.
Rhetia apoſtolorum. 6.
Reuelatur ſecretum. 10.
Recidiuatio arguitur. 22.
Regula ſacre ſcripture. 18.
Refectio myſtica. 28.
Ratio miraculorum. 25.
Reputatur peccator mortuus. 41.
Ritus peccantium. 48.
Reputatur peccati natura. 47.
Reputatur peccatum nõ ens. 47.
Reſoluit queſtio perplexa. 44.
Ratio humilitatis. 41.
Ratio paſſionis predicta. 48.

S

Signa quinq; credentium. 79.
Signa myſtice exponũtur. 79.
Sanſonis figura. 73.
Septem demonia. 78.
Sepultura myſtica. 76.
Sabbati gaudium. 76.
Signa duplicia. 79.
Sacrificij mutatio. 66.
Solutio ſathane. 60.
Stare dei. 50.
Saduceorum hereſis. 56.
Seruus dicit chriſtus. 1.
Sabbati dignitas. 7.
Sacerdos verus chriſtus. 9.
Sapientia perfectorum. 19.
Superſtitio damnatur. 30.
Sacramentum vnctionis. 25.
Signum glorie. 39.
Stupor extaticus. 37.
Scribarum obſtinatio. 37.
Scandalum duplex. 42.
Sal fidelium. 44.
Sal in ſacrificijs. 43.

T

Titulus trium linguarum. 74.
Theologia ſymonis. 73.
Trina domitio. 68.
Tres apoſtoli quare. 67.
Tranſlatio montium. 53.
Templi prophanatio. 52.
Templum dei mens. 52.
Tropologia heredis. 55.
Tactus chriſti virtus. 8.
Trinitatis myſterium. 4.
Tropologia paralytici. 10.
Throni xij. 14.
Tropologia medici. 11.
Tabita cumi quid. 24.
Tria ieſu refugia. 20.
Tempeſtas ſpiritalis. 20.
Tempus gentilium. 32.
Tranſfiguratio chriſti. 39.
Tria tabernacula. 37.
Triduum turbe. 34.

U

Uanitas mundi. 4.
Uox diuina inualuit. 75.
Ueli ſciſſura. 75.
Unctio corporum vnde. 76.
Uigilia rectorum eccleſie. 2.
Uanitas militum. 72.
Uerſutia iudeorum. 54.
Ueritas occultanda. 54.
Uocatio gentium. 1.
Uox clamantis. 1.
Uices chriſti et ioannis. 5.
Uirtutes cardinales. 6.
Uiolatio ſubbati. 13.
Uince comparatio. 18.
Uicioſus auditor. 35.
Uigilie quattuor. 29.
Uſus pecuniarum. 46.

4-5.

REuerē-
do in xp̄o patri
dn̄o Hanibal-
do: Baſilice. xij
aploꝝ venera-
bili pbr̄o Car-
dinali fr̄ Tho-
mas de aquino
ordinis fratrū predicatorū ſe totū.
Rerū opifex deus ſolo ſue bonita-
tis intuitu cūcta i eſſe pducēs: na-
turalē boni amorē oibus indidit
creaturis: vt dū vnaqueq; res bo-
num ſibi cōueniēs naturalr amat
et appetit: quadā cōuerſione mira-
bili in ſuū recurrere demōſtret au
ctorē. Sꝫ in hoc preferꝫ ceteris rō-
nalis natura: q ipm vlem bonita-
tis fontē per ſapiētiā intueri pōt:
et per charitatis amorē ſuauiter de
guſtare: vñ fit. vt ſapientie bonum
quo ad ipm fontē bonitatis acce-
dimus oibus hūanis bonis ſm re
cte rōnis iudiciū preferaꝫ. Hec eſt
eñ que faſtidiū neſcit: ita vt q eaꝫ
edit adhuc eſuriat: et qui eā bibit
ſitire nō ceſſet. Hec ē q intātū pctō
repugnat: vt qui ſm ipam operan
tur: nō peccent. Hec eſt que indefi-
cientē fructū ſuis miniſtris largiꝫ
vt q eā elucidāt vitā poſſideāt ſem
piternā. Precellit itaq; voluptates
dulcedine: ſecuritate: ſedes et re-
gna: vtilitateq; diuitias vniuerſas
Laus euangelij. Hmōi igiꝫ delectatus muneribus
euāgelice ſapiētie a ſeculis in my
ſterio abſcōdite: quā in lucē produ
xit dei ſapientia incarnata: mini-
ſterium expoſitionis adhibui: ſa-
crorū doctorū ſñias cōpilando: ad
qd me induxit primitus felicis re-
cordationis. Urbani pape quarti
mandatum. Uerum q eodē ſum-
mo pontifice ex hac vita ſubtracto
tria euangelia: Marci: Luce: et Jo
annis exponenda reſtabāt: ne op⁹
qd obedientia inceperat: negligen
tia imperfectum relinqueret: cum
multo labore diligens adhibui ſtu
dium: vt quatuor euangeliorū ex-
poſitionē cōplerem: eadē in omni-

bus forma ſeruata imponēdis ſan
ctorum auctoribus et eoꝝ nomini-
bus preſcribendis. Et vt magis
integra et continua predicta ſancto
rum expoſitio redderetur: quaſdā
expoſitiones doctorū grecorū in la
tinū feci tranſferri: ex quibus plu
ra expoſitionibus latinorū docto-
rum interſerui: auctorū nominib⁹
prenotatis. Uerū quia congruit vt
de laborum fructibus oblationes
ſacerdotibus offerant: expoſitio-
nis euangelice opus: laboris mei
fructū apoſtolorū preſbytero cen-
ſui offerendū. in quo veſtra ſuſci-
piat auctoritas debitum: vt ſcien-
tis induſtria iudicij cenſuram ex-
erceat: et antiqua dilectio amoris
affectū in offerentis munere com-
prehendat. Glo.

VOcatio-
nem gentiū et cauſam
ſalutis earū eſaias p
pheta manifeſto pre-
nūciat oraculo dicēs.
Deus meus factus eſt fortitudo
mea. et dixit. Parum eſt vt ſis mihi
ſeruus ad ſuſcitandas tribus ia-
cob et feces iſrael cōuertēdas. De-
di te in lucem gentium vt ſis ſalus
mea vſq; ad extremū terre. Hie. ſu
per iſaiā. In quibus verbis oſten
ditur xp̄m appellari ſeruū inquā-
tum eſt formatus ex vtero. Nā an-
te verba iſta premittitur. Hec dicit
dn̄s formans me ex vtero ſeruum
ſibi. Fuerat ſiquidē voluntas pa-
tris vt peſſimi vinitores miſſum ſu
ſciperent filium. vnde et ipſe xp̄us
ad diſcipulos loquitur. In viam
gentium ne abieritis: ſed ite ma-
gis ad oues perditas domus iſrl
q igitur iſrael nō eſt reductus ad
deum: propterea dei filius loqui-
tur iudeis non credentibus dicēs.
Deus meus factus eſt fortitudo
mea: qui et conſolatus eſt me ſuper Allegoria pulchra.
abiectiōe ppli mei. Et dixit mihi.
Parū eſt ſi ſeruias mihi ad ſuſci-
tandas tribus iacob: que ſuo vi-
tio corruerunt: et ad feces ſiue reli

quias iſrael conuertēdas. Pꝛo il-
lis eīn dedi te in lucē gētiū olim: vt
illumines vniuerſum mundū: ⁊ ſa
lutē meā: per quā hoīes ſalui fiūt
vſq ad extrema terre facias ꝑue-
nire. Glo. Ex premiſſis igitur vobis
duo poſſumus colligere quoꝝ pri-
mum eſt diuina virtus que fuit in
xp̄o: et qua efficax fuit ad gentiū
illuminationē: q2 dr: deus meus fa
ctus eſt foꝛtitudo mea. Deus igitur
erat in xp̄o mundū recōcilians ſi-
bi: vt ap̄ls ad coꝛinthios dicit. vñ ⁊
euangelium per qđ credentes ſal-
uantur: virtus dei eſt in ſalutem
omni credēti: vt idē ap̄ls ad ro. di
cit. Scđm aūt eſt illuminatio gen-
tium ⁊ ſalus mūdi ex diſpoſitione
patris per xp̄m cōpleta: q2 dr. De-
di te in lucē gentiū. vñ poſt reſur-
rectionē ſuā dñs vt diſpoſitionem
patris impleret ad predicandū di
ſcipulos miſit: dicens. Docete oēs
gentes: quoꝝ quidā ad predicādū
iudeis: quidā ad predicandū gēti
bus miniſteriū acceperunt. Q2 ꝟo
euangeliū opoꝛtuit nō ſolū pꝛedica
ri ꝓpter pñtes: ſed etiā ſcribi ꝓpter
futuros: eadē diſtinctio eſt in ſcri-
ptoꝛib9 euangelij obſeruata. nam
mattheus iudeis euāgeliū hebꝛai
co ſermone ſcripſit. Marc9 aūt pri-
mus euāgeliū ſcripſit in gētibus.
Euſe. in eccl'iaſtica hiſto. Cum eīn
romane vꝛbi clarū verbi dei lumē
Primiti nus fer fuiſſet exoꝛtū: ſermo veritatis ⁊ lu-
nor ro- cis que per petrū pꝛedicabatur: vni-
mano- uerſoꝝ mentes placido illuſtrauit
rum. auditu: ita vt quottidie audiētib9
eū nulla vnq̄ ſatietas fieret: vnde
neq eis auditio ſola ſufficiebat: ſ3
marcū diſcipulū ei9 oībus pꝛecib9
exoꝛant: vt ea que ille verbo pꝛedi-
cabat ad perpetuā eoꝝ commoni-
tionem habendā. ſcripture trade-
ret: quo domi foꝛiſq in hmōi medi
tationib9 verbi ꝑmanerēt: nec ꝑus
ab obſecrādo deſiſtūt q̄ que oꝛaue
rant impetrarent. ⁊ hec fuit cauſa
ſcribēdi euangeliū ſcđm marcū. Pe-
trus ꝟo vt per ſpiritūſctm̄ religio-
ſe ſe cōperit furto ſpoliatū: delecta
tus eſt. fidē eoꝛū per hoc deuotio-
nemq ꝯſiderans: factū ꝯfirmauit:
⁊ in perpetuū legendā ſcripturam
eccleſijs tradidit. Hiero. ſuꝑ marcū
Principiū aūt q2 a ꝑfectionis eta-
tis xp̄i pꝛedicatiōe inchoat: nec la-
boꝛat in natiuitate infantuli ꝗ loq
tur de perfectione filij dei. Chry.
cōpendioſam aūt ac bꝛeuē narra-
tionē facit: in ꝗ magrm̄ imitat9 eſt
ſc3 petrū bꝛeuitati ſtudentē. Aug.
de cō. euā. Vñ matthe9 ꝗ regiā xp̄i
ꝑſonā narrādā ſuſceperat: habuit
marcū ſibi tanq̄ comitē ⁊ abbꝛeuia
toꝛē adiunctū: ꝗ ſua veſtigia quo-
dā modo ſequeretur. Regū eīn ē nō
eſſe ſine comitū obſequio. Sacer-
dos aūt qm̄ i ſctā ſctōꝝ ſolus intra
bat: ꝓpterea lucas cuius circa ſa-
cerdotiū xp̄i erat intentio: non ha-
buit q̄ſi q̄ ſociū obſequentē qui ſuā
narratiōe3 quodam mō bꝛeuiaret.
Beda. Notandū eſt etiā q9 euāge-
liſte ſancti diuerſum narrationis
ſue ꝑmoꝛdiū ſinguli diuerſum ſta-
tuere terminū. Mattheus nāq a
natiuitate dñica exoꝛdiū ſumens:
ad tp̄s vſq dñice reſurrectionis ſe
riē ſue narratiōis perduxit. Mar-
cus ab initio euāgelice pꝛedicatio
nis incipiens peruenit vſq ad tp̄s
aſcenſionis dñi ⁊ pꝛedicationis di-
ſcipuloꝛū eius cunctis gētibus per
oꝛbem. Lucas aūt a natiuitate pꝛe
curſoꝛis inchoās euāgeliū termi-
nauit in aſcenſione dñica. Joānes
ab eternitate verbi dei pꝛīcipiū ſu
mēs: vſq ad tp̄s dñice reſurrectio-
nis euāgelizādo pertingit. Ambꝛ.
ſuꝑ lucā. Q2 igitur marcus a poten-
tie ceperit expꝛeſſione diuine: re-
cte ſub leonis imagine figuratur.
Remi. ſuꝑ mat. Per leonē etiā ſi-
gnatur marcus: q2 ſicut leo terribi
lem vocē in deſerto emittit: ſic mar
cus a voce in deſerto incepit dicēs.
Vox clamātis in deſerto. Aug. de
cō. euā. Quāuis ⁊ de figura alr di-
ci poſſet. Marcus eīn ꝗ neq ſtirpē *Marci negociū*
regiā vt mattheus ob hoc per leo-
nem ſignatus: neq ſacerdotalem:
vt lucas ſignatus ꝑ vitulū: vel co-

gnationē vel ↄſecrationē narrare
voluit:ꝛ tñ in eis verſatus oñdiꝛ q̄
homo xp̄s opatus eſt : per hoīs fi=
gurā in illis quattuoꝛ aīalibus ſi=
gnatus vř. Theoph. Uel euange=
lium ſm marcū cū aquila innuit:a
prophetia em̄ ioānis incepit. Pro=
phetia ꝟo acute que a longe ſunt
ſpeculatur vt aquila. Ca. ſ.

Nitiū euāgelij Je
ſu xp̄i filij dei.
¶ Hiero. in prologo.
Marcꝰ euāgeliſta ſa
cerdotiū in iſrl̄ agēs
ſm carnez leuita ad
dñm.cōuerſus euangeliū in italia
ſcripſit:oñdens in eo quid ꝛ gene=
ri ſuo deberet xp̄s. nā initiū euan=
gelij in voce ,pphetice exclamatio=
nis inſtituens:oꝛdinē leuitice ele=
ctionis oñdit:predicans ioannē za
charie filiū in voce angeli emiſſuz
dicēs. Initiū euā. ieſu xp̄i filij dei.
Hieř. Euāgeliū grece dꝛ latine bo=
na annunciatio predicaꝛ:qđ ,ppꝛie
ad regnū dei ꝛ remiſſionē pertinet
peccatoꝛū. Eſt em̄ euangeliū p̱ qđ
venit redēptio fideliū ꝛ beatitudo
ſanctoꝛū. Quattuoꝛ aūt euangelia

Nota hāc nominum idēptitatē.

vnū ſūt:ꝛ vnū quattuoꝛ. In hebꝛeo
ieſus: In greco ſother:in latino ſal
uatoꝛ dꝛ. Xp̄s autē grece: Meſſias
hebꝛaice:latine vnctꝰ.i.rex ꝛ ſacer
dos dꝛ. Beda. Cōferendū aūt eſt h̄
euāgelij pꝛincipiū pꝛincipio mat=
thei quo ait. Liber gñationis ieſu
xp̄i filij dauid:filij abꝛaā. Hic autē
dꝛ filij dei. ex vtroq̱ em̄ vnus dñs
ieſus xp̄s:dei ꝛ hoīs filius eſt intel
ligendus. Et apte pꝛimus euāge=
liſta filiū hoīs eū:ſcđs filiū dei no=
minat: vt a minoꝛibus ad maioꝛa
paulatim ſenſus nř aſſurgeret:ac
per fidē ꝛ ſacřa hūanitatis aſſum=
pte:ad agnitionē diuine eternita=
tis aſcenderet. Apte etiā q̄ hūanā
erat gñationē deſcripturus :a filio
hoīs cepit. Dauid. ſ. ſiue abꝛaam.
Apte etiā his q̄ libꝛū ſuū ab initio
euāgelice predicatiōis inchoabat
filiū dei magis appellare voluit ie
ſum xp̄m:qꝛ hūane erat nature de

Collatio marci atq̱ ioānis.

,pgenie přiarchaꝝ veritatē carnis
ſuſcipe. Et diuine fuit potētie euā
geliū mundo pꝛedicare. Hyla. ſup
lucā. Nō aūt ſolo noīe ↄteſtatꝰ eſt
xp̄m filiū dei:ſed etiā pꝛopꝛietate.
Nos filij dei ſumꝰ ſed nō talis hic
filius. Hic em̄ verus ꝛ ,ppꝛius eſt fi
lius oꝛigine:nō adoptione:verita=
te:nō nuncupatione:natiuitate nō
creatione.

¶ Sicut ſcriptum eſt in iſaia
,ppħa. Ecce ego mitto angelū
meū ante faciē tuā q̄ pꝛepara
bit viā tuā ante te. Uox clamā
tis in deſerto. Parate viā dñi:
rectas facite ſemitas eius.

¶ Beda. Scripturꝰ euāgeliū mar=
cus:ↄgrue pꝛimo ponit teſtimonia
,pphetaꝝ:vt eo cūctis ſine ſcrupu=
lo dubietatis ſuſcipiēda q̄ ſcribe=
ret intimaret:q̄ hic a ,pphetis an=
tea predicta eſſe demōſtraret. Si=
mulq̱ vno eodēq̱ euāgelij ſui pꝛi=
cipio. et iudeos q̄ legē ac ,pphetas
ſuſceperāt ad ſuſcipiēdā euāgelij
gřam ac ſacřa q̄ ipſoꝝ ,pphete pꝛe
dixerāt iſtituit. Et gētiles q̄ p̱ euā=
gelij pꝛeconia ad dñm venerāt: ad
auctē q̄q̱ legis ꝛ ,ppħaꝝ ſuſcipien
dā venerandāq̱ ,puocat. vñ dicit.
Sicut ſcriptū ē in iſaia ,ppħa. Ec=
ce ego mit. an. meū an. fa. tu. Hie.
de optimo gñe interpꝛetandi. Hoc
aūt nō ſcribiꝛ in iſaia:ſed in mala
chia i nouiſſimo. xij. ,ppħaꝝ. Chꝛ.
Pōt aūt dici ꝙ falſitas eſt ſcripto=
ris. Uel aliter. Diceꝛ ꝙ duas pro=
phetias in diuerſis locis dictas a
duobus propħis in vnū cōgregās
poſuit. In iſaia em̄ ,ppħa poſt eze
chie deſcribiꝛ hiſtoꝛiā. Uox clamā.
in deſer. In malachia ꝟo. Ec. mit.
an. meū. Scđs igitur euangeliſta
duas ,pphetias poſuit:vt ab iſaia
dictas : et ad vnam lectionem hic
referens:tacens vero a quo dica=
tur. Ecce ego mit. an. me. Auguſt.
de que. euan. Sciens enim omnia
ad auctoꝛem referēda dicta hec ad
iſaiā reuocauit : qui ſenſum illum

prior itinmauerat. Deniq poſt vba malachie ſtati ſubiecit dicens. Uox cla. i deſ. vt iungeret vba vtriuſq pphete ad vnũ ſenſũ ptinentia ſub vocis pphe pſona. Beda. Uel aliter itelligendũ ẽ: qr ↄ ſi nõ hec vba inueniunt in iſaia. ſenſus tñ eorũ iueniunt in multis alijs locis: ↄ maniſeſtius in hoc q ſubiunxit. Uox cla. in deſ. Nã q dixit malachias mittẽdũ angelũ añ faciẽ dñi q ppararet viam ei⁹: hoc ẽ qd dixit iſaias vocẽ clamãtis in deſto audiẽdã q diceret. Parate viã dñi. In vtraq ãt ſnia ſiliter parãda via dñi pdicat. Potuit aũt fieri vt aio marci euãgeliũ ↄſcribẽtis p malachia iſaias occurrerit: vt fieri ſolet: qd tñ ſine vlla dubitatione emẽdaret: ſaltem ab alijs admonitus: qui ipſo adhuc in carne viuente legere potuerunt: niſi cogitaret recordationi ſue q ſctõ ſpũ regebat: nõ fruſtra occurriſſe aliũ p alio nomen pphe. Sic eñ iſinuant qcũq per pphas ſpũſſctũs dixit: et ſingula eſſe oium ↄ oia ſingulorũ. Hiero. Per malachiã q pris vox ſonat ad filiũ q ẽ facies pris vñ agnitus ẽ. Beda. Angelus ãt vocat ioãnes nõ nature ſocietate iuxta here ſim origenis: ſꝫ officij dignitate. Angelus eñ grece: latine nũcius dr: q noie recte appellari potuit ihõ ille q fuit miſſus a deo: vt teſtimoniũ phiberet de lumine: ↄ veniẽtẽ i carne dñꝫ mũdo nũciaret: cũ aſtet oẽs q ſacerdotio fungũt ob euãgelizãdi offm angelos poſſe vocari: dicente ppheta malachia. Labia ſacerdotis cuſtodiũt ſcientiã: ↄ legem requirũt ex ore ei⁹: qr angelus ẽ dñi exercituũ. Theophi. Precurſor igitur xpi angelus dr ppter vitã ãgelicam ↄ reuerẽtiã excelſam. Qd ãt dicit. Ante faciẽ tuã hoc ſignificat. q. d. iuxta te ẽ nũci⁹ tu⁹. vñ oſtẽdit propinquitas precurſoris ad xpm. Etenim iuxta reges ambulant q propinqui ſunt magis. Seqt. Qui preparabit viã tuam ante te. Per baptiſmum eñ ppauit aias iudeorũ vt xpm ſuſciperẽt. Hiero. Uel via dñi q ad hoies igredit pnia eſt per quã de⁹ ad nos deſcendit ↄ nos ad illũ aſcendim⁹. Hinc aũt initiũ pdicationis ioãnis fuit. Pniaꝫ agite. Beda. Sicut aũt ioãnes ãgelus potuit vocari p eo q faciẽ dñi euãgelizando puenit: ita recte appellari ↄ vox potuit: qr vbũ dei ſonando preibat. vñ ſequit. Uox clamantis in deſ. Conſtat eñ q vnigenitus filius vbũ pris vocat. ↄ ex ipa nra locutione cognoſcim⁹: qr pus vox ſonat vt vbũ poſtmodũ poſſit audiri. Hiero. Dr aũt vox clamantis: quia clamor ad ſurdos ↄ longe poſitos ſiue cũ indignatione fieri ſolet. q iudaico certũ eſt pplo eueniſſe: dũ lõge ẽ a pctõrib⁹ ſalus: ↄ aures ſuas obturauerũt ſicut aſpides ſurde: ↄ indignationẽ ↄ irã ↄ tribulationeꝫ a xpo audire meruerũt. Chry. Per hoc aũt qd dr: i deſto. Mãifeſte. oñdit pphia nõ in hierlꝫ diuia fieri dogmata: ſꝫ i deſto. Qd iplebat ad lrãm ioãne baptiſta in deſto iordanis: vbi dei apparitionem ſalutiferam pdicãte. Oñdit ẽt ſmo pphetic9 pter deſertũ qd a moyſe oñſuꝫ fuit: vbi ſemitas faciebat aliud eẽ deſertũ: i q ſerpẽtẽ eſſe ſalutẽ xpi ſignificabat. Hie. Uel in deſto fit vox ↄ clamor: qr deſerti erãt aſpũ dei ſicut domus vacãs ↄ ſcopata: deſti ẽt a propheta rege atq ſacerdote. Beda. Quid autẽ clamaret: apitur cum ſubdit. Parate viã dñi rec. fa. ſe. eius. Omis eñ qui fidẽ rectã ↄ opera bona pdicat: quid aliũ q venienti dño ad corda audientiũ viã parat. vt hec. ſ. corda vis gre peneſtret ↄ lumen vitatis illuſtret. Rectas aũt ſemitas facit dñ mundas in aio cogitationes per ſermonem pdicatiõis format. Hiero. Uel aliter. Parate viam dñi: hoc eſt penitentiam agite ↄ predicate. rectas facite ſemitas eius vt via regia incedẽtes proximos noſtros vt nos ↄ noſmetipſos vt proximos diligamus. Qui enim ſemetipſum diligit ↄ nõ diligit proximũ ad dexteram declinat. Nam multi bene agunt ↄ non

Joãnes ãgelus.

Allegoria: pulchra

bene corrigunt: vt fuit hely. ⁊ q̄ ſe=
met ip̄m odiēs ꝓprimū diligit ad ſi=
niſtrā diuertit. Multi em̄ corrigūt
ſed nō bn̄ agunt: vt fuerunt ſcribe
⁊ pha. Semitas aūt poſt viā ſequū
tur: qr mandata moralia poſt peni
tentiaꝫ explanātur. Theo. Uel via
eſt nouū teſtamētū: ſemite ꝟo vet⁹
q̄ſi attritū. ad viā em̄ neceſſe erat
pparari. ſ. ad nouū teſtamentum.
Ueteris autē teſtamēti ſemitas re
ctas fieri oportebat.

¶ Fuit ioannes in deſerto ba
ptizans ⁊ predicās baptiſmū
penitentie in remiſſionem pec
catorū. Et egrediebatur ad eū
oīs iudee regio: ⁊ hieroſolymi=
te vniuerſi: ⁊ baptizabant̄ ab
illo in iordanis flumine: confi
tentes pctā ſua. Et erat ioan=
nes veſtitus pilis camelorū:
⁊ zona pellicea circa lūbos ei⁹
⁊ locuſtas ⁊ mel ſilueſtre ede=
bat: ⁊ p̄dicabat dicens. Ueniet
fortior me poſt me: cuius nō ſū
dignus procūbens ſoluere cor
rigiam calciamentorum eius.
Ego baptizaui vos aqua: ille
vero baptizabit vos ſpū ſctō.

¶ Hiero. Scđm p̄miſſam iſaie pro
phetiā via dn̄i a ioāne parat̄: per fi
dē baptiſmuꝫ: ⁊ pniam. recte ſemi=
te fiunt p auſtera indicia veſtis ci
licine ⁊ zone pellicee: ⁊ cibi locuſti=
ni: ⁊ mellis ſilueſtris ⁊ humillime
vocis. vn̄ dr̄. Fuit ioānes i deſerto.
Joānes enim ⁊ ieſus querūt qđ in
deſerto amiſſum eſt. vbi vicit diabo
lus: ibi vincitur. vbi cecidit homo
ibi exurgit. Joannes aūt grā dei i
terpretatur. a grā autem narratio
Myſte= incipit. Sequit̄ em̄ baptizans. Per
rium de baptiſmū em̄ grā datur qua pecca
ſerti. ta gratis dimittuntur. Qđ aūt con
ſummat̄ per ſponſum initiat̄ p pa
raniphum. Unde cathecumini hoc
eſt inſtructi: icipiūt p ſacerdoteꝫ: ⁊
chriſmant̄ p ep̄m ⁊ ad hoc deſignā
dū ſubditur. Et p̄dicās baptiſmuꝫ
penitentie i remiſſionē peccatoruꝫ
Beda. Liquet qr ioānes baptiſmū
pnie nō ſolū p̄dicauit: vez etiā qui
buſdā dedit: ſꝫ baptiſmū i remiſſio
nem pctōrū dare nō potuit. Remiſ
ſio eteniꝫ pctōruꝫ in ſolo baptiſmo
xp̄i nobis tribuit̄. Dicit̄ ergo p̄di=
cans baptiſmū pnie in remiſſionē
peccatorū: qm̄ baptiſmum qđ pctā
ſolueret: qr dare non poterat: predi
cabat: vt ſicut icarnatum verbum
patris p̄currebat verbo p̄dicatiōis
ita baptiſmū pnie quo peccata ſol
uuntur p̄curreret ſuo baptiſmate
quo peccata ſolui non pn̄t. Theo.
Uel aliter. Baptiſmus. Joannis ⁊
ſi nō haberet pctōrū remiſſionē: tn̄
homines ad penitentiā inducebat.
Suum ergo baptiſmū pnie predi=
cabat: ſed hec p̄dicatio pnie duce=
bat in remiſſionē pctōrū: qua ſi qui
penitentes xp̄m reciperēt: in remiſ
ſionē reciperent pctōꝝ. Hiero. Per
Joannē aūt ſicut p amicū ſponſi i
ducit̄ ſponſa ad xp̄m: ſicut p puerū
rebecca ad Jſaac. vn̄ ſeq̄t̄. Et egre
diebat̄ ad illum oīs Ju. re. ⁊ Hie.
vni. ⁊ bap. ab illo i iorda. flumine.
Cōfeſſio em̄ ⁊ pulchritudo in ꝯſpe
ctu ei⁹. ſ. ſponſi. Deſilit em̄ ſpōſa de
camelo cū humiliat ſe. Nūc eccl'ia
viſo viro Jſaac. i. ieſu xp̄o. Jorda=
nis aūt deſcēſio aliena iterpretat̄:
vbi pctā abluūt̄. Nos em̄ olim alie
nati a deo p ſupbiā: per baptiſmi
ſymbolū humiliati erigimur in al
ta. Beda. Exemplū aūt ſumitur cō
fitendi pctā: ac meliorē vitā ꝓmittē
di eis qui baptiſma deſiderāt per
hoc quod ſubditur. Confitētes pec
cata ſua. Chry. Qr vero Joānes pe
nitentiam p̄dicabat pnie ſigna ge
rebat in veſtitu ⁊ cibo. vn̄ ſequitur.
Et erat ioannes veſtit⁹ pilis came
li. Beda. Pilis iquit veſtitus nō la
na: aliud auſtere veſtis indicium
eſt: aliđ luxurie eſt mollioris: zona
aūt pellicea q̄ accinctus fuit: vt He
lias mortificationis indiciū ē. Por
ro qđ ſequitur. Et locuſtas ⁊ mel ſil
ueſtre edebat: habitatori ſolitudi=
nis congruum eſt: vt non delitias

ciborū: ſ; neceſſitatē hūane carnis vt expleret. Hiero. Ueſtis aūt Ioā nis ⁊ cibus ⁊ pot⁹ totā auſterā vitā predicatū ſignificat: ⁊ futuras gē tes ad grām dei: q̄ eſt Ioānes: int⁹ ⁊ foris eſſe cōiungēdas. Pilis em̄ cameli diuites gentiū ſignificant: ⁊ zona pellicea pauperes mundo mortui: ⁊ locuſtis errantib⁹ ſapiē tes hui⁹ mundi: q̄ ſtipulas iudeis aridas relinquētes: frumenta my ſtica crurib⁹ trahunt: ⁊ in calore fi dei ſaltus in altū dant: ⁊ melle ſil ueſtri fideles inſpirati de inculta ſil ua ſaginant. Theophi. Uł al'r. Ue ſtis de pilis camelorū doloris erat oſtenſiuum inuente ioāne ꝙ peni tentē dolore oportet. Dolorē em̄ ſac cus ſignificat zona ꝟo pellicea mor tificationē iudaici ſignificat ppl'i. Eſca etiā Ioānis nō ſolū abſtinen tiā notat: ſ; etiā ē indicatiuū intel ligibilis eſce: qua tūc ppl's veſceba tur nō q̄d altū itelligēs: ſ; tñ in alta ſaliens iterūq; ſe deprimens. Tal' em̄ eſt locuſta in altū saliēs ⁊ iterū cadens. Sic igit' ⁊ melle q̄dem ve ſcebatur ppl's qđ erat ex apib⁹ na tū. ſ. ex prophetis: nō tñ cultū ſ; ſil ueſtre. Habebāt em̄ ſcripturas he brei ſicut mel quoddā: ſ; nō bñ itel ligebant. Grego. xxxi. moral'. Uł ip ſa ciborū ſpecie deſignauit dñ; quē ꝑuenit: q: infructuoſe gentilitatis dulcedinē ſūpſit: mel ſilueſtre edit. Q: ꝟo iudeorū plebē in ſuo corpo re in p̄tē ꝯuertit: i cibo locuſtas ac cepit: q̄ ſubito ſalt⁹ dantes ꝓtinus ad terrā cadūt. Salt⁹ em̄ iudei da bāt cū p̄cepta dñi ſe iplere ꝓmitte rent. S; ad terrā cadebāt: cū ꝑ p̄ra ua opa hoc ſe audiſſe denegarent. Habebāt ḡ ſaltū ꝑ vocē: ⁊ caſum ꝑ actionē. Beda. Pot ēt habit⁹ ⁊ vict⁹ Ioānis q̄litatē iterne ꝯuerſatiōis ei⁹ exprimere. Nāq; auſterioribus vtebat' idumentis: q: vitā peccātiū nō blādimētis fouit: ſ; vigore aſpe re inuectionis increpauit. Zonā pel liceā hēbat circa lūbos q: carnē ſuā crucifixit cū vitijs ⁊ cōcupiſcentijs. Locuſtas ⁊ mel ſilueſtre edebat: q:

Tropologica expoſitio.

Iudei ꝑ locuſtas deſignati.

dulce q̄dā ſapiebat turbis p̄dica tio ei⁹: exiſtimāte pplo ne ipſe eēt xp̄s. ſ; ocius finē ſortita eſt itelligē tib⁹ ei⁹ auditorib⁹: q: non ipſe xp̄s. ſed precurſor ⁊ propheta eſſet xp̄i. In melle etem̄ dulcedo: in locuſtis eſt alacer volat⁹. vñ ſeq̄t'. Et p̄dica bat dicens. Uenit fortior me poſt me. Glo. Hoc dicebat ad remouen dū turbe opinionē: q̄ eū xp̄m eē cre debat: fortiorē aūt xp̄; eſſe p̄nūciat q̄ remiſſurus erat pctā: qđ ipſe fa cere nō valebat. Hiero. Quis ēt for tior eſt grā q̄ abluūt pctā: quā ioā nes ſignificat: ille qui ſepties ⁊ ſe ptuagies dimittit pctā. Grā q̄dem ꝑor eſt: ſed ſemel dimittit pctā. per baptiſmū: mīa vero ad miſeros ab adā vſq; ad xp̄m p. lxxvij. gñatiōes ⁊ vſq; ad centū. xliiij. milia puenit. Chry. Ne aūt eſtimaret hoc ſm cō parationē ſui ad xp̄m dicere ſubiū git. Cui⁹ nō ſum dignus ꝓcumbēs ſoluere corrigiam calciamentorū; eius. Nō ē aūt idē ſoluere corrigiā calciamentorū ei⁹: qđ hic. Marcus dicit: ⁊ calciamenta portare. qđ di cit. Matthe⁹. Et quidē narratiōis ordinem ꝓſequentes euangeliſte. nec in aliquo fallētes dicūt vtrūq; Ioannē dixiſſe ſm alterū; ſenſum. cōmētantes ꝟo circa hoc different expoſueruntvnū quodq;. Corrigiā em̄ vocat ligamen calciamentorū;. Ad excellētiā igitur ptātis xp̄i ⁊ di uinitatis magnitudinē extollendā hoc dicit: ac ſi diceret neq; in mini ſtri ordine deputari ſufficiens ſu;. Magnū eni; eſt in his q̄ ſūt corpis xp̄i q̄ſi ꝓcūbendo iferius attende re: ⁊ imaginē ſuprorū iferius vide re ⁊ ſoluere vnūquodq; inexplica bilium que ſunt circa myſterium i carnationis. Hiero. Calciamentū; enim inextrema parte corporis eſt. In fine em̄ ad iuſtitiā eū ſaluator incarnatus. vñ per ꝓph̄a; dicitur. In idumeam extendam calciamē tum meum. Grego. in omel'. Cal ciamenta etiam ex mortuis aīalib⁹ fiunt. Incarnat⁹ ergo dñs veniens quaſi calciatus apparuit: q̄ in diui

Mos veterũ

nitate ſua morticina nr̃e corruptio-
nis aſſũpſit. vel alr̃. Mos apud ve
teres fuit vt ſi q̇s eã q̄ ſibi cõpete-
ret accipe vxorẽ nollet: ille ei calcia
mentũ ſolueret: qui ad hãc ſpõſus
iure ꝓpinq̃tatis veniret recte ꝗ ſe
indignũ eſſe ad ſoluendã corrigiã
calciamenti eiꝰ denunciat: ac ſi ap-
te dicat. Ego redemptoris veſtigia
denudare nõ valeo: q2 ſponſi nomẽ
mihi imeritus non vſurpo. Theo.
itelligiť ꝟo et ſic. Omẽs qui venie
bant ⁊ a Joanne baptizabanť p pe
nitentiam ſoluebanť ⁊ a ligamine
pctõrũ in xp̄m credendo. Igiť oiũ
aliorũ Joannes ſic ſoluebat corri-
giam. i. vinculũ pctõrũ. Jeſu ꝟo nõ
valuit corrigiã ſoluere. q2 nõ iuenit
in eo pctm̃. Beda. Sic ꝗ Joannes
dñm nõ adhuc manifeſte dñm aut
dei filiũ: ſꝫ tm̃ virum ſe fortiorem ꝑ
dicat. Non enim rudes adhuc au-
ctores tanti capiebant archana ſa
cramenti: ꝙ filius dei eternꝰ homi-
ne aſſumpto ex ꝟgine denuo natꝰ
eſſet in mundũ: ſed paulatim per
agnitionẽ glorificate humilitatis i
troducendi erant ad finem diuine
eternitatis: quibus tñ latenter deũ
hũc eſſe verũ declarãs ſubdit. Ego
baptizo vos in aq̃: ille ꝟo baptiza-
bit vos in ſpũſancto. Cui enim du-
bium eſt nullũ poſſe aliũ gratiam
ſpũſſancti niſi deum dare? Hiero.
Quid enim intereſt inter aquam ⁊
ſpm̃ſanctũ qui ferebatur ſup aq̃s?
aqua myſteriũ ẽ hoĩs ſpũs ꝟo my
ſteriũ dei eſt. Beda. Baptizamur
aũt a dño in ſpirituſancto: non ſo-
lũ cũ in die baptiſmatis fonte vite
in remiſſionem peccatorum abluí-
mur: verũ etiam quottidie p gr̃aꝫ
eiuſdem ſpiritus ad agenda q̄ deo
placent accendimur.

¶ Et factũ eſt in diebus illis:
venit ieſus a nazareth galilee
⁊ baptizatus eſt a ioãne in ior
dane. Et ſtatim aſcendens de
aqua: vidit celos apertos ⁊ ſpi
ritum ſanctũ tãꝗ columbam
deſcendentẽ ⁊ manentẽ i ip̄o.
Et vox facta eſt de celis. Tu
es filius meus dilectus: i te cõ
placui.

¶ Hiero. Marcus euangeliſta ſi-
cut ceruus ad fontes aquarũ deſi-
derãs: ſaltꝰ i planis ⁊ arduis dat:
⁊ velut apis melliflua flores ſum-
matim deguſtat: vnde a nazareth
venientem ieſum enarrauit dicẽs.
Et factum eſt in die illis: ve. ieſus
a nazareth galilee ⁊ baptizatꝰ eſt a
Joanne in ior. Chry. Alterum ſiq̇-
dem baptiſma ordinans ad Joan-
nis venit baptiſma: quod reſpectu
ſui baptiſmi incõpletum erat a iu
daico ꝟo baptiſmate alienũ tanꝗ
in amborum medio exiſtẽs: vt per
baptiſmi naturã oſtendat: quia nõ
in peccati remiſſionem baptizaba
tur: aut quaſi indigẽs ſpirituſſan-
cti acceptiõe: his em̃ ambobus ba
ptiſma Joannis carebat. Baptiza
tus eſt autem vt notus omnibꝰ fie
ret ⁊ in eum crederent: ⁊ ad implẽ-
dum oẽm iuſtitiam que eſt obſer-
uatio mandatorum mandatũ ſiq̇-
dẽ erat hominibꝰ: baptiſmũ ſubire
prophete. Beda. Baptizatus eſt: et
vt baptiſmate ſuo Joannis baptiſ
ma comprobaretur: ⁊ vt iordanis
aquam ſanctificans per deſcenſio
nem columbe: ſpirituſſancti in la
uacro credentium monſtraret ad-
uentum: vnde ſequitur. Et ſtatim
aſcendens de aqua vidit apertos
celos ⁊ ſpiritũſanctũ tanꝗ colum
bam deſcendentẽ ⁊ manentẽ in ip̄o
Aperiuntur autẽ celi. nõ reſeratio
ne elementorũ ſꝫ ſpiritalibus ocu
lis: quibus ezechiel i ꝑncipio volu
minis ſui eos aptos eſſe cõmemo-
rat: hoc aũt ꝙ apertos celos poſt
baptiſma vidit nr̃i vtiqꝫ gratia fa-
ctum eſt: quibus p lauacrũ regene
rationis ianua panditur regni ce
leſtis. Chry. Uel vt de celis homini
bus ſanctificatio tribuatur: ac ter
rena celeſtibꝰ cõiũgãť. Spũs aũt
ſctũs ſup eũ deſcẽdiſſe dr̃: nõ tanꝗ
tunc primũ ad eũ acceſſerit: nõ em̃

Cur xp̄s baptizari voluit.

ab eo vnquā fuerat derelict⁹: ſed vt
oñderet xp̄z q̄ a Joāne predicabatᷓ
tanq̄ꝫ digito quodā fidei oib⁹ demō
ſtratū. Beda. Qđ ēt in baptiſmum
deſcēdere viſus eſt ſpūſſcūs: ſignuꝫ
erat conferende nobis in baptiſmo
grē ſpiritalis. Hiero. Hec eſt auteꝫ
vnctio xp̄i ſm carnē. ſ. ſpūſſanct⁹ de
q̄ dr̄. Unxit te de⁹ deus tuus oleo le
titie pre ꝯſortib⁹ tuis. Beda. Bene
ā̄t in ſpecie colūbe deſcēdit ſpūſſan
ctus: qđ multū ſimplex ē alal: atq̄ꝫ
a malicia fellis alienū: vt figurate
nobis īſinuaret qꝛ ſimplicia corda
q̄rit: nec habitare dignatᷓ in menti=
bus impijs. Hiero. In ſpecie ēt co=
lūbe ſpūſſcūs deſcēdit: qꝛ in cātico:
de eccl'ia canitᷓ. Spōſa mea. amica
mea. dilecta mea. colūba mea. Spō
ſa in patriarchis: amica in prophe
tis: proxima in ioſeph: ꝛ mea dilecta
in Joāne baptiſta. Colūba in xp̄o ꝛ
apoſtolis: q̄b⁹ dr̄. Eſtote prudentes
ſicut ſerpentes: ꝛ ſimplices ſicut co
lūbe. Beda. Sedit autē colūba ſup
caput ieſu: neq̄s putaret vocē pr̄is
ad Joānē factā: nō ad dn̄ꝫ. Bn̄ aūt
addidit manentē in ipſo: hoc. n. eſt
xp̄o ſpeciale vt iplēs eū ſemel ſpiri=
tuſſanctus nunq̄ꝫ recedat. Nā fide
libus eius ad ſigna virtutū ꝛ mira
cula faciēda aliq̄n grā ſpūs cōfertᷓ:
aliq̄n tollitᷓ: q̄b⁹ tn̄ ad opationē pie=
tatis ꝛ iuſtitie ad amorē dei ꝛ proxi
mi ꝯſeruāduꝫ nūq̄ꝫ grā ſpūs abeſt.
Ipſuꝫ aūt q̄ baptizādus cum alijs
ad Joannē venit: verū eſſe filiū dei
in ſpiritu ſcō baptizare volentē vox
pr̄is docuit. vn̄ ſequitᷓ. Et vox facta
eſt de celis. Tu es filius meus dile
ctus in te cōplacui. Non aūt p hoc
ipſe fili⁹ qđ neſciebat docetᷓ: ſed no=
bis q̄d credere debeamus oſtendi
tur. Augu. de cō. euā. vn̄ Matthe⁹
ait dictū eſſe: fili⁹ meus dilectus. qꝛ
oſtendere voluit ad id valere qđ di
ctuꝫ eſt. Hic eſt filius meus. vt illis
potius q̄ audiebant iudicaretur ꝙ
ipſe filius eſſet dei. Si autem que=
ris: quid horū in illa voce ſonuerit:
quodlibet accipe dūmodo ītelligas
eos qui nō eandē locutionē rettule
runt eandem rettuliſſe ſnīam. Qđ
aūt de⁹ in filio ſibi placuiſſe videatᷓ
admonemur ex eo qđ dictū eſt: in te
cōplacui. Beda. Nos quoq̄ꝫ vox ea
dem docuit p aquā ablutiōis ꝛ ſpi=
ritū ſanctificationis dei poſſe filios
effici. myſteriuꝫ ēt trinitatis in ba=
ptiſmate demonſtratᷓ. filius bapti=
zatᷓ: ſpūs deſcendit in ſpecie colum
be. pr̄is vox filio teſtimoniū perhi=
bētis auditᷓ. Hiero. Moraliter aūt
ꝛ nos de volubilitate mundi: odore
florū mundicie tracti cū adoleſcen=
tibus poſt ſponſuꝫ currimus: ꝛ ba=
ptiſmi ſacro de duob⁹ fontibus: di=
lectionis dei ꝛ proximi grā remiſſio
nis abluimur: ꝛ aſcendentes ſpe ce
leſtia ſecreta mundi cordis oculis
intuemur. Dehinc ſpm̄ ſcm̄ ſpiritu
contrito ꝛ humiliato cū ſimplici cor
de deſcendentem ad manſuetos: ꝛ
cum charitate nūq̄ꝫ cadente manen
tem ſuſcipimus. Et vox dn̄i de celis
ad nos a deo dilectos dirigitᷓ. Bea=
ti pacifici qm̄ filij dei vocabuntᷓ. ꝛ
nūc in nobis complacet pater cum
filio: ꝛ ſpiritu ſancto. ſ. q̄n efficimur
vnus ſpiritus cum deo.

Nota pulcherrimum eccl'ie pgreſſuꝫ.

Expoſitio moralis.

¶ Et ſtatim ſpirit⁹ expulit eū
in deſertum. Et erat in deſerto
quadraginta diebus ꝛ quadra
ginta noctibus: ꝛ tētabatur a
ſathana. Erat q̄ꝫ cum beſtijs: ꝛ
angeli miniſtrabant illi.

¶ Chry. Quia xp̄s oīa ad doctrinā
nr̄am opabatᷓ. ꝛ ſuſtinebat: incepit
poſt baptiſmuꝫ ab heremi habita=
tione: ꝛ pugnauit contra diaboluꝫ:
vt vnuſquiſq̄ꝫ baptizatorum tenta=
tiōes maiores patienter ſuſtineat
poſt baptiſmuꝫ: nec turbetur tanq̄ꝫ
preter ſpem hoc cōtingente: ſed oīa
ſuſtinēs māeat triumphator. Etſi
n. deus permittat tentationes fieri
multis alijs modis: ob hoc etiaꝫ p=
mittit: vt cognoſcas ꝙ homo tenta=
tus in maiori honore conſtituitur:
non enim accedit dyabolus: niſi vbi
aliqueꝫ in maiori honore viderit cō
ſtitutum. ꝛ ideo dicitur. Et ſtatiꝫ ex
pulit eum ſpiritus in deſertū. Pro=

pter hoc autem non oñdit euz ſimpliciter euntem in deſertum ſed expulſum: vt hoc itelligas fieri iuxta diuine diſpoſitionis verbũ. per qḋ ẽt inuit ne homo ſeipſum in tentationẽ ingerat: ſed aliũde in tẽtationem q̄ſi expulſos victores exiſtere. Beda. Ueruz ne cui veniret in dubium a quo eũ ſpiritu expulſuz diceret in deſertum: occulte lucas primo poſuit ꝙ ieſus plenus ſpũſancto regreſſus eſt a iordane: ac deinde itulit: ⁊ agebat a ſpiritu in deſertum: ne q̄d ꝯ cũ valuiſſe ſpirit⁹ putaret imundus: q̄ plenus ſpũſancto quo volebat digrediens: q̄ volebat agebat. Chry. Expulit aũt eum ſpiritus in deſertũ: q: n. dyabolum ad tentãdum ꝓuocare ꝓponebat: nõ ſolũ fame ſed ẽt loco occaſionem dedit. Tũc. n. maxie dyabolus ſe igerit: cũ videt aliq̄s ſolitarios permanentes. Beda. Secedit ẽt in deſerto: vt nos doceat relictis mundi illecebris ⁊ ſocietate prauorum diuinis p oĩa ſeruire mãdatis. Tentat ſolus a dyabolo: vt nobis inſinuet: q: oẽs q̄ volunt pie viuere in xp̄o pſecutiones patiuntur. vñ ſequit. Et

Exẽplũ chriſti.

erat in deſerto. xl. dieb⁹: ⁊. xl. noctibus ⁊ tentabat a ſathana. Tentat aũt. xl. dieb⁹ ⁊. xl. noctib⁹: vt indicet q: q̄diu hic viuentes dño ſeruimus ſiue ꝓſpera blãdiant qḋ ad dies ptinet: ſeu aduerſa fiãt: qḋ noctis figure cõgruit: toto tpe aduerſarius aſſit: q̄ iter noſtrũ tentando ipedire nõ ceſſat. xl. enim dies ⁊ noctes totũ huius ſeculi tp̄s iſinuãt: q: quadripartitus eſt mundus: in quo domino famulamur. x. vero ſunt p̄cepta per quorum obſeruantiam contra hoſtem certamus: decem autez quater ducta. xl. fiunt. Sequitur. Erat q; cum beſtijs. Chry. Hoc aũtez dicit vt oſtendat quale erat deſertuz. Inuium. n. erat hominib⁹ ⁊ beſtijs plenum. Sequitur. Et angeli miniſtrabant ei. Poſt tentationem. n. ⁊ victoriam contra dyabolum operatus eſt hominum ſalutem. Et ſicut apoſtolus dicit: angeli in miniſterium mittũtur propter eos qui hereditatem capiunt ſalutis. Notandumq; eſt ꝙ vincẽti tentationẽ aſſiſtunt angeli miniſtrantes. Beda. Conſiderandum etiam ꝙ chriſtus inter beſtias cõmorat vt homo: ſed miniſterio vtitur angelico vt deus. Et nos cum in heremo ſancte conuerſationis beſtiales hominũ mores impolluta mẽte toleramus: miniſterium angelorum meremur: a quibus corpore abſoluti ad eternã beatitudinẽ transferemur. Hiero. Uel tunc beſtie pacate nobiſcũ ſunt ſicut in archa animalia munda cũ imundis: cum caro nõ concupiſcit aduerſus ſpiritum. poſt hoc angeli miniſtri mittuntur nobis: vt reſponſa ⁊ ſolatia cordibus vigilantibus dent.

¶ Poſtq̄ autem traditus eſt Joannes venit ieſus in galileã predicans euãgeliũ regni dei. dicens. Quoniam impletũ eſt tempus: ⁊ appropinquabit regnum dei. Penitemini: ⁊ credite euangelio.

¶ Chry. Marcus euãgeliſta Mattheũ in ordie ſequitur. ⁊ ideo poſtq̄ dixit angelos miniſtrare: ſubiunxit. Poſtq̄ autem traditus eſt Joannes venit ieſus in galileaz. Poſt tentationes ⁊ angelos miniſtrantes recedit in galileã inſtruẽs nos non reſiſtere violentijs malignoꝝ. Theophi. Et vt oſtẽdat nobis ꝙ in perſecutiõibus decet recedere ⁊ nõ expectare: cum vero icide rimus decet ſuſtinere. Chry. Receſſit etiaz vt ad doctrinas ⁊ ſanationes ſeipſum conſeruaret priuſquam pateretur: hiſq; oibus adimpletis: fieret obediens vſq; ad mortẽ. Beda. Joanne tradito recte icipit dominus predicare. vnde ſeq̄tur. Predicãs euãgeliuz regni dei. Deſinente. n. lege conſequenter oritur euangelium. Hiero. Ceſſante vmbra: adeſt veritas: Joannes in carcere: lex in iudea: Jeſus in galilea: Paulus in

gentibus predicans euangeliuz re
gni. Regno.n.terreno ſuccedit pau
pertas:paupertati xp̄ianoꝝ regnū
tribuit ſempiternū. Honor aūt terre
nus ſpume aque vel fumo ſeu ſom=
no cōparat. Beda. Nemo aūt putet
traditionē Joānis in carcerez ſta
tim poſt tentationē.xl.dierū ⁊ ieiu=
nium dn̄i factā. Quiſquis em̄ euā=
geliū Joānis legerit:inueniet dn̄m
añ traditionē Joānis multa docuiſ
ſe:⁊ multa miracula feciſſe habes
n.in euāgelio ipſius. Hoc fecit ini=
tiuz ſignoꝝ ieſus.⁊ poſtea. Nec dū
n.erat miſſus Joannes in carcere.
Fert autem q: cum legiſſet Joānes
Matthei Marci ⁊ Luce volumina:
ꝓbauerit q̄dē textū hyſtorie:⁊ vera
eos dixiſſe firmauerit.: ſꝫ vnius tm̄
Euãge- ãni in q̄ ⁊ paſſus ē poſt carcerē, Jo=
lij ioan- ãnis hyſtoriā texuiſſe. Pretermiſſo
nis rõ. itaq; anno cuius acta a tribus ex=
poſita fuerāt ſupioris tp̄is anteq̄
clauderet Joānes in carcere geſta
narrauit.cū ergo dixiſſet Marcus.
Quia venit ieſus in galileā:predi=
cans euangeliū regni: ſubiūgit di=
cens. Quoniam impletum eſt tem=
pus:⁊ appropinquabit regnuz dei.
Chry. Siquidem completo tempo
re:quando.ſ.venit plenitudo tp̄is
miſitq; deus filium ſuū:conueniens
fuit humanū genus vltimā cōſequi
dei diſpenſationem. Et ideo dicit
ꝙ appropinquauit regnuz dei. Re=
gnum autem dei idem eſt ſcđm ſub
ſtantiam cum regno celorum:quā=
uis differt ratione videretur. Re=
gnuz.n.dei intelligit quo deus re=
gnat.hoc vero eſt in regione viuen
tium:qn̄ facie ad faciē deum viden
tes in bonis promiſſis exiſtent. Si=
ue amorem quis velit ſuſcipere illā
regionem:ſiue aliquaz aliam con=
firmationem eorum qui imaginem
induunt ſupernoꝝ que ꝑ celos intel
ligunt. Satis.n.apparens eſt ꝙ re
gnum dei neq; loco neq; tp̄e conclu=
ditur. Theophi. Uel cōpletum eſſe
dicit dominus tempus legis: quaſi
diceret: vſq; ad tēpus preſens ope
rabatur lex: amodo operabitur re
gnum dei quod eſt ſcđm euangeliū
conuerſatio: que conuenienter aſſi
milat regno celorum. Cū enim vi=
des aliquē carne indutū ſm euāge
lium viuere: nunq̄d nō dices quo=
niā iſte hꝫ regnuz celoꝝ. qđ non eſt
eſca ⁊ potus:ſꝫ iuſtitia ⁊ pax ⁊ gau=
dium in ſpū ſancto? Sequit. Penite
mini. Hiero. Pniaz.n.agit qui vult
eterno bono.ſ.regno dei adherere.
Qui.n.deſiderat nucleū:frāgit nu=
cem. Amaritudinē radicis dulcedo
pomi cōpēſat. Periculū maris ſpes
lucri delectat. Dolorē medicie:ſpes
ſalutis mitigat. Preconia autē xp̄i
illi narrare digne pn̄t: qui ad pal=
mam indulgētie meruerunt perue
nire.⁊ iō poſtq̄ dixit. Penitemini.
ſubiūxit. Et credite euāgelio. Naz
niſi credideritis:nō intelligetis. pe
nitemini igit ⁊ credite.i. renuncia=
te operibꝰ mortuis. Quid.n. ꝓdeſt
credere ſine bonis operibus? Non
tamen bonorum operum meritum
adducit ad fidem:ſꝫ fides incipit vt
bona opera conſequantur.

¶ Et preteriēs ſecus mare ga
lilee:vidit Simonez ⁊ Andreā
fratrez eius mittentes retia in
mare Erant enim piſcatores.
Et dixit eis ieſus. Uenite poſt
me ⁊ faciam vos fieri piſcato=
res hoium. Et ꝓtinus relictis
retibus ſecuti ſunt eum. Et ꝓ=
greſſus inde puſilluz vidit Ja=
cobum zebedei ⁊ Joānem fra=
trem eius:⁊ ipſos in naui:com
ponentes retia:⁊ ſtatim voca=
uit illos. Et relicto patre zebe=
deo in naui cum mercēnariis
ſecuti ſunt eum.

¶ Glo. Poſita p̄dicatiōe xp̄i ad tur
bas agit euangeliſta de vocatione
diſcipulorum:quos fecit ſue predi=
cationis miniſtros. vn̄ ſequitur. Et
p̄teriens ſecus mare galilee vidit.
Simonē ⁊ Andream fratrem eius.
Theophi. Sicut Joānes euangeli=
ſta refert:precurſoris erāt diſcipu=

li Petrus ⁊ Andreas. Uidētes vero
ꝙ Joānes de ieſu teſtimonium de=
derat adiuncti ſunt ei poſt hec do=
lentes: qꝛ Joānes traditus erat: ad
artem propriam ſunt reuerſi. vnde
ſequitur. Mittentes retia in mare.
Nota. Erant. n. piſcatores. Uide aūt eos
de laboribus proprijs enutritos: ⁊
nō ex iniq̄tate. Tales. n. digni erāt
xpi primi diſcipuli fieri. vñ ſubdit.
Et dixit eis ieſus. Uenite poſt me.
nunc ſcd̄o illos vocat. Eſt. n. hec ſe=
cunda vocatio reſpectu illius q̄ legi
tur in Joanne. Ad quid autem vo=
centur: oñditur cū ſubdit. Faciam
vos fieri piſcatores hoīum. Remi.
Quia per rete ſancte predicationis
piſces. i. homines de profundo pe=
lagi. i. infidelitatis ad lucem fidei
traxerunt. Admiranda autem eſt
iſta piſcatio. Piſces. n. cum capiun
tur mox moriuntur. homines cum
capti ſunt verbo predicationis po=
tius viuificantur. Beda. Piſcato=
res autē ⁊ illitterati mittuntur ad
predicandum: vt fides credentium
in virtute dei non in eloquētia atq̄
in doctrina eſſe putaretur. Sequi=
tur. Et protinus relictis rhetibus
ſecuti ſunt eum. Theophi. Non. n.
oportet interuallum facere: ſed ſta
tim ſequi dominum. Poſt hos vero
piſcatur Jacobum ⁊ Joannem: qꝛ
⁊ illi pauperes exiſtentes tamen ſe
nectutem nutriebant paternam.
vnde ſequitur. Et progreſſus inde
puſillum: vi. iaco. zebedei. Relique
runt autem patrem: quia in seque=
la chriſti eos erat ipediturus. Sic
⁊ tu cum a parentibus impedieris:
relinque eos ⁊ accede ad deū. Oſtē
ditur autem ꝙ zebedeus non cre=
didit. Mater vero apoſtolorū cre=
didit que ſecuta eſt chriſtum mor=
tuo zebedeo. Beda. Queri autem
poteſt quomodo binos vocauerit
de nauiculis piſcatores. Primo Pe=
trum ⁊ Andream: deinde progreſ=
ſus paululum alios duos filios ze=
bedei: cum lucas dicat iacobum et
ioannem vocatos fuiſſe ad adiu=
uandum petrū ⁊ andream: ⁊ chri=
ſtum petro tantum dixiſſe. Noli ti=
mere ex hoc iam homines eris ca=
piens: ſimul tamen ſubductis ad
terrā nauibus eos fuiſſe ſecutos.
Unde intelligendum eſt hoc primo
eſſe factū ꝙ lucas inſinuat: ⁊ poſt=
modum ad capturam piſcium eos
ex more rediſſe vt poſtea fieret:
quod marcus hic narrat. Tunc eñ
ſecuti ſunt dominum: non ſubdu=
ctis ad terram nauibus tanquam
cura redeundi: ſed tanquā vocan=
tem ac iubentem vt ſequerentur.
Hiero. Myſtice autem hac quadri
ga piſcatorum vehimur ad ethera
vt Helias. His quattuor angulis
cōſtruitur prima eccleſia. his qua=
tuor litteris hebraicis tetragrama
ton nomen domini agnoſcitur a no
bis: quibus ſimili exemplo precipi
tur: vt audiamus vocē domini vo
cantis: ⁊ obliuiſcamur pupillum
vitiorum: ⁊ domū paterne conuer=
ſationis: que eſt ſtultitia deorum rhe=
te ⁊ aranearum: in quo nos velut
culices pene lapſos tenebat aer
qui pendet in nihili: nauem priſti=
ne conuerſationis abhominantes.
Pellibus enim mortuis tegit adā:
qui eſt genitor noſter ſcd̄m carnē:
⁊ nunc depoſito vetere homine cū
actibus ſuis nouum ſequentes ho=
minem pellibus tegimur ſalomo=
nis: quibus ſponſa gloriatur ſe eſſe
formoſam factam. Simon autem
obediens: Andreas virilis: Jaco=
bus ſupplantans: Joannes gratia
in latino ſonant. Quibus quattuor
nominibus in imaginem dei con=
uertimur obedientia vt audiamus
virilitate vt pugnemus: ſupplan=
tatione vt perſeueremus: gratia vt
conſeruemur. Que quatuor virtu=
tes cardinales dicuntur per pru=
dentiam enim obedimus. per iu=
ſtitiam viriliter agimus: per tem=
perantiam ſerpentem calcamus.
per fortitudinem gratiam dei me=
remur. Theophi. Sciendū eſt etiā
hoc quoniam primo vocatur actio:
deinde cōtēplatio: q̄ q̄dē eſt circa pe
trū: actionē ſignificat: q̄ vero circa

Conſe- ſus eu- gelicus

pulc- rima adap- tio.

Joānē cōtemplationē. Petrus ei fer
uidiſſimus et magis ſollicit⁹ aliis:
Joannes vero theologus fuit ex=
cellentiſſimus.

**¶ Et ingrediūtur capharnaū
et ſtatiʒ ſabbatis ingreſſus in
ſynagogā docebat eos. Et ſtu
pebāt ſuper doctrina ei⁹. Erat
eniʒ docens eos quaſi poteſta
tem habēs: et non ſicut ſcribe.**

¶ Hiero. Marc⁹ dicta euangelii in
ſeipſo diſponens ordineʒ hyſtorie
non ſecutus: myſterioꝝ ordinē ſer=
uat. vnde ſabbatis primā ꝟtutem
narrat dicens. Et ingre. caphar.
Theophi. a nazareth. recedens. In
die autem ſabbati quādo ſcribe cō
gregabantur: tūc docēs ſynagogaʒ
intrauit. vnde ſequitur. Et ſtatim
ſabbatis ingreſſus in ſynagogam
docebat eos. Et eniʒ lex ad hoc ſab
batis feſtare iubebat vt lectioni ſtu
dentes conuenirent in vnū. Doce=
bat autem chriſtus arguendo non
adulādo ſicut phariſei. vnde ſeqꝭ.
Et ſtupebant ſuper doctrina eius.
Erat enim docens eos quaſi pote=
ſtatem habēs et non ſicut ſcribe. do
cebat etiam in poteſtate tranſmu=
tans homines ad bonum et per pe
nam non credentibus minabatur.
Beda. Scribe etiā docebāt pplos q̄
ſcripta ſunt ī moyſe et pphetis. Je=
ſus vero quaſi de⁹ et dominus ipi⁹
moyſi libertate voluntatis ſue vel
ea que min⁹ videbanꝭ addebat in
lege: vel cōmutās predicabat in po
pulo: vt in mattheo legimus: Dictū
eſt antiquis: ego auteʒ dico vobis.

**¶ Et erat in ſynagoga eoꝝ hō
in ſpiritu īmundo et exclama=
uit dicens: Quid nobis et tibi
ieſu nazarene? Veniſti ante tēps
perdere nos? Scio ꝙ ſis ſanct⁹
dei. Et cōminatus ē ei ieſus di
cens: Obmuteſce: et exi de ho=
mine. Et diſcerpēs eum ſpūs ī
mundus ⁊ exclamās voce ma=
gna exiit ab eo. Et mirati ſunt
omnes ita vt conq̄rerent inter
ſe dicentes: Quidnaʒ eſt hoc?
Quenā doctrina hꝭ noua? Qꝛ
in poteſtate ſpiritib⁹ immūdis
impat: et obediunt ei. Et pro=
ceſſit rumor ei⁹ ſtatī ī oēʒ regio
nē galilee.**

¶ Beda. Qm̄ inuidia diaboli mors
intrauit ī orbē terraꝝ cōtra ipꝫ mor=
tis auctorem. pmo debuit medicia
ſalutꝭ opari. ⁊ iō dꝛ: Et erat ī ſyna.
coruʒ homo ī ſpū imū. Chry. Spūs
q̇deʒ āgel⁹ et aer et aīa nūcupatꝭ: ⁊
etiā ſpūſſcūs. Ne igitur ppꝭ cōicā=
tiā nois in errorē decidam⁹ addit:
Immundo imūdus aūt dꝛ ppter ī=
pietatē ac elōgationē a deo: et qꝛ oi=
bus imūdis ⁊ prauis opationibus
ſe imiſcet. Augu. ix. de ciui. dei. Cō
tra ſuperbiā porro demonū q̄ztā vir
tuteʒ hēat dei hūilitas q̄ in forma
ſerui appuit: ipſi demōes ita ſciūt:
vt eidē dño infirmitate carnis idu=
to hoc exprimerent. Sequiꝭ. n. Et ex
clamauit dicens. Quid nobis ⁊ tibi
ieſu nazarene. Ve. ante tē. p. nos?
Claꝝ ē ī his verbis ꝙ in eis et ſcia
erat ⁊ charitas nō erat. Penā q̇ppe
ſuā formidabāt ab illo: non ī illo iu
ſtitiā diligebant. Beda. Demones
eni dominū ī terris cernētes ſe ꝯti=
nuo iudicādos credebāt. Chry. Vꝭ
hꝭ ita dicꝭ: q̄ſi diceret auferēs imūdi
tiā: diuināqꝫ iponēs cognitionē ho
minū aīabus: nobis locū in hoīb⁹
non das. Theoph. Exire. n. ab hoie
perditionē ſuam dicebat demoniū
imiſericordes. n. exiſtunt demōes:
malū aliqḋ pati ſe exiſtimātes cuꝫ
hoies nō moleſtāt. Sequiꝭ: Scio ꝙ
ſis ſcūs dei. Chry. Quaſi diceret. cō
ſidero aduētū tuū: nō eni firmā ac
certā aduent⁹ dei hēbat notitiā. Sā
ctū āt dicꝭ eū nō vnū de plurib⁹: qꝛ ⁊
ſctūs erat vnuſq̇ſqꝫ pphaꝝ ſꝫ vnū eē
denunciat. Per articulum qui in
greco ponitur vnum oſtendit: per
timorem vero omnium dñʒ recogno

ſcit. Augu. Tantū.n.eis inotuit q̄ꝫ-
tum voluit tantum aūt voluit q̄ꝫtū
oportuit. Sed inotuit:non ſicut age
lis ſctis:qui ei⁹ ſꝫ id qđ eſt ꝟbū pti-
cipata eternitate pfruunt:ſed ſicut
eis terrēdis inoteſcendus fuit ex q̄
rum tyrānica ptāte.fuerat liberatu
rus predeſtinatos.inotuit ḡ demo-
nibus non per id quod eſt,vita eter
na:ſed per quedā tpalia ſue virtutꝫ
effecta que angelicis ſenſib⁹etiam
malignoꝝ ſpirituum:poti⁹ q̄ꝫ infir-
mitati hominū poſſint eſſe ꝯſpicua.
Chry. Non autē volebat veritas te
ſtimonia ſpirituuꝫ imundoꝝ. vñ ſe
quitur:Et cōmunicatus eſt ei ieſus
dicens:obmute . et exi de homine.
Unde dogma ſalutiferū nobis dat
ne credam⁹ demonib⁹q̄ꝫtumcūqꝫ de
nunciēt ꝟtatē. Seqꝛ:Et diſcerpens
eum ſpiritus imūdus: et exclamās
voce magna exiuit ab eo. Qr.n. ho
mo ille tanq̄ꝫ ſapiens loquebatur
ac diſcrete verba proferebat:ne ſpu
teretur ꝙ non ex demone ſed ex cor
de verba cōponeret:viruꝫ diſcerpi
permiſit a demone vt oſtenderet de
monē eſſe qui loquebat. Theophi.
vt videntes cernerent a quo malo li
berabatur hō et propter miraculū
crederēt. Beda. Pōt āt videri cōtra
Concordia euāgelioruꝫ rium qūo diſcerpens vel ſicut quidā
codices habent:ꝯuexans eum exi-
uerit cuꝫ nihil ei nocuerit ſm lucā ſꝫ
ꝛ ipſe lu. dic:ꝛ cū ꝓiecīſſet eū demoniū
in mediū:exijt ab eo nihilqꝫ ei no-
cuit. vñ itelligit hoc dixiſſe marcū:
Conuexās euꝫ ſiue diſcerpēs:quos
Lucas dicit. Cum proieciſſet eū i me
diū:vt quod ſecutus ait: Nihilqꝫ ei
nocuit. hoc intelligatur ꝙ illa iacta
tio membroꝝ atqꝫ vexatio nō eū de-
bilitauit. ſicut ſolent demonia exire
etiā quibuſdā membris āputatis
atqꝫ euulſis. Uiſa autem virtute mi
raculi nouitatem dominice admirā
tur doctrine:atqꝫ ad inq̄ſitioneꝫ eo
rum que audierant per ea que vi-
derant excidātur. Unde ſequitur:
et mirati ſunt omnes ita vt conqui-
rerēt ꝛ cetera. Ad h̄ eni fiebāt ſigna
vt per hoc euangelio regni dei qđ
ꝑdicabat certius crederet: dum hi
qui celeſtia terrigenis gaudia pro-
mittebant celeſtia in terris ac diui-
na opera monſtrabant. Prius aūt
teſte euangeliſta erat docēs eos q̄-
ſi ptātē habens:ꝛ nūc turba atteſtā
te in ptāte imperat ſpiritib⁹ imun-
dis:ꝛ obediunt ei. Sequit:Et ꝓceſ-
ſit rumor eius ſtatim in oēm regio
neꝫ galilee. Gl. Ea.n. q̄ hoies mul
tum mirant ꝓmpte diuulgāt:quia
ex abūdātia cordis os loquit. Hie.
Myſtice aūt capharnaū villa cōſo-
lationis interpretat:ſabbatū auteꝫ
reques. Hō in ſpiritu imūdo:requie
ꝛ ꝯſolatiōe ſanat:vt locus ꝛ tp̄s cō- Allegoria pulchra.
gruant ſaluti. hō in ſpiritu imūdo
genus humanum eſt in q̄ imūditia
regnauit ab adam vſqꝫ ad moyſen.
nā ſine lege peccauerūt: ꝛ ſine lege
ꝑierunt. Qui ſciens ſanctū dei ob-
muteſcere iubet:dum ſcientes q̄ de
deum nō ſicut deum glorificauerūt:
ſed ſeruierunt potius creature q̄ꝫ
creatori. Spiritus diſcerpēs hoieꝫ
exijt ab eo . Appropinquante ſalu
te: appropinquauit tentatio. pha-
rao dimiſſus ab iſrael perſequitur
iſrael. diabolus cōtemptus ſurgit
in ſcandala.

¶ Et protinus egrediētes de
ſynagoga venerūt in domum
ſimonis ꝛ Andree cum iacobo
ꝛ Joanne. Recūbebat autē ſo
crus ſymonis febricitans:ꝛ qui
ſtatim dicunt ei de illa. Et ac-
cedens eleuauit eam apprehē-
ſa manu eius:ꝛ continuo dimi
ſit eā febris:ꝛ miniſtrabat eis.

¶ Beda. Primo debuit lingua ſer-
pentina ne vltra ſpargeret conclu-
di:deinde femina que prio ſeducta
eſt a carnalis concupiſcentie febre
ſanari. vñ dr̄. Et protinus egrediē.
de ſynagoga venerunt in domū Si-
monis ꝛ Andree cuꝫ Jacobo ꝛ Jo-
anne. Theophi. Receſſit.n.:vt con-
ſuetudinis erat in ſabbato circa ve
ſperā ad edendum in diſcipulorum
domum. Que auteꝫ miniſtrare de-

bebat febribus tenebatur. vnde ſe
quitur. Recũbebat autem ſocrus ſi
monis febricitãs. Chry. diſcipuli ãt
tanq̃ exinde vtilitatem aliquã rece
pturi non expectantes veſpere ſo-
crũ. Petri ſanari precabantur. vnde
ſequitur. Qui ſtatim dicunt ei de il
la. Beda. In euangelio autem luce
ſcriptũ eſt ꝙ rogauerũt illũ ꝑ ea. Nõ
enim ſaluator rogatꝰ modo vltro cu
rat egrotos. oſtendens ſe contra vi
tiorũ quoq̃ paſſiones et precibus
ſemper annuere fideliũ: et ea nõnũ
q̃ que ipſi minime itelligunt vel in
telligenda dare vel pie petentibus
et non intellecta dimittere: iuxta
id qđ pſalmiſta poſtulat. Ab occul
tis meis munda me domine. vnde
hic rogatus ſanat. Sequitur. n. et ac
cedens eleuauit eã apprehenſa ma
nu eius. Theophi. Per hoc ſignifi-
catur ꝙ ſi aliquis infirmat a deo cu
rabitur ſi ſanctis miniſtrauerit ob
chriſti amorem. Beda. Qđ autem
Sabba- ſabbatis maxime medicine doctri-
ti digni neq̃ ſue dona frequentat: docet ſe
tas. non ſub lege eſſe ſed ſupra legẽ nec
iudaicũ eligere ſabbatum: ſed verũ
ſabbatum dilectũq̃ domino eſſe re
quiem ſi ſaluti ſtudentes animarũ
ab opere ſeruili: id eſt a cunctis cõ-
tineamus illiciti. Sequitur: Et con
tinuo dimiſit eam fe. et miniſtra-
bat eis. Sanitas que domini cõfer
tur imperio ſimul tota redit. tanto
robore comitante: vt eis continuo q̃
ſe adiuuãt miniſtrare ſufficiat. Si
autem virũ a demonio liberatum
moraliter animũ ab imũda cogita
tione purgatum ſignificare dixeri-
mus conuenienter femina a febri-
bus ad imperium domini curata:
carnẽ oſtendit a ↄcupiſcẽtie ſue fer
uore per continentie precepta frena
tam. Hiero. Febris enim intem-
perentiam ſignificat: de qua nos fi
lij ſynagoge per manum diſcipliue:
deſiderij eleuatiõe ſanamur: et hu
ius qui ſanat nos miniſtramus vo
luntati. Theophi. Febricitat autẽ
qui iraſcitur. vt ex ira manus effre
natus extendat; ſed ſi ratio reti-
neat manum eius ſurget: et tunc
rationi miniſtrat.

¶ Veſpere aũt facto cum occi
diſſet ſol afferebant ad eũ oẽs
male habentes et demõia ha-
bentes: et erat omnis ciuitas
congregata ad ianuam. Et cu
rauit multos qui vexabãtur va
rijs lãguoribꝰ: et demonia mul-
ta eijciebat: et nõ ſinebat ea lo
qui: quoniam ſciebãt eum.

¶ Theophi. Quia turbe conſidera
bant nemini licere die ſabbati cura
re. huius grã ſolis expectabant oc-
caſum: vt curandos ad ieſum addu
cant: vñ đr. Ueſpere ãt fa. cum occi.
ſol. Seqꝛ. Et curauit multos qui ve
xabantur varijs languoribꝰ. Chry.
Per hoc autẽ ꝙ dicit multos: omnes
oportet intelligere iuxᷓ ſcripture cõ-
ſuetudinẽ. Theophi. Uel multos di
cit. Erant enĩ quidã infideles q̃ mi
nime curati ſunt propter i creduli-
tatem eorum Multos ergo ex obla-
tis ſanauit: illos ſcilicet qui fidem
habebant. Sequitur. Et demonia
multa eijciebat et non ſinebat ea lo
qui quoniam ſciebant eum. Augu.
de que. no. et ve. te. Sciebant enim
demonia chriſtum eſſe qui per legẽ
fuerat repromiſſus. omnia enim ſi
gna videbant in eo que dixerant ꝑ
phe. myſteriũ autẽ diuinitatis eius
ignorabant ſicut et principes eorũ.
Si enim cognouiſſent nunq̃ domi-
num maieſtatis crucifixiſſent. Be
da. Quem enim dierum. xl. ieiunio
fatigatum diabolus hominem co-
gnouerat nec tentando valuit an
dei filius eſſet experiri. Iam nunc
per ſignorum potentiam vel intelle
xit: vel potius ſuſpicatus eſt eſſe
filium. Non igitur ideo iudeis eũ
crucifigere perſuaſit: quia dei filiũ
non eſſe putauit: ſed quia ſe mor-
te illius non preuidit eſſe damnan-
dum. Theophi. Ideo autem non
ſinebat loqui demonia: docens
nos non credere eis etiã ſi vera di-

cāt. Si eni inuenerint aliquos ſibi
credētes ꝟitatibus mendacia mi=
ſcent. Chry. nō ē āt contrariū ei qđ
hic dr: hoc qđ lucas dic: ꝙ exibāt de
monia a multis clamātia et dicētia
quia tu es xp̄s filius dei. Subiūxit
enim. Et increpās non ſinebat ea
loqui. Marcꝰ. n. multa ſub breuita=
te pertrāſiēs circa finē predictorum
verborum loquitur. Beda. Myſtice
autē ſolis occubitꝰ paſſionē mortēꝙ
ſignificat illius qui dixit. Quādiu ī
mundo ſum lux mundi ſum. et ſole
occidēte plures ꝙ āñ demoniaci et
egroti ſanantur: qꝛ qui tpaliter in
carne viuēs: paucos iudeorū docuit — Allegoricꝰ ſenſus.
oībus per orbē gentibꝰ fidei ſalutiſ
ꝙ dona tranſmiſit. Hiero. ianua āt
regni moralit pnia ē: cū fide q̄ ope=
ratur ſalutē languoribꝰ varijs. va=
ria: et eniz ſunt vitia: quibꝰ lāgueſcit
ciuitas mundi.

¶ Et diluculo valde ſurgens
egreſſus abijt in deſertum locū
ibiꝙ orabat. Et perſecutus eſt
eum ſimō et qui cū illo erant.
Et cū veniſſent ad eū dixerūt
ei. Quia oēs q̄runt te. Et ait il
lis. Eamus in proximos vicos
7 ciuitates: vt te ibi p̄dicē. ad hͦ
eni veni. Et erat predicās in ſy
nagogis eorū in oī galilea: et
demonia eijciens.

¶ Theophi. Poſtꝙ dominꝰ īfirmos
curauit ſeorſuz recedit: vnde dr. Et
diluculo valde ſurgēs egreſſꝰ abījt
in deſertū locū. In quo docuit nos
non facere aliquid ad apparētiaz:
ſed et ſi boni aliquid opamur non
propalare. Sequitur. Ibiꝙ orabat
Chry. Non qꝛ indigeret. Ipſe eniz
erat qui hominū orationes ſuſcipie
bat: ſed hoc quidē diſpēſatiue agēs
forma bone operationis nobis eſt
factꝰ. Theo. Oñdit. n. nobis ꝙ deo
debet attribui ſi aliquid boni faci=
mus: et ei debemus dicere. Om̄ oē
datum optimum deſuper eſt deſcē
dens a te. Sequitur. Et perſecutus
eſt illū ſimon: 7 q̄ cū illo erāt. Chry.
Lucas autez dicit turbas acceſſiſſe
ad xp̄m 7 dixiſſe: qđ marcus hic di=
cit dixiſſe apoſtolos ſubdens. Et
cum veniſſent ad eum dixerunt ei:
quia omnes querunt te. Non autē — Concordia euāgelij.
inuicem contradicunt. Suſcepit. n.
chriſtus 7 poſt ap̄los turbam ꝯiun
gi xp̄i pedibus anhelātez: gaudēs
aūt eos ſuſcipiebat: ſz volebat eos
dimittere: vt 7 reliqui doctrine eius
participes eēnt tanꝙ nō multo tpe
in mūdo moraturus. Et iō ſequit.
Et ait eamus in proximos vicos 7
ciuitates vt 7 ibi predicem. Theo.
Tranſit. n. ad illos magis indigen
tes: qꝛ doctrinā concludere non cō=
uenit in vno loco: ſed vbiꝙ radios
eius extendere. Sequit. ad hoc. n.
veni. Chry. in quo. māifeſtat exina
nitionis. i. incarnatiōis myſterium
7 diuinitatis ſue dñiū: dñ. ſ. aſſerit
ſponte ſe in mundū veniſſe. Lucas
ꝟo dicit. Ad hoc miſſus ſum denun
cians diſpēſationē 7 dei pr̄is bonaz
volūtatē de filij incarnatione. Seq
tur. Et erat predicās in ſynagogis
eoꝝ in oī galilea. Augu. de cō. euā.
In hac aūt p̄dicatiōe quā dicit euz
habuiſſe in oīgalilea: itelligit etiaz
ſermo dñi habitꝰ in mōte cuiꝰ com=
memorationē facit mattheus: qnez
marcus oīo non cōmemorauit: nec
aliqđ ſile ei dixit: niſi q̄ſdam ſnias
non contextim: ſed ſparſim repeti=
uit: quas dominus alijs locis di=
xit. Theo. Doctrine autem opera=
tionez īmiſcuit: predicans eniz poſt
modum fugauit demonia. Sequit
enim. Et demonia eijciens. Niſi. n.
oſtenderet chriſtus miracula: eius
ſermoni nō crederetur: ſic 7 tu poſt
doctrinam operare vt non ſit in te — Mortis 7 reſurrectiōis myſterium.
vacuus tuus ſermo. Beda. Myſti=
ce autem ſi occaſu ſolis mors expri
mitur ſaluatoris: quare nō dilucu
lo redeūte reſurrectio eius indice=
tur. Cuius manifeſta luce abijt in
deſertum gentium: ibiꝙ in ſuis fi=
delibus orabat quia corda eoruz p
gratiam ſancti ſpiritus ad virtutē
orationis excitabat.

¶ Et venit ad eũ leproſus deprecãs eũ: ⁊ genu flexo dixit. Si vis potes me mũdare. Jeſus aũt miſertus eius extẽdit manũ ſuã: ⁊ tangẽs eũ ait illi. Volo. mũdare. Et cũ dixiſſet ſtatim diſceſſit ab eo lepra: et mũdatus eſt. Et cõminat⁹ eſt ei: ſtatimqꝫ eiecit illũ ⁊ dicit ei. Vide nemini dixeris: ſed vade oñde te principi ſacerdotũ et offer pro emũdatione tua que precepit moyſes ĩ teſtimoniũ illis. At ille egreſſus cepit predicare ⁊ diffamare ſermonem ita vt iam nõ poſſet manifeſte introire in ciuitatẽ: ſꝫ foris in deſertis locis eſſe. Et conueniebant ad eum vndiqꝫ.

¶ Beda. Poſtqꝫ lingua ſerpentina demonũ obcluſa eſt: ⁊ femina que primo ſeducta eſt a febre curata: tertio vir qui male ſuadẽtis dicta cõiugis audiuit ab erroris ſui lepra mũdat̃: vt ipẽ eſſet ordo reſtaurationis in dño qui erat ordo caſus in ꝓtoplaſtis. vñ ſequit̃. Et venit ad eũ leproſus deprecãs eũ. Aug. De cõ. euã. De hoc leproſo mũdato talia Marcus ꝯnectit: vt ipẽ intelligat̃: quẽ matthe⁹ cõmemorat tunc eſſe mũdatũ: qñ dñs poſt ſermonẽ de monte deſcẽdit. Beda. Et qꝛ dñs ait. Nõ veni ſoluere legẽ ſꝫ adimplere: ille qui excludebat̃ a lege purgari ſe dñi potentia preſumens: nõ ex lege: ſed ſupra legẽ eẽ gratiã indicauit: que leproſi maculã poſſet abluere. verũ ſicut in dño ꝑtatis auctas: ita in illo fidei ꝯſtãtia declaratur. Sequit̃ em̃. Et ge. fle. di. Dñe ſi vis po. me mũ. Jn faciẽ ꝓcidit: qꝺ hũilitatis eſt ⁊ pudoris: vt vnuſqſqꝫ de vite ſue maculis erubeſcat: ſed ꝯfeſſionẽ verecũdia nõ repreſſit: oñdit vulnus ⁊ remediũ poſtulauit: ⁊ ipã ꝯfeſſio religionis ⁊ fidei plena eſt. Jn volũtate em̃ dñi tribuit ꝑtãtẽ. Theophi. Non em̃ dixit. ſi deũ deprecat⁹ fueris: ſꝫ ſi vis quaſi ipm̃ credẽs deũ. Beda. De volũtate ãt dñi nõ quaſi pietatis incredulus dubitauit: ſed quaſi colluſionis ſue ꝯſcius nõ preſumpſit. Sequit̃. Jeſus aũt miſertus eius extẽdit manũ ſuã ⁊ tãgẽs eũ ait illi. Volo: mundare. Non vt pleriqꝫ latinorũ putãt intelligẽdũ eſt ⁊ legendũ: volo mũdare: ſed ſeparatim dicat volo: deinde imperet: mũdare. Chry. Propter hoc autem leproſum tangit: ⁊ nõ ſolo verbo cõtulit ſanitatẽ: quia in lege a Moyſe dictũ eſt. Qui leproſum tetigerit: ĩmundus erit vſqꝫ ad veſperũ. Vt em̃ oñdat ꝙ ſꝫm naturã eſt hec ĩmundicia: ⁊ ꝙ lex nõ erat ꝓpter eũ poſita: ſed propter hoĩes puros: ⁊ ꝙ ipẽ eſt ꝓprie dñs legis: ⁊ qꝛ non ſicut ſeruus infert: ſed ſicut dñs ſanitatẽ: leproſum tetigit congruẽter: nõ tñ exñte neccio tactu ad curationis operationẽ. Beda. Jdeo etiã tetigit vt ꝓbaret qꝛ contaminari nõ poterat q̇ alios liberabat: ſimulqꝫ illꝺ mirabile: ꝙ eo ſanauit gñe quo fuerat obſecrat⁹. Si vis: inquit leproſus: potes me mundare. Volo inquit. ecce habes volũtatẽ. Mundare. ⁊ iam habes pietatis effectũ. Chry. Per hoc ãt nõ ſolũ opinionẽ leproſi nõ deſtruxit: ſed magis ꝯfirmauit. verbo ei morbũ fugat: ⁊ qꝺ leproſus verbo dixerat:: hic opẽ adimpleuit. vnde ſequit̃. Et cum hoc dixiſſet ſtatim diſceſſit ab eo lepra: ⁊ mũdat⁹ eſt. Beda. Nihil em̃ mediũ inter op⁹ dei atqꝫ preceptũ: qꝛ in precepto eſt opus. dixit em̃ ⁊ facta ſunt. Sequitur. Et cõminatus eſt illi ſtatimqꝫ eiecit eum: ⁊ dixit ei. Vide nemini dixeris. Chry. Quaſi dicat tẽpus nondum eſt mea opera predicari: tua non indigeo predicatione. Per hoc autẽ docet nos ex noſtris operibus honorẽ apud hoĩes pro retributione nõ querere. Sequitur. Sed vade oſtẽde te principi ſacerdotũ. Propter hoc aũt hunc ad ſacerdotẽ

[Margin: Tactus xpi virtus.]

[Margin: Approbatio legis.]

cerdotē mittit ſaluator: ad proba=
tionē medele: ⁊ ne extra templū fie
ret: ſed in orōne cū populo cōpute=
tur. Mittit etiā q̄ ſunt legis adim=
plēs: vt iudeorū linguā maliloquā.
obturaret. Opus quidē ipſe cōple
uit: pbationē opis illis dimittens.
Beda. Ut ſcʒ intelligeret ſacerdos
eū nō legis ordine: ſed grā dei ſu=
pra legē eē curatū. Sequit̄. Et of=
fer pro emundatione tua: qđ prece
pit moyſes in teſtimonium illis.
Theophi. Precepit q̄deʒ mun⁹ of=
ferre qđ habebant in cōſuetudine
q̄ mūdabant̄ offerre: tanq̄ī hmōi
teſtimoniū: qđ non erat ꝯtra legē:
ſed magis legē ꝯfirmabat intantū
ꝙ ipſe legis oparet̄ p̄cepta. Beda.
Siquē ꝟo mouet quo dn̄s iudaicū
vr̄ approbare ſacrificiū: cum id nō
recipiat ecclia: meminerit ꝙ non=
dū obtulerat in paſſione holocau=
ſtum ſuū. Non autē oportebat of=
ferri ſignificātia ſacrificia priuſq̄
illud qđ ſignificabat̄ ꝯfirmatū eēt
cōteſtatione aploꝝ predicantiū: et
fide credētiū pploꝝ. Theo. Lepro=
ſus aūt q̄uis dn̄s ꝓhibuerit bene
ficiū: patefecit: vn̄ ſequitur. At ille
egreſſus cepit predicare ⁊ diffama
re ſermonē. Opʒ em̄ bn̄ficiatū gra
tum eſſe et gratias reddere etiā ſi
benefaciēs nō indigeat. Greg. xix.
moraliū. Merito aūt q̄rit̄: q̄dnā ſit
Doctrina moralis. ꝙ dn̄s q̄ geſſit abſcōdi iuſſit: ⁊ nec
ad horā potuerūt abſcōdi. Sʒ no=
tāduʒ: miraculū faciēs: taceri iuſ=
ſit: ⁊ tn̄ taceri non potuit: vt videli=
cet electi eius exempla doctrine il=
lius ſequentes in magnis que fa=
ciunt latere quidē in voluntate ha
beant: ſed vt proſint alijs prodant̄
inuiti. Non ergo voluit quicq̄ fie=
ri: ⁊ minime potuit: ſed quid velle
eius mēbra debeāt: quidue de eis
etiā volētibus fiat: doctrine magi=
ſterio exemplū dedit. Beda. Uni⁹
autē perfecta ſaluatio multas ad
dominū cogit turbas: vnde ſubdi=
tur. Ita vt iam non poſſet manife=
ſte introire in ciuitatē: ſed foris in
deſertis locis eſſe. Chry. Leproſus
em̄ vbiq̄ predicabat mirabilē cu=
rationē: ita vt omnes currerent ad
viſum ⁊ fidem curantis: vt propter
hoc dn̄s in ciuitatibus euangeliza
re non poſſet: ſed in heremis con=
uerſaretur. vnde ſequit̄. Et conue=
niebant ad eū vndiq̄. Hiero. My=
ſtice lepra noſtra peccatū primi ho
minis eſt: que a capite cepit qn̄ re
gna mūdi deſiderauit. Radix em̄
omniū malorū eſt cupiditas. vnde
Giezi auaritiā ſecut⁹ lepra ſuffun=
ditur. Beda. Extēta ꝟo manu ſal=
uatoris: hoc eſt incarnato dei ver=
bo: humanāq̄ cōtingente naturā
ab erroris priſci varietate munda=
tur. Hiero. Que quidē lepra ꝟo ſa
cerdoti ſm ordinem melchiſedech
oſtenſa oblatione mundatur eo di
cēte nobis. Date elemoſynā: ⁊ oīa
munda ſunt vobis. Qđ autē nō po
terat Jeſus manifeſte in ciuitatē
introire ⁊c. ſignificat̄ ꝙ non oībus
manifeſtatus ē ieſus q̄ latis atq̄
plateis ſeruiūt laudibus ⁊ pro=
prijs voluntatibus: ſed his qui fo=
ris cum petro exeunt. ⁊ in deſertis
locis ſunt: que elegit dn̄s ad oran=
dum ⁊ reficiendū populum: qui ſcʒ
deſerunt delectationes mundi: et
omnia que poſſidēt: vt dicant. Por
tio mea dn̄s. Gloria ꝟo dn̄i manife
ſtatur his qui cōueniūt vndiq̄. i.
per plana ⁊ ardua: quos nihil po=
teſt ſeparare a charitate chriſti.
Beda poſt factū etiā in ciuitate mi
raculū ſecedit dn̄s in deſertum: vt
oſtendat ſe magis quietā ⁊ a ſecu=
li curis remotā diligere vitā. atq̄
ob hui⁹ appetitū ſe ſanādis curā
adhibere corporib⁹. Ca. ij.

Et iterum intrauit
capharnauʒ poſt
dies octo: ⁊ audi=
tum eſt ꝙ ī domo
eſſet: et conuene=
runt multi ita vt non caperet
eos dom⁹ neq̄ ad ianuā: ⁊ lo=
quebatur eis verbū. Et vene=
runt ad eum ferentes paraly=

ticum qui a quattuoꝛ poꝛtaba
tur: ⁊ cū non poſſent offerre eū
illi pꝛe turba: nudauerūt tectū
vbi erat: ⁊ patefaciētes ſubmi
ſerūt grabatū in q̊ paralytic⁹
iacebat. Cū aūt vidiſſet ieſus
fidē illoꝝ: ait paralytico. Fili
dimittunt̄ tibi pctā tua. Erāt
autē illic qdā de ſcribis ſeden
tes et cogitātes i coꝛdib⁹ ſuis.
Quid ſic loqt̄? Blaſphemat.
Quis pōt dimittere pctā niſi
ſol⁹ de⁹? Quo ſtatim cognito
Jeſus ſpū ſuo qꝛ ſic cogitarēt
intra ſe: dicit illis. Quid iſta
cogitatis i coꝛdib⁹ vr̄is. Quid
eſt facilius dicere paralytico.
Dimittunt̄ tibi pctā tua: an di
cere. Surge tolle grabatū tuū
et ambula? Ut aūt ſciatis: qꝛ fi
lius hoīs hȝ ptātē in terra di=
mittendi pctā: ait paralytico.
Tibi dico ſurge: tolle grabatū
tuum: ⁊ vade in domū tuā. Et
ſtatim ſurrexit ille: et ſublato
grabato abiit inde corā oībus
ita vt mirarent̄ oēs: ⁊ honoꝛifi
carent deū dicentes: qꝛ nunq̄
ſic vidimus.

¶ Beda. Qꝛ nec carnales superna
pietas deſerit: quinetiā his grām
ſue viſitationis: per quā ⁊ ipi ſpiri
tales effici valeant indulget: poſt
deſertū dn̄s redit in ciuitatē. vnde
Concoꝛdia euā gelioꝝ. dicitur. Et iterū intrauit caphar=
naum poſt dies octo. Auguſt. de cō
ſen. euan. Mattheus autē hoc mi=
raculum qd̄ ſequit̄ ita ſcribit: tāq̄
in ciuitate dn̄i factuȝ ſit: Marcus
autē hoc in capharnaū: qd̄ diffici=
lius ſolueret̄: ſi Mattheus etiam
nazareth nominaret. Nunc v̄o cū
potuerit ipſa galilea dici ciuitas
xp̄i: qꝛ in galilea erat nazareth: q̇s
dubitauerit in ciuitate ſua hoc fe=
ciſſe dn̄m: cū hoc fecerit in caphar=
naum ciuitate galilee? pꝛeſertim: qꝛ
⁊ ipa capharnaū: ita excellebat in
galilea: vt tāq̄ metropolis habe=
retur. Uel mattheus pꝛetermiſit q̄
geſta ſunt poſtq̄ venit in ciuitatē
ſuā donec veniret capharnaū: ⁊ ſic
adiūgit de ſanato paralytico ſub=
iūgēs. Et ecce offe. ei paraly. poſt=
q̄ dixerat q̄ venit in ciuitatē ſuā.
Chꝛy. Uel capharnaū ciuitatē ei⁹
dixit Mattheus: eo q̄ ſepius illuc
ibat: ac multa ibidē miracula per=
petrabat. Sequit̄. Et auditū eſt q̄
in domo eſſet: ⁊ conuenerūt multi:
ita vt non caperet eos domus neq̄
ad ianuā. Laboꝛē em̄ accedēdi: de=
ſideriū audiēdi ſuperabat. Poſt h̄
paralyticū introducūt: de q̊ ⁊ Mat
theus ⁊ Lucas dicūt. vn̄ ſequit̄. Et
venerūt ferentes ad eum paraly=
ticum qui a quattuoꝛ poꝛtabatur.
inueniētesq̄ multitudine ianuam
obturatā: per eam nō valuerūt ali
quatenus introire. Sperātes aūt
poꝛtitoꝛes eum qui poꝛtabat̄ cura
tiōis grām poſſe pmereri: lectū cū
onere ſubleuātes nudato tecto in=
tromiſerūt cū lecto paralyticū an=
te faciē ſaluatoꝛis: ⁊ hoc eſt qd̄ ſub
dit̄. Et cū non poſſent offerre eū ⁊c.
Sequit̄. Cū vidiſſet aūt Jeſus fi=
dē illoꝝ: ait paralytico. Fili: dimit
tunt̄ tibi peccata tua. Nō quidē di
xit fidē paralytici: ſed poꝛtātium.
Cōtingit em̄ aliqn̄ q̄ aliq̇s fide al=
terius cōualeſcat. Beda. Intuendū
ſane quanti pꝛopꝛia cuiuſq̄ fides
apud deū valeat vbi tantū valuit Fides aliena pdeſt.
aliena: vt totus hō repēte interius
exteriuſq̄ ſaluat⁹ exurgeret: alio=
rum merito: aliīs relaxarent̄ erra
ta. Theo. Ipſius etiā paralytici fi
dem vidit. etenī ille poꝛtari non ſi=
neret niſi curationis fidem habe=
ret. Chꝛy. Curaturus autē hoīem
a paralyſi dn̄s pͥmo peccatoꝝ vin=
cula diſſoluit: vt oſtenderet eū ob
nexus culparū artuū diſſolutione
fuiſſe dānatū: nec niſi his relaxa=
tis membꝛoꝝū poſſe recuperatione
ſanari. Mira autem humilitas de
ſpectum et debilem totiuſq̄ mem=

brorum diſſolutum compagibus filium vocat: quem ſacerdotes non dignabantur attingere: aut certe ideo filium: quia dimittuntur ei pctā ſua. Sequitur. Erant autē illic quidā de ſcribis ſedētes ⁊ cogitantes in cordibus ſuis. Quid hic ſic loquit̄? blaſphemat. Cyril. Arguunt autē eū blaſphemie: mortis precipitantes ſniam. erat eīn in lege mandatum: ꝙ quicūꝗ blaſphemaret in deū morte puniret̄. Hoc aūt ei imponebāt: q̄ ſibi attribuebant diuinā poteſtatem remittēdi peccata. vnde ſubdit̄. Quis poteſt dimittere pctā niſi ſol⁹ de⁹? Solus eīn iudex omniū poteſtatē habet dimittēdi peccata. Chry. Qui per eos quoꝗ dimittit quibus dimittēdi tribuit poteſtatem: et ideo xp̄s vere deus eſſe ꝓbatur: q̄ dimittere peccata quaſi deus poteſt. Errant itaꝗ iudei qui cum xp̄m ⁊ deū eſſe ⁊ peccatū dimittere poſſe credāt. Jeſum tñ xp̄m eſſe nō credūt. Sed multo dementius errāt arriani: qui cum ieſum ⁊ xp̄m eſſe ⁊ peccata poſſe dimittere euangelij verbis deuicti negare nō audeant: nihilominus deū negare non timēt. At ipſe pfidos ſaluare deſiderās: ⁊ occultoꝝ cognitione ⁊ virtute operum deū ſe eſſe manifeſtat. Nam ſequit̄. Quo ſtatim cognito ieſus in ſpirituſancto: q̄ ſic cogitarēt intra ſe dicit illis. Quid iſta cogitatis in cordib⁹ veſtris? in quo oſtēdit ſe deū: qui poteſt cordis occulta cognoſcere ⁊ quodā modo tacēs loquitur. Eadē maieſtate ⁊ potentia qua cogitationes veſtras intueor: poſſum ⁊ hominibus delicta dimittere. Theop. Sed ꝗuis fuerint eorū cogitationes reuelate: tñ permanēt inſenſibiles: non in hoc conſentiētes ꝙ peccata valeat dimittere: qui nouit eorum corda. vñ dominus certificat de curatiōe anime per curationem corporis: demōſtrans per viſibile inuiſibile: per id quod eſt facile difficilius: ꝗuis ipſi non ita crederēt. Phariſei eīn difficilius credebant ſanare corpus tanꝗ manifeſtum: animam vero curare facilius: quia inuiſibilis eſt medela: ita vt talia cogitarent. Ecce corpus curare deſinit et inuiſibilem curat animam. magis autem ſi valuiſſet: corpus iam curaſſet: et non ad inuiſibile refugiſſet. Saluator igitur oſtendens ꝙ vtraꝗ poteſt ait. Quid eſt facilius. quaſi dicat. Ego quidem per corporis medelam: que ſcd̄m veritatem facilior: eſt difficilior autem vobis videtur: oſtendam vobis anime ſanitatē que difficilior eſt. Chryſoſto. Et quia dicere ꝗ facere facilius eſt: adhuc manifeſta erat contradictio: quia opus nondum erat manifeſtum. vnde ſubdit. Ut autem ſciatis quia poteſtatem habet fili. quaſi dicat. Quoniam de verbo diffiditis operationem inducam quod erat inuiſibile confirmantem. Signanter autem dicit. Jn terra dimittendi peccata: vt oſtenderet ꝙ humane nature poteſtatē diuinitatis vniuit indiuiſibili vnione: quia etſi factus eſt homo: tamen dei verbum permanſit etſi per diſpēſationem in terris cum hominibus conuerſaretur: non tamen prohibebatur miracula perpetrare: ac remiſſionem tribuere peccatorum. non eīn hūanitas diminuit aliqd de proprietatibus diuinitatis. nec diuinitas impediuit dei verbum incōmutabiliter: ⁊ veraciter in terris ſcd̄m carnem fieri filiū hominis. Theophi. Dicit autem. Tolle grabatum tuum. ad maiorem miraculi certitudinem: oſtendens ꝙ nō eſt ſecundū fantaſiam: ſimulqꝫ vt oſtenderet ꝙ non ſolum curauit: ſed et fortitudinem dedit. ſic animas non ſolū a peccato conuertit: ſed eis virtutem tribuit ad operandum mandata. Beda. Fit igitur carnale ſignum: vt probetur ſpiritale: quanquam eiuſdem virtutis ſit et corporis et anime vitia dimittere. vnde ſequitur. Et

Arriani dānātur.

Reuelatur ſecretū.

ſtatim ille ſurrexit: ⁊ ſublato gra-
bato abijt coꝛam omnibus. Chꝛy.
Pꝛius aūt id qđ querere venerat. ſ.
animā remittēdo peccata curauit:
vt cū nō credentes dubitauerūt tūc
opus adducat in mediū: vt verbu3
opere cōfirmet: ⁊ per manifeſtū oc
cultum anime. ſ. ſanitas per mede
lam coꝛpoꝛis oſtendat. Beda. Da-
tur etiā nobis intelligentia ꝓpter
peccata pleraſq; euenire coꝛpoꝛu3
debilitates. ⁊ iccirco foꝛſitan pꝛius
dimittuntur peccata: vt cauſis de-
bilitatis ablatꝭ ſanitas reſtituat.
Quinq; enim de cauſis affligūtur
homines moleſtijs carnis: aut pꝛo
pter merita augēda: vt Job ⁊ mar
tyꝛes: aut pꝛopter humilitatem cō
ſeruandā: vt paulus ab angelo ſa
thane: aut ob peccata intelligēda ⁊
coꝛrigēda: vt maria ſoroꝛ Moyſi: ⁊
hic paralytic⁹: aut ad gloꝛiā dei ſi
cut cecus nat⁹ ⁊ lazarus. aut ad ini
tiū dānationis: ſicut herodes. Mi-
randa eſt aūt diuine potētie ꝟtus:
vbi nulla tpis interueniente moꝛa
iuſſu ſaluatoꝛis ſalus feſtina co
mitatur. vnde ſequitur. Jta vt ad
mirarentur. Relinquentes maius
. ſ. remiſſionem peccatoꝛum admi-
rant tm̄modo quod apparet: coꝛpo
ris. ſ. ſanitatē. Theophi. Nō ē aūt
hic paralyticus qui a ioanne cura
tus narratur. ille enim hominē nō
habebat: hic vero quatuoꝛ. ille in
pꝛobatica piſcina curatur: hic vero
in domo. Eſt aūt vn⁹ qui a mattheo
⁊ marco curat⁹ narratur. Myſtice
aūt eſt ⁊ nūc xp̄s in capharnaum: i
domo. ſ. conſolationis. i. in eccleſia
que eſt domus paralytici. Beda.
Pꝛedicante autem dn̄o in domo nō
capiuntur neq; ad ianuā: q2 pꝛedi-
cante in iudea xp̄o gentiles ad au
diendum nōdum intrare valuerūt
ad quos tamē ⁊ ſi foris poſitos do
ctrine ſue verba per pꝛedicatoꝛes
direxit. Hiero. Paralyſis aūt typ⁹
eſt coꝛpoꝛis: quo piger iacet i mol
litie carnis habens deſiderium ſa
lutis. Theophi. Si ergo ego diſſo-
lutus potentijs anime quaſi para-

[Alle]goꝛi[ce] ſens[us].

lyticus in virtuoſis habear ad bo-
num: ⁊ attollar a. iiij. euangeliſtis
ad xp̄m adducar: audiā q; tūc fili: ⁊
relinquuntur mihi peccata. filius
eū dei ſit aliquis pꝛopter manda-
toꝝ operationē. Beda. Seu quia
quatuoꝛ ſunt virtutes quibus ad
pꝛomerendā ſoſpitatē homo fidu-
cia mentis erigitur: quas nonnulli
pꝛudentiam foꝛtitudinem: tempe-
rantiā ⁊ iuſtitiam nuncupāt. De-
ſiderant autē paralyticū xp̄o offer
re: ſ3 turba iterpoſita ab omni pte
recluduntur: q2 ſepe aia poſt infir-
mi coꝛpoꝛis deſidiam ſuperne gr̄e
remedio cupiens inouari: pꝛiſce cō
ſuetudinis obſtaculo retardatur.
Sepe inter ipſas oꝛationis ſecrete
dulcedines: ⁊ qſi ſuaue cū dn̄o col-
loquiū turba cogitationū interue-
niens aciem mentis ne xp̄s videa
tur impedit. Non itaq; eſt in infi-
mis: vbi turbe cumulantur: rema-
nendum: ſed tectum domus. id eſt
ſacre ſcripture ſublimitas eſt ap-
petēda: lex q; dn̄i meditāda. Theo.
S3 quō ferar ad xp̄m: niſi tectū re
periat. Tectū eī intellect⁹ q̄ ſup-
ponit oibus his q̄ in nobis ſūt. hic
multū habet terre qꝛſi ad lateres
fictiles: terrenas dico res: ſ3 ſi hec
ſubleuet virtus: intellectus in no-
bis exoneratur. Poſt hoc ſumitta-
tur. i. humilietur nō enim decet ex
tolli de hoc q intellectus eſt exone
ratus: ſ3 magis humiliari. Beda.
Uel patefacto tecto eger ſubmittit
q2 reſeratis ſcripturarū myſterijs
ad noticiā xp̄i peruenitur: hoc eſt
ad eius humilitatem fidei pietate
deſcenditur. Qđ aūt cum grabato
deponitur infirmus ſignificat ab
homine adhuc in iſta carne cōſtitu
to chꝛiſtū debere cognoſci. De gra
bato autē ſurgere eſt animam ſe a
carnalibus deſiderijs: vbi egra ia
cebat abſtrahere. Grabatum tolle
re eſt ipſam quoq; carnem per con
tinentie frena coꝛreptam ſpe cele-
ſtium pꝛemioꝛum a delitijs ſegre-
gare terrenis. Sublato autē gra-
bato domu3 ire ad paradiſum re-

Expoſitio tropologica.

dire eſt. Uel ſan⁹ qui lāguerat domum reportat grabatum cum anima remiſſione accepta peccatorum cum ipſo ſuo corpore ad internam ſui cuſtodiam ſe refert. Theophi. Oportet etiā grabatum. id eſt corpus tollere ad operationem boni. tūc em̄ ad cōtemplationē pertingere valebim⁹: ita vt que ī nobis ſūt cogitationes dicant: qm̄ nunq̄ ſicvidimus. id eſt nūq̄ ſic intelleximus ſicut nunc paralyſi curati: q̄ enim a peccatis mundatus eſt mūdius videt.

¶ Et egreſſus ē rurſus ad mare. omniſq̄ turba veniebat ad eū: ⁊ docebat eos. et cū p̄teriret vidit leui alphei ſedētez ad teloneū: ⁊ ait illi: ſequere me. Et ſurgens ſecutus eſt eū. Et factū eſt cū accūberet in domo illius mlti publicani ⁊ pctōres ſimul diſcūbebant cum ieſu et diſcipulis ei⁹. Erant em̄ multi qui ſequebantur eū. Et ſcribe ⁊ phariſei videntes q̄ manducaret cū publicanis ⁊ pctōribus: dixerunt diſcipulis ei⁹. Quare cuz publicanis ⁊ pctōribus manducat ⁊ bibit magiſter veſter? Hoc audito ieſus ait illis. Non neceſſe habēt ſani medico: ſ; qui male habent. Non enim veni vocare iuſtos: ſed peccatores.

Expoſitio literalis. ¶ Beda. Poſtq̄ dn̄s in capharnaū docuit: egreſſus eſt ad mare vt nō ſolum ciuilem vitā hominuz inſtrueret: verum etiam habitatorib⁹ maris euāgeliū regni p̄dicaret: eoſq̄ fluctiuagos rerum labentium motus contēnere: ac fidei firmitate ſuperare doceret. Unde dr̄. Et egreſſus rurſus ad mare: oīſq̄ turba veniebat ad eū ⁊ docebat eos. Theo. Uel poſt miraculum ad mare egreditur quaſi ſolitarie volens eſſe: ſ; turba cōcurrit iterum vt adiſcas q̄ q̄tum fugis gl'iaz: tm̄ ipſa te pſeq̄tur. Et ſiquidē tu ipſaz pſequeris: ipſa te fugiet. Inde autē tranſiēs dn̄s vocauit matth. vn̄ ſequit̄. Et cū p̄teriret: vidit leui alphei ſedez ad teloneū. Chry. Idē aūt publicanus a tribus euāgeliſtis noīatus .ſ. mattheus a mattheo. leui autez ſimpliciter a luca. Leui aūt alphei a marco. filius em̄ erat alphei. Binomios aūt ſm ſcripturā ⁊ alios ē videre: ſicut ſocer moyſi q̄nq̄ ietro q̄nq̄ raguel vocatur. Beda. Sic ⁊ idez eſt Leui qui ⁊ mattheus. Sz lucas marcuſq̄ ꝓpter verecundiā ⁊ honorem euangeliſte nomen ponere nolunt vulgatum. Ipſe autez matthe⁹ iuxta illud qđ ſcriptū eſt. Iuſtus accuſator eſt ſui: mattheuz ſe et publicanū noīat: vt oſtēdat legentibus nullū debere cōuerſuz de ſalute diffidere cum ip̄e de publicano in apl'in ſit repente mutat⁹. Ad teloneū autē .i. ad curam diſpenſationemq̄ vectigaliū ſedentez dicit. telos enim grece latine vectigal nominatur. Theo. Sedebat em̄ in teloneo vt cōſuetudinis eſt aut aliq̄s impetens: aut verba vendēs: aut aliq̄d hmōi faciens: q̄bus in ſuis manſionibus telonearij vtunt̄: q̄ de hoc ſtatu ſic ſubleuat⁹ eſt: vt relinquens oīa xp̄m ſequeret̄. vn̄ ſeq̄t̄. Et ait illi. Sequere me. ⁊ ſur. ſe. eſt eū. Beda. Sequi autem imitari ē: ideoq̄ ⁊ pauperē xp̄m nō tā greſſu q̄ affectu imitari poſſet: reliquit ꝓpria: q̄ rapere ſolebat aliena. Non ſolū aūt lucra reliquit vectigaliū: ſ; ⁊ periculū cōtempſit qđ euenire poterat a principibus ſeculi: q̄ vectigaliū rōnes impfectas atq̄ incōpoſitas reliquit. Ipſe em̄ dn̄s qui hūc exterius humana allocutione vt ſequeretur vocauit: intus diuina inſpiratione vt mox vocantē ſequeretur accendit. Hiero. Sic ergo Leui qui appoſitus interpretatur a teloneo negociorū ſeculariū ſolū ſequitur v̄bum qđ dicit. Qui nō renunciauerit omnibus que poſſidet nō

poteſt meus eſſe diſcipul⁹. Theo.
Qui aũt prius alios ĩpetebat ſic
factus eſt beniuolus vt ad cõeſtio=
nem plurimos ꝯuocaret. vñ ſequi=
tur. Et factũ eſt cũ accũ. ſ. ieſus in
domo illius multi publicani ⁊ pctõ
res ſimul diſcũbebãt cũ ieſu ⁊ diſci
pulis ei⁹. Beda. Publicani aũt ap
Publi= pellant̃ hi q̃ vectigalia publica exi
cani gunt: ſiue q̃ cõductores ſũt vectiga
q̃ dican liũ fiſci vel rerũ publicarũ: necnon
tur. ⁊ hi qui ſeculi huius lucra ꝑ nego=
cia ſectantur eodem vocabulo cen
ſentur. Qui viderant publicanũ a
pctis ad meliora cõuerſum: locum
inueniſſe pnie: ⁊ ob id ẽt nõ deſpe=
rant ſalutẽ: neqꝫ vero ĩ priſtinis vi=
tijs pmanentes veniunt ad ieſum:
⁊ phariſei ⁊ ſcribe murmurãt: ſed
pniam agentes vt ſequẽs euange=
liſte ſermo deſignat dicens. Erant
eñi multi qui ſequebant̃ euꝫ. Ibat
enim dñs ad cõuiuia pctõrũ. vt oc=
caſionẽ haberet docendi: ⁊ ſpũales
inuitatoribus ſuis preberet cibos:
quod in myſteriorum figuris con=
grui. qui enim domicilio xp̃m rece
pit interno: maximis delectationi
bus exuberantium paſcitur volu=
ptatum. Itaqꝫ dñs libenter ingre=
ditur: ⁊ in eius qui crediderit re=
cumbit affectu: ⁊ hoc eſt bonorum
operum ſpũale cõuiuiũ quo diues
populus eget: ⁊ pauper epulatur.
Theo. Phariſei aũt hoc arguunt
quaſi puros ſe facientes. vñ ſequi=
tur. Et ſcri. ⁊ pha. q: vi. mã. cũ pu.
⁊ pec. dix. di. ei⁹. q̃. cũ pu. ⁊ pec. mã.
⁊ bi. ma. vr̃. Beda. Si per matthei
electionem ⁊ vocationẽ publicano
rum fides exprimit̃ gentium: que
prius mundi lucris inhibant: pro
fecto ſupciliũ ſcribarũ ⁊ phariſeo=
rum iudeorũ inuidiã inſinuat: qui
de gentiũ ſalute torquent̃. Sequit̃.
Hoc au. Ie. ait il. Nõ ne. habẽt ſa.
me. ſed qui ma. hñt. Sugillat ſcri=
bas ⁊ phariſeos qui iuſtos ſe putã
Tropo tes pctõrũ conſortia declinabãt. Se
logica ipſum medicũ dicit: qui miro medi
expoſi= candi gñe vulneratus eſt propter
tio. iniquitates nr̃as: ⁊ eius liuore ſa=
nati ſumus. Sanos autẽ et iuſtos
appellat eos qui ſuã iuſtitiã nolen
tes ſtatuere: iuſtitie dei ſunt ſubie
cti. Porro male habentes ⁊ pctõres
vocat eos qui ſue fragilitatis con=
ſcientie deuicti nec ꝑ legẽ ſe iuſtifi=
cari poſſe videntes. xp̄i grẽ penitẽ
do colla ſubmittũt: vnde ſubditur.
Non eñi ve. vo. iu. ſꝫ pec. Non qui
dem vt maneant peccatores: ſed vt
ad penitentiam conuertantur.

¶ Et erant diſcipuli ioannis
⁊ phariſeorum ieiunantes: et
veniunt ⁊ dicũt illi. Quare di
ſcipuli ioannis et phariſeorũ
ieiunant. tui aũt diſcipuli nõ ie
iunant? Et ait illis ieſus. Nũ=
quid pñt filij nuptiaruꝫ q̃diu
ſponſus cuꝫ illis eſt ieiunare?
Quanto tpe habẽt ſecum ſpõ
ſum nõ pñt ieiunare. Venient
aũt dies cũ auferet ab eis ſpõ=
ſus: et tunc ieiunabunt in illis
diebus. Nemo aſſumentũ pan
ni rudis aſſuit veſtimento vete
ri. Alioquin aufert ſupplemen
tũ nouũ a veteri: ⁊ maior ſciſ=
ſura fit. Et nemo mittit vinuꝫ
nouũ in vtres veteres alioq̃n
diſrũpet vinũ vtres et vinũ effũ
detur ⁊ vtres pibunt. Sed vi
nũ nouũ in vtres nouos mitti
debet.

¶ Glo. Sicut ſupius apud diſcipu
los magiſter arguebat de cõſortio
pctõrũ in cõuiuijs: ita nunc ecõtra=
rio apud magiſtrum diſcipuli incu
ſantur de ieiuniorum omiſſione: vt
ſic inter eos materia diſcidij ori=
ret̃. vñ dicit̃. Et erãt di. Io. ⁊ pha.
ie. Theophi. Ioannis eñi diſcipu=
li in imperfecto poſiti in cõſuetudi
nibus iudaicis pmanebant. Aug.
De con. euan. Põt aũt putari ideo
addidiſſe phariſeos. ꝙ ſil̃. cũ diſci
pulis ioannis hoc qd̃ ſequit̃ dño di
xerint: cũ matthe⁹ hoc diſcipulos

Joannis tm̄ dixiſſe perhibeat: ſed
verba que ſequūtur magis indicāt
alios hoc dixiſſe de alijs. Sequit
em̄. Et ve.ꝛ dicūt illi. Quare di.
Jo.ꝛ pha.ieiu.tui aūt diſci.nō ieiu
nant? Hec enim vba indicāt cōui=
uas qui aderant veniſſe ad ieſum:
ꝛ hoc idē diſcipłis dixiſſe: ita vt qđ
ait. Ueniunt nō de ipſis dixerit de
quibus interpoſuerat. Et erāt di.
Jo.ꝛ pha.ieiu. ſed cū iſti eſſent ie
iunantes venīūt illi quos hoc mo=
uit: vñ ergo Mattheus dicit. Et ac=
ceſſerunt ad eum diſcipuli ioānis
dicētes: niſi qꝛ ꝛ apłi aderant: ꝛ oēs
certatī vt quiſꝗ poterat hec obie
cerūt. Chry. Diſcipuli ḡ ioannis et
phariſeorum cōtra xp̄m zelotipe ſe
habētes: ip̄m interrogant vtrū ſo=
lus diſcipulis ſuis abſꝗ abſtinen=
tia ꝛ labore pugnas ſuperet paſſio
nū. Beda. Sed Joannes ꝛ vinū ꝛ ſi
cerā nō bibit: qꝛ illi abſtinētia me=
Compa ratio io annis ꝛ chriſti. ritum auget cui potentia nulla in
erat nature. Dñs aūt cui naturali
ter ſuppetebat delicta donare: cur
eos declinaret: quos abſtinentibꝰ
poterat reddere puriores: ſed ieiu
nauit et xp̄s ne p̄ceptū declinaret
māducauit cū pctōribus: gr̄am cer
neres: agnoſceres ptātē. Sequit.
Et ait illis ie.nū.poſ.filij nu.ꝗdiu
eſt cū illis ſpon.ie. Augu. Marcus
hic filios nuptiarū appellat. Mat
theus aūt filios ſpon. filios em̄ nu=
ptiarum nō tm̄ ſponſi: ſed etiā ſpō
ſe intelligimꝰ. Chry. Spōſū ḡ ſeip̄z
vocat tanꝗ eccleſiā deſponſaturus
Eſt ei deſpōſatio datio arre.ſ. gra
tie ſpūſſancti per quam credidit or
bis terre. Theo. Spōſū ēt ſeip̄m
vocat: nō ſolū tanꝗ v̄ginales aīas
deſponſantē: ſꝫ qꝛ tps p̄mi aduen
tus eiꝰ nō eſt doloris neꝗ triſtitie
his qui credunt in eum: neꝗ labo=
res cōtinens: ſed requiē. Eſt enim
abſꝗ operatione legali dans re=
quiem p̄ baptiſmū per quē facile ſi
ne labore ſalutē cōſequimur. Filij
aūt nuptiarū ſiue ſponſi ſunt apłi:
qꝛ ipſi dei gr̄a digni ſūt facti oī bo=
no celeſti: ac oī delectatione partici
pes. Chry. Conuerſationē aūt ſuā
oīs āguſtie dicit eſſe alienā: cū ſub
dit. Quanto tpe ha. ſe. ſpō. nō p̄ñt
ieiu. Jlle triſtat q̄ p̄ñs bonū nō ha=
bet qui v̄o in p̄ñti accipit gaudet: ꝛ
non triſtatur. Ut aūt elationē illoꝝ
deſtrueret: ꝛ oſtenderet ꝙ nō ad la
ſciuiā p̄prios diſcipulos cōſerua=
bat. ſubiungit: veniunt aūt dies cū
auferet ab eis ſponſus. ꝛ tunc ieiu
nabunt in illis diebus. q.d. Tēpus
erit ī quo ſuā virilitatē demōſtrēt.
qñ em̄ ſubtrahetur ab eis ſponſus
ieiunabunt eiꝰ affectantes aduen=
tum: vt ſpūs illi coniungant p̄ cor=
porales anguſtias emūdatos. oſtē
dit etiam ꝙ nulla neceſſitas eſt vt
ſui diſcipłi ieiunēt: ſicut ꝛ illi q̄ ſpō
ſū hūane nature: q̄ vbiꝗ p̄ſidet v̄=
bis dei: ꝛ q̄ tribuit ſemē vite ſecū hē
bāt p̄ñtē. Filij ē ſpōſi qꝛ īfātes ſūt
non p̄ñt per totū cōformari patri ꝛ
ſponſo: qui eorū īfantiā cōſiderās
dignat eos nō tūc ieiunare: recedē
te aūt ſponſo propter deſideriū ie=
iunabunt: ſed cū p̄fecti fuerit: ꝛ ſpō
ſo coniūgentur in nuptijs: regalē
ſemper comedēt cenā. Theo. Jntel
ligendū ē autē ꝛ ſic: qm̄ oīs hō q̄ be
ne operat eſt ſponſi filius: ꝛ ſponſū
ſecū habet. ſ. xp̄m ꝛ non ieiunat. i.
opera penitētie non oſtendit: qꝛ nō
peccat. qñ vero auferk ſponſus ho
mine in pctm̄ labente: tunc ieiunat
ꝛ penitet: vt curet delictū. Bed. My Moralitas pulchra.
ſtico autem ſenſu poteſt ſic exponi
ꝙ diſcipuli ioannis ꝛ phariſei ieiu
nant: qꝛ omnis qui de operibus le=
gis ſine fide gloriatur: ꝛ qui tradi=
tiones ſequitur hominū: ꝛ p̄conium
xp̄i aure corporis nō fide cordis p̄=
cipit: ſpūalibus abſtinēs bonis ie=
iuno corde tabeſcit. qui v̄o xp̄i mē=
bris fideli incorporat amore nō pōt
ieiunare: qꝛ carne ipſiꝰ epulat ꝛ ſā
guie. Seqt. Nemo. aſſumētū pāni
rudis. i. noui: ꝛc. Chry. q.d. qꝛ hi no
ui predicatores teſtamenti exituꝫ
legibꝰ eas ſeruire veteribꝰ poſſibi
le nō ē. vos āt ꝯgrue veteres ſeqn=
tes ꝯſuetudies moſaica ieiunia ob
ſuatiſ: iſti v̄o nouas acmirabiles ob

ſeruatiões tradituri holb⁹ veteres obſeruare nõ eſt neceſſe: ſed eē mētib⁹ virtuoſos: aliquo vero tpe ieiunium cũ ceteris virtutibus obſeruabunt. Sꝫ hoc ieiuniũ differt a ieiunio legis: qꝛ illud erat ex neceſſitate: hoc ex voluntate ꝑpter feruoꝛeꝫ ſpiritus: cuius uodũ ſunt capaces. vñ ſequit̃. Et nemo mit. vi. no. Beda. Diſcipulos. n. veteribus cõparat vtribus quos vino nouo. i. ſpiritualibus ꝓceptis facilius diſrũpi ꝙ poſſe cõtineri dicit. Erunt autem vtres noui cũ poſt aſcẽſum dñi deſiderio cõſolationis eius inouabunt̃ ꝛ tunc nouũ vinũ nouis vtrib⁹ adueniet: hoc eſt ſpiritusſancti feruoꝛ ſpiritaliũ coꝛda replebit. Doctoꝛi etiam cauendũ eſt ne anime in vetuſtate malitie ꝑdurãti: nouoꝛum myſterioꝛũ ſecreta cõmittat. Theophi. Uel aliter: diſcipuli veteribus veſtimẽtis aſſimilati ſunt ꝑpt eoꝛum mentis infirmitatẽ: qbus non erat cõgruũ imponere ſtatutũ graue ieiunij. Beda. Qđ eſt aliq̃ particula doctrine q̃ ad noue vite tempe rantiã ꝑtinet q̃ gñalc docet ieiuniũ ab oi letitia tpaliũ delectationum: qꝛ ſi hoc fiat: ꝛ doctrina ſcindit̃: ꝛ nõ conuenit vetuſtati. Ueſtimento aũt nouo bona opera q̃ foꝛis aguntur inſinuant̃. vino autem nouo feruoꝛ fidei ſpei ꝛ charitatis: qua intus reformamur: exprimitur.

¶ Et factum eſt iterũ cuꝫ dñs ſabbatis ambularet per ſata: ꝛ diſcipuli eius ceperunt ꝑgredi ꝛ vellere ſpicas: Phariſei aũt dicebant ei: Ecce quid faciunt diſcipuli tui ſabbatis qđ non licet. Et ait illis: Nunꝗ legiſtis quid fecerit dauid quando neceſſitatem habuit: ꝛ eſuriſt ipſe ꝛ qui cuꝫ eo erant: quõ introiuit in domũ dei ſub abiathar pncipe ſacerdotum: ꝛ panes propoſitionis manducauit: quos nõ licebat manducare niſi ſolis ſacerdotibus: ꝛ dedit eis ꝛ q̃ cũ eo erãt. Et dicebat eis: Sabbatũ ꝓpter hominẽ factũ eſt: ꝛ nõ homo propter ſabbatũ. Itaqꝫ dominus eſt filius hominis ẽt ſabbati.

¶ Chꝛy. Liberati a figura: ꝛ veritate vniti chꝛiſti diſcipuli: figurale ſabbati feſtũ nõ ſeruant. vñ dr̃. Et factũ eſt iterũ cum ſab. am. per ſa. ꝛ diſci. eius ce. ꝑgre. ꝛ vel. ſpicas. Beda. Legimus ꝛ in ſequẽtib⁹ ꝙ erãt qui veniebãt ꝛ redibãt multi. ꝛ nec mãducãdi q̃dẽ ſpatium habebãt: ꝛ iõ q̃ſi hões eſuriebant. Chꝛy. Eſurientes aũt eſcã ſimplicem comedebant: nõ ad voluptatẽ: ſꝫ ꝑpter nature neceſſitatẽ. Phariſei aũt figure ꝛ vmbꝛe ſeruiẽtes diſcipulos accuſabant tanꝙ iniuſte agentes. vñ ſequit̃. Phariſei ẽt dicebãt ei: ecce q̃d fa. diſ. t. ſab. qđ non l'cet. Augu. De operib⁹ monachoꝛũ. Populo ſi q̃dẽ iſrael ꝑ legẽ ſcriptã ꝓceptũ eſt: vt in agris ſuis furem nullus teneret. niſi qui ſecũ aliq̃d vellet auferre. naꝫ q̃ nihil aliud attigiſſet ꝙ id qđ comediſſet: liberum impunitũqꝫ abire ſinerent: vñ ẽt ſpicas vellentibus diſcipulis dñi de ſabbato potiuſqꝫ de furto iudei calũniati ſunt. Duo exempla i iudeos. Chꝛy. Dñs aũt dauid in mediũ introducit: cui aliqñ cõtigit nõ ſm legem comedere: cũ ſacerdotalẽ tetigit cibũ: vt illius exẽplo accuſationem diſcipuloꝛuꝫ ſoluat. Sequit̃. n. Et ait illis: nũꝗ legiſtis q̃d fe. da. Theo. Fugiens eniꝫ dauid a facie ſaul. ad pñcipẽ ſacerdotũ deuenit: ꝛ panes ꝑpoſitionis comedit: ꝛ gladium abſtulit Golie: que dño erant oblata. Querũt vo aliqui: qualiter nunc euangeliſta Abiathar pncipem ſacerdotuꝫ noiauit: cũ liber regum hunc noiet abimelech. Beda. Hoc auteꝫ nihil hꝫ diſſonantie: ambo etenim fuerunt illic: cum veniẽs dauid panes petijt: ꝛ accepit abimelech videlicet princeps ſacerdotuꝫ. Abiathar filius eius. occiſo auteꝫ abimelech a ſaule fugit abiathar

ad dauid: ꝛ comes factus toti⁹ exi-
lij eius: poſtea eo regnāte: ſummi
ſacerdotij ꝛ ipſe gradū accepit: mul
toqꝫ maioris excellētie filius ꝙ pa-
ter effectus eſt: iō dignus fuit cui⁹
memoriā: dñs ēt viuēte patre qua ſi
ſummi ſacerdotis faceret. Sequit.
Et dicebat eis. Sabbatū ꝑpter ho
minem factū eſt: ꝛ nō homo propter
ſabbatū. Maior. n. eſt cura ſanitati
ꝛ vite hois ꝙ cuſtodia ſabbati adhi
bēda. Sic igit mādatū eſt ſabbatū
cuſtodiri: vt tñ ſi neceſſitas eēt: re⁹
non eſſet ꝗ ſabbatū violaſſet: ideo
ſabbato circūcidi nō eſt ꝓhibitū: qꝛ
neceſſe erat fieri. Et machabei ne-
ceſſitate iſtāte ſabbato pugnabāt.
Vñ diſcipulis eſurientibus qđ lici-
tū nō erat in lege neceſſitate famis
factuꝫ ē licitū: ſicut hodie ſiqs eger
ieiuniū corruperit: nulla rōne reus
tenet. Sequit. Itaqꝫ dñs eſt filius
hois ēt ſabbati. q. d. Dauid rex ſa-
cerdotali cibo paſtus excuſabilis
eſt: quāto magis fili⁹ hois ver⁹ rex
ꝛ ſacerdos ꝛ dñs ſabbati euulſaruꝫ
ſabbato ſpicarum noxa non tenet.
Chry. Dñm quidē ſabbati ꝛ filium
hois ſeipſum ꝓprie vocat: qm̄ qdeꝫ
dei exiſtens filius: filius hois pro-
pter homines dignatus eſt dici. Le
gis auteꝫ latori ꝛ dño lex non domi
nat: plus. n. lꝫ regi ꝙ legib⁹ ſtatua-
tur. Infirmis qdē dat lex: non per-
fectis ꝛ operātib⁹ ſupra legē. Beda.
Myſtice aūt diſcipuli ꝑ ſata tranſ-
eunt cū doctores ſancti quos in fide
iſtituerūt cure pie ſollicitudinis in
ſpiciunt qs eſurire nihil melius ꝙ
ſalutē intelligimus hoium. vellere
aūt ſpicas eſt hoies a terrena intē
tione eruere: Fricare autē manib⁹
eſt exēplis virtutum a carnis cōcu-
piſcentia: quaſi a quibuſdam fol-
liculis puritatē mētis eruere. Gra-
na manducare eſt emundatū quēqꝫ
a ſordibus vitiorum per ora predi-
cantium eccleſie mēbris incorpora-
ri: ꝛ bñ hoc diſcipuli progredientes
ante faciem dñi feciſſe memorant:
qꝛ doctoris neceſſe eſt ſermo prece-
dat: ꝛ ſic cor auditoris ſubſequens

Neceſſitas ſoluit ſabbatum.

Tropologia pulchra

gratia ſuperne viſitatiōis illuſtret.
Bene ſabbatis: qꝛ ꝛ ipſi doctores in
predicando pro ſpe future quietis
laborant: ꝛ auditores ſuos monent
pro eterna requie inſudare labori-
bus. Theo. Uel qꝛ cū habent in paſ
ſionibus requiē: tūc alijs ad virtu-
tem ductores fiunt euellentes terre
na. Beda. Item per ſata ambulant
cum dño: ꝗ eloquia ſacra meditari
delectant. eſuriunt cū in eis panem
vite iuenire deſiderāt: ꝛ hoc in ſab-
batis cum ſopita mēte a turbulen-
tis cogitationib⁹ vacare gaudent:
vellūt ſpicas ꝛ cōtritas purgāt: do-
nec ad eſcā ꝑueniant cū teſtimonia
ſcripturarū ad ꝗ legētes ꝑueniunt
meditādo aſſumūt: ꝛ tādiu diſcutiūt
donec in eis medullā dilectionis in
ueniant. verum ħ mentiuꝫ refectio
ſtultis diſplicet: ſed a dño approba
tur. Capitu. iij.

Et introiuit iteruꝫ
i ſynagogaꝫ: ꝛ erat
ibi hō habēs ma-
num aridā. Et ob
ſeruabant eum ſi
ſabbatis curaret vt accuſarēt
illuꝫ. Et ait homini habēti ma
num aridaꝫ. Surge in mediū.
Et dicit eis: licet ſabbatis bñ-
facere an male: aīam ſaluaꝫ fa
cere an ꝑdere? At illi tacebāt.
ꝛ circūſpiciens eos cum ira: cō
triſtat⁹ ſup cecitate cordis eo-
rum: ꝛ dicit homini: Extende
manum tuā. Et extendit: ꝛ re-
ſtituta eſt manus illi.

¶ Theophi. Poſtꝙ dñs iudeos ꝗ
diſcipulos accuſauerant ꝙ ſpicas
ſabbato euellebāt: exēplo dauid cō
fudit: nunc amplius ipſos ad veri-
tatē reducēs: miraculuꝫ in ſabbato
opat. oñdēs ꝙ ſi opari ſabbato mi
racula in ſalutē hoium piuꝫ eſt: nō
eſt malū in ſabbato neceſſaria cor-
poris operari. dicit ergo. Et itroi.
iterū in ſyna. ꝛ erat ibi hō habens

ma.ari.ꝛ obſer.euꝫ ſi ſab.cu.vt ac=
cu.eū. Beda. Q:.n. deſtructionem
ſabbati quam in diſcipulis argue=
bant ꝓbabili excuſauerat exēplo:
nūc ipſum obſeruādo calūniari vo
lunt: vt ſi ſabbato curet: tranſgreſ=
ſionis: ſi nō curet: crudelitatis aut
imbecillitatis arguant. Sequitur.
Et ait.ho.ha.ma.ari.ſurge in me=
dium. Chry. Statuit ꝗdē illū in me
dio vt terrerent aſpectu: ac viſo eo
compatiant ꝛ malitiam deponant.
Beda. Et ꝑueniēs calūniā iudeoꝝ
quā ei parauerāt: arguit eos: q: le
gis ꝑcepta praua tentatiōe viola=
bāt. vñ ſeq̄tur. Et dicit eis: lꝫ ſabba
to bñfacere: an male? hoc aūt que
rit: q: eſtimabāt in ſabbato ēt a bo
nis operibꝰ feriādū: cū lex a malis
abſtiere iubeat dicēs. Omne opus
ſeruile nō facietis in eo.i. pctm: q:
q̄ facit pctm̄ ſeruus eſt peccati. Idē
aūt eſt qd̄ ꝑdixit: bñ facere an ma=
le: ꝛ qd̄ poſtea ſubdit. Animā ſaluā
facere an ꝑdere. hoc eſt hoiēꝫ cura=
re an nō: nō ꝙ deus ſumme bonus
auctor ꝑditiōis nobis eſſe poſſit: ſꝫ
ꝙ eius nō ſaluare ſcripture cōſue=
tudine ꝑdere dr̄. Si quē ꝟo mouet
q̄re dñs cū corpus eēt curaturus de
aie ſaluatiōe interrogauerit: intel=
ligat vel aiam more ſcripturarū ꝓ
hoie poſitam: ſicut dr̄. he ſunt ani=
me q̄ exierūt de femore Jacob. vel
ꝙ illa miracula ꝓpter aie ſalutem
faciebat: vel ꝙ ipā manus ſanatio
ſalutem aie ſignificabat. Augu. de
cō.euā. Sed pōt mouere: quō mat=
theus dixerit ꝙ ipſi interrogauerit
dñm: ſi lꝫ ſabbato curare? cū marcꝰ
illos potius interrogatos a dño ꝑ=
hibeat: lꝫ ſabbato bñ facere: an ma
le? Itaqꝫ intelligendū eſt ꝙ illi priꝰ
Concor- dia euā- gelio:ū.
interrogauerunt dñm: ſi lꝫ ſabbato
curare? deinde ꝙ intelligens cogi=
tationes eoꝝ aditū accuſandi que=
rētiū: cōſtituerit in medio illū queꝫ
fuerat ſanaturus: ꝛ interrogauerit
que marcus ꝛ lucas eū interrogaſ=
ſe cōmemorant: ac tunc illis tacen=
tibus propoſuiſſe ſimilitudineꝫ de
oue: ꝛ cōcluſiſſe ꝙ liceat ſabbatꝫ bñ
facere. Sequitur. At illi tacebant.
Chry. Sciebāt.n. ꝙ eum oīno cura
ret. Sequit. Et circūſpi. eos cū ira.
ꝙ eos cū ira circūſpicit ac triſtatur
ſuꝑ cecitate cordis eoꝝ: humanita=
ti cōuenit: quā pro nobis ſuſcipe di=
gnatus eſt. ꝟbo aūt miraculū con=
iungit: vñ ſola voce hō curat. vnde
ſeq̄tur. Et exten.ꝛ reſti. eſt ma.illi.
ꝑ hec oīa ꝓ diſcipulis rñdēs: ſimul=
ꝗ oſtēdēs ſuā vitam exiſtere ſupra
legē. Beda. Myſtice autē hō q̄ ma=
num habebat aridā humanū genꝰ
indicat in fecunditate boni operis
arefactū: ſꝫ dñi miſeratione curatū
cuius dextera que in primo paren=
te: dum vetite arboris poma decer
peret aruerat: ꝑ redēptoris grām:
duꝫ inſontes manus in cruce arbo=
ris tēderet: bonoꝝ operū ſuccis eſt
reſtituta ſaluti. Et bñ in ſynagoga
manus erat arida: q: vbi ſciētie do=
mum maius eſt: ibi grauius eſt in
excuſabilis noxe periculuꝫ. hiero.
Uel ſignificāt auaros qui valentes
dare volunt accipere predari ꝛ non
largiri: q̄bus dr̄ vt extēdāt manus
ſuas.i.q̄ furabat iam non furetur:
magis autē laboret operās manu
ſua qd̄ bonum eſt: vt habeat vñ cōi
cet indigētibus. Theophi. Uel ari=
dam dextram hꝫ manū quiſq̄s non
operat q̄ ſunt dextre partis: ex quo
enim manus nr̄a ꝯſtituit in operi=
bus ꝓhibitis: extūc areſcit in ope=
ratione boni. Iterū vero reſtaura=
bit qñ in virtute ſtabit. vñ xp̄s di=
cit. Surge.ſ.a peccatis: ꝛ ſta in me=
dio: ꝛ neqꝫ ad diminutū neqꝫ ad ſu=
perabundantiam ſe extendit.

¶ Exeuntes aūt phariſei ſta=
tim cum herodianis cōſiliū fa
ciebant aduerſus eū quō eum
perderēt. Jeſus aūt cū diſcipu
lis ſuis ſeceſſit ad mare: ꝛ mul
ta turba a galilea ꝛ iudea ſecu
ta eſt euꝫ: ꝛ ab hieroſolymis: ꝛ
ab idumea: ꝛ trāſiordanē: ꝛ q̄
circa tyrū ꝛ ſidoneꝫ multitudo
magna audiētes q̄ faciebat ve

nerunt ad deuz. Et dixit Jeſus
diſcipulis ſuis: vt in nauicula
ſibi deſeruirent propter turbã:
ne comprimerent eũ. Multos
n. ſanabat: ita vt irruerẽt in eũ
vt illuz tangerent. Quotquot
autem habebant plagas: ⁊ ſpi
ritus ĩmundi cum illum vide-
bant: procidebant ei: ⁊ clama-
bant dicẽtes: Tu es filius dei.
Et vehementer comminaba-
tur eis: ne manifeſtarent eum.

¶ Beda. Phariſei reputãtes in cri-
men ꝙ ad ꝟbum dñi ſaluam q̇ lan-
guebat extẽdit dexterã de voce ſal-
uatoris fecerũt ꝯſiliũ. vñ dr̃. Exeũ-
tes aũt phariſei: ſtatim cum hero.
cõ. fa. aduer. eũ quõ eũ ꝑderẽt: qua
ſi nõ ipſorũ quiſq3 maiora ſabbatꝫ
ageret: cibos portãdo: porrigendo
calicẽ: ⁊ cetera q̄ victui ſunt neceſſa
ria exequẽdo. Neq3. n. ille q̇ dixit ⁊
facta ſunt: ſabbato laboraſſe pote-
rat conuinci. Theophi. Herodiani
autem dicunt̃ milites Herodis re-
gis. hereſis nãq3 q̄dam noua ſurre
xerat: q̄ herodem xp̃m eſſe dicebat.
Prophetia. n. Jacob inuebat ꝙ qñ
deficerẽt principes de Juda. Tunc
xp̃s veniret: ⁊ qꝛ herodis tp̃e nullus
ſuperat iudaicorũ principum: ſed
ipſe ſolus regnabat alienigẽa exi-
ſtens: quidam ipſum eſſe chriſtum
putauerunt: ⁊ hereſim ꝯſtituerũt.
Jſti ergo cum phariſeis chriſtum
interficere conabantur. Beda. Uel
herodianos herodis tetrarche mi-
niſtros dicit: qui propter inimici-
tias quas eorum dominus aduer-
ſus Joannem habebat: etiam ſal-
uatorem: quem Joannes predica-
bat: inſidijs perſequebant̃ ⁊ odijs.
Sequitur. Jeſus autem cum diſ.
ſu. receſ. ad mare: quaſi hõ fugiens
perſequentium inſidias: quia neq3
adhuc venerat hora paſſionis eius
neq3 extra hieruſalem fuit locus
paſſionis: vbi ⁊ exemplum dedit
ſuis: ſi in vna ciuitate perſecutio-
nez paterent̃ in alteram fugiendi.
Theo. Simul etiam ſecedit vt plu-
rimus benefaciat. ab ĩtegratis rece
dens: ⁊ eñ multi ſecuti ſunt eũ ⁊ ſa-
nauit eos. Sequit̃ enim. Et multa
tur. a ga. Tyrij ⁊ ſydonij alienige-
ne exiſtentes: vtilitatem a xp̃o acci
piunt: ꝓpinq̇ ꝟo eius iudei. ſ. ip̃m
ꝑſequebant̃: ⁊ ſic nulla eſt ꝓpinqui
tatis vtilitas niſi ſimilitudo boni-
tatis exiſtat. Beda. Jlli. n. vidẽtes
oꝑa virtutũ eius: ⁊ verba doctrine
audientes: euz ꝑſequebantur. Jſti
aũt opiniõe tm̃ ducti virtutũ eius?
cõgeſto agmine ꝑmaximo veniunt
ad audiendũ eũ: opẽq3 ſalutis fla-
gitãdam. Uñ ſequit̃. Et dixit diſci-
pulis ſuis vt in nauicula ſibi deſer.
Theophi. Uide aũt occultataz glo
riam eius. etenim ne lederet eum
turba petit nauiculam: vt intrans
in eam conſeruetur illeſus. Sequi
tur. Quotquot autez ha. pla. ⁊ ſpi.
ĩmun. cum illum vide. proci. ei. Pla
gas autem dicit infirmitates. ipſe
namq3 deus nos vulnerat vt filios
pater. Beda. Procidebant ergo
vtriq3 domino: ⁊ qui habebant pla
gas infirmitatum corporaliũ: ⁊ qui
a ſpiritibus vexabantur immun-
dis: ſed infirmi ſimplici intentio-
ne obtinẽde ſalutis. demoniaci au-
tem vel potius in eis habitantes
demones vi diuini timoris coacti:
non ſolum ad procidendum ei: ve-
rum etiam ad confitendum eiꝰ ma-
ieſtatem compulſi. Unde ſequitur.
Et clamabant dicentes. Tu es fi-
lius dei. vbi miranda eſt arria-
norum cecitas qui poſt reſurre-
ctionis gloriam filium dei negant:
quem demones adhuc mortali car-
ne indutũ filiũ dei ꝓfitent̃. Sequit̃.
Et vehemen. cõmi. eis ne ma. eum.
Peccatori eñ dixit deus. Quare tu
enarras iuſtitias meas? Prohibet
ergo dñm predicare peccator: neq̇
dum predicantem audit ſequatur
errantem. improbus enim magi-
ſter eſt diabolus: qui falſa ve-
ris ſepe permiſcet: vt ſpiritu veri-
tatis teſtimoniũ fraudis obtegat.

Expoſitio allegorica.

Ceterũ non ſolũ demões:ſꝫ a chri-
ſto ſanati et apoſtoli ante paſſionẽ
p̄cipiuntur reticere de illo:ne di-
uina maieſtate predicata paſſio-
nis diſpenſatio differretur. Iuxta
allegoriam vero in hoc ꝙ dominus
egreſſ⁹ de ſynagoga ſeceſſit ad ma
re gentium ſaluationẽ p̄figurauit:
ad quas venire per fideꝫ relicta ob
perfidiam iudea dignatus eſt. Re-
cte enim diuerſis errorũ anfracti-
bus iactate nationes inſtabilitati
pelagi comparantur. Multa au-
tem turba a diuerſis prouincijs ſe
cuta eſt eum:qꝛ predicãtibus apo-
ſtolis multas nationes ad ſe veniẽ
tes benigne ſuſcepit. Nauicula ꝯo
domino in mari deſeruiẽs eccleſia
eſt de gentibus congregata. propꝫ
turbam autem ne ſe cõprimat naui
culam aſcendit:qꝛ turbidas carna
lium mentes fugiẽs ad eos qui glo
riam ſeculi ſpernunt venire et mã-
ſionem facere gaudet. Diſtat autẽ
inter cõprimere dominũ et tãgere.
comprimũt.n.cũ carnalibus cogita
tionibus aut factis pacem turbant
in qua veritas manet tangit vero q̄
p fidẽ et dilectionẽ eũ ſuſcepit corde
vnde qui eũ tetigerunt ſaluati eſſe
perhibentur. Theo. Moraliter aũt
herodiani .i.carnales xp̄m iterfice
re volunt. Herodes enim pelliceus
interpretatur. Quibo de patria ſua
egrediuntur.i.a carnali habitudi-
ne hi ſequuntur xp̄m et eorũ plage
curant.i.peccata que cõſciaꝫ vulne
rãt. Ihs autẽ i nobis eſt rõ q̄ p̄cipit
vt nauicula nr̃a.i.corp⁹ ei deſeruiat:
ne rõnẽ turbationes opprimãt rerꝫ
¶ Et aſcendens in montẽ vo-
cauit ad ſe quos voluit ipſe:et
venerunt ad eũ:et fecit vt eſſẽt.
xij.cũ illo:et vt mitteret eos p̄-
dicare.et dedit illis poteſtateꝫ
curandi infirmitates ⁊ eijciẽdi
demonia. Et impoſuit ſymoni
nomẽ Petrus:et iacobũ zebe-
dei.et Ioãnẽ fratrẽ Iacobi:et
impoſuit eis nomina boaner-
ges:quod eſt filius tonitrui:et
Andreã et Philippũ et Bar-
tholomeũ et Mattheũ ⁊ Tho-
mã et iacobum alphei et Tha-
deũ:ſymonẽ chananeũ ⁊ Iudã
ſcarioth qui tradidit illum.
¶ Beda. Poſtꝗ̃ nephandos ſp̃us ſe
predicare prohibuit elegit ſanctos
q̄ et immundos ſp̃us eijcerẽt: ⁊ euã
gelium predicarẽt vñ dr̄. Et aſcen.
in mon. vo. ad ſe q̄s vo. ipſe. Theo.
Lucas aũt dicit ꝙ aſcendit ad oran-
dum. poſt miraculorꝫ enim oñſionẽ
orat:docens nos ꝙ oꝫ grãs agere
cum ꝯſequimur aliquid boni ⁊ hoc
diuine virtuti appropriare. Chry. Pre
latos etiã eccleſie inſtruit in orõni-
bus pernoctare anteꝗ̃ ordinationẽ
faciant:vt eorum officium non fru-
ſtretur. Cũ g̃ ſꝫ lucã dies factus eẽt
vocauit quos voluit. Erant eni plu
res qui eum ſequebãt. Beda. Non
eni illorꝫ electionis ac ſtudij:ſed di-
uine erat dignationis et grẽ: vt in
apl'atũ vocarentur. Mons ẽt ille in
quo apoſtolos dñs elegit altitudi-
nẽ deſignat iuſtitie in q̄ erãt iſtituẽ
di:et quã erãt hoīb⁹ p̄dicaturi. Hie.
Uel xp̄s ſpiritaliter mõs ẽ ex q̄ aq̄
viue fluunt:lac in paruulorꝫ ſalute
preparaꝫ:pinguedo ſpiritalis agno
ſcitur:et q̄cq̄d ſũme bonũ creditur
i montis iſti⁹ ẽ grã ꝯſtitutũ. In mõ
tẽ ergo vocaꝫ excelſi meritis et verꝫ
bis:vt locus congruat meritis altꝫ
Seq̄tur. Et ve. ad eũ:⁊ fe. vt eſſent
xij.cũ illo:⁊ vt mit. eos p̄dicare. Spe
ciẽ eni Iacob dilexit dñs vt ſint ipſi
ſup thronos.xij. iudicãtes.xij.trib⁹
Iſrael:q̄ ẽt trini ⁊ q̄terni circa taber
naculũ dñi excubãt:ſcã dñi ꝟba hu
merꝫ opuꝫ portãt. Beda. In h̄ ei ſa-
cramẽto. quondã filij Iſrl' circa ta-
bernaculũ caſtrametabãt: vt ex oĩ
parte p quadrũ trine trib⁹ manſe-
rent. Ter aũt quatuor. xij. faciũt:et
ter quaterni ad predicandum ſunt
miſſi apoſtoli vt per vniuerſas q̄dra
ti orbis plagas baptizarẽt gentes
in nomine patris et filij ⁊ ſpiritusſcti.
Sequitur. Et dedit illis poteſtateꝫ

Doctrina ſacerdotalis

cū.infir.ꝛ eijci.de.vt.ſ. ꝑmiſſoꝛuꝫ celeſtiuꝫ magnitudine atteſtaretur magnitudo factoꝛum:ꝛ noua facerent qui noua ꝑdicarent. Theo. Numerat aūt apl'oꝛum noīa:vt ꝑpter falſos apl'os euitādos ſint noti ꝛ veri.ꝛ īō ſequit. Et ipo. Simo. no.Petrus. Augu.de cō.euā. Nullus aūt putet nūc accepiſſe Simonem nomen vt petrus vocaret: ne ſit ꝯtrariū Joāni:q̄ longe añ dictū eſſe illi cōmemoꝛat. Tu vocaberis Cephas:qđ īterptetat Petrus. Marcus aūt recapitulādo hoc cōmemoꝛauit.Cū.n.vellet noīa.xij. apl'oꝛū enumerare:ꝛ neceſſe haberet Petrum dicere:bꝛeuiter inſinuare voluit ꝙ nō hoc antea vocaret: ſꝫ hoc ei dñs nouū impoſuerit. Beda. Jō aūt dñs voluit eū pꝛius aliter vocari:vt e x ipſa cōmutatiōe noīs ſacrū cōmēdaret.idē eſt ꝙ grece ſiue latine Petrus qđ ſyꝛiace Cephas: ꝛ in vtraqꝫ lingua nomen a petra deriuatum eſt:nec dubium quin illa de qua Paulus ait. Petra autem erat chꝛiſtus. Nam ſicut lux vera erat ꝛ chꝛiſtus donauit apoſtolis vt lux mundi vocentur: ſic ꝛ Simoni qui credebat in petraꝫ. Chꝛiſtus petre largitus eſt nomen. Hiero. De obedientia autem quam Simon ſignificat.aſcenditur ad agnitionē quaꝫ ſignificat Petrus. Sequitur ꝛ Jacobū zebe.ꝛ Jo.fra.Jaco.Beda. Sub auditur a ſuperioꝛibus vocauit ad ſe aſcendens in montem. Hiero. Jacobum.ſ.qui ſupplātata habet tota deſideria carnis ꝛ Joannem qui gratia accepit:qđ alij per laboꝛem tenent. Sequitur. Et impo.eis nomina boanerges. Chꝛy. Filios quidē zebedei ſic nominat pꝛopter hoc ꝙ magna ꝛ clara diuinitatis edicta debebant oꝛbi terre diffundere. Hieronim. Uel per hoc trium ſuperioꝛum ſublime oſtenditur meritū: qui in monte merentur audire tonitruum patris per nubem de filio tonantis. Hic eſt filius meus dilectus:vt ꝛ ipſi per nubem carnis ꝛ in ignē verbi quaſi fulgura in pluuiā in terris ſpargerent: quoniā dominus fulgura in pluuiā fecit:vt extinguat miſericoꝛdia qđ iudiciū vrit. Sequitur: Et andreā.qui viriliter vim facit perditioni:et vt reſponſuꝫ moꝛtis in ſe ſꝑ habeat et anima ei⁹ ſit ſēper in manib⁹ ſuis. Beda. Andreas.n.grecū nomē eſt.et interꝑtatur virilis.ab arach quod eſt vir: quia viriliter domino adheſit. Sequitur. Et philippum. Hie. Qui eſt os lampadis qui illuminare poteſt oꝛe quod coꝛde cōcepit:cui dedit dominꝰ apertionē oꝛis illuminantis. Scimus hunc modū locutionis ꝑpꝛiū eſſe diuinarum ſcripturarum: ꝙ hebꝛea noīa ad aliquod myſteriū ſignificationis ſunt poſita. Sequitur Et Bartholomeū. q̄ eſt fili⁹ ſuſpendentis aq̄s illi⁹. ſ.qui dixit Et mandabo nubib⁹ meis ne pluāt ſuper eū imbꝛē. Nomē vo filij dei ꝑ pacem ꝛ dilectionē acquiritur inimici. Beati eni pacifici: quoniā filij dei ſūt. Et diligite inimicos v̄ros vt filij dei ſitis ſ eq̄t. Et mattheū:qui ē donatus cui donat a domino: vt non ſolū remiſſionē peccatoꝛū adipiſcatur ſed numero aſcribatur apoſtoloꝛū. Et thomā.q̄ eſt abyſſus: mlta enī pꝛofūda ſcientea dei numine ꝑferunt. Sequitur. Et Jacobuꝫ Alphei.i.docti vel milleſimi: cuius a latere cadent mille hic alter iacob⁹ eſt:cui colluctatio non eſt aduerſus carnē ꝛ ſanguinē:ſꝫ aduerſus ſpirituales nequitias Sequit. Et Thadeū.is eſt coꝛculus.i.coꝛdis cultoꝛ qui conſeruat coꝛ ſuum omni cuſtodia. Beda. Thadeus autem ipſe eſt quē Lucas in euāgelio et in actibus apoſtoloꝛum iudam iacobi nominat erat enim frater iacobi fratris domini vt ipſe in epiſtola ſua ſcripſit. Sequitur. Et ſymonē chananeū ꝛ iudā ſcarioth q̄ tradidit illū Hec cū additamēto poſuit ad diſtinctionē. Simonis. Petri et iude Jacobi. Simō autē chanan. ꝯ dicitur a chana vico galilee:Judas autem ſcarioth a vico in quo oꝛt⁹ē aut ex tribu iſachar dicitur. Hiero. Quoniō

Conſenſus euāgelicus

Notula bona.

Boanerges rō datur.

ycarioth cognomē iude

inter apoſtolos computatᷓ vt diſcamus ꝙ deus non repellit aliquē ꝓpter futurā malitiā: ſꝫ propter preſentem virtutem dignū facit habere. Hiero. Simon autē ponēs triſtitiam interpretatur. Beati nanqꝫ qui lugent nunc: qm̄ ipſi conſolabuntur. Chananeꝰ autē .i. zelotes dicitur: quē zelus domus dei comedit. Judas autem ſcarioth eſt qui non delet peccatum ſuum per penitentiam. iudas eni confitēs vel glorioſus interpretatur: ſcarioth autē memoria mortis. Sunt autē confeſſores multi in eccleſia ſuperbi ⁊ glorioſi: vt ſimon magus et arrius et ceteri heretici quoꝝ memoria mortalis: nō i ecclīa celebratur vt euitet.

¶ Et veniūt in domū: ⁊ cōuenit iterū turba: ita vt non poſſent neqꝫ panē mādūcare: ⁊ cū audiſſent ſui exierūt tenere eū. Dicebant.n. quoniā i furorem verſus eſt. Et ſcribe qui ab hieroſolymis deſcēderāt dicebāt: qm̄ beelzebub hꝫ: ⁊ qꝛ i principe demoniorū eijcit demonia.

¶ Beda. Electos in mōte apl'os dominus ad domū reducit quaſi eos admonēs: vt poſt acceptū apl'atus gradum ad conſciam ſuam redeāt vnde dr̄. Et veniunt in domū et conuenit iterum turba ita vt non poſſent neqꝫ pa. mā. Chry. Ingrate quidē erāt pricipū multitudines: quos impedit a cognitione elatio: grata vero populi multitudo venit ad ieſum. Beda. Quā beata vero frequētia turbe confluentis cui tantū fuit cure ad obtinendā ſalutē vt auctori ſalutis cum his qui ſecū erāt: nec veſcendi quidem hora libera maneret: ſed quē turba freqūtat externa hunc propinquorū eſtimatio parui pendit. Sequitur. enim. Et cū audi. ſui exi. te eū. Qꝛ enim altitudinem ſapientie quā audiebant capere non poterant: quaſi in alieno eum ſenſu locutum eſſe credebant vnde ſequitur. Dicebant.n. quoniā in fur. ver. ē. Theo. Id eſt demoniū habet et furit: et ideo eū tenere volebant: vt incarcerarēt tanqꝫ demoniacū. Et quidē ſui ħ volebant. i. propinqˀ forte cōpatriote eius vel fres eius Stulta autē fuit inſania ꝙ tātorum miraculoꝝ diuine ſapientie factorē in furiam verti cōcipiūt. Beda. Multū autē diſtat inter eos qui verbum dei pro mentis tarditate non intelligunt: quales fuerunt de quibus dictum ē: et eos qui hoc quod itelligūt de induſtria blaſphemant de quibꝰ ſubditur. Et ſcribe qui ab hiero. deſcē. dice. qm̄ beelze. habet. Que eni negare nequiuerāt ſiniſtra interpretatione puertere laborant q̄ſi nō deitatis opa eſſent: ſꝫ imūdiſſimi ſpūs. i. beelzebub. q̄ deꝰ erat acharō. Nā beel quidē ipē eſt baal: zebub āt muſca. vocaᷓ. Beelzebub. q̄. i. vir muſcaꝝ iterpretaᷓ: ob ſordes imolati cruoris ex cuiꝰ ſpurciſſimo ritu principē demonioꝝ eū nolabāt cū ſubdūt. Et qꝛ i pn̄. dem. eijcit demōia. Hiero. myſtice āt domꝰ ad quā veniūt primitiua ē ecclīa. Turbe que impediunt panē mādūcari: pctā et vitia ſunt: qꝛ qui manducat idigne iudiciū ſibi manducat et bibit. Beda. Scribe ēt ab hieroſolymis deſcēdētes blaſphemāt. Turba vo ab hieroſolymis veniēs ſecuta ē dn̄ꝫ: et ab alijs regiōibꝰ iudeorū ſiue gentium: quia ſic erat paſſionis tempus futurū: vt turba illū populi iudeorum cum palmis ac laudibus hieroſolymā perduceret: videre gentiles deſiderarent: ſed ſcribe ⁊ phariſei de eius morte tractarēt.

Differētia audiendi vbi dei.

¶ Et conuocatis eis: in parabolis dicebat illis. Quomō poteſt ſathanas ſathanā eijcere? Et ſi regnū in ſe diuidatur: nō pōt ſtare regnū illud. Et ſi domus ſupra ſemetipſam diſpartiatur: non poteſt domus illa ſtare. Et ſi ſathanas conſurrexerit in ſemetipſum: diſpar-

titus eſt et non poterit ſtare:ſʒ finem hʒ. Nemo pōt vaſa fortͦ in domū īgreſſ⁹ diripe:niſi pri⁹ fortē alliget: et tūc domū eius diripiet. Amen dico vobis qm̄ oīa dimittentur filijs hominū peccata et blaſphemie quibus blaſphemauerint .qui autem blaſphemauerit in ſpūʒ ſanctū nō habet remiſſionē ī eternū:ſʒ reus erit eterni delicti : qm̄ dicebant:ſpiritū immūdū habet.

¶ Chry. Poſita blaſphemia ſcribarum: domin⁹ oſtendit impoſſibile fore quod dicebant ſuā probationē exemplo confirmās. vnde dic. Et ꝯ. eis in para.di.illis. Quomodo pōt ſa.ſat.eijcere:q.ſi diceret. Regnum contra ſe inteſtino bello diuiſuʒ:neceſſe ē deſolari. Qđ et in domo et i ciuitate videtur. Quocirca et ſi ſathane regnū in ſeipſuʒ diuiſum eſt ita ꝙ ſathanas ab hoibus repellat ſathanā:deſolatio regni demonum appropinquauit. regnuʒ autē eoꝝ eſt in hoc ꝙ homines ſubditos teneant. Si igitur ab hoibus pellūt: hoc non eſt aliud ꝙ̄ regnū eoꝝ diſſolui. Si autem adhuc in hominibus tenent poteſtatē manifeſtū eſt ꝙ regnū maligni adhuc ſtat:et non eſt contra ſeipſuʒ diuiſum. Glo. Et quia iā oſtēdit exemplo ꝙ demō demonē non expellit:oſtendit quomō poſſit expelli dicens. Nemo poteſt va.for.ꝛc. Hiero. Exemplū tale eſt fortis eſt demō:vaſa eius ſunt homines:in quibus recipitur. Niſi ergo quis prius vincat demonē et alliget quomō vaſa ei⁹.i. demōiacos ab eo diripiet? Sic et ego qui diripio vaſa ei⁹.i.libero homines a demoniaca paſſione.prius alligo. demones ꝛ ſupero eos et inimicus eorum ſūm. Quomō ergo dicitis ꝙ beelzebub habeo et demonū amic⁹ e tūs demonia eijcio? Beda. Alligauit ēt dominus fortē.i.diabolū:hoc eſt ab electoꝝ ſeductione ꝯpeſcuit

Inteſtini belli pernicies.

Tropologica expoſitio.

et ingreſſus in domuʒ .i.i mundūʒ domū eius ꝛ vaſa.i.hoīes diripuit: qꝛ ereptos a diaboli laqueis eccleſie ſue adunauit. Uel domum eius diripuit:qꝛ omnes mundi partes qͣbus olim hoſtis dñabatur antiqu⁹ aplīs eoꝝ ſucceſſorib⁹ diſtribuit vt populos ad viam vite conuerterent. Oſtendit aūt dñs ꝙ grāde ſcelus cōmitterent:qui hoc qđ dei eſſe cognouerāt:diaboli eſſe clamabāt cū ſubdit. Amen dico vobis quonīā omnia dimit.fi.qui ho.pec.ꝛ blaſ. qbus blaſphe. Omnia qdeʒ peccata ꝛ blaſphemie non paſſim dimittuntur omnibus hominibus:ſʒ his qui dignam pro erroribus ſuis in hac vita pniāʒ egerit:ꝛ ſic neqꝫ vllū hʒ locū:vel Nouatus q̄ penitētib⁹ qui in martyrio lapſi ſunt: veniam neget eſſe tribuendam: vel Origenes:q̄ aſſerit poſt iudicium vniuerſale trāſactis.iiij.ſeculoꝝ volutationibus cunctos peccatores veniam peccatorum eſſe cōſecuturos:cuius errorē ſequentia dñi verba redarguūt cū ſubdit. Qui aūt blaſph.in ſpm̄ſcm̄ non hʒ remiſſioneʒ in eternum. Chry. Et quideʒ blaſphemiā que circa euʒ erat excuſationē habere dicit:qꝛ tūc videbať hō deſpectus ꝛ infimi generis : ſed iniuria dei remiſſionē non habet. Blaſphemia aūt in ſpm̄ſcm̄ contra deuʒ fit. Eſt.n. ſpūſſancti operatio regnum dei:ꝛ propter hoc irremiſſibileʒ dicit eſſe ſpiritusſancti plaſphemiaʒ. Pro eo aūt qđ hic ſubdiť. Sed erit reus eterni delicti. alius euangeliſta dicit. Neqꝫ in hoc ſeculo neqꝫ in futuro. Per qđ intelligiť iudicium qđ eſt ſm̄ legeʒ ꝛ futurum. Cum.n. lex maledicentē deū occidi iubeat: in hoc legis ſecundē excuſationem nō hʒ.omnis aūt q̄ baptizať extra hoc ſeculū fit. Latebat aūt iudeos remiſſio que fit per baptiſmū. Qui ergo miracula ꝛ demonum eiectiones que ſolū ſunt propria ſpiritusſancti demoni appropriat:nulla excuſatio ei de blaſphemia relinquetur. Sed neqꝫ blaſphemia talis:cū

Duo errores dānanť.

ſit cōtra ſpm̄ſctm̄ remitti vr̄. vn̄ ex
ponēs: ſubdit. Qm̄ dicebant. Spm̄
hʒ immundū. Theophi. Eſt autē
intelligendū ꝙ veniā nō ꝯſequent
niſi peniteāt. Cum vo in carne xp̄i
ſcandalizantur etiā ſi non penite=
rent aliquid excuſatiōis habebāt:
⁊ remiſſionis aliquid ꝯſequeban=
tur. Hiero. Uel hoc dicit qꝛ nō me=
rebit pniam agere vt repellit qui
xp̄m intelligens principem demo=
nioꝝ eſſe dicebat. Beda. Necꝫ ta=
men hi qui ſpm̄ſctm̄ non eſſe deum
credūt irremiſſibilis blaſphemie
crimine tenent: qꝛ non inuidentia
diabolica: ſed humana ignorantia
ducti hoc faciunt. Augu. de verbis
dn̄i. Uel ipſa impenitētia eſt blaſ=
phemia ſpiritusſancti que non re=
mittetur. Contra em̄ ſpiritūſanctū
quo peccata dimittunt: verbū di=
cit ſiue cogitatiōe ſiue lingua: qui
ſibi cor ipenitēs theſaurizat. Sub= Impe=
iungit aūt qm̄ dicebant ſpiritū im= nitentie
mundū habet: vt oſtenderet hinc grauı=
fuiſſe exortā cauſam vt hoc diceret tas.
eo ꝙ dicerēt eum in beelzebub de=
monem expellere: nō qꝛ eſſet blaſ=
phemia que nō remittit: cū hec re=
mittatur ſi recta pnia conſequat:
ſed hinc cā extitit vt a dn̄o illa ſen=
tentia proferret facta mētione ſpi
ritus immundi quē aduerſus ſe=
ipm̄ diuiſum dn̄s oſtendit propter
ſpm̄ſanctū: qui etiā q̄s colligit effi
cit indiuiſos: pctā q̄ aduerſus ſe di
uiſa ſunt dimittendo: cui dono re=
miſſionis nō reſiſtit: niſi qui duri=
tiā cordis impenitentis habuerit.
Nā alio loco dixerunt iudei de do
mino ꝙ demonium haberet: nec tn̄
ibi aliqd dixit de blaſphemia ſpi=
ritusſancti: qm̄ non ita obiecerunt
ſpiritū immūdū: vt in ſe diuiſus ex
ore eoꝝ poſſet oſtēdi ſic beelzebub
a quo demones eijci poſſe dixerūt.

¶ Et venerunt mater eius et
fratres: et foris ſtantes miſe=
runt ad eum: vocantes eum.
Et ſedebat circa eum turba et
dicunt ei. ecce mater tua ⁊ fra
tres tui foris querunt te. et re=
ſpōdēs eis ait. Que eſt mater
mea ⁊ fratres mei? et circūſpi=
ciens eos qui in circuitu eius
ſedebāt ait. ecce mater mea et
fratres mei. Qui em̄ fecerit vo
luntatē dei: hic frater meus: et
ſoror mea: ⁊ mater mea eſt.

¶ Theophi. Quia ꝓpinqui dn̄i ve
nerāt tenere eū tanꝗ in furiā ver=
ſum: mater eiꝰ amoris cōpaſſione
detenta venit ad ip̄m. vn̄ dr̄. Et ve=
nerunt mater eius ⁊ fratres: ⁊ fo=
ris ſtantes miſerūt ad eū vocātes
eū. Chry. Ex hoc aūt manifeſtum Expoſi
fit ꝙ nō ſemꝑ cū eo erāt fratres eiꝰ tio lra=
⁊ mater: qꝛ vo dilectus erat: ad eū lis.
ꝓpter reuerentiā ⁊ affectū veniūt
de foris expectantes. vn̄ ſequit. Et
ſedebat circa eum turba ⁊ dicūt ei.
Ecce mater tua ⁊ fratres tui foris
querūt te. Beda. Fratres dn̄i: non
filij ſemper virginis Marie iuxta
heluidiū. Nec filij ioſeph ex alia
vxore iuxta quoſdā putādi ſunt: ſʒ
eius potius intelligendi ſunt eſſe
cognati. Chry. Alter aūt euangeli=
ſta dicit: ꝙ fratres eius nondū cre
debāt in eū. Cui cōuenit qđ hic dr̄.
ꝙ eū querebāt de foris expectātes
⁊ ſm̄ eādem intentionē dn̄s eorum
nō ſicut ꝓpinquoꝝ meminit. vn̄ ſe
quit. Et rn̄dens eis ait. Que ē ma
ter mea ⁊ fratres mei? Hoc autem
non dixit matrem ⁊ fratres omni=
no reprobando: ſed oſtendēs ꝙ ſu=
per omnē cognationem temporalē
oportet propriā animā prehonora=
re. vnde cōuenienter hoc dr̄ his qui
vocabāt ad propinquoꝝ collocu=
tionē quaſi ad aliqd vtilius ꝗ̄ ſit
doctrina ſalutis. Beda. Rogatus
ergo officio verbi diſſimulat egre=
di: nō materne refutans obſequiū
pietatis: ſed paternis ſe miſterijs
amplius ꝗ̄ maternis debere mon
ſtrat affectibus. Nec iniurioſe fra
tres contēnit: ſed opus ſpūale car=
nis cognationi preferens religio=
ſiorem cordiū copulā docet eſſe ꝗ̄
corporis

corpoꝝ.vñ ſequit̃. Et circũſpi.eos
qui in cir.ei⁹ ſedebãt ait. Ecce ma
ter mea ⁊ fratres mei. Chry. In q̃
dñs oñdit q̄ op; eos qui fidei ſunt
ꝓpinqui p̃re oib⁹ ꝯſanguineis ho
norare. Jeſu quidẽ aliq̇s mr̃ effici
tur predicãdo:quaſi eñ parit dñm
quẽ cordi audiẽtis ĩfuderit. Hier.
Sciamus aũt nos eſſe fratres ei⁹ ⁊
ſorores:ſi volũtatẽ p̄ris impleueri
mus:vt coheredes ſimus ei⁹.vñ ſe
quit̃. Qui eñ fecerit voluntatẽ dei
hic frater meus ⁊ ſoror mea ⁊ mat̃
eſt. Theo. Non ergo negãs matrẽ
hoc dixit:ſed oñdens q̄ nõ ſolũ eſt
digna honore ꝓpter hoc q̄ genuit
xp̄m: ſed ⁊ ꝓpter oẽm aliã virtutẽ.
Beda. Myſtice ãt mater ⁊ fratres
ieſu ſunt ſynagoga:ex cuius carne
eſt editus ⁊ ppl's iudeoꝝ: q̃ ſalua
tore intus docẽte:veniẽtes intrare
nequeũt.cum ſpũaliter intelligere
dicta nequeũt. Preoccupãs ãt tur
ba ingredit̃:q: differẽte iudea:gẽ
tilitas fluxit ad xp̄m:foris eñ ſtan
tes volũt dñm videre cognati ipſi⁹
cũ iudei ſe ad cuſtodiã lr̃e foris fi
xerunt:et xp̄m potius ad carnalia
docẽda cogũt exire q̄ ſe ad diſcen
da ſpũalia cõſentiũt ingredi. Si ḡ
foris ſtantes nec ipſi agnoſcunt̃ pa
rentes:quẽadmodũ nos agnoſce
mur ſi foris ſtemus? intus eñ eſt
verbũ. Intus eſt lumẽ. Ca.iiij.

Allegoria pulchra.

Et iterũ cepit doce
re ad mare:⁊ con
gregata eſt ad eũ
turba multa: ita
vt in nauim aſcen
dens ſederet in mari.⁊ oĩs tur
ba circa mare ſup terrã erat:
et docebat eos in parabolis
multa ⁊ dicebat illis in doctri
na ſua. Audite. Ecce exijt ſe
minans ad ſeminandũ. Et dũ
ſeminat aliᵭ cecidit circa viã:
et venerũt volucres celi et co
mederũt illud. Aliud ꝟo ceci
dit ſup petroſa vbi nõ habuit
terrã multã:⁊ ſtatim exortum
eſt:qm̃ nõ habebat altitudinẽ
terre:⁊ qñ exort⁹ ẽ ſol exeſtua
uit:⁊ eo q̄ nõ habebat radicẽ
exaruit. Et aliud cecidit in ſpi
nas:⁊ aſcenderũt ſpine:⁊ ſuf
focauerũt illud:⁊ fructũ nõ de
dit. Et aliᵭ cecidit in terrã bo
nam:⁊ dabat fructũ aſcendẽ
tẽ ⁊ creſcentẽ:⁊ afferebat vnũ
triceſimũ:⁊ vnũ ſexageſimũ:⁊
vnum centeſimũ. Et dicebat.
Qui habet aures audiẽdi au
diat. Et cũ eſſet ſingularis:in
terrogauerunt eũ hi qui cũ eo
erãt duodecim parabolã. Et
dicebat eis. Uobis datũ ẽ noſ
ſe myſteriũ regni dei:illis aũt
q̃ foris ſunt in parabolis oĩa
fiũt:vt videtes videãt ⁊ nõ vi
deant:⁊ audiẽtes audiãt ⁊ nõ
intelligant:ne qñ cõuertant̃ ⁊
dimittant̃ eis pctã. Et ait il
lis. Neſcitis parabolam hãc?
Et qũo oẽs parabolas cogno
ſcetis. Qui ſeminat: verbũ ſe
minat. Hi aũt ſunt q̃ circa viã:
vbi ſeminat̃ verbũ:⁊ cũ audie
rint ꝯfeſtim venit ſathanas ⁊
aufert verbũ qᵭ ſeminatũ eſt
in cordib⁹ eoꝝ. Et hi ſunt ſilr
q̃ ſup petroſa ſeminant̃: q̃ cũ
audierit verbũ:ſtatim cũ gau
dio accipiũt illud ⁊ nõ hñt ra
dicẽ in ſe:ſ; tp̄ales ſunt:deide
orta tribulatiõe et pſecutione
ꝓpter verbũ ꝯfeſtim ſcandali
zant̃. Et alij ſunt q̃ ĩ ſpinis ſe
minant̃.hi ſunt qui verbũ au
diũt ⁊ erũne ſeculi ⁊ deceptio
diuitiaꝝ ⁊ circa reliq̃ ꝯcupiſcẽ
tie introeũtes ſuffocãt ꝟbũ:et
ſine fructu efficit̃. Et hi ſunt q̃

ſup terrā bonā ſeminati ſunt
q̄ audiūt ꝟbū ⁊ ſuſcipiūt⁊ fru
ctificāt: vnū trigeſimū ⁊ vnū
ſexageſimū: ⁊ vnū centeſimū.
¶ Theophi. Licet nr̄em dn̄s ſu-
perius negligere videret: tn̄ reue-
ret eā. ꝓpter eā nāq; egredit circa
mare. vn̄ dr̄. Et iterum cepit ieſus
Honor ieſu ad matrē. docere ad mare. Beda. Si em̄ euā
geliū Matthei inſpicimus ptz hāc
doctrinā dn̄i ad mare eadem die q̄
ſuperiorē in domo celebratū eē ſer
monē. terminato em̄ primo ſermo-
ne ꝯtinuo ſubiunxit mattheus di-
cens. In illo die exiens de domo ſe
debat ad mare. Hiero. Cepit autē
docere ad mare vt locus docēdi in-
dicet auditores amaros fuiſſe ⁊ in
ſtabiles. Beda. Relicta ēt domo ce
pit docere ad mare: qꝛ relicta ſyna
goga ad colligēdā p aplo͛s ppl̄i gē
tilis multitudinē venit. vn̄ ſequit.
Et cōgre. eſt ad eū turba mul. ita
vt in nauē aſcendēs ſederet in ma
ri. Chry. Qđ non ſine cā factū opꝫ
intelligi: ſed vt poſt ſe neminē di-
mittere: ſed oēs auditores ante fa
ciē haberet. Beda. Prefigurabat
aūt hec nauis eccl̄iā in medio na-
tionū edificandā: in q̄ dn̄s dilectā
ſibi ꝯſecrat manſionē. Sequit. Et
dicebat illis in para. mul. Hie. Pa
rabola eſt rerū natura diſcrepan-
tiū ſub aliqua ſīl'itudine facta cō-
Parabole definitio. paratio. Greco em̄ vocabulo dr̄ ſi-
militudo: qn̄ illud qđ intelligi vo-
lumus: per ꝯpationes aliquas in-
dicamus. Sic em̄ ferreū quēpiā di
cimus: qn̄ durū ac fortē deſidera-
mus intelligi: cū velocē ventis aut
auib' cōparamus. Loquit aūt tur
bis in parabolis: more ꝓuidentie
ſue: vt q̄ celeſtia capere nō poterāt
per ſīl'itudinē terrenā: audita perci-
pere potuiſſent. Chry. Erigit em̄
p parabolā audiētiū mentē vt ma
nifeſtiorē ſermonē faceret res vi-
ſui oſtendens. Theophi. Et vt atten-
tiores faceret auditores primā pa
rabolā preponit de ſemie qđ ē ver-
bū dei. vn̄ ſequit. Et dicebat illis i
doctrina ſua nō moyſi; nō ꝓphāꝝ:
qꝛ ſuū p̄dicat euāgeliū. Exijt ſemi
nās ad ſeminādū. Seminās autē
xp̄s eſt. Chry. Nō āt loco exiuit q̄
Doctrina xp̄i q̄ ſit. p̄ns extitit oib': ſed habitu ⁊ diſpē
ſatiōe q̄ nob̄ fact' ē ꝓpinqor p car-
nis amictū. Qꝛ ei nō valebam' ire
ad eū pctis ipediētib' iter nr̄m: ipe
exijt ad nos. Exijt āt p̄dicās pieta
tis ſermonē quē copioſe loqbat.
Nō āt inculcat ſermonē eūdē i eo
qđ dic. Exijt ſeminās ad ſeminādū
exit ei aliqn̄ ſeminās: aut vt faciat
nouale: aut herbas malas euellat
aut aliq̄d aliđ opet. Iſte āt exijt ad
ſeminādū Bed. vl' exijt ad ſeminā-
dū cū p' vocatā ad fidē ſuā ptē ſyna
goge electā ad vocationē q̄q; gētiū
gr̄e ſue dona diffudit. Chry. Sic āt
ſeminās nō diſcernit terrā ſubiectā
ſꝫ ſimpl'r ⁊ abſq; diſcretiōe ſemē mit
tit ſic ⁊ ipe oēs alloqt. Et ad h̄ ſigni
ficandū ſubdit. Et dū ſeminat aliđ
cecidit circa viā. Theo. Uide qꝛ nō
dixit q̄ ꝓiecit illđ in via. ſed qꝛ ceci
dit. q̄ em̄ ſeminat q̄ṫū in ſe ē in ter
rā bonā ꝓijcit: ſꝫ illa ſi fit mala cor
rūpit ꝟbū. Uia aūt xp̄s ē infideles
āt ſūt circa viā. i. ex̄ xp̄ꝫ. Beda. Uel
via ē mēs ſedulo malaꝝ cogitatio-
num motu trita: ne ꝟbi ſemē in ea
germinare ſufficiat. Et iō q̄cq̄d bo
ni ſemīs vicinia talis vie cōtigerit
perit: ⁊ a demonib' rapit. vn̄ ſeq̄t.
Et vene. volu. ce. ⁊ cōme. illđ. Recte
aūt demōes volucres celi dn̄r: ſiue
qꝛ celeſtis ſpūaliſq; ſūt nature: ſi-
ue qꝛ in aere habitant. Uel q̄ ſunt
circa viā ſunt negligētes ⁊ deſides.
Seq̄t. Aliđ ꝟo cecidit ſupra petro-
ſa. Petrā dicit duritiā ꝓterue vens-
tis: terrā leuitatē aie obediētis: ſo
lē feruorē pſecutiōis ſeuiētis. Alti
tudo ģ terre q̄ ſemen dei debuerat
accipe ꝓbitas ē animi diſciplinis
celeſtib' exercitati: atq; ad obediē
dū diuinis eloqnijs regulariť in-
ſtituti. Petroſa āt loca q̄ vim radi-
cis ſuſcipiēde nō hn̄t illa ſunt pre-
cordia q̄ dulcedie tm̄ auditi ſmo-
nis ac ꝓmiſſis celeſtib' ad horā de
lectant: ſꝫ i tpe tētatiōis recedūt qꝛ
parū ē i eis ſalutarꝫ deſiderij qđ ſe
mē vite ꝯcipiat. The. vl' petroſi ſūt

q̄ modicū adherentes petre.i. xp̄o ĩc̄ptū ad
tps v̄bū recipiūt poſtmodū abiiciūt recedē-
tes. Seq̄r. Et aliud cecidit iter ſpinas. p qd
ſignant aīe mlta curātes. Spīe em̄ cure ſūt
Chry. Ulteri⁹ v̄o pōit terrā bonā dicēs. Et a
liud cecidit ĩ terrā bonā. Scđz ei ꝯditionē ter
re ē dñia fructuū. Mlta ē āt dilectio ſeminā
tis ad hoīes: q̄m ꝛ p̄inos cōmēdat: ꝛ ſecūdos
non reiicit: ꝛ t̄tijs tribuit locū. Theo. Uide ēt
q̄uo mali ſūt plurimi: ꝛ pauci q̄ ſaluant̄: q̄rta
ei pars ſemis ĩuenit̄ ſaluata. Chry. Non tñ
maior ps ſemis occaſione amittit̄ ſeminā
tis: ſʒ terre recipiētꝭ.i. aīe audiētis. ꝛ q̄dē ma
terialis agricola h̄ mō ſeminādo ꝯgrue ĩcu
ſaret̄. Nō em̄ ignorat lapidē aut viā aut ter-
rā ſpinoſaꝫ: terrā pigue nō fieri. In rōnabi
lib⁹ v̄o nō eſt ſic. Petrā ei poſſibile ē fieri ter
rā pinguē: et viā nō ꝯculcari ꝛ deſtrui ſpīas
qd ſi fieri nō poſſet: nō ibi ſeminaſſet. Per h̄
ḡ nobis tribuit̄ p̄nie ſpē. Seq̄r. Et dicebat.
q̄ h̄ʒ aures audiēdi audiat. Hie. Quotiens
h̄ admōitio ĩ euāgelio aut ĩ apocalipſi ioā.
ĩterponit̄: myſticū h̄ qd dr̄ atq̄ ad audiēdū
diſcēdūq̄ ĩſinuat̄. Aures em̄ audiēdi ſūt cor
dis ꝛ ſenſus ĩterioris aures obediēdi ꝛ faciē
di q̄ iuſſa ſūt. Seq̄r. ꝛ cū eēt ſinglar̄ ĩterroga
bāt eū hi q̄ cū eo erāt. xij. pabolā exponere: ꝛ
dice. eis. Uobis datū eſt ſcire myſteriū regni
dei. illis aūt q̄ foris ſūt ĩ pa. oīa fiūt. Beda.
q̄ſi di. vos q̄ eſtis digni oīa q̄ ad p̄dicationē
ſūt ꝯgrua edoceri: pabolaꝝ māifeſtationē a
diſcetꝭ. Ad iſtos āt pabolis vſus ſū: q̄ꝛ digni
non ſūt adiſcere ꝑpter eorū malitiā. Qui ei
legis quā acceperāt obediētiā n̄ tenebāt: iu
ſtū fuit vt noui ſmōis pticipationē nō hērēt
ſʒ ab vtroq̄ ſūt alieni. Oñdit ei p diſcipuloꝝ
obediētiā ꝙ p cōtrariū ĩdigni facti ſūt reliq̄
myſtice doctrīe. Poſtea v̄o ĩductiōe, vocis ꝑ-
phetice eoꝝ ꝯfūdit nequitiā tāq̄ a lōge ꝯfū
tatā. vñ. ſeq̄r. Ut vidētes videāt ꝛ nō videāt: ꝛ
audiētes audiāt et nō ĩtelligāt. Quaſi di. vt
ꝑphetia impleat̄ q̄ hoc predicit. Theo. De⁹
em̄ eos fecit vidētes. i. ĩtelligētes bonū. Ipſi
v̄o nō vidēt: volūtarie ſe fingētes nō videre:
ne cōuertant̄ ꝛ corrigāt ſe tanq̄ ſue ſaluti in
uiderēt. Seq̄r. Neq̄n ꝯuer. ꝛ di. eis pec. Chr.
Sic ḡ vidētes nō vidēt: audiūt ꝛ nō intelligūt
Qd ei vidēt ꝛ audiūt: cōtigit eis ex gr̄a dei. ſʒ
qd vidēt ꝛ nō ĩtelligūt: ꝯtigit eis: q̄ꝛ gr̄aʒ reci
pe nolūt: ſʒ oculos claudūt ꝛ fingūt ſe nō vide
re neq̄ dictis acq̄eſcūt: et ſic a pcīs nō mutā
tur p h̄ qd vidēt ꝛ audiūt: ſʒ ꝯtrariū patiunt̄.
Theo. Uel pōt aliter ĩtelligi ꝙ reliq̄s loque

bat̄ ĩ pabol̄: vt vidētes nō videāt: ꝛ audiētes
nō ĩtelligāt. De⁹ ei dat viſuʒ ꝛ ĩtellectū his q̄
petūt: reliq̄s aūt obcecat ne in maiorē redar
gutionē ſit eis: ꝙ cū intelligerēt: noluerūt fa
cere q̄ opʒ. vñ ſeq̄r. Neq̄n ꝯuer. ꝛ di. eis pec.
Aug. de ꝯcor. euā. Uel h̄ ĩtelligunt pctīs ſuis
meruiſſe vt nō ĩtelligerēt: ꝛ tñ h̄ ip̄in miſeri-
cordit̄ eis factū vt pctā ſua cognoſcerēt: ꝛ cō
uerſi veniā mererent̄. Hie. Illis ḡ q̄ foris ſūt
ĩ pabolis oīa fiūt: ꝛ fctā. ſ. et v̄ba ſaluatoris:
ꝙ neq̄ ĩ his q̄ opabat̄ v̄tutib⁹: neq̄ ĩ eis q̄ p̄-
dicabat arcanis eū coḡſcere deū valēt. Chr.
Ioq̄ ad remiſſionē pctōꝝ attīgere nō valēt.
Qd aūt nō loq̄bat̄ eis niſi in parabolis: nec
oīno loq̄ deſiſtebat: demōſtrat ꝙ his q̄ bono
ꝑpiqui ſūt: ꝛ ſi in ſeip̄is bonū nō habeāt: oc
cultū tñ eis oñdit̄. Cū aūt aliq̄s cū reuerētia
a recto corde accedit: occltoꝝ r̄uelationē ꝯſe
quit̄ abūdāter. Cū āt nō ſana ſētit: nec his q̄
mītis facilia ſūt. dign⁹ fiet: nec ēt eoꝝ auditu
Seq̄r. Et ait illis. neſcitis pabolā hāc: ꝛ q̄uo
oēs pabolas cognoſcetis. Hier. Oportebat
ſiq̄dē vt illi q̄b⁹ in pabolis loq̄bat̄: req̄rerēt
qd nō ĩtelligerēt: ꝛ p apl̄os q̄s ꝯtēptos habe
bāt diſcerēt myſteriū regni qd ipſi nō habe
bāt. Glo. Et iō dñs hec dicēs oñdit oportere
eos ꝛ hanc primā ꝛ oēs ꝯñtes pabolas ĩtel
ligere ꝑpter qd expōnēs ſubdit. Qui ſemi
nat. v̄bū ſemiat. Chry. Et q̄dē ꝑpha doctri
nā ppl̄i plātatiōi vinee cōpauit: hoc vere ſe
minatiōi: manifeſtās p hoc ꝙ breuiorē nūc ꝛ
facilior obediētia ꝛ ſtatī fructū dabit. Beda.
In hac āt dñi expoſitione oēs eoꝝ q̄ audire
v̄ba ſalutis potuerūt ſi ad ſalutē pueīre ne
queunt diſtantia cōprehendit̄. ſunt nāq̄ qui
verbū qd audiunt: nulla fide: nullo ĩtellectu
nulla ſaltē vtilitatis occaſiōe pcipiūt. de q̄b⁹
dic̄. Hi aūt ſūt q̄ circa viā. Cordib⁹ ei eoꝝ mā
datū verbū: cōfeſti ĩmūdi ſpūs q̄ſi vie trite
volucres ſemē eripiūt. Sūt q̄ auditi verbi ꝛ
vtilitatē ꝑbāt ꝛ deſideriū guſtāt: ſʒ ne ad id
qd ꝑbant puenīant: alios hui⁹ vite aduerſa
terrēdo: alios ꝓſpera blādiēdo retardāt. de
q̄ꝝ primis dr̄. Et hi ſūt ſilr̄ q̄ ſupra petroſa.
De alijs dr̄. Et alij ſunt q̄ ĩ ſpinis. Spine āt
diuitie vocant̄: q̄ꝛ cogitationū ſuaꝝ p̄ſictiōib⁹
mētē lacerāt: ꝛ cū vſq̄ ad pctm̄ ptrahūt q̄ſi iſli
cto vulnere cruētāt. Dicit āt. Et erūne ſecli
ꝛ deceptio diuitiaꝝ. Quēcūq̄ ei ſupuacu⁹ di
uitiaꝝ decipit appetit⁹: neceſſe ē mox curaꝝ
erūna ꝯtinuaꝝ affligat. Addit aūt. Et circa
reliq̄ cōcupiſcētie. q̄ꝛ q̄ mādatis dei cōtēptis
circa. reliq̄ concupiſcēs: aberrat: ad gaudiā

beatitudinis nõ poteſt attingere.
Suffocant aũt hmõi concupiſcẽtie
Sẽnliũ infortu- nium. verbũ:q2 bonũ deſideriũ ad coꝛ in
trare nõ ſinunt:qͣſi aditũ flatus vi-
talis necãt. Excipiunt aũt ab his
hoium differentijs gentiles q̇ nec
audire verba vite merent. Theo.
Eoꝛum vero qui ſemen ſuſcipiunt
cõuenienter rurſus tres ſunt gra-
dus. vnde ſequit. Et hi ſunt q̇ ſup
terrã bonã ſemi. Qui in centũ fru-
ctificant: ſunt qui perfectã ⁊ obe
dientez habent vitã vt virgines et
heremite. Qui aũt.i.lx.qui medio-
criter ſe habent vt cõtinentes:⁊ qui
in cenobio ſunt. Qui aũt.xxx.q̇ pui
quidem ſunt ſm ꝓpriã ꝟtutem fru
ctum ferentes:vt layci ⁊ qui in con
iugio ſunt. Beda. Uel.xxx. fructifi
cat cum aliquis fidem ſancte trini
tatis electoꝛum coꝛdibus inſinuat.
lx. cum perfectionem docet bone
operationis:centum cuz celeſtis re
gni pꝛemia demonſtrat. Centum
nãq3 cõputando in dexteram tranſ
feruntur. vnde recte iſignificatiõe
ponũtur perpetue btitudinis. Ter
ra autẽ bona eſt electoꝝ cõſciẽtia
que oĩbus p̃dictis tribus terris cõ
traria facit: q2 ⁊ cõmẽdatũ ſibi ſe-
men ꝟbi libẽter excipit: ⁊ exceptuz
inter aduerſa ⁊ ꝓſpera conſtanter
ad fructus vſq3 tpa cõſeruat. Hie.
Uel fructus terre in xxx.⁊.lx.⁊ cen-
teſimo cõtinetur:hoc eſt lege ⁊ pro-
phetia ⁊ euangelio.

¶ Et dicebat illis. Nunq̇d ve
nit lucerna vt ſub modio pona
tur aut ſub lecto? Nõne vt ſup
cãdelabrũ ponat? Non eſt em̃
aliq̇d abſconditũ qđ non ma-
nifeſtet:nec factũ eſt occultum
quod nõ veniat in palã. Siq̇s
habet aures audiendi audiat
⁊ dicebat illis. Uidete quid au
diatis. In qua mẽſura menſi
fueritis remetiet vobis ⁊ adij
cietur vobis. Qui em̃ hz dabit
illi:⁊ qui nõ habet etiã qđ ha-
bet auferetur ab eo.

¶ Chry. Poſt interrogationẽ diſci-
puloꝛũ de pabola ac explanationẽ
bñ iubiũgit. Et dicebat illis. Nun
q̇d venit lucerna vt ſub modio po-
natur aut ſub lecto? nõne vt ſuper
cauſa po? qͣſi.d. ꝓpter hoc parabo
la dicta ẽ:nõ vt imãifeſta maneat Intelle
aut occulta tanq3 ſub modio aut le ctus cõ-
cto:ſ3 vt dignis mãifeſtet. Lucerna parat
i nobis ẽ itellectualis natura q̃ ſ3 lucerne
ꝓpoꝛtionẽ illuminationis aut cla-
re apparet:aut obſcure. Si em̃ me
ditationes q̇ nutriunt lumen:ac re
coꝛdationes in quibus lucerna ta-
lis accendit negligant: mox extin-
guitur. Hiero. Uel lucerna verbuz
eſt de trib⁹ ſeminib⁹. Modius aut
lectus auditus eſt iobedientiũ. Cã
delabꝛũ apl'i ſũt quos illuminauit
ꝟbuz dei. vñ ſeq̇t. Nõ eſt em̃ aliq̇d
abſcõ. Abſconditũ ⁊ occultũ: pabo
la ſeminis eſt. In palã vero venit
dũ a dño tractat. Beda. Ul' hic dñs
diſcipulos monet lucidos eẽ ſm vi
tam ⁊ cõuerſationem.q.d. Sicut lu
cerna ad lucendũ ponit:ſic ad vitã
veſtrã oẽs reſpicient. Itaq3 ſtude-
te bonã vitã hr̃e:non in angulis ſe-
deatis ſed lucerna eſtote. Lucerna
em̃ nõ ſub lecto:ſ3 ſupꝛa cãdelabꝛũ
poſita lucet. Quã quidẽ lucernam
neceſſe eſt ponere ſupꝛa candela-
brũ.i.in altitudinẽ ꝯuerſationis q̃
ſm deũ eſt vt ⁊ alijs lucere valeat:
nõ ſub modio.i.circa gulã neq3 ſub
lecto.i.ocio. Nemo eniz q̇ eſcis ſtu
det ⁊ requiem diligit põt eſſe lucer
na oib⁹ lucens. Theo. Uel q2 tps vi
te nr̃e ſub certa diuine ꝓuiſionis
mẽſura cõtinet:recte modio ꝯpara
tur. Lect⁹ vero aĩe coꝛp⁹ ẽ iquo tpa
liter habitãs quieſcit. Qui g̃ amo- Moꝛa-
re vite tẽpoꝛalis ⁊ illecebraꝝ carna litas
lium occultat ꝟbũ dei:modio vl' le pulchꝛa.
cto lucernã opit. Supꝛa cãdelabꝛuz
aũt ponit lucernã q̇ coꝛpus ſuũ mi
niſterio ꝟbi dei ſubijcit. vñ his ty-
pice figurã docet p̃dicandi. vñ ſeq̇-
tur. Nõ enim aliquid eſt abſcondi
tũ qđ nõ reuelet: neq3 factũ eſt oc-
cultũ qđ nõ in palã veniat. Quaſi

d. nolite erubeſcere euangeliū: ſ; inter tenebras pſecutorū lumē ver bi dei ſupra corporis vrī cādelabrū leuate: firā mente retinentes illū diem quo illuminabit deus abſcō dita tenebrarū tūc em̄ & vos iā: et aduerſarios pena manet eterna. Chry. Uel alr. Nō eſt aliquid ab ſconditū. q. d. Si vos cū diligentia vitā duxeritis accuſationes lucer nā veſtram non poterunt obūbrare. Theo. Uniuſquiſq; enim noſtrū ſeu bonum aliquid ſeu malū in pterito fecerit manifeſtatur in pnti & multo magis in futuro. Quid em̄ eſt deo occultius: ſed tm̄ ipſe manifeſtatus eſt in carne. Seqtur. Si quis habet aures audi. au. Beda. Id eſt ſiquis habet ſenſum intelligendi verbū dei: non ſe ſubtrahat: nō auditum ad fabulas cōuertat: ſ; his q̄ veritas dixit: accōmodet au rem ſcrutandi: manus iplendi: linguam pdicādi. Sequitur. Et dicebat illis. Uidete quid audiatis. Theo. Ut. ſ. nihil eorū que vobis a me dnr ſubterfugiatis. In qua mē ſura menſi fueritis: remetietur vobis. i. quātālibet menſuram intentionis introducetis: tantā recipietis vtilitatem. Beda. Uel aliter. Si ſolerter omia que valetis bona facere ac proximis intimare ſtudueritis: aderit diuina pietas que vobis & in preſenti ſenſum altiora capiendi: ac potiora gerēdi affectū cōferat: & in futuro eternam retributionē adijciet. Et ideo ſubdit. Et adijcief vobis. Hiero. Uel alr. Se cundū menſurā fidei vnicuiq; diuidit intelligētia myſterior: & ſciētie etiā adijciētur virtutes. Sequitur Qui em̄ h; dabitur ei. i. qui fidem habet: habebit vtutem: & q̄ habet opus verbi: hēbit & itelligētiā myſterij. Et quinō h; econtra fidē: deficit virtute: & qui non habet opus verbi: ei⁹ itelligētia caret: & qui nō intelligit: iā auditū pdidit. Chry. Uel aliter. Qui habet. ſ. affectum & volūtatē audiendi & petēdi: dabif ei. Qui vo nō h; diuini auditus de

Menſura fidei

ſiderīū: & quod cōtingit hre ſcripte legis auferef ab eo. Bed. Nōnūq; em̄ lector ingenioſus negligēdo ſe puat ſe ſapiētia: quā tard⁹ igenio ſtudioſi⁹ elaborādo deguſtat. Chr. Pōt aūt ideo dici q nō h;: q: veritatē nō habet. dicit autē qd h; pter hoc q mendaciū habet putat enī aliquid ſe habere qui mendacis in tellectus exiſtit.

¶ Et dicebat. Sic eſt regnum dei: quēadmodū ſi hō iactet ſemen in terrā & dormiat & exurgat nocte & die: & ſemen germinet & increſcat dū neſcit ille. Ultro em̄ terra fructificat primum herbam: deinde ſpicam: deinde plenum frumentū i ſpica. Et cū ex ſe produxerit fructus ſtatim mittit falcē qm̄ adeſt meſſis.

¶ Chry. Poſuit ſupra parabolā de tribus ſeminibus diuerſimode pditis: & vno ſaluato: cuius ſm proportionem fidei & operationis tres differētias oñdit hic vo parabolā ponit ſolū de ſaluatis. vnde dicit. Et dicebat. Sic eſt regnū dei quēadmodū ſi hō iacet ſemen in terrā. Hiero. Regnū dei eccleſia eſt q̄ regitur a deo: & ipſa regit hoies: & cōtrarias vtutes & vitia calcat. Chry. Uel regnū dicit fide; q̄ eſt inxpm ac diſpenſationē hūanitatis: qd quide; regnū ē ſicut ſi iaciat hō. I pſe enim exiſtēs deus & dei filius hō f cōmutabilr factus p nobis: terrā ſeminauit. i. totū mūdū vbo diuine cognitionis illuminauit. Hie. Semen em̄ vbū vite eſt: terra corda humana: & dormitio hois mors eſt ſaluatoris. Exurgit ſemen nocte ac die: q: poſt ſomnū xpi: nūerus credētiū p aduerſa & proſpera magis magiſq; germinabat infide: & creuit i ope. Chry. Ul exurgit ipe xps qui ſedebat expectās p longanimitatē q recipientes ſemen fructificarent. Surgit aūt. i. beniuolētie ſue vbo ad fructificationē nos erigēs

Allegorica expoſitio.

per arma iuſtitie a dextris: quib⁹ ſignificaẜ dies: ⁊ a ſiniſtris: quib⁹ ſignificaẜ nox pſecutionū. p hec ei ſemen germiat nec areſcit. Theo. Uel. alr. Xp̄s dormit.i. aſcendit in celū vbi lȝ dormire videaẜ: ſurgit tñ nocte cū p tentatiões nos erigit in ſuā cognitionē: die vero cū ꝓpꝫ oẜones nr̄aȝ diſponit ſalutē. Hie. Qð aūt dicit. Dū neſcit ille tropica ēllo cutio.i. neſcire nos facit quis fructus vſqȝ in finem afferat. Chry. Ul' dicit. Neſcit ille. vt oñdat liberam voluntatem eoȝ ꝗ verbū ſuſcipiūt voluntati eī nr̄e cōmittit opus: ⁊ nō totū ipſe ſolus opaẜ: ne bonū in uolūtariū videaẜ. vñ ſubdit. Ultro eī terra fructificat.i. nō neceſſitate coacta cōtra ꝓpriā voluntatē: ſed volūtate adducit ad fructificandū pmū herbā. Hiero. Id eſt timorē Initiū eī ſapientie timor dñi. De inde ſpicā.i. pnīaȝ lachrymoſā. De inde plenū fru. in ſpi.i. charitatem plenitudo enim legis eſt charitas. Chry. Uel primo herbam fructificat in lege nature paulatim ad pfectū creſcēs poſtmodū pducit ſpicas in manipulū colligendas: ⁊ in altari dño offerēdas i lege. ſ. moyſi poſtea plenū fructū in euāgelio. vel qꝛ nō ſolū oportet nos frōdere per obedientiam: ſȝ eſſe prudentes ⁊ quaſi harūdinis ſpicas erectos p ſiſtere de ventis agitantibus non curantes. Oportet nos etiā alaȝ cu rare p aſſiduitatē memorie: vt tāqȝ ſpicas fructum geſtemus.i. opera tionem virtutis cōpletā demōſtre mus. Theophi. Herbā eī germiamus cū principiū boni oſtendim⁹. deinde ſpicam cū reſiſtere in tentationibus poſſum⁹: deinde fructum cum pfectū quis operaẜ. Sequiẜ. Et cū ex ſe pduxerit fructus ſtatī mittit fal. qm̄ adeſt meſſis. Hiero. Falx eſt mors vel iudiciū: qð ſecat oia: meſſis eſt cōſūmatio ſcli. Gre. Uel alr. Semen hō iactat in terrā: cum cordi ſuo bonā intentionē miſerit. Dormit autē qui iam in ſpe boni operis quieſcit. Nocte vero exur git hac die: qꝛ inter aduerſa ⁊ proſpera pficit: dū ille neſcit ꝗ adhuc metiri incrementa ſua nō valet: ⁊ tñ cōcepta vtus ad pfecū ducitur. Cum igitur deſideria bona cōcipimus ſemē in terrā mittim⁹. Cum recte operari incipimus: herba ſumus. Cum ad pfectū boni operis creſcimus: ad ſpicam peruenim⁹: cū in eiuſdē opationis pfectiōe ſolidamur: iam plenū frumentum in ſpica proferimus. Intellect⁹ moralis.

¶ Et dicebat. Cui aſſimilabi mus regnū dei: aut cui pabole cōpabim⁹ illud? Sicut granū ſynapis qð cum ſeminatū fuerit in terra min⁹ eſt oībus ſemi nib⁹ ꝗ ſunt in terra: ⁊ cū natuȝ fuerit aſcendit i arborem: ⁊ fit mai⁹ oīb⁹ oleribus: ⁊ facit ramos magnos: ita vt poſſint ſub vmbra eius aues celi habi tare. Et talibus multis pabolis loq̄baẜ eis verbū put poterant audire. ſine pabola auteȝ nō loq̄baẜ eis. Seorſum aūt di ſcipulis ſuis diſſerebat oīa.

¶ Glo. Poſtqȝ poſuit pabolā de fructificatiōe ſemis euangelij: hic ſubiungit aliā parabola ad oñdendā excellentiā doctrine euangelice ad oēs alias doctrinas. vñ dr. Et dicebat. Cui aſſimilabim⁹ regnū dei? Theo. Paruiſſimū ꝗdē ē fidei verbum. Crede in deū ⁊ ſalu⁹ eris: ſed ſparſim ſuper terrā: pdicatio dilatata eſt ⁊ augmētata: ita vt celi volatilia.i. cōtēplatiui hoies ⁊ alti in tellectu ⁊ cognitiōe ſub eo habitēt. Quanti eī ſapiētes gentiliū relinquētes ſapiam ſub pdicatiōe euangelij requieuerūt: ſolum igr̄ maior pdicatio facta eſt. Chry. Et etiā qꝛ qð fuit hoib⁹ in breuibus ſermonibus nūciatū ſapia ꝗ iter pfectos dicitur dilatauit ſup oēs ſmōes: qꝛ nihil mai⁹ eſt hac vitate. Theophi. Ramos aūt magnos fecit. ꝗdā eī apoſtoloȝ in Romā: ⁊ quidā in in

diam:⁊ q̇dā:in alias terre ptes ſūt
diuiſi ſicut rami. Hiero. Uel ſemē
iſtud mimimū eſt timore: magnum
aūt in charitate:q̄ eſt maior oibus
oleribus:qꝛ deꝰ charitas ē ⁊ oīs ca
ro fenū. fecit aūt ramos mīe ⁊ com
paſſiōis:cū ſub vmbra paupes xp̄i
qui ſunt celi aīalia delectanꝭ habi
tare. Bed. Hō aūt q̇ ſeminat a ple-
riſq; ſaluator ipſe itelligiꝭ:ab aliȷ̇s
aūt ipē hō ſeminans in corde ſuo.
Chry. poſtea vero. Marcus breui-
tate gaudēs oſtendens pabolaruʒ
naturū ſubiungit. Et talibꝰ multis
pabolis loq̄baꝭ eis vbū put po. au
dire. Theo. Qm̄ ei turbe erāt indo
cte a comeſtibilibꝰ ⁊ ꝯſuetis noībꝰ
īſtruit eas:⁊ ꝓpter hoc ſubdit. ſine
pabola aūt nō loq̄baꝭ eis:vt. ſ. mo
uerenꝭ ad accedēdū ⁊ interrogādū
Sequiꝭ. Seorſū aūt diſcipulis ſuis
diſſerebat oīa. ſ. de q̇bꝰ iterrogabāt
vt ignorantes:nō ſimpl'r omīa tam
manifeſta q̄ī manifeſta. Hie. Jlli
em̄ digni erant ſeorſum audire my
ſteria ī penetrali in timore ſapie: q̇
remoti a cogitationū malarum tu-
multibꝰ in ſolitudine virtutū pma
nebāt. Sapia em̄ ī tpe ocij pcipiꝭ.
¶ Et ait illis ī illa die cū ſero
eſſet factū. Trāſeamus cōtra.
Et dimittētes turbā aſſumūt
eū ita vt erat in naui ⁊ alie na
ues erāt cum illo. Et facta ē p
cella magna vēti:⁊ fluctus mit
tebat in nauim ita vt impleret
nauis. Et erat ipſe ī puppi ſu-
per ceruical dormiēs:⁊ excitāt
eum:⁊ dicūt illi. Magiſter:nō
ad te pertinet qꝛ perimus? Et
exurgens cōminatꝰ eſt vento:⁊
dixit mari. Tace: obmuteſce.
Et ceſſauit ventꝰ. ⁊ facta ē trā
quillitas magna. Et ait illis.
Quid timidi eſtis:necdū habe
tis fidē?⁊ timuerūt timore ma
gno:⁊ dicebāt ad alterutrum.
Quis putas eſt iſte: qꝛ mare et
venti obediunt ei?
¶ Hiero. Poſt doctrinā dehinc ad
mare veniūt ⁊ fluctibus turbantur:
vn̄ dr. Et ait illis in illa die cū ſero
eſſet factū tranſeamꝰ cōtra. Remi.
Tria tem̄ legiꝭ dn̄s habuiſſe refu-
gia. ſ. nauis:montis ⁊ deſerti:q̄tiēs
a turbis cōprimebaꝭ ad aliqd̄ iſto
rū refugiebat. Cū ḡ vidit dn̄s tur
bas multas circa ſe carū ī portuni-
tatē q̄ſi hō volens declinare iuſſit di
ſcipulos ſuos trāſfretare. Sequiꝭ.
Et dimit. tur. aſſu. eū ita vt erant ī
naui. Chry. Diſcipulos q̇dā aſſum
pſit dn̄s vt viſores fierei futuri mi
raculi ſed ſolum ipſos aſſumit: ne
alij cognoſcerent ipſos eſſe tā mo-
dice fidei. vnde ad oſtendendum
q̄ ſeparatim alij tranſfretabant:
ſubiūgit. Et alie na. er. cū illo. Ne
aūt ſupbirēt diſcipuli q̄ eos ſolos
aſſumpſerat: piclitari eos pmittit.
Et vt etiam per hoc diſcerent tenta
tiones viriliter ſuſtinere. vnde ſe-
quitur. Et fa. eſt pro. ma. Ut autem
futuri miraculi maiorem eis im-
primat ſenſum: dat tempus timo-
ri dormiendo. vnde ſequitur. Et
erat ip. in pup. ſu. cer. dor. Si enim
vigilaſſet. aut non timuiſſent neq;
rogaſſent tempeſtate orta: aut eū
aliquid tale facere non putaſſent.
Theo. dimiſit ergo eos incidere in
timorem periclitationis vt eius vir
tutem in ſeipſis cognoſcerent. qui
alios ab eo bn̄ficiatos videbāt. Dor
miebat aūt ſuper cer. nauis ligneū
ſiquidem. Chry. Oſtendens ſuam
humilitatem ⁊ ex hoc multaʒ ſapiē
tiā docens. Nondum aūt diſcipuli
qui circa eum exiſtebāt eiꝰ gl'iam
cognoſcebāt. ⁊ q̇dē q̄ ſurgens pote
rat ventis iperare credebant: ſed
q̄ quieſcens ſeu dormiēs nequaq̄.
Et iō ſeq̄ꝭ. Et excitāt eū et dicūt ei.
Magiſter non ad te pertinet quia
perimus? Theophi. Jpſe aūt exur
gens: cōminatur primo quidem vē
to: qui maris tempeſtatem ⁊ fluctꝰ
faciebat: ⁊ hoc eſt quod ſubditur.
Et exurgens cōmi. eſt vento. dein-
de vero pcipit mari. vnde ſeq̄ꝭ. Et

Marcꝰ amator breuitatis.

Tria dn̄i refugia.

dixit mari: tace: obmuteſce. Glo. Ex cõmotione. n. maris q̃dam ſonitus cõſurgit q̃ vr̃ eſſe q̃dã maris locutio periculũ cõminãtis: ⁊ iõ conuenienter ſub quadã metaphora trãquillitatem imperat taciturnitatis vocabulo: ſicut ⁊ in cohibitiõe ventorũ q̃ ſua violẽtia mare cõturbãt: cõminationẽ nolauit. ſolẽt. n. ptãtẽ habentes eos q̃ violẽtia pacez hominũ ↄturbãt: cõminatiõe penaruz refrenare. Per hoc ĝ dat itelligi: ꝙ ſicut rex aliq̃s põt cominatiõe violẽtos cõprimere ⁊ ſuis edictis murmur ſubiecti ppl̃i mitigare: ita xp̃s rex vniuerſe creature exiſtens: ſua cõminatione ventoꝝ cohibuit violentiã: ⁊ mari taciturnitatẽ indixit: ⁊ ſtatiz eſt effect⁹ ſecurus. Sequitur n. Et ceſſauit vẽ. cui. ſ. fuerat cõminatus. Et facta eſt tranq̃llitas magna. ſ. in mari: cui taciturnitatẽ indixerat. Theo. Cõminatus eſt ẽt ⁊ diſcipulis tanq̃ fidẽ nõ habẽtibus. Sequit. n. Et ait illis. Quid timidi eſtis? necdum habetis fidez? Si. n. habuiſſent fidẽ credidiſſent ꝙ etiã dormiens ſeruare eos potuiſſet incolumes. Seq̃tur. Et timuerunt timore magno ⁊ dicebant ad alterutrum. Quis putas eſt iſte: q⁊ venti ⁊ mare obediũt ei? Etem̃ dubie habebãt ſe erga eũ. Inquãtũ. n. iuſſu mare placauit: non baculo vt moyſes: non precib⁹ vt heliſeus iordanẽ neq̃ arca vt ieſus naue: ſed h̃ vere deus eis videbat: ſm̃ illo ꝙ dormiebat homo. Hiero. Myſtice eniuero puppis eccl̃ie eſt initiũ: in q̃ dn̄s corporaliter dormit: q⁊ nunq̃ dormit q̃ cuſtodit iſrael. puppis. n. mortuis pellib⁹ viuos ↄtinet: ⁊ fluct⁹ arcet. ⁊ ligno ſolidat. i. cruce ⁊ morte domini eccl̃ia ſaluat. Ceruical corp⁹ dn̄i eſt cui diuinitas ſicut caput iclinata eſt. Uentus aũt ⁊ mare: demones ⁊ perſecutores ſunt: q̃bus dicit. Tace: q̃ñ compeſcit edicta regũ iniquorum vt voluerit. Tranq̃llitas magna eſt pax eccleſie poſt preſſuraz: ſiue theorica poſt. vitam actiuam. Beda. Uel nauicula quaz aſcendit: paſſiõis arbor itelligit p quaz fideles ad ſecuritatẽ ſecuri litoris ꝑueniunt. Alie naues q̃ fuiſſe dicuntur cũ dn̄o: illos ſignificant q̃ fide dn̄ice crucis imbuti ſunt: non tñ turbine tribulationũ pulſati. Uel poſt tentationum ꝓcellas: ſerenitate pacis vtunt. Diſcipulis aũt nauigantib⁹ xp̃s obdormiuit: q⁊ fidelib⁹ futuri regni q̃etẽ meditantibus tp̃s dn̄ice paſſiõis aduenit. vñ hoc ſero factũ fuiſſe ꝓhibet: vt veri ſolis occubitũ nõ ſola dn̄i dormitio: ſed ipſa diſcedentis lucis hora ſignificet. Aſcẽdẽte autem illo puppim crucis: fluct⁹ blaſphemantiũ ꝑſecutoꝝ aſſurgũt: demoniacis excitati procellis: q̃b⁹ tñ nõ ipſi⁹ patiẽtia turbat: ſꝫ diſcipulorũ ibecillitas ↄcutit. Excitant aũt diſcipuli dn̄m: q⁊ cuius mortem viderãt: maximis votis reſurrectionem q̃rebãt. Uento exurgens comminat⁹ eſt: q⁊ reſurrectiõe celebrata diaboli ſupbiã ſtrauit. Mare ſilere ꝑcepit: q⁊ iudeorũ rabiẽ reſurgẽdo deiecit. Diſcipuli aũt arguũtur: q⁊ poſt reſurrectionez exprobrauit eis incredulitatẽ eoꝝ. ⁊ nos q̃q⁊ cũ ſigno dn̄ice crucis imbuti ſeculũ relinquere diſponimus: nauẽ cum Ieſu conſcendimus: mare tranſire conamur: ſꝫ nobis nauigantib⁹ inter equoris fremitus obdormit: q̃ñ iter medios virtutũ vſus: vel imundorũ ſpirituũ vel hoiũ prauorum vel ipſarũ noſtrarũ cogitationũ impet⁹ amoris flãma refrigeſcit. Uerum inter huiuſmodi procellas illũ ſedulo excitemus: mox tẽpeſtatem compeſcet: refundet trãquillitatez: portũ ſalutis idulgebit.

Expoſitio literalis.

Allegoria pulchra.

Allegorica expoſitio.

Cap. v.

Et venerunt trans fretuz maris in regionem geraſenorum. Et exeunti ei de naui ſtatim occurrit de monumẽtis homo in ſpiritu imũdo: q̃ domiciliũ habebat in monumẽtis. Et neq̃ cathenis iam q̃ſq̃ poterat eũ

ligare:qm̄ ſepe cōpedib⁹ ⁊ ca=
thenis victus dirupiſſet cathe
nas: ⁊ cōpedes cōminuiſſet:⁊
nemo poterat eum domare.⁊
ſemp̄ die ac nocte in monumē
tis ⁊ in montib⁹ erat clamās⁊
cōcidēs ſe lapidib⁹:Uidēs aūt
ieſuȝ a longe cucurrit ⁊ adora
uit eū:⁊ clamans voce magna
dixit:q̄d mihi⁊ tibi ieſu filij dei
altiſſimi adiuro te per deuȝ ne
me torqueas.Dicebat eniȝ illi.
exi ſpūs imūde ab hoīe iſto.Et
iterrogabat eū.Q̄d tibi nomē
eſt:⁊ dicit ei.Legio mihi nomē
eſt:q: multi ſumus. Et depre=
cabatur eū multū ne ſe expelle
ret extra regionē.erat autē ibi
circa montē grex porcorū ma=
gnus paſcēs in agris. Et dep̄=
cabant eū ſpūs: dicētes. Mit=
te nos in porcos vt in eos in=
troeamus.⁊ cōceſſit eis ſtatim
ieſus.Et exeūtes ſpūs imundi
itroierūt i porcos:⁊ magno im
petu grex p̄cipitat⁹ eſt in mari
ad duo milia: ⁊ ſuffocati ſūt in
mari.Qui aūt paſcebant eos
fugerūt ⁊ nūciauerūt in ciuita
tē ⁊ in agros. Et egreſſi ſūt vi=
dere q̄d eēt fcī: ⁊ venerunt ad
ieſuȝ:⁊ vidēt illū:q̄ a demonio
vexabat̄ ſedētē veſtituȝ ⁊ ſane
mētis:⁊ timuerūt. Et narraue
runt illis q̄ viderāt qualr̄ factū
eēt ei q̄ demōiū habuerat:⁊ de
porcis Et rogare ceperūt euȝ:
vt diſcederet de finib⁹ eorum.
Cūq; aſcenderet nauim : cepit
illū dep̄cari q̄ a demonio vexa
tus fuerat vt eſſet cū illo:⁊ non
admiſit eū:ſȝ ait illi.Uade i do
mū tuā ad tuos:⁊ annūcia il=
lis q̄ta tibi dn̄s fecerit:⁊ miſer
tus ſit tui.Et abijt ⁊ cepit p̄di
care in decapoli quāta ſibi fe=
ciſſet ieſus:⁊ oēs mirabantur.

Theophi.Q: q̄ in nauicula erāt
cōquirebant adinuicē. Quiſputas
eſt iſte:inimicorū teſtimonio cōfir=
mat̄ q̄s eēt.Acceſſit.n.demoniacus
ↄfitēs ipȝ eē filiū dei. ad qd̄ narrā=
dū euāgeliſta accedēs di. Et vene.
trās fre.ma.in regi.gerazenorum.
Beda.Geraza eſt vrbs iſignis ara=
bie trās iordanē iuxta monteȝ ga=
laad:quā tenuit trib⁹ manaſſe:non
longe a ſtagno tyberiadis: in quod
porci p̄cipitati ſunt.Chry.Sȝ tamē
neq; gerazeno℞ neq; geraſinorum
exq̄ſita ſcriptura ↄtinet.ſȝ gergeſi=
norū.geraza.n. ciuitas eſt iudee:⁊
nequaq̄ in ea eſt mare. geraſa v̄o
arabie ciuitas eſt : neq; mare neq;
ſtagnū ꝓximū h̄ns.Et ne itam eui=
dens mēdaciū euāgeliſte dixiſſe vi=
deant̄:viri tā diligēter ſciētes que
circa iudeā erāt:gergeſe q̄dē a qua
gergeſei:antiq̄ ciuitas fuit: nūc ty=
berias nūcupata circa quā p̄cipuū
eſt circūpoſitū ſtagnū.Seq̄tur.Et
exe.ei de na.ſta.occur.ei de monu.
hō. Aug.de cō.euā.Cū Matthe⁹ di
cat duos fuiſſe:marc⁹ :⁊ lucas vnū
cōmemorāt:vt itelligas vnū eorum
fuiſſe ꝑſone alicui⁹ clarioris:quē re
gio illa maxie dolebat.Chry. Uide
tur q̄ marcus ⁊ lucas illud qd̄ erat
miſerabili⁹ narrauerūt :⁊ ꝓpter h̄
diffuſi⁹ qd̄ illi cōtigerat enarrant.
Seq̄t̄.n.Et neq; cathe.iā q̄ſq; eum
po.ligare.Dixerūt ḡ ſimplr̄ demo=
niacū:numerū nō q̄rēdo vel vt vir=
tutē maiorē oſtēderēt opantis.Nā
q̄ vnū talē curauerat:nō erat ei im
poſſibile multos alios curare. nec
tn̄ hic diſſonātia demonſtrat̄. Non
eīn dixerūt q̄ vnus ſolus erat:qd̄ ſi
dixiſſent:Mattheo ↄdicere videren
tur.Habitabāt aūt in monumētis
demones.erroneum dogma multis
volētes imittere q̄ decedentiū ani=
me in demones cōuertebant̄ . Gre=
go.Niſſe.Parauerat aūt ſecer⁹ de

Expoſitio literalis.

Conſenſus euāgelic⁹.

monum ad reſiſtendū diuine pote=
ſtati. Cū aūt appꝛopinquaret ꝗ po=
teſtatē h3 ſup oīa exclamāt eminē=
tem eius virtutē. vñ ſequit. Uidens
aūt ieſum a lon. cucur. ⁊ adoꝛa. eū:
⁊ cla. vo. magna ⁊ di. ei: quid mi. ⁊ ti
bi ieſu fili dei altiſſimi. Chꝛy. Uide
demonē3 duplici paſſione diuiſum
audacia ⁊ timoꝛe: reluctat ⁊ oꝛat: ꝗ=
ſi qōnē aliquā3 intentans vult ſcire
ꝗd ſibi ⁊ ieſu cōe. q. d. ꝗ de cā eijcis
me ab hoībus cu3 ſint mei? Beda.
Que aūt impietas eſt iudeoꝝ eum
dicere in pꝛicipe demonioꝝ eiectiſſe
demonia: quē ⁊ ipſa demonia fatē=
tur nihil ſecum habere cōe. Cyril.
Deinde oꝛans ſubiūgit. Adiuro te
p deū: ne me toꝛqueas. emiſſionem
n. reputabat toꝛmētū: vel ēt inuiſi=
biliter toꝛquebatur. Chꝛy. Quāuis
n. mali ſint demones: ſciunt tamen
ꝙ ipſos ꝑpter peccata expectat vlti
mo aliꝗ pena: q2 vero nōdū eis tēs
vltime pene aduenerat: firmiſſime
cognoſcebāt: maxie cū ꝓmiſſum eēt
eis hoīb⁹ cōmiſceri. S3 q2 xp̄s com
pꝛehenderat eos tanta mala ꝑpe=
trare: putabāt ꝙ ꝑpter factoꝝ ex=
ceſſum vltimū punitionis tēs immi
me expectarēt. ꝑpter hoc ſupplicāt
Diſſonat a cōmuni theologia. ne toꝛqueant. Beda. Magnū. n. toꝛ
mentum eſt demonis leſione hoīs
ceſſare: ⁊ tāto dimittit grauius ꝗto
poſſidet duri⁹. Sequit. n. Dice. n.
illi. Exi ſpūs im. ab ho. iſto. Cyril.
Attēdas in expugnabilē virtutem
xp̄i: cōquaſſat ſathanam: cui verba
xp̄i ſunt ignis ⁊ flāma: ſcꝫm ꝙ pſal=
miſta dicit. Liq̄facti ſunt montes
a facie dei. i. ſublimes ⁊ ſupbe virtu
tes. Sequit. Et iter. eu3 qd tibi no=
men eſt? Theophi. Interrogat qui
dem dñs nō vt ipſe ſciret: ſed vt ce=
teri ſciāt multitudinē habitantiu3
demonū. Chꝛy. Ne ſi ipſe diceret ꝙ
multi ſunt: incredibile fieret: vult ꝙ
ꝙ ipſi ꝯfiteant: ꝙ multi erāt. vñ ſe=
quit. Et di. ei: legio mi. no. eſt: quia
mul. ſumus. Non dicit determina=
tum numerū: ſed multitudinē. non
eñ ꝓdeſt ad ſciētiā exquiſitio nu=
meri. Beda. Cōfeſſa autem publice

peſte quā furens tolerabat virtus
curantis gratioꝛ apparet. S3 ⁊ nrī
tp̄is ſacerdotes ꝗ per exoꝛciſmi gra
tia3 eijcere noꝛūt ſolēt dicere patiē=
tis nō aliꝰ valere curari: niſi ꝗtū ſa
pere pñt oē qd ab imūdis ſpiritib⁹
viſu: auditu: guſtu: tactu. vel alio ꝗ
libet coꝛpoꝛis aut animi ſenſu vigi=
lantes doꝛmientes ve ꝑtulerint: cō=
fitendo patenter exponāt. Sequit. Exoꝛciſtarum mos.
Et ꝓca. eū mul. ne ſe expel. extra re
gionem. Chꝛy. Aut lucas dicit: in
abyſſum. Abyſſus. n. eſt ſeparatio
huius mūdi. ꝓmerent. n. demones
mitti ad tenebꝛas exterioꝛes diabo
lo ⁊ ſuis angelis pꝛeparatas. Hoc
autem xp̄s facere poterat: permiſit
tñ eos in hac terra eſſe ne abſentia
tentatoꝛis: homines coꝛona victo=
rie pꝛiuaret. Theophi. Et vt nobi=
ſcum pugnātes: nos ꝑitioꝛes con
ſtituant. Sequit. n. Erat autē3 ibi
cir. mō. grex poꝛ. mag. paſcēs. Au=
gu. de cō. euā. Qd hic dicit marcus
circa montes fuiſſe grege3. Lucas
aūt in monte: nihil repugnat. Grex
n. poꝛcoꝝ tā magnus fuit vt aliꝗd
eius eēt in mōte: ⁊ aliꝗd circa mon
tem. Sequit. Et depꝛeca. eū ſpi. di.
Mitte nos in poꝛ. vt in eos intro=
eamus. Remi. ſup mat. Jcirco aūt
intrauerunt in poꝛcos nō ſponte: ſ3
petierūt vt eis concederet: vt demo
ſtraretur q2 nō pñt nocere hoībus
niſi ꝓmiſſione diuina. Jō aūt nō pe
tierunt mitti in hoīes: q2 illū cuius
virtute toꝛquebant: humanam ſpe
ciem geſtare videbāt. nec petierūt:
vt in pecoꝛa mitterent: q2 velut mū
da aīalia in tēplo dei offerebātur. Honoꝛ ꝑſone xp̄i
Petierunt vt in poꝛcos mitterentur
q2 nullū animal eſt immundius poꝛ
co ⁊ demones ſemꝑ in ſpurcitijs de
lectant. Sequitur. Et ꝯceſſit eis ſta
tim ieſus. Beda. Jō quidē3 ꝓmiſit:
vt ꝑ interfectionē poꝛcoꝝ3 hoībus
ſalutis occaſio ꝑbeat. Chꝛy. Uolēs
furiam: quā cōtra hoīes habent de
mones oīb⁹ demonſtrare: ⁊ ꝙ mul=
to peioꝛa vellent hoībus infligere
ſi poſſent: virtute nō īpediti diuina
⁊ q2 in hominibus hanc oſtēſionē3

fieri eius pietas nō ferebat: ipſos
in porcos intrare permiſit: vt in il-
lis virtus ⁊ furor demonum videa-
tur. Sequitur. Et exe. ſpiritus im-
mundi. Titus. Fugam autem arri
puerunt paſtores ne cū porcis peri
rent: ⁊ huiuſmodi terrorē ciuibus intule-
runt. vñ ſequit᷑. Qui aūt paſce. eos
Illos autem ad ſaluatorē adduxit
dāni neceſſitas. frequēter. n. cū de᷒
hoīes damnat in reb᷒ poſſeſſis: cō-
fert bñficiū animabus. vñ ſequit᷑.
Et ve. ad Je. ⁊ vi. illuꝫ q̇ a de. vexa.
ſe. ſ. iuxta pedes a quibus nactus
erat ſalutē: queꝫ antea nec cathene
cōpeſcere poterant: veſtitum ⁊ ſane
mentis q̇ cōtinuo nudus erat: ⁊ ob
ſtupuerunt. vñ ſequit᷑. Et ti. hoc igi
tur miraculū partim viſu: partim
verbis cōperiūt. vñ ſequit᷑. Et nar.
illi q̇ vide. Theophi. Stupētes aūt
ꝓpter miraculū qđ audierāt timue
runt: ⁊ ꝓpter hoc deprecant᷑ ipſum
vt ab eorū recedat finibus. ⁊ hoc eſt
qđ ſubdit᷑. Et rogare eum cepe. vt
diſce. a fin. eoꝝ. timebant. n. ne ali-
quñ tale aliq̇d paterent᷑. Contriſtati
n. de porcoꝝ ꝑditione pñtiā renuūt
ſaluatoris. Beda. Uel cōſcij fragili
tatis ꝓprie: pñtia dñi ſe iudicabāt
indignos. Sequit᷑. Cūq; aſcen. na.
ce. illuꝫ dep̄. q̇ a demo. vexa. fue. vt
eſ. cū illo. Theo. Timebat. n. ne ali
quñ inueniētes eū demones reintra
rent in euꝫ. dominus vero remittit
eum in domum ſuam innuens et ꝙ
quāuis ipſe p̄ſens non eſſet: tamen
ſua virtus ipſuꝫ cuſtodiet: ſimul ēt
vt curatus alijs proſit. vñ ſequitur.
Et non admi. eum: ſed ait illi: vade
in do. tuam ad tu. ⁊ nuncia illis q̄n-
ta ti. dominus fece. ⁊ mi. ſit tui. Ui-
de ſaluatoris humilitateꝫ non dixit
denuncia omnia q̄ feci tibi: ſed oīa
que fecit tibi dominus. ſic ⁊ tu cum
aliquid boni feceris: non tibi ſꝫ deo
attribuas. Chry. Licet auteꝫ alijs
ſanatis preceperit nemini dicere:
conuenienter tamen huic precepit
ꝙ annunciet: quoniam omnis illa
regio demonibus detenta ſine deo
manebat. Theophi. Ipſe igitur ce-
pit predicare ⁊ omnes mirantur. ⁊
hoc eſt quod ſequitur. Et cep. pre-
dicare. Beda. Myſtice autem gera
ſa ſiue gergeſe: vt quidam legunt
colonum eijciens ſiue aduene ap- Allegoria pulchra.
propinquans interpretatur: quia
gentium populus ⁊ hoſtem de cor-
de repulit: ⁊ qui erat longe factus
eſt prope. Hie. Hic autem demonia
cus: deſperatiſſimus gentium po-
pulus eſt: nec lege nature: nec dei:
nec humano timore alligat᷒. Beda.
Qui in monumentis habitabat: q꞉
in mortuis opibus. hoc eſt in pecca-
tis delectabatur: ſemꝑ nocte ac die
furebat: q꞉ in proſperis ⁊ aduerſis
a ſeruitio malignorum ſpirituū nō
ceſſabat. ſed per operum feditateꝫ
quaſi in monumentis iacebat. per
factuꝫ ſuperbie in montibus erra-
bat. per verba duriſſime infidelita-
tis quaſi lapidibus ſe concidebat.
Dicit auteꝫ. Legio mihi nomē eſt.
quia populus gentiū diuerſis ido-
latrie cultibus erat mancipatus.
Quod auteꝫ exeuntes ſpiritus im-
mundi ab homine intrant porcos
quos in mare precipitāt: ſignificat
ꝙ liberato populo gentiuꝫ a domi
natione demonum: qui chriſto cre-
dere noluerunt in abditis agūt ſa-
crilegos ritus. Theophi. Uel ꝑ hoc
ſignificatur ꝙ demones intrant in
homines ad modum porcorum vi-
uentes: ⁊ volutabro voluptatum ſe
inuoluentes: precipitant eos preci-
pitio in mare vite iſtius ⁊ ſuffocan
tur. Hiero. Uel ſuffocantur in in-
ferno ſine reſpectu miſericordie ꝑ
īpetū mature mortis a quibus fu-
giunt multi: quia flagellato ſtulto:
ſapiens prudentior fit. Beda. Qđ
autem dominus volentem eſſe cum
illo non admiſit: ſignificat qđ quiſ-
q; intelligat poſt remiſſionem pec-
catorum ingrediendum ſibi eſſe
in conſcientiam bonam: ⁊ ſeruien-
dum euangelio propter aliorum
ſalutem: vt deinde cum chriſto re-
quieſcat. Grego. ſeptimo moraliuꝫ.
Cum enim quantumlibet parū de
diuina cognitione percepimus: re-

dire iam ad humana nolum⁹.q̃etē
contēplationis querentes.ſed do=
minus precipit vt mēs p̄us exudet
in opere: et poſtmodū refici debeat
per contemplationez.Hier.Hō aūt
ſanatus predicabat in decapoli:dū
a romano.nunc regno iudei ꝯuer=
tuntur.q̃ in lr̄a tm̄ pendēt decalogi
¶ Et cū aſcēdiſſet ieſus ī naui
rurſus trās fretū ꝯuenit turba
multa ad euz et erat circa ma=
re.et venit quidā de archiſyna
gogis nomine Jairus: ⁊ vidēs
eum procidit ad pedes eius et
deprecabatur euz multū dicēs
quoniā filia mea ī extremis ē:
veni impone manū tuā ſuper
eā vt ſalua ſit et viuat. Et abijt
cum illo et ſequebatur euz tur=
ba multa:et cōprimebāt eū. Et
mulier q̄ erat in profluuio ſan=
guinis annis.xij.et fuerat mul
ta perpeſſa a compluribus me
dicis: et erogauerat oīa ſua
nec q̃cq̄ profecerat:ſed magis
deterius hēbat: cum audiſſet
de ieſu venit in turba retro: et
tetigit veſtimentū eius. Dice=
bat eni qꝛ ſi vel veſtimentū ei⁹
tetigero:ſalua ero:et confeſtiz
ſiccat⁹ eſt fōs ſanguinis ei⁹ et
ſenſit corpore qꝛ ſanata eſſet a
plaga. Et ſtati ieſ⁹ cognoſcēs
in ſemetipſo ꝟtutē que exierat
de illo ꝯuerſ⁹ ad turbā aiebat.
Quis tetigit veſtimēta mea? ⁊
dicebāt ei diſcipuli ſui. Uides
turbā cōprimētē te et dicis:q̄s
me tetigit? Et circūſpiciebat vi
dere eā q̄ hoc fecerat. Mulier
ꝟo timēs et tremēs ſciēs qđ fa
ctū eēt in ſe: vēit et ꝓcidit ante
eū et dixit ei oēm veritatē. Je=
ſus aūt dixit ei. Filia fides tua
te ſaluā fecit vade in pace: et
eſto ſana a plaga tua.

Thephi. Poſt miraculū demōiaci:
aliud miraculū dn̄s operaꝛ:filiā.ſ.
archiſynagogi reſuſcitans:ad cui⁹
miraculi narrationē euāgeliſta ac
cedens dic̄. Et cū aſcē. ie. in na. rur.
trās fretū. Augu. de ꝯ. euā. Intelli
gendū eſt aūt ꝙ de archiſynagogi
filia ſubditur ſcm̄ eē cū trāſcendiſ=
ſet ieſ⁹ ī naui rurſ⁹ trās fretū: ſꝫ q̄ꝫ
tum poſt nō apparet:niſi eni fuiſ=
ſet interuallum:non eſſet q̄n fieret
qđ narrat matthe⁹ de ꝯuiuio dom⁹
ſue:poſt quod factū nihil aliđ con=
tinuo ſequitur q̄ꝫ illud de archiſy=
nagogi filia. ſic eni ipſe contexit:vt
ipſe trāſit⁹ apte idicet ꝗ ꝯn̄ter nar=
rari qđ ꝯn̄ter ē factū. Seq̄ꝛ Et ve.
q̃dā ð archiſy. nōie iair⁹. Chry. No
mē poſuit propꝛ iudeos q̄ tūc erāt Conſen
vt nomē miraculi fieret ꝯn̄ſiuū. Se ſus euā
quiꝛ. Et vi. eū ꝓci. ad pe. eius: ⁊ dꝑ. gelicus
eū mul. di. Qm̄ filia mea in extre=
mis eſt. Et quidē mattheus narrat
archiſynagogā puellā mortuā nun
ciaſſe. Marc⁹ ꝟo grauiter īfirmatā
ſed poſtmodū archiſynagogo cū q̄
dn̄s ire debebat nūciatū fuiſſe puel
lā mortuā eſſe. Mattheus ꝗ eādē rē
ſilr̄ ſignificat:ꝙ.ſ. mortuā ſuſcitaue
rit:breuitatiſ cauſa eā dicēs abiſſe
quā conſtat mortuā ſuſcitatā fuiſſe
Augu. de cō. euan. Attendit.n. non
verbo patris de filia ſꝫ qđ eſt potiſ
ſimū: voluntatē ita.n. deſperauerat
vt potius eaz vellet reuiuiſcere:nō
credēs viuā poſſe iueniri quā mo=
rientē reliquerat. Theophi. Fuit
autē ꝗ vir ex parte fidelis inq̄ꝫtum
cecidit ad pedes ieſu:inquātū vero
dep̄caꝛ vt vēiat:nō quātā oportebat
habere fidez oſtendit. Oportebat
enim dicere. Dic verbo: et ſanabi
tur filia mea. Sequitur. Et abijt cū
illo et ſeque. eum tur. multa: et
comprimebant eum: et mulier que
erat in proflu. ſan. xij. annis. Chry.
Mulier iſta famoſa ⁊ nota omnib⁹
propter hoc ad ſaluatorem in mani
feſto accedere non audebat: neq̄ꝫ
ante eum venire:qꝛ ſm̄ legē immū
da erat. ꝓpter hoc retro tetigit et

non ante: q: nec hoc facere aude=
bat: ſed veſtimētorū fimbriā. non āt
fimbria ſed eius cogitatio eā ſaluā
fecit. Sequitur. Dicebat. n. quia ſi
vel veſtimenta eius tetigero ſalua
ero. Theophi. Fideliſſima quidē ē
hec mulier q̄ a fimbrijs curationē
ſperauit: propter qđ conſequitur ſa
nitatem: vnde ſequitur. Et confe=
ſtim ſic. eſt fons ſan. ei⁹ et ſenſit cor.
ꝙ ſa. eſ. a plaga. Chry. His autē q̄
fide tangunt xp̄z: virtutes ei⁹ cū cā
ſua voluntate donantur. vnde ſeqꝛ.
Et ſtatim Je. cog. i ſemetipſo vir.
que exi. de eo ꝯuer. ad tur. di. Quis
teti. veſti. meū? Uirtutes quidē ſal
uatoris exeunt ab eo non localiter
aut corporaliter: ipſum modo aliq̄
relinquentes: incorporales enim cū
ſint ad alios exeunt alijſqꝫ donanꝛ:
neqꝫ tñ extra eum ſunt a quo exire
dicuntur: ſicut ſcīe q̄ a doctore diſcē
tibus tribuuntur. Dicit ergo. Co=
gnoſcens in ſemetipſo virtu. q̄ exi.
de eo. vt itelligēs: ꝙ eoi ſciētie nō
ignorāte mlier ſalutē recepit Inter
rogabat vero quis me tetigit? licet
ſciret tangentē: vt mulierē veniētē
manifeſtet et eius publicet fidem: ꝛ
ne virtus miraculoſi operis obli=
uioni tradatur. Sequitur. Et dice.
ei diſ. ſui: vides tur. compri. te: ꝛ di.
quis me tetigit? Queſierat autem
dominus: quis me tetigit ideſt co=
gitatiōe et fide. non enī comprimē
tes turbe me tangunt: quia non co
gitatu et fide accedunt: Sequiꝛ. Et
circūſpi. vi. eā q̄ hoc fecerat. Theo.
Uolebat. enim dominus mulierem
manifeſtare primo quidem vt fidē
approbet mulieris: deinde': vt ar=
chiſynagogum ad confidentiam ꝓ
uocaret. quia ſic eius filia curare=
tur ſimulqꝫ vt mulierē ſolueret a ti
more. Etenim timebat mulier q:
furata fuerat ſanitatem: propꝛ qđ
ſequitur. Mulier autem tremens ꝛ
ti. ſcie. quod fac. eſſet in ſe. ve. et pci.
ante eum et dixit ei omnem verita=
tem. Beda. Ecce quo tēdebat inter=
rogatio: vt ſcilicet mulier confiteaꝛ
veritatem diuturne infidelitatis:

[Va]lere fi=
[]dei ſi
[]gnum.

Uirtu
tes xp̄i
quomo
exeunt

ſubite credulitatis ꝛ ſanatiōis: ꝛ ita
ipſa ꝯfirmaꝛ in fide ꝛ alijs p̄bet ex=
emplū. Seqꝛ. Ille aūt dixit ei: filia
fi. tua te ſal. fecit: vade in pa. ꝛ eſto
ſa. a plaga tua. Nō dixit: fides tua
te ſal. factura eſt: ſed te ſaluam fe=
cit. q. d. in eo ꝙ credidiſti iam ſalua
facta es. Chry. Filiam. vero vocat
ſaluatā fidei rōne: fides. n. xp̄i dei
filiationē preſtat. Theophi. Dicit
aūt ei: vade in pace. i. in requie. q.
d. vade requieſce: q: hucuſqꝫ fuiſti in
anguſtijs ꝛ curatiōibus. Chry. Uel
dicit: vade in pace. mittens eā in fi=
nem bonoꝝ: in pace. n. de⁹ habitat:
vt cognoſcat ꝙ nō ſolū corpore cura
ta eſt: ſꝫ ēt a cauſis corporalis paſ=
ſionis. i. peccatis mutata. Hiero.
Myſtice āt poſt p̄dicta vēit Jayrus
archiſynagogus: q: cū intrauerit
plenitudo gentium: tunc oīs iſrael
ſaluus fiet. Jayrus ſiue illumināſ
ſiue illuminatus interpretaꝛ. i. iu=
daicus ppl's vmbra lr̄e depoſita ſpi
ritu illuſtratus ꝛ illumināſ: proce=
dens ad pedes v̄bi. i. ad icarnatio
nem Jeſu ſe humilians rogat ꝓ fi=
lia: q: q̄ ſibi viuit: alios viuere facit
Abraam etiā ꝛ moyſes ꝛ ſamuel ro
gāt ꝓ plebe mortua: ꝛ ſequiꝛ Jeſus
preces eoꝝ. Beda. Ad puellā aūt
ſanandā pergens dn̄s a turba cō=
primitur: q: genti iudee ſalutaria
monita prebens: noxia carnalium
ppl'orū eſt cōſuetudine grauatus.
Mulier aūt ſanguine fluens: ſed a
dn̄o curata: eccl'ia eſt cōgregata de
gentibus: fluxus enim ſanguinis ꝛ
ſuper idolatrie pollutione: ꝛ ſuper
his que carnis ac ſanguinis dele=
ctatione gerūtur poteſt recte intel=
ligi. Sed dum verbū dei iudeā ſal=
uare decerneret: plebs gentiū pa=
ratam promiſſamqꝫ alijs preripuit
ſpe certa ſalutē. Theo. Uel ꝑ mu=
lierem que emorroiſſa erat intelli=
gas humanam naturam: proflue=
bat. n. peccatum qđ animā occidēs
quaſi ſanguinem fudit aīarū no=
ſtrarū. Hec a plurib⁹ medicoꝝ: ſa=
pientū dico huius mūdi ꝛ legis ꝛ ꝓ
phetarum curari nō valuit: mox vt

Allego=
rica ex=
poſitio.

fimbriā xp̄i tetigit .i. carnē eius ſa
nata eſt: qui eni credit filium dei in
carnatū h eſt q̇veſtimētoꝝ fimbriā
tangit. Beda. Uñ vna credula mu=
lier dominū tangit turba ꝯprimit:
quia qui diuerſis hereſib⁹ ſiue puer
ſis morib⁹ grauatur: ſolo eccleſie ca
tholice corde fideliter venerat̄. Uēit
autē eccleſia gentiū retro: q̇ pñtez i
carne dñz nō vidēs: pactis iā ſacra=
mētis icarnatiōis illi⁹ ad fidei eius
grāz puenit: ſicq̧ duz pticipatiōe ſa
cramētoꝝ eius ſaluari a peccatiſ me
ruit: q̄ſi tactu veſtimentoꝝ eius fon
tem ſui ſanguis ſiccauit. Circūſpi=
ciebat āt domin⁹ videre eā q̄ hoc fe
cerat: q̇ oēs q̇ ſaluari merēt̄: ſuo di
gnos intuitu ac miſeratiōe iudicat.

¶ Adhuc eo loquēte: veniunt
nuncij ad archiſynagogū dicē
tes: quia filia tua mortua eſt:
quid vltra veras magiſtrū? Je
ſus autem audito verbo qđ di.
cebāt: ait archiſynagogo. No
li timere tantūmō crede. Et nō
admiſit quēq̄ ſeq̄ ſe: niſi petrū
et iacobū et ioāne fratrē iaco=
bi. Et veniunt in domū archiſy
nagogi: et vidit tumultū et flē=
tes et eiulātes multū. et ingreſ
ſus ait illis. Quid turbamini ⁊
ploratis? Puella non eſt mor=
tua ſed dormit. et irridebant
eum. Ipſe vero electis oib⁹ aſ
ſumit patrē et matrē puelle et
qui ſecū erāt: et ingrediūt̄ vbi
puella erat iacēs et tenēs ma=
nū puelle ait illi thabithacu=
mi. quod ē interp̄tatum: puel=
la tibi dico ſurge et confeſtim
ſurrexit puella et ambulabat.
erat autē annoꝝ. xij. et obſtu=
puerunt ſtupore magno. et pre
cepit illis vehementer: vt nēo
id ſciret, et iuſſit illi dare man=
ducare,

¶ Theophi. Hi qui circa archiſyna
gogū erant: xp̄z vnū ex prophetiſ eē
credebāt: et propter h' eū deprecādū
putabāt vt veniēs ſuper puellā ora
ret quia vero iā expirauerat puel=
la putabant non eſſe precādū: et iō
dr. Adhuc eo loquēte, veniūt ad ar=
chiſynagogum dicētes: q̇ filia tua
mortua ē: q̇d vltra veras magr̄m?
Sed ipſe domin⁹ ad confidendū pa
trem inducit. Sequit̄. n. Jeſus aūt
v̄bo qđ dicebat̄ audito: ait archiſy
nagogo. Noli. ti. tm̄mō crede. Au=
gu. de ꝯ. euā. Nō legitur q̄ ſuis nū
ciantibus et ꝓhibētibus: ne iā ma
giſter veniret: ille conſenſerit: ac ꝑ h̄
q̄ domin⁹ dixit ei. Noli ti. crede: nō
diffidentē reprehendit: ſed credētē
robuſti⁹ cōfirmauit. Si āt euāgeli=
ſta archiſynagogū ꝯmēoraſſet di=
xiſſe: q̄ ſui a domū veniētes dixerūt
q̄ iam non vexaretur Jeſus repu=
gnarēt ei⁹ cogitatiōis verba que po
ſuit Matthe⁹ eū dixiſſe: q̄. ſ. puella
mortua eſſet. ſequitur. Et non admi
ſit quēq̄ ſeq̄ ſe niſi Petrū et Jaco=
bū ⁊ Joānē frēz Jacobi. Theo. Nō
ei hūilis xp̄s ad oſtētationē voluit
aliquid operari. Sequit̄. Et veniūt
in domū archiſynagogi: et vidēt tu
multū: et flentes et eiulātes multū.
Chry. Ipſe āt iubet non vlulare tā
q̄ puella nō ſit mortua ſed dormiēs
vnde ſequit̄. Et ingreſ. ait: q̇d tur. ⁊
plo. pue. nō eſt mor. ſ; dor. Hier. Ar
chiſynagogo dr filia tua mor eſt. ih̄s
autē dixit. Non eſt mor. ſ; dor. vtrū
q̧ verū ē. q. d. mortua eſt vobis: mihi
dormit. Beda. Hoibus. n. mortua
erat qui ſuſcitare nequerāt: deo dor
miebat: in cuius diſpōne et aīa vi=
uebat: et caro reſuſcitāda quieſce=
bat. vñ mos apđ xp̄ianos obtinuit
vt mortui q̇ reſurrecturi nō dubitā
tur dormiētes vocēt̄. Seq̄t̄. Et irri.
eū. Theo. Deridēt āt eū tāq̄ vlteri⁹
non poſſet aliquid facere ſed ipſe
met cōtra ſeipſos atteſtātes diſpu
tat: tanq̄ vere mortuā ſuſcitauerit:
et ideo miraculoſū erit ſi ſuſcitaue
rit eā. Beda. Q̇ ergo verbū reſuſci
tantis irridere q̄ credere malebāt

Conſenſus euāgelicus

merito foras excluduntur: vtpote indigni qui potētiā reſuſcitātis ac ſurgētis myſteriū viderēt: vñ ſeqꝛ. Ipſe vero eie. oīb⁹ ꝛc. Chry. Uel vt oſtentationē auferret propter ħ non omnes ſecū eſſe ſinit: vt vero teſtes poſtmodū hr̄et diuine virtutis: tres precipuos ex diſcipulis elegit: et patrem et matrē puelle tanq̄ p̄ oīb⁹ magis neceſſarios: manu vero et v̄bo puellā viuificat: vnde ſequiꝛ. Et te. ma. pu. ait illi. thabitha cumi qđ ē interpre. puella tibi dico ſurge: Man⁹. n. ieſu viuificatiua exñs: mortuū corpus viuificat: vox autē iacē tem excitat. vnde ſeq̄tur. Et cōfeſti ſurrexit pu. et ambulauit. Hiero. d̄ optimo genere iterp̄. Arguat aliq̄s

Expoſitio litteralis.

euangeliſtā mendacij q̄re exponendo addiderit: tibi dico: cū in hebraico thabitha cumi tm̄ ſignificet puella ſurge ſed vt ſenſum vocātis et imperantis exprimeret addit tibi dico ſurge. Sequiꝛ. Erat. an. xij. Glo. Hoc euāgeliſta addidit ad oñdendum puellā huius etatis eē ꝙ poterat ambulare. In ambulatione ei⁹ nō ſolum ſuſcitata: ſꝫ ē perfecte ſanata oſtenditur. Sequitur. Et ob ſtu. ſtu. magno. ꝛ p̄. illis vehemēter vt ne. id ſciret: et iuſſit illi dare mā ducare. Chry. Ad demonſtrandū ꝙ eam vere ſuſcitauerit: et nō ſꝫ phātaſiā. Beda. Myſtice āt ſaluata a ꝓfluuio ſanguinis muliere: mox filia archiſynagogi mortua nunciaꝛ quia dum eccleſia gentiū a vitioꝝ labe mundata et ob fidei meritum filia ē cognominata: ꝯtinuo ſynagoga perfidie ſil' et inuidie zelo ſoluta ē: perfidie quidē q: in xp̄o credere noluit. inuidie vero: q: eccleſiā credere doluit: et ꝙ aiebāt nūcij archiſynagogo: q̄d vltra vexas magrꝫ p eos hodie dr̄ q̇ a deo deſtitutū ſynagoge ſtatum vidēt: vt reſtaurari

Allegorica expoſitio.

poſſe non credāt: iōq; pro reſuſcitatiōe illi⁹ ſupplicādū nō eē eſtimāt. Sed ſi archiſynagog⁹. i. cet⁹ doctorū leg; crederē voluerit. ꝛ ſubiecta ei ſynagoga ſalua erit: quia ꝯ ſynagoga leticiam dominice inhabita

tionis merito īfidelitatis amiſit: q̄ſi inter flentes ꝛ eiulantes mortua iacet. Tenēs aūt puelle manū dñs eam ſuſcitauit: q: niſi ꝑus mūdate fuerint manus iudeoꝝ q̄ ſanguine plene ſunt ſynagoga mortua nō reſurget. In ſanatiōe aūt emorroiſſe mulieris ꝛ ſuſcitatiōe puelle: ſalus oñdiꝛ generis humani: que a dño ita diſpēſata ē: vt prio aliq̄ ex iſrael ad fidem venirent: deinde plenitudo gentiū intraret: ac ſic oīs iſrael ſaluus fieret. āno ꝝ autē. xij. erat puella: ꝛ annis. xij. mulier erat paſſa: q: peccata non credentiū apparuerunt in initio fidei credentium: vnde dicitur. Credidit abraã deo ꝛ reputatū eſt ei ad iuſtitiā. Greg. iiij. mo. Moraliter vero redemptor noſter puellā in domo: iuuenē ꝯo extra portam: in ſepulchro autē lazarū ſuſcitat: adhuc quidem in domo mortu⁹ iacet qui latet in peccato: iam extra portam educiꝛ cuius iniq̄tas vſq; ad vecordiā publice ꝑpetrationis aperiꝛ: ſepulture vero aggere ꝑmiꝛ: q̇ perpetratione neq̄tie etiā vſu conſuetudinis preſſus grauaꝛ. Beda. Et notandum ꝙ leuiores ꝛ quotidiani erratus: leuioris penitentie poſſunt remedio curari: vnde iacentē in conclaui dñs facillima voce puellā reſuſcitat dicens. Puella ſurge. vt vero quatriduanus mortu⁹ ſepulchri clauſtra euadere poſſet: fremuit ſpū turbauit ſeipſū: lachrymas fudit. Quāto igitur grauior anime mors: tanto acrior neceſſe eſt vt penitētis feruor iſiſtat. Sed ꝛ hoc notādū q: publica noxa publico eget remedio: vñ Lazarus de monumento vocatus populis inotuit. Leuia autem pctā: ſecreta queunt pnīa deleri: vñ puella in domo iacēs paucis arbitris exurgit: eiſdē vt nemini manifeſtent ꝑcipiꝛ. Turba etiam foris eijcitur vt puella ſuſcitetur: q: ſi nō prius a ſecretioꝛib⁹ cordis. expelliꝛ ſecularium multitudo curarū: aīa que intrinſecus iacet mortua: nō reſurgit. Vñ aūt ſurrexit ꝛ ambulat.

Expoſitio moralis.

q₹ aīa a peccatis reſuſcitata:nō ſolum a ſordib⁹ ſcelerū exurgere:ſed ₇ bonis ꝓficere dꝫ opib⁹:₇ inoꝛ neceſſe eſt vt celeſti pane ſatieť:diuini ſcilicꝫ verbi ₇ altaris particeps effecta. Capitulū.vj.

ET egreſſus inde abijt in pr̄iam ſuā ₇ ſequebanť eū diſcipuli ſui.₇ facto ſabbato cepit ī ſynagoga docere:₇ multi audiētes admirabātur in doctrina eius dicētes.Vn̄ huic hec oīa? Et q̄ eſt ſapiā q̄ data eſt illi:et virtutes tales q̄ ꝑ manus ei⁹ efficiunť?Nōne hic eſt faber filius marie:frater Jacobi ₇ ioſeph ₇ iude et Simonis?Nōne et ſoroꝛes eius hic nobiſcū ſunt?Et ſcādalizabanť in illo. et dicebat illis ieſus:q₹ non eſt ꝓpha ſine honoꝛe niſi in pr̄ia ſua:₇ in domo ſua:₇ in cognatione ſua.₇ nō poterat ibi virtutē vllā facere niſi paucos infirmos impoſitis manib⁹ curauit: et mirabatur ꝓpter incredulitatem eoꝛum.

¶ Theophi.Poſt pꝛemiſſa miracula dn̄s in patriā ſuā reuertitur:nō ignoꝛans qm̄ ſpernerent eū:ſed vt occaſionē nō haberēt vlterius dicēdi:q₹ ſi veniſſes credidiſſem⁹.tibi. vn̄ dr̄. Et egreſ.inde abijt ī pa.ſu. ₇ ſe.eū diſc.ſui.Beda.Patria eius nazareth dicit:in qua erat nutritus.Sed quanta nazareoꝛum cecitas qui eū quē v̄bis factiſq₃ illius xp̄m cognoſcere poterāt:ob ſolam gentis noticiā contēnunt.Sequiť. Et fctō ſab.cepit ī ſyna.do.et mul. au.admi.in doc.eius di.vnde huic hec oīa?₇ q̄ eſt ſa.que da.eſt illi:et vir.ta.que per ma.eius efficiunť? Sapiam.ad doctrinā:v̄tutes referūt ad ſanitates ₇ miracl'a q̄ faciebat.Sequiť. Nōne hic eſt faber:filius Marie?Aug.de cō.euā.Mattheus q̄dē fabri filiū eū dictū eē dicit:nec mirandū ē cū vtrūq₃ dici potuerit.eo em̄ fabrū credebāt q̄ ₇ fabri filiū.Hierō.Filius q̄dē fabri Jeſus vocať:ſed fabri q̄ fabricat⁹ eſt auroꝛā ₇ ſolē.i.eccl'iā ꝑmā ₇ ſequētē:in quaꝝ figura mulier ₇ puella ſanať.Beda.Nā etſi humana non ſint ꝯparāda diuinis:typus tn̄ integer eſt q₹ pr̄ xp̄i igne opať ₇ ſpū. ſequiť.Frater iacobi ₇ ioſeph ₇ iude ₇ ſymonis:nōne₇ ſoroꝛes ei⁹ hic nobiſcū ſunt?fratres et ſoroꝛes ei⁹ ſecū eſſe teſtanť: qui tn̄ non liberi ioſeph aut Marie iuxta hereticos ſūt putādi:ſꝫ poti⁹ iuxta moꝛē ſacre ſcripture cognati ſunt intelligēdi:quō abraā ₇ loth fr̄es appellantur:cū eſſet loth fili⁹ fr̄is abꝛae.Et ſcandalizabanť in illo.Scandalū ₇ erroꝛ iudeoꝝ ſalus nr̄a eſt:₇ hereticoꝝ cōdēnatio.Jntantū em̄ ſpernebāt dn̄m ieſum xp̄m:vt eū fabrū ₇ fabri vocarēt filiū. Sequiť.Et dicebat eis Jeſus. Q₹ nō ē ꝓpha ſine ho.niſi in pa.ſua ₇ ī cogna.ſua. ₇ in do.ſua.ꝓphetā dici in ſcripturis dn̄m ieſum ēt Moyſes teſtis ē: q̄ futurā ei⁹ incarnationē ꝑdicēs filijs iſrł ait.Pꝛophetā vobis ſuſcitabit dn̄s de⁹ vr̄ de fr̄ib⁹ vr̄is. Nō ſolū aūt ipe q̄ dn̄s ē ꝓphetaꝝ: ſed ₇ helyas hieremias:ceteriq₃ ꝓphete minoꝛes ī pr̄ia ſua:q̄₃ in exteris ciuitatib⁹ habiti ſunt:q₹ ꝓpemodū naturale eſt ciues ſꝑ ciuib⁹ inuidere:nō em̄ ꝯſiderāt pn̄tia viri opa: ſed fragilē recoꝛdantur infantiā. Hiero.Comitať ēt ſepe vilitas oꝛiginē:vt eſt illō.Quis eſt fili⁹ Jſai? q₹ hūilia dn̄s reſpicit ₇ alta a lōge cognoſcit. Theo.Sine ēt ꝑclaros ꝯſanguineos propheta habeat:ciues odiūt eos:₇ ꝓpť h̄ dehonoꝛant ꝓpham.Sequitur.Et nō pote.ibi vir.vllā facere:niſi pau.infir.ipo. ma.cura.Qō aūt dicit:nō poterat: intelligere oꝫ nō acceptabat:q₹ nō ipe impotēs:ſed illi infideles erāt ergo ibi nō opať virtutes:parcens

Jeſus fabri filius.

Patria xp̄i q̄ ſit

eis ne maiori reprehenſione digni
Mira= eſſent: etiã factis miraculis nõ cre
culoꝝ. dẽtes: vel aliter. In miraculis fa=
ratio. ciendis neccia eſt virtus operantis
et recipiẽtiũ fides ꝗ̃ ibi deficiebat:
vñ non acceptabat ieſus ibi ſigna
facere ſeqnẽ. Et mira ꝓpẽ incre.
illoꝝ. Beda. Nõ quaſi inopinata
⁊ iprouiſa miraẽ ꝗ̇ nouit oĩa añq̃
fiant: ſed qui nouit occulta cordis
qð mirandũ intimare vult hoibus
mirari ſe corã hoibꝰ oñdit: iudeoꝝ
eñ mirãda notaẽ cecitas: ꝗ̇ nec ꝓ=
phetis ſuis credere de xp̃o: nec ipi
iter ſe nato voluerũt credere xp̃o.
Myſtice autẽ Jeſus deſpiciẽ in do=
mo ⁊ in patria ſua: hoc eſt in popu
lo iudeoꝝ: et ideo pauca ibi ſigna
fecit: ne penitꝰ excuſabiles ibi fie=
rẽt. Maiora aũt ſigna quotidie in
gentium populo facit: non tam in
ſanitate corporũ q̃ in aiaꝝ ſalute.
¶ Et circuibat caſtella in cir=
cuitu docẽs. ⁊ cõuocauit duo=
decim: et cepit eos mittere bi=
nos: ⁊ dabat illis ptãtem ſpiri
tuũ imundoꝝ. Et precepit eis
neq̇d tollerẽt in via niſi virgã
tm̃: nõ perã: neq̃ panẽ neq̃ in
zona es: ſed calciatos ſanda=
lijs: et ne induerenẽ duabꝰ tu=
nicis. ⁊ dicebat eis. Quocũq̃
introieritis in domũ illic ma=
nete donec exeatis inde. ⁊ q̇cũ
q̃ nõ receperit vos nec audie=
rint vos: exeũtes ĩde excutite
puluerẽ de pedibꝰ vr̃is in teſti
moniũ illis. Et exeũtes p̄dica
bãt vt pnĩaꝫ agerẽt: ⁊ demõia
mlta eijciebãt: ⁊ vngebãt oleo
multos egrotos ⁊ ſanabanẽ.
¶ Theo. Non ſolũ in ciuitatibus
predicabat dñs: ſed et in caſtellis:
vt diſcamꝰ parua nõ ſpernere: ne=
q̃ magnas ſꝑ querere ciuitates: ſꝫ
ꝟbũ dei in vicis abiectis ⁊ vilibꝰ ſe
minare. Vñ dr. Et circui. caſtel. in
circuitu. do. Beda. Benignus autẽ
⁊ clemẽs dñs ac magiſter nõ inui=
dit ſeruis atq̃ diſcipulis ſuis vir=
tutes ſuas: ⁊ ſicut ipſe curauerat
oẽm languorẽ et oẽm infirmitatẽ:
apoſtolis quoq̃ ſuis dedit ptãtẽ.
Vñ ſequitur. Et cõuo. xij. et cc. eos
mit. bi. ⁊ da. illis po. ſpi. immũ. Sꝫ
multa diſtantia eſt inter donare ⁊
accipe. Iſte q̇dcũq̃ agit ptãte dñi
agit: illi ſiq̇d faciũt: imbecillitatẽ
ſuã et virtutes dñi ꝯfitenẽ dicẽtes.
In nomine Jeſu ſurge ⁊ ambula.
Theo. Binos autẽ aploſ mittit vt
fierẽt ꝓ̃ptiores: qꝛ vt ait eccleſia=
ſtes. Melius eſt ſiĩ duos eẽ q̃ vnũ.
Si aũt plẽs q̃ duos miſiſſet nõ eẽt
ſufficiẽs numerus vt in plura ca=
ſtella mitterenẽ. Greg. i om. Binos
aũt in predicationẽ diſciplos mit=
tit: qm̃ duo ſũt precepta charitatis
dei. vꝫ. amor et ꝓximi: et minus q̃
inter duos charitas haberi nõ pot
per hoc ꝙ nobis innuit: qꝛ ꝗ̇ chari=
tatẽ erga alterũ nõ hꝫ: p̄dicatiõis
offm̃ ſuſcipere nullatenus dꝫ. Se=
quiẽ. Et prece. eis neq̇d tol. in via
niſi ꝟgã tm̃: nõ pe. nõ pa. neq̃ i zo
na es: ſꝫ cal. ſan. et ne idu. du. tuni
cis. Beda. Tãta ei p̄dicatori i deo
dꝫ eẽ fiducia: vt pñtis vite ſumptꝰ:
q̃uis nõ ꝓuideat: tñ hos ſibi non
deeſſe certiſſime ſciat: ne dũ mens
eius occupaẽ ad tꝑalia: minꝰ alijs
prouideat eterna. Chry. Hoc ẽt eis
dñs precepit: vt per habitũ oñde=
rent q̃tũ ad diuitiarũ deſiderio di
ſtabãt. Theo. Inſtruẽs etiã eos ꝑ
hoc nõ eſſe amatores munerũ: ⁊ vt
vidẽtes eos predicare paupertatẽ
acquieſcant: cum apoſtoli nihil ha
beant. Augu. de con. euan. Vel qꝛ
cũ ſm Matth. dñs continuo ſubie
cerit. Dignus eſt eñ operarius ci
bo ſuo. ſatis oſtendit cur eos poſſi Cõſen=
dere hec aut ferre noluerit: non q ſus euã
neceſſaria non ſint neceſſitati huiꝰ gelij.
vite: ſed qꝛ ſic eos mittebat: vt eis
hoc deberi demonſtraret ab illis
quibus euangeliũ credẽtibꝰ nun=
ciarent: vñ apparet hec nõ ita pre=
cepiſſe dñm tanq̃ euãgeliſte viue=
re aliũde nõ debeãt: q̃ eis preben=

tibus quibus annũciãt euãgeliũ: alioquin ↄtra hoc preceptum fecit apl's q̇ victũ de manuũ ſuaꝝ labore tranſigebat: ſed ptãtẽ dediſſe in qua ſcirẽt ſibi iſta deberi. Solet itẽ queri quõ mattheus ꝛ lucas cõmemorauerit dixiſſe dñm diſcipulis vt nec virgã ferrẽt: cũ dicat Marcus. Et precepit eis: ne q̇d tol. i via: niſi virgã tm̃. Qd̓ ita ſoluit̃: vt intelligamus ſub alia ſignificatione dictã virgã: que ſcḿ Marcũ ferenda eſt: et ſub alia illã q̄ ſcḿ mattheũ ꝛ lucam nõ eſt ferẽda. Potuit em̃ ſic breuiter dici. Nihil neceſſarioꝝ vobiſcũ ferat᷑: nec v̓gã: niſi v̓gã tm̃: vt illd̓ qd̓ dictũ ẽ. Nec v̓gã itelligat̃ nec minimas q̇dẽ res. Qd̓ v̓o adiunctũ eſt. Niſi virgã tm̃: intelligatur q꞉ per ptãtem a dño receptã q̄ virge noĩe ſignificata eſt: etiã que non portant̃ non deerũt. Utrũq꞉ ḡ dñs dixit: ſed q꞉ nõ vtrũq꞉ vn⁹ euãgeliſta cõmemorauit: putat̃ ille q̇ virgam cum alia ſignificatione poſitam tollendam dixit: ei quí virgam rurſus aliud ſignificantẽ nõ tollendã dixit. eſſe ↄ̃trius: ſed iam rõne reddita nõ putet̃. Sic ꝛ calciamẽta cũ dicit Mattheus in via nõ eſſe portanda: curã ꝓhibet: q꞉ ideo cogitant̃ portãda ne deſint: hoc et de duabus tunicis intelligendũ ẽ: ne quiſq꞉ coꝝ preter eã qua eẽt indutus: aliã portandã curaret: ſollicitus ne opus eſſet cũ ex illa ptãte poſſet accipere: ꝓinde Marcus dicẽdo calciari eos ſandalijs vel ſoleis aliq̇d hoc calciamentũ myſtice ſignificatiõis habere admonet: vt pes neq꞉ tectus ſit deſuꝑ: nec nudus ad terrã. i. nec occultet̃ euãgelium: nec terrenis cõmodis innitatur: ꝛ ꝙ nõ haberi vl̓ portari duas tunicas: ſed expreſſius indui ꝓhibet: quid eos monet: niſi nõ dupl'r: ſed ſimpliciter ambulare. Quiſq̇s aũt putat non potuiſſe dñm in vno ſermone quedã figurate: quedam ꝓpria ponere eloquia: cetera eius inſpiciat: et videbit ꝙ hoc temere ac inerudite arbitretur. Beda. In duab⁹ aũt tunicis vr̃ mihi duplex oſtẽdere veſtimẽtũ: nõ quo in locis ſcythie glaciali niue rigẽtib⁹: vnaquis tunica debeat eſſe contẽtus: ſed in tunica veſtimentũ intelligamus ne aliud veſtiti: aliud nobís futurorum timore ſeruetur. Chry. Uel aliter Mattheus ꝛ lucas non calciamenta neq꞉ baculũ portare permittit: qd̓ oſtẽdit perfectiſſimũ eſſe. Marcus vero baculũ iubet aſſumere ꝛ ſandalijs calciari: qd̓ dictum eſt permiſſius. Beda. Allegorice aũt per perã onera ſeculi: per panẽ delitie temporales: per es in zona occultatio ſapiẽtie deſignat̃: q꞉ quiſquis officium doctoris accipit: neq꞉ oneribus ſeculariũ negociorũ deprimi: neq꞉ deſiderijs carnalibus reſolui: neq꞉ cõmiſſum ſibi talentum verbi ſub ocio dꝫ lenti corporis abſcõdere. Sequit̃. Et dice. eis: quocũq꞉ intro. in do. ina. illic do. ex. inde. Ubi dat conſtantie generale mandatũ: vt hoſpitalis neceſſitudinis iura cuſtodiãt: alienum a predicatore regni celeſtis aſtruẽs curſitare ꝑ domos. Theo. Ne. ſ. de gula contingeret eos reprehẽdi: ab alijs in alios tranſeũtes. Sequit̃. Et quicũq꞉ nõ re. vos nec au. vos exe. inde ex. pul. de pe. veſtris in teſti. illis. Hoc autẽ dñs precepit vt oſtenderẽt ꝙ longã ꝓpter eos viã ambulauerũt: ꝛ nihil eis profuit. Uel q꞉ nihil ab eis acceperunt etiam neq꞉ puluerẽ: ſed ꝛ hunc excutiũt: vt hoc ſit in teſtimoniũ illis. i. in redargutionẽ illis. Chry. Uel vt ſit in teſtimoniũ laboris vie quã ſuſtinebãt pro eis. aut tanq꞉ puluis peccatoꝝ predicantium cõuertatur in ipſos. Sequit̃. Et exe. predi. vt pniam agerent: ꝛ demonia multa eijciebant ꝛ vngebant oleo multos egrotos et ſanabant̃. Qd̓ oleo vngerẽt ſolus Marcus enarrat. Jacobus aũt in epl'a ſua canonica ſimilia dicit. Oleum enim ꝛ labores curat: ꝛ luminis et hilaritatis cauſa exiſtit. Significat autẽ oleum vnctionis dei miſe

Notat̃ myſterium.

Unctionis ſacramentum notatur.

ricordiam: infirmitatis medelā: et cordis illuminationem: qđ totum oratio operatur. Theop. ſignificat etiā gratiā ſpiritusſancti: per quā a laboribus tranſmutamur: et lumen et leticiam ſpiritualem ſuſcipimus. Beda. Unde patet ab ip̄is apoſtolis hunc ſancte eccleſie morem eſſe traditum: vt energumini vel alij quilibet egroti vngantur oleo pontificali benedictione conſecrato.

¶ Et audiuit herodes rex: manifeſtū eñ factū eſt nomen eius: ⁊ dicebat: qꝛ Joānes baptiſta reſurrexit a mortuis: et ꝓpterea operanť virtutes in illo. Alij aūt dicebant qꝛ helias eſt. Alij vero dicebant: qꝛ propheta eſt quaſi vnus ex ꝓphetis. Quo audito herodes ait. Quē ego decollaui Joannes: hic a mortuis reſurrexit.

¶ Glo. Poſt predicationē diſcipulorum xp̄i: ⁊ miraculorū operationem cōuenienter euangeliſta ſubiungit de fama que cōſurgebat in populo. vñ dicit. Et audiuit Hero. rex. Chry. Herodes iſte filius erat primi herodis: ſub quo ioſeph Jeſum duxerat: in egyptum. Tetrarchā aūt Mattheus noīat hūc atq; lucas tanq̄ principantē ſup quartam partē regni patris ſui. Romani eñ poſt mortem patris regnum in ꝑtes quattuor diuiſerūt. Marcus ꝟo regē eum vocat: aut patris conſuetudine: aut qꝛ hoc loco eius congruū exiſtebat. Hiero. ſequiť. Manifeſtū eñ factū eſt nomē ei⁹. Lucernā eñ ſub modio abſcondi fas non eſt. Et dicebant. ſ. aliqui de turba: qꝛ Joannes bap. reſur. a mortuis. Et ꝓpterea operanť vir. in illo. Beda. Quanta eñ fuit iudeorū inuidia docemur. Ecce eñ Joannem de quo dictū eſt: quia ſignum fecit nullum a mortuis potuiſſe reſurgere: nullo atteſtante credebant. Jeſum autē approbatum a deo virtutib⁹ ⁊ ſignis cuius reſurrectionē angeli: ap̄li: viri ac femine predicabāt: nō reſurrexiſſe: ſed furtim eſſe ablatū credere maluerūt: qui cū dicerent Joannē reſurrexiſſe a mortuis: et ꝓpterea virtutes operatas eſſe in illo: bñ de virtute reſurrectiōis ſenſerūt: ꝙ maioris potētie futuri ſunt ſancti cum a mortuis reſurrexerint: q̄ fuerunt cum carnis adhuc infirmitate grauarenť. Sequitur. Alij aūt dice. qꝛ he. eſt. Theo. Confutabat eñ multos hoīes Joannes qñ dicebat. Genimina viperarū. Sequitur. Alij autem dicebant: quia propheta eſt quaſi vnus ex prophetis. Chry. Mihi quidem videtur hūc prophetam dicere de quo moyſes dixit. Prophetā ſuſcitabit vobis deus de fratribus veſtris. Recte quidem: ſed quia manifeſte dicere trepidabāt hoc eſt chriſtus. Moyſi vtebantur voce: propriam ſuſpitionem velantes prepoſitorum ſuoꝝ timore. Sequitur. Quo audito: Hero. ait. Quem ego de. col. Jo. hic a mor. reſur. Per ironiam hoc herodes expreſſe pronūciat. Theophi. Uel aliter. Sciens herodes ꝙ Joannē iuſtum exiſtētem ſine cauſa occiderat: credebat eum a mortuis ſurrexiſſe: et ꝙ ex reſurrectione ſuſcepiſſet miraculorum operationē. Auguſt. de con. euan. In his autē verbis Lucas Marco atteſtatur: ad hoc duntaxat ꝙ alij dixerint non herodes Joannem ſurrexiſſe: ſed heſitantem. Lucas commemorauit Herodem: verbaq; eius ita poſuit dicentis. Joannē ego decollaui. Quis autem eſt iſte de quo audio talia? intelligēdum eſt autem poſt hanc heſitationē confirmaſſe in animo ſuo ꝙ ab alijs dicebatur: cum ait pueris ſuis: ſicut Mattheus narrat: hic eſt Joannes baptiſta: ipſe ſurrexit a mortuis. Aut ita ꝓnuncianda ſunt hec verba: vt heſitātem adhuc indicēt: preſertim quia

Inuidia iudeorū.

Conſenſus euāgelicus

et Marcus qui ſupius dixerat ab
alijs dictū fuiſſe: ꝙ Joannes a mor
tuis reſurrexerit: i extremo tñ ipm
herodem dixiſſe non tacet. Quem
ego de col. Joan. hic a mor. reſur.
Que itē verba duobus modis pro
nunciari poſſunt: vt aut confirman
tis: aut dubitantis intelligantur.
¶ Ipſe eniꝫ herodes miſit ac
tenuit Joānē: ⁊ vinxit eum in
carcerē ꝓpter herodiadē vxo=
rem philippi fratris ſui: qꝛ du=
xerat eam. Dicebat em̄ Joan
nes herodi. Non licet tibi hr̄e
vxorem fratris tui. Herodias
aūt īſidiabať illi: ⁊ volebat oc=
cidere eum nec poterat. Hero
des aūt metuebat ioānē ſciēs
eū virū iuſtū ⁊ ſctm̄: ⁊ cuſtodie
bat eum: ⁊ audito eo multa fa
ciebat: ⁊ libenter eū audiebat.
Et cum dies opportunus acci
diſſet: herodes natalis ſui ce=
nam fecit principibꝰ ⁊ tribunis
⁊ primis galilee. Cūqꝫ itroiſſet
filia ipſiꝰ herodiadis ⁊ ſaltaſ=
ſet ⁊ placuiſſet herodi ſimulqꝫ
recūbētibus rex ait puelle. Pe
te a me qđ vis ⁊ dabo tibi: ⁊ iu
rauit illi: qꝛ qcqd petieris da=
bo tibi: licet dimidiū regni mei
Que cum exiſſet: dixit matri
ſue. Quid petā? At illa dixit.
Caput ioannis baptiſte. Cūqꝫ
introiſſet ſtatim cuꝫ feſtinatio
ne ad regē petiuit dicens. Vo=
lo vt protinus des mihi in di=
ſco caput ioannis baptiſte. et
cōtriſtatus ē rex ꝓpter iuſiurā
dum ⁊ ꝓpter ſimul diſcūbētes
noluit eā cōtriſtare: ſꝫ miſſo ſpi
culatore precepit afferri caput
ioannis in diſco: ⁊ decollauit
eū i carcere. ⁊ attulit caput eiꝰ
in diſco: ⁊ dedit illud puelle: et
puella dedit matri ſue. Quo
audito diſcipuli eius venerunt
⁊ tulerunt corpus eiꝰ: ⁊ poſue=
runt illud in monumento.

¶ Theo. Ex p̄miſſis Marcus euā
geliſta occaſionem ſumens: mor=
tem cōmemorat p̄curſoris dicens.
Ipſe em̄ herodes miſit ac tenuit io
annē: ⁊ vinxit eū in carcerē: ꝓpter
herodiadē vxorē fratris ſui: qꝛ du=
xerat eā. Beda. Vetꝰ narrat hyſto=
ria philippū herodis maioris filiū
ſub quo dns fugit i egyptū: fratreꝫ
huius herodis: ſub quo paſſus eſt
xp̄s: duxiſſe herodiadē vxorē filiā veteris
regis arethe: poſtea vero ſocerum hyſtorie
eius exortis quibuſdā cōtra gene= teſtimo
rum ſimultatibus tuliſſe filiā ſuā: nium.
⁊ in dolorē mariti p̄oris inimici eiꝰ
nuptijs copulaſſe: ergo Joannes
baptiſta arguit herodē ⁊ herodia=
dē ꝙ illicitas nuptias fecerit: ⁊ nō
liceat fratre viuente germano illiꝰ
vxorē ducere. Theo. Lex etiam p̄=
cipiebat ꝙ frater vxorē fratris acci
peret cum defunctus prolem nō ha
beret. Ibi aūt erat filia propter qđ
erant nuptie ſcelerate. Sequitur.
Herodias aūt inſi. illi: ⁊ vole. oc. eū
⁊ non poterat. Beda. Timebat em̄
herodias ne herodes aliquādo re
ſipiſceret: vel philippo fratri ſuo
amicꝰ fieret: atqꝫ illicite nuptie re=
pudio ſoluerentur. Sequit. Hero
des aūt metu. Jo. qꝛ ſciebat eum vi
rum iuſtum ⁊ ſanctum. Glo. Time
bat in quam eum reuerendo: ſcie=
bat enim eū eſſe iuſtum quo ad ho
mines: ⁊ ſanctum quo ad deum. Et
cuſtodiebat eum: ne. ſ. ab herodia=
de interficeretur. Et audito eo mul=
ta faciebat: qꝛ putauit eum ſpiri=
tu dei loqui. Et libenter eum audie
bat: qꝛ reputabat vtilia que ab eo
dicebantur. Theo. Vide autē ꝙ tuꝫ
operatur concupiſcētie rabies: qꝛ
cum herodes tātā circa Joānē ha=
beret reuerētiā ⁊ timorem: horū fit
imemor: vt ſue fornicationi ꝯpude=
ret. Remi. ſuper. Mattheum libidi
noſa enim voluntas eū coegit in

lum manum mittere quē ſciebat iu ſtum et ſanctum. At p hoc daꝝ intel ligi ꝙ minus peccatū factum eſt ei cauſa maioris peccati: ſcōm illud. Qui in ſordibus ē: ſordeſcat adhuc ſeqꝝ. Et cū di. oppor. acci. hero. na ta. ſui ce. fe. ꝑn. ztri. z p̄mis ga. Be. ſoli mortaliū herodes z pharao le guntur diez natalis ſui gaudijs fe ſtiuis celebraſſe: ſed vterꝗ rex iſau ſto auſpicio natiuitatē ſuā ſangui ne fedauit: verum herode tanto maiore impietate ꝙto ſanctū z ino centē doctorem veritatis occidit: et hoc ꝓ voto ac petitiōe ſaltatricis. Sequitur enim. Cūꝗ itro. filia ip. hero. z ſal. z plac. hero. ſiꝉꝗ recū. rex ait. Pete a me quod vis z dabo tibi. Theo. Dū enim cōuiuiū fit: ſa thanas per puellā ſaltat: z iuſiurā dum perficitur ſceleratum. Sequi tur eīn. Et iura. illi ꝙquicꝗd pet. da. tibi: licet dimi. regni mei. Bed. Nō excuſatur ab homicidio ꝑ iu ramentū: ideo eīn forte iurauit vt occaſionem inueniret occidendi. z ſi patris aut matris iteritum po ſtulaſſet: nō vtiꝗ conceſſiſſet hero des. Seqꝉur. Que cū exiſ. di. ma. ſue: quid petam? At illa di. Ca. Jo. ba. Digno operi ſaltatiōis: dignū poſtulatur ſanguinis ꝑmiū. Seqꝉ tur. Cūꝗ intro. ſtatim cum feſ. ad re. pe. di. vo. vt pro. des mi. I di. ca. io. ba. Theo. Maligna mulier pro tinus ſibi caput Joannis dari pe tit. i. ſtatim in illa hora. Timebat ei ne herodes reſipiſceret. Sequiꝝ Et ꝯtriſtatꝰ eſt rex. Beda. conſuetu dinis eſt ſcripturarū: vt opinionez mꝉtoꝝ ſic narret hiſtoricus: qūo eo tpe ab oibus credebatur: ſicut z io ſeph ab ipſa quoꝗ Maria appel lat pater Jeſu: ita z nunc herodes dicꝭ cōtriſtatus: qꝛ hoc diſcūbētes putabant: diſſimulator eīn mentis triſtitiā ꝓferebat in facie: cum leti ciam haberet in mente: ſcelusꝗ ex cuſat iuramento: vt ſub occaſione pietatis impiꝰ fieret: vñ ſeqꝝ. Pro pter iuſiurandū z propter ſimul di ſcumbentes noluit eam cōtriſtari.

Notula pulchra

Theo. Herodes quidem non fuit cō pos ſed voluptuoſus iuſiurandūz impleuit: z iuſtum interimit. Dece bat autem magis in hoc periura re et non tantum ſcelus operari. Beda. Quod autem ſubdit. Et pro pter ſimul recumbentes: vult om nes ſceleris ſui eſſe conſortes: vt in luxurioſo impuroꝗ cōuiuio cruen te epule deferrentur. Vñ ſequitur. Sꝫ miſ. ſpi. pre. af. ca. io. I di. The. Spiculator carnifex dicitur: qui cō ſtituitur ad homines interficiendū Beda. Non autem herodē puduit caput occiſi hominis ante ꝯuiuas inferre. Pharao vero nil talis ve ſanie cōmiſiſſe legiꝝ. Ex vtroꝗ ta men exemplo probatur vtilius eſſe nobis diem mortis future timen do: z caſte agendo ſepius in memo riam reuocare: ꝙ diem natiuitatis luxuriando celebrare. Homo. eniꝫ ad laborem naſcitur in mūdo: z ele cti ad requiē per mortem tranſeunt te mundo. Sequitur. Et decol. euꝫ in carcere: et attu. caput eius I di ſco: z de. illud puelle: z puella dedit matri ſue. Grego. iij. moraliū. Nō ſine grauiſſima admiratione per pendo ꝙ ille prophetie ſpiritu itra matris vterū impletus: quo inter natos mulierum nemo maior ſur rexit: ab iniquis in carcerem mitti tur: z pro puelle ſaltu capite trunca tur: z vir tante ſeueritatis pro vſu turpium moritur. Nunquid credi mus aliquid fuiſſe quod in eius vi ta illa ſic deſpecta mors tergeret? Sed quando ille vel in cibo pecca uit: qui locuſtas ſolūmodo z mel ſil ueſtre edit. Quando ꝯuerſatione ſua offendere potuit qui de here mo non receſſit. Quid eſt ꝙ omni potens deus ſic vehementer in hec ſeculo deſpicit: quos ſic ſublimiter ante ſecula elegit? niſi hoc qđ pie tati fidelium patet: qm̄ iccirco ſic eos premit in īfimis: qꝛ videt quo modo remuneret in ſummis: z fo ras vſꝗ ad deſpecta deijcit: qꝛ itus vſꝗ ad incomprehenſibilia perdu cit. Hic ergo vnuſquiſꝗ colligat:

Mors ioānis funeſta

qnid illic paſſuri ſint quos repro=
bat ſi hic ſic cruciat quos amat. Se
quitur. Quo audito diſcipuli eius
venerũt ꝛ tulerũt corpꝰ eiꝰ ꝛ poſuerũt
illũ i monumẽto. Narrat ioſephus
vinctũ Joãnẽ in caſtellũ machero=
ta adductũ: ibiq truncatũ: narrat ve
ro eccleſiaſtica hiſtoria ſepultũ euz
i ſebaſte paleſtine vrbe q̄ quõdã ſa
maria dicta eſt. Decollatio autem
Joannis: minorationẽ fame illius
qua xp̄s a pp̄lo credebat̃ inſinuat
ſicut exaltatio ſaluatoris i cruce p=
fectũ deſignabat fidei: qꝛ ꝛ ipſe qui
prius a turbis ppheta eſſe crede=
batur: dei filius a cunctis fidelibꝰ
eſt agnitꝰ. vñ Joãnes quẽ oporte=
bat minui: cũ diurnũ lumẽ decreſce
Allegoria pulchra. re incipit natus eſt: dñs aũt eo tp̄e
anni q̄ dies creſcere icipit. Theo.
Myſtice autẽ herodẽ q̄ interpretat̃
pelliceus pp̄ls eſt iudeorũ q̄ habe
bat vxorẽ. ſ. inanẽ gl̃iam cuius filia
ſaltat ꝛ mouetur etiã nũc circa iu=
deos. ſ. falſus itellectꝰ ſcripturaꝝ:
decapitauerũt ſiq̄dẽ Joãnẽ. i. ver
bũ pphetícũ ꝛ ſine capite xp̄o hñt
eum. Hiero. Uel aliť. Caput legis
qđ eſt xp̄s de corpore abſcindit̃ pro
prio. i. iudaico populo: ꝛ datur gẽ=
tili puelle. i. romane eccleſie: ꝛ puel
la dat matri ſue adultere. i. ſigna=
goge crediture in fine. Corpus Jo
annis ſepelit̃: caput i diſco colloca
tur. Littera humata tegit̃. Spũs
in altari honoratur ꝛ ſumitur.

¶ Et cõuenientes apoſtoli ad
ieſum: renũciauerũt ei oĩa que
egerãt et docuerãt. ꝛ ait illis:
Uenite ſeorſuz in deſertũ locũ
ꝛ reqeſcite puſillũ. Erant eniz
qui veniebant ꝛ redibãt mul=
ti: ꝛ nec ſpaciũ manducãdi ha
bebãt. ꝛ aſcendentes in nauim
abierunt in deſertum locum
ſeorſum. ꝛ viderunt eos abeũ
tes: ꝛ cognouerunt multi: ꝛ pe
deſtres de omnibus ciuitati
bus cucurrerunt illuc: ꝛ preue
nerunt eos. Et exiẽs vidit tur
bam multam ieſus ꝛ miſertus
eſt ſuper eos: quia erant ſicut
oues non habentes paſtorem:
ꝛ cepit illos docere multa.

¶ Glo. Poſtq̄ euãgeliſta narrauit
mortem Joannis narrat ea q̄ xp̄s
cum ſuis diſcipulis poſt mortẽ Jo=
annis egerit dicens. Et cõue. apo.
ad ieſum renũ. ei. oĩa que ege. ꝛ do
cue. Hiero. Ad locũ em̃ vnde exeũt
flumina reuertũtur: deo ſemꝑ refe
runt gratias miſſi ſuꝑ his que ac=
ceperant. Theo. Diſcamus autem
ꝛ nos cum in miniſteriũ aliqđ mit
timur nõ elongari: ꝛ vltra cõmiſſuz
officiũ nõ efferri: ſed mittentẽ viſi
tare ꝛ renũciare ei oĩa q̄ egimus et
docuimꝰ. Beda. Nõ em̃ ſolũ opor=
tet docere ſꝫ facere: nõ ſolũ aũt q̄ ip
ſi egerãt ꝛ docuerant apoſtoli dño
renunciant: ſed etiã que Joannes
eis in docendo occupatis ſit paſſus
ꝛ ſui ꝛ Joãnis diſcipuli dño renun
ciant: ſicut Mattheꝰ deſcribit. Seq̄
tur. Et ait illis. Uenite ſeorſum in
deſertum locũ: ꝛ requi. pu. Aug. de
cõ. euan. Hoc cõtinuo poſt ioannis
paſſionẽ factũ eẽ cõmemorat: vnde Cõſenſꝰ euangelicus.
poſt hec facta ſũt illa q̄ primo nar=
rata ſunt q̄bus motus herodes di
xit. Hic eſt Joãnes bap. quẽ ego de
collaui. Theo. In deſertum autez
recedit locum propter humilitatez
Quieſcere autẽ facit chriſtus ſuos
diſcipulos vt adiſcant prepoſiti
q̄ qui laborant in opere ꝛ ſermo=
ne requiem promerentur: ꝛ q̄ non
debent continue laborare. Beda.
Que autẽ neceſſitas fuerit conce=
dende requiei diſcipulis: oſtendit
cum ſubdit. Erant em̃ qui ve. ꝛ re=
di. multi. ꝛ nec ſpacium manducan
di habebant. vbi magna temporis
illius felicitas de labore docentiũ
ſimul ꝛ diſcentium ſtudio demon=
ſtratur. Sequitur. Et aſce. in na.
abierunt in deſertum locũ ſeorſuz.
Non diſcipuli ſoli: ſꝫ aſſumpto dño
aſcendentes in nauim: locuz pete
re deſertum: vt Mattheus demon=

ſtrat. Tentat autez fidem turbaꝝ:
petendo enim ſolitudinē: an ſequi
curent exploꝛat. Ille ſequēdo ꝛ nō
in iumentis autvehiculis diuerſis
ſed pꝛopꝛio laboꝛe pedum quan=
tā ſalutis ſue curam gerant oſten
dunt. Sequitur. Et viderunt eos
abeū. ꝛ cog. multi: ꝛ pedeſ. de omni
bus ciuitatibus cucurrerunt illuc ꝛ
p̄uc. eos. Dū pedeſtres eos p̄uenīſ
ſe dicuntur: oſtēditur qꝛ nō in aliā
maris ſiue ioꝛdanis ripā: nauigio
ꝑuenerunt diſcipuli cū dn̄o: ſʒ pꝛi=
ma eiuſdem regionis loca adierūt
que etiam indighe pedeſtres pote
rant p̄uenire. Theo. Ita tu xp̄ʒ nō
expectans ꝙ ipſe reuocet: ſed p̄cur
rens eū pꝛeuenias. Sequitur. Et
exiens vi. tur. mul. Jeſus ꝛ miſer.
eſt ſuper eos: qꝛ erāt ſicut oues nō
habentes paſtoꝛem. Phariſei lupi
exiſtentes rapaces: non paſcebant
populum: ſed deuoꝛabant: pꝛopter
hoc ad chꝛiſtū verū cōgregātur pa
ſtoꝛem: qui tradidit illis cibum ſpi
ritualē. ſ. verbi dei: vnde ſequitur.
Et cepit eos docere multa. Uidens
eīn eos qui miraculoꝛuʒ occaſione
eum ſequebantur pꝛe longitudine
vie feſſos eoꝛū miſert⁹: voluit eoꝛū
ſatiſfacere voluntati docendo eos.
Beda. Matthe⁹ dicit ꝙ curauit lā=
guidos eoꝛuʒ: hoc eſt eīn veraciter
pauperū miſereri: eis xp̄itatis viaʒ
docendo apꝛire: ꝛ moleſtias coꝛpo=
rales auferre. Hiero. Myſtice au=
tem ſeoꝛſum ducit dominus quos
elegit: vt inter malos viuentes ma
la nō intēdant: vt loth in ſodomis:
ꝛ iob in terra hus: ꝛ abdias ī domo
achab. Bed. Derelicta ē iudea in
deſ̄to eccleſie p̄dicatoꝛes ſcti q̄ apd̄
iudeos tribulationum ſarcina pꝛe
mebantur: de gratia fidei gētibus
collata requiem nacti ſunt. Hiero.
Puſilla tamen eſt hic ſanctis ſ re=
Allegoria pulchra. quies: longus laboꝛ: ſed poſtea di=
citur illis: vt requieſcant a laboꝛi=
bus ſuis. Sicut autem in arca noe
animalia que intus erāt foꝛis mit
tebantur: ꝛ que foꝛis erant intro
erumpebant: ſic agitur in eccleſia.
iudas receſſit: latro acceſſit: ſed ꝙ=
diu receditur a fide in eccleſia non
eſt requies ſine meroꝛe. Rachel ei
ploꝛans filios ſuos noluit conſola
ri non eſt etiam hoc conuiuium in
quo bibitur vinum nouum: cum cā
tabitur canticum nouum ab homi
nibus nouis: cū moꝛtale hoc indue
rit immoꝛtalitatem. Beda. Chꝛiſtū
autem petentem deſerta gentium.
multe fidelium caterue relictis me
nibus pꝛiſce conuerſationis ſequū
tur.

¶ Et cum iam hoꝛa multa fie
ret: acceſſerunt diſcipuli eius
dicentes. Deſertus eſt loc⁹ hic:
ꝛ iam hoꝛa pꝛeteriuit: dimitte
illos vt euntes in ꝓximas vil=
las ꝛ vicos emant ſibi cibos
quos manducent. ꝛ reſpōdēs
ait illis. Date illis manducare
ꝛ dixerunt ei: euntes emamus
ducentis denariis panes ꝛ da
bim⁹ illis manducare ꝛ dicit
eis quot panes hēris? Ite ꝛ vi
dete: ꝛ cū cognouiſſēt dicūt qn
ꝙ ꝛ duos piſces. ꝛ p̄cepit illis
vt accūbere facerent oēs ſcd̄m
cōtubernia ſup viride fenū. et
diſcumbuerūt in partes per cē
tenos ꝛ per quiquagenos. Et
acceptis quinꝙ panib⁹ ꝛ duo
bus piſcibus intuens in celum
benedixit ꝛ fregit panes ꝛ de=
dit diſcipl̄is ſuis vt ponerēt an
te eos: ꝛ duos piſces diuiſit oī
bus. ꝛ manducauerunt omēs
ꝛ ſaturati ſunt. ꝛ ſuſtulerunt re
liq̄as fragmētoꝛuʒ duodecim
cophinos plenos: ꝛ de piſcib⁹
erant autem qui manduca=
uerunt quinꝙ milia viroꝛum.
¶ Theo. pꝛeponens dn̄s qd̄ vtili⁹
eſt. ſ. cibum ſermonis dei: deinde
etiam coꝛpoꝛalem cibum pꝛebuit
turbe: ad cuius narrationem

euangeliſta accedit dicens. Et cum
iam hora multa fieret: acceſ. diſ. eiꝰ
di. Deſer. lo. eſt hic. Beda. Horam
multam veſpertinū tempus dicit.
vnde Lucas dicit. Dies autem ce=
perat declinare. Theo. Uide autē
quomodo diſcipuli chriſti circa ho=
minū amorem proficiunt: turbarū
n. miſerti accedunt ad chriſtum: ⁊ ꝓ
eis intercedūt. Dñs autē tentauit
Fructꝰ ſapit arborem. eos ſi eius virtutem tantam eſſe co
gnouerāt ꝙ turbas paſcere poſſet.
vnde ſequitur. Et reſpondens ait
illis. Date eis man. Beda. Prouo=
cat ēt apoſtolos: hoc dicens ad fra=
ctionem panis: vt illis ſe nō habere
teſtātibus magnitudo ſigni notior
fieret. Theo. Diſcipuli aūt argue=
bant eum tanꝗ̄ ignorantē qd illis
eſſet neceſſariū ad tantā multitudi
nem turbarū paſcendā: vñ turbati
rñdent. Sequit̄. n. Et dixe. ei. Eū=
tes emamus de. du. pa. ⁊ dabi illis
mā. Augu. de cō. euan. Hoc philip=
pus apud Joānem rñdet: ſꝫ Marcꝰ
a diſcipulis rñſum eſſe cōmemorat
volēs intelligi hoc ex ore ceterorum
philippū rñdiſſe: ꝗ̄ꝗ̄ ꝫ pluralē nu=
merū ꝓ ſingulari vſitatiſſime pone
Conſenſus euāgelicꝰ. re potuerit. Seq̄t̄. Et dic̄ eis. Quot
pa. habe. ite ⁊ vi. Hoc a dño factum
eſſe ceteri euangeliſte ꝑtermiſerūt.
Sequit̄. Et cū cog. dicūt: q̄nꝗ ⁊ du.
pi. Qd andreas apud Joānem de
q̄nꝗ panibus ⁊ duobꝰ piſcibꝰ ſug=
geſſerit: hoc ceteri euangeliſte plu
ralē numerū ꝓ ſingulari ponentes
ex diſcipulorū ꝑſona retulerūt. Se=
quit̄. Et p̄ce. illis vt accū. fa. om. ſm
cōtu. ſuꝑ vi. fe. ⁊ diſcu. in partes. ꝑ
cē. ⁊ quinqua. Qd autē Lucas dicit
quinquagenos iuſſos eſſe diſcum=
bere. Marcus vero quinquagenos
⁊ centenos: iō nō ħ mouet: qꝛ vnus
partem dixit: alter totū. Qui enim
de cētenis retulit: hoc retulit qd ille
pretermiſit. Theo. Per hoc autem
datur intelligi ꝙ ſequeſtrati diſcu=
buerūt per partes ⁊ partes: in gre=
co. n. qd ħ dicit̄ ſꝫ ꝯtubernia dupli=
catur: ac ſi diceretur: per contuber=
nia ⁊ cōtuberniā. ſequitur. Et acce.

quinꝗ pani. ⁊ duobus piſci. intuēs
in ce. benedixit ⁊ fre. pa. ⁊ de. diſ. vt
po. añ eos: ⁊ duos piſces diuiſit om=
bus. Chry. Decenter aūt in celum
aſpexit: qꝛ in deſerto mānā accipiē
tes iudei: de deo dicere attentaue=
runt. Nunꝗd poterit dare panē?
Ne vero hoc cōtingat añꝗ̄ faceret
ad p̄rem retulit qd erat facturus.
Theo. Intuet̄ ēt in celum: vt iſtrue Doctrina ex geſtis xpi.
ret a deo petere eſcam ⁊ nō a diabo
lo ſicut faciūt illi: q̄ alienis iniuſte
laboribus nutriunt̄. Ex hoc etiam
turbis tunc inuit ꝙ nō eſſet deo ꝯ=
rius: ſed deum inuocaret. Dat aūt
panem diſcipulis apponēdum tur=
bis: vt tractando panē non dubiū
ſꝫ miraculū videatur. ſequitur. Et
mā. oēs: ⁊ ſa. ſūt. ⁊ ſuſtu. reli. frag.
xij. cophi. Duodecim cophini ſuꝑ=
abūdant fragmentoꝝ: vt quolibet
apl̄orū vnū cophinū ſuꝑ humerum
apportante: ineffabile miraculū vi=
deat̄. Supabundantis. n. virtutis
erat nō ſolū tot hoīes paſcere: ſed ⁊
tantam ſupabundātiam relinque=
re fragmentoꝝ. Moyſes. n. ⁊ ſi mā=
na dabat: ſm vniuſcuiuſꝗ neceſſi=
tatē illud largiebatur: ſuperfluum
vero vermibus ſcaturiebat. Helias Nota myſterium.
ēt viduā paſcēs: ꝗ̄tum ei erat ſuffi=
ciens tribuebat: ieſus vero tanquā
dñs ſupabundanter operabatur.
Beda. Myſtice autē die declinata
turbas ſaluator reficit: qꝛ vel fine ſe
culorum propinquante: vel cum ſol
iuſtitie pro nobis occubuit: a ſpiri=
tualis inedie ſumus tabe ſaluati:
prouocat apoſtolos ad fractionem
panis inſinuans: ꝙ quotidie ꝑ eos
ieiuna ſunt corda noſtra paſcēda:
corū. ſ. lr̄is ⁊ exēplis. Per quinꝗ pa
nes quinꝗ moſayce legis libri: per
duos piſces pſalmi ſunt ⁊ prophete
figurati. Theo. Uel duo piſces ſūt
piſcatoꝝ ſermones. ſ. epiſtole ⁊ euā
gelium. Beda. Qꝛ vero quinꝗ ſunt
exterioris hominis ſenſus: quinꝗ
milia viri dominū ſecuti: deſignāt
eos q̄ in ſeculari adhuc habitu po=
ſiti: exterioribus bene vti nouerūt.
Grego. xvj. mora. Diuerſi ꝯuiuan=

tium diſcubitus diſtinctiones eccle ſiarū q̄ vnā catholicā faciunt deſi= gnant. Iobelei autem requies q̄n= quagenarū numeri myſterio conti nef. ⁊ quinquagenarius bis ducit vt ad centenariū perueniaf. Quia ergo prius a malo q̄eſcat opere vt poſt aīa pleni⁹ q̄eſcat in cogitatiōe alij q̄nquagenarij: alij cēteni diſcū= bunt. Beda. Sup fenū aūt diſcūbē= tes dn̄icis paſcuntur alimētis: qui p ɔtinentiā calcatis cōcupiſcentijs audiēdis ſplendiſqꝫ dei verbis ope ram īpendunt: ſaluator aūt non no ua creat cibaria: q̄ veniens in car= ne non alia q̄̄ predicata ſunt predi cat: ſed legis ⁊ pphetarum ſcripta q̄̄ grauida ſint myſterijs gratie de monſtrat. Intuef in celū vt ibi lucē doceat eſſe querendā. Frangit ⁊ ad turbas ponenda diſtribuit diſcipu lis: q̄ ſacra pphetie ſanctis docto= rib⁹ q̄ hec toto orbe predicent pate fecit. Quod turbis ſupereſt a diſci= pulis tollitur: q̄ ſacratiora myſte= ria que a rudibus capi nequeūt: nō negligenter omittenda: ſed ſunt in= quirenda perfectis. Naz per cophi nos .xij. apoſtoli ⁊ ſequentes docto= res figurantur: foris quidem homi nibus deſpecti: ſꝫ intus ſaluatoris cibi reliquijs cumulati. Conſtat. n. cophinos opera ſeruilia geri ſole= re. Hiero. Uel duodeciz cophini ple ni fragmentis colliguntur: cuz ſint ſuper thronos iudicantes .xij. trib⁹ iſrael: qui ſunt fragmenta Abraaz: Iſaac: ⁊ Iacob: quādo ex iſrael re= liquie ſalue fient.

Allego= ria pul= cherriā

¶ Et ſtatim coegit diſcipulos ſuos aſcendere nauim: vt pre= cederent eum trans fretum ad bethſaidam: dum ipſe dimitte ret ppl'm. ⁊ cum dimiſiſſet eos: abijt in montem orare. Et cuz ſero eſſet erat nauis in medio mari: ⁊ ipſe ſolus in terra. Et videns eos laborātes in remi= gando: erat. n. vent⁹ cōtrarius eis: ⁊ circa quartaz vigiliā no= ctis venit ad eos ambulās ſu= pra mare: ⁊ volebat preterire eos. At illi vt viderunt eū am= bulantem ſupra mare: putaue runt fantaſma eſſe ⁊ exclama= uerunt. Omnes. n. viderunt eū ⁊ cōturbati ſunt. Et ſtatiz locu tus eſt cū eis: ⁊ dixit eis. Con= fidite: ego ſum. Nolite timere. Et aſcendit ad illos in nauiz: ⁊ ceſſauit ventus. Et plus ma= gis intra ſe ſtupebant. Nō eniz intellexerunt de panibus: erat enim cor eorum obcecatum.

¶ Glo. Dn̄s q̄dē in miraculo panū q̄ eſſet cōditor rerū oñdit: nūc autē ambulādo ſuper vndas q̄ haberet corpus ab oīum peccatorū grauedi ne liberū edocuit: ⁊ in placādo ven= tos: vndarūqꝫ rabiem ſedando: q̄ elementis dn̄aret monſtrauit. vnde dr̄. Et ſtatiz coe. diſ. ſuos aſc. na. vt pre. eū trās fretū ad Beth. duz ipſe dimit. ppl'm. Chry. Dimittit quidē ppl'm in bn̄dictiōe ⁊ aliq̄b⁹ curatio nibus. Coegit aūt diſcipulos: q̄ nō de facili ab eo poterant ſeparari: ⁊ hoc quidē tum pter nimium affe= ctum quem ad eū habebant: tuz q̄ ſollicitabantur qualiter ad eos ve niret. Beda. Merito āt mouet q̄uo Marcus dicat pacto miraculo pa= num: diſcipulos veniſſe trans fretū bethſaidam: cū videaf lucas dicere q̄ in locis bethſaide factum fuerit miraculū illud niſi forte intelliga= mus q̄ lucas ait in deſertum locuz qui eſt bethſaida: nō ipſius intima ciuitatis: ſed loca deſerti ad eā per tinentis eē deſignata. Marcus aūt dicit vt precederet eū ad bethſaidā: vbi ipſa ciuitas notaf. ſequitur. Et cum di. eos: abijt in montem orare. Chry. Qđ decet intelligere de xp̄o ſm̄ q̄ eſt homo: hoc etiam fecit in= ſtruens nos aſſiduos eſſe in oratio ne. Theo. Dimiſſa aūt turba aſcē= dit orare: requiē. n. ⁊ ſilentiū oratio exigit. Beda. Non omnis aūt qui

Intelle= ct⁹ hyſto ricus.

oꝛat aſcendit in monteꝫ: ſed qui bñ
oꝛat:q̄ deū oꝛando querit. Qui vero
de diuitijs aut honoꝛe ſeculi aut de
inimici moꝛte obſecrat:ipſe in infi=
mis iacēs viles ad deū p̄ces mit=
tit. Quare aūt dñs dimiſſo pp̄lo in
montem oꝛaturus adierit. Joānes
declarat dicēs Jeſu ḡ cū cognouiſſet
q꞉ venturi eēnt vt raperēt eū:⁊ face
rent eū regē:fugit iterū in montem
ipſe ſolus. ſequit̃. Et cum ſero eſſet
erat nauis i medio ma. ⁊ ipſe ſolus
in terra. Theo. Permiſit autē dñs
periclitari diſcipulos vt patientes
fierent: vñ nō ſtatim eis aſtitit: ſed
p̄ totā noctē periclitari p̄miſit: vt do
ceret eos patiēter expectare.: ⁊ non
a principio ſperare in tribulationi=
bus ſubſidium. ſequit̃. n. Et videns
eos labo. in remi. erat. n. ventus ꝯ
rius eis: ⁊ circa quartam vigi. no=
ctis venit ad eos amb. ſuper ma.
Chꝛy. Quattuoꝛ vigilias noctis di=
cit ſacra ſcriptura: vnāquāq꞉ diui=
dens in tres hoꝛas. vñ quartā vigi
liam dicit: q̄ eſt poſt hoꝛā nonā. ſ. in
hoꝛa. x. vel poſterioꝛi hoꝛa. Sequi=
tur. Et vo. pte. Augu. de con. euan.
Quō aūt hoc intelligere potuerūt:
niſi q꞉ in diuerſum ibat: eos volens
p̄terire tanq̄ꝫ alienos a q̄bus ita
Vigilie q̄ttuoꝛ. non agnoſcebat̃: vt fantaſma puta
retur. Seq̄tur. n. At illi vt vi. eum
am. ſupꝛa ma. pu. fan. eſſe: ⁊ excla=
ma. oēs enim eū vide. ⁊ cōtur. ſunt.
Theo. Uide autem q̄m cū xp̄s debe
bat eoꝛuꝫ pericula compeſcere: tūc
maioꝛem eis incutit timoꝛem. Sed
ſtatim per vocem confoꝛtauit eos.
Sequitur enim. Et ſtatim locutus
eſt cū eis: ⁊ dixit eis. Confidite: ego
ſum no. time. Chꝛy. Statim aūt in
voce cognouerunt eū ⁊ timoꝛ ſolutꝰ
eſt. Augu. de con. euan. Quō. ḡ eos
volebat p̄terire: quos pauentes
ita cōfirmat: niſi q꞉ illa volūtas p̄e
tereundi ad eliciendum illum cla=
moꝛem valebat: cui ſubueniri opoꝛ
Conſenſus euāgelicus tebat. Beda. Scripſit auteꝫ Theo
doꝛus ſaratanus quōdā epiſcopus
coꝛpoꝛale pondus nō habuiſſe do=
minum ſm̄ carnem: ſed abſq꞉ pon=
dere ſuper mare ambulaſſe: ſed fi=
des catholica pondus ſm̄ carnem
habere eū p̄dicat. Ait. n. Diony=
ſius. Ignoꝛamus qualiter nō infu=
ſis pedibus coꝛpoꝛale pondus ha=
bētibus ⁊ materiale onus deambu
lat in humidā ⁊ inſtabilem ſubſtan
tiam. Theo. Deinde p̄ introituꝫ in
naniculā dñs cōpeſcuit tēpeſtateꝫ.
Sequitur. n. Et aſcen. ad il. in na. ⁊
ceſ. ventus. Magnū q̄dē miraculū
eſt ꝙ ambulat dñs ſup̄ mare: ſꝫ tem
peſtas ⁊ venti ꝯtrietas appoſita fue
runt ꝑpter maius miraculū. Apo=
ſtoli. n. ex miraculo quinq꞉ panum
non intelligentes chꝛiſti potētiam:
nūc ex maris miraculo plenius co=
gnouerunt. vñ ſequit̃. Et plus intra
ſe ſtupebant. Nō. n. intelle. de pani
bus. Beda. Stupebant q̄deꝫ carna
les adhuc diſcipuli virtutū magni=
tudinē: necdū t̄m in eo veritatē diui
ne maieſtatis cognoſcere valebāt.
vñ ſequit̃. Erat. n. coꝛ eoꝛuꝫ obceca=
tum. Myſtice aūt laboꝛ diſcipuloꝝ
in remigando ⁊ ventus ꝯtrius: labo
res ſancte eccleſie deſignat: que in=
ter vndas ſeculi aduerſantes: ⁊ im=
mundoꝝ flatus ſpirituū. ad quietē
patrie celeſtis peruenire conātur.
Bene aūt dr̃: q꞉ nauis erat i medio
maris: ⁊ ipſe ſolus in terra: q꞉ non=
nunq̄ꝫ eccleſia tantis gentiliū p̄eſ=
ſuris afflicta eſt: vt redēptoꝛ ipſius
eam pꝛoꝛſus deſeruiſſe videret̃. Sꝫ
videt dominus ſuos laboꝛantes in
mari: q꞉ eos ne in tribulationibus
deficiant: ſue reſpectu pietatis coꝛ=
roboꝛat: ⁊ aliq̄n manifeſto adiuto=
rio liberat. Quarta autem vigilia
vēit ad eos diluculo appꝛopinquā=
te: q꞉ homo mentem cum ad ſuper
ni lumē p̄ſidij erexerit: aderit do
minus ⁊ tentationum pericula ſo=
pictur. Chꝛy. Uel pꝛima vigilia eſt
vſq꞉ ad diluuium: ſecunda vſq꞉ ad
moyſen. tertia vſq꞉ ad aduentum:
domini: in quarta venit dominus ⁊
diſcipulis locutus eſt. Beda. Sepe
auteꝫ fideles in tribulatione poſi=
tos: ſuperna pietas deſeruiſſe viſa
eſt: vt quaſi laboꝛantes in mari di=

ſtipulos preterire ieſus voluiſſe pu
taretur. Adhuc autem heretici pu=
tant fantaſma fuiſſe dominum: nec
veram aſſumpſiſſe carnem de virgi
ne. Hiero. Dicit autem eis. Confi=
dite: ego ſum: q̄r videbimus eum ſi=
cuti eſt. Ceſſauit autez ventus ⁊ p̄=
cella ieſu ſedente. i. regnante in na
ui que eſt vniuerſa eccleſia. Beda.
In quocunq̧ etiā corde p̄ gratiam
ſui adeſt amoris: mox vniuerſa vi=
ciorꝫ ⁊ aduerſantis mūdi ſiue ſpūuz
malignorū bella cōpreſſa q̄eſcunt.

¶ Et cuz tranſfretaſſent vene
runt in terrā genezareth: ⁊ ap=
plicuerunt. Cūq̧ egreſſi eſſent
de naui continuo cognouerūt
eum: ⁊ percurrentes vniuerſaz
regionē illam ceperunt in gra=
batis eos qui ſe male habebāt
circūferre vbi audiebant eum
eſſe. Et quocunq̧ introibat in
vicos vel in villas aut in ciuita
tes: in plateis ponebant infir=
mos: ⁊ deprecabantur eum vt
vel fimbriam veſtimenti ei⁹ tā=
gerent. Et quotquot tangebāt
eū ſalui fiebant.

¶ Glo. Q̄r euāgeliſta expoſuerat
periculū q̄d diſcipuli in nauigādo
ſuſtinuerant: ⁊ q̄uo fuerant libera=
ti: nunc oñdit quo nauigādo perue
nerint: dicens. Et cū tranſfre. p̄ue.
in terrā gene. ⁊ applicuerūt. Theo.
Poſt magnum autem ſpaciuz tem=
poris ad predictum locuz dominus
tranſfretauit. Et ideo euangeliſta
ſubdit. Cūq̧ egreſſi eſſent de naui
continuo cognouerunt eum. ſ. inco=
le. Beda. Cognouerunt autem eum
rumore nō facie: vel pre ſignorꝫ ma
gnitudine ⁊ vultu plurimis notus
erat. Uide aūt q̄ta fides ſit hoīum
terre genezareth: vt non p̄ſentium
tantū ſalute cōtenti ſint: ſed mittāt
ad alias p̄ circuitum ciuitates: quo
omnes currant ad medicum. vnde
ſequit̃. Et per cur. vniuer. regi. illā
ceperunt in graba. illos qui ſe ma=
le habebāt circūferre vbi audi. eū
eſſe. Theo. Non. n. ad domos inui
tabant eum vt curaret: ſed magis
ipſi male habētes afferebantur ad
eū. vñ ēt ſequit̃. Et quocūq̧ introi.
in vicos aut in vil. aut in ciui. in pla
teis ponebāt īfirmos ⁊ dep̄ca. eū: vt
vel fimb. veſti. ei⁹ tāgerēt. Miracu=
lum. n. q̄d circa mulierez emorroiſ=
ſam ꝯtigerat ad aures multorꝫ de=
uenerat: ⁊ multā fidē eis dabat ex
q̄ ſanabant̃. Seq̄t̃. n. Et quotquot
tāgebāt eū: ſalui fiebāt. Beda. My
ſtice aūt fimbriā veſtimēti ei⁹ mini
muz mādatū itellige: q̄d q̄cūq̧ trāſ
greſſus fuerit: minimus vocabit̃
in regnū celoruz: vel aſſumptionem
carnis: p̄ quā venimus ad vbū dei:
⁊ illius poſtea fruimur maieſtate.
Hiero. Q̄d aūt dr̄. Et quotquot tan
gebāt eū ſalui fiebāt iplebit̃ qñ fu=
giet dolor ⁊ gemitus. Cap. vij.

Allego=
rica ex=
poſitio.

Expoſi
tio lite=
ralis.

ET cōuenerunt ad
eum pharisei ⁊ qui
dam de ſcribis: ve
nientes ab hieroſo
lymis. ⁊ cum vidiſ=
ſent quoſdam ex diſcipulis ei⁹
cōmunibus manibus. i. non lo
tis mādůcare panes vitupera
uerunt. Pharisei. n. ⁊ oēs iudei
niſi crebro lauerint manus nō
manducant. tenentes traditio
nem ſeniorꝫ: ⁊ a foro niſi bapti
zentur nō comedūt: ⁊ alia mul
ta ſunt q̄ tradita ſunt illis ſer=
uare: baptiſmata calicū ⁊ vrceo
rum ⁊ eramentorum ⁊ lectorū.
Et interrogabant eum phari=
ſei ⁊ ſcribe. Quare diſcipuli tui
non ambulant iuxta traditio=
nem ſeniorum: ſed cōib⁹ mani=
bus manducant panē? At ille
reſpondēs dixit eis. Bene pro=
phetauit eſaias de vobis hypo
critis ſicut ſcriptum eſt. Po=
pulus hic labijs me honorat:

coꝛ āt eoꝛū lōge ē a me In vanū
autem me collunt docentes do
ctrinas et pꝛecepta hoīuꝫ. De=
relinquentes enī mādatum dei
tenentes traditiones hominū
baptiſmata vrceoꝛum et calicū
et ſimilia his facitis multa. Et
dicebat illis. Bene irritū feci=
ſtis pꝛeceptū dei: vt traditionē
veſtrā ſeruetꝭ. Moyſes eī dixit
Honoꝛa patrē tuum et matrē
tuā: et qui maledixerit patri vł
matri moꝛte mouatur. Uos āt
dicitis. Si dixerit homo patri
aut matri coꝛban: quod eſt do=
nū quodcūq; ex me tibi pꝛofue
rit: et vltra non dimittis eum
quicq; facere patri ſuo aut ma
tri: reſcindentes verbū dei per
traditionem veſtram quam tra
didiſtis. Et ſimilia hmōi mul=
ta facitis.

¶ Beda. homines terre genezareth
qui min⁹ docti videbāt: non ſolū ipſi
veniunt ſed et ſuos īfirmos addu=
cunt ad dñz: vt vel fimbꝛiā eius me
reantur contingere. At vero phari
ſei et ſcribe q̇ doctoꝛes eſſe populi
debuerant non ad querendū mede=
laꝫ: ſed ad mouendas q̄ſtionū pu=
gnas ad dominum concurrunt: vñ
dꝛ. Et conuenerunt ad eū pha. et q̇=
dam de ſcri. ve. ab hiero. et cum vi.
quoſdā de diſci. eius. cōibus ma. i.
nō lotis mani. pa. vituperauerunt.
The. Diſcipuli nāq; domini inſtru
cti ea que virtutis tm̄ ſunt operari
non lotis manibus ſimpliciter co=
medebant: phariſei autē volentes
Phariſeorum malicia
occaſionē inuenire h̄ acceperunt: et
non vtiq; vituperabant eos vt leg̃
tranſgreſſoꝛes: ſed quia traditiōes
ſenioꝛum trāſgrediebātur. vnde ſe
quitꝛ. phariſei enī et oēs iudei niſi
crebꝛo la. ma. non mā. te tradi. Se=
nioꝛum. Beda. Spiritualia enim ꝓ
phetaꝝ verba carnaliter accipien=
tes: que illi de coꝛdis et operis ca
ſtigatione pꝛecipiebant. dicentes.
Lauamini mundi eſtote et munda=
mini qui fertis vaſa domini: iſti de
coꝛpoꝛe ſolo lauādo ſeruabāt. Sup
ſtitioſa ergo eſt hominū traditio: ſe
mel lotos ob manducandum panē
crebꝛius lauare: et a foꝛo niſi bapti
zentur non comedere. Sed neceſſa=
riū eſt eos qui panem de celo deſcē=
dentem participare deſiderant:
crebꝛo elemoſynis lachꝛymis ꝛ alijs
iuſtitie fructibus ſua opera purga
re. Neceſſariū ēt eſt inquinamēta
que ex tempoꝛalib⁹ negocioꝝ curis
q̇ſq; contraxerit: ſubſequenti bona
rum cogitationū et actuum permū=
det inſtantia. Fruſtra autem iudei
lauant manus et a foꝛo baptizan=
tur: q̄diu contemnunt fonte ablui
ſaluatoꝛis. in vanū baptiſma ſer=
uant vaſoꝛū q̄ coꝛpoꝛum ſuoꝛum et
coꝛdiū negligūt abluere ſoꝛdes. Se
quitur. Et inter. eū. pha. et ſcri. di.
Quare diſc. tui non am. iuxta. tra.
ſe. ſed cōib⁹ manib⁹ mā. pa. Chꝛy.
ſuper matth. Mira phariſeoꝝ ſcri=
barūq; ſtultitia. dei filiū arguunt q̄
re traditiones hominū et pꝛecepta
non ſeruet. Cōe āt h̄ pꝛo imūdo po
nitur: populus enī iudeoꝛū ptē dei
ſe eſſe iactitās cōes cibos vocat q̇b⁹
oēs vtuntur. Hie. Phariſeoꝝ autē
ſuperfluū latratū falce rationis ob
tūdit. i. moyſi et eſaie īterpꝛetatio=
ne: vt nos aduerſantes hereticos v=
bo ſcripture vicam⁹. vñ ſeq̇t. At ille
rñdens ait. Bñ ꝓphe. de vob hypo.
Eſaias ſic ſcriptum ē. Pplus h̄ la=
bijs me honoꝛat: coꝛ autē eoꝛū lon=
ge eſt a me. Chꝛy. Qꝛ. n. non de leg̃
tranſgreſſione: ſed ſenioꝝ diſcipu=
los accuſabāt: iniurioſe ipſos con=
fundit hypocritas vocās: quaſi con
mēdātes cū reuerētia q̄dā id qđ nō
conueniebat. Superaddit autem.
Eſaie prophete verbum: quaſi de
eis dictū ac ſi diceret. Sicut hi de q̇=
bus dꝛ q̄ deū labijs honoꝛāt: coꝛ āt
eoꝛum ab eo longe eſt: inanū pieta=
tem cuſtodire ſe dicunt doctrinas
hominum honoꝛantes: ita et vos
qui derelinquitis id quod interius

Supſtitio dānatur.

curabile eſt ⁊ iuſtitiam colĕtes ac
cuſatis. Hiero. Traditio autē pha
riſayca in menſis et vaſis abſcidē
da eſt ⁊ radēda. Sepe. n. traditioni
bus hominū mandata dei cedunt:
vnde ſequitur. Derelinquētes mā=
da. dei te. tra. hominū baptiſma vr=
ceorum. Chry. Ut autē eos arguat
tāq̄ dei reuerētiā nō ſeruātes: pro=
pter traditionē a ſenioribus factā
diuinis ſcripturis oppoſitā: ſubiun
git. Moyſes enī dixit: honora patrē
et ma. tu. ⁊ q̄ maledixerit pa. vl ma.
morte moriatur. Beda. Honor ī ſcri
pturis nō tātum in ſalutatione et
officijs deferendis: quantū in ele=
Honor verus quis ſit moſyna ac munerum collatione ſen
titur. honora inquit apoſtolus vi=
duas que vere vidue ſūt. Chry. Ta=
li autē exiſtente diuina lege ac tali
bus miniſtris tranſgredientibus il
lā vos de leui diuinū trāſgredi=
mini preceptum: obſeruantes ſenio
rū traditiões: vnde ſequit̄. Vos āt
di. Si dixe. hō pa. et ma. Corbā: qd
eſt donū qdcunq̄ ex me tibi prode=
rit ſupple liber erit ab obſeruatiōe
premiſſi mādati. vnde ſequit̄. Et vl
tra nō dimit. eū q̄cq̄ fa. pa. ſuo aut
matri. Theophi. Volentes enim
phariſei que offerebant̄ comedere
inſtruebant filios q̄ cum peculia
aliqua habebāt: et parentes hec
peterēt reſponderēt illis. Corbā. h̄
eſt donū qd a me petis: iam obtuli
domino: et ita hec non exq̄rerēt q̄ſi
domino oblata. i. ad ſalutem paren
tum proficua: et ſic decipiebant fi=
lios: vt parentes non honorarēt: et
ipſi oblata deuorarēt. Hoc ergo do
min⁹ exprobrat eis: q2 propter lucrū
legē diuinā trāſgrediebatur: vnde
ſequitur. Reſcin. verbū dei per tra
di. veſtrā quā tra. et multa. ſimilia
huiuſmodi facitis ſcilicet tranſgre
dientes precepta dei: vt obſeruetis
hominū traditiones. Chry. Vel po
teſt dici q̄ phariſei iuuenes doce=
bāt q̄. ſi quis pro iniuria patri aut
matri illata mun⁹ offerat deo: erat
immunis: quaſi deo dans munera
que patri debentur: et hoc dicentes
parĕtes honorari nō permittebāt.
Beda. Pōt aūt ⁊ hūc breuiter habe
re ſenſum. Munus qd ex me eſt ti=
bi proderit. Cōpelliti inquit filios
vt dicāt parētibus ſuis. Quodcū=
q̄ donum oblaturus eram deo: in
tuos cōſumo cibos: tibiq̄ prodeſt o
pater ⁊ mater: quaſi dicant: non p=
deſt: vt ſic illi timētes acciperēt qd
deo videbāt mācipatū: inopem ma
gis vellent vitā ducere q̄ edere de
ɔſecratis. Hiero. Myſtice aūt diſci
pulos non lotis manibus mandu=
care futuram gentium cōionem ſi=
gnificat. Mūdicia ⁊ baptiſma pha
riſaycū ſterile eſt: cōicatio nō lota
apoſtolica extendit palmites ſuos
vſq̄ ad mare.

¶ Et aduocans iterū turbam
dicebat illis. Audite me oēs et
itelligite. Nihil eſt extra homi=
nem introiens in eū qd poſſit
eū coinq̄nare: ſed que de homi
ne p̄cedunt illa ſunt que coin=
quinant hoiē. Si q̄s h̄ aures
audiendi audiat. Et cū introiſ
ſet in domū a turba: interroga
bant eū diſcipuli eius parabo
lam. Et ait illis. Sic ⁊ vos im=
prudentes eſtis? Nō itelligitis:
q2 oē extrinſecus introiens in
hoiem nō pōt eū coinquinare:
q2 nō intrat in cor eis: ſ3 in ven
trē vadit ⁊ in ſeceſſū exit pur
gās omnes eſcas? Dicebat āt:
q̄m illa que de hoie exeunt illa
coinquināt hominē. Ab intus
eīm de corde hoium male cogi=
tatōes p̄cedūt adulteria: forni
catiōes: homicidia: furta: aua
ritie: neq̄tie: dolus: ipudicitie:
oculus malus: blaſphemia: ſu=
perbia: ſtulticia. Oia hec ma=
la ab intus procedunt ⁊ coin=
quinant hominem.

¶ Chry. Judeis ɔſiderātibus co=

poralē mūdiciā legis et de hac mur
murantibus: dominꝰ contrariū vult
introducere: vnde dꝛ et aduo. iterū
tur. di. illis. Audite me om. et intel.
Nihil eſt extra ho. itro. i eū. qđ poſ.
eum conquinare: ſed q̄ de ho. ꝓce.
illa ſūt q̄ coiqui. ho. i. imūdū faciūt
Ea. n. que xpi ſunt intra hominē cō
ſiderantur. ea vero q̄ legis ſunt: ma
gis cernuntur ex̄ hominē: quibus
quaſi corporalibus erat xp̄i finē in
breui dare debebat. Theo. Hoc aūt
dominus dicit volens iſtruere hoi=
nes qđ obſeruationes eſcaꝝ quas
lex commemorat nō oꝫ corporaliter
itelligere: ⁊ ex hoc itētionē legis eis
manifeſtare icepit Chꝛy. Subiūgit
autēꝫ. Siquis habet aures au. au.
Nō enī maīfeſte aperuerat q̄ eēnt
illa que de homine ꝓcedebāt et ho=
minē coinq̄nāt: et ꝓpt̄ hoc verbū
apoſtoli crediderunt ꝙ aliqđ aliđ
profundū predictꝰ dn̄i ſermo inue=
ret: vnde ſeq̄tur. Et cū itro. i domuꝫ
a tur. inter. eum diſci. eius para.
Parabolā āt in manifeſtū ſermonē
vocabāt. Theo. Dn̄s aūt priꝰ icre=
patvn̄ ſequit̄. Et ait illis. Sic et vos
ipru. eſtis. Beda. Vitioſus enī ē au
ditor: q̄ obſcura manifeſte: aut ma
nifeſte dicta obſcure vult intellige=
re. Theo. Deinde dominꝰ manife=
ſtat id quod erat occultū dicēs. Nō
intelli. q: oē ex itro. in ho. nō pōt eū
coinquinare. Beda. Judei. n. ſe par
tem dei iactātes: cōes cibos vocant
quibus oēs hoies vtuntur: vt oſtrea
lepores ⁊ huiuſmodi animalia: nec
etiam idolotitum inquātū cibus et
dei creatura eſt ſed demonum in=
uocatio h̄ facit imundum. Et cauſā
ſubdit dicens ſ Quia nō introijt i cor
eius. Anime locus principalis iux
ta platonē in cerebro: ſed iuxta xp̄ꝫ
in corde eſt. Glo. Dicit̄ ergo in cor
eius. i. in mentē. que ē ꝑncipalis ꝑs
anime ex qua tota hoīs vita depen
det. vnde ſꝫ eā neceſſe eſt hominēꝫ
mundū vel immundum eſtimari:
et ſic ea que ad mentem non perue
niūt nō pn̄t hoi immūdiciā afferre,

Doctrina moralis.

Cibi ergo q: ad mētē nō perueniūt
ſecundū ſuam naturā hominē inq̄=
nare non poſſunt: ſed inordinatus
ciborum vſus qui ex inordinatione
prouenit mentis ad hominis imū=
diciā pertinet. Qđ autē cibi ad mē
tem non perueniāt: oſidit per id qđ
ſubdit: dicens. Sed in ven. vadit et
in ſeceſ. exit pur. oēs eſcas. Hoc āt
dicit ne intelligatur ꝙ inde ex cibis
in corpore maneat. Manet eniꝫ qđ
eſt neceſſarium ad corporis nutri=
mentum et augmentum. Egredit̄
autem qđ eſt ſuperfluū: quaſi pur=
gatio quedā interius remanentis
nutrimēti. Augu. in libro. lxxxiij. q̄=
ſtionū. Quidā. n. ſic accedūt: vt etiā
mutent et mutentur: ſicut et ipſe ci=
bus amittēs ſpēm ſuā in corpus no
ſtrum vertitur et nos refecti in ro=
bur mutamur. Sed et tenuiſſimus
humor: cuꝫ in venis et alijs arterijs
cocta fuerit eſca ⁊ digeſta per occul
tos meatus quos greci poros vo=
cant dilabitur: et in ſeceſſum vadit
Beda. Sic ḡ non faciūt hoies imun
dos: ſꝫ malicia q̄ oꝛat̄ paſſiōes ab
iterioꝛibꝰ procedētes. vnde ſequit̄.
Dicebat āt: quoniā que de ore. exe.
illa cōt. ho. Chꝛy. Cuius rōnē ſigni
ficat cū ſubdit. Ab intus. n. de cor.
ho. cogi. ma. procedunt. Et ſic pa=
tet ꝙ male cogitationes ad menteꝫ
pertinēt: que hic cor nominatur: ſm
quā homo dicitur bonus vel malus
mūdus vel imūdus. Beda. Hinc au
tem arguuntur qui cogitationes a
diabolo imitti putant: non ex pro=
pria naſci voluntate. Diabolus in=
centor ⁊ adiutor malarum cogitatio
num eſſe potelti et auctor eſſe non
poteſt. Glo. Ex malis autem cogi=
tationibꝰ vlterius mali actus proce
dunt: de quibus ſubditur. Adulte=
ria. que in violatione alieni thori
conſiſtunt. Fornicationes. que
ſunt illiciti coitus perſonarum a
matrimonio ſolutarum. Homici=
dia: quibus in perſonas proximo
rum nocumentum infertur. Furta
quibus res ſubtrahuntur. Auarit

Error arguit̄.

tle inq̃stū aliqua iniuſte retinentur Nequitie: q̄ cōſiſtunt in proximoꝝ calūnijs. Dolus in eoꝝ deceptione. impudicitie q̃stū ad quā lʒ corruptionē mentis vel corporis. Theo. Oculus malus. i. odiū et adulatio: nā q̄ odit oculū malū et inuidū habet ad eū quē odit. et adulator non recto oculo videns que ſūt proximi ad malū ipſum deducit. Blaſphemie. i. iniurie in deū. Superbia. i. dei contemptus: dū. ſ. q̄s bonū qđ operatꝛ nō deo: ſed ſue virtuti aſcribit. Stultitia. i. iniuria in proximū. Glo. Uel ſtultitia eſt cū nō recte de deo ſentitꝛ. Contrariatꝛ. n. ſapientie que eſt diuinarū rerū cognitio. Sequitꝛ. Oīa hec ma. ab itus pce. et cōi. ho. Hoc enī in culpā hoi imputatur qđ in ſua poteſtate exiſtit. Talia autē ſunt q̄ procedunt ab interiori voluntate: per quā homo eſt ſuorum actuū dñs.

¶ Et inde ſurgēs abijt i fines tyri et ſidonis. Et ingreſſus domū neminē voluit ſcire et non potuit latere. Mulier enī ſtatī vt audiuit de eo cuius filia habebat ſpiritū imūdū: intrauit et procidit ad pedes eius. Erat ei mulier gētilis ſyrophenißa genere. Et rogabat eū: vt demoniū eijceret de filia eiꝰ. Qui dixit illi. Sine prius ſaturari filios. Non eſt enim bonū ſumere panē filioꝝ: et mittere canibus. At illa reſpondit: et dixit illi. Utiq̄ domine: nā et catelli comedunt ſub menſa de micis pueroꝝ. Et ait illi propter hūc ſermonē: vade: exijt demoniū de filia tua. Et cum abijſſet domum ſuam: iuenit puellā iacētem ſupra lectum: et demoniū exijſſe.

¶ Theo. Poſtq̄ de eſcis dominꝰ docuerat. vidēs icredulos eſſe iudeos fines ingreditur gentiū. Judeis. n. infidelibus exiſtentibus: ſalus ad gentes cōuertitꝛ. vñ dicitur. Et inde ſurgēs abijt in fi. ty. et ſi. Chry. Tyrus et ſidon loca chananeorū erant. venit ergo ad eos dñs: non tanquā ad propinquos: ſʒ tanq̄ ad eos: quibus nihil eſt cōe ad p̄res: q̄bus promiſſio facta eſt. Et iō ſic venit vt aduentꝰ ſuus tyrijs et ſidonijs nō appareret. vñ ſequitꝛ. Et ingreſ. domū nemi. vo. ſcire. Nondū. n. tp̄s aduenerat: vt cū gentibꝰ habitaret: et eas ad fidē adduceret. huius. n. tp̄s debitū erat poſt crucem et reſurrectionem. Theo. Uel iō clam ingreditur ne occaſionē iudei ſumerent ꝯ eum: tanq̄ ad imundas gentes trāſiſſet. Seqꝛ. Et non potuit latere. Augu. de q. no. et ve. te. Si aūt voluit et non potuit: infirma voluntas eius eſſe vꝛ. Impoſſibile eſt autem vt ſaluatoris voluntas non impleatur: nec poteſt velle qđ ſic fieri non deberet. Jccirco qđ factū eſt: hoc voluiſſe dicendus eſt. Aduertendū eſt autē q istud in finibꝰ geſtū eſt gentiliū: q̄bus adhuc tp̄s predicādi non erat. vltro tñ venientes ad fidē. non ſuſcipere inuidie erat. Sic ergo factū eſt vt ſaluator a diſcipulis proditus nō eſſet: ab alijs tñ qui ingredientē domum viderant proditus eſt: et incepit ſciri q eſſet in domo. A ſuis q̄ noluit predicari: requiri autē ſe voluit: et ita factū eſt. Beda. Ingreſſus ēt domum precepit diſcipulis: ne ſe cuiq̄ in regione ignota q̄s eēt aperirent: vt exemplo eius diſcerent: quibus ſanādi infirmos gratiam conferret: in exhibitione miraculorum humani fauoris gloriam quantum poſſent declinare: nec tamen a pio virtutis opere ceſſare: quando hoc fieri vel fides bonorū iuſte mereretꝛ: vel infidelitas prauorum neceſſario cogeret. Ipſe enim ſuum illo introitum gentili ſemine: et quibuſcunq̄ voluit publicauit. Augu. de que. no. et ve. te. Denique mulier chananea audiens de illo intrauit ad eum: que niſi prius ſubiecißet ſe deo: iudeo-

Tēpus gētiliū.

rum bñficiũ ꝯſecuta nõ eẽt de qua
ſequit̃. Mulier em̃ ſtatim vt au. de
eo: cui⁹ fi. ha. ſpi. imũ. intra. ⁊ pri.
ad pedes ei⁹. Chry. Per hoc aũt vo
luit dñs diſcip̃lis oñdere: ꝙ ẽt gen
tib⁹ aperuit oſtiũ ſalutis. vñ ⁊ mu
lieris genus deſcribit̃ cum ſubdit̃.
Erat el muli. gẽ. ſyrophenıſſa gñe
id eſt de ſyria phenicis. Sequit̃ et
rogabat vt demoniũ eijceret de fi=
lia ei⁹. Augu. de cõ. euã. Videt̃ aũt
afferre aliquã repugnantie qõnẽ:
qꝛ dicit in domo fuiſſe dñm: cũ ad il
lũ venit mulier ꝓ filia ſua rogãs.
Sed qm̃ mattheus dicit diſcip̃los
dño ita ſuggeſſiſſe. Dimitte illam
qm̃ clamat poſt nos. nihil aliđ vr̃
ſignificare ꝙ̃ poſt ambulãtez dñm
mĺierẽ illã depcatorias voces emi
ſiſſe. Q̃uõ ğ in domo: niſi qꝛ intelli=
gendũ eſt dixiſſe quidẽ Marcũ: ꝙ
intrauerit vbi erat ieſus: cũ eũ pre
dixiſſet fuiſſe in domo. Sꝫ qꝛ mat=
theus ait. Non rñdit ei ṽbũ. dedit
agnoſcere in eo ſilentio egreſſum
fuiſſe Jeſum de domo illa: atꝗ ita
cetera ꝯterunt̃: que iam in nullo di
ſcordãt. Sequit̃. Qui dixit illi. Si=
ne pri⁹ ſaturari filios. Beda. Qua=
ſi. d. futurũ eſt: vt ẽt vos q̃ de gẽti=
bus eſtis ſalutẽ cõſequamini: ſed
prius oꝫ iudeos q̃ merito antique
electionis filioꝝ dei ſolẽt noie cẽſe=
ri: pane celeſti refici: ⁊ ſic tãdẽ gen=
tibus vite pabula miſtrari. Sequi
tur. Nõ eſt em̃ bonũ ſumere pa. fi.
⁊ mit. ca. Chry. Hoc aũt ṽbũ dixit:
nõ ꝙ in eo ſit defect⁹ ṽtutis ad bñ=
faciendũ oib⁹: ſed qꝛ bñficiũ ei⁹ di=
ſtributũ iudeis ⁊ gẽtib⁹: cõionẽ in=
ter ſe nõ hñtibus: ꝓuocationẽ ma
gis operaret̃. Theo. Canes vocat
gẽtiles: tãꝗ̃ a iudeis ſceleratos re
putatos. Panẽ ṽo dic̃ bñficiũ: qđ fi
lijs. i. iudeis dñs ꝓmiſit. Eſt ğ ſen
ſus: ꝙ nõ decet gẽtiles bñficijs pri
mo eẽ ꝑticipes: qđ iudeis principa
liter ꝓmiſſum eſt. Jõ aũt dñs non
ſtatim exaudit: ſed gr̃am differt: vt
etiã oſtẽdat mulieris fidẽ ꝯſtantẽ:
⁊ vt diſcam⁹ nõ ſtatim deficere cum
oramus: ſed vt inſiſtam⁹ donec re=
cipiamus. Chry. Silr̃ ẽt vt iudeis
oñderet: ꝙ nõ equalr̃ eis dabat et
alienigenis ſanitatẽ: et vt patefa=
cta mulieris fide: magis patefie=
ret infidelitas iudeoꝝ. Mulier em̃
nõ grauiter tulit: ſed vocẽ dñi cum
multa reuerẽtia ꝯfirmauit. vñ ſe=
quit̃. At illa rñdit et dixit ei. Vtiꝗ
dñe. nã ⁊ catel. co. ſub mẽ. de micis
pueroꝝ. Theo. q. d. Judei panẽ to
tum hñt. ſ. deſcendentẽ de celo: ego
micas poſtulo. ſ. modicã beneficij
partẽ. Chry. Qđ ergo in ordine ca=
tuum ſe reputat reuerẽtie eſt. q. d.
pro gratia habeo etiã in numero
canũ eſſe: ⁊ non ab aliena: ſed a ꝓ=
pria menſa comedere dominãtis.
Theo. Quia ergo mulier ſapien=
tiſſime rñdebat: obtinuit qđ opta=
bat. vñ ſequit̃. Et ait illi. Nõ dixit
virtus mea te ſaluã fecit: ſed pro=
pter hunc ſermonẽ. i. propter fidẽ
tuã que hoc ſermone demonſtrat̃.
Vade: exijt demon a filia tua. Se=
quit̃. Et cuꝫ abijſſet in do. ſu. inue.
pu. ia. ſu. le. ⁊ demo. exijſſe. Beda.
Propter humilẽ em̃ matris fidelẽ=
ꝙ̃ ſermonẽ filiã deſeruit demoniũ:
vbi dat̃ exemplũ cathetizãdi: ⁊ ba
ptizandi infantes: qꝛ. vꝫ. per fidẽ ⁊
cõfeſſionẽ parentũ in baptiſmo li=
berantur a diabolo ꝑuuli: qui nec
dum per ſe ſapere: vel aliq̃d agere
boni poſſunt vel mali. Hiero. My
ſtice aũt mulier gẽtilis q̃ pro filia
rogat: eſt mater noſtra romana ec
cleſia. Nata eius demoniaca bar
barica eſt occidẽtalis natio: cuius
fides fecit de cane ouẽ. Micas aũt
ſpũalis intellectus: nõ panẽ infra=
ctũ lr̃e ſumere cupit. Theo. Vnuſ=
quiſꝗ etiã noſtrũ cũ peccat: mĺier
eſt aia ei⁹. Infirmã ṽo filiã hꝫ hec
aia act⁹ prauos: q̃ filia demonium
habet: nam actus ꝓraui demoniũ
ſunt. Pctõres aũt exñtes nũcupan
tur catuli ipleti imũdicijs. Propt̃
qđ nõ ſum⁹ digni panẽ dei recipe=
re aut ꝑticipes fieri immaculato=
rum myſterioꝝ dei. Si ṽo cogno=
ſcentes noſmetipſos per humilita
tem catulos eſſe cõfiteamur pecca
ta noſtra

Conſenſus euãgelicus

Mulie= bris fi= dei pre= coniũ.

Allego= rica ex= poſitio.

ta noſtra tunc ſanabit filia. ſ. ope-
ratio praua.

¶ Et iterũ exiẽs de finib⁹ tyri
venit per ſidonẽ ad mare ga-
lilee int medios fines decapo
leos. Et adducũt ei ſurdum ꝛ
mutũ. Et deprecabant eũ vt i-
ponat illi manũ. Et apprehẽ-
dẽs eũ de turba ſeorſũ miſit di
gitos ſuos i auricłas ei⁹: ꝛ ex-
puẽs tetigit linguã eius ꝛ ſu-
ſcipiẽs in celũ ingemuit et ait
illi: Effeta: qđ eſt adapire: Et
ſtatim apte ſunt aures eius: ꝛ
ſolutũ eſt vinculũ lingue ei⁹: ꝛ
loquebat recte. Et precepit il-
lis ne cui dicerẽt. Quãto autẽ
eis precipiebat tanto magis
plus predicabãt: et eo ampli⁹
admirabant dicentes. Bene
oia fecit: ꝛ ſurdos fecit audire
ꝛ mutos loqui.

Occaſio ſcandali remouenda.

¶ Theo. In gentiliũ locis morã
dñs facere nõ volebat ne occaſionẽ
iudeis daret: vt trãſgreſſorẽ legis
eũ eſtimarẽt ꝙ ſe gentibus admi-
ſcebat: ꝛ iõ ꝯfeſtim reuertit. vñ dr.
Et iterũ exi. de fi. tyri ve. per ſydo.
ad ma. gali. inter me. fi. decapo-
leos. Beda. Decapolis ẽ regio. x.
vrbiũ trans iordanẽ ad oriẽtem ꝫ
galileam. Qđ ḡ dr ꝙ dñs venit ad
mare galilee inter medios fines
decapoleos: nõ ipõs fines decapo-
lis intraſſe ſignificat. neqꝫ eñ ma-
re nauigaſſe dr: ſed potius ad ma-
re vſqꝫ veniſſe: atqꝫ ad ipm perue-
niſſe locũ qui medios fines deca-
polis longe trans mare poſitos re
ſpiciebat. Sequit. Et addu. ei ſur.
ꝛ mu. ꝛ depreca. eũ vt impo. illi ma
num. Theo. Qđ recte poſt demo-
niace liberationẽ ponit: ex demo-
nio eñ talis paſſio erat. Sequit.
Et apprehendẽs eum de tur. ſeor.
miſit di. ſu. in auri. ei⁹. Chry. Se-
orſum a turba oblatũ ſurdũ ꝛ mu-
tum apprehendit: vt diuina mira-
cula nõ faceret manifeſte: iſtruẽs
nos vanã gloriã eijcere ꝛ tumorem
nihil eñ eſt ex quo aliqs ſic mira-
cula operet: ſicut ſi humilitatẽ co-
lat: ꝛ modeſtiã ſequat. Miſit ṽo di
gitos in auriculã potẽs verbo ſa-
nare: vt oſtẽderet ꝙ diuina virtu-
te dicatũ erat corp⁹ diuinitati vni-
tum: ꝛ operatio eius. Quia eñ ꝓ-
pter trãſgreſſionẽ ade: natura hu-
mana multã incurrerat paſſionẽ:
ac mẽbroꝝ ꝛ ſenſuũ leſionẽ veniẽs
xp̃s in ſeipõ ꝑfectionẽ demonſtra-
uit humane nature: ꝛ ꝓpter hoc di
gitis aures aperuit ꝛ ſputo loque
lam dedit. vñ ſequit. Et expu. te. li.
eius. Theo. Ut. ſ. oſtenderet ꝙ oia
mẽbra ſacri corporis eius diuina

Oia xp̃i fuere ſacroſctã.

exiſtunt ꝛ ſancta: ſicut et ſputũ qđ
vinculũ lingue diſſoluit. Etenĩ oẽ
ſputũ ſupfluitas eſt: ſed in dño oia
diuina fuerũt. Sequitur. Et ſuſpi
ciẽs in celũ ingemuit ꝛ ait. Effeta:
qđ eſt adaperire. Beda. Suſpexit
quidẽ in celũ: vt inde mutis loque-
lam: inde auditũ ſurdis: inde cun
ctis infirmãtibus medelã doceret
eſſe querẽdaꝫ. Ingemuit aũt: nõ qz
ipſi opus eſſet cũ gemitu aliqd pe-
tere a patre: qui cũcta petẽtib⁹ do-
nat cũ patre. ſed vt nobis gemẽdi
daret exempla: cũ vel pro noſtri: vł
pro noſtrorũ erratibus ꝓximoꝝ ſu
perne pietatis preſidia inuocam⁹.
Chry. Simul etiã ingemuit: nr̃am
cãm ſuſcipiẽs in ſeipõ: ꝛ nature mi
ſertus humane: videns miſeriã in
quam humanũ genus inciderat.
Beda. Qđ autem ait. Effeta. i. ad-
aperire: ad aures ꝓprie pertinet
aures eñ ad audiendũ aperiẽde:
lingua ṽo vt loqui poſſet a retina
culis erat ſue tarditatis ſoluẽda.
vñ ſequit. Et ſtatim ap. ſunt. aur.
eius. ꝛ ſol. eſt vin. lin. eius: ꝛ loq̃. re
cte. Ubi vtraqꝫ natura vni⁹ ꝛ eiuſ-
dẽ xp̃i manifeſte diſtincta eſt. Su-
ſpiciẽs quidẽ in celũ q̃ſi hõ deũ de
precat⁹ ingemuit: ſed mox vno ſer-
mone quaſi potẽs diuina maieſta
te curauit. Sequit. Et precepit eis
necui dicerent. Hiero. Per qđ nõ in

virtutibꝰ gloriandū eſſe docuit: ſed in cruce ꝛ humiliatione. Chry. Precepit etiam miraculū occultare: ne ante tp̄s accēderet iudeos ad homicidiū per inuidiā perpetrādū. Hiero. Ciuitas aūt in mōte poſita vndiqꝫ circūſpecta abſcōdi nō pōt: ꝛ hūilitas ſemꝑ precedit glīam. vñ ſequiť. Quāto aūt eis precipiebat tāto magis plꝰ predicabāt. Theo. Docemur aūt ex hoc cū alicui bñficia elargimur: minime applauſus et laudes petere: cū ṽo accepimus bñficia bñfactores predicare et laudare: q̄uis nolint. Augu. de cō. euā. Si āt ſciebat eos ſic ille q̄ notas habebat ꝛ p̄ntes ꝛ futuras hoīm volūtates: tāto magꝫ p̄dicaturos: q̄to magꝫ ne p̄dicarēt eis p̄cipiebat: vt q̄d h̄ p̄cipiebat: niſi pigris volebat oñdere q̄to gaudioſiꝰ q̄to ferueńtiꝰ eū predicare debeāt: qbꝰ iubet vt p̄dicēt: qñ illi q̄ ꝓhibebanť tacere nō poterāt. Glo. ex p̄dicatione aūt ſaluatorū a xp̄o: creſcebat admiratio turbarū ꝛ cōfeſſio beneficiorū xp̄i. vnde ſequiť. Et eo amplius admira. di. Bñ oīa fecit. hoc. ſ. ſurdos fecit audire ꝛ mutos loqui. Hier. Myſtice aūt tyrus interpretať anguſtia: ꝛ ſig̃t iudeam: cui dñs dicit. Coanguſtatū eſt ſtratum: aqua tranſſert ſe ad gentes alias. Sydon venatio interpretať. Fera aūt indomita nr̄a natio eſt: ꝛ mare: qđ fluctuoſa volubilitas eſt. Inter medios autē fines decapoleos: qđ interpretať decalogi mandata: ſaluator ad ſaluandos gentes venit. Genus aūt humanū per mlťa mēbra: q̄ſi vnus hō varia peſte abſumptꝰ enumerať in ꝓtoplaſto: cecať: dū male vidit: ſurdus fit cū audit: obmuteſcit cū loquiť. Deprecanť aūt eū vt imponat illi manum: q: incarnatū fore dñm multi iuſti ꝛ patriarche cupiebāt ꝛ optabāt. Beda. Uel ſurdus ꝛ mutꝰ eſt: qui nec aures audiēdi ṽba dei hꝫ: nec os aperit: ꝓ loquēdis: q̄les neceſſe eſt: vt hi q̄ loqui iā ꝛ audire diuina eloquia didicerūt: dño ſanandos offerāt. Hiero. Seorſum autē ſemꝑ a turbulētis cogitationibꝰ et actibus inordinatis ſermonibuſqꝫ incōpoſitis educiť: qui ſanari meretur. Digiti aūt q̄ aures mittuntur: verba vel dona ſp̄us ſunt: de q̄ diciť. Digitus dei eſt hic. Sputum aūt diuina ſapia eſt: q̄ ſoluit vinculum labiorū hūani generis: vt dicat. Credo in deū patrē oīpo. ꝛ reliqua. Suſcipiens aūt in celū ingemuit. i. gemere nos docuit ꝛ in celū theſauros noſtri cordis erigere: q: per gemitū compunctionis intime friuola letitia carnis purgatur. Aperte ſunt āt aures ad hymnos et cantica et pſalmos. Soluit linguam vt eructet verbum bonum: quod non poſſunt nec verba cohibere.

Doctrina exēpli xp̄i.

Allegoria pulchra.

Capi. viij.

In diebꝰ illis iterū cū turba mlťa eēt cū ieſu nec haberēt qđ māducarēt ꝯuocatis diſcipulis: ait illis: Miſereor ſuꝑ turbam: q: ecce iam triduo ſuſtinent me: nec hn̄t qđ māducēt. Et ſi dimiſero eos ieiunos ī domum ſuā deficiēt in via. Quidā eni̅ ex eis de lōge venerūt. Et rn̄derūt ei diſcipuli ſui. Uñ illos quis poterit hic ſaturare panibꝰ in ſolitudine? Et interrogauit: quot panes habetis? Qui dixerūt. Septē. Et precepit turbe diſcūbere ſuꝑ terrā. Et accipiens. vij. panes: gr̄as agēs fregit: ꝛ dabat diſcipſis ſuis vt apponerēt: ꝛ appoſuerunt turbe. Et habebāt piſciculos paucos ꝛ ipſos benedixit: ꝛ iuſſit apponi. Et manducauerūt ꝛ ſaturati ſunt. Et ſuſtulerūt qđ ſuperat de fragmētis. vij. ſportas. Erāt autē qui

manducauerant quaſi quattuoꝛ milia: ⁊ dimiſit eos.

¶ Theo. Poſtq̄ dn̄s ſuperius miraculū de multiplicatione panū perpetraſſet: nūc iterū occaſione habita cōgruēti adducit ſit'e miraculū operari. vn̄ dr. In die. illis iterū cū tur. mul. eſ. cū ieſu: nec haberēt qd̄ man. con. diſc. ait illis. Miſe. ſu. tur. qm̄ ecce iā tri. ſuſt. me. nec ha. qd̄ man. Nō em̄ ſemꝑ circa alimēta miracula faciebat: ne ꝓpter cibū ip̄m ſequerent̄. Et nūc igit̄ hoc miraculū nō feciſſe: niſi q: videbat turbis periculū īminere. vn̄ ſequitur. Et ſi dimi. eos ie. i do. ſu. defi. in via. Quidā em̄ ex eis de lon. ve. Beda. Quare triduo ſuſtinēt de lōge veniētes? Mattheus plenius dicit ſic. Et aſcendēs in montē ſedebat: ⁊ acceſſerūt ad eū turbe multe habentes multos infirmos ⁊ ꝓiecerunt eos ad pedes eius: et curauit eos. Theo. Diſcipuli adhuc nō intelligebant: nec virtuti ei⁹ ꝓpter p̄oꝛa miracl'a credebāt. vn̄ ſequit̄. Et rn̄derunt ei diſci. ſui. vn̄ iſtos q̄s pote. hic ſatu. pa. in ſoli. Ip̄e āt dn̄s non eos vituperat: ex hoc inſtruens nos q̄ nō debemus ignorātib⁹ ⁊ nō intelligētib⁹ grauiter iraſci: ſed eoꝝ ignorātie cōpati. vn̄ ſequitur. Et inter. eos. Quot pa. ha. Qui dixe. vij. Remi. ſuꝑ Mat. Nō iō interrogauit: q: ignoraret quot haberent: ſed vt dū illi rn̄dent. vij. quo pauciores eſſent: eo magis miraculū diffamaret̄: ⁊ notius fieret. Sequit̄. Et prece. tur. diſ. ſuper terram. In ſuꝑiori refectiōe ſupꝛa fenum diſcubuiſſe dr̄. Hic ꝟo ſuper terrā. Sequit̄. Et acci. vij. pa. gra. agēs fre. In eo q̄ grās egit. nobis reliquit exēplū: vt de oib⁹ donis nobis celitus collatis illi grās referamus. Et notandū q: dn̄s panes nō dedit turbe: ſed diſcipulis: diſcipuli aūt dederunt turbis. Sequit̄ em̄. Et da. diſ. ſu. vt appo. et appo. tur. Non ſolū panes: ſed ⁊ piſciculos bn̄dicens iuſſit ap. Sequit̄ em̄. Et habebāt piſciculos pau. ⁊ ip̄os bene. ⁊ iuſ. appo. Et man. ſa. ſunt. Beda. In hac ergo lectione ꝯſideranda eſt in vno eodēq̄ redēptore noſtro diſtincta oꝑatio diuinitatis ⁊ hūanitatis: atq̄ Eutícetis erroꝛ: q̄ vnā tm̄ in xp̄o oꝑationē dogmatizare preſumit ꝓcul a xp̄ianis finibus expellēdus. Quis em̄ nō videat hoc q̄ ſuꝑ turbā miseret̄ dn̄s: affectū eſſe ⁊ cōpaſſionē hūane fragilitatis. Qd̄ aūt. vij. panibus ⁊ piſciculis paucis q̄ttuoꝛ milia hoim ſatiauit: diuine opus eſt virtutis. Sequit̄. Et ſu. qd̄ ſuꝑe. de fra. vij. ſpoꝛ. Theo. Turbe comedentes et ſaturate nō ſecū tollunt panū reliquias: ſed ip̄as diſcipl'i ſuſtulerūt: ſicut ⁊ ſuperius cophinos. In quo ſm̄ hiſtoriā diſcimus: qm̄ opꝫ nos his que ſufficiūt eſſe ꝯtentos: ⁊ nō querere vltra. Deinde nūerus mā ducantiū deſcribit̄ cū dr. Erāt autē qui man. quaſi q̄ttuoꝛ milia. ⁊ dimi. eos. Ubi ꝯſiderandū eſt: q̄ xp̄s neminē ieiunum dimittit. oēs em̄ vult ſua grā enutriri. Beda. Hoc ꝟo typice inter hanc refectionē: et illā. v. panū ac duoꝝ piſciū diſtat: q̄ ibi litera veteris teſtamēti ſpiritualí gratia plena ſignificata eſt: hic aūt veritas ⁊ gratia noui teſtamenti fidelibus miniſtrāda monſtrata eſt. Turba aūt triduo dn̄m ſuſtinet ꝓpter ſanationē infirmorum: vt mat. narrat: cū electi in fide ſctē trinitatis pro pctis pſeuerāti inſtantia ſupplicāt. Uel q: ad dominū ſe opere locutione atq̄ cogitatione conuertunt. Theo. Uel per eos qui per triduū expectāt: ſignificat baptizatos. Baptiſmus em̄ illuminatio dr. ⁊ trina ſubmerſione perficitur. Grego. pᷓmo mo. Non vult autem eos ieiunos dimittere ne deficiāt in via. opoꝛtet em̄ q̄ in predicatione verbū conſolationis accipiāt: ne a veritatis pabulo ieiuni remanentes. in huius vite laboꝛe ſuccumbant. Ambro. ſuper Lucam. Bonus quidem dominus ſtudia exigit: vires miniſtrat: non

Notula pulchꝛa

Oꝑatio duplex i xp̄o.

vult ieiunos dimittere ne deficiāt i via: hoc ē vel in iſtius curſu vite vł anteꝗ̄ ad caput vie perueniant.ſ. ad prēm ⁊ intelligant ꝙ ex prē chriſtꝰ eſt ne forte cū accepint ꝙ natus ex ꝟgine eſt: incipiāt nō dei ꝟtutē: ſed hoīs eſtiare. Diuidit ḡ eſcas dñs ieſus: ⁊ ille q̄dē vult dare oibꝰ: negat nemini: diſpēſator eſt oium. ſꝫ cum ille panes frāgat ⁊ det diſcipulis: ſi tu manꝰ tuas nō extendas vt accipias tibi eſcas: deficies in via: nec poteris in eū culpam referre q̄ miſeret ⁊ diuidit. Beda. Qui vero poſt carnis flagitia: poſt furta: violentias: ⁊ homicidia ad pniam redeunt: ad dñm de lōginquo venerūt. Quanto em̄ q̄ſꝗ̄ plus.i. prauo ope erraueit tanto ab oipotente deo lōgius receſſit. Credentes ex gentibꝰ de longe venerūt ad xp̄m: iudei ꝟo de ꝓpe: qui legis ⁊ ꝓphetarū erāt lr̄is edocti ex illo. Supra aūt in refectione.v. panū turbe ſup fenū viride diſcūbebāt: hic aūt ſup terrā: q̄ per ſcripturā legis ꝺſideria carnis cōprimere iubenł. In no. autē teſt. ipſam quoꝗ̄ terrā: ac facultates tpales relinquere precipimur. Theo. Septem aūt panes ſūt ſpūales ſermones: nā ſeptenarius nūerus ſpūſſancti ſignatiuꝰ eſt q̄ pficit oīno. in ſeptenario em̄ numero dierū nr̄a vita pficł. Hier. Uel. vij. panes dona ſūt ſpūſſancti fragmēta panū myſtici itellectus ſūt huiꝰ ſeptimane. Beda. Qꝺ em̄ dñs panes fregit: apertionē ſignificat ſacramētorū. ꝙ grās egit oſtēdit quātū de ſalute humani generis ꝯgaudeat. ꝙ panes diſcipulis dedit: vt turbe apponerēt: ſignificat q̄ ſpūalis dona ſcientie tribuit apl'is: ⁊ ꝑ eoꝝ miniſteriū voluit eccleſie ſue vite cibaria diſtribui. Hiero. Piſciculi bn̄dicti libri ſunt noui teſtamenti: q̄m piſcis aſſi partem dñs reſurgens poſtulat. vł in piſciculis ſanctos accipimus: quoꝝ in ſcriptura noui teſtamenti fidē: vitam: ⁊ paſſiones continet: qui turbulentis huius ſeculi fluctibus erepti: refectionē nobis iternā exemplo ſue ꝓbuerunt. Beda. Qꝺ aūt turbis ſaturatis ſuperat: apoſtoli tollūt: q̄ altiora pfectiōis precepta: que turba nequit attigere: ad illos ptinēt qui generalē populi dei ꝯuerſatiōnē tranſcēdūt: ⁊ tamen turba ſaturata eſſe memorał: q̄ etſi ſua relinquere nequeant neꝗ̄ explere qꝺ de virginibus ꝺr. tamē audiendo mādata legis dei: ad vitā perueniunt eternā. Hier. Septē aūt ſporte. vij. eccleſie. Quattuor milia: ānus eſt noui teſtamenti: cū quattuor tēporibus. Bene etiā quattuor milia ſūt vt in ipſo numero docerēt euangelicis ſe paſtos eſſe cibarijs. Theo. Uel quattuor milia ſūt.i. quattuor virtutibus pfecti: ⁊ ꝓpter hoc velut fortiores plura comedētes paucioꝛa reliquerūt. In iſto em̄ miraculo. vij. ſporte remanēt: in miraculo aūt quinꝗ̄ panū. xij. cophini: q̄ q̄nꝗ̄ milia erant.i. q̄nꝗ̄ ſenſibus ſeruientes. ⁊ ꝓpter hoc nō potuerūt comedere: ſꝫ paucis ꝯtēti multe ſuper abundabant reliquie fragmētorum.

Recessꝰ a deo q̄d ſit.

Allegoria pulchra.

¶ Et ſtatim aſcendens nauiꝫ cū diſcipulis ſuis venit in partes dalmamitha. Et exierūt phariſei ⁊ ceperunt cōquirere cum eo: querētes ab illo ſignū de celo tentantes eū. Et īgemiſcēs ſpū ait. Quid generatio iſta ſignū q̄rit? Amen dico vobis ſi dabit generationi iſti ſignū. Et dimittens eos aſcendit iterum nauim: ⁊ abijt trās fretū. Et obliti ſūt panē ſumere ⁊ niſi vnum panē nō habebāt ſecū in naui. Et p̄cipiebat eis dicens. Uidete ⁊ cauete a fermēto phariſeoꝝ: ⁊ fermento herodis. Et cogitabant ad alterutrū dicētes: q̄ panes nō habemus. Quo cognito ait illis ieſus. Quid cogitatis: q̄

Dalmamitha.

panes nō habetis? Nōdū co-
gnoſcitis nec itelligitis? Ad-
huc cecatum hētis cor veſtrū?
Oculos hñtes nō videtis: ⁊ au
res hñtes nō auditis. Nec re-
cordamini qñ quinqȝ panes fre
gi in qnqȝ milia: ⁊ quot cophi
nos fragmentoꝝ plenos ſuſtu
liſtis? Dicūt ei. Duodeci. Qñ
⁊ ſeptem panes i quatuor mi-
lia: quot ſportas fragmento-
rum tuliſtis? Et dicunt ei Se-
ptē. Et dicebat eis. Quomo-
do nōdum intelligitis?

¶ Theophi. Poſtqȝ dñs operatus ē
miraculum panū. ſtatim in alium
ſecedit locū ne ꝓpter miraculū ipſȝ
turbe caperent: vt facerent regem
vnde dr. Et ſtatim aſcen. nauim cū
diſci. ſu. ve. in par. dalma. Aug. de
Conſen ſus euā gelicus con. euan. In mattheo autem legit
ꝙ venit in fines magedā. Nō autē
dubitandū eſt eundem locū eē ſub
vtroqȝ noie. Nā pleriqȝ codices nō
hñt: etiam ſm Marcū niſi magedā
Sequit. Et exi. pha. ⁊ cepe. cōqui.
cum eo: queren. ab il. ſig. de ce. ten.
eum. Bed. Phariſei ſiquidē ſignū
querūt de celo: vt qui multa hoium
milia ſcdo de paucis panibus ſatu
rauit: nūc in exemplo moyſi māna
celitꝰ miſſa: ⁊ ꝓ omia paſſim diſper
ſa populū oēm i vltimo tpe reficiat
qd in euangelio Joannis querūt
dicētes. Qd ſig. fa. vt vide. ⁊ cre. ti.
Patres nr̄i mā. māna in deſerto. ſi
cut ſcriptū eſt. Panē de celis de eis
mādu. Theo. Uel querūt ſignū de
celo. ſ. vt ſolem ⁊ lunā ſiſteret: gran
dinem peteret: ⁊ aerem immuta-
ret. Credebant enim ꝙ de celo ſi-
gna facere non poterat. ſed ꝙ in
beelzebub ſolum poterat facere ſi-
gnum in terra. Beda. Sicut autē
turbā ſupra credētē refecturꝰ grās
agebat. ita nūc ob ſtultā phariſeoꝝ
petitionē gemit: qr hūane nature
circūferēs affectꝰ: ſicut de hominū
ſalute letat: ita ſup eorū dolet erro
ribꝰ. vñ ſeqt. Et ige. ſpū. ait. Quid Gemitꝰ chriſti ratio.
generatio iſta ſig. q̄rit amen dico
vo. ſi dabi. gene. iſti ſignū. i. nō da
bit: iuxta illud in pſalmo. Semel
iuraui in ſctō: ſi dauid mentiar. i.
non mentiar dauid. Augu. de con.
euā. Nō aūt moueat: ꝙ marcus nō
dicit rñſum eſſe q̄rentibus ſignum
de celo idē qd mattheus de iona: ſȝ
ait dñm rñdiſſe. Signū nō dabit ei
intelligēdū eſt em̄ q̄le petebāt hoc
eſt de celo. Pretermiſit autē dicere
de iona qd mattheus ꝯmemorauit
Theo. Jō aūt eos dñs nō exaudit
qr aliud eſt tps ſignorū celeſtiū. ſ.
tps aduentꝰ ſcdi. cū ꝟtutes celorū
cōmouebūt: ⁊ luna nō dabit lumen
ſuū. Tpe aūt pmi aduentꝰ nō fiūt
talia: ſȝ oia manſuetudine plena.
Beda. Non etiam dandū erat cele
ſte ſignum gñationi tentātiū dñm.
Ceterū gñationi q̄rētiū dñm ſignū
de celo oſtendit: qñ cernētibꝰ aplis
aſcēdit i celū. Seqt. Et di. eos. aſc.
ite. na. ⁊ abiit trās fretum. Theo.
Dimittit q̄dem dñs phariſeos q̄ſi
incorrectos. nā vbi ſpes ē correctio
nis: ibi morādū eſt. vbi ꝟo malū in
corrigibile eſt ide recedendū. Seq-
tur. Et ob. ſūt pa. ſu. ⁊ niſi vnū pa.
nō ha. ſecū in naui. Beda. Querit
aūt aliqs. Qūo panes nō habebāt
q ſtatim ipletis. vij. ſportis aſcen-
derūt in nauiculā. Sed ſcriptura
teſtatur ꝙ obliti ſunt eos ſecū tolle
re: qd indiciū eſt qȝ modicā carnis
curā haberēt in reliquis: quibꝰ ipa
reficiendi corporis neceſſitas inten
tione dñici comitatus mente exceſ
ſerat. Theo. Deſpenſatiue etiā pa
nes ſumere diſcipuli ſunt obliti: vt
rephēſi a xp̄o fierēt meliores: ⁊ ad
ꝟtutis xp̄i noticiā puenirent. Seq
tur em̄ Et pre. eis di. Ui. ⁊ ca. a fer.
pha. ⁊ fer. hero. Chry. Mattheus
dicit a fermēto phariſeorū ⁊ ſadu Cōſenſꝰ euangelicus.
ceorū. Lucas ꝟo phariſeoꝝ ſolum.
tres ergo phariſeos noiant: quaſi
principales. Mattheus vero ⁊ mar
cus ſibi ſecundarios diuiſerūt. Cō
grue autē marcus poſuit herodis
quaſi relictis a mattheo herodiā-

nis in ſupplemētū narratiōis ipſi⁹
Hoc autem dicens: paulatim indu
cit diſcipulos ad ſenſū ⁊ fidē. The.
Fermentum phariſeoꝝ ⁊ herodia
noꝝ vocat doctrinā eoꝝ quaſi dā=
noſam ⁊ corruptiuam: ⁊ malicia ve
teri plenam. herodiani eñ docto=
res erant qui herodē xp̄m eſſe di=
cebant. Beda. Uel fermētum pha=
riſeoꝝ eſt decreta legis diuine tra
ditiōibus hoīum poſtponere: legeȝ
v̄bis p̄dicare: ⁊ factis impugnare:
dn̄m tētare: doctrine eius aut opi=
bus non credere. Fermentum autē
herodis eſt adulteriū homicidiū:
temeritas iurandi: ſimulatio reli=
gionis: ⁊ odium in xp̄m ⁊ p̄curſoreȝ
ei⁹. The. ipſi⁹ aūt diſcipli de fermē
to panū dixiſſe dn̄m putauerūt. vñ
ſequit. Et cog. ad al. di. q2 pa. non
ha. Hoc aūt dicebāt: quaſi nō intel
ligentes xp̄i virtutē: ꝙ poterat pa
nes facere ex non ente. vñ dn̄s eos
reprehendit. Sequit enī. Quo cog.
ieſus ait il. Quid cogi. q2 pa. nō ha
be. Beda. Per occaſionem aūt pre
cepti qḋ ſaluator intulerat dicens.
Cauete a fermento phari. ⁊ fer. he
ro. docet eos quid ſignificent qnqȝ
panes ⁊ ſeptē de quib⁹ ſubdit. Nec
recorda. qñ qnqȝ panes fregi ⁊c. Si
enī fermentū p̄dictū traditiones ꝑ
uerſas ſignificaret q̄ritur cibi qui=
bus nutritus eſt ppl's dei non verā
doctrinam ſignificent.

¶ Et veniūt bethſaida: et ad=
ducunt ei cecum et rogabant
eū vt illū tāgeret. Et appꝛehē=
ſa manu ceci eduxit eū extra vi
cum: ⁊ expuens ī oculos ei⁹ im
poſitis manib⁹ ſuis: īterroga
uit eū ſi aliq̄d videret. Et aſpi
ciens ait. Uideo hoīes velut
arbores ambulantes. Deinde
iterū īpoſuit manus ſuper ocu
los ei⁹ et cepit videre: et reſtitu
tus eſt: ita vt clare videret oīa.
Et miſit illū ī domū ſuā dicēs
Uade in domū tuam: et ſi in vi
cum introieris: nemini dixe=
ris.

¶ Glo. Poſt refectionē turbaꝝ euā
geliſta de illuminatione ceci ſubiū
git dicens. Et veniunt bethſaida
⁊ addu. ei cecū ⁊ roga. eū vt illū tā=
geret. Beda. Sciētes q2 tactus dn̄i
ſicut leproſum mundare: ita cecum
illuminare valeret. Sequitur. Et
app̄. ma. ce. edu. eum extra vicum.
Theo. Uidetur nāqȝ bethſaida mł
ta infidelitate fuiſſe infecta. vnde
dn̄s exprobrat ei: veh tibi bethſai=
da: q2 ſi in tyro ⁊ ſidone ⁊c. In hac
ergo adductū cecū extra vicuȝ edu
cit. nō ei erat v̄a adducentiū fides.
Sequit. Et expu. in ocu. eius. ipo.
ma. ſuis iterro. eū ſi ali. vide. Chy.
Spuit quidem ⁊ manus īponit ce=
co volens oſtendere ꝙ v̄bum diui=
nū operationi adiunctum mirabi=
liter ꝑficit. Manus enī opationis ē
oſtenſiua. ſputum v̄o ſermonis ex
ore ꝓlati. Interrogat aūt ſi aliquid
videret: qḋ in alijs ſanctis nō fecit
ſignificās propter īperfectā addu=
centiū fidē: ac ipſius ceci oculos ei⁹
nō eſſe oīno aptos. vnde ſeq̄tur. Et
aſpi. ait. Uideo ho. ve. ar. am. Qꝛ
enī ī īfidelitate adhuc detinebatur
obſcure ſe videre hoīes declara=
bat. Beda. Formā quidem corpoꝝ
inter vmbras aſpiciēs: ſȝ nulla mē
broꝝ liniamēta viſu adhuc caligā
te diſcernere valēs: quales cōdēſe
arbores a longe aſpectantibus. vł
in luce nocturna ſolent apparere:
ita vt nō facile arbor an hō ſit poſ=
ſit dinoſci. Theo. Ideo aūt non ſta
tim eū ꝑfecte facit videre: ſȝ in pte
q2 nō ꝑfectam fidem habebat. Nā
ſecūdū fidem datur medela. Chry.
Deducit aūt eū ab īitio ſenſus red
diti in fidei app̄henſionē: ⁊ ſic fecit
eū ꝑfecte videre. vñ ſeq̄tur. deinde
iterū īponit ma. ſup ocu. ei⁹ ⁊ cepit
videre. ⁊ poſtea ſubiungit. Et reſt.
eſt ita vt vi. cla. oīa: ſenſu. ſ. ⁊ intel
lectu ꝑfecte curatus. Sequit. Mi=
ſit eū in do. ſu. di. Uade in domum
tu. ⁊ ſi in vicum itro. ne. dixe. The.
Hoc quidem p̄cepit ei q2 infideleȝ

erant vt dictum eſt: ne foꝛte ab eis
in aia lederetur ⁊ ipſi non creden
tes grauius crimen incurrāt. Bed.
Uel exemplū ſuis tribuit ne ex his
Allego rica ex- poſitio. que faciunt mirandis fauoꝛē vul-
gi requirant. Myſtice autē bethſai
da domus vallis interpꝛetat̄.i. mū
dus qui eſt vallis lachꝛymarū. Ad
ducunt aūt ad dn̄m cecuȝ.i. qui nō
videt quid fuit: quid eſt ⁊ q̄d erit.
Rogant illū vt eū tangeret. Quis
eñ eſt qui tangit: niſi qui compun
gitur? Beda. Tangit eñ nos dn̄s
cum mētē afflatu ſui ſpūs illuſtrat
atq; agnitionē nos ꝓpꝛie infirmi-
tatis ſtudiūq; bone actionis accen
dit. Apphendit manū ceci: vt eū ad
executionem bone operationis cō
foꝛtaret. Hiero. Et ducit euȝ extra
vicum.i. ciuitate maloꝛum. Expuit
autē in oculos eius: vt videat volū
tatem dn̄i per flatū ſpūſſancti. Im-
poſitis autē manibus interrogat
eū ſi videret: q: per opera dn̄i vi-
detur maieſtas eius. Beda. Uel ex
puens in oculos ceci imponit ma-
nus ſuas vt videat: quia cecitatem
humani generis ⁊ per inuiſibilia do
na: ⁊ per ſacramenta aſſumpte hu
manitatis exterſit. Sputuȝ eñ qḋ
de capite hoīs pꝛocedit: grām ſpūſ
ſancti deſignat. Sed quem vno ver
bo totuȝ ſimul curare poterat: pau
latim curat: vt magnitudinem hu-
mane cecitatis oſtendat: q̄ vix ⁊ q̄-
ſi per gradus ad lucem redeat. Et
gratiam ſuam nobis indicat: per
quam ſingula perfectionis incre-
menta adiuuat. Quiſquis autem
ita longi tempoꝛis obſcuritate de-
pꝛeſſus eſt: vt inter bonum ⁊ maluȝ
diſcernere neſciat: quaſi ambulan
tes homines inſtar arboꝛum cer-
nit: q: facta multitudinis abſq; lu-
ce diſcretionis videt. Hiero. Uel vi
det homines velut arboꝛes: q: ho-
mines exiſtimat ſe ſuperioꝛes. Ite
rum autem manus poſuit ſup ocu
los eius vt videret clare omnia. i.
per opera viſibilia inuiſibilia in-
telligeret: ⁊ que oculus non vidit
⁊ clarum anime ſue ſtatum poſt ru
biginem peccati mundi coꝛdis ocu
lo contempletur. Miſit eū in domū
ſuam.i. in coꝛ ſuum: vt videret in ſe
quod ante non vidit. Non enim pu
tat homo deſperans de ſalute om-
nino poſſe: quod illuminatus faci-
le poteſt perficere. Theo. Ut poſtq̄
ſanauit mittit in domum: nam do-
mus vniuſcuiuſq; noſtrum celum
eſt: et manſiones que ſunt in eo.
Hiero. dicit autem ei. Et ſi in vicuȝ
introi. nemini dixeris.i. vicinis ce-
citatem tuam ſemper enarra non
virtutem.

¶ Et ingreſſus eſt ieſus ⁊ di-
ſcipuli eiꝰ caſtella ceſaree phi
lippi: ⁊ in via īterrogabat diſci
pulos ſuos dicēs eis. Quē me
dicunt homīes? Qui rn̄derunt
illi dicentes. Alij ioannem ba
ptiſtam: alij heliā: alij vero q̄ſi
vnum de pꝛophetis. Tūc dicit
illis. Uos vero quem me eſſe di
citis? Reſpōdēs petrus ait ei.
Tu es chꝛiſtus. Et cōminatus
ē eis: ne cui dicerēt de illo. Et
cepit docere eos: q̄m opoꝛtet
filiuȝ hoīs pati multa: ⁊ repꝛo
bari a ſenioꝛibus: ⁊ a ſummis
ſacerdotibus ⁊ ſcribis occidi:
⁊ poſt tres dies reſurgere ⁊ pa
lam verbum loquebat̄. Et ap
pꝛehendens eum petrus: cepit
increpare eum. Dn̄e pꝛopitiꝰ
eſto tibi: nā hoc non erit. Qui
conuerſus ⁊ videns diſcipulos
ſuos comminatus eſt petro di
cens. Uade retro me ſathana:
q̄m non ſapis que dei ſunt: ſed
que ſunt hominum.

¶ Theo. Poſtq̄ eduxit longe a iu
deis diſcipulos ſuos: tunc de ſeipō
interrogat: vt non timētes iudeos
reſpondeant veritatem. vnde dici
tur. Et ingreſ. eſt ie. et diſci. eius
in caſtel. ceſa. philip. Hieronimus

Philippus iſte fuit frater herodis
de quo ſupra diximus:q̇ in honorē
tyberij ceſaris ceſaream philippi:
que nunc paneas dicitur appella-
uit. Sequitur. Et in via inter diſci.
di. Quem me dicunt eſſe homines.
Chry. Sciens quidē interrogat: q̄r
Expoſitio literalis. decebat vt diſcipuli qn̄q3 eum melꝰ
laudarent q̄ turbe. Beda. Vn̄ pri-
mum hominum ſniam interrogat:
diſcipulorum fidē exploraturus: ne
illorū cōfeſſio vulgi videret̄ opinio
ne firmata. Sequit̄. Cui reſ. illi di.
Alij io. ba. alij heliã: alij ṽo quaſi
vnū de pphetis. Theo. Multi nãq3
putabant q̄ Joānes a mortuis re-
ſurrexiſſet: ſicut ꝛ herodes crede-
bat: ꝛ poſt reſurrectionē ſuā mira-
cula ppetraſſet. Poſtq̄ vero ab eis
ſciſcitatus eſt aliorū ſuſpitionem:
ipſos interrogat q̄d de hoc in eorū
mente conſiſtat. vn̄ ſequit̄. Tunc di
cit illis. Vos ṽo quē me eē dicitis?
Chry. Ex ipſo aūt interrogationis
mō: in maiorē eos reducit ſenſum:
ad maius aliq̄d eſtimandū de eo:
ne cū turbis conueniant. Quid vero
vertex diſcipulorū: os aplorū inter
rogatis oībus rn̄derit: manifeſtat̄
cum ſubdit̄. Rn̄dens petrus ait ei.
Tu es xp̄s. Theo. Cōfitet̄ q̄dē illū
eſſe xp̄m a pphetis denūciatū. Sz
q̄d ad cōfeſſionē petri rn̄derit dn̄s:
ꝛ q̄lit̄ ip̄m beatificauit: Marcꝰ euā
geliſta pertranſit: ne hmōi narran
do: petro ſuo magr̄o grām pſtare
videret̄: Mattheus autē hoc plane
ptractat. Orige. ſup matth. Vel q̄r
marcus ꝛ lucas ſcripſerūt petrū re-
ſpondentē. Tu es xp̄s. nō adijcien-
tes qđ poſitū eſt in mattheo. Filiꝰ
dei viui. ppterea nō ſcripſerunt ad
ꝯfeſſionem relatā beatitudinē. Se
quit̄. Et ꝯmi. eſt il. ne cui di. de illo.
Theo. Volebat. n. interim ſuā glo
riam occultare: ne multi ſcandali-
zarent̄ de eo: ꝛ penam mererentur
maiorē. Chry. Vel vt ſcandalo cru-
cis completo puram infigat fidem
in mentē eorū. prius. n. pfecta circa
aſcenſionem dixit eis: Euntes doce
te omnes gētes. Theo. Poſtq̄ aūt
dn̄s confeſſionē diſcipulorū accepta
uit dicentiū verum deū: tunc ipſis
reuelat crucis myſteriū. Vn̄ ſequi-
tur. Et cepit docere eos: q̄m opꝫ fi.
mul. pati. ꝛ repro. a ſe. ꝛ a ſū. ſacer.
ꝛ ſcri. occi. ꝛ poſt tres dies reſur. ꝛ
pa. ṽbū loquebat̄. ſ. de futura paſ-
ſione. Non aūt intelligebant diſci-
puli ordinē veritatis: neq3 reſurre-
ctionē cōprehendere poterant: ſed
putabāt eſſe melius q̄ non patere-
tur. Chry. Predixerat tn̄ hoc eis do
minus hac occaſione: vt oñderet q̄ Myſterium crucis reuelat̄ apoſtolis.
oporteret poſt crucē ꝛ reſurrectionē
xp̄m a teſtibus p̄dicari. Rurſus pe
trus exiſtēs feruidus ſolus de his
ſumit audaciā diſputādi. Vn̄ ſequi
tur. Et apprehendēs eū petrus: ce-
pit increpare eū. Dn̄e propiciꝰ eſto
tibi: nā hoc non erit. Hoc aūt aman
tis affectu ꝛ optantis dixit: quaſi di
ceret. Hoc nō pōt fieri: nec recipiūt
aures mee: vt dei filius occidēdus
ſit. Chry. Quid eſt aūt hoc: q̄ petrꝰ
q̇ reuelatiōe patris potitus erat ſic
velociter cecidit ꝛ inſtabilis eſt effe
ctus? Sed dicimus nō eſſe mirum
ſi hoc ignorauit qui de paſſione re-
uelationē nō accepit. Qđ. n. xp̄s fi-
lius dei viui eſſet: reuelatione didi-
cerat: myſteriū vero crucis ꝛ reſur
rectionis nōdum ei fuerat reuela-
tum. Ipſe vero oſtendēs q̄ oporte-
ret eum ad paſſionē venire: petrū
increpauit. vn̄ ſequit̄. Qui conuer. ꝛ
vi. di. ſu. cōmi. eſt pe. di. vade retro
me ſatha. Theo. Dn̄s nãq3 volens
oñdere q̄ propter ſalutem hominū
debebat eius paſſio fieri: ꝛ q̄ ſolus
ſathanas xp̄m pati nolebat: vt ge-
nus non ſaluaretur humanum pe-
trum ſathanam noīauit: eo q̄ ſape
ret que ſunt ſathane: nolens xp̄z pa
ti: ſꝫ aduerſans eidē. Sathanas. n.
aduerſarius interpretatur. Chry.
Demoni autem ipſum tentanti nō
ait. Vade poſt me: ſꝫ petro dicit. va
de retro me. i. ſequere me: ꝛ volun-
tario mee paſſionis conſilio non re
ſiſtas. Sequitur. Quoniam nō ſa.
ea que dei ſunt: ſed que hominum.
Theo. Que hominū ſunt dicit pe-

trum ſapere ſm ꝙ affectiones car=
nales quodã mõ ſapiebat: volebat
n.petrus ꝙſibi xp̃s p̃ſtaret requiẽ
⁊ non crucifigeretur.

¶ Et cõuocata turba cum di=
ſcipulis ſuis:dixit eis. Siquis
vult me ſequi: deneget ſemet=
ipſum:⁊ tollat crucem ſuam ⁊
ſequatur me. Qui.n volucrit
aiam ſuam ſaluam facere per
det eam. Qui autẽ perdiderit
animã ſuã ꝓpter me ⁊ euange
lium:ſaluam faciet eaꝫ. Quid
n.proderit homini ſi lucret to=
tum mundũ⁊ detrimentuꝫ ani
me ſue faciat? Aut quid homo
cõmutatiõis dabit pro anima
ſua? Qui.n.me cõfeſſus fuerit
⁊ verba mea in generatiõe iſta
adultera ⁊ peccatrice: ⁊ filius
hoĩs confitebitur eum cum ve
nerit in gloriam patris ſui cuꝫ
angelis ſanctis. Et dicebat il=
lis. Amen dico vobis:q̄ ſunt q̄
dam de hic ſtantibus qui non
guſtabunt mortẽ donec videãt
regnũ dei venientis in virtute.

¶ Beda. Poſtꝗ̃ diſcipulis myſte=
riũ ſue paſſiõis ⁊ reſurrectiõis oſtẽ=
dit:hortatur eos vna cuꝫ turba ad
ſequenduꝫ ſue paſſionis exemplũ.
vnde ſequit̃. Et cõ.tur.cuꝫ diſci.ſu.
dixit eis. Siquis vult poſt me ſeq̃:
deneget ſemetipſum. Chry. Quaſi
diceret ad petrum. Tu quidem in=
crepas me paſſionem ſuſtinere vo=
lentẽ:ego aũt dico tibi:qđ nõ ſolum
prohibere me pati nociuuꝫ eſt: ſed
neqꝫ ſaluari poteris niſi ip̃e moria
ris. Dicit auteꝫ. Siq̃s vult poſt me
ſeq̃.q.d.ad bona voco que q̃s velle
dꝫ:non ad mala ⁊ grauia vt cogar̃.
Qui.n.infert violentiã frequenter
impedit:q̃ vo auditorẽ in libertatẽ
dimittit:magis attrahit ipſuꝫ. Ali=
quis aũt abnegat ſeipſum: cũ nul=
lam ſui corporis curam hꝫ: vt ſiue
flagellet̃:ſiue aliq̃d ſimile patiat̃:
ſuſtineat patiẽter. Theo. Nã ſicut
q̃ abnegat alterũ fratrem aut p̃reꝫ
ꝗ̃uis vulnerent̃ ⁊ moriantur nõ cõ
patit̃ nec irritat̃: ſic ⁊ nos debemus
ſpernere corpus noſtrũ: vt ſi vulne
rari cõtingat:vel aliq̃d ſile pati nõ
curemus. Chry. Nõ aũt ait:qđ par
cat ſibiipſi:ſed qđ ãplius eſt qđ ab=
neget ſemetipſum quaſi nihil cõe
ad ſe habeat:ſꝫ periculis exponat:
⁊ circa ea ſic diſponat̃ ac ſi ali⁹ pa=
teret̃:⁊ hoc eſt ſibiipſi parcere:quia
patres tunc liberis ſuis ignoſcunt:
cũ tradentes eos doctorib⁹ illis iu=
bent non parci. Uſqꝫquo aũt opor
teat ſeip̃m abnegare oñdit. cũ ſub=
dit. Et tol.cru.ſu.q.d.vſqꝫ ad mor=
tem exprobrabiliſſimã. Theo. Naꝫ
tunc crux exprobrabilis videbat̃:q̄
in ea malefici figebant̃. Hiero. Uel
alit̃. Sicut gubernator perit⁹ tem=
peſtatẽ in tranq̃llitate precauens:
nautas ſuos vult eẽ paratos:ita ⁊
dñs dicit. Siq̃s vult me ſeq̃.de.ſe=
met.i.alt̃ ex altero fiat. Beda. Tũc
n.noſipſos abnegamus cũ vitam⁹
qđ ꝑ vetuſtatẽ fuimus:⁊ ad hoc ni=
timur qđ per nouitatem vocamur.
Crux aũt tollit̃:cũ aut ꝑ abſtinẽtiã
afficitur corpus:aut ꝑ cõpaſſionem
ꝓximi affligit̃ anim⁹. Theo. Quia
vero poſt crucem virtutẽ aliaꝫ nos
habere oportet:adiecit. Et ſequat̃.
Chry. Hoc aũt dicit:q̄ cõtingit ali=
quem patiẽtẽ nõ ſequi xp̃m:cũ.ſ.ali
quis nõ patitur ꝓpter xp̃m. Sequi
tur.n.xp̃m q̃ poſt eũ ambulat: qui
morti eius ſe conformat: principes
ẽt ⁊ poteſtates contemnens :ſub q̃=
bus añ xp̃i aduentũ peccabat. Se=
quitur. Qui vo.ani.ſu.ſal. fa.per.
eam. Qui autem ꝑ.ani.ſu.ꝓp.me ⁊
propter euã.ſal.fa.eã.q.d. Hec vo=
bis mando quaſi vobis parcens:
etenim q̃ filio ſuo parcit:ꝑdit eum.
q̃ vero nõ parcit: ſaluat. Oportet ꝙ
nos eſſe ad mortẽ cõtinue prepara
tos. Si.n. in materialib⁹ prelijs q̃
parat⁹ eſt ad mortẽ melior eſt alijs
nullo poſt mortẽ eũ reſuſcitare valẽ
te:multo magis in ſpũalib⁹ prelijs

Abnegare ſe ipſum. q̃d ſit.

Preparatio ad mortẽ.

cum ſpes tanta reſurrectionis exi=
ſtat.ꝙ q̇ ponit animā ſuā in mortē
ſaluam facit eam. Remi. Aia autē
hoc loco intelligēda eſt vita p̄ſens
nō aūt ipſa ſubſtātia anime. Chry.
Quia ergo dixerat. Qui vo. ani. ſu.
ſal. fa. p. eā. neq̄s ꝑditionē hāc ſa=
lutē illā eſtimet equalem. ſubiūgit.
Quid. n. p. bo. ſi lu. to. mū. ⁊ detri.
fa. anime ſue? Aut quā da. ho. com
mu. ꝑ aia ſua. q. d. ne dicas: qm̄ ani
mam ſuā ſaluauit: q̇ crucis effugit
ꝑicula. Qn̄. n. cū aia ſua. i. vita iſta
lucrař aliq̇s orbē terre: q̇d amplꝰ
erit ei anima pereunte? Nunquid
aliā hꝫ aiam pro aia dare? Preciuꝫ
n. pro domo pōt aliquis cōmutare.
aiam vero perdens: aliā aiaꝫ dare
nō pōt. Caute aūt dicit. Aut quam
cōmu. da. ho. Deus. n. ꝑpř noſtraꝫ
ſalutē dedit cōmutationē preciosuꝫ
ſanguinē ieſu xp̄i. Beda. Ul' hoc di
cit: qꝛ ꝑſecutionis tp̄e ponenda eſt
anima. pacis aūt tp̄e frāgēda ſunt
deſideria terrena: qđ ſignificat cuꝫ
dicit. Quid. n. proderit homini ⁊c.
Plerūq̨ aūt verecūdie vſu prepedi
mur: vt rectitudinē quaꝫ ſeruamus
in mente non exprimere valeamus
in voce. Et iō ſubditur. Qui. n. me
cō. fu. ⁊ ver. me. in gene. iſta adul. ⁊
pec. ⁊ fi. ho. cōfi. eū: cū ve. in glo. pa.
cū ang. ſu. Theo. Non. n. eſt ſuffi=
ciens fides q̄ ſolū in mente cōſiſtit:
ſed ⁊ oris ꝯfeſſionē dn̄s req̇rit. ſan=
ctificata. n. per fidē aia: dꝫ ⁊ corpus
per cōfeſſionem ſanctificari. Chry.
Qui aūt hoc didicit ſubiecit ſe cum
deſiderio ad hoc ꝙ ſine confuſione
xp̄m ꝯfiteař. Dicit aūt adultera ge
neratio que deū verū anime ſpon=
ſum dereliq̇t: ⁊ nō eſt ſecuta xp̄i do=
ctrinā: ſꝫ demonibꝰ ꝓſtrata: ſemina
īpietatꝭ ſuſcepit: ꝓpter qđ ⁊ pecca=
trix dr̄. Qui ḡ iter hos xp̄i donatio=
nē negauerit ⁊ v̄ba dei ī euangelio
reuelata: dignā īpietatꝭ penā ſuſci
piet audiēs ī ſc̄do aduētu. Nō noui
vos. Theo. Qui ḡ confuſus fuerit
crucifixū eē ſuū deū: ⁊ ipſe ꝯfundet
illū nō h̄ vbi reputatur ip̄s pauper
⁊ miſer: ſed in gloria ⁊ cum multitu

dine angelorum. Grego. in om̄. Sūt
autem nōnulli qui chriſtuꝫ ideo cō
fitentur: qꝛ cunctos xp̄ianos eſſe cō
ſpiciūt. Nō ergo ad probationeꝫ fi=
dei vox ſufficit quaꝫ defendit a ve=
recundia profeſſio generalitatis.
Pacis ergo tp̄e eſt aliud vbi oſten=
damur vobis: veremur ſepe a ꝓxi
mis deſpici: dedignamur iniurias
verbi tolerare. Si cōtigerit iurgiuꝫ
fortaſſe cuꝫ proximo: erubeſcimus
priores ſatiſfacere. Cor quippe car
nale dum huius vite gloriam que=
rit humilitatem reſpuit. Theo. Qꝛ
v̄o de ſua gloria dixerat volēs oſten
dere ꝙ non inania ꝓmittebat. ſub
ditur. Et dicit illis. Amen di. vo. qꝛ
ſunt quidam de hic ſtantibus: q̇ nō
guſta. mor. do. vi. re. dei veniē. in vir
tute. Ac ſi diceret quidaꝫ. i. petrus ⁊
iacobus ⁊ ioānes nō guſtabūt mor=
tem: donec eis oſtendam in tranſfi=
guratione: cū qua gloria venturus
ſum in ſecundo aduentu. Non eniꝫ
erat aliud tranſfiguratio: niſi ſecū=
di aduentus pronunciatio: in quo ⁊
ipſe xp̄s ⁊ ſancti lucebūt. Beda. Pia
vero prouiſione factum eſt: vt ꝯtem
platione ſemper manentis gaudij
ad breue momentum delibata: for=
tius aduerſa tolerarent. Chry. Nō
aūt eoꝝ q̇ aſcēſuri erāt noīa decla
rauit: ne reliq̇ diſcipuli aliq̇d pate=
renř humanū. p̄dixit aūt vt docilio=
res circa hm̄ōi ꝯtēplationē fiāt. Be
da. Uel regnū dei p̄ns eccl'ia vocař.
Aliq̇ āt ex diſcipulis vſq̨ adeo cor
pore erāt victuri: vt eccl'iā ꝯſtructā
cōſpicerent: ⁊ contra mūdi gloriaꝫ
erectam. Diſcipulis. n. rudibus de
preſenti vita aliquid promittendū
fuit: vt poſſent robuſtius in futuro
ſolidari. Chry. Myſtice autem vita
chriſtus eſt: mors v̄o diabolus. Gu=
ſtauit autem mortem qui peccatis
immoratur. adhuc omnis homo ha=
bēs dogmata bona aut praua: mor
tis: aut vite panem deguſtat. Et q̇=
dem minus malum eſt videre mor=
tem: malum autem eſt eam guſta=
re: ſꝫ adhuc peius eam ſequi. peſſi=
mum autem ei ſupponi. Cap. ix.

Trāſfi=
guratio
eſt ⁊ ad=
uentus
pronun
ciatio.

ET poſt dies ſex aſ-
ſumpſit ieſus pe-
truz ⁊ iacobū ⁊ io-
annē: ⁊ ducit illos
in montē excelſum
ſolos. ⁊ transfiguratus eſt co-
ram ipſis. Et veſtimenta eius
facta ſunt ſplendentia ⁊ candi
da nimis velut nix: qualia ful-
lo non poteſt ſuper terraz can-
dida facere. Et apparuit illis
helias cū moyſe: ⁊ erant loquē
tes cū ieſu. Et rñdēs petr⁹ ait
ieſu. Rabi: bonū eſt nos h̄ eē: ⁊
faciam⁹ tria tabernacula: tibi
vnū: moyſi vnū: ⁊ helie vnū: Nō
n. ſciebat q̄d diceret. Erant. n.
timore exterriti. Et fctā eſt nu-
bes obūbrans eos: ⁊ venit vox
de nube dicēs. Hic eſt fili⁹ me⁹
chariſſimus audite illū. Et ſta
tim circūſpicientes: neminem
amplius viderūt niſi ieſum tā-
tum ſecum.

¶ Hiero. Poſt conſummationē cru-
cis: gloria reſurrectionis oñdit: vt
nō timerēt opprobria crucis: q̄ ocu-
lis ſuis viſuri erant gloriā reſurre-
ctiōis future. vñ dr̄. Et poſt di. ſex:
aſ. ie. pe. ⁊ ia. ⁊ io. ⁊ du. il. i mō. excel.
ſo. ⁊ trā. eſt co. ip. Chry. Qd̄ aūt lu-
cas dicit poſt octo dies: non ꝯtriatur
huic. Lucas. n. ⁊ diem: quo xp̄s pre
dicta locutus fuerat: ⁊ diem in quo
eos aſſumpſit numerauit. Jō autē
poſt ſex dies eos aſſumpſit: vt vehe
mentiori repleti deſiderio in horuz
dierū ſpacio vigilāti ⁊ ſollicita men
te ea q̄ videbāt attenderent. Theo.
Laus triū apoſtolorū. Aſſumit aūt tres vertices aploruz:
petrū tanq̄ cōfitentē ⁊ diligētē: ioā-
nem tanq̄ dilectū: iacobū vo tanq̄
altiloquum ⁊ theologū. Jntantū. n.
grauis erat iudeis: vt herodes vo-
lēs iudeis placere: ipſuz occiderit.
Chry. Nō aūt in domo ſuā gl'iaz de
monſtrat: ſ3 in montē excelſuz illos
aſſumit: qm̄ montis ſublimitas cō-
ueniens erat ad gl'iam ſublimita-
tem oñdēdā. Theo. Seorſum autez
eos ducit: qr debebat eis myſteria
reuelare. Transfigurationē aūt oz
intelligere nō figure imutationem:
ſed qr manēte vt prius erat figura:
appoſitio facta eſt cuiuſdā inenar-
rabilis claritatis. Chry. Neq̄ ergo
decet aliquā figure trāſformationē
in regno dei eſſe futuram: aut circa
ipſum ſaluatorez: aut circa eos qui
aſſimilabunt: ſed appoſitionē clari
tatis. Beda. Trāſfiguratus igitur
ſaluator nō ſubſtantiā vere carnis
amiſit: ſed gloriā future vel ſue vel
noſtre reſurrectionis oñdit: q̄ qua-
lis tunc aplis apparuit: talis poſt
iudiciū cunctis apparebit electis.
Sequitur. Et ve. eius fa. ſunt ſplē.
Grego. xxxij. mor. Quia in ſuperne
claritatꝫ culmine eiuite iuſticia ful
gētes adherebūt. veſtiū. n. nomine
iuſtos q̄s ſibi adiūgit iſinuat. Se-
quit. Et appa. il. he. cū moy. ⁊ erant Alteratio.
lo. cum ieſu. Chry. Moyſen ⁊ heliaz
in medio introducit: prio q̄dem qr
turbe dicebāt xp̄m heliam: aut vnū
ꝓphetarū: aplis ſe cū eis oñdit: vt
dr̄ia ſeruoruz ⁊ dñi cernerent. Et ēt
qr de trāſgreſſione legis iudei xp̄m
accuſabāt: ⁊ blaſphemum eū puta-
bant: tanq̄ ſibi gl'iam pr̄is attribuē
tem: eos q̄ in vtroq̄ fulſerūt in me-
diū ducit. Etenim moyſes legē de-
dit: ⁊ helias gl'ie dei zelator fuit. vñ
ei nō aſſiſterent: ſi deo ⁊ legi ei⁹ ꝯtrarij
eēnt. Et vt ſcirēt ꝙ vite ptātē ⁊ mor-
tis h3: propter hoc ⁊ moyſen q̄ mor-
tuus erat: ⁊ heliā q̄ nōdū mortē paſ
ſus fuerat in mediū itroducit. Jtez
ꝑ hoc ſignificauit ꝙ doctrine legis
xp̄i ꝓphetarꝫ doctrina pedagogus
fuit. Significat ēt cōiunctionē noui
⁊ veteris teſti. Et qm̄ in reſurrectio
ne cū ꝓphetis apli ꝯiungent: ⁊ vna
erit obuiatio regi cōmuni. Sequi-
tur. Et reſ. pe. ait ie. Rabbi bonum
eſt nos h̄ eē: ⁊ faciam⁹ h̄ tria ta. ti.
vnū: mo. vnum: ⁊ he. vnum. Beda.
Si tantuz transfigurata xp̄i huma-
nitas: duorūq̄ ſocietas ſanctorum

ad punctuz viſu delectat:vt eos ne
diſcedāt ēt obſequio Petrus ſiſtere
velit:q̄ta erit felicitas viſioni deita
tis inter angelorū choros adeſſe ꝑ=
petuo:Sequit̄. Nō ,n.ſcie.q̄d dice.
Et ſi eni petrus pro ſtupore huma
ne fragilitatꝫ ·neſciat quid dicat:in
Anagogica expoſitio. ſiti tñ ſibi dat effectus indiciū ne=
ſciebat ei quid diceret:qꝛ oblitus ē
regnū ſanctis a domino nō alicubi
terraꝝ:ſed in celis eſſe promiſſum:
nec recordatus ē ſe ſuoſqꝫ coapl'os
mortali adhuc carne circūſeptos i=
mortalis vite ſtatūſubire nō poſſe:
cui etiā mente exceſſerat:quia i do
mo p̄ris q̄ in celis ē : dom⁹ māufcā
neceſſaria nō ſit. Sed et vſqꝫ nunc
impſtie notat̄ q̄ſquis legi prophetꝫ
et euāgelio tria tabernacula face=
re cupit:cū hec adluicē nullaten⁹ va
leāt ſeparari. Chry. Nō ēt itellexit
petr⁹:ꝙ ad demōſtrationē vere glo
rie trāſfigurationē dñs ē operatus
neqꝫ ꝙ propter doctrinā hominū h̄
faciebat.nam plimi erant relicturi
multitudinē i eremo habitātes Se
quitur. Erant ei timo.ex. Erat aūt
hic timor ſm quē de cōi mente i ſta
tū eleuabātur meliorē . quod enim
in exterioribus videbat̄ moyſes et
helias erat. Ducebat̄ āt anima ad
quēdā diuinū affectū:q̄ſi ex diuina
viſione ab hūano ſenſu abſtracta.
Theo. Uel alr̄. Petr⁹ timēs a mon=
te deſcendere: qꝛ iā pñs erat:ꝙ xp̄s
crucifigi debebat dixit. Bonū ē nos
hic eſſe:et nō illic deſcendere i me
dium .ſ.iudeoruz. Si āt huc veniēt
furentes contra te habemus moy=
Exceſſ[us] mentalis ſen qui egyptios debellauit. habe=
mus et heliā qui ignē eduxit de ce=
lo et q̄nq̄genos deſtruxit. Orige. ſu
per Matt. Marc⁹ āt ex perſōa ſua
dicit. Non eniz ſciebat quid diceret.
Ubi conſiderādū ne forte per exceſ
ſum mētis hoc loquebatur: motus
quodam ſpiritu alieno: ne forte .ſ.
ille ſpiritus qui voluit quantum ad
ſe xp̄m ſcandalizare: vt recederet:
a paſſione omnibus hominibus ſa
lutari. Ipſe operans etiam hic ſe=
ductorie vult euellere xp̄z ſub colore
boni: vt non condeſcendat homini=
b⁹: nec veniat ad eos:nec ſuſcipiat
mortem pro eis . Beda . Quia ve=
ro petr⁹ materiale queſiuit taberna
culū:nubis accepit vmbraculum: vt
diſcat in reſurrectiōe non tegmine
domorū ſed ſpiritusſcti gloria eos
eſſe protegendos. vñ ſequit̄ et facta
eſt nubes obū.eos. Qꝛ vero iprudē
ter interrogauerunt. propterea re=
ſponſionē domini nō merent̄ : ſꝫ p̄r
reſpondet pro filio. vnde ſeq̄t̄. Et ve
nit vox de nube dicens. Hic eſt fili⁹
me⁹ cariſ.ipſū au. Chry. A nube q̄=
dem vox emittitur : in qua deus ap=
parere conſueuit vt crederēt ꝙ vox
illa ferretur a deo. In hoc āt ꝙ dic̄.
Hic eſt fi.me⁹ cariſ. vnā vo luntatē
patri et filio proteſtatur:et ꝙ ſalua
filiatione quātū ad iola cū eo qui
genuit vnū eēt. Beda. Quē āt moy
ſes cū venerit i carne audiendū ab
oi aīa q̄ ſaluari vellet predixit:hūc
iā veniētē in carne de⁹ p̄r audiēdū
diſcipulis oſtēdit. Sequit̄. Et ſta.
cir.ne.am.vi.niſi ie.tm̄ ſecū. vbi ei
cepit fili⁹ deſignari mox ſerui diſceſ
ſerunt:ne ad illos p̄rna vox emiſſa
putaretur. Theophi. Myſtice autē
poſt cōſummationē hui⁹ ſcl'i::qd in
ſex diebus factū eſt aſſumet nos ie=
ſus ſi eius ſum⁹ diſcipuli in montez
excelſuz.i.in celū: et tūc videbimus
eius gloriā ſingularē. Beda. Ueſti=
menta autē domini: recte ſancti ei⁹
Anagogica expoſitio accipiūt qui nouo cādore fulgebūt
Fullo autē intelligend⁹ ē:cui pſal=
miſta loquitur. Ampli⁹ laua me ab
iniq.mea : et a deli.meo mun.me.
q̄ nō pōt ſuis fidelib⁹ dare claritatē
i terra:q̄ ei⁹ conſuata māet i celis.
Remi.ſup.matt. Uel p fullonē ſācti
deſignantur p̄dicatores:et aīarum
purgatores: q̄ꝝ in hac vita null⁹ ita
viuere valet:vt alicuius pcti macu=
lis nō obfuſcet̄. In futura ei reſur
rectione ſācti ab oi macula peccati
purgabuntur. Tales ergo eos fa=
ciet dñs:quales ne ipſi mēbra ſua
caſtiganda nec vllus predicatorum

ſuo vel exemplo vel doctrina facere pōt. Chry. Ul'veſtimēta alba euāgelica ſūt et ap'lica ſcripta oiu3 cla riſſima: q̄bus ſīl'ia nullus expoſito ru3 facere pōt. Ori. ſup Matt. Uel forſitā fulloēs ſuper terrā poſſum⁹ moraliter exiſtimare ſapientes ſeculi hui⁹: qui putātur ornare ēt turpes itellect⁹ et dogmata falſa fullo nicatione. ingenij ſui. ſed illoꝝ ars fullonica pōt facere aliq̄d ſīl'e ſermoni qui oſtendit ſpiritualiū itellectuum ſplendorē in dictis ſcripturarum iperitis: q̄ a plrīmis cōtemnūt. Beda. Moyſes et helias q̄ꝝ vnum mortuū et aliū i celis raptū legim⁹ futurā oium ſanctoꝝ gloriā ſignificat: ſ. v3. tpe iudicij: vel viui in carne reperiendi: vel ab olim guſtata morte reſuſcitandi et pariter ſunt regnaturi cū illo. Theo. Uel hoc ſignificat: quia in gloria videbimus et legē et prophetas cū ipſo loquētes. i. que p eū fuerunt dcā per moyſen et alios pphas: tunc videbim⁹ eſſe conſona rebus: et tunc audiemus vocē pr̄na3. ſ. reuelantē. ſ. nob filium patris et dicentē: q̄m hic eſt filius meus: obūbrāte nube. i. ſpiritu ſctō qui eſt ſapiētie fons. Beda. Et notādu3 ſicut domino i iordane baptizato: ſic et iin mōte clarificato totius ſancte trinitatis myſteriū declarat q2 gloriā ei⁹ quā in baptiſmo credentes cōfitemur. in reſurrectione videntes collaudabim⁹. Nec fruſtra ſpiritusſcūs h̄ in lucida nube: illic apparuit i colūba: q2 nunc ſimplici corde fidē quā precepit ſeruat tunc luce aperte viſionis qð crediderat cōtēplabit. Cū āt fieret vox ſup filiū: inuentus eſt ipſe ſol⁹ q2 cū manifeſtauerit ſe ipſū electis: erit de⁹ oia i omnibus: imo cū ſuis per oia xp̄s caput cū corpore ſplēdebit.

Anagogia pulchra.

¶ Et deſcendentibus illis de monte precepit illis ne cuiq̄ꝫ q̄ vidiſſent narrarent: niſi cū fili⁹ hois a mortuis reſurrexerit. ⁊ verbū continuerunt apud ſe cō q̄rentes ſiq̄d eēt cu3 a mortuis reſurrexiſſet: Et interrogabāt eū dicētes. Quid ergo dnt phariſei et ſcribe: q2 heliā o3 vēire primū. Qui r̄ndēs ait illis. Helias cū venerit primo reſtituet oia: ⁊ q̄uo ſcriptu3 eſt in filium hoīs: vt multa patiat ⁊ cōtēnatur. Sed dico vobis: quia ⁊ helias venit: ⁊ fecerūt illi quecūq̄ꝫ voluerunt: ſicut ſcriptum eſt de eo.

¶ Orige. ſuper matth. Poſt myſterium oñſum in monte deſcēdētib⁹ de monte diſcipulis p̄cepit vt eius trāſfiguratio non manifeſtet ante gloriā paſſiōis ⁊ reſurrectiōis ipſi⁹. vñ dicit. Et deſc. illis de mon. pre. il. ne cu. q̄ vi. nar. niſi cū fi. ho. a mor. re. Chry. Ubi nō ſimpl'r ſilere iubet ſed paſſionē iſinuās cām inſinuat pp̄ter quā ſilere debebunt. Theo. Ne. ſ. hoies ſcandalizent: audiētes de xp̄o tam glorioſa q̄ eū crucifixu3 erāt viſuri. Nō igit erat ɔgruū talia de xp̄o dicere anteq̄ꝫ pateretur. poſt reſurrectionē ꝟo credibile videbat. Chry. Illi ꝟo reſurrectionis myſteriū ignorantes: verbū quide3 retinentes inuicem diſputabāt. vñ ſequit. Et ꝟ. cō. apud ſe cō. q̄d eſſet cū a mor. re. Hiero. Hoc qð proprie marci eſt: id ſignificat: q2 cū3 abſorpta fuerit mors in victoriā: nō erūt in memoria priora. Sequit. Et inter. cū di. Quid ergo di. pha. ⁊ ſcri. q2 he. o3 ve. pri. Chry. Intētio quidem diſcipuloꝝ ſup hac interrogatione talis mihi eſſe vr̄. Nos q̄dem heliā tecū vidimus: ⁊ prius te vidimus q̄ꝫ heliā. Scribe vero ꝑus heliam venire docent: credimus itaq̄ꝫ eos mēdaciū protuliſſe. Beda. Uel ita eſtimabāt diſcipuli transformationem gl'ie hāc eſſe quā in monte viderant ⁊ dicunt. Si iam veniſti in gloria: q̄uo precurſor tuus nō appa ret: maxime q2 heliam videbant receſſiſſe. Chry. Quid autem ad hoc xp̄s reſponderit: apparet p hoc qð ſubditur. Qui reſpondens ait. He

Trāſfiguratiō q̄re occultat.

cū ve.pri.re.om. In quo oſtēdit ꝙ
helias veniet ante ſm aduentum.
Scripture.n.duos aductus xp̄i p̄=
nunciāt: vnū.ſ.qui fact⁹ ē: et aliū q̄
venturus eſt. Domin⁹ autē ſecun=
di aduentus heliā aſſerit p̄curſorē.
Beda. Reſtituet autē omnia: vtiq̄
illa que malachias oſtendit dicēs.
Ecce ego mittā vobis heliā ꝓpham
vt cōuertat cor patrū ad filios: ⁊ cor
filiorū ad p̄res eorū. reſtituet etiam
hoc quod morti debet ac diu viuen
do diſtulit. Theo. Proponit autem
hoc domin⁹ ad reſiſtendū opinioni
phariſeoꝝ: qui tenebāt ꝙ primi ad
uentus p̄curſor erat helias: quaſi
ad incōueniēs ducēs. vnde ſubdit.
Et quomō ſcriptum eſt in fi.ho. vt
mł.pa.et cō. Ac ſi dicat. Helyas
theſbytes cum venerit pacificabit
iudeos: et ad fidem adducet ipſos.
ita vt ſit ſecūdi aduent⁹ precurſor.
Si ergo primi aduentus helias eſt
precurſor quomodo ſcriptū ē ꝙ fi=
lius hois debet pati? Ex his ergo
duobus vnum erit: aut ꝙ non ſit p̄=
mi aduent⁹ helias precurſor: et ſcri
pture erunt vere. aut ꝙ precurſor
primi aduentus ⁊ ſcripture nō erūt
vere: que dn̄t ꝙ opꝫ xp̄m pati: cum
helias debeat omnia reſtituere: et
non debeat eſſe iudeus aliquis in= Argu=
credul⁹: ſed omnes credere debeāt mentuꝫ
ad predicatōeꝫ ei⁹ qui cum audiēt pulchrū
eum. Beda. Uel ita et quomō ſcri=
ptū eſt.i. quomodo de xp̄i paſſione
multifarie ꝓphe multa ſcripſerunt:
ſed et helias cum venerit multa paſ
ſurus eſt et ꝯtēnendus ab impijs.
Chry. Sicut autem dominus ſecū
di aduentus heliaꝫ aſſeruit precur
ſorē: ſic et conſequenter aſſerit ioā
nem eſſe precurſorem primi aduen
tus. vnde ſubdit. Sed di. vo. quia et
helias ve. Glo. Joannē vocat heliā
non quia helias erat in perſona. ſꝫ
quia helye miniſteriuꝫ adimplebat.
ſicut .n. ille precurſor erit ſcd̄i ad
uentus: ſic iſte factus eſt primi.
¶ Theo. Erat etiā ioannes redar=
gutor et zelotes et eremita vt he=
lyas: non tamen audiuerūt illū ſic
helyam audient. nefario vero ludo
eū occiderūt caput illi⁹ amputātes.
vnde ſequitur. Et fe.il.q̄ vo. ſicut
ſcriptuꝫ ē de eo. Chry. Uel aliter in=
terrogabant diſcipuli ꝓhꝫ quō ſcri
ptum eſt pati filiū hois? Ad hoc āt Joan=
quaſi rn̄dēs dic. Sicut ad ſimilitu= nis ⁊ he
dinē helye ioānes venit et ei mala lie ꝯpa=
intulerunt: ſic ſm ſcripturas opꝫ fi ratio.
lium hominis pati.
¶ Et veniens ad diſcipulos
ſuos vidit turbā magnā circa
eos et ſcribas cōquerētes cuꝫ
illis. Et confeſtī oīs ppl's vidēs
Ieſum ſtupefactus ē: et expaue
rūt: et accurrētes ſalutabāt eū
Et interrogauit eos: Quid in
ter vos cōq̄ritis? Et reſpōdēs
vn⁹ de turba dixit: Magiſter
attulit filiū meū ad te habēteꝫ
ſpiritū mutū: qui vbicūq̄ eum
apprehēderit allidit illū et ſpu
mat et ſtridet. dentibus et are=
ſcit. Et dixi diſcipl'is tuis vt eij
cerent illū et nō potuerūt. Qui
reſpondēs eis dixit. O gn̄atio ī
credula: q̄diu apud vos ero?
Quādiu vos patiar? Afferte
illum ad me: et attulerunt euꝫ.
Et cū vidiſſet eū ſtatim ſpirit⁹
conturbauit illū: et eliſus in ter
ram volutabatur ſpumās. Et
interrogauit patrē ei⁹: Quan=
tum temporis eſt ex quo ei hoc
accidit? At ille ait: ab īfantia.
Et frequēter eum in ignē et in
aquā miſit: vt eū perderet. Sꝫ
ſiqd potes adiuua nos miſer=
tus noſtri. Jeſus āt ait illi: ſi po
tes credere: oia poſſibilia ſunt
credēti. Et continuo exclamās
pater pueri cū lachrymis ale=
bat: Credo dn̄e adiuua incre=
dulitatē meā. Et cū vidiſſet Je=
ſus concurrentem turbā cōui=

natus ē ſpiritui immūdo dicens illi: Surde ⁊ mute ſpiritus ego pcipio tibi: exi ab eo: et ampliꝰ ne introeas in eū. Et exclamās et multū diſcerpēs eū exijt ab eo: et factus ē ſicut mortuus ita vt multi dicerent: quia mortuꝰ eſt. Jeſus aūt tenēs manū eius eleuauit eū et ſurrexit. Et cū introiſſet in domū diſcipuli eius ſecreto interrogabāt eū. Quare nos non potuimꝰ eijcere: eo⁊ dixit illis. Hoc genus in nullo pōt exire: niſi i orōne ⁊ ieiunio.

¶ Theo. Poſtq̄ gloriam ſuam tribus diſcipulis in monte oſtenderat reuertitur ad alios diſciplos q̄ cū eo non aſcenderant in monte. vnde dr. Et ve. ad di. ſu. vi. tur. ma. circa eos: et ſcri. cō. cū. il. Phariſei nāq̄ captātes horā cū pñs non extiterat chriſtꝰ acceſſerunt vt ipſos ad ſe attraherent. Hiero. Non eſt autem hoī requies ſub ſole: ſp puulos occidit inuidia. magnos percutiūt fulgura montes: alij diſcentes cū fide vt turbe alij inuidētes cum faſtu vt ſcribe ad eccleſiā cōueniunt. Seqt. Et cū. om. po. vi. ie. ſtu. eſt et ex. Beda. Notandū in omnibꝰ locis diſtātiā mentis ſcribarū et turbe. Scribe. n. nihil deuotionis. fidei. humilitatiſ et reuerētie exhibuiſſe narrantur: ſed veniente domino mox oīs turba ſtupefacta expauit: eūq̄ ſalutās accurrit. vnde ſeqt. Et ac. ſa. eum. Theo. Affectabant. n. turbe eum videre: itavt cū veniētem a longe ſalutarent. Quidā ho dnt q̄ aſpectus eius ex transfiguratione ſpecioſior factꝰ: turbā ad ſalutationem eius attrahebat. Hiero. Pplꝰ autem videns ſtupefactꝰ eſt ⁊ expauit: nō diſcipuli: quia non eſt timor in charitate: timor eſt ſeruorum: ſtupeſcere ſtultorum. Sequitur. Et inter eos. Quid inter vos cō. Quid ſcilicet dominus interrogat: vt cōfeſſio pariat ſalutem: et murmur

Scribarum ob ſtinatio

cordis noſtri ſermonibus pijs ſoluatur Beda. Poteſt vero: niſi fallor intelligi de hoc queſtionem fuiſſe motam: quare ipſi cum eſſent diſcipuli ſaluatoris ſaluare demonia cū q̄ i medio erat poſitꝰ nō poſſent: qḋ ex ſequentibus poteſt cōuinci cum dr: ⁊ rñdens vnus de tur. di. Magiſter attu. fi. me. ad te ha. ſpi. mu. Chry. Hūc hoies ſcriptura infirmū in fine oſtendit: ex hijs q̄ ipſe dicit. O generatio incredula. ⁊ per hoc q̄ ſubdit. Si potes credere. Sʒ ⁊ ſi infidelitas eiꝰ occaſio extiterit demoneʒ non pellendi: inculat tamen diſcipulos. vnde ſubditur. Et di. diſ. tu. vt ei. il. ⁊ non po. Uide aūt iſtiꝰ inſipientiam. Jeſum in medio turbarum precat diſcipulos incuſans. vnde ⁊ dominus coram plebe multo magis hoc ei imputat non ſoluʒ in perſonam eius accuſationem intendens: ſed in perſonam omnium iudeorum. probabile enim eſt multos preſentium ſcandalizatos: ea q̄ non conueniebant de diſcipulis cogitaſſe. vnde ſequitur. Qui eis reſpondens dixit. O generatio incre. q̄diu apud vos ero: q̄diu vos patiar: In quo oſtendit: ⁊ mortem ſe deſiderare: ⁊ graue ei eſſe cum illis conuerſari. Bada. Jntantum auteʒ non eſt homini iratus: ſed vitio vt ſtatim intulerit. Afferte illum ad me: ⁊ at. eum. Et cum vidiſ. il. ſta. ſpir. contur. illum: ⁊ eli. in ter. volu. ſpu. Chry. Hoc autem dominus permiſit propter patrem pueri: vt cum vexantem demonem videret: ad fidem futuro miraculo traheretur. Theo. Permittit etiam vexari puerū: vt ex hoc ſciremus demonis impietatem: qui occidiſſet eum niſi fuiſſet a domino adiutus. Sequitur. Et inter. pa. eius. Quantum tem. eſt ex quo h̄ ei acci. At ille ait. Ab infan. ⁊ fre. eum in ignem ⁊ in aq. mi. vt euʒ per. Beda. Erubeſcat iulianus qui dicere audet oēs homines abſq̄ peccati contagione naſci in carne tanq̄ inocentes per omnia: vt fuit adaʒ qñ creatus eſt.

Demonis ipietas.

Quid ei habuit iſte puer vt ab in-
fantia demonio vexaret acerbiſſi-
mo: ſi nullo originalis pcti vinculo
tenebat: qꝛ ꝯſtat illū adhuc ꝑuū
nō hr̄e potuiſſe pctm̄? Glo. Expri-
mit aūt in verbis ſue petitionis fi
dei defectū. vnde ſubdit. Sed ſiqͩ
po. adiu. nos mi. no. Cuꝫ em̄ dicit.
Siqͩ potes manifeſtat ſe de eiꝰ po
tētia dubitare: qꝛ viderat filiū ſuū
a diſciplis xp̄i curatū nō eſſe. Di-
cit āt miſertꝰ nr̄i: vt deſignaret mi-
ſeriā filij q̇ patiebat: ꝛ pr̄is q̇ cōpa
tiebat. Sequit. Jeſus autē ait illi.
Si po. cre. om. poſ. ſunt cre. Hier.
Libertatē arbitrij hoc indicat qꝺ
dicit. Si potes. Que aūt ſunt oīa q̄
poſſia ſunt credēdi: niſi que in noīe
ieſu. i. ſalutis poſtulant cū lachry-
mis. Beda. Aptū aūt rn̄ſum dn̄s re
dit petēti. Jp̄e em̄ ait. Siqͩ potes
adiuua nos. et dn̄s. Si potes inqͭ
credere. At ꝯ leproſus q̇ fidelr̄ cla
mabat. Dn̄e ſi vis potes me mūda
re: ꝯgruū ſue fidei accepit rn̄ſum.
Volo: mūdare. Chry. Qꝺ aūt dicit:
tale eſt. Tāta eſt virtutis apꝺ me
ſupabundātia: vt nō ſolū h̄ poſſim
ſed ꝛ alios hoc faciā operari. qua-
re ſi crediderꝭ vt oꝫ: ꝛ hūc ip̄e cura
re poterꝭ: ꝛ alios m̄ltos. Sic ḡ eū
ad fidē reducebat: q̇ adhuc de infi Abūdātia vir-
delitate loqͭ. vn̄ ſeqͭ. Et cō. excla. tutꝭ xp̄i
pr̄ pu. cū la. aiebat. Credo dn̄e: ad-
iu. incredu. meā. Sꝫ ſi crediderat
dicēs. Credo: quō ſubdit. Adiuua
incredulitatē meā? Dicamꝰ igitur
qm̄ multiplex eſt fides: introducto
ria. ſ. ꝛ ꝑfecta. Hic aūt incipiēs cre
dere ſaluatorē deprecabat: vt ap-
poneret reliquū ad ſuam virtutē.
Beda. Nemo em̄ repēte fit ſummꝰ
ſꝫ i bona ꝯuerſatiōe a minimis qͥſ-
qꝫ inchoat: vt ad magna ꝑueniat.
Alia nāqꝫ ſunt vtutis exordia: aliꝺ
ꝓfectꝰ: aliꝺ ꝑfectio. Qꝛ igit ꝑ occul
tā inſpirationē gr̄e meritoꝝ ſuorū
gradibus fides creſcit: vno eodēqꝫ
tempore is qui necdū perfecte cre-
diderat: ſimul et credebat: ꝛ incre-
dulus erat. Hiero. Per hoc etiam
monſtrat qꝫ credulitas noſtra in-
firma eſt: niſi innixa ſubſiſtat ad-
iutorio ſubſidij dei. Fides aūt cuꝫ
lachrymis optata vota capit. vn̄ ſe
quit. Et cum vi. ieſus ꝯcur. tur. cō-
mi. eſt ſpi. imū. di. illi. Surde ꝛ mu.
ſpi. ego ti. preci. exi ab eo: ꝛ ampliꝰ
ne intro. in eū. Theo. Jō aūt cū vi-
deret turbā ꝯcurrere: cōminatꝰ eſt
ſpūi immūdo nolebat em̄ corā tur-
ba curare: vt oſtētationē fugere do
ceret. Chry. Qꝺ aūt ꝯminatꝛ dicit.
Ego tibi precipio. diuine attribuit
ꝑtāti. Qꝺ v̄o dicit non ſolū. Exi ab
eo. ſed etiā amplius noli introire
in eū: oñdit qꝛ ad reintrādū prom-
ptus erat: qꝛ ille nondū erat in fi-
de ꝑfectus: ſed hoc dn̄i iuſſio inhi-
bebat. ſequit. Et excla. et mul. diſ.
eū exijt ab eo: ꝛ factꝰ eſt ſicut mor.
ita vt mul. di. qꝛ mor. eſt. nō em̄ va-
luit mortē diabolꝰ iponere ꝓpter
vere vite aduētū. Beda. Quē. aūt
hoſtis impius morti ſilēm reddit:
hūc pius ſaluator pie dextre tactu
ſaluauit. vn̄ ſequit. Jeſus autē te.
ma. eiꝰ ele. eū ꝛ ſur. Et q̇ ſicut verū
ſe eſſe deū potētia ſaluādi docuit:
ita ꝛ verā ſe habuiſſe carnis natu-
rā more tactus hūani declarauit.
Negat nāqꝫ manes inſanus vera-
citer cū carne indutū fuiſſe: ſed ip̄e
cū tot languentes ſuo tactu erexit
mundauit: illuminauit: hereſim il
lius anteqꝫ nata: etiā dānauit. Se-
quit. Et cū intro. in do. di. eiꝰ ſe. in-
ter. eū. Quare nos nō po. eiꝫ. Chr.
Timebant em̄ ne forte collatā ſibi
gratiā amiſiſſent. receperāt em̄ tā
tam iam ſpirituū immundorū. Se
quit. Et di. il. Hoc ge. in nul. poteſt
exi. Ni. in orō. ꝛ iei. Theo. ſcꝫ lu-
naticoꝝ: vel ſimplr̄ oīm demonio-
rum genus. Opꝫ nāqꝫ ieiunare eū Orō ꝑfi
qui curari dꝫ ꝛ illū q̇ curat. Sic em̄ citur.
vera orō ꝑficit: cū ꝯiūgit orōni ie-
iuniū: qm̄ non grauatꝭ qui orat ex
ſumptione ciborū: ſed ſobrius eſt.
Beda myſtice aūt dn̄s ſurſum diſci
pulis myſteria regni reſerat: de-
orſum turbis pctā infidelitatis ex-
probrat: et ſpūs malos ab his qui
vexantur expellit. Nam carnales
adhuc

adhuc et inſipiētes cōfortat.docet
caſtigat.⁊ perfectionē liberius de
eternis inſtruit.Theo.Demō aūt
iſte ſurdus ⁊ mutus eſt:ſurdus in=
q̄ꝫtū nō vult dei ſmōes audire.mu
tus vo inq̄ꝫtū nō vult alios qđ ꝯde
cēs ē docere.Chr.Peccator āt ſpu=
mat ſtultitia.ſtridet iracūdia.are
ſcit ignauia. Diſcerpit autē ſpūs
appropinquantē ad ſalutem:⁊ ſilr
quos in ventrem ſuum trahere de
ſiderat:diſcerpit per terrores ⁊ dā
na vt fecit Job.Beda. Sepe enim
dū cōuerti ad deū poſt pctā cona=
mur:maioribus nouiſqꝫ antiquus
hoſtis nos pulſat inſidijs : qđ fa=
cit:vt vel odiū virtutis incutiat:vl
expulſionis ſue vindicet iniuriā.
Grego.x.mor.Uelut mortuus autē
oſtendit:qui a maligni ſpūs ptāte
liberatur : q: quiſquis iam terre=
na deſideria ſubegit:vitā in ſe car
nalis conuerſationis extinguit.et
modo mortuus apparet:quē mul=
ti mortuū dicunt:q: qui ſpūaliter
viuere neſciūt eū qui carnalia bo=
na non ſequit extinctum funditus
arbitrant.Hiero.Per hoc autē ꝙ
ab infantia vexatus eſt:ſignificat
gentilis ppls:cuiꝰa natiuitate cre
uit cultus inutilis idolorū:vt ſtul=
te imolaret filios ſuos demonijs.
Unde dr.Qđ in ignē ⁊ aquā eū mi
ſit.Alij em̄ de gētibus ignēvenera
bant:alij aquā. Beda.Uel in hoc
demoniaco ſignificant q̄ origina=
lis culpe reatu aſtricti veniunt in
mundū rei:ſm gratiam ſaluandi.
Ignis aūt ad feruorē iracūdie re=
ferendus eſt:aqua ad voluptates
carnis q̄ diſſoluere mentē per deli
tias ſolent. Non aūt puero q̄ vim
patiebat:ſed demoni q̄ inferebat
cōminatꝰ ē:q: q̄ peccantē emēdare
deſiderat:vitiū vtiqꝫ increpādo et
execrādo dz exterminare:ſed hoiem
amādo refouere.Hiero.Imputat
aūt dñs ſpūi qđ hoi preſtat dicēs.
Surde et mute ſpūs : q: ille nunqꝫ
audiet nec loquet:qđ peccator pe=
nitens audit ⁊ loquit. Exiēs autē
demon ab hoie : nunqꝫ reuertit:ſi
hō cor ſuū ſeruauerit clauibꝰ hūi=
litatis ⁊ charitat; ⁊ oſtiū obtinue=
rit immunitatis.Factus eſt hō ſa=
natus velut mortuus.Sanatis e=
em̄ dr.Mortui eſtis:⁊ vita vr̄a ab=
ſcondita eſt cū xp̄o in deo. Theo.
Sed ſi ieſus.i.euangelicus ſermo
teneat manū.i.virtutē actiuā : tūc
a demone liberabimur. Uide etiā Moral expoſitio.
ꝙ primo deus nos iuuat:deinde re
quiritur a nobis ꝙ bonū operemur.
Un̄ dr ꝙ ieſus eleuauit illū:in quo
oſtendit dei auxiliū ⁊ ſurrexit:in q̄
monſtrat hois ſtudiū. Beda.Dū
aūt docet dñs aplos qūo demō ne=
quiſſimus debeat expelli:oēs inſti
tuit ad vitā:vt.ſ.nouerimus gra=
uiora queqꝫ:vel immundorū ſpiri=
tuū:vel hominū tentamēta : ieiu=
nijs ⁊ orōnibus eſſe ſuperanda.Irā
quoqꝫ dñi cū in vltionē ſcelerū no=
ſtrorū fuerit accenſa:hoc remedio
ſingulari poſſe placari.Ieiunium
aūt gn̄ale eſt nō ſolū ab eſcis:ſed ⁊
a cunctis illecebris abſtinere car=
nalibus:imo ab oibꝰ vitiorū paſ=
ſionibus.Sic ⁊ orō gn̄alis nō ſolū
in verbis eſt quibꝰ diuinā clemen
tiam inuocamus: verūetiā in oibꝰ
que in obſequium noſtri cōditoris
fidei deuotione gerimꝰ teſte aplo
qui ait. Sine intermiſſione orate.
Hier.Uel ſtultitia que ad luxuriā
carnis pertinet ſanat.Ira ⁊ igna=
uia orōne depellit. Medicina cu=
iuſqꝫ vulneris adhibenda eſt ei.
Non ſanat oculū:qđ calcaneo ad=
hibetur.Ieiunio paſſionis corpis
⁊ orōne peſtes ſanāde ſunt mētis.
¶ Et inde pfecti ptergrediebā
tur galileā:nec volebāt quēqꝫ
ſcire. Docebat aūt diſcipulos
ſuos et dicebat illis. Qm̄ filiꝰ
hois tradet in manus hoim ⁊
occidēt eū:⁊ occiſus tertia die
reſurget. At illi ignorabāt ver
bū:et timebāt interrogare eū.
Et venerunt capharnaū:q̄ cū
domi eſſent iterrogabāt eos.
Quid in via tractabatis? At

illi tacebãt. Siqdẽ in via inter
ſe diſputauerãt. qs eorꝝ maior
eſſet. Et reſidẽs vocauit. xij. et
ait illis. Siqs vult primus eẽ:
erit oim nouiſſimus. ⁊ oim mi
niſter. Et accipiẽs puerũ ſta=
tuit eũ in medio eorꝝ: quẽ cum
cõplexus eẽt ait illis. Quiſqs
vnũ ex hmõi pueris receperit
in noie meo: me recipit. ⁊ qcũ=
qꝫ me ſuſceperit. non me ſuſci=
pit: ſed eũ qui miſit me.

¶ Theo. poſt miracula interponit
dñs ſermonẽ de paſſione: ne puta=
ret ꝙ inuoluntarie paſſus eſt. Uñ
dicit. Et in ꝑ. ꝑter gal. nec vo. quẽ.
ſci. i. ſe ibi eſſe. Do. aũt di. ſu. et di.
il. qm̃ fi. ho. tra. in ma. ho. ⁊ oc. eũ.
Beda. Semꝑ ꝓſpis miſcet triſtia:
vt cũ repente venerint: nõ terreant
aplõs: ſꝫ premeditatis alas ferãt.
Theo. Poſtq̃ꝫ ꝓo dixerat ꝙ triſte
erat: tũc adiungit qđ letificare dꝫ.
Uñ ſeqt. Et oc. ter. die re. vt diſce=
remus ex h̃ ꝙ poſt anguſtias leti=
tie ſubſequunt. Seqt. At illi ign.
ver. ⁊ ti. eũ inter. Beda. Hec igno=
rantia diſcipulorꝝ: nõ tã de tardita
Tardi= te ingenij: q̃ꝫ de amore naſcit ſalua
tas diſci toris: q carnales adhuc ⁊ myſterij
pulorꝝ. crucis ignari quẽ deũ verũ cogno=
uerãt mortuũ credere nequibãt. et
qꝛ ꝑ figuras eũ loquentẽ ſepe au=
dire ꝯſueuerant: horrentes euentũ
mortis ei⁹ etiã in eis q̃ de ſua tra=
ditione ac paſſione apte loquebat
figurate aliqd ſignificari volebãt.
Sequit. Et venerunt capharnaũ.
Hier. Capharnaum dr villa ꝯſola
tionis. ⁊ congruit interpretatio ad
predictã ſnīam q̃ dixerat. Et occiſ.
ter die reſur. Sequitur. Qui cũ do
mi eſſent: interro. eos. Quid in via
tractabatis? at illi tacebãt. Chry.
Matthe⁹ aũt dicit ꝙ acceſſerũt ad
ieſum: diſcipuli dicentes. Quiſpu=
tas maior eſt in regno celorꝝ? Non
eni ab initio narrationẽ incepit: ſꝫ
tacuit de itelligẽtia ſaluatoris cir
ca diſcipulorũ cogitationes ⁊ dictã
q̃ꝫuis poſſet itelligi ꝙ ea etiã que
ſeorſum cogitabãt aut dicebãt: di=
cebãt ad eũ: qm̃ oia erant ei ita co
gnita: ac ſi ad eũ dicta fuiſſent. Se
quit. Siquidẽ inter ſe in via diſpu
tauerãt qs eſſet illorũ maior. Lu=
cas aũt dicit: ꝙ cogitatio intrauit
in diſcipulos qs eſſet illorũ maior.
Cogitationẽ eni et intentionẽ eorũ
dñs ex illorũ verbis manifeſtauit
ſm hyſtoriã euãgelicã. Hiero. Re=
cte aũt i via tractabãt de principa=
tu. Silis eni eſt hec tractatio loco.
Principatus eni ſicut ingredit: ſic
deſerit: ⁊ q̃ꝫdiu tenet: labit: ⁊ incer
tum eſt in qua manſione. i. in q die
finiat. Beda. Inde autẽ vr orta di=
ſputatio diſcipulorꝝ de primatu: qꝛ
viderãt petrũ iacobũ ⁊ ioãnẽ ſeor=
ſum ductos in montẽ: ſecretũqꝫ eis
ibi aliqd eſſe creditum: ſed ⁊ petro
ſm mat. claues regni celorꝝ eẽ pro=
miſſas. Uidẽs aũt diſcipulorꝝ cogi
tationes dñs: curat deſideriũ glie
hũilitate ſanare primatũ nõ eẽ q=
rendũ: ⁊ ꝑus ſimplici hũilitatis cõ
mouet exẽplo. vñ ſeqt. Et reſidens
voca. xij. ⁊ ait illis. Siqs vult ꝑm⁹
eẽ: erit oim nouiſſim⁹: ⁊ oim mini=
ſter. Hier. Ubi notandũ ꝙ illi eũ=
tes diſputabãt de principatu: ipſe
ſedẽs docet hũilitatẽ. Pricipes eni
laborãt: hũiles qeſcũt. Chry. Appe
tebãt qd diſcipli honorẽ hre a dño
deſideriũ etiã eis inerat vt magni
ficarent a xp̃o. Quãto ei qs maior
eſt: tãto maiorib⁹ honorib⁹ dignus
exiſtit. ꝑpter hoc nõ eorꝝ deſideriũ
impediuit: ſed hũilitatẽ introdu=
xit. Theo. Nõ eni vult vt vſurpe=
mus nobis ꝑmatus: ſed ꝑ hũilita=
tẽ altitudinẽ ꝯſeqmur. Mox autẽ
monet eos innocentie puerilis ex=
emplo. vñ ſeqt. Et ac. pu. ſta. eũ in Perſua
me. co. Chry. Ipo viſu eis perſua= ſio hũi
dens humiles eſſe ⁊ ſimplices. Et= litatis.
enim ab inuidia ⁊ vana gloria par
uulus mũdus exiſtit. ⁊ a ꝯcupiſcẽ=
do primatũ. Non ſolũ aũt ait ſi ta
les efficiamini: mercedẽ magnam
accipietis: ſed ⁊ ſi alios tales ho=

norabitis ꝓpter me.vñ ſeqř. Quē cū cõ.eēt ait illis. Quiſ.v.e. hmōi pue.re.ĩ no.meo:me recipit. Bed. In q̃ vel ſimpľr paup ẽ xp̄i ab his q̃ volũt eē maiores: ꝑ ei⁹ oñdit ho nore recipiendos: vel in malitia puulos eſſe ſuadet: vt ſimplicitatē ſine arrogātia: charitatē ſine inui dia: deuotionē ſine iracūdia ꝯſer= uent. Qđ aũt ꝯplectiř puerum ſigt hũiles ſuo dignos eſſe cõplexu ac dilectiõe. Addidit aũt In nomine meo. vt formā ꝟtutis quā natura duce puer obſeruat: ipi ꝑ noīe xp̄i rõnis induſtria ſequanř. Sed qꝛ ſe in pueris recipi docebat: ne puta= reř hoc eē ſolũ qđ videbař: ſubiun xit. Et q̃cũq; me ſuſce. nõ me ſu. ſʒ eũ qui me miſit. talē ſe vtiq; ac tā= tum credi volēs qualis ⁊ quantus eſt pater. Theo Uide q̃ꝫtum valet humilitas. patris nāq; et filij in= habitationem meretur: et etiam ſpiritusſancti.

Pueri ſi-gnifica-tio daſ.

¶ Rñdit illi Joānes dicens. Magiſter vidimus quēdā in noīe tuo eijcientē demonia q̃ nõ ſequiř nos: ⁊ ꝓhibuim⁹ eũ. Jeſus aũt ait. Nolite ꝓhibere eũ. Nemo eſt em̄ qui facit vir= tutē in noīe meo: ⁊ poſſit cito male loq̇ui de me. Qui em̄ nõ eſt aduerſum vos pro vobis ē. Quiſquis em̄ potũ dederit vo bis calicē aque frigide in no= mine meo. Qꝛ xp̄i eſtis. Amē dico vobis non perdet merce= dem ſuā. Et quiſquis ſcanda lizauerit vnum ex his puſillis credentibus in me: bonũ eſt ei magis ſi circũdareř mola aſi= naria collo eius ⁊ in mare mit teretur.

¶ Augu. Joannes precipua deuo= tione dñm amās excludēdũ bene= ficio putauit eũ qui non recte vtař offõ. Uñ dr. Rñdit illi ioannes di= cēs. Magiſter. Uidi quēdā in noīe tuo eijcie. demo. q̃ non ſequiř nos: ⁊ ꝓhi. eũ. Chry. Multi em̄ credētiũ chariſmata receperũt: nec tñ cum xp̄o erāt: q̃lis erat hic q̃ demones eijciebat. nõ em̄ oēs ad oīa ordina te ſe habebāt. Alij em̄ erāt pure vi te: fidē aũt tā pfecte nõ hēbāt: alij ꝟo ecõtrario. Theo. Uel etiā q̃dā increduli videntes nomē ieſu vir= tuoſum. dicebāt ⁊ ipi hoc nomē: ⁊ ſi gna faciebant: lʒ diuina grā eſſent indigni volebat em̄ dñs etiā per in dignos nomē ſuũ ampliare. Chry. Non aũt zelo ſeu inuidia mot⁹ ioā nes ꝓhibebat illũ q̃ demões expel lebat: ſed volebat ꝙ oēs q̃ nomen dñi inuocabāt: ſequerentur xp̄m: ⁊ eēnt cũ diſcipľis vnũ. Sed dñs per hos q̃ miracula faciũt: lʒ ſint indi= gni: alios ꝓuocat ad fidē ⁊ ipſomet per hāc ineffabilē grām inducit: vt fiāt meliores. Uñ ſequiř. Jeſus āt ait. Noli. pro. eũ. Beda. In q̃ docet neminē a bono qđ ex parte hʒ eſſe arcendũ: ſed ad h̄ potius qđ nõdũ hʒ eſſe ꝓuocandũ. Chry. decenter aũt eũ nõ eē ꝓhibēdũ oñdit ꝯñter dicens. Nemo eſt em̄ qui fa. vir. in noīe meo. et poſ. ci. ma. lo. de me. Hoc aũt dicit ꝓpter eos q̃ in here= ſim ceciderũt: quales erat ſimon ⁊ menāder ⁊ cherintus. neq; em̄ illi in noīe xp̄i miracula faciebāt: ſed deceptionibus quibuſdā facere vi debanř. Iſti ꝟo etſi nõ ſequuntur nos: non tñ ꝯtra nos aliquid firmi ter dicere valebunt: eo ꝙ honorant in operando virtutes nomen meũ. Theo. Qualiter em̄ male de me lo quetur. qui et nomine meo occaſio nem glorie habet: ⁊ per hoc ꝙ ipſm inuocat miracula operatur. Se= quitur. Qui enim nõ ē aduer. vos: pro vo. eſt. Augu. de con. euan. Ui= dendum eſt: ne hoc illi ſentētie do= mini videař cõtrariũ: vbi ait. Qui mecũ non eſt: aduerſum me eſt: an hoc intereſſe aliq̃s dicit: qꝛ hic di= ſcipulis ait. Qui nõ eſt aduer. vos pro vo. eſt. Ibi autē de ſeipſo locu= tus eſt. Qui mecũ nõ eſt: aduerſuʒ me eſt. quaſi non poſſit cum illo no

Increduli fe-cere ſi-gna in noīe ie-ſu.

Conſen-ſus euā-gelic⁹.

eſſe qui diſcipulis eius tanq̄ mem
bris ei⁹ ſociatur. Alioquin quõ ve=
rum erit. Qui vos recipit me reci=
pit. Aut poteſt etiã nõ eſſe aduerſ⁹
eum: q̄ fuerit aduerſus diſcipulos
ſuos: nam vbi erit illud. Qui vos
ſpernit: me ſpnit. Sed nimiꝝ hoc
vult intelligi tantũ cũ illo nõ eē ali
quē: inq̄tũ eſt aduerſus illũ: ⁊ cuz
illo eſſe inq̄tum cũ illo eſt. Exem=
pli gratia: ſicut iſte qui in noie xp̄i
virtutes faciebat: ⁊ in ſocietate di=
ſcipulorũ nõ erat: inq̄tum opabaꝛ
virtutes in illo nomie: intantũ cum
ipſis erat ⁊ aduerſus eos nõ erat.
Inq̄tũ vero eorũ ſocietati nõ adhe
rebat: intantum cum ipſis nõ erat:
⁊ aduerſus eos erat. Sz q: illi hoc
cũ facere ꝓhibuerunt: in quo cum
ipſis erat: dixit eis dñs. Noli. pro=
hibere. illud eñi prohibere debue=
rũt quod extra eorũ erat ſocietatē:
vt illi vnitatē eccleſie ſuaderēt: non
illud in quo cum illis erat: nomen
.ſ. magiſtri ⁊ dñi eoꝝ l expulſiõe de
monũ cõmendãs: ſicut eccl'ia catho
lica facit: nõ improbãs in hereticis
ſacramenta communia: ſed diui=
ſionem vel aliquam aduerſam pa
ci ⁊ vitatiq; ſulam. In hoc eñi aduer
ſus nos ſũt. Chry. Uł aliter. Hoc
dicitꝛ de credentib⁹ in eũ: qui tñ ipm
non ſequunꝛ ꝓpter vite laxatiõez.
Illud autez de demonib⁹ d: qui a
deo oẽs ſtudent ſepare ⁊ congrega
tionem eius diſpgere. Sequitur.
Quiſquis eñi po. de. vo. ca. aq̄ fri. i
no. meo: q: xp̄i eſtis. Amen dico vo
bis: nõ p. mer. ſu. Theo. Quaſi. d.
Nõ ſolũ hũc q̄ in noie meo miracu
la operaꝛ nõ ꝓhibeo: ſz ⁊ q̄ſq̄s mi=
nimũ q̄d dederit vobis ꝓpꝛ nomē
meũ ⁊ recepit vos ꝓpter me: nõ pro
pter humanã grãm ⁊ mũdanã: nõ
pdet mercedē ſuã. Au. de cõſ. euã.
Uñ oñdit qđ ⁊ ille de q̄ Ioãnes ſug
geſſerat nõ ita ſepabaꝛ a ſocietate
diſcipulorũ: vt eã tanq̄ heretic⁹ im
probaret: ſz ſicut ſolent hoies: nõdũ
audere xp̄i ſuſcipere ſacra: ⁊ tñ no
mini fauere xp̄iano: ita vt xp̄ianos
etiã ſuſcipiãt: ⁊ nõ ob aliud niſi ꝙ
xp̄iani ſunt obſequũtur: de quibus
dicit ꝙ nõ pdent mercedē ſuam: nõ
q: iam tuti atq; ſecuri ſibi debeãt
videri ex hac beniuolentia quã erga
ga chriſtianos hñt etiam ſi xp̄i ba
ptiſmo nõ abluanꝛ nec vnitati eius
incorporenꝛ: ſed q: ita iam dei miã
gubernentur: vt ad ea q̄q; pueniãt
ad q̄ ita ſecuri de hoc ſeculo abſce
pant. Chry. Et neq; paupertatez
alleget: ponit illud: q̄ nõ contingit
egere. ſ. calicē aque frigide: ꝓ quo
etiã cõſequetur mercedē nõ eñi pre
cium dati: ſed dignitas recipiētiũ
⁊ affectus dantiũ facit opus dignũ
mercede. Non ſolũ aũt recipiēdos
diſcipulos verbo õſtendit ex merce
de quã aliquis: ſequiꝛ: ſz etiã quia
retrahiꝛ a tormēto. Sequiꝛ. Et q̄ſ.
ſcan. vnum ex his pu. cre. in me. bo
num eſt ei ma. ſi cir. mo. aſi. col. ei⁹
⁊ in ma. mit. q̄ſi. d. Siq̄ vos ꝓpter
me honorãt: mercedē hñt: ſic ⁊ iho=
norantes. i. ſcandalizantes vltimã
accipiēt vltionē. Ex manifeſtis aũt
nobis tormētũ deſcribit intolerabi
le: faciens mētionē mole ⁊ ſubmer=
ſionis. ⁊ nõ ait: mola ſuſpēdaꝛ i col
lo: ſz bonũ eſt ei hoc ſuſtinere: demõ
ſtrans qm̄ cũ grauius aliq̄d malũ
expectat. Puſillos aũt in ſe creden
tes dicit eos qui inuocãt nomē ei⁹
nõ ſolũ ſeq̄ntes ēt eos q̄ calicē frigi
dũ offerũt: ⁊ nõ opanꝛ alia maiora
Iſtorũ aũt neminē vult ſcandaliza
ri neq; ſupplantari. Hoc eñi ē ꝓhi=
bere nomen eius inuocare. Beda.
recte aũt qui ſcandalizari põt: pu=
ſillus appellaꝛ. qui eñi magnus eſt
q̄dcũq; paſſus fuerit nõ declinat a
fide. qui aũt puſillus eſt aĩo ⁊ par=
uus: occaſiões q̄rit quo ſcandalizeꝛ
ꝓpterea oportet nos maxime his
conſulere qui parui ſunt in fide: ne
occaſione noſtri offendãtur ⁊ rece=
dã ta fide: ac decidãt a ſalute. Gre.
ſup Eze. Notanduz tñ ꝙ in noſtro
bono opere aliquando cauendum
eſt ſcandalum proximi. aliquando
autem pro nihilo contēnendum in
q̄tum enim ſine peccato poſſumus
vitare proximi ſcandaluz debem⁹.

Cõſenſ⁹ euãgelicus.

Scãdalum duplex.

Si aũt de veritate ſcandalum po=
nit: vtilius: pmittit ſcandalũ naſci
ꝙ veritas relinquatur. G: ego. in
pa. Myſtice aũt ĩ mola aſinaria ſe
cularis vite circuitus ac labor exp
mitur: ꝛ per ꝓfundũ maris extre=
ma dãnatio d'ſignat. Qui ĝ ad ſcti
tatis ſpẽm deductus vel v̈bo cete
ros deſtruit: vel exemplo. Melius
profecto erat vt hunc ad mortem
ſub exterio habitu terrena acta con
ſtringeret ꝙ ſacra officia in culpa
ceteris imitabilem demõſtraret: q
nimirum ſi ſolus caderet: vtrumq̈
hunc tolerabilior inferni pena cru
ciaret.

¶ Et ſi ſcandalizauerit te ma
nus tua: abſcinde illã. Bonũ ẽ
tibi debilẽ introire in vitam ꝙ
duas man' hñtem ire in gehẽ
nã in ignẽ ĩextinguibilẽ: vbi v̈=
mis eorũ nõ morit ꝛ ignis nõ
extinguit. Et ſi pes tuus te ſcã
dalizat: amputa illũ. Bonũ eſt
tibi claudũ ĩtroire in vitã eter
nã: ꝙ duos pedes hñtem mit=
ti in gehẽnã ignis ĩextinguibi
lis: vbi vermis eoꝝ non morit:
ꝛ ignis nõ extinguit. Quod ſi
oculus tu' ſcandalizat te: eij=
ce eũ. Bonũ eſt tibi luſcum in
troire ĩ regnũ dei: ꝙ duos ocu
los habentẽ mitti in gehennã
ignis: vbi vermis eorũ nõ mo=
rit: ꝛ ignis non extinguit. Oĩs
enim igne ſaliet: ꝛ omnis victi
ma ſale ſalietꝛ bonũ eſt ſal. Qđ
ſi ſal inſulſum fuerit in quo il=
lud cõdietis? Habete ĩ vobis
ſal: ꝛ pacem habete inter vos.

¶ Beda. Quia ſupra docuerat dñs
ne ſcandalizaremus eos qui cre=
dunt in eum: nunc conſequenter
admonet quantum cauere debea=
mus eos qui ſcandalizare nos, id
eſt verbo vel exemplo ſuo ad rui=
nam peccati propellere certant, vñ
dicit. et ſi ſcan. te ma. tu. abſci. il.
Chry. Nõ de mẽbris h̃ dicit: ſz de ꝓ
piquis amicis: quos q̈ſtũ ad neceſ=
ſaria in membrorũ ordine nos ha=
bemus. Nihil eñ tã nociuũ vt pni
cioſa ſocietas. Beda. Manũ q̇ppe
noſtrã appellat neceſſariũ amicuz
cuius auxilio quotidiano opus ha
bemus: ſed ſi talis nos ledere ĩcau
ſa anime voluerit: excludendus ẽ
a noſtra ſocietate: ne ſi cum pdito
in hac vita ptẽ hr̃e volum': ſimul ĩ
futuro cum illo peamus. vñ ſeqt.
Bo. ẽ ti. intro. in vi. ꝙ du. ma. ire in
ge. ĩ ig. inex. Glo. Debilez dicit: ad
iutorio alicuius amici ꝓuatũ. Naz
meli' ẽ abſq̈ amico ire ĩ vitã: ꝙ cuz
eo ire in gehẽnã. Hiero. Uel aliter
Bonũ eſt tibi debilẽ ĩgredi in vitaz
.i. ſine cupito ꝓncipatu ꝙ duas ma
nus hñtem. Due manus ꝓncipat'
ſũt hũilitas ꝛ ſupbia. abſcinde ſup
biã: tenẽs humilẽ ꝓncipatũ. Chry.
Deinde teſtimoniuz propheticum
ex eſaia ꝓpheta ĩducit dicens. Ubi
ver. eo. nõ mõ. ꝛ ig. no ex. Nõ de ſẽ
ſibili verme hoc dicit: ſz vermẽ con=
ſciẽtiã vocat mordentẽ aiam: q nõ
ſit opata bonũ. vnuſq̇ſq̈ ei ſui ipſi'
accuſator fiet: rememorãs q̃ geſſit
in vita mortali: ꝛ ſic eorũ vermis ĩ=
mortalis pmanet. Beda. Sicut aũt
vermis eſt dolor iterius accuſans
ſic ignis ẽ pena extrinſec' ſeuiẽs.
Uel in verme putredinẽ gehenne ſi
cut in igne ardorẽ deſignat. Augu.
xxi. de ciui. dei. Utrũq̈ aũt horum
ignẽ. ſ. ac vermẽ q̇ volunt ad aie pe
nas non ad corporis ptinere: dicũt
etiã viri dolore aie ſero ac ĩfructuo
ſe penitentis: eos qui fuerint a re=
gno dei ſeparati. Et ideo ignẽ pro
iſto dolore vrente non congrue im
poni poſſe cõtẽdũt: ſecundum illud
apoſtoli. Quis ſcandalizatur ꝛ ego
nõ vror? Eundẽ etiã vermẽ putant
intelligendũ eſſe: ſecũdũ illud. Si=
cut tinea veſtimentum ꝛ vermis li
gnum: ſic meror excruciat cor vi=
ri: qui ſi penas ꝛ aie ꝛ corporis in il
lo ſupplicio futuras eẽ, nõ dubitãt
igne viri corpus, aiaz v̈o rodi quo

dā modo verme meroris affirmāt.
Quod etſi credibiliꝰ dr: qꝛ vtiqꝫ ab
ſurdum eſt ibi dolorem aut corpis
aut aīe defuturum. Ego tū̄ faciliꝰ
eſtimo vt ad corpus vtrūqꝫ dicā ꝑ
tinere ꝙ̄ neutrū:⁊ ideo tacitū eſſe ī
iſtis diuine ſcripture verbis ani-
mi dolorem: qꝛ ꝯſ̄s eſſe itelligitr vt
corpe dolente animꝰ q̄qꝫ crucietur.
Eligat ḡ quiſqꝫ qḋ placet: aut ignē
tribuere corpori anime vermē. hoc
ꝓprie: illud tropice. aut vtrunqꝫ ꝓ
prie corpori. Sūt eīm aīalia etiam ī
ignibꝰ viuere: in vſtione ſine ꝯſum
ptione: in dolore ſine morte ꝑ mira
culū potentiſſimi creatoris. Sequi
tur. Et ſi pes tu. ſcan. te. Bed. Pes
amicus dr ꝓpter miniſteriū diſcur
ſus q̄ſi in noſtris vſibus accōmo-
datos. Sequitr. Qḋ ſi oculꝰ tu. ſcā.
te. Oculus dicitr amicus vtilis atqꝫ
ſollicitus ⁊ acutus ad ꝑſpiciēdū.
Augu. de euā. Hic ꝑfecto appet: ꝙ
illi q̇ noī chriſti ſunt deuoti: ⁊ ꝑuſq̄
xp̄ianoꝝ nūero ſocientur: vtiliores
ſunt ꝙ̄ hi qui cū iā xp̄iani appellē-
tur: ⁊ xp̄ianis ſacramentis imbuti
ſunt: talia ſuadēt vt quibꝰ ea ꝑſua
ſerint: ſecū in eternā penā ptrahāt
quos membrorum corporaliū noīe
tanq̄ manum vel oculū ſcandalizā
tē iubet erui a corpore: hoc eſt ab
ipſa vnitatis ſocietate: vt ſine his
potius veniatr ad vitā: ꝙ̄ cum eis
eatur in gehennā. Hoc ipſo aūt ſe-
parantr a quibus ſepantr: ꝙ eis ma
la ſuadētibꝰ hoc eſt ſcandalizanti-
bus nō ꝯſentitur. Et ſiquidē oībꝰ
bonis cum quibꝰ eis noticia eſt: de
hac ꝑuerſitate īnoteſcunt: ab oī pe
nitus ſocietate atqꝫ ab ipſa diuino
rum ſacramentorū participatione
ſeparentur. Si autem q̇buſdā ita
noti ſunt pluribus aūt iſta eorum
eſt ignota ꝑuerſitas: ita tolerandi
ſunt: vt neqꝫ illis ad iniq̇tatis cōio
nem cōſentiatur: neqꝫ propter illos
bonorum ſocietas deſeratr. Beda.
Quia vero dn̄s tertio mentionem
vermis ⁊ ignis fecerat: vt hoc va-
leamus euitare tormentū ſubdit.
Ois enim igne ſalietur. Fetor enī

vermiū de corruptione ſolet naſci
carnis ⁊ ſanguinis: ideoqꝫ caro re-
cens ſale conditr: vt exiccato humo
re ſanguineo vermeſcere nequeat
Et q̇dē qḋ ſale ſalitr. vermis putre
dinē arcet. qḋ vero igne ſalitr. i. igni
bus ſale aſperſis recunditur nō ſo
lū vermes abijcit: ſed ipſā q̄qꝫ car
nē conſumit. Caro ḡ ⁊ ſanguis ver
mes creat: qꝛ delectatio carnalis
cui cōdimentū ꝯtinentie nō reſiſtit
penā luxurioſis generat eternam:
cuius fetorē q̇ſq̇s vitare deſiderat
⁊ corpꝰ ſale cōtinentie: ⁊ mentē ſtu-
deat cōdimento ſapie ab erroris ⁊
vitiorū labe caſtigare. Sal eīm dul-
cedinē ſapie ignis ſpūſſancti grā̄
deſignat. Dicit ergo. Ois igne ſali
tur: qꝛ ois electus ſapia ſpūali dꝫ a
corruptione cōcupiſcentie carnalis
expurgari. Uel ignis ē tribulatio-
nis quo patiētia fideliū vt ꝑfectum
opꝰ habere poſſint exercet. Chry.
Simile aūt eſt huic qḋ dicit aplſ.
Uniuſcuiuſqꝫ opus q̄le ſit ignis ꝓ
babit. Poſtea a leuitico teſtimoniū
introducit di. Et ois victima ſalie-
tur. Hiero. Uictima dn̄i eſt genus
hūanū: qḋ hic rōne ſapie ſalitr: dū
corruptio ſāguis cuſtodia putredi-
nis ⁊ mr̄ vermiū ꝯſumetr: ⁊ illic pur
gatorio igne examinabitr. Be. Poſ-
ſumꝰ ⁊ ita itelligere ꝙ altare dei ſit
cor electorū: hoſtie vero ⁊ ſacrificia
in hoc altari offerenda: bona ſunt
opa fideliū. In oībꝰ aūt ſacrificijs
ſal debet offerri: qꝛ nullū eſt opus
bonum quod non ſal ſapientie: ab
omni corruptione vane laudis: ce-
teriſqꝫ prauis ſiue ſupfluis cogita
tiōibus expurgat. Chry. Uel hoc
dicitr: qꝛ oē munus victime nr̄e: q̄ eſt
ſm orōnē ⁊ proximi ſubuentionem
ſalitur igne diuino: de quo di. Ignē
veni mittere in terrā. de quo ſubdi
tur. Bonū ē ſal. i. ignis dilectionis
Qḋ ſi ſal inſul. ſue. i. ſeipō ꝑuatū: ⁊
ꝓpria q̄litate: per quā dr bonū: in
quo illud cōdietis? Sunt eīm ſales
ſal hn̄tes: qui. ſ. hn̄t grē plenitudi-
nem: ⁊ ſunt ſales ſal nō hn̄tes: qui
eīm nō ſunt pacifici: ſal ſunt iſulſū.

Nota verba.

Unde putreſcit caro

Sal in ſacrificijs q̇d ſit.

Bed. vł bonū ē ſal. bonū dei ꝟbū au
dire freq̄ntius: ⁊ ſale ſapie ſpūalis
cordis archana condire. Theo. Si
cut eñ ſal carnes conſeruat: ⁊ ver=
mes eas nō ſinit generare: ſic ⁊ ſer
mo doctoris ſi deſiccatiu⁹ erit: car
nales hoies conſtringit: ⁊ in eis in
extinguibilē vermē non ſinit gene=
rari. Si vero ſit inſu ſus. i. ſi ꝟtu=
tem deſiccatiuā ⁊ conſeruatiuā nō
habeat in quo cōdietur? Chry. Uel
ſm mattheum diſcipuli xp̄i ſūt ſal:
qui totū orbē cōſeruant: reſiſtentes
Sal ipſi fideliū. putredini queeſt ab idolatria ⁊ for
nicatione peccatorū. Pōt etiā intel
ligi ꝙ vnuſquiſq; noſtrū habeat tā
tū ſalis: q̄tū capax eſt dei gratiarꝫ.
vnde ⁊ apl's cōiungit grām ſali di.
Sermo veſter ſit in gratia ſale con
ditus. Sal etiā eſt dñs Jeſus xp̄s q̄
fuit ſufficiens totam terrā cōſerua
re: ⁊ multos ī terra fecit ſales: quo
rum ſi aliqui marceſcant: poſſibile
eſt eñ ⁊ bonos in putredinē tranſ=
mutari dignum eſt vt foras mittan
tur. Hiero. Uel' al'r. Sal inſulſum
eſt qui amat principatum: ⁊ incre=
pare non audet. vñ ſequitur. Habe
te i vo. ſal. ⁊ pa. ha. īter vos vt. ſ. ſal
ſedinē correptionis amor proximi
temperet ⁊ dilectionem proximi ſal
iuſtitie condiat. Grego. ſup Ezech.
Uel hoc dicitur cōtra quoſdā quos
dum maior conſcientia erigit: a ce=
terorum ſocietate diſiungit: ⁊ quo
plus ſapiunt: eo a concordie virtu
te reſipiſcunt. Grego. in paſto. Qui
etiam loqui ſapienter nititur: ma=
gnopere metuat ne eius eloquio
audientiū vnitas confundatur: ne
dum ſapiens videri deſiderat: vni
tatis cōpagem inſipienter abſcin=
dat. Teophi. Uel qui conſtringit ſe
vinculo dilectionis ad proximum.
hic ſalem habet: ⁊ ex hoc pacem cū
fratre ſuo. Augu. de con. euā. Hec
Cōſenſ⁹ euangeliſtis. Marcus dominum locutum fuiſſe
contextim commemorat: et aliqua
poſuit que nullus alius euangeli=
ſtarum poſuit. Alia vero que Mat
theus quoq; poſuit ⁊ aliqua q̄ mat
theus ⁊ lucas. ſed illi ex alijs occa
ſionibus: ⁊ in alio rerum ordine.
vnde mihi videtur etiam hoc loco
dominum dixiſſe que alijs locis di
xit: quia ſatis pertinebant ad hāc
ipſam eius ſentētiam: qua vetuit
prohiberi virtutes in nomine ſuo
fieri: etiam ab illo qui cum diſcipu
lis eū nō ſequebantur. Ca. x.

E T inde exurgēs ve
nit i fines iudee vl
tra iordanē ⁊ cōue
niunt iteruꝫ turbe
ad eū ⁊ ſicut cōſue
uerat. iteruꝫ docebat illos. Et
accedentes phariſei īterroga
bant eū: ſi licet viro vxorem di
mittere tētātes eū? At ille rñ=
dens dixit eis. Quid vobis p̄=
cepit moyſes? Qui dixerunt.
Moyſes permiſit libellū repu
dij ſcribere ⁊ dimittere: quib⁹
rñdens Jeſus ait. Ad duritiā
cordis veſtri ſcripſit vobis p̄ce
ptū iſtud? Ab initio aūt creatu
re maſculū ⁊ feminā fecit eos
deus. Propter hoc relinq̄t hō
patrē ſuū ⁊ matrem ⁊ adhere=
bit ad vxorē ſuam. ⁊ erūt duo
in carne vna. Itaq; iā non ſūt
duo: ſꝫ vna caro. Qđ ergo de⁹
coniunxit: hō non ſeparet. Et ī
domo iterum diſcipuli eius de
eodem interrogauerūt eū. Et
ait illis. quicūq; dimiſerit vxo=
rem ſuam ⁊ aliā duxerit adul=
terū cōmittit ſup eā. Et ſi vxor
dimiſerit virū ſuum ⁊ alij nu=
pſerit: mechatur.

¶ Beda. Hucuſq; marcus ea nar=
rauit de domino que in galilea fe=
cit ⁊ docuit. Hic incipit enarrare
que in iudea fecit ⁊ docuit ſiue paſ
ſus eſt. ⁊ primo quidem trans ior=
danem ad orientē. Et hoc eſt qđ đr.
Et inde. exur. ve. in fi. iu. vl. ior. De Expoſitio litteralis.
inde etiam citra iordanē qñ venit

hierico:bethaniā: ⁊ hieroſolymaꝫ. Et cū ois iudeoꝝ prouincia generaliter ad diſtinctionē aliarū gentiuꝫ iudea ſit dicta ſpecialiꝰ tñ meridiana eiꝰ plaga appellabaꝛ iudea ad diſtinctionē ſamarie: galilee: decapolis: ⁊ ceterarū in eadē prouincia regionū. Theophi. Uiſitat autē regionē iudee: quā ſepe ꝓpter iudeorum emulationē reliquerat: qꝛ paſſio in ea erat futura: nō tñ aſcendit tunc hieroſolymā: ſed iudee cōfinia vt turbe non maliciose proficerēt. Hieroſolyma eniꝫ erat opatrix ois neqtie ob malicia iudeoꝝ. vñ ſequitur. Et cōue. ite. tur. ad eum: ⁊ ſicut cō. ite do. illos. Beda. Notanda eſt mentiū diſtantia in turbis ⁊ phariſeis. he cōueniunt vt doceanꝛ: ⁊ ſui ſanenꝛ infirmi: ſicut Mattheus cōmemorat: illi accedūt vt ſaluatoreꝫ tentādo decipiant. vñ ſequitur. Et acce. pha. inter euꝫ ſi li. viro vx. di. ten. eum. Theophi. Accedūt quidē nō deſerentes eum ne turbe in eum crederēt: ſꝫ ꝯtinue accedētes credebant eum in dubitationem inducere: ⁊ eū per interrogationes cōfundere. Propoſuerunt aūt ei qōneꝫ ex vtraqꝫ parte precipitium habenteꝫ vt ſi dicat ꝙ licet viro vxorē dimittere: vel nō lꝫ: accuſarent ipſum ꝯtra dicētes eideꝫ ex dogmatibꝰ moyſi. Xps igitur ſapientia ipſa rñdit eis rñſionem illoꝝ laqueos fugienteꝫ. Chry. Interrogatus. n. ſi licet: non ſtatim rñdit: nō licet: ne tumultuentur: ſed primo eis legis ſniaꝫ voluit rñdere: vt qō euꝫ dicere oportebat hoc illi rñderent. vñ ſequiꝛ. At ille re. ait. Quid vobis prece. moyſes? Sequitur. Qui dixerūt. Moyſes pmiſit libellum repudij ſcribere ⁊ dimittere. Proponūt quidem moyſen hoc dixiſſe: aut propter interrogationem ſaluatoris: aut volentes in eum virorum multitudineꝫ incitare. Etenim hoc iudeis erat indifferens: ⁊ omnes hoc operabanꝛ tanꝙ a lege permiſſum. Augu. de cō. euan. Nihil autem ad rei veritatē intereſt: vtrum dño ſeparationē ꝓhibenti: ⁊ ſniam ſuā de lege firmanti ipſi turbe: vt Mattheus narrat intulerint qōneꝫ de libello repudij per eundē moyſen ſibi permiſſo: an hoc quidem illi: de precepto moyſi illos interrogāti rñderint: vt Marcus hic dicit. nāꝫ voluntas eius ita ſe habebat: vt nō eis redderet rōnē cur illud Moyſes pmiſerit: niſi pꝰ ipſi hoc cōmemoraſſent. Cum ergo voluntas loquentiū: cui debent verba ſeruire ab euangeliſta vtroqꝫ monſtrata ſit: nihil intereſt iam: lꝫ diuerſus iter ambos fuerit modus narrandi. Pōt ēt hoc intelligi: ꝙ ſicut dicit Marcus: prius eos de vxore dimittenda interrogantes: dominus viciſſim interrogat: qd eis precepit moyſes: qui cū reſpondiſſent. Moyſen permiſiſſe libellū repudij ſcribere ⁊ dimittere: rñdit eis de ipſa lege ꝑ moyſen data: quō deꝰ iſtituerit ꝯiugiū maſculi ⁊ femine: dicens ea que ponit mattheus: qbus auditis: illi id qō ei primo interroganti rñderāt repetierūt: dicētes. Quid ḡ mādauit moyſes? Augu. ꝯ̃ Fauſtū. Nolebat aūt dimittere vxorē a viro q hanc interpoſuit morā: vt in diſcidium animus preceps libelli conſcriptione refractꝰ abſiſteret: pſertim qꝛ vt perhibent: apud hebreos ſcribere litteras hebreas nulli fas erat niſi ſolis ſcribis. Ad hos igiꝛ quos oporteret eſſe prudētes legis interpretes: ⁊ iuſtos diſcidijs diſſuaſores: lex mittere voluit eum quem iuſſit libellum dare repudij ſi dimiſiſſet vxorem. Non. n. poterat ei ſcribi libellus niſi ab ipſis quem per hanc occaſionem ⁊ neceſſitatem venientem quodā modo in manꝰ ſuas bono cōſilio regerēt: atqꝫ inter ipm ⁊ vxoreꝫ pacifice agendo dilectionē concordiaqꝫ ſuaderent. ꝙ ſi tantum intercideret odiū vt extingui emendariqꝫ non poſſet: tunc vtiqꝫ ſcriberetur libellus: qꝛ fruſtra nō dimitteret: quam ſic odiſſet vt ad debitā coniugio charitatem nulla prudentium ſuaſione reuocareꝛ. propter ħ ſubditur. Quibꝰ re. ie. ait. Ad dur.

Margin notes: Qō perplexa. — Mos hebreorum.

coꝛ. ve. ſcri. vo. pꝛe. iſtud. Magna
n. duritia erat: q nec ꝑ libelli inter=
poſitionem: vbi diſſuadendi locus
iuſtis ⁊ pꝛudentibus tribuebať ſol=
ui vel flecti poſſet ad recipiendā vel
reuocandā ꝯiugij charitatē. Chry.
Vel dř. Ad du. coꝛ. veſtri: qꝛ ſi ani=
ma fuerit purgata deſiderijs ⁊ ira:
poſſibile eſt mulierē nequiſſimam
tolerare. Multiplicatis aūt in ani=
ma paſſionibꝰ ꝓdictis: multa mala
contingent circa odioſum cōnubiū.
ſic igiť ab incuſatione eoꝛum moy=
ſen eripit qui dederat legem: ⁊ totū
in eoꝛum caput cōuertit. Sed quia
graue erat qđ dictum eſt: ſtatim ad
antiquam legem ſermonez reducit
dicens. Ab ini. aūt crea. ma. ⁊ fe. fe
cit eos deus. Beda. Non ait maſcu
lum ⁊ feminas. qđ ex pꝛioꝛuz repu=
dio querebatur: ſed maſculum ⁊ fe
minā: vt vnius coniugis conſoꝛtio
necterentur. Chry. Si autez voluiſ=
ſet hanc quidē dimitti ⁊ alteram in
troduci: creaſſet plurimas mulie=
res. Nec ſolū homini deus mulie=
rem coniunxit: ſed ⁊ relinquere pa=
rentes pꝛecepit ⁊ mulieri adherere
vñ ſequitur. Et dixit. ſ. deus ꝑ adā.
Pꝛopter hoc re. ho. pa. ſu. ⁊ ma. ſu.
⁊ adhe. ad vxo. ſuā. Ex ipſo mō lo=
cutiōis inſeparabilitatē matrimo=
nij demonſtrās qꝛ dicit. Adherebit.
Beda. Et ſimiliter qꝛ dicit. adhere= *Vis verborum.*
bit ad vxoꝛem ſuam: nō ad vxoꝛes.
Seqť. Et er. duo in car. vna. Chry.
i. ex vna radice facti: in vnū coꝛpus
ꝯueniūt. Sequiť. Itaqꝫ iaz nō ſunt
duo: ſed vna ca. Beda. Pꝛimum igi
tur nuptiarū eſt ex duabꝰ vnā car=
nem fieri. Caſtitas iuncta ſpiritui:
vnus efficitur ſpiritus. Chry. Poſt
hec terribile faciens argumentum
non dixit: ne diuidatis: ſed cōcluſit.
Quos ergo deus cōiunxit: hō non
ſeparet. Augu. ꝯ̄ Fauſtuz. Ecce iu=
dei ex libꝛis moyſi cōuincuntur: nō
eſſe vxoꝛem dimittendā: qui ſm vo
luntatē legis moyſi arbitranť ſe fa
cere cum dimitterent. Similiter et
illud hinc cum ipſo xp̄o atteſtante
cognoſcimus deum feciſſe ⁊ coniun
xiſſe maſculū ⁊ feminam: qđ mani=
chei negando dānanť: nō iaz moyſi *Manicheoꝛuz error.*
libꝛis: ſed xp̄i euangelio reſiſtētes.
Beda. Qđ er. deus. ꝯ. vnam faciē=
do carnem viri ⁊ femine: hoc homo
nō poteſt ſeparare: ſed ſolus deus.
Homo ſeparat: qñ ꝓpter deſideriū
ſcđe vxoꝛis pꝛimā dimittimus. Deꝰ
ſeparat: qñ ex conſenſu pꝛopter ſer=
uitutez dei ſic habemus vxoꝛes: q̄ſi
non habentes. Chry. Si autez duo
quos deus coniunxit ſeparari non
debent: multo magis eccleſiā quaz
deus chꝛiſto coniunxit: ab eo nō cō
uenit ſeparare. Theophi. Qꝛ vero
ſcandalizabantur diſcipuli tanquā
ex pꝛedictis non plene eis fuerit ſa
tiſfactum pꝛopter hoc enim iteruz
interrogant. vnde ſequitur. Et ite.
in do. diſcipuli eius de eodem iter.
eum. Hiero. Secunda interrogatio
ab apoſtolis iterum dicta eſt: qꝛ de
eadem re de qua phariſei eum in=
terrogauerunt. id eſt de cōiugij ſta
tu ⁊ hoc pꝛopꝛie. Iterata enim ver=
bi ſnia: non faſtidium ſed eſuriez:
⁊ ſitiz pꝛeſtat. vnde qui me comedūt
adhuc eſurient: ⁊ qui me bibūt ad=
huc ſitient. Melliflua. n. ſapientie
eloquia guſtata: diligētibus multi
modū ſapoꝛē reddunt. vñ dñs itera
to diſcipulos inſtruit. nā ſequiť. Et
dixit illis. Quicunqꝫ dimi. vx. ſu. ⁊
al. du. adul. cō. ſu. ea. Chry. Adulte
rium vocat non cum ſua ſimul eſſe.
Non enim eſt ſua quaz accepit pꝛi
ma derelicta: ⁊ pꝛopter hoc cōmittit
adulterium ſuper eam. i. ſuper ſe=
cundam quaz introducit. Idez aūt
eſt ⁊ de muliere. vnde ſequitur. Et
ſi vxoꝛ di. virum ſuū: ⁊ alij nup. me=
chatur. Non enim alteri vt pꝛopꝛio
viro poteſt coniungi: ſi pꝛopꝛiū de=
relinquat. Et quidez lex pꝛohibuit
adulterium manifeſtum: ſed ſalua
toꝛ hoc non manifeſtum: neqꝫ ab oī
bus notum: nature tamen contra=
rium. Beda. In mattheo vero ſcri=
ptum eſt plenius. Quicunqꝫ dimiſe
rit vxoꝛem ſuam niſi ob foꝛnicatio=
nem. Una ergo ſolūmodo carnalis
eſt cauſa: foꝛnicatio. Una ſpiritua=

lis timor dei: vt vxor dimittatur: ſicut multi religionis cauſa feciſſe leguntur. Nulla aũt cauſa eſt dei lege perſcripta: vt viuente ea que relicta eſt alia adducatur. Chry. Qđ autez Matthe⁹ dicit phariſeis hec verba dixiſſe. Marcus vero diſcipulis. non eſt contrariuz: contingit enĩ hec his: ⁊ illis dicta eſſe.

¶ Et offerebãt illi pũulos: vt tangeret illos. diſcipuli aũt cõminabantur offerẽtib⁹. Quos cũ videret Jeſus: indigne tulit. Et ait illis. Sinite paruulos venire ad me: ⁊ ne prohibueritis eos. talium. n. eſt regnũ dei. Amen dico vobis: quiſquis nõ receperit regnũ dei velut pũul⁹ non intrabit in illud. Et cõplexans eos ⁊ imponens manus ſuper illos: bñdicebat eos.

¶ Theophi. Oſtenſa ſuperius neq̃tia phariſeorum chriſtuz tentantiũ: nunc oſtenditur multa fides turbarum: que tantum manuũ impoſitione putabãt xp̃z bñdicere paruulos quos illi offerebant. vñ dr̃. Et offe. illi paruu. vt tã. eos. Chry. Sed diſcipuli prohibebant offerentes propter xp̃i dignitatez. Et hoc eſt quod ſubdit. Diſci. aũt cõmi. offe. Saluator aũt erudiens diſcipulos ſapere moderata: ⁊ tumorẽ cõculcare mundanum: accipit pueros ⁊ eis pronũciat regnũ dei. vñ ſequitur. Et dixit illis. Sinite par. ve. ad me: ⁊ ne prohi. eos. Orige. Siquis ergo eorũ q̃ doctrinam eccleſiaſticam profitentur: videat aliquem offerentẽ quoſdam ſtultos mundi ⁊ ignobiles ⁊ infirmos: qui propter hoc appellati ſunt pueri ⁊ infantes: nõ prohibeat quaſi ſine iudicio facientem eum qui offert talem ſaluatori. Poſt hoc exhortatur diſcipulos ſuos iam viros conſtitutos condeſcendere vtilitatibus puerorum: vt fiant pueris quaſi pueri: vt pueros lucrẽt. Naz ⁊ ipſe cum in forma dei eſſet: humilians ſe factus eſt puer. vnde ſubdit. Talium eſt enim regnum dei. Chry. Etenim ab omnibus paſſionibus pura exiſtit anima pueri: ꝓpter hoc oportet vt hec ex voluntate operemur: que pueri habent per naturam. Theophi. Unde non dixit horum eſt regnum dei: ſed talium. ſ. habentium ⁊ ſtudio ⁊ labore innocentiam ⁊ ſimplicitatẽ quaz habent pueri ex natura. Puer eniz nõ odit neq̃ maliciose aliquid operatur: neq̃ verberatus a matre diſcedit. ſed ⁊ ſi euz vilibus induat veſtimentis: prefert ea regalibus indumentis: ſic ⁊ ille qui viuit ſm̃ virtutez eccleſie matris ſue nihil huic prehonorat: neq̃ etiam reginã multorum voluptatez. vnde ⁊ dominus ſubdit. Amen dico vobis. Quiſquis non recé. reg. dei velut paruu. non intrabit in illud. Beda. Jd eſt niſi talem habueritis innocentiaz ⁊ animi puritatem ſicut pauulus habet regnum celorum non poteritis intrare. *Innocẽtia pueris.* Aliter regnum dei. i. doctrinam euangelij: ſicut paruulus recipere iubemur: q̃ quomodo paruulus in diſcendo non contradicit doctoribus: neq̃ rationes ⁊ verba componit: eis reſiſtẽs: ſed fideliter ſuſcipit que docent: ⁊ cum metu obtemperat ⁊ diſcit: ita ⁊ nos obediendo ſimpliciter: ⁊ ſine vlla contradictione verbum domini ſuſcipere debemus. Sequitur. Et cõ. eos: ⁊ im. ma. ſuper il. bene. eos. Chry. Bene autem amplexatur eos ad benedictionem tanquã in proprium ſinum eleuans propitiatus facturã ſuam ab eo cadentem ab initio ⁊ diuiſaz. Jmponit autem paruulis manus: docens diuine virtutis operationẽ. Et quidem ſm̃ conſuetudinem aliorum manus imponit: ſed nõ ſm̃ cõſuetudinem operatur. Deus enim exiſtens humanum modum ſeruabat tanq̃ verus homo fact⁹. Beda. Complexus etiam benedixit paruulos: vt humiles ſpiritu ſua benedictione ⁊ gratia ⁊ dilectiõe dignos eſſe ſignificet.

¶ Et cũ egreſſus eẽ: in via ꝓ-
currens q̃dã genuflexo añ eũ:
rogabat eũ dicens. Magiſter
bone: q̃d faciam vt vitã eter-
nam percipiam? Ieſus aũt di-
xit ei. q̃d me dicis bonũ? Nemo
bonus niſi vnus deus. Prece-
pta noſti? Ne adulteres: ne oc-
cidas: ne fureris. ne falſuz teſti
moniũ dixeris ne fraudẽ fecerͣ
honora p̃rẽ tuũ ⁊ mrẽ. At ille
r̃ñdẽs ait illi. Magr̃. Hec oĩa
obſeruaui a iuuẽtute mea. Ie-
ſus aũt intuitus eũ: dilexit eũ:
⁊ dixit ei: vnũ tibi deeſt. Uade
quecũq; habes vẽde ⁊ da pau
peribus: ⁊ habebis theſauruz
in celo: ⁊ veni ſeq̃re me. Qui cõ
triſtatus in verbo: abijt merẽs.
Erat enim habẽs multas poſ
ſeſſiõẽs. Et circũſpiciẽs ieſus:
ait diſcipulis ſuis. Quam dif-
ficile qui pecunias habẽt in re
gnum dei introibunt. diſcipuli
autẽ obſtupeſcebant in verbis
ei⁹. At ieſus rurſus r̃ñdẽs ait
illis. Filioli: q̃ difficile eſt con-
fidentes in pecunijs in regnuz
dei itroire. Facilius eſt camel-
lum per foramen acus trãſire:
q̃ diuitem intrare in regnum
dei. Qui magis admirabãtur
dicentes ad ſemetipſos. Et q̃s
poteſt ſaluus fieri. Et intuens
illos ieſus ait. Apd̃ hoĩes ipoſ
ſibile eſt: ſ; nõ apud deuz. Oĩa
eñ poſſibilia ſunt apud deum.
¶ Beda. Audiuerat quidã a domi
no tantum eos qui paruuloꝝ volũt
eſſe ſimiles: dignos eſſe introitu re
gni celorũ: atq; iõ poſcit ſibi exponi
non parabolis: ſed aperte: quibus
operum meritis vitam eternam cõ
ſequi poſſit. vnde dicit. Et cũ egreſ
ſus eſſet in via procur. q̃. genu. ante
eum: roga. eum di. Ma. bo. q̃d fa.
vt vi. eter. pci. Theophi. Miror de
hoc iuuene qui omnibus alijs pro
infirmitatibus ad xp̃m accedenti-
bus: hic vite eterne poſſeſſionẽ po-
ſtulat cum maligna ſit paſſio aua-
ritie propter quã poſtmodũ contri-
ſtatus eſt. Chry. Quia ꝟo acceſſe-
rat ad xp̃m. tanq̃ homo ad hoiem
⁊ ad vnũ iudaicorũ doctorũ xp̃s tan
q̃ homo r̃ñdit eidem. vñ ſequitur.
Ieſus autem dixit ei. Quid me di.
bo. Nemo bo. niſi vnus deus. Hec
autem dicens non excludit hoĩes a
bonitate: ſed a comparatione boni
tatis diuine. Beda. Unus aũt deus
bonus: non p̃r ſolus intelligendus
eſt: ſed ⁊ filius q̃ dicit. Ego ſum pa
ſtor bonus: ſed ⁊ ſpiritusſanctus: q̃
dicitur. Pater de celis dabit ſpiritũ
bonum petentibus ſe. Ipſa. n. vna
⁊ indiuidua trinitas pater filius ⁊
ſpiritusſanctus: ſolus ⁊ vnus deus
bonus eſt. Non igit̃ dñs ſe bonum
negat: ſed eſſe deũ ſignificat: non ſe
magr̃m bonũ nõ eſſe: ſed magiſtrũ
abſq; deo nullum bonum eſſe teſta
tur. Theophi. Uoluit igitur dñs ꝑ
hec ꝟba mẽtẽ iuuenis facere altio-
rẽ: vt ipſuz cognoſceret tanq̃ deũ.
Sz ⁊ aliud q̃dẽ innuit in his ꝟbis:
vt qñ debes cõferre cum aliquo: nõ
adulãdo cũ eo ꝯferas: ſ; reſpicias
radicẽ bonitatis ⁊ fontẽ deum: ⁊ ei
preſtes honorẽ. Beda. Notandum
aũt q̃ iuſticia legis ſuo tp̃e cuſtodi
ta: nõ ſolũ bona terre: veruz ẽt ſuis
electoribus vitaz cõferebat. vñ dñs
de vita eterna querenti ꝯñr dixit.
Precepta noſti? Ne adulteres: ne
occi. Hec eſt enim puerilis innocen
tia q̃ nobis imitãda ꝓponitur: ſi re
gnum dei volumus itrare. vñ ſeq̃t
Et ille r̃ñdẽs ait. Magr̃ h̃ oĩa ob. a
iuuẽtute mea. Nõ eſt putãdus hõ
iſte vel voto tẽtãtis: vt q̃dã putaue
rũt: dñm iterrogaſſe: vel de ſua vita
eſſe mentitus: ſed ſimplr̃ vt vixerat
eſſe cõfeſſus: q̃d patet ex hoc quod
ſubditur. Ieſus autem intuitus eũ
dilexit eum: ⁊ dixit ei. Si aut men-

Chriſt⁹ doctor hebre⁹ reputat̃

Legis iuſticia oſtẽdit̃.

dacij ant ſimulationis noxa reus teneretur: nequaquam intuitus arcana cordis eius diligere diceretur ieſus. Orige. ſuper mat. In hoc.n. quod dilexit eum vel oſculatus eſt eū: videt affirmaſſe profeſſionē eius qui dixit ſe omnia iſta impleſſe. Intendēs enim mente in eum vidit hominem ex bona conſcia cōfitentē. Chry. Dignum tñ eſt inquirere qualiter hūc dilexit: qui eū non erat ſecuturus.

Queſtio pulchra

Eſt autem hoc dicere. quoniā quantum ad priora dignus erat amore: q legis ſunt obſeruans a iuuētute: circa finem vero neqꝫ diminutionē poris dilectionis conſecutus ē: ſicut neqꝫ perfectionem ſuſcepit. Et ſi.n. nō excelſerat menſuram: humanā xpi pfectionē nō ſequēs: nullo tñ crimine exiſtebat reus: iuxta poſſibilitatem hominis legē obſeruans: et in hac obſeruatione xps eum dilexit. Beda. Diligit enim dominus eos q mandata legis quāuis minora cuſtodiunt: ſed nihilominus q in lege minus fuerāt his qui perfecti eſſe deſiderant oſtendit: quia nō venit ſoluere legē ſꝫ adiplere. Unde ſeqtur. Et dixit ei. Unū tibi deeſt. Uade quecunqꝫ ha. vende et da pauperibus et ha. theſau. in celo. et veni et ſe. me. Quicūqꝫ eni perfectus eē voluerit debet vendere que hꝫ: non ex parte: ſicut ananias fecit et ſaphira: ſed totum. Theo. Et cū vendiderit dare paupib⁹: nō hiſtrionibus et luxurioſis. Chry. Bene autē nō fecit eterne vite mentionē ſꝫ theſauri dicens. Et habe. theſa. i celo. Qꝛ ei de pecunijs erat ſmo: et de abrenūciatione oīum: oñdit quod reddit plura his q pcepit relinquere: quanto mai⁹ eſt celū quam terra. Theo. Sed. qꝛ multi ſūt paupes nō hūiles: ſed ebrij aut aliquā aliā habentes maliciā: propter h dic: Et veni ſequere me. Beda. Sequitur. enim dominū qui imitator ei⁹ ē: et per veſtigia eius graditur: Sequit. Qui contriſtatus in verbo abijt merēs. Chry. Et cauſam triſticie ſubdit euangeliſta dicens. Erat.n. poſſeſſiones habens multas. Non eni eo dem mō afficiūtur q pauca habēt et q multa. Adiectio eni acquiſitarū diuitiarū maiorem flāmā cupiditatis accendit. Sequitur. Et circū. ieſus ait diſci. ſuis. Quā diffi. qui pecu. ha. in reg. dei introi. Theo. Non hoc dic quod diuitie male ſint: ſed habentes ipſas vt cuſtodiant. docet.n. non ipſas habere id eū retinere et cuſtodire: ſed eis in neceſſarijs vti: et in ſeruitio hois eſſe. Chry. Dixit aūt dominus diſcipulis pauperibus exiſtentibus et nihil poſſidentibus: inſtruēs eos inopiā non erubeſcere: et quaſi excuſando eis rñdēs pro eo quod nihil eos habere conceſſerat. Sequitur. Diſcipuli autē obſtu. i verbis ei⁹. Manifeſtum eſt eni quoniā inopes exiſtentes pro aliorū ſalute dolebant. Beda. Sed qꝛ inter pecunias habere et amare multa diſtantia eſt. vñ et ſalomon non ait. Qui hꝫ: ſed qui amat diuitias: fructū non capit ex eis. iō dominus obſtupeſcentib⁹ diſcipulis verba premiſſe ſnie exponit. vnde ſequitur. At ieſus rur. reſpondens ait illis. Filioli: quam difficile eſt confi. in pe. regnum introire?

Uſus pecuniarū quomodo licitus.

Ubi notandum ē quod nō ait quam ipoſſe eſt ſed quam difficile ē. qd.n. ipoſſe eſt omnino fieri nō poteſt. Quod difficile: cum labore poteſt. Chry. Uel dicens difficile oſtēdit eſſe impoſſibile: et non ſimpliciter ſed cum quadam intentione. et hoc oſtendit exemplo di. Facilius eſt came. per foramē acus tranſire quam diuitē intra. in regnū dei. Theo. Camelum ſiquidem oportet intelligere aut ipſum animal: aut funē illum groſſum quo naues magne vtuntur. Beda. Quō ergo vel in euangelio mattheus et ioſeph vel in veteri teſtō quamplurimi diuites intrauerunt in regnum dei niſi forte quia diuitias vel pro nihilo habere vel ex toto relinquere domino inſpirāte didicerūt? Altiore aūtem ſenſu facilius eſt chriſtum pati pro dilectoribus ſuis: quam dilectores ſeculi ad chriſtum poſſe conuerti. Cameli enim nomine ſe intelligi

Allegoria pulchra.

voluit: quia infirmitatis noſtre one
ra ſuſtulit. per acum autem ſigni
ficat punctiones id eſt. dolores in
paſſione ſuſceptos. Foramē ergo
acus dicit anguſtias paſſionis qua
ſciſſa noſtre quaſi veſtimenta natu
re quodā modo reſarcire dignatus
eſt. Sequitur. Qui mag. ad mira.
dice. ad lemetipſos. Et quis poteſt
ſaluus fieri? cum incōparabiliter
maior ſit turba pauperū que diui
tibꝰ ꝑdit; pōt ſaluari. itellexerūt tñ
cunctos qui diuitias amant etiā ſi
adipiſci nequeāt: in diuitijs nume
ro deputari. Sequitur. Et intuens
eos ieſus ait. Apud ho. impoſſi. eſt
ſed non apud deū. Qđ nō ita intelli
gendum eſt quaſi cupidi et ſuperbi
in regnum celorū ſint intraturi cū
cupiditate et ſupbia: ſed poſſibile
eſt deo vt a cupiditate et ſuperbia
ad charitatem et humilitatem con
uertantur. Chry. Jđ autem hoc opꝰ
dei eſſe dixit: vt oſtenderet ꝙ multa
opus eſt illi gr̄a qui ad hoc a deo
dirigitur. vnde mouſtratur ꝙ non
parua merces eſt diuitibus valen
tibus xp̄i philoſophiā ſeq̄. Theo.
Uel intelligēdū ē qđ dicit. Apud ho
mines ipoſe eſt: ſ; nō apud deū qꝛ
cum deum audimꝰ: hoc fit poſſibile
cum vero humana ſapimus: impoſ
ſibile. Sequitur. Omnia eni poſſi
bilia ſunt apud deum. Cū oia dic
entia ſubintelligas peccatum enī
non exiſtens. Eſt enim res abſq; eēn
tia et hypoſtaſi peccatum. Uel al'r.
Peccatum non virtutis ſed infirmi
tatis eſt et ideo peccatum ſicut et i
firmitas impoſſibile ē apud deum.
Sed nunquid deus facere poteſt vt
Peccatū nō ens — id quod factum eſt: non ſit factum?
Ad quod dī ꝙ deus eſt veritas. fa
cere autem quod factum eſt vt non
factum: falſum eſt. Qualiter ergo
veritas faciet falſum? Prius igitur
deſtruet propriam naturam: vt qui
dam dicunt. Nunquid poteſt deus
non eſſe deus? hoc enī ridiculū eſt.

¶ Et cepit ei petrꝰ dicere. Ec
ce nos dimiſimꝰ omnia: ⁊ ſe
cuti ſumus te. Reſpōdens Je
ſus ait: Amē dico vobis: nemo
eſt qui reliquerit domū aut fra
tres aut ſorores aut patrē aut
matrē aut filios aut agros pro
pter me ⁊ propter euangeliū:
q non accipiet centies tantum
nunc in tp̄e hoc domos ⁊ fr̄es ⁊
ſorores ⁊ mr̄es ⁊ filios ⁊ agros
cū perſecutionibus ⁊ in ſeculo
futuro vitam eternam. Multi
autem erunt primi nouiſſimi: ⁊
nouiſſimi primi.

¶ Glo. Quia iuuenis audito conſi
lio ſaluatoris de rerū dimiſſione tri
ſtis abſceſſerat. Diſcipuli aūt chri
ſti premiſſum conſiliū iam adim
pleuerāt: ſollicitare ceperūt de pre
mio: eſtimantes ſe magnum aliq̄d
feciſſe cū iuuenis qui p̄cepta legis
ipleuerat: hoc ſine triſticia nec au
dire potuerit. vñ petrus p ſe ⁊ alijs
dñm interrogat. Et hoc eſt qđ dici
tur. Et cepit ei petrus dicere. Ecce
nos dimiſimus oia: ⁊ ſecuti ſumus
te. Theo. Petrus ⁊ ſi pauca dimi
ſit: tamen hec omnia vocat. Nam ⁊
pauca habent vinculum paſſionis:
ita vt beatificetur ille qui pauca re
linquit. Beda. Et qꝛ non ſufficit tm̄
dimittere: iungit qđ perfectum eſt.
Et ſecuti ſumus te. Quaſi dicat. fe
cimus qđ iuſſiſti. Quid igitur da
bis nobis premij? Petro aūt de di
ſcipulis tm̄ interrogāte: dñs vniuer
ſalem rñſionē facit. Uñ ſequit̄. Re
ſpondens ieſus ait. Amen dico vo
bis: nemo eſt qui reliquerit domū
aut fratres. Hoc aūt dicēs: non in
nuit vt patres relinquamus: nō ad
iuuantes eos: neq; vt ab vxoribꝰ ſe
paremur: ſed nos inſtruit preferre — Intellectus duplex.
honorē dei ſecularibus rebꝰ. Chry.
Mihi aūt videt̄ ꝙ in hoc intēdebat
pſecutiones futuras occulte prenū
ciare: qꝛ futurū erat vt multi p̄res
ad pietatē filios inducerent: ⁊ vxo
res viros. Non autē differt dicere.
Propter nomen meum aut euange

lium. vt Marcus dicit aut ꝓpter re
gnū dei: vt ait. Lucas. Etenim no=
men xp̄i virtus euāgelij ē et regni.
Euangelium enim recipit in nomi
ne ieſu chriſti et regnum dei per
nomen ipſius cognoſcitur euenit.
Beda. Quidam autem ex occaſio=
ne huius ſententie qua dicitur.
Accipiet centies tantum nunc in tē
pore hoc: iudaicam mille annorum
fabulam poſt reſurrectionem iuſto
rum dogmatizāt quādo omnia que
propter deū dimiſimus multiplici
ſunt fenore reddenda: inſuper et vi
ta eterna donanda. Nec vidēt q̄ et
ſi in ceteris digna ſit promiſſio: in
vxoribꝰ tamē centenis iuxta alios
euangeliſtas appareat turpitudo:
preſertim cū dominꝰ in reſurrectiōe
nubendū non eſſe teſtetur. et ea q̄ ꝓ
pter ſe dimiſſa fuerint: recipienda
in hoc tempore cū perſecutionibus
aſſeueret: quas mille annis ſuis ab
eſſe affirmat. Chry. Et quidē igitur
centies tm̄ merces ſm̄ cōicationez
et non ſm̄ poſſeſſionē. h̄.n. adiple=
uit eis dominꝰ non corporaliter: ſʒ
alio quodā mō. Hier. Uxor. n. in do=
mo circa viri cibū negociat̄ et veſti
menta. Uide igitur h̄ et in apoſto=
lis. Mlte. n. mulieres ſollicite erāt
de eorum cibo et veſtimentis ⁊ mi=
Cura apoſtolorū notatur. niſtrabant eis. Similiter et patres
et matres plurimas apl'i habuerūt
ſcilicet eos q̄ ipſos diligebant: ſʒ et
petrus vnā reliquēs domū: poſtea
omni diſcipulorꝝ domos habebat.
Et maius ē: q2 cū perſecutionibus
hec oia poſſidebunt ſancti: ſi perſe=
cutionem ſint paſſi et anguſtiati. ꝓ
pter quod ſequit̄. Multi autē erunt
primi nouiſſimi et nouiſſimi primi.
Phariſei eni primi exiſtentes facti
ſūt nouiſſimi. Qui ṽo oia reliq̄rūt
et xp̄m ſecuti ſunt: fuerūt nouiſſimi
in ſeculo iſto per āguſtias et perſe
cutiones: ſed erunt primi per ſpem
q̄ eſt in deū. Beda. Pōt ſane hoc qđ
ait. Accipiet centies tantum. altius
intelligi. Centenarius quippe nu=
merus de leua tranſlatus in dexte
ram licet eandem inflexu digitorꝝ
videat̄ habere figurā q̄ habuerat
denarius in leua: tn̄ q̄titatis ma=
gnitudine ſurſū creſcit: q2. vz. oēs q̄
propter regnū dei temporalia ſpre=
uerunt: et in hac vita perſecutioni=
bus pleniſſima eiuſdem regni gau
diū fide certa deguſtant: atq; in ex
pectatiōe patrie celeſtis que ſigni=
ficatur in dextera omnium electorū
delectatione fruūtur. Uerū q2 mul
ti virtutum ſtudia non eadem qua
incipiunt intentione pietatis ꝯſū=
mant. mox ſubinfertur. Multi au=
tem erūt ⁊c̄. Quotidie. enim videmꝰ
multos in laico habitu conſtitutos
magis vite meritꝫ excellere: ⁊ alios
a prima etate ſpūali ſtudio feruē=
tes: ad extremū ocio torpēte laſſeſce
re: atq; inerti ſtultitia qđ ſpiritu ce
pere: carne conſummare.

¶ Erant autē i via aſcēdētes
hieroſolymā: ⁊ p̄cedebat illos
ieſus. Et ſtupebant: ⁊ ſequētes
timebant. Et aſſumēs iterum
duodecim cepit illis dicere q̄
eſſent euentura. Quia ecce a=
ſcendimus hieroſolymā: et filiꝰ
hominis tradetur principibus
ſacerdotum et ſcribis et ſenio=
ribus: et cōdēnabūt eū morte.
Et tradent eū gentibus. et illu
dent ei et conſpuent eū et fla=
gellabunt eū: et interficiēt euz
et tertia die reſurget.

¶ Beda. Meminerāt diſcipuli ſmo
nis quo dominꝰ ſe paſſurum multa
a ſummis ſacerdotibꝰ et ſcribis p̄=
dixerat: et ideo hieroſolymā tendē
tes ſtupebāt. Et h̄ ē qđ dicit̄. Erāt
autem in via aſcenden. hiero. ⁊ p̄ce.
illos ieſus. Theophi. vt oſtendat
q̄ ad paſſionem precurrit. et q̄
nō refugit mortē pro noſtra ſalute.
Et ſtupe. et ſequē. time. Beda. Ne
Uel ipſi cuʒ deo occiderentur: vel ſal
tem ille cuiꝰ vita et magiſterio gau
debant: inimicorum manibus occū
beret. Preuidens autem dominus
ex paſſione ſua diſcipulorū aios ꝝ

turbandos: eis et paſſionis penaſ
ꝛ.reſurrectionis ſue gloriam predi-
cit. vnde ſequitur. Et aſſumens ite-
rum .xij. cepit illis dicere q̄ ei eēnt
ventura. Theo. Ut ſcilicet diſcipulo
rus corda confirmaret: vt cum hec p̄
audirent leuius poſtmodum ſuſti-
nerēt: et in repētinis non formida-
rent: et etiā vt oſtenderet ꝙ volunta
rie pateretur. Qui enim p̄noſcit et
poteſt fugere et non fugit: manife-
ſtum eſt ꝙ voluntarie ſeipſum paſ
ſionibus tradit. Seorſum autem
aſſumit diſcipulos: nanqꝫ conue-
niens erat paſſionis myſterium p-
pinquioribus ſibi reuclare. Chry.
Commemorat autem ſingula que
paſſurus erat ne ſi aliquid preter-
miſſū remaneret: cernētes poſtmo-
dum illud ſubito turbarētur. vnde
ſubdit. Q: ecce aſcendimꝰ hieroſo
lymam. Glo. Ad quē ſcꝫ ꝑtinet pa-
ti non poteſt. Tradetur. ſ. a iuda
princi. ſacer. et ſcri. et ſenioribus: et
ꝯdem. eū morte iudicantes eum reē
reum mortis. Et tradent eum gen-
tibꝰ. ſ. pylato gentili. Et illudent ei
milites eius. Et conſpuent eum et
flagellabunt eū ꝛ interfi. eū. Chry.
Ut autem cum fuerint contriſtati
propter paſſionē et mortē: tunc ꝛ re
ſurrectionem expectent: ſubdit. Et
tertia die reſurget. Cum enim triſti
tias et opprobria que contigerunt
non occultauerit: conueniens erat
vt ei et de reliquis crederent.

Predictio paſſionis.

¶ Et accedunt ad eū iacobus
et ioannes filij zebedei dicen-
tes: Magiſter volumꝰ vt q̄ð cū
qꝫ petierimꝰ facias nobis: At
ille dixit eis: Quid vultis vt fa
ciā vobis? Et dixerunt: Da no
bis vt vnꝰ ad dexterā tuā: ꝛ altꝰ
ad ſiniſtrā tuā ſedeamꝰ in glo-
ria tua. Jeſus autem dixit eis:
neſcitis quid petatis: Poteſtis
bibere calicem quē ego bibo:
aut baptiſmo q̊ ego baptizor
baptizari? At illi dixerunt ei
Poſſumꝰ. Jeſus āt ait eis: Ca-
licē quidem quē ego bibo bibe
tis: ꝛ baptiſmo quo ego bapti
zor baptizamini: ſedere aūt ad
dexteram meam vel ad ſiniſtrā
non eſt meum dare vobis: ſed
quibus paratum eſt.

¶ Chry. Audiētes diſcipuli chriſtū
frequenter de ſuo regno loquentē
putabant ꝙ hoc regnum poſt eius
mortem non eſſet: ꝛ ideo nunc p̄nun
ciata xp̄i morte: acceſſerunt ad eū
vt honoribus regni ſtatī fierent di
gni. vnde dicitur. Et acce. ad eū ia.
ꝛ io. fi. ze. di.: Magiſter vo. vt quod
cunqꝫ pe. fa. nobis. Erubeſcentes
enim ꝙ aliquid humanū paſſi erāt
acceſſerunt ad chriſtum ſeorſum eū
a diſcipulis aſſumentes. Saluator
vero non ignorans quid petere de-
bebant: ſed ad reſpondendum eos
inducens interrogationem ſubiun
git. At ille dixit eis. Quid vultis vt
faciam vobis? Theophi. Credebāt
autē predicti diſcipuli ꝙ ꝓpter hoc
hieroſolymam aſcenderet vt regna
ret: ꝛ poſtmodum pateretur: que ſe
paſſurū predixerat: ꝛ hoc cogitan-
tes dexteram ꝛ ſiniſtrā ſedem appe
tebant. vn̄ ſeq̄t. Et dixerūt. Da no-
bis vt vnus ad dexterā: ꝛ aliꝰ ad ſi-
niſtrā ſedeat in gl̄ia tua. Augu. de
cō. euā. Hoc ab eis nō p eos ipſos:
ſꝫ ꝑ matrē dictū eē matheꝰ exp̄ſſit:
cū illa eorū volūtatem attuliſſet ad
dn̄m. vn̄ magis ipſos q̄ꝫ illam dixiſ-
ſe: q̄ð dictum eſt Marcus breuiter
intimauit. Chry. Uel ꝯueniēter dici
pōt vtrūqꝫ factū eē. Uidentes em̄ ſe
pre alijs honoratos: p̄dictā petitio-
nē ſe ꝯſeq̄ eſtimabāt: ꝛ vt faciliꝰ pe
titionē obtinerēt: mrē aſſumpſerūt
vt cū hac ſimul xp̄ꝫ p̄carent. Aug. ď
cō. euā. Denīqꝫ dominus etiā ſm
Marcum ꝛ ſm Mattheum ipſis po
tius q̄ꝫ matri reſpondit. Naꝫ ſequi
tur. Jeſus autē dixit eis. Neſcitis
quid pe. Theophi. Quaſi. d. Non
eſt hoc q̄ð creditis q ſim tēporaliter
in hieruſalē regnaturus: ſꝫ oīa hec

Opinio apl'orum ď regno chriſti.

Conſenſus euāgelicus.

que.ſ.ad regnū meū pertinent ſu=
pra intellectū ſunt. Etem̄ ſedere a
dextris meis tā magnū q̄d eſt: vt
excellat ordines angelorꝝ. Beda vł
neſciūt q̄d petant: qui ſedē glorie a
dn̄o quā nondū merebant inqui=
runt. Chry. Uel dicit neſcitis q̄d pe
tatis. ac ſi diceret. Uos de honore
loquimini. ego ꝟo de agonibus et
ſudoribus diſputo. Nō em̄ eſt hic
premiorū tp̄s: ſed occiſionis: prelio
rum ꝛ periculorū. vñ ſubdit. Pote
ſtis bibere ca. quē ego bi. aut ba. q̄
ego bapti. baptizari? Per modum
interrogatiōis attrahit eos: vt ex
cōicatione que eſt ad ip̄m auidio=
res fierent. Theo. Calicē autem et
baptiſmum crucem nomina: cali=
cem quidē tanq̄ȝ potū dulciter ab
ipſo ſuſcepiū. baptiſmū ꝟo tanq̄ȝ
emundationē noſtrorꝝ facientem
peccatorū. Qui nō intelligentes qđ
dixerat. rñderūt. vñ ſequit̄r. At illi
dixerūt. Poſſumus. Credebāt em̄
ꝙ de calice ſenſibili et baptiſmo q̄
iudei baptizari ſolebant lauantes
ſcȝ ſe anteq̄ȝ comederent loquerent̄.
Chry. Reſponderunt autem tam
prompte expectantes in eo qđ pe=
tierūt exaudiri. Sequitur. Jeſus
autē ait eis. Calicē quidē quē ego
bibo bi. ꝛ bapti. quo ego bapti. ba
ptizabimini. i. martyrio digni eritis
Questō vtilis. ꝛ patiemini ſicut ꝛ ego. Beda. Que
ritur autē quō calicē martyrij iaco
bus ꝛ ioannes biberūt: aut quō ba
ptiſmo dn̄i fuerunt baptizati: cum
ſcriptura narret iacobū tm̄ apl'm
ab herode capite truncatū. Joan=
nes autē ꝓpria morte finiuit vitā.
Sed ſi legamus eccleſiaſticas hy=
ſtorias in quib⁹ fert̄ ꝙ et ipſe pro=
pter martyriū in feruentis olei do
lium miſſus ſit: ſtatimq̄ȝ relegatus
in pathmos inſula: ſic videbimus
martyriū aio non defuiſſe: ꝛ bibiſ=
ſe ioannē calicē cōfeſſionis: quē ꝛ
tres pueri in camino ignis bibe=
runt: lȝ perſecutor nō fuderit ſan=
Questō guinē. Sequitur. Sedere autē ad
duplex de. me. vel ad ſi. non eſt me. da. vo.
mouet. ſed quibus paratū eſt. Chry. Ubi
duo querūtur. vnū eſt ſi paratum
eſt alicui ſedere a dextris eius. Al
terū aūt: ſi oim dn̄s his qb⁹ para=
tum eſt ptātem tribuēdi nō hȝ. Ad
primum ergo dicimus ꝙ nullus a
dextris neq̄ȝ a ſiniſtris ſedet in=
uius em̄ eſt omni creature thron⁹
ille. Quomodo ergo dixit. Sedere
ad dexterā meā vel ad ſiniſtrā nō
eſt meū dare vobis: quaſi quibuſ=
dam ſeſſuris? Ad ſuſpitionē qui=
dem interrogantiū rn̄dit eorū in=
tentioni condeſcendēs. neq̄ȝ em̄ no
uerant illum thronū excelſum ꝛ ca=
thedrā que eſt a dextris prīs: ſed
vnū ſolū petebāt. ſ. potiri primatu
ꝛ alijs preeſſe. Quidā em̄ audiue=
rant dictū de apoſtolis: ꝙ ſup. xij.
thronos eſſent ſeſſuri: q̄d eſſet qđ
dictum eſt ignorantes: inter cete=
ros petierūt primatū. Ad ſcōm di=
cendum eſt ꝙ tale donū ptātem fi=
lij dei non tranſcendit: ſed quod in
mattheo dicit̄. Paratū eſt a patre
meo. idē eſt ac ſi diceret: a me. vn=
de ꝛ marcus non dixit hic: a patre
meo. Quod ergo hic xp̄s dicit tale
eſt. Moriemini inq̄ȝ ꝓpter me: non
tamē hoc ſufficit ad hoc ꝙ vos pri
mum ordinē obtineatis. Si em̄ ali
quis alius cum martyrio venerit:
oēm aliā virtutē poſſidens: multa
vobis maiora poſſidebit. his enim
paratur primatus qui per opera
poſſunt fieri primi. Sic igitur dn̄s
ſua reſpōſione eos inſtruxit vt nō
vane ꝛ inaniter pro primatib⁹ mo=
leſtent̄. ſimul aūt ꝛ eos noluit con=
triſtari. Beda. Uel nō eſt meū vo=
bis dare. i. ſuperbis. hoc enim ad=
huc erāt. Alijs paratū ē: ꝛ vos alij
eſtote. i. hūiles: et vobis paratū ē.

**Et audiētes decem indignati
ſunt de iacobo et ioanne. Je=
ſus autē vocans eos. ait illis.
Scitis qꝛ hi q̄ vident̄ principa
ri gētib⁹ dominant̄ eis: ꝛ prin
cipes eorꝝ ptātem hñt ipſorꝝ.
Non ita eſt autē in vobis. ſed
quicunq̄ȝ voluerit fieri maior**

erit veſter miniſter. Et q̃cũq̨ voluerit in vobis primus eſſe: erit oim̃ ſeruus. Nã ⁊ fili⁹ hois nõ venit vt miniſtraret̃ ei: ſed vt miniſtraret: et daret animã ſuã redemptionẽ pro multis.

¶ Theo. Cũ reliqui apl'i vidẽt iacobum ⁊ ioannẽ honorẽ petere: patienter ferre non pñt. vñ dr̃. Et audiẽ. decẽ indignati ſunt de iacobo ⁊ ioanne. Patiẽtes em̃ hũana inuidia mouebant̃: ſed tũc primo indignati ſũt: cũ viderũt ipos a dño nõ ſuſceptos. nõ ãt pus idignabãt̃: q: videbãt ipos alijs p̃honorari. tũc igit̃ ſic iperfecte ſe hebãt api: ſed poſtea in p̃matib⁹ ſibi cedebãt ad inuicẽ. xp̃s ãt eos ſanat. p̃mo q̃dẽ ad eoꝝ ꝯſolationẽ eos iuxta ſe adducẽdo: ⁊ h̃ ſigt̃ur cũ dr̃. Jeſus aũt vo. eos. dei de demõſtrãdo q̃ vſurpare honorẽ et deſiderare primatum gẽtiliũ ẽ. vñ ſequit̃. Ait illis. Sci. q: hi q̃ vi. p̃n. gẽ. do. eis: ⁊ p̃n. eo. po. ha. ipſoꝝ. Gentiliũ p̃ncipes tyrãnice et dñabilr ad p̃ncipatũ ſe ingerũt. Sequit̃. Nõ ita ẽ aũt i vobis. Bed. In q̃ docet eũ maiorẽ eẽ qui minor fuerit. ⁊ illũ dñm fieri q̃ oim̃ ſeruus ſit: fruſtra igit̃ aut illi immoderata q̃ſierãt: aut iſti dolẽt ſup̱ maioꝝ deſiderio: cũ ad ſummitatẽ v̓tutũ nõ potẽtia ſed hũilitate veniat̃. Deinde p̱ponit exẽplũ vt ſi dicta puipẽderẽt: erubeſcerẽt ad opa. ⁊ dicit. Nã ⁊ fili⁹ ho. nõ ve. vt mini. ei: ſed vt mini. et da. ani. ſuã redẽ. p̱ multis. Theo. Qđ mai⁹ eit q̃ miniſtrare. Cũ ei aliq̃s p̱ eo cui miniſtrat morit̃: quid iſto põt eſſe maius ⁊ mirabili⁹? ſ; tñ iſta miniſtratio ⁊ hũilitatis deſcenſus: glia ei⁹ erat ⁊ oim̃. Ante em̃ q̃ hõ fieret ſolũ ab angelis not⁹ eſt. Cũ aũt factus eſt hõ ⁊ crucifix⁹ eſt: nõ tm̃ ipẽ gliam h; ſe d ⁊ alios in participatione ſue glie ſuſcepit: ⁊ dñatus ẽ per fidẽ orbi terre. Beda. Non autem dixit animã ſuã redemptionẽ dare pro omnibus: ſed pro multis id eſt qui credere voluerint.

Indignatio int̃ apoſtolos.

¶ Et veniũt hierico. Et p̱ficiſcẽte eo de hierico ⁊ diſcipulis ei⁹ ⁊ plurima multitudine: fili⁹ thimei barthime⁹ cecus ſedebat iuxta viã mendicãs. Qui cũ audiſſet q: ieſus nazaren⁹ eſt: cepit clamare ⁊ dicere. Jeſu fili dauid miſerere mei. Et cõminabant̃ illi multi vt taceret. At ille multo magis clamabat. fili dauid miſere mei. Et ſtans ieſus precepit illum vocari. Et vocant cecũ: dicentes ei. Anime quior eſto: ſurge vocat te. Qui p̱iecto veſtimẽto ſuo: exiliens venit ad eũ. Et rñdẽs ieſus dixit illi. Quid tibi vis faciã? Cecus autẽ dixit ei. Raboni vt videã. Jeſus autem ait illi. Uade. Fides tua te ſaluũ fecit. Et ꝯfeſtim vidit ⁊ ſequebatur eum in via.

¶ Hiero. Paſſioni dñi appropinquãti ciuitatis nomẽ rñdet. dr̃ em̃. Et veniũt hierico. Hierico luna ſiue anathema interpretat̃. Defect⁹ aũt carnis xp̃i preparatio eſt hieruſalẽ celeſtis. Sequit̃. Et p̱fi. eo de hie. ⁊ di. eius ⁊ plu. multi. fi. thi. barthi. ce. ſede. iuxta viam men. Beda. Matthe⁹ duos iuxta viã ſedentes ⁊ ad dñm clamantes: cecos dicit eſſe illuminatos. Lucas autẽ cũ appropinq̃ret hierico pari ordine illumiatũ ab eo cecũ eẽ p̱hibet: vbi nemo ſaltẽ ſapiẽs putet euãgeliſtas ſibimet ꝯ̃tra ſcribere: ſ; aliũ pleni⁹ ſcribere q̃ alt̃ omiſit. Jntelligẽdũ ẽ g̃ vnũ eoꝝ fuiſſe potiſſimũ: qđ ex h̃ apparet: ⁊ q̃ nomẽ ei⁹ ⁊ nomen patris ei⁹ marcus cõmemorauit. Aug. de con. euã. Hinc eſt g̃ q̃ ipm ſolũ voluit cõmemorare marcus: cui⁹ illumiatio tã clarã famã huic miraculo cõparauit q̃ erat nota calamitas. lucas vero q̃uis oio eodẽ mõ factũ: tñ in alio ceco

Conſenſus euãgelicus

intelligendus eſt par cōmemora=
re miraculum: et eiuſdē miraculi
parē modū ſeqꝫ. Qui cū audiſſet
ꝙ ieſus naza. eſt: ce. cla. ⁊ di. Je. fi.
da. miſe. mei. Chry. Filiū dauid vo
cat cecus dn̄m pretereuntis turbe
laudē audiēs: ac pphaꝝ expecta=
tione cōpleta certificatus. Sequitur.
Et cōmi. il. mul. vt taceret. Orige.
Tanꝗ̄ ſi dicat. Qui primi credide=
rāt increpabāt eū clamantē Filie
dauid: vt taceret ⁊ non appellaret
eū ꝯtēptibili nomine: ſed dīcret. fili
dei miſerere mei. illi autem nō de=
ſtitit. vñ ſequitur. Jlle aūt ma. cla. fi.
da. mi. mei. Cuius clamorē dn̄s ex
audiuit. vñ ſequitur. Et ſtans ieſus
prec. illū vocari. Uide aūt ꝙ infe
rior eſt ſecus de quo lucas loquitur.
nā nec ieſus eum vocauit vt mat=
theus dicit: nec iuſſit eū vocari vt
hic dr: ſed iuſſit eum ad ſe adduci:
quaſi nō potentē p ſe venire. Jſte
aūt ſecus ad imperiū dn̄i vocatur.
vñ ſequitur. Et vocant eū dicētes ei.
Aiequior eſto: ſurge vocat te. Jlle
aūt abijciens veſtimentū venit ad
eū. Sequitur. Qui proiecto veſti. ſuo
venit ad eū. Forte veſtimentū ceci
⁊ mēdicantis velamentū intelligit
cecitatis ⁊ mēdicitatis quo fuerat
circūdatus. qđ abijciēs venit ad ie
ſum quē appropinquantē dn̄s in=
terrogat. vñ ſequitur. Et rn̄dens ie=
ſus ait illi. Quid tibi vis faciam?
Beda. Nunqđ q̄ lumē reddere po
terat: q̄d vellet cec⁹ ignorabat? Ad
hoc ergo requirit vt petatur: ad hoc re=
quirit vt cor ad orōnē excitet. Chr.
Uel q̄rit: ne. ſ. eſtimaret ꝙ aliđ vo=
lenti accipere aliud daret. Etenim
cōſuetudo erat eius voluntatē cu=
randoꝝ vniuerſis facere manife=
ſtā ⁊ tūc medelā inducere: vt alios
duceret in zelū: ⁊ vt oñderet eū qui
curandus erat grē dono digne po=
tiri. Sequitur. Cecus aūt dixit ei. Ra
boni vt videā. Beda. Paruipēdit
eñ extra lucē cecus aliq̄d querere
qr etſi habere cecus q̄đlibet pōt: ſi=
ne luce nō pōt videre qđ hꝫ. Hiero.
Conſiderās aūt ieſus pmptā volū
tatem cōplexione deſiderij remu=
nerat. Orige. ſup Matt. Dignius
autē eſt dicere Raboni: vel ſicut in
alijs dr dn̄e: ꝗ̄ fili dauid vnde pro= Xp̄s rabboni.
pter illud qđ dixit: fili dauid: non
preſtitit ei ſanitatē: ſed ppter hoc
qđ dicit: Raboni. vñ ſequitur. Jeſus
autē dixit ei. Uade fides tua ſaluū
te fecit. Et cōfeſtim vidit: ⁊ ſeque=
batur eū in via. Theo. Gratia eñ
eſt aīa ceci in eo ꝙ ſanus effectus
ieſum non reliquit: ſed ſecutus eſt
eū. Beda. Myſtice aūt hierico que
interpretari dr luna: defectum no=
ſtre mutabilitatis deſignat. appro
pinquans dominus hierico lumen
ceco reddidit: quia veniens in car=
ne ⁊ paſſioni appropinquans: mul
tos ad fidem adduxit. Non enim
primis incarnationis ſue tempo=
ribus: ſed paucis anteꝗ̄ pateretur
annis: myſteriū verbi mundo ex=
hibuit. Hiero. Cecitas etiā ex par=
te facta [illegible] illuſtratur in fine q̄n
eis mitti[illegible] eliā prophetā. Beda.
Qđ autem appropinquans hieri=
co vnū illuminauit: ac proficiſcēs
de hierico duos: hoc intimauit ꝙ
ante paſſionem ſuam vni tm̄ po=
pulo iudeorum predicauit: poſt re
ſurrectionē vero atꝗ̄ aſcenſionem
ſuā per apoſtolos ⁊ iudeos ⁊ gen= Paſſionis allegoria.
tibus diuinitatis et humanitatis
ſue archana patefecit. ꝙ vero Mar
cus vnum illuminatum ſcribit ad
gentium ſalutem reſpicit: vt eoꝝ
quos inſtruebat ad fidē ſaluatio=
ni figura cōgrueret. Mattheus vero
qui credentibus ex hebreis ſuum
ſcribebat euangeliū: qđ in gentiū
quoꝗ̄ notitiam erat peruenturū:
recte duos dicit illuminatos vt ad
vtrūꝗ̄ populū fidei gratiā pertine
re doceret. Proficiſcente igitur dn̄o
⁊ diſcipulis eius ⁊ plurima multi=
tudine de hierico: cecus ſedebat
iuxta viam mendicans: qui aſcen=
dente ad celos domino ⁊ multis fi=
delium ſequētibus: immo cunctis
ab initio mundi electis: vna cum
illo ianuā regni celeſtis ingredien
tibus: mox gētium populus cepit

ſue illuminationis ſpem habere: qui manducat iuxta viam ſedens: quia necdum iter veritatis ingrediens ad hoc peruenire contendit. Hiero. Populus etiã iudeorũ qui ſcripturã ꝯſeruat nec cõplet. iuxta viam mẽdicãs eſurit. Clamat autem. Fili dauid miſerere mei. qꝛ ꝑ merita patriarcharũ iudaicus populus illuminatᷓ. Cõminantᷓ autẽ ei multi vt taceat: quia peccata et demonia cõpeſcunt clamorem pauperis: ſed ille magis clamabat: qꝛ ingraueſcente bello: manus ad lapidem adiutorij: hoc eſt ieſum nazarenũ cum clamore leuãde ſunt. Beda. Populus etiã gentiũ agnita fama nois xp̃i: ꝑticeps eius fieri querebat: cui cõtradicebãt multi primo iudei: deinde etiã gẽtiles ne illuminãdus mundus xp̃m inuocaret. nec tñ impugnantiũ furor eos qui ad vitã erant preordinati valebat ſalutẽ priuare. Clamantẽ autẽ cecũ tranſiens audiuit: quia per humanitatẽ ſuã miſertus eſt: qui per diuinitatis potentiã mentis noſtre tenebras excluſit. ꝙ em̃ ꝓpter nos natus ⁊ paſſus eſt ieſus quaſi tranſijt: qꝛ hec actio temporalis eſt. Stare autẽ dei eſt immutabiliter cuncta diſponere. Clamãtem autẽ cecũ dñs vocat: cum populo gẽtium per predicatores verbum fidei mittit qui vocãtes cecũ equiorẽ eſſe ⁊ ſurgere atqꝫ ad dominũ venire precipiunt cum predicãdo indoctis ſpem eos ſalutis habere ac de corpore vitiorũ erigi atqꝫ ad virtutum ſtudia ſe accingere iubẽt proiecto aũt veſtimẽto exilit qui abiectis mundi retinaculis expedito mentis greſſu: ad largitorẽ eterne lucis ꝓperat. Hiero. Uenit etiã iudaicus populus exiliẽs. nudus veteri homine vt hinulus ſaliens ſuper mõtes: qꝛ ſenitiẽ deponens ipatriarchas ꝓphas apl̃os in altis conſiderans ad ſuperna ſe extendit. Qđ conueniẽs aũt eſt ordo ſalutis: audiuimus primo per prophetas: deinde clamamus per fidem: poſtea vocamur per apoſtolos: ſurgim⁹: per pniam: exuimur per baptiſmũ: interrogamur ꝑ voluntatẽ. Cecus aũt interrogat⁹ hoc requirit: vt videat voluntatẽ dñi. Beda. Imitemur ergo ⁊ nos eũ: nõ diuitias: nõ terrena bona: nõ honores a dño: ſed lucẽ q̃ram⁹ quã videre cũ ſolis ãgelis poſſum⁹: ad quã via fides eſt. Uñ et ceco rñdetᷓ. Fides tua te ſaluũ fecit. Uidet ãt. ⁊ ſequitᷓ: q̇ bonũ qđ intelligit opatᷓ. Ieſum em̃ ſequitᷓ: q̇ bonũ qđ itelligit opatᷓ: q̇ imitatᷓ: q̇ ꝓſperari in h̄ mũdo noluit: opprobria ac irriſiones tolerauit. Et qꝛ reꝝ corꝑaliũ delectatione a gaudio interno cecidimus: cũ q̃ amaritudie illic redeatᷓ oñdit. Theo. Dicit aũt ꝙ ſecut⁹ eſt dñm i via. ſ. in hac vita: qꝛ poſt hãc excludunt oẽs q̇ hic eũ nõ ſequuntᷓ ab operando mãdata eius. Hier. Uel via ita eſt que dixit. Ego ſum via veritas et vita. Hec eſt via anguſta que ducit ad ardua hieroſolyme et bethanie ad montem oliuarum qui eſt mons luminis et conſolationis. Capi. xi.

ET cũ appropiquarẽt hieroſolyme ⁊ bethanie ad montem oliuaꝝ mittit duos ex diſcipulis ſuis: et ait illis. Ite in caſtellũ qđ contra vos eſt: ⁊ ſtatim introeuntes illuc inuenietis pullũ ligatũ ſuper quẽ nemo adhuc hominũ ſedit. Soluite illum: ⁊ adducite. Et ſiquis vobis dixerit: qđ facitis? dicite qꝛ dño neceſſari⁹ eſt: et ꝯtinuo illũ dimittet huc. Et abeũtes inuenerũt pullũ ligatum ante ianuam foris in biuio: et ſoluunt eum. Et quidam de illic ſtantibus dicebãt illis. Quid facitis ſoluẽtes pullum? Qui dixerunt eis: ſicut preceperat

illis ieſus: ⁊ dimiſerũt eis. Et
duxerunt pullum ad ieſum et
īponunt illi veſtimẽta ſua: ⁊ ſe
dit ſup eum. Multi aũt veſtī
mẽta ſua ſtrauerũt in via: alij
aũt frõdes cedebant de arbori
bus ⁊ ſternebãt in via Et qui
preibãt ⁊ q̄ ſeq̄bant clamabãt
dicentes. Oſanna: benedictus
qui venit in noīe dñi: bñdictuꝫ
quod venit regnuꝫ patris nr̄i
dauid: oſanna in excelſis.

¶ Chry. Poſtq̄ dñs ſue ṽtutis ſuf
ficientem experientiã dederat. ⁊ crux
inſtabat in ianuis: oīa cum iaꝫ ma
iori agit charitate q̄ aduerſarios ī
flãmatura erant ideo q̄uis multo
tiens ꝑus aſcenderit hieroſolymã
nũq̄ tñ cum tanta excellentia ſicut
modo. Theo. Ut ſi velint vale ãt glo
riam eius agnoſcere: ⁊ per prophe
tias de eo cõpletas ſcirent q̄ eſt ve
rus deus. Si vero noluerint maiꝰ
fieret eis iudicium: q2 tot claris mi
raculis nõ crediderunt huius igit
aduentus claritatẽ euãgeliſta de
ſcribens dicit. Et cũ appro. hiero. ⁊
betha. ad mon. oli. mittit duos ex
diſci. ſuis. Beda. Bethania villula
eſt ſiue ciuitas in latere montis
oliueti. vbi lazarus eſt ſuſcitatus a
mortuis. Quõ autẽ diſcipulos mi
ſerit ⁊ ad quid. oſtendit ſubdẽs. Et
ait illis. Ite in caſtellum qđ eſt cõ
tra vos. Theo. Cõſidera vero q̄ta
dñs diſcipulis ꝑdixerit. ſ. q̄ inueni
rent pullum. vñ ſequit. Et ſtatim
introeuntes illic inuenietis pullũ
ligatũ ſup quẽ nemo adhuc holuꝫ
ſedit: ſoluite illũ ⁊ adducite. ⁊ q̄ im
pedirentur ab accipiendo. vñ ſeq̄t.
Et ſi quis vobis dixerit: quid faci
tis? dicite q2 dño neceſſarius eſt et
q̄ hoc dctõ ꝑmitterẽt accipere. Uñ
ſequitur. Et continuo illũ dimittet
huc. Et ſicut dñs ꝑdixerat: ita im
pletur. Uñ ſequit. Et abeũtes inue
nerũt pullũ ligatũ añ ianuã foris ī
biuio: ⁊ ſoluũt eũ. Au. De cõ. euã.

Mattheus aſinã dicit: ⁊ pullũ: cete
ri aũt de aſina tacent. vbi ḡ vtrũq̄ — Cõſenſ euãgeli ſtarũ.
factũ põt intelligi: nulla repugnã
tia eſt nec ſi alius vnũ: aliꝰ aliũ cõ
memoraret: q̄to minus moueri o
portet ſi aliꝰ vnũ: aliꝰ vtrũq̄ cõme
moraret. Seq̄t. Et q̄dã de illic ſtan
tibus dicebant illis. Quid facitis
ſoluentes pullũ? Qui dixerũt eis:
ſicut p̄ceperat illis ieſus: ⁊ dimiſe
rũt eis. ſ. pullũ. Theo. Nõ aũt hoc
ꝑmitterẽt: niſi diuina virtus eis iu
cũberet cogẽs illos p̄ſertiꝫ q2 rura
les exñtes ⁊ coloni ꝑmiſerũt pullũ
auferre. Sequit. Et duxerũt pullũ
ad ieſum: ⁊ imponũt illi veſtimẽta
ſua ⁊ ſedit ſup eũ. Chry. Nõ quideꝫ
q̄ ex neceſſitate a mõte oliueti vſq̄
hieruſalẽ ſup pullũ ire dñm oporte
bat: cũ iudeã ⁊ oẽm galileã pedeſꝭ
ambulauerat: ſed ſignum erat qđ
fiebat. Seq̄tur. Multi aũt veſtimẽ
ta ſua ſtrauerũt in via. Hiero. Sub
pedibꝰ pulli aſine. Alij aũt frõ. ce
de. de arbo. ⁊ ſterne. in via. Magis
aũt ad ornatũ ⁊ ad ſacramentũ per
tinet: q̄ ad neceſſitatem. Seq̄t. Et
q̄ p̄i. ⁊ q̄ ſeq̄. clama. di. Oſanna: bñ.
qui ve. ī no. dñi. Multitudo em̄ do
nec corrupta nõ fuit cognouit q̄ cõ
gruũ erat ꝓpt qđ honorificauit ie
ſum vnuſq̄ſq̄ ſm propriã ṽtutem
vñ laudantes ipm: hymnũ leuiticũ
aſſumpſerunt dicẽtes. Oſanna qđ
ſm q̄ſdã idẽ eſt qđ ſaluũ me fac: ſm
ṽo quoſdã idẽ qđ hymnꝰ. Eſtimo
aũt ꝑmũ eſſe verius: nã ī cẽteſimo — Oſãna iterpretatio.
decimoſeptimo pſalmo habet. O
dñe ſaluum me fac: qđ in hebraico
ſcriptuꝫ eſt. Oſanna. Bed. Eſt aũt
oſanna ṽbũ hebraicũ cõpoſituꝫ ex
duobus corrupto ⁊ itegro. Salua
nãq̄ ſiue ſaluifica apud eos dicit ſy
At vero ãna interiectio ẽ dep̄cãtis:
q̃uo apđ latinos ẽ dolẽtis heu. Hie.
Oſanna igr. i. ſaluifica dicũt vt ho
mines ſaluent ab eo bñdicto veniẽ
te ⁊ veniente in noīe dñi. i. p̄ris ſui
qm̄ filiꝰ de p̄re nomẽ ſuſcepit: ⁊ p̄r
de filio. Chry. Sic ḡ dant deo glãꝫ
dicẽtes. Bñdictꝰ q̄ venit ī noīe dñi.
Bñdicunt etiã regnũ xp̄i dicentes.

Benedictū qđ venit regnū pr̄is nr̄i
dauid. Theo. Regnū aūt dauid re
gnū xp̄i dicebāt: ⁊ q: de ſemine da=
uid xp̄s deſcenderat: ſimulq3 q: da
Regnū christi q̄le ſit. uid interp̄taf manu fortis. qs eni3
fuit manu fortis niſi dn̄s cuiꝰ ma=
nus tota ⁊ talia miracula opera=
ta eſt? Chry. Un̄ ⁊ multotiēs ꝓphe
dauid xp̄m nūcupāt: ꝓpter originē
xp̄i ex dauid ſm̄ carnem. Beda. Le
gimꝰ aūt in euāgelio ioānis: q: ne
facerent eum regē in montē fugit.
Nūc aūt vbi paſſurꝰ hieroſolymā3
venit: nō refugit eos q̇ ſe regē nun
cupant: vt apte doceret: q: non tp̄a
lis ⁊ terreni: ſed eterni in celis rex
eſſet iperij atq3 ad regnū p cōtēptū
mortis pueniret. Notādū aūt q̄ta
ſit cōſonantia turbe cū voce gabrie
lis dicit. Dabit illi dn̄s deꝰ ſedē da
uid patris ſui. vt. ſ. gentē cui dauid
quōdā tp̄alis regni gubernacula
p̄buit: hāc ipſe verbis ⁊ factis ad re
gnu3 celeſte vocaret. Chry. Et vlte
rius dant glīam deo cum ſubdunt.
Oſanna i excelſis. i. hymnus ⁊ glīa
ſit vniuerſorū deo q̇ eſt i excelſis.
Hiero. Uel oſanna. i. ſaluifica i ex=
celſis ⁊ imis. i. vt iuſti edificentur i
ruinā angelorū: ⁊ terreni ⁊ ſubter=
ranei etiā ſaluenf. Myſtice autem
appropinquat dn̄s hieroſolyme q̄
eſt viſio pacis. In qua manet fixa
imobiliſq3 felicitas q̄ ſm̄ apl̄m eſt
omnium credentiū. Beda. Bethania
aūt domus obedientie dr̄: q: mul=
tos an̄ paſſionem ſuā docendo do=
mum ſibi obedientie effecit: ⁊ i mō
te oliueti poſita eſſe dicif. q: eccl'iā
vnctione ſpūalium charismatum:
⁊ ſcie pietatiſq3 luce refouet. Miſit
aūt diſcipulos in caſtellū quod con
tra eos erat hoc eſt doctores q̇ ido
ta orbis loca q̄ſi compoſiti caſtelli
menia euangelizando penetrarēt
deſtinauit. Hier. Bini vocanf ⁊ bi=
ni mittunf diſcipuli xp̄i: qm̄ chari=
tas nō conſiſtit cum vno vt dicitur.
Ue ſoli. Duo educūt hebreos de
egypto: duo deportant botrum de
terra ſancta: vt ſemꝑ prepoſiti iun
gant opus ⁊ ſcientiam ⁊ duo man=
data de duabus tabulis proferant
⁊ duobus fontibus abluantur: ⁊ de
duobus vectibus arcā dn̄i portent:
⁊ inter duos cherubin deu3 cogno
ſcāt ſpiritu ⁊ mēte pſallētes. The. Binariꝰ mystica.
Nō aūt erat ei neceſſarius pullꝰ:
ſed eū queſiuit oſtēdēs q debebat
ſe ad gentilē ppl'm trāſferre. Bed.
Pullus enim aſine laſciuus ⁊ liber
populū nationū ſignificat: ſuꝑ quē
nemo adhuc hoium ſedit: q: nemo
rōnabiliū doctorū frenū correctio=
nis quo vel linguā cohibere a ma=
lo: vel in artam vite viā ire cogeref
vtilia ſuadēdo ꝯtulerat. Hiero. In
uenerunt aūt pullum ligatū āte ia
nuā foris: q: ppl's gentilis ligatus
erat viculis peccatoꝝ ſuorū ante ia
nuā fidei. i. extra eccleſiā3. Ambro.
ſuper lucam. Uel inuenerit eū liga=
tum ante ianuā: q: extra chriſtū q̇=
cūq3 ē foris eſt i via. q̇ aūt in xp̄o ē
foris nō eſt in tranſitu ſiue i biuio
addidit: vbi nullius certa poſſeſſio
non p̄ſepe: nō alimenta: nō ſtabulū
miſera ſeruitus cui vagu3 ius eſt.
Plures em̄ dn̄os habet qui vnū nō
habet. Alieni alligant vt poſſideāt
iſte ſoluit vt teneat. Uehemētiora
nō dona nouit eſſe q̄3 vincula. Bed.
Uel recte in biuio ſtabat: q: non viā
certam vite fideiq3 tenebat: ſ3 plēs
dubioſq3 ſectarū calles ſeq̄bat er=
ronēꝰ. Hiero. Uel i biuio. i. in liber
tate arbitrij dubitans inter vitā et
mortē. Theo. vel in biuio. i. in vita
hac: ſolutus eſt autē a diſcipulis ꝑ
baptiſmū ⁊ fidem. Hiero. Quidam
autē dicebant quid facitis? ac ſi di=
cerent. Quis poteſt dimittere pec=
cata? Theo. Uel prohibentes ſunt
demones quibus fuerunt apoſto=
li fortiores. Beda. Uel magiſtri er=
rorum qui vehementibus ad ſalutem
gentium doctoribus obſiſtebāt: at
poſtq̄3 fidei dominice poteſtas ap=
paruit credentibus aduerſariorū3
querelis: liber credentium popu=
lus ad dominum quem corde por=
taret adducebaf. Ueſtimenta autē
apoſtolorū que illi impoſūt vel do
ctrina virtutum vel diſcretio ſcri=

pturarũ vel eccleſiaſticorũ dogma tum varietates intelligi pñt: quib⁹ illi corda hominum ante nuda ⁊ frigida q̃ xp̃o ſeſſore digna fiant operiunt. Hie. Uel imponunt veſtimẽta ſua .i. ſtolã pmam immortalitatis p baptiſmi ſacramẽta afferũt. Sedit aũt ieſus ſup eum .i. i eis regnare cepit: vt nõ regnet pctm̃ in laſciua carne: ſed iuſtitia ⁊ par ⁊ gaudium in ſpirituſancto. Multi autẽ ſtrauerunt veſtimẽta ſua i via ſub pedibus pulli aſine. Qui ſunt pedes: niſi extremi qui portãt: qd ad iudicandũ ꝯſtituit apl's: qui ⁊ ipſi ꝛſi nõ ſũt deorſuz in q̃ ſedit dñs: tñ cũ militibus a ioãne inſtrunk. Bed. Uel multi veſtimenta ſua i via ſternunt: qꝛ ſcti martyres prope ſe carnis amictu exeuntes ſimpliciorib⁹ dei famulis viam ſuo ſanguine parant. Multi ẽt veſtimẽta ſua in via ſternunt: qꝛ corpora ſua p abſtinẽtiam domant: vt dei iter ad montez parẽt: vel exẽpla bona ſequẽtibus prebeant. Frondes aũt vel ramos de arboribus cedũt q̃ in doctrĩa veritatis ſemina patrũ de eorũ eloq̃ rapiunt. ⁊ hic i via dei ad auditoris animũ venientis: humili p̃dicatiõe ſubmittunt. The. Sternam⁹ ⁊ nos viã vite noſtre: cedentes ramos de arboribus .i. ſanctos imitãtes. Nã arbores ſancti ſũt de q̃b⁹ ille ramos cedit: qui v̓tutẽ imitaꝛ eorũ. Hier. Juſti eñ vt palma florebunt. anguſti radicibus. lati floribus ⁊ fructibus: qm̃ bon⁹ odor xp̃i ſũt. Sternũt viam mandatorũ dei bona fama. qui preibant pphete ſunt: ⁊ qui ſequebantur apl'i. Beda. Et qꝛ oĩnẽs electi ſiue qui i iudea eſſe poterãt: ſiue qui nunc in eccleſia exiſtunt: in mediatorem dei ⁊ holum crediderunt ⁊ credunt. Qui p̃eunt ⁊ qui ſequuntur Oſanna clamabãt. The. Sed ⁊ qui p̃eunt: ⁊ qui ſequũtur noſtrorum actuum ad laudẽ ſunt dei. Quidem enim in preterita vita bonum fecerunt initium: ſequens vero non eſt vt prior: neq̃ in laudem dei finita.

¶ Et introiuit hieroſolymam in templũ: ⁊ circũſpectis omnibus cũ iã veſpera eẽt hora: exijt in bethaniam cũ duodecim. Et alia die cũ exirẽt a bethãia eſurijt. Cũq̃ vidiſſet a lõge ficum habẽtẽ folia: venit ſiquid forte inueniret in ea. Et cũ veniſſet ad eã: nihil iuenit p̃ter folia. Non eniz erat tp̃us ficoꝝ. Et reſpondẽs dixit ei. Jã non amplius in eternũ ex te quiſq̃ fructum manducet. Et audiebant diſcipuli eius.

¶ Beda. Appropiquãte tp̃e paſſionis: appropinquare voluit dñs loco paſſionis: vt p hoc intimaret: qꝛ ſuã ſponte mortẽ ſubiret. vñ dr. Et itroiuit hieroſolymã i tẽplũ. qd aũt ingreſſus ciuitatẽ pmo tẽplũ adijt: formã nobis religionis quã ſequamur p̃monſtrat: vt cum forte quem libet locũ in quo ſit domus orõnis intramus: pmo ad hãc diuertam⁹. Hoc quoq̃ intelligẽdũ eſt: q tante dñs fuerit paupertatis ⁊ ita nulli ſit adulatus: vt i vrbe maxima nullũ hoſpitẽ: nullam iuenerit manſionem: ſed i agerulo paruulo apud lazarũ ſororeſq̃ eius habitaret. eorũ q̃ppe vicus bethania eſt. vñ ſeq̃tur. Et circũſpectis oĩbus ſi q̃s euz hoſpitio ſuſcipet. Cũ iam veſpera eſſet hora exijt in bethaniã cũ duodecim. Non hoc ſemel fecit: ſed per oẽs quinq̃ dies ex quo hieroſolymã aſcẽderat vſq̃ ad tp̃s paſſionis hoc ipſũ ſemp agere ſolebat: vt per diem in templo doceret: nocte vero exiens moraretur in mõte oliueti. Sequiꝛ. Et alia die cũ exiret a bethania eſurijt. Chry. Qualiter aũt mane eſuriebat vt mattheus dicit: niſi quia diſpẽſatiue hoc carni ſue conceſſit. Sequitur. Cũq̃ vidiſſet a longe ficum habentem folia venit ſiquid forte inueniret in ea. Manifeſtum eſt aũt q hoc ſecundum ſuſpitionem diſcipuloꝝ dr qui eſtima

Paſſio xp̃i ſpõtanea.

bant ꝓpter hoc xp̄m ad ficulneā̄ ac ceſſiſſe: ⁊ ꝓpter hoc ficulneā̄ ipſam maledictā̄ eſſe: ꝙ in ea fructum nō̄ inuenit. Nā̄ ſequit̄. Et cū venisset ad eam nihil inuenit p̄ter folia. Non enī̄ erat tp̄s ficorum. Et rn̄dens dixit ei. Jam nō̄ amplius in eternum quiſq̄ ex te fructum māducet. Maledicit ergo ficulneam ꝓpter diſcipulos vt confidant. Quia enī̄ vbiq̄ beneficia tribuebat: nullumq̄ puniebat: oportebat aūt eius punitiue virtutis demonſtrationem prebere: vt dicerent ꝙ poſſet etiam iudeos perſequentes ſiccare: noluit hoc demonſtrare ī hominibus. vñ in planta ſue virtutis punitiue prebuit ſignū̄. vnde oſtenditur ꝙ principaliter ꝓpter hoc ad ficulneā̄ venit: non propter eſuriem. Quis enī̄ tam inſcius eſt ꝙ matutino tēpore tali ſimularetur eſurie: aut q̄d eſt quod impediret eum comedere anteq̄ domū̄ exiret? Neq̄ pōt dici ꝙ viſio fructus excitauit in eſuriē̄ appetitum: nō̄ enī̄ erat ficorū̄ tp̄s. Sȝ ſi eſuriebat: cur de alio comedere non querebat: ſȝ de ficu fructus ante tp̄s tribuere nō̄ valēte? Quia etiā̄ pena erat dignum ficū̄ fructuȝ non habere añ tp̄s? Ideoq̄ ex his ſufficienter ſyllogizari poteſt ꝙ ꝓpriam volebat demonſtrare virtutem: vt nō̄ frangerentur animis in eius paſſione. Theo. Uolens oſtendere diſcipulis ꝙ ſi vellet hos qui crucifixuri erant ipſum in momento poſſet exterminare. Myſtice aūt dn̄s introiuit in templum: ſed rurſus exiuit: oſtendens ꝙ ipſum relinqueret deſertum ⁊ in rapinā̄. Beda Circū̄ſpicit aūt oīa corda: ⁊ ī̄ ꝯtradicentibus veritati: ⁊ nōn inueniēs vbi caput reclinet ſecedit ad fideles: ⁊ in eis qui obediunt manſionem facit. Bethania nanq̄ domus obedientie dicitur. Hiero. Mane aūt ad iudeos venit: atq̄ nos ī veſpera mundi viſitat. Bed. Sicut autem parabolas loquitur ita ⁊ operatur: ideo eſuriens in ficu fructū̄ querit: cuius nō̄dum tp̄s eſſe nouit ⁊ tamen eam ꝑpetua ſterilitate dā̄nauit: vt oſtenderet plebem iudeoruȝ ꝓpter folia. i. v̄ba iuſticie que habebat ſine fructu. i. bono opere non poſſe ſaluari: ſcindi ⁊ in ignem mitti. Eſuriens ergo. i. ſalutē̄ hū̄ani generis deſiderans: vidit ficum . i. iudeū̄ habenteȝ folia. i. eloquia legis ⁊ prophetaruȝ: ⁊ queſiuit ī ea fructum boni operis: docendo: corripiendo: miracula faciendo: ⁊ nō̄ inuenit: ⁊ ideo dā̄nauit. Tu quoq̄ ſi non vis damnari a xp̄o ī iudicio arbor ſterilis eſſe caueto: ſed potiꝰ pauperi xp̄o fructum pietatis quo indiget offer. Chry. Eſt auteȝ ⁊ aliter dicere ꝙ dn̄s ante tempus fructū̄ queſiuit in ficu: ⁊ nō̄ inueniens maledixit. q̄ꝛ oēs qui mandata legis adimplēt iſti ſuo tp̄e fructificare dicunt̄: ſicut eſt illud mandatuȝ non mechaberis. Qui aūt non ſolū̄ non mechat̄ ſed ꝑmanet virgo: q̄ꝺ eſt magis virtutibus excedit. Dn̄s aūt a ꝑfectis nō̄ ſolum exigit vt virtutes obſeruent: ſed ſupra mandata fructificent.

Eſuries dn̄i ieſu — *Arbor ficus q̄re maledicta.* — *Ficꝰ allegorice*

¶ Et veniunt iterū̄ hieroſolymam. Et cum introiſſet in templū̄ cepit eiſcere vēdētes ⁊ emētes in tēplo: ⁊ mēſas nūmulariorū̄ ⁊ cathedras vendentium colū̄bas euertit. Et nō̄ ſinebat vt q̄ſq̄ transferret vas ꝑ tēplū̄. Et docebat eos dicens. Nōne ſcriptū̄ eſt: q̄ꝛ domꝰ mea domꝰ oronis vocabit̄ oibus gētibꝰ? Uos aūt feciſtis eā̄ ſpeluncaȝ latronū̄. Quo audito p̄ncipes ſacerdotū̄ ⁊ ſcribe q̄rebāt q̄uo eum perderent. Timebāt eniȝ eum: quoniam vniuerſa turba admirabatur ſuper doctrina eius.

¶ Beda. Quia maledicendo ficum infructuoſam per figuram dominꝰ fecit: hoc idem mox apertius oſtendit eijciēdo ip̄robos d̄ tēplo. Sicꝰ enī̄

non peccauit ſi ante tp̄s fructū non
habuit:ſed ſacerdotes. vñ dr̄. Et ve
niunt hieroſolymaꝫ. Et cum intro=
iſſet in templū cepit eẏcere vendē.
Templi prophanatio. ꝛ emē. in tēplo. Et quidem credēdū
eſt ꝙ ea tm̄ vēdi. vel emi repperit
in tēplo: q̄ ad miniſteriū tēpli neceſ
ſaria eſſent. Si ergo ea q̄ alibi libe
re geri poterant dñs in domo ſua
temporalia negocia geri nō patiẛ.
q̄to magis per ea que nūq̄ꝫ fieri lꝫ:
plus celeſtis ire merenẛ: ſi in edib⁹
deo ſacratis agūtur. Sequitur. Et
menſas nūmulariorum. Theophi.
Nūmularios vocat campſores nū=
morum. Nummus. n. genus eris mi
nuti eſt. Sequiẛ. Et cathe. vēdē. co=
lum. euertit. Beda. Quia ſpūs ſan
ctus in colūba ſuper dñm apparuit
recte p colūbas ſpūſſancti chariſ=
mata deſignantur. Colūba igitur
vendiẛ: qñ manus impoſitio p quā
ſpūſſcūs recipiẛ: ad p̄ciuꝫ prebetur.
Cathedras aūt vendentiū colūbas
euertit: qꝛ q̄ ſpiritualē gratiā venū
dant: vel añ hoies vel añ dei oculos
ſacerdotio priuanẛ. Theophi. Sed
ꝛ ſiquis baptiſmatis gratiaꝫ ꝛ pu=
ritatem tradiderit demoni p pctm̄:
ſuā colūbā vēdidit. ꝛ ꝓpter hoc fo=
ras de tēplo eẏcitur. Sequiẛ. Et nō
ſin. vt quiſq̄ꝫ transfer. vas p tēplū.
Beda. De vaſis illis dicit: q̄ mercā
di gr̄a inferebanẛ. Ceterū abſit vt
vaſa deo dicata dñs eẏceret de tem
plo: vel introferre prohiberet in tē=
plū: vbi futuri examinis p̄tendit ex
emplum: qꝛ de eccl'ia repellit repro
bos: ꝛ ne vltra ad inturbandā eccle
ſiam intrent: eterno eos verbere cō
E tēplū iudicij. peſcit. Sed ꝛ peccata q̄ cordibus fi=
deliū inerant: diuinitus immiſſa cō=
punctio tollit: ꝛ ne vltra repetantur
diuina in eis gratia adiuuat. Seq̄
tur. Et docebat eos dicens. Nōne
ſcriptum eſt. qꝛ domus mea domus
orationis vocabiẛ cunctis gētibus.
Hiero. Iuxta eſaiam. Uos aūt feci
ſtis eam ſpelūcam latronum: iuxta
hieremiā. Beda. Omnibus inquit
gentibus nō vni genti iudee: nec in
vno hieroſolẏme vrbis loco: ſed in
toto orbe terrarū. Et nequaq̄ꝫ tau=
rorūꝫ hyrcoꝝ ꝛ arietum: ſꝫ oratiōis.
Theophi. Spelūcam aūt latronuꝫ
tēplū nolat ꝓpter lucrū. Gen⁹ nāq̄
latronū ad lucrū ſe ꝯgregat. Quia
ergo illa aialia que ad ſacrificium
oblata erant cā lucri vendebāt: la=
trones ipſos dixit. Ad hoc. n. i tem=
plo erant: vel vt non dantes corpo=
raliter perſequerenẛ: vel dantes ſpi
ritualiter necarent. Templuꝫ etiaꝫ
ꝛ domus dei mens eſt ꝛ conſcientia
fidelium: que ſi in leſione proximi
peruerſas cogitationes profert: q̄ſi
in ſpelunca latrones reſidēt. Ergo
mens fidelium ſpelūca latronis fit
qñ relicta ſimplicitate ſanctitatis
illud conaẛ agere: quo valeat proxi
mis nocere. Augu. de cō. eua. Joā=
nes aūt lōge diuerſo ordie hoc nar=
rat. vñ manifeſtū eſt non ſemel: ſed
iterū hoc eſſe a dño factum: ſꝫ illud
primū cōmemoratum a Joāne: hoc
vltimum a ceteris trib⁹. Theophi.
Quod ēt eſt in maioreꝫ redargutio Conſenſus euāgelicus.
nem iudeoꝝ: qꝛ cum dñs hoc totiēs
fecerit: ipſi minime ſe correxerunt.
Augu. de cō. euan. In hoc ēt marc⁹
nō eundē ordinē tenet cū mattheo:
ſed qꝛ mattheus ita cōnecſit. Et re
lictis illis abẏt foras extra ciuitatē
in bethaniā. vñ mane reuertenteꝫ
in ciuitatem: arbori maledixiſſe cō=
memorat. probabilius crediẛ ipſe
potius tenuiſſe ordinē tp̄is de ven=
dentibus ꝛ ementibus ꝛ eiectis de
tēplo. Pretermiſit ergo marcus qđ
prima die factū eſt: cum intrauit in
templo: ꝛ recordatuꝫ interpoſuit cū
dixiſſet ꝙ nō inuenerit aliq̄d in fi=
culnea p̄ter folia: qđ ſecūdo die fa=
ctum eſt ſicut ambo teſtantur. Glo.
Quē autem effectum correctio do=
mini in miniſtris templi habuerit:
oſtendit euāgeliſta cū ſubdit. Quo
audito princi. ſacer. ꝛ ſcri. que. q̄uo
euꝫ perderent. Scđm illud Amos.
Odio habuerūt corripientē in por=
ta: ꝛ loquentem perfecte abominati
ſunt. Ab hoc autem tam iniquo p=
poſito ad tempus ſolo timore retra
hebantur. vnde ſubdiẛ. Timebant

enim eum quonia3 vniuerſa turba admirabatur ſuper doctrina eius. Erat eni3 docens eos ſicut poteſtatem habens: ⁊ nõ ſicut ſcribe eo⁊ ⁊ phariſei vt alibi dicitur.

¶ **Et cũ veſpa facta eſſet: egrediebat de ciuitate: Et cu3 mane tranſirẽt: viderũt ficũ aridã factã a radicibus. Et recordatus petrus dicit ei. Rabbi: ecce ficus cui maledixiſti aruit. Et reſpondens ieſus ait illis. Habete fidem dei. Amen dico vobis: quia quicũq3 dixerit huic monti tollere: ⁊ mittere in mari: ⁊ nõ heſitauerit in corde ſuo ſ3 crediderit: q2 quodcũq3 dixerit fiat: fiet ei. Propterea dico vobis: oĩa quecũq3 orantes petitis credite q2 accipietis: ⁊ eueniẽt vobis. ⁊ cũ ſtabitis ad orãdum dimittite ſiquid habetis aduerſus aliquem: vt ⁊ pater veſter qui in celis eſt dimittat vobis peccata veſtra. Quod ſi vos non dimiſeritis: nec pater veſter q̃ in celis eſt dimittet vobis peccata veſtra.**

¶ Hiero. Relinquẽs dominus poſt ſe tenebras in iudeorum cordibus: vt ſol egrediebatur de ciuitate ad aliam que eſt beniuola ⁊ obediẽs. Et hoc ſignificat cũ dr. Et cũ veſpera eſſet facta egrediebatur de ciuitate. Sed occidit ſol: ⁊ oritur ſol. lux enim ablata a ſcribis: lucet in apoſtolis. vnde in ciuitate3 reuertitur: propter qđ ſubditur. Et cum mane tranſirent. ſ. in ciuitatem euntes: viderunt ficum aridam factam a radicibus. Theophi. Quod miraculum magnum videtur in hoc q3 ta3 humidam ⁊ viridem arborem ſiccauerit. Quãuis autem mattheus dicat ficulneam continuo arefactam: ⁊ q3 vidẽtes diſcipuli admirati ſunt non admireris ſi nunc a marco audis ficũ in craſtinũ arefactã vidiſſe diſcipulos. Nam ſic intelligendu3 eſt hoc qđ dicit a mattheo. ſ. q3 non ſtatim viderunt: ſed in craſtinum. Augu. de cõ euã. Intelligit autem non tunc aruiſſe quando viderunt: ſed continuo quãdo maledicta eſt: neq3. n. areſcentem: ſed penit⁹ arefactã viderunt: ac ſic eam continuo in ṽbo domini aruiſſe intellexerũt. Hiero. Ficus aũt arida a radicib⁹: ſynagoga ẽ a cayn: ⁊ a ceteris a qb⁹ oĩs ſanguis ab abel vſq3 ad zachariam requiritur. Beda. A radicib⁹ aute3 arefacta eſt ficus: vt oſtenderet gens impia: non ad tempus vel ex parte corripienda externoru3 incurſibus: ⁊ per penitentiam liberãda ſicut ſepe factum eſt: ſed eterna damnatione ferienda. vel arefacta eſt a radicibus: vt oſtendatur non ſolum humano extrinſecus: ſed diuino intus fauore fundit⁹ deſtituẽda. Nam ⁊ vitam perdit in celis ⁊ patriam in terris. Hiero. Petrus autem agnoſcit aridam ⁊ abſciſſa3 radicem: cui ſuccedit oliua fructifera pulchra vocata a domino. vnde ſeq̃tur. Et recor. pe. dixit ei. Rabbi ecce fi. cui male. aruit. Chry. Quod autem petrus ⁊ alij diſcipuli mirati ſunt: non erat perfecte fidei: non enim magnum erat hoc deo. Quia ergo non manifeſte nouerant eius virtutem eorum ignorantia fecit eos in admirationem prorumpe. ⁊ ideo ſubditur. Et reſpondens ieſus ait illis. Habetis fidem dei? Amen di. vo. q2 qui di. huic monti. q. d. nõ ſolum lignum ſiccare poteritis: ſed ⁊ montem iuſſu ac precepto tranſmutare. Theophi. Mirare autem diuinam miſericordiam qualiter nobis appropinquantibus ad eũ per fidem miraculorum virtutem cõdonat quam ipſe poſſidet per naturã intantum vt etiam montes trãſmutare poſſimus. Beda. Solent autẽ gentiles qui contra eccleſiam maledicta ſcripſere improperare noſtris: q2 non habuerunt plenam fidẽ dei: qui nunq3 montes trãſferre potue-

Miraculũ raru3 in ficu.

runt. Quibus rñdendū eſt:non oīa
ſcripta eſſe q̄ in eccleſia ſunt geſta:
ſicut ⁊ de factis ipſi⁹ xp̄i ſcriptura
teſtatur. Fieri aūt potuit:ſi neceſſi
tas id fieri popoſciſſet:q̄uō factum
legimus precibus gregorij hemoce
ſarienſis:cuius precib⁹ mons tan=
ti ſpacij reliq̄t ſtructoribus eccleſie:
q̄ſtuʒ opus habuerat. Chry. Uel ali
ter. Sicut ficū nō ꝓpł ſe ſiccauit.ſed
in ſignū hieruſalē ad arefactioneʒ
peruenture:⁊ ad demonſtrationem
virtutis ſue:ſic intelligendum eſt ⁊
de ꝓmiſſione que eſt circa monteʒ:
q̄uis huiuſmodi trāſmutatio non
ſit impoſſibilis ſm̄ dei virtutē. Hiero.
Xp̄s igitur qui eſt mons creſcēs de
lapide abſciſſo ſine manib⁹: tollit̄ ⁊
mittit̄ in mare:q̄ſi apoſtoli dicūt:di
gne trāſferamur ad gētes alteras:
q꞉ vos indignos iudicaſtis audien
tes verbū dei. Beda. Uel q꞉ montis
noie diabolus ſignificat̄ ꝓpter ſup=
biam:mons ad preceptū eoruʒ qui
fortes ſunt in fide tollitur de terra:
⁊ in mare proijcit̄ cū predicantibus
v̄buʒ dei doctoribus ſanctis:imun=
dus ſpiritus ab eorū corde repellit̄
q̄ ad vitā preordinati: ⁊ in turbulē=
tis amariſq3 infideliū mentibus ve
ſaniā ſue tyrānidis exercere ꝑmit=
tit̄. In quo tanto acrius deſeuit:q̄=
to amplius ſe dolet a leſione priorū
fuiſſe depulſum. Sequit̄. Propter=
ea di. vo. oīa q̄. orā. pe. cre. q꞉ acci. ⁊
eue. vo. Theophi. Qui. n. ex affectu
credit manifeſtum eſt q꞉ in deū eri=
git cor ſuū ⁊ illi cōiungit̄: ⁊ certifica
tur cor eius calefactū q̄ſi ſuam peti
tionem iam conſecutū:qđ quidē in
telligibile eſt ei qui paſſus eſt hoc:
⁊ mihi quidē videtur illos hoc pati
Fidei vere effectus. qui menſuram ⁊ modum attendūt:
ꝓpter hoc dñs dicit q꞉ oīa accipie=
tis q̄ cū fide petieritis. Qui. n. cre=
dit ſe totū diſponi a deo:cuʒ lachry
mis intercedens: ⁊ q̄ſi dñi pedes in
oratione tenere ſe cogitans:que iu=
ſte poſtulat cōſequet̄. Uis aūt ⁊ ali=
ter que pet꞉ accipere: dimitte ſiq̄d
ꝯ te peccauerit frater tuus. Et hoc
eſt qđ ſubdit̄. Et dum ſta. ad oran=
dum di. ſiquid ha. aduer. aliqueʒ:
vt ⁊ pr̄ veſter q̄ in celis ē di. vo. pec.
veſtra. Hiero. Septē verſus oratio
nis dñice marcus ſuo more in vna
oratione comprehendit. Is autem
cui dimiſſa ſunt omnia peccata q̄d
ampli⁹ rogabit: niſi vt perſeueret
in eo qđ obtinuit? Beda. Notanda
autem diſtinctio deprecantium:qui
perfectam hʒ fideʒ que per dilectio
nem operat̄:ille orando vel etiā iu=
bendo poteſt trāſferre montes ſpi=
rituales:q̄uō fecit paulus de helima
mago. qui vero tante veſtigiuʒ ꝑ= Fides ꝑfecta q̄ ſit.
fectionis nēdū ꝯdeſcendere queūt
poſtulent ſibi peccata dimitti: ⁊ im=
petrabūt:ſi tñ in ſe peccantib⁹ alijs
primo ipſi dimittant. Siautē hoc
facere contemnunt non ſolū orando
virtutes facere:ſed nec ſuorum pn̄t
veniam conſequi peccatorū. Et hoc
eſt qđ ſubditur. Quod ſi vos nō di=
miſeritis:nec pater veſter qui in ce
lis eſt:di. vo. peccata veſtra.

¶ Et veniunt rurſus hieroſo=
lymam. Et cum ambularet in
templo:accedunt ad eū ſummi
ſacerdotes ⁊ ſcribe ⁊ ſeniores:
⁊ dicūt ei. In qua ꝑtāte hec fa
cis? ⁊ q̄s dedit tibi hāc poteſta
tem vt ita facias? Ieſus aūt re
ſpondens ait illis. Interroga=
bo vos ⁊ ego vnum verbum: ⁊
rñdete mihi: ⁊ dicam vobis in q̄
ꝑtāte hec faciam. Baptiſmum
ioānis de celo erat: an ex homi
nibus? Rñdete mihi. At illi co=
gitabant ſecuʒ dicentes. Si di
xerimus de celo: dicet nobis.
Quare ergo nō credidiſtis ei:
Si dixerimus ex hominibus:ti
memus populum. Omnes. n.
habebant ioānem q꞉ vere pro=
pheta eſſet. Et reſpondētes di
cunt ieſu: Neſcimus. Et reſpō=
dēs ieſus ait illis. Neq3 ego di
co vobis in qua ꝑtāte hec faciā.

¶ Hiero. Quia dñs de templo eiecerat eos qui templuꝫ quaſi tabern ã rerũ venalium faciebant: irati fuerant: ꝛ iõ accedunt vt interrogent ꝛ tentent. vñ dr̃. Et veni. rur. hiero. ꝛ cũ ãbu. in tẽ. ac. ad eũ ſũ. ſa. ꝛ ſcri. ꝛ ſe. ꝛ di. illi. In q̃ po. hec facis: ꝛ q̃s de. ti. po. vt iſta facias. q. d. Quis es tu q̃ talia facis? Nunq̃d doctorẽ te ↄſtituis ꝛ te ordinas principẽ ſacerdotũ. Beda. Et q̃dẽ qñ dicũt. In q̃ ptãte hec facis: de dei dubitabãt ptãte: ꝛ ſubintelligi volunt ꝑ diaboli eẽ qđ facit. Addẽtes q̃ꝗ. Quis dedit tibi hãc poteſtatẽ. manifeſtiſſime dei filiũ negãt: quem putãt non ſuis: ſꝫ alienis virib⁹ ſigna facere. Theophi. Hec aũt dicebãt: credentes ipſum in iudicationẽ reducere: vt ſi diceret. In ptãte mea: ipſuꝫ tenerẽt. Si aũt diceret. In ptãte alterius: ab eo diſcedere pplm ꝓcurarẽt: q̃ ipm deũ eẽ credebãt. Dñs ꝟo illos iterrogat de ioãne: nõ fruſtra neꝗ ſophiſtice: ſed q: de eo ioãnes ꝑhibuerat teſtimonium. vñ ſequit̃. Ille aũt rñdẽs ait illis. Inter. vos ꝛ ego. Beda. Poterat q̃deꝫ dñs apta rñſione tẽtatoꝝ calũnias ↄfutare: ſꝫ prudẽter iterrogat vt ſuo vel ſilẽtio vel ſnĩa ↄdẽnent̃: qđ apparet ex eo qđ ſubdit̃. Et illi cogi. ſecũ di. Si dixerimus de celo. di. no. Quare ẽ nõ creditis ei? Quaſi quẽ cõfitemini de celo habuiſſe prophetã: mihi teſtimoniũ. perhibuit: ꝛ ab illo audiſtis: in q̃ iſta facio ptãte. Sequit̃. Si dixerimus: ex hoĩb⁹. Uiderũt ẽ qđlibet horũ rñdiſſent: in laqueũ ſe caſuros: timentes lapidationẽ: ſed magis timẽtes ꝟitatis ↄfeſſionez. vñ ſeq̃t̃. Et rñdẽtes: dicũt ieſu. Neſcim⁹. Beda. De lucerna iuidi obſcurant̃. vt dr̃: paraui lucernã chriſto meo: inimicos et⁹ induã cõfuſione. Seq̃tur. Rñdens ieſus ait illis. Neꝗ ego dico vobis in qua poteſtate hoc faciã. Hiero. q. d. Non vobis dico qđ ſcio q: non vultis fateri qđ ſcitis. Notandum autem ꝙ duas ob cauſas maxime ſcientia veritatis eſt occultãda querentibus. ſ. cũ is qui querit: aut minus capax eſt ad intelligendum quod querit: aut contẽptu veritatis: aut aliquo alio indignus eſt cui debeat aperiri qđ querit. Cap. xij.

Uerſutia iudeorũ.

Uerítas qñ occultãda.

Et cepit illis in parabolis loqui. Uineã paſtinauit hõ: ꝛ circũdedit ſepe: ꝛ fodit lacuꝫ: ꝛ edificauit turriꝫ: ꝛ locauit eã agricolis ꝛ peregre ꝓfectus eſt. Et miſit ad agricolas i tpe ſeruũ: vt ab agricolis accipet de fructu vinee. Qui apprehẽſuꝫ eũ ceciderũt ꝛ dimiſerunt vacuũ. Et iterũ miſit ad illos aliũ ſeruum ꝛ illũ in capite vulnerauerunt: ꝛ cõtumeliis affecerunt. Et rurſuꝫ aliũ miſit ꝛ illũ occiderunt: ꝛ plures alios quoſdã cedentes: alios vero occidentes. Adhuc ergo vnuꝫ habens filium chariſſimũ ꝛ illum miſit ad eos nouiſſimum dicens: q: reuerebunt̃ filium meũ. Coloni aũt dixerũt ad inuicem. Hic eſt heres: vẽite occidamus euꝫ ꝛ noſtra erit hereditas. Et apprehendentes eũ ceciderunt: ꝛ eiecerunt extra vineaꝫ. Quid ergo faciet dñs vinee: Ueniet ꝛ ꝑdet colonos: ꝛ dabit vineam aliis. Nec ſcripturam hãc legiſtis. Lapidem quẽ reprobauerunt edificantes: hic factus eſt in caput ãguli. a dño factũ eſt iſtud ꝛ ẽ mirabile i oculis nr̃is. Et q̃rebãt eum tenere ꝛ timuerunt turbam. Cognouerũt. n. qm̃ ad eos parabolãm hãc dixerit. Et relicto eo abierunt.

¶ Glo. Poſtquam dominus prudẽti interrogatione tentatorũ ora cõ

cluſerat.ꝯñter eorũ malitiã parabo-
lice demonſtrat. vnde dr. Et ce. il. in
pa. loqui. Uineã paſti. homo. Hier.
Homo deus pr̃ dr humano affectu.
Deus homo dicitur. vinea dom⁹ iſrael eſt. Sepis ẽ cuſto-
dia angelorũ. Lacus ẽ lex. turris
templum. agricole ſacerdotes. Be-
da. Uel ſepis murus eſt orbis: lac⁹
ſiue torcular altare: aut illa torcula-
ria quorũ tres pſalmi prenotantur
titulo. Theophi. Uel ſepis ẽ lex: p-
hibens eos alienigenis cõmiſceri.
Sequitur. Et pe. pfe. ẽ. Beda. Nõ
locimutatione: ſed abire vr̃ a vinea
vt vinitorib⁹ liberũ operandi arbi-
triũ derelinquat. Sequitur. Et mi-
ſit ad agri. in tẽpore ſer. vt ab agri.
ac. de fru. vinee. Serui miſſi pphe
fruct⁹ vinee obediẽtia ẽ. De pphis
alij ceſi alij vulnerati: alij occiſi ſũt.
vnde ſequitur. Qui appre. eũ ce. et
dimi. eũ va. Beda. Seruus q̃ pmo
miſſus ẽ ipſe legifer moyſes intelli-
gitur. Sed ceſum eũ dimiſerunt va-
cuum: irritauerunt. eñ moyſen in
caſtris. Sequit̃. Et ite. mi. ad il. ali.
ſer. et il. in ca. vul. et cõtu. affe. Ser-
uus alter dauid regem et ceteros
pſalmiſtas ſignificat: ſed hunc affe-
ctum cõtumelus in capite vulnera-
uerunt qui pſalmiſtarum carmina
Allegoria legatorum. puipendẽtes: ipſum dauid abiece-
runt dicẽtes. Que nob̃ ps cũ dauid.
Sequitur. Et rur. ali. mi. et il. oc. et
plu. al. quoſ. ce. ali. vero occi. Ter-
tiũ cum ſuis ſocijs ſeruũ: prophar
chorum intellige. Sed quẽ pphar
non ſunt perſecuti? His ſane trib⁹
ſeruorum gradibus: oium ſub lege
doctorum figurã poſſe comprehen-
di dominus alibi pronunciat dicẽs
quoniã neceſſe ẽ impleri oĩa q̃ ſcri-
pta ſunt in lege et pphis et pſalmis
de me. Theophi. Uel al'r. Per pmũ
ſeruum intellige pphas: qui circa
tempus helie fuerunt: quoniã mi-
cheam verberauit ſedechias pſeu-
do propha. Secundum vero ſeruũ
quẽ in capite vulnerauerunt. i. af-
fecerunt iniuria intellige pphas q̃
fuerunt circa tẽpus Oſee ⁊. Eſaie.
Tertiũ vero ſeruũ intellige pphas
qui fuerunt circa tp̃s danielis ⁊ eze-
chielis. Sequitur. Adhuc ergo vnũ
ha. fi. cha. et il. mi. ad eos nouiſ. di-
cens. q2 for. reue. filiũ meũ Hier. Fi-
lius chariſſim⁹ et nouiſſimus vnige-
nitus eſt. Qd aũt dicit. Reuerebun-
tur fi. me. per ironiã hoc dr. Beda.
vel al'r. Qd ait. q2 forte reuere. filiũ
meũ: nõ de ignorantia dr: ſed ãbige-
re dr deus vt libera voluntas hoi re-
ſeruetur. Theo. Uel al'r. Non igno-
rans quod futurũ erat. hoc dixit.
ſed oſtendens quid erat decens et
congruum eos operari. Coloni ãt
di. adiu. hic eſt heres: venite occi-
damus eũ: et no. erit here. Beda.
Manifeſtiſſime domin⁹ probat iu-
deorũ principes nõ per ignorãtiã:
ſed per inuidiã crucifixiſſe filiũ dei.
Intellexerunt eñ hunc eſſe cui di-
ctũ eſt. Dabo tibi gẽtes hereditatẽ
tuam. Hanc occaſionẽ ei⁹ mali colo-
ni prerípere moliebãtur: cũ crucifi-
gẽtes eũ iudei fidẽ q̃ per eũ ẽ exti-
guere: et ſuã magis q̃ ex lege ẽ iu-
ſtitiã pferre: ac gentib⁹ ibuẽdis co-
nabãt iſerere. Sequit̃. Et app̃. eũ.
occi. et eie. ex̃. vineã. Theop. Scilʒ
ex̃ hieruſalem: extra ciuitatẽ q̃ppe
crucifixus ẽ dñs. Hiero. Uel eiecerũt
eũ ex̃ vineã. i. ex̃ plebẽ dicentes. Sa-
maritan⁹ es ⁊ demoniũ hẽs. Ul' q2 q̃ſ-
tum in ſe erat: et ſuis eũ finibus ex-
cludentes: gentib⁹ ſuſcipiendum de-
derunt. Sequitur. Quid er. fa. do-
minus vinee? Ue. et perco. et da.
vi. alijs. Augu. de con. euan. Et qui-
dem matheus illos reſpondiſſe
ſubiungit atq; dixiſſe. Malos ma-
le perdet. quod marcus hoc non ab
ipſis reſponſum eſſe commemorat:
ſed dominũ poſt interrogationem
ſuã ipſũ ſibi quodãmõ reſpondiſſe. Conſenſus euãgelic⁹.
Sed facile poteſt intelligi vel illo-
rum vocem ita ſubiunctam vt non
interponeretur: illi reſponderunt
aut illi dixerunt: ſed tamẽ intellige-
retur: aut ideo reſponſionẽ iſtaʒ do-
mino potius attributa: quia cum ve-
rum dixerunt: et de illis hoc ipſe re-
ſpondit qui veritas. eſt. Theo. Do-
min⁹ ergo vinee eſt pater filij iter

empti:et ipſe filius interēptus qui perdet colonos:tradens iṗos romanis et ppl'm dabit aliȷ̇s colonis .i. apoſtolis. Perlegas actus apoſtolorū et inuenies tria milia et quinqꝫ milia repente credēt ū et fructificātiū deo. Hier. Uel datur vinea aliȷ̇s id eſt ab oriente et occidente et auſtro et ab aquilone venientibus et recūbētibus cum abrahā iſaac et iacob in regno dei. Beda. Hoc āttita diuinitus fuiſſe procuratū prophetico ſtati affirmauit exemplo:ſubiȷ̇ciens. Nec ſcrip. hāc le. La. quē repro. edi. hic fac. ē i cap. ānguli:.q.d. Quomodo implebitur hec ꝓphia. niſi quia xp̄s a vobis reprobatus ꝛ occiſus:traditus eſt gentibus predicandus:vt quaſi lapis āngularis duos populos condat in ſemetip̄m atqꝫ ex vtroqꝫ populo vnam ſibi fideliū ciuitatem vnū templum edificet. Eoſdem enim ſynagoge magiſtros quos ſupra colonos dixerat: nunc edificātes appellat quia ſubiā ſibi plebē ad ferendos vite fructꝰ. quaſi vineā videbantur excolere:ipſi quoqꝫ hanc deo inhabitatore dignam quaſi domū conſtruere atqꝫ ornare ꝑcipiebātur. Theo. Lapis ergo quē reprobauerunt doctores. Hic factꝰ ē i caput ānguli.i. in caput eccl'ie. Angulꝰ nāqꝫ eccl'ia ē q̄ſi ꝯiūgēs iudeos et gentiles. hic autem angulus .ſ. eccleſia a domino factus eſt:et ē mirabilis in oculis noſtris .ſ. fideliū. nam ab infidelibus miraculis detrahitur. Mirabilis quidem ē eccleſia quaſi miraculis ſiſtens domino coopante apoſtolis et ſermonē confirmāte ſequētibus ſignis. et hoc ē quod dicitur. A domino factū eſt iſtud:ꝛ eſt mirabile in oculis noſtris. Hiero. Uel aliter. Hic lapis reprobus quē geſtat āngulus cōiūgens in cena agnū cum pane finiens vetus:nouum inchoans teſtamentum: preſtat mira in oculis noſtris vt topaziō. Beda. Principes autem ſacerdotum oſtē debat vera eſſe que dominus dixerat:quod patet ex hoc quod ſubdit.

Lapis āngularꝭ chriſtus

Et querebant eum tenere. Ipſe enī eſt heres cuius iniuſtam necem dicebat eſſe vindicandā a patre. Moraliter autem cuiqꝫ fideliū cū myſterium baptiſmi cōmittitur quaſi vinea quā excolat locat. Sꝫ miſſus ſeruus contumeliȷ̇s affectus vel ceſus eiȷ̇citur:cum ſermo auditus vel cōtēnit:vel qđ peius eſt ēt blaſphematur. Miſſum inſuper heredem xp̄tum in ſe eſt occidit: qui filiū dei conculcauit. Perdito malo cultore vinea datur alteri: cum dono gratie: qđ ſuperbus ſpreuit: humilis quiſqꝫ ditabitur. Sed ꝛ hoc ꝙ principes ſacerdotum manum mittere querentes in ieſuꝫ:timore turbe retinentur:quotidie geritur in eccleſia:cuꝫ quilibet ſolo nomine ſuper eā quā nō diligit: eccl'iaſtice fidei ꝛ pacis vnitatē ꝓpter cohabitantiū fratrū bonoꝝ multitudinē aut erubeſcit aut timet impugnare.

Tropologia heredis filiȷ̇.

¶ Et mittunt ad eū quoſdam ex phariſeis ꝛ herodiānis vt eū caperēt in verbo. Qui venientes dicūt ei. Magiſter ſcimus q2 verax es. ꝛ non curas quēqꝫ Nec. n. vides in faciem hoiū: ſed in veritate viaꝫ dei doces. Licet dari tributuꝫ ceſari:an non dabimus? Qui ſciēs verſutiam illorum ait illis. Quid me tētatis: Afferte mihi denarium vt videam: At illi tulerūt ei. Et ait illis. Cuiꝰ eſt imago hec ꝛ inſcriptio? Dicunt ei: Ceſaris. Rn̄dens autēꝫ ieſus dixit illis. Reddite igitur q̄ ſunt ceſaris ceſari. ꝛ q̄ ſunt dei deo. Et mirabantur ſuper eo.

¶ Beda. Querētes dn̄ꝫ cōprehēdere ſummi ſacerdotes timuerūt turbam: atqꝫ iō qđ per ſe nō potuerūt: terrenis ptātibus efficere tentabāt vt vel ipſi a morte eius viderentur imunes. Et ideo dr̄. Et mit. ad euꝫ quoſdā ex phari. ꝛ hero. vt euꝫ ca=

perent in verbo. Theo. Diximus
alibi de herodianis. ꝙ hereſis q̄dā
noua erat dicentium xp̄z eſſe hero-
dem propter hoc ꝙ defecerant ſuc-
ceſſiones regni iudeorum. Alij vero
dicunt herodianos milites fuiſſe
herodis quos phariſei pro teſtib⁹
inducebant de his que dicebantur
a xp̄o: vt eū caperent et adducerēt.
Uide autem eorum malitiam qua-
liter cū adulatione xp̄z decipere vo
lebant. Nā ſequitur. Qui ve. di. ei.
Magr̄: ſcimus q2 ve. es. Hiero. Mel
litis eni verbis eū interrogabant: ⁊
circundabant eum ſicut apes mel
portantes in ore aculeū i tergo. Be-
da. Blanda autem et fraudulenta
interrogatio illuc prouocat reſpon
dentem: vt magis deū q̄ꝫ ceſarē ti-
meat: et dicat non debere tributa
ſolui vt ſtatim audientes herodia-
ni ſeditionis cōtra romanos aucto
rem habeāt. Et ideo ſubdūt. Et nō
curas quēq̄ꝫ nec eni vides fa. homi
nū. Theophi. Ita vt ceſarē nō ho-
nores. ſ. contra veritatē. Jō ſubdūt.
Sed in ꝟi. viā dei do. Licet tri. dari
ce. an non dabim⁹? Totū .n. artifi-
ciū eorū erat. vndiq̄ꝫ precipitium ha
bens: vt ſi diceret. ꝙ licet cenſuz ce
ſari dari: prouocent contra eum ple
bē quaſi in ſeruitutē reducentē ip̄z
populū. Si vero diceret ꝙ non licet
dari ſic accuſarēt eū tāq̄ꝫ excitaret
populū cōtra ceſarē: ſꝫ ſapie fōs fu
git dolos eorū. vn̄ ſeq̄t. Qui ſciēs ꝟ.
eoꝝ. ait illis. Quid me tē. Afferte
mihi denariū vt vi. At illi attu. Be-
da. Denari⁹ ē gen⁹ nūmi. qđ ꝓ x.
nūmis iputabat̄: et hēbat imaginē
ceſaris vn̄ ſeq̄t. Et ait illis. Cui⁹ ē
imago hꝫ iſcriptio? Dicūt ei: Ceſarꝭ
Qui putāt iterrogationē ſaluatorꝭ
ignorātiā eſſe non diſpenſationem:
ex hoc diſcant ꝙ potuit ſcire cuius
imago eēt: ſed interrogat: vt ad ſer
monē eoꝝ ꝯpetēter rn̄deat. vn̄ ſeq̄t.
Rn̄dēs āt ieſus dixit illis. Reddite
igr̄ que ſūt ce. ceſari: et q̄ ſūt dei deo.
Theo. Quaſi. d. Date qđ imaginez
hꝫ imaginato. i. denariū ceſari. Po-
teſtis. n. et cēſum ceſari dare et deo

Herodianoꝝ hereſes

Denarij valor exꝓmit.

propria offerre. Beda. Id eſt decias
et ꝓmitias et oblatiōes et victimas
quomō et ipſe reddidit que dei ſunt:
patris faciens voluntatem. Hiero.
Uel al'r. Nummū habent ez ceſaris
imaginē r̄ddite coactū ceſari. vos ip
ſos libēter deo reddite. Signatuz ē
eni ſuper nos lumē vult⁹ tui domine
nō ceſaris. Theophi. Quaſi ceſar
ēt ē vniuſcuiuſq̄ꝫ noſtroꝝ corporum
ineuitabilis neceſſitas. Iubet ergo
dn̄s dari corpori cibaria ꝓp̄a et ve-
ſtitū. et que ſunt dei deo. Seq̄t ⁊ mi
rabāt̄ ſup eo. Qui credere debuerāt
ad tantā ſapientiam ſunt mirati: ꝙ
calliditas eoꝝ nō inueniſſet locum.

¶ Et venerūt ad eū ſaducei q̄
dicunt reſurrectionē non eſſe:
et interrogabant euz dicentes
Magiſter moyſes nobis ſcri-
pſit: vt ſi frater mortuus fuerit
et dimiſerit vxorem: et filios nō
reliquerit: accipiat frater eius
vxorē ipſius: et reſuſcitet ſemē
fratri ſuo. Septē ergo fratres
erant et primus accepit vxorē
et mortuus ē nō relicto ſemie.
Et ſecund⁹ accepit eā: et mor-
tu⁹ ē: et nec iſte reliquit ſemen.
Et tertius ſimiliter. Et accepe
runt eā ſimiliter ſeptem: et non
reliquerunt ſemē. Nouiſſime
omniū defūcta ē et mulier. In
reſurrectione ergo cū reſurrexe
rit: cui⁹ de his erit vxor? Septē
ei habuerūt eā vxorē. Et reſpō
dēs ieſus ait illis. Nōne iō er-
ratꝭ: nō ſciētes ſcripturas neq̄ꝫ
ꝟtutē dei? Cū. n. a mortuis re-
ſurrexerit: neq̄ꝫ nubēt neq̄ꝫ nu-
bēt̄: ſꝫ erūt ſicut āgeli dei in ce-
lis. De mortuis āt ꝙ reſurgāt
non legiſtꝭ i libro moyſi ſup ru
bū qūo dixerit illi de⁹ iquiens.
Ego ſū de⁹ abraā: ⁊ de⁹ iſaac: ⁊
deus iacob? Non eſt deus mor

Tropologia hominis.

tuoꝛum .ſed viuoꝛum. Uos er=
go multum erratis.

Saduceoꝛum hereſis qualis.

¶Glo. Poſtq̃ dominus ſapienter
phariſeoꝛũ callidã tẽtationẽ euita=
uit: oñdit q̃uo ẽt ſaduceos tentãtes
cõfundit. vñ dr̃ Et ve. ad eũ ſadu. q̃
di. reſur. nõ eẽ. Theophi. Hereſis q̃
dã iudeoꝛum erat qui dicebãtur ſa
ducei: et hi reſurrectionẽ negabãt:
et dicebant q̃ non ſit angelus neq̃
ſpiritus. Hi ergo accedẽtes ad ih̃z
doloſe narrationẽ q̃dã inq̃ſierunt:
per quã oſtenderẽt reſurrectionem
non eſſe nec factã nec fiẽdã. Et ideo
ſubdit. Et inter. eũ di. Magr̃. In q̃
quidẽ narratione ſeptẽ ponũt qui
mulierẽ acceperant: vt magis rem
trahant a reſurrectione. Beda. Re=
cte enim iſtiuſmõi fingunt fabulaz
que delyramẽti arguat eos qui re=
ſurrectionẽ aſſerũt coꝛpoꝝ. Põt aũt
fieri vt vere, ingentẽ eoꝝ aliquãdo h̃
acciderit. Hiero. Myſtice autẽ mu=
lier ſterilis non relinquens ſemẽ ex
ſeptẽ fratribus: nouiſſime moꝛiẽs:
quid aliud ſignificat q̃ iudaicã ſy=
nagogã relictam a ſpiritu ſeptifoꝛ=
mi. q̃. vij. patriarchas ĩpleuit: qui
non reliquerunt ei ſemẽ abꝛae'. qδ
eſt ieſus xp̃s. lʒ eni puer, nat⁹ eſt il=
lis: nobis tñ gentibus dat⁹ ẽ: q̃ mu
lier moꝛtua erat xp̃o: nec cuiq̃ pa=
triarche de. vij. in reſurrectione cõ=
iunget. Septenario nanq̃ numero
vniuerſitas perfectoꝛum ſignificat
vt verſauice per eſa. dicitur. Ap̃p=
hendẽt. vij. mulieres virũ vnũ. i. vij.
eccleſie quas domin⁹ amat arguit:
et caſtigat: eũ vna fide adoꝛãt. vñ ſe
quitur. Et reſpondens ieſus ait il=
lis Nonne iδ er. non ſci. ſcrip. neq̃
vir. dei. Theophi. Quaſi. d. Uos nõ
intelligitis qualem reſurrectionez
ſcriptura annunciet. Creditis eniz
q̃ reſtauratio coꝛpoꝛum. talium ſit
futura: qualia nunc ſunt: non autẽ
ſic erit. Sic igitur ignoꝛatis ſcriptu
ram ſed etiã virtutem ignoꝛatis di
uinam. Uos enim conſideratis q̃ſi
difficile dicentes. Qualiter poterũt
membra diſſoluta coniungi et ani=

Allegoria ſynagoge.

mabus adunari? hoc enim reſpe=
ctu diuine potentie quaſi nihil eſt.
Sequitur. Cum enim amoꝛ. reſur.
neq̃ nubẽt: neq̃ nubentur: ſed erũt
ſicut ãgeli dei in celis. Quaſi. d. Di
uina quedam erit vite reſtauratio
⁊ angelica cum vlterius nõ coꝛrũpe
mur: ſed eodẽ mõ manebimus. ⁊ p
pter h̃ nuptie auferent. Nã nuptie
quidẽ nunc ſunt propter coꝛruptio=
nem: vt per ſucceſſionẽ generis per
ſiſtamus ⁊ nõ deficiamus: tunc vero
ſicut angeli erimus: q̃ ſunt ſine ſuc=
ceſſione nuptiali ⁊ nunq̃ deſinunt.
Beda. Conſiderãdũ eſt hic q̃ lati=
na conſuetudo hic greco idiomati
nõ rñdet. Nubere enim pꝛopꝛie di
cunt mulieres: ⁊ viri vxoꝛes ducere:
ſed nos ſimplr̃ dictũ intelligamus:
vt nubere de viris: ⁊ nubi de vxoꝛi=
bus ſcriptũ ſit. Hiero. Sic igit erãt
nõ intelligẽtes ſcripturas: q2in re=
ſurrectiõe hoĩes erunt ſicut angeli
dei. i. nemo ibi moꝛit: nemo ibi na=
ſcitur: nec infans eſt ibi nec ſenex.
Theophi. Et aliter ẽt decipiunt nõ
intelligentes ſcripturas. Si. n. has
intellexiſſent: intelligerẽt quomodo
per ſcripturas reſurrectio moꝛtuo=
ruʒ poſſit pꝛobari. vnde ſubdit. De
moꝛtuis autez q̃ reſur. non le. in li=
bꝛo moy. ſu. ru. quomodo dixit il=
li deus inquiens. Ego ſum deus
abꝛa. deus iſa. ⁊ de⁹ iacob. Hiero.
Dico autem ſuper rubum: in quo
eſt ſimilitudo veſtra: in quo ignis
ardebat: ſed non eius ſpinas conſu
mebat: ſic vos inflammat eloquiuʒ
meum nec ſpinas veſtras ſub male
dicto germinatas abſumit. Theo=
phi. Dico aũt. Ego ſuʒ deus abꝛa.
deus iſa. ⁊ de⁹ iacob. Quaſi. d. de⁹
viuentium. vnde ſubdit. Non eſt
deus moꝛtuoꝛum ſed viuoꝛum. Nõ
eniʒ dixit: ego fui: ſed ego ſum: tan=
quam illi preſentes exiſtant. Sed
foꝛte aliquis dicet q̃ hoc dixit ſo=
lum deus de anima abꝛae: non de
coꝛpoꝛe. Ad qδ dicimus: q̃ abꝛaam
vtrũq̃ ĩpoꝛtat. ſ. coꝛpus ⁊ aĩam ita
vt ⁊ coꝛpoꝛis ipſe ſit deus: ⁊ coꝛpus
viuat apud deũ. i. i dei oꝛdinatiõe.

Reſurrectio aſſeritur.

Rubi ſignificatio.

Beda. Uel q: cū ꝓbauit aīas per=
manere poſt mortē: neq3 em̄ pote=
rat fieri: vt eoꝝ eſſet deus qui ne= Anime pꝰ mortem manent.
quaq3 ſubſiſterēt: ꝯñter introduce
retur ⁊ corporū reſurrectio: que cū
animabus bona malaq3 geſſerūt.
Hiero. Cum aūt dicit deus abraā:
deus iſaac: ⁊ deꝰ iacob. ter deū no=
minando: trinitatē intimauit. Cū
aūt dicit. Non eſt deus mor. vnu3
deus iterans: vnā ſubſtantiā ſigni
ficauit. Uiuūt aūt qui vendicāt por
tionē quā elegerāt mortui āt ſunt:
qui qđ vendicauerūt perdiderūt.
Uos ergo multū erratis. Glo. Q:
videlicet ⁊ ſcripturis ꝯtradicebāt:
⁊ virtuti dei derogabant.

¶ Et acceſſit vnus de ſcribis:
q̇ audierat illos cōquirētes: ⁊
videns qm̄ bñ illis rñderit in=
terrogauit eu3 qđ eſſet primū
omniū mandatoꝝ. Jeſus aūt
rñdit ei: q: primū oim̄ manda=
tum eſt Audi iſrl̄. Dñs deus
tuus deꝰ vnus eſt: ⁊ diliges do
minū deū tuum ex toto corde
tuo ⁊ ex tota aīa tua: ⁊ ex tota
mēte tua: ⁊ ex tota ꝟtute tua.
hoc eſt primū mādatū. Scđm
aūt ſile eſt illi. Diliges primū
tuum tanq3 teipſum. Maius
horū aliud mādatū nō eſt. Et
ait illi ſcriba. bene magiſter in
veritate dixiſti: q: vnus eſt deꝰ
⁊ non eſt alius preter eū. Et vt
diligat̄ ex toto corde: et ex to=
to intellectu: et ex tota aīa: et
ex tota fortitudine: et diligere
primū ſicut ſeipm̄: maius eſt
oībus holocauſtomatibꝰ ⁊ ſa=
crificijs. Jeſus aūt vidēs q̄ ſa
pienter rñdiſſet: dixit illi. Non
es lōge a regno dei. Et nemo
iam audebat eū interrogare.
¶ Glo. Poſtq3 dñs cōfutauit pha=
riſeos et ſaduceos tentantes. hic

oſtēditur q̄uo ſatiſfecit ſcribe que=
renti. vñ dr̄. Et acceſ. vnus de ſcri.
q̇ au. il. cō. ⁊ vi. qm̄ bene il. reſ. in=
ter. eum: qđ eſ. pri. om. mā. Hiero.
Que eſt hec queſtio ꝓbleumatis
qđ eſt cōe oibꝰ peritis in lege: niſi
q̄ diuerſa in exodo et leuitico et
deuteronomio ordinant̄ mādata:
vnde nō vnū: ſed duo intulit man= Duo verba ſponſi.
data: quibus quaſi duobus vberi
bus ſuper pectus ſponſe eleuatis
noſtra alitur infantia. Et iō ſub=
ditur. Primū mandatū eſt. Audi
iſrael. dñs deus tuus deus vnus
eſt. Primū oim̄ maximū mandatū
dicit: hoc eſt: qđ ante oia debemꝰ
in corde ſinguli quaſi vnicū pieta=
tis fundamentū locare. i. cognitio
atq3 confeſſio diuine vnitatis cum
executione bone operationis q̄ in
dilectione dei et ꝓximi perficitur.
vñ ſubdit̄. Et dili. do. de. tu. ex to.
cor. ⁊ ex to. ani. tu. ⁊ ex. to. men. tu.
⁊ ex to. vir. tu. hoc eſt primū man.
Theo. Attēde qualiter oēs anime
vires enumerauit. Eſt em̄ virtus
anime aīalis quā expedit in dicen
do. Ex tota aīa tua: ad quā perti=
net ira ⁊ deſideriū: que oia tribui Anime vires.
vult diuino amori. Eſt ⁊ alia vis q̄
dicitur naturalis: ad quā pertinet
nutritiua ⁊ augmentatiua: ⁊ iſta ē
etiā danda dño tota: propter qđ di=
cit Ex toto cor. Eſt ⁊ alia vis ratio
nalis quā mentē vocat. ⁊ iſta etiam
eſt danda deo tota. Glo. Qđ autē
ſubdit. Et ex tota fortitudine. ad
vires corporales referri pōt. Se=
quitur. Scđm autē ſimile eſt huic.
Diliges proximū tuū ſicut teipm̄.
Theo. Propter hoc dicit eſſe ſimi=
le: q: hec duo mandata alternatim
ſunt ſibi conſona: ⁊ reciproce con=
uertuntur. nam qui diligit deum:
diligit ⁊ facturā ſuā. principale au
tem factorū eius eſt homo. vnde q̄
diligit deū: diligere debet omnes
homines. Qui vero diligit proxi=
mum: qui multotiens dat cauſam
ſcandali: multo magis eum debet
diligere qui ſemper preſtat benefi
cia. Et ideo propter coherentiam

horum

horũ mãdatorũ ſubdit. Maius horum aliud mandatũ nõ eſt. Sequitur. Et ait illi ſcri. Bene magr̃ in veri. dixiſti. Beda. Oſtendit ex hoc qđ dicit. Maius eſt oibus holocauſtomatibus ⁊ ſacrificijs grauẽ ſepe inter ſcribas et phariſeos qõnẽ eẽ verſatã: qđ eſſet mandatũ primũ ſiue maximũ diuine legis: quibuſdam videlicet hoſtias et ſacrificia laudantibus: alijs ꝟo fidei et dilectionis opera preferentibus: eo ꝙ plurimi patrũ ante legẽ ex fide tm̃ que per dilectionem operaꝛ placerent deo. In hac ſnia ſcriba iſte ſe fuiſſe declarat. Sequiꝛ. Jeſus aũt vi. ꝙ ſapi. rñ. dixit illi. Non longe es a regno dei. Theo. In quo non eũ eſſe perfectũ teſtaꝛ: nõ em̃ dixit. intra regnũ celorũ es: ſed nõ longe es a regno dei. Beda. Ideo aũt nõ fuit lõge a regno dei: qꝛ ſnie illius que noui teſtamẽti ⁊ euãgelice perfectionis eſt ꝓpria: fautor extitiſſe ꝓbat⁹ eſt. Aug. de cõ. euã. Nec moueat qđ mattheus dicit tentantem fuiſſe: a quo dñs interrogatus eſt. Fieri em̃ põt vt ꝗuis tentãs acceſſerit. dñi tñ reſponſione correctus ſit. Aut certe ipam tentationẽ non accipiam⁹ malã tanꝗ decipere volentis inimicũ: ſed cautam potius tanꝗ experiri ampli⁹ volẽtis ignotum. Hiero. Uel nõ eſt longe ꝗ venit callide. Lõgior nãq eſt ignorãtia a regno dei ꝗ ſcia vñ ſupra ſaduceis. Erratis inquit neſcientes ſcripturã neq virtutẽ dei. Sequiꝛ. Et nemo audebat eũ iterrogare. Quia em̃ in ſermonibus cõfutati ſunt vltra nõ interrogãt: ſed apertiſſime cõprehenſum Romane tradant poteſtati. Ex quo intelligim⁹ venena inuidie poſſe quidem ſuperari: ſed difficile conquieſcere.

Mãdatũ pmũ qđ ſit

Inuidie venena.

¶ Et rñdẽs ieſus dicebat docens in tẽplo: Quomodo dicunt ſcribe Chriſtũ filium eſſe dauid? Ipſe em̃ dauid dicit in ſpirituſancto. Dixit dñs dño meo: ſede a dextris meis: donec ponam inimicos tuos ſcabellũ pedum tuorũ? Ipſe ergo dauid dicit ipm dominũ: ⁊ vñ eſt filius eius? Et multa turba eum libenter audiebat.

¶ Theo. Quia xp̃s ad paſſionẽ venturus erat: opinionẽ falſam corrigit iudeoꝝ ꝗ xp̃m filiũ Dauid eſſe dicebãt nõ dñm eius. vñ dĩ. Et reſpondens ieſus di. do. in templo. Hiero. Id eſt palã eis de ſe loquiꝛ vt inexcuſabiles ſint. Sequiꝛ em̃. Quomodo dicũt ſcribe xp̃m filium dauid eſſe? Theo. Oſtendit vero xp̃s ſe eſſe dñm per verba dauid? Nam ſequiꝛ. Ipſe enim dicebat in ſpirituſancto. Dixit dñs dño meo: ſede a dextris meis. q. d. Non poteſtis mihi dicere ꝙ dauid abſq gratia ſpirituſſancti hoc dixerit: ſed in ſpirituſancto vocauit eũ dominus. Et ꝙ ſit dñs oſtendit per h̃ qđ ſubdit. Donec po. ini. tu. ſca. pedum tuorũ. Ipſi em̃ erant inimici eius: quos deus pater poſuit ſcabellũ xp̃i. Qđ aũt a patre ſubijciũtur ei inimici: nõ infirmitatem filij ſed vnitatẽ nature: qua in altero alter operatur ſignificat. Nam et filius ſubijcit inimicos patri: quia patrẽ clarificat ſuper terrã. Glo. Sic ergo dñs ex predictis cõcludit dubitabilẽ queſtionẽ. Nã ex ꝟbis dauid premiſſis habetur ꝙ xp̃s ſit dominus dauid. ex dicto autẽ ſcribarum habetur ꝙ ſit filius eius. Et hoc eſt qđ ſubdiꝛ. Ipſe ergo dauid dicit eũ dñm: ⁊ vñ eſt fili⁹ eius? Beda. Interrogatio ieſu nobis ꝓfuit vſq hodie contra iudeos. ⁊ hi em̃ qui confitenꝛ xp̃m eſſe venturũ hoiem ſimplicem ⁊ ſanctũ virũ aſſerunt de genere dauid. Interrogemus ergo eos docti a dño: ſi ſimplex homo eſt: et tm̃ filius dauid: quomodo vocet eũ dauid dñm ſuũ in ſpirituſancto? Non autem reprehenduntur ꝙ dauid filium dicunt: ſed ꝙ dei filium eum eſſe nõ credunt. Sequitur. Et multa tur. libẽ. eum. au. Glo. Quia ſcilicet vi

Ieſu pulchra queſtio

debant eum ſapienter reſpondentem et interrogantem.

¶ Et dicebat eis in doctrina ſua. Cauete a ſcribis q volunt in ſtholis ambulare: ⁊ ſalutari in foro et in primis cathedris ſedere in ſynagogis: ⁊ primos diſcubitus i cenis. Qui deuorant domos viduarū ſub obtē tu prolixe orationis: hic accipient prolixius iudicium.

¶ Hiero. Cōfutatis ſcribis ⁊ phariſeis: vt ignis eoꝝ arida exempla incendit. vñ dr̄. Et dic. eis in doctrina ſua. Ca. a ſcri. qui vo. i ſth. ambu. Beda. Ambulare i ſtholis: cultioribꝰ veſtimētis indutos: ad publicū ꝓcedere ſignificat: in quo inter cetera diues ille q epulabatur quotidie ſplendide peccaſſe deſcribitur. Theo. In ſtholis aūt venerabilibus ambulab. it et hoc volē tes p̄chonorari: ⁊ ſiīr alia appetebant q̄ cedūt ad glīam. Nā ſequitur. Et ſalu. in fo. et in pri. ca. ſe. in ſy. ⁊ pri. diſcu. in ce. ſ. volūt. Beda. Notandū aūt ꝙ nō ſalutari in foro: nō primos ſedere vel diſcūbere vetat eos qbꝰ hoc officijs ordine cō petit: ſed eos q hec: ſiue habita ſiue nō habita indebite amant: a fidelibꝰ quaſi iꝓbos docet eſſe cauendos: animū videlicet nō gradū redarguēs: licet culpa nō careat: ſi ijdē in foro litibus intereſſent: qui in cathedra moyſi ſynagoge magiſtri cupiūt appellari. Duplici ſane rōne vane glīe cupidis attēdere iubemur: ne. ſ. eoꝝ: vel ſimulatione ſeducamur: eſtimātes bona eſſe q̄ faciūt: vel emulatione inflāmemur fruſtra gaudentes in bonis que laudari ſimulant. Theo. Specialiter etiaꝫ apoſtolos docet vt nullā cū ſcribis habeāt cōuerſationē: ſed ipm xp̄m imitent: ordinanſqꝫ ipſos magiſtros in his que ſunt circa vitam agēda. alios eis ſupponit. Beda. Non ſolū aūt laudes ab hoībꝰ: verū etiā pecunias querūt. vñ ſequitur. Qui de do. vi. ſub obtē. proli. ora. Sunt em̄ qui ſe iuſtos ſimulantes a peccatoꝝ ſuorum ꝯſcientia turbatis quaſi orationi pro eis in iudicio futuri: pecunias accipere non dubitant: ⁊ cū porrecta manꝰ pauperi preces iuuare ſoleat: illi ob hoc maxime in precibus ꝑnoctāt vt pauperi nummum tollant. Theo. Accedebāt autem ſcribe ad has mulieres que ſine protectione viri manebāt: quaſi earum fierent protectores: ⁊ ſimulatione orationis ⁊ habitu reuerē tie ⁊ hypocriſi viduas decipiebāt: et ſic etiam deuorabant diuitū domos. Sequit̄. Hi acci. prolix. iudicium. ſ. q̄ ceteri iudeoꝝ peccātiū.

Uane glīe deteſtatio

¶ Et ſedēs ieſus ꝯ gazophilatiū aſpiciebat qūo turba iactaret i gazophilatiū: ⁊ multi diuites ictabāt multa. Cū veniſſet autē vna vidua pauper miſit duo minuta: qđ eſt quadrans. Et cōuocans diſcipulos ſuos ait illis. Amē dico vobis qm̄ vidua hec pauper plus oībus miſit: q miſerūt in gazophilaciū. Oēs em̄ ex eo qđ abundabat illis miſerūt. hec ꝟo de penuria ſua oīa que habuit miſit totum victum ſuum.

¶ Beda. Dn̄s qui appetitus primatus ⁊ vane glorie cauēdos eſſe monnerat: etiā dona ferētes in domum dn̄i certo examine diſcernit. vnde dicitur. Et ſedens ieſus contra gazo. aſpi. quomodo tur. iactaret in gazo. Sermone greco phyla re ſeruare dicit̄. ⁊ gaza perſica lingua diuitie vocāt̄. vñ gazophilaciū locꝰ appellari ſolet q diuitie ꝯuāt̄ q̄ noīe ⁊ arca in q̄ donaria ppli ꝯgregabantur ad vſus templi neceſſarios: ⁊ porticus in quibus ſeruabātur appellabant. Habes exemplū de porticibus in euāgelio. Hec inquit. verba locutus eſt in gazophilacio docēs in templo. Habes et de

arca in libro regū. Et attulit ioia=
Cōſue=tudo lauda=bilis. da pontifex gazophilaciū vnum.
Theo. Erat autem laudabilis con
ſuetudo apud iudeos:vt.ſ.haben=
tes ⁊ volentes aliquid in gazophi=
lacio ponerent qđ eſſet pro ſacerdo
tibus et pauperibus et viduis:vt
exinde nutrirētur. vnde ſubditur.
Et multi di.ia.mul. Multis autē
hoc facientib⁹ acceſſit ⁊ vidua:oſtē
dens affectū in oblatione pecunie:
ſm propriam virtutē.vnde ſubdi=
tur. Cum ve.autē vna vi.pau.mi.
Qua=drans ꝗd ſit. duo mi.qđ ē qua. Beda. Quadrā=
tem vocant calculatores quartam
partem cuiuſlibet rei videlicet et
loci:aut tēporis aut pecunie. For=
ſitan ergo hoc loco quartam par=
tem ſicli.i.quiq3 obolos ſignificat.
Sequit. Et con. diſci. ſu.ait illis.
Amen dico vobis qm̄ vi.hec pau.
plus oib⁹ miſit qui miſe.in gazo.
Deus em̄ non ſubſtantiā offeren=
tium ſed ꝯſcientiā penſat:nec per=
pendit q̄tum in eius ſacrificio:ſed
ex q̄to proferatur. vnde ſubdit.
Omnes em̄ ex eo qđ abunda.illis
mi.hec vero in pe.ſua omnia que
ha.mi.to.victum ſuū.Hiero. My=
ſtice aūt diuites ſunt qui proferūt
de theſauro cordis ſui noua ⁊ vete
ra:que ſunt incerta ⁊ occulta ſapiē
tie diuine vtriuſq3 teſtamenti.pau
percula autem que eſt vt ego ⁊ mei
ſimiles:qui mitto quod poſſum.et
deſidero quod non poſſum vobis
explanare.nam non quātum vos
audiſtis:ſed ex quanto conſiderat
deus:vnuſquiſq3 autem quadran=
tem poteſt offerre que eſt volūtas
prompta : que dicitur quadrans:
quia cum tribus conſiſtit: ſcilicet
cogitatu verbo:et facto. Quod di=
cit. Totum victum ſuum miſit.hoc
ſignificat:quia tota voluntas cor=
poris in victu conſiſtit. vnde dici=
tur. Totus labor hominis in ore
ſuo eſt. Theophi. Uel aliter. Ui=
dua iſta anima hominis eſt:relin=
quens ſathanam cui fuerat adiun
cta:que mittit in tēpli erario duo
minuta:carnem.ſ.⁊ mentē. carnē
quidem per abſtinentiam: mentē
vero per humilitatem:vt ſic audi=
re valeat ꝙ totum victū ſuum po=
ſuit ⁊ ſacrum fecit:nihil de ſuo mū
do relinquēs. Beda. Allegorice au
tem diuites qui in gazophilacium
munera mittebant iudeos de iuſti
tia legis elatos deſignant. Uidua
pauper eccleſie ſimplicitatē deſignat
pauper quidē:q2 ſpiritū ſuperbie
vel concupiſcentias temporalium
abiecit. vidua vero:quia eius pro ea
mortē pertulit. Hec in gazophila=
cium duo minuta mittit:q2 dilectio
nem dei et proximi ſeu fidei et ora
tionis munera defert:que conſide
ratur ꝓpria fragilitatis minuta:
ſed merito pie intentionis accepta
cunctis ſuperbientibus iudeorum
operibus preſtant. ex abundanti
ſibi iudeus mittit in munera dei ꝗ
de iuſtitia ſua preſumit. Omnem
autem victum ſuum in dei mune=
ra mittit eccleſia:q2 omne qđ viuit
non ſui meriti ſed diuini muneris
eſſe intelligit. ¶Capi.xiij.

Et cū egrederetur
de tēplo ait illis
vnus ex diſciplis
ſuis. Magr̄ aſpi=
ce q̄les lapides.⁊
q̄les ſtructure. Et reſpōdens
ieſus ait illi. Uides has ma=
gnas edificationes? Non re=
linquetur lapis ſuper lapidē
qui non deſtruatur.

¶Beda. Quia fundata eccleſia
chriſti. Iudea dignas ſue perfi=
die penas erat luitura: apte do=
minus poſt laudatam in paupere
vidua deuotionem eccleſie egre=
ditur de templo ruinamq3 eius fu
turam atq3 edificia nunc admiran
da: non multo poſt contemnenda
eſſe predixit. vnde dicitur. Et cum
egrederetur de tēplo ait illi vnus
ex diſcipulis ſuis. Magiſter aſpi.
quales lapides et q̄les ſtructure.
Theo. Quia em̄ m̄lta circa deū n

ctionem hieruſalē dñs locutus fue rat: diſcipuli eius mirabātur ꝙ tā magna ⁊ pulchra edificia deſtrui de beāt: ⁊ ꝓpter hoc oſtendunt ei tem pli decorem: qui non ſolū ait hic de ſtruenda fore: ſed ⁊ ꝙ in eis lapis ſup lapidē nō relīqret. vñ ſequit. Et rñs ieſus ait illi. Uides has om nes mag. edifica. Non relin. la. ſu. lapi. q̄ nō deſtruatur. Sed diceret aliqui ꝙ multe reliquie remāſerūt vt xp̄m mendacem nitant oſtende re: ſed nequaꝙ̄ eſt hoc. Etſi em̄ ali que reliquie remāſiſſent: tñ vſq; ad vtilem cōſūmationē non relinquet lapis ſup lapidē. Preterea narra tur. ꝙ helius hadrianus ciuitatē ⁊ templum a fundamento euertit: ita ꝙ verbū dñi qđ hic dr̄ ſit ipletū. Beda. Diuinit⁹ aūt ꝓcuratū eſt vt patefacta per orbem fidei euange lice grā templū ipſum cum cerimo nijs tolleret. nequis forte ꝑuulus in fide ſi videret illa ꝑmanere: que a deo ſunt iſtituta paulatim a ſyn ceritate fidei: que eſt i xp̄o ieſu ad carnalem laberetur iudayſmum. Hiero. In hoc etiā enumerat dñs diſcipulis cladē nouiſſimi tp̄is. i. de ſtructionem templi cum plebe ⁊ lrā ſua de qua lapis ſup lapidem non relinquetur. i. teſtimonia ꝓphetarum ſup eos in quo iudei re torque bant ea vt in eſdram ⁊ zorobabel ⁊ machabeos. Bed. Recedente etiā domino de templo oia legis edifi cia ⁊ cōpoſitio mandatorum ita de ſtructa eſt vt nihil a iudeis impleri poſſit: ⁊ capite ſublato: vniuerſa in ter ſe membra cōpugnant.

Contrarietas ſoluitur

Gratia euangelij.

¶ Et cum ſederet in mōte oli uarū cōtra tēplū iterrogabāt eū ſeꝑatim petrus ⁊ iacobus ⁊ ioannes ⁊ andreas. Dic nobis qñ iſta fient: ⁊ qđ ſignū erit qñ hec omnia icipient cōſummari? Et reſpondens ieſus cepit dicere illis. Uidete nequis vos ſeducat. Multi em̄ venient in nomine meo: dicentes: q: ego ſum: ⁊ multos ſeducent. Cum audieritis aūt bella ⁊ opiniones belloꝝ ne timueritis. opoꝛ tet em̄ hec fieri: ſed nōdū finis. Exurget em̄ gens contra gentem: ⁊ regnū ſup regnū: ⁊ erūt terremotus per loca ⁊ fames initium doloꝛum hec.

¶ Beda. Quia laudantibus qbuſ dam edificationes tēpli dñs palā reſponderat hic eſſe oīa deſtruenda: diſcipuli ſecreto tp̄s ⁊ ſigna pre dicte deſtructionis interrogant. vñ dicit. Et cū ſederet in mōte oli. con tra tē. iter. eū. Sedet dñs in monte oliuarū ꝯtra tēplū: cum de ruina ⁊ excidio templi diſputat: vt etiā ipo coꝛpoꝛis ſitu v̄bis que loquitur cō gruat: myſtice deſignās ꝙ ꝗet⁹ ma nens i ſctis: ſupboꝝ deteſtat amen tiā. Mons em̄ oliueti fructiferā de ſignat ſctē eccleſie celſitudinē. Au. Interrogātib⁹ aſit eū diſcipulis: ea rñdit dñs q̄ iā ex illo tp̄e fuerāt ſe cutura ſiue de excidio hieruſalem. vnde oꝛta eſt ipſius interrogatio nis occaſio: ſiue de aduentu ſuo ꝑ eccleſiā in q̄ vſq; ad finē venire nō ceſſat. In ſuis em̄ veniens agnoſci tur: dū eius q̄tidie mēbra naſcūtur ſiue de ipſo fine i quo apparebit vi uos iudicatur⁹ ⁊ moꝛtuos. The. Sed anteꝙ̄ eis ad interrogata rñ deat mentem eoꝛum confirmat vt non ſeducantur. vñ ſequitur. Et re ſpōdēs ieſus cepit di. il. Uide. neqs vos ſeducat. Hoc aūt dicit q: icipiē tibus circa iudeā paſſionib⁹ inſur rexerunt quidam q̄ ſe doctores eſſe dicebant. vnde ſequitur. Multi em̄ ve. in noie meo di. q: ego ſum. Be. Multi enim imminente hieroſoly moꝛum excidio extitere qui ſe eſſe chriſtos dixerūt: tēpuſq; libertatis iam appꝛopinquare. Multi etiam in eccleſia ipſis etiā tp̄ibus apoſto loꝛum hereſiarche pꝛodiere. Multi etiā in nomine xp̄i venere antixp̄i: quoꝝ pm⁹ eſt ſimō magus cui ſicut i actib⁹ aplo:ū legim⁹ auſcultabāt

Anagogia pulchra.

Anti xp̄i multi.

qui in ſamaria erant dicentes. Hec
eſt virtus dei q̄ vocatur magna. vñ
⁊ hic ſubditur. Et mul. ſedu. A tpe
aũt dñice paſſionis in pplo iudeoꝝ
qui latronē ſeditioſuꝫ elegerunt: ⁊
xp̄m ſaluatorē abiecerunt: nec ho=
ſtium: nec ſeditiones ciuium ceſſa=
uerunt. vñ ſequitur. Cũ au. aũt bel
la ⁊ opi. bel. ne ti. Sed his aduen=
tantibus apl'i ne terreantur ne hie
ruſalē iudeāq; deſerāt admonent:
q: videlicet nō ſtatim finis quin po
tius in quadrageſimũ differendũ
ſit annũ. Et hoc eſt quod ſubdit.
Oportet em̄ hec fie. ſꝫ nōdũ finis. i.
deſolatio ꝓuincie vltimũq; vrbis
ac templi excidiũ. ſeqtur. Exurget
aũt gens cōtra gentē: ⁊ reg. ſup re=
gnũ. The. Id eſt romani ꝯ iudeos
quod ioſephus narrat ante deſtru
ctionem hieruſalē factũ. Cuꝫ enim
gens iudeorũ tributum non redde
ret romani venerunt turbati: ſꝫ q:
tunc tēporis romani miſericordes
erant: cepiſſent quidē eoruꝫ ſpolia
non fuiſſet tñ deſtructio hieruſaleꝫ
ſed ꝙ deus contra iudeos preliare
tur: oſtenditur ꝑ id quod ſubditur
Et erunt terremotus per loca ⁊ fa
mes. Beda. Conſtat aũt hoc tēpore
iudaice ſeditionis ad litteram con
tigiſſe. Poteſt vero regnum ſuper
regnum: ⁊ peſtilentia eorum quorũ
ſermo ſerpit vt cancer: ⁊ fames au
diendi verbum dei: ⁊ cōmotio vni=
uerſe terre: ⁊ a vera fide ſeparatio
in hereticis magis intelligi qui cō
tra ſe inuicem dimicantes: eccleſie
victoriam faciunt.

¶ Videte auteꝫ voſmetipſos:
tradent em̄ vos in cōcilijs ⁊ in
ſynagogis vapulabitis: ⁊ ante
p̄ſides ⁊ reges ſtabitis propter
me in teſtimonium illis. Et in
oēs gentes primum oportet p̄
dicari euangelium. Et cuꝫ du
xerint vos tradentes: nolite p̄
cogitare quid loquamini: ſed
qḋ datuꝫ fuerit vobis ī illa ho
ra id loquamini. Non em̄ vos
eſtis loquentes: ſꝫ ſpũſſanct᷒.
Tradet aũt frater fratrem in
mortem: ⁊ pater filium ⁊ cōſur
gent filij in parentes: ⁊ morte
afficiēt eos. Et eritis odio om
nibus hominibus propter no=
men meũ Qui autem ſuſtinue
rit in finem hic ſaluus erit.

¶ Bed. Quoniam merito hieroſolymis
ac ꝓuincie iudeorũ vniuerſe irro=
ganda tot fuerũt aduerſa dñs ma=
nifeſtat cũ dicit: videte aũt voſmet=
ipſos. Tradent em̄ vos in cōci. ⁊ in
ſyna. vapu. Ea quippe iudaice gē
ti maxia cauſa erat excidij: ꝙ poſt
occiſionem ſaluatoris nois quoq;
ac fidei eius p̄cones ipia crudelita
te vexabant. The. Conuenient aũt
p̄poſuit narrationem de his q̄ cir=
ca apl'os erant: vt in ꝓprijs tribu=
latioib᷒ aliqualē ꝯſolationē habe
rent ex cōibus tribulationib᷒ ⁊ paſ
ſionibus. Seqtur em̄. Et ante re. ⁊
pre. ſta. ꝓpter me. in teſti. illis. Re
ges aũt ⁊ p̄ſides dicit: ſicut agrip=
pam: neronem: ⁊ herodē. Qḋ autē
dicit. Ante re. ⁊ pre. ſta. ꝑ me nō mo
dicā eis cōſolationem dedit: q:. ſ. ꝓ
pter eum erant paſſuri. Qḋ aũt di
cit. In teſtimonium illis. ſic intelli
git. i. in p̄iudiciũ eorũ: vt. ſ. eſſent in
excuſabiles: ꝙ. ſ. apl'is laborātib᷒
illi non potuerunt veritati coniun=
gi. Deinde: vt crederent ꝙ propter
tribulationes ⁊ ꝑicula predicatio
impediretur: ſubdit. Et in om. gē.
p̄mum oportet p̄dicari euā. Augu.
de con. euan. Mattheus addit. Et
tunc veniet cōſummatio. Sed hoc
qḋ marcus ait. Primũ ſignat vtiq;
anteq̄ veniat cōſummatio. Beda.
Hoc ita fuiſſe completum eccleſia=
ſtice teſtantur hyſtorie: in quib᷒ re
fertur ꝙ apoſtoli oēs multo an̄ ex=
cidiũ iudee ꝓuincie ad p̄dicanduꝫ
euangeliũ toto orbe fuerunt diſpſi
excepto iacobo zebedei: ⁊ iacobo
fratre dñi: qui in iudea ꝓ v̄bo dñi
prius ſanguinē fuderāt. Qm̄ ergo
nouerat dñs corda diſcipulorum de
excidio ac ꝑditione ſue gentis eſſe

Hyſtoria pulchra.

contriſtanda: ⁊ hoc eos ſolatio ale=uat: vt noſſent ſibi etiã iudeis ab iectis ſocios non deeſſe gaudiũ re=gniq; celeſtis: imo multo plures q̃ de iudea perirẽt ex omnibus toto orbe hoĩbus eſſe colligendos. Glo. Poterat etiam alia ſollicitudo ĩ di ſcipulorũ cordibus oriri. q: eñ au=dierant q ante reges ⁊ preſides eſ ſent ducendi: ne dubitarent q ex de fectu proprie ſcientie ac facundie ad reſpõdendũ iſufficientes eſſent: dñs eos ɔſolatur cum ſubdit. Et cũ dux. vos tra. no. p̄cogita q̃d loq. ſed qđ da. fu. vo. in illa ho. id loquami ni. Beda. Cũ enim ꝑpter chriſtũ du cimur ad iudices: voluntatem tñ noſtram pro xp̄o debemus offerre. Certum ipſe xp̄s q̃tũ in nobis ha=bitat loquit᷑: ⁊ ſpũſſancti in rñdẽdo gratia dabitur. vñ ſequit᷑. Nõ eniʒ vos eſtis lo. ſed ſpũſſanctus. Thę. Predicit etiam eis qđ erat grauiꝰ: q. ſ. a ꝑpinquis pſecutionem patiẽ tur. vñ ſeq͛t᷑. Tradet aũt frater fra. in mor. ⁊ pater fi. ⁊ cõſur. fi. in parẽ tes ⁊ mor. affici. eos. Bed. Hoc in ꝑ ſecutionibus fieri crebro vidimus nec vllus eſt inter eos fidus affectꝰ quorũ diuerſa fides eſt. Theo. Hoc aũt dicit: vt audito hoc prepararẽt ſe vt pſecutiones ⁊ mala patientius ſuſtinerent. Deinde cõſolationẽ in ducit dicẽs. Et eritis odio oibꝰ ho minibꝰ ꝑpt̃ nomẽ meũ. q ei habea mur odio ꝑpt̃ xp̄ʒ: cauſa ẽ ſufficiẽs paticter pſecutiões ſuſtinẽdi: nõ eñ martyrẽ facit pena: ſed cauſa. Sed ĩ hoc etiã qđ ſequit᷑. Qui aũt ſuſti. in fi. hic ſaluus erit: ⁊ non modica conſolatio eſſe videtur inter pſecu tiones.

¶ Cũ aũt videritis abomia=tionẽ deſolationis ſtanteʒ vbi non debet qui legit intelligat: tunc qui in iudea ſunt fugiant in montes: ⁊ qui ſuper tectum non deſcendat in domum: nec introeat vt tollat quid de do=mo ſua: ⁊ qui ĩ agro erit nõ re=uertat᷑ retro tollere veſtimentũ ſuum. Veh autem pregnanti=bus ⁊ nutrientibus illis diebꝰ Orate ergo vt hyeme nõ fiant. Erunt enim dies illi tribula=tionis tales quales nõ fuerũt ab initio creature: quam con=didit deus vſq; nũc: neq; fient. Et niſi breuiaſſet dñs dies: nõ fuiſſet ſalua omnis caro. Sed ꝑpter electos quos elegit bre uiauit dies.

¶ Glo. Premiſſis his q̃ ante exci=diũ ciuitatis erant futura nũc dñs p̄dicit ea q̃ circa ipam ciuitatis de ſtructionem contigerunt dicẽs. Cũ autem vide. ab omi. deſo. ſtantem vbi non debet: qui legit intelligat. Augu. de cõ. euã. Mattheus dicit. Stantẽ in loco ſctõ. in hac aũt mu=tatione vbi marcus expoſuit ean dem ſniam. Ideo ãppe. Ubi nõ de bet. ſ. in loco ſctõ: vbi nõ debet. Be. Qñ aũt ad intelligẽtiã ꝑuocamur myſticũ monſtratur eẽ qđ dictũ eſt. Poteſt aũt ſimplex aut de antixp̄o accipi: aut de imagine ceſaris: quã pilatus poſuit in tẽplo: aut de ha=driani equeſtri ſtatua q̃ ĩ ipſo ſctõ ſctõrũ loco multo tp̄e ſtetit. Abomi natio quoq; ſm veterẽ ſcripturam idoluʒ nuncupat᷑: ⁊ iccirco addidit. Deſolationis: q in deſolato tẽplo: atq; deſerto idolũ poſitũ ſit. Thę. Uel abominationẽ deſolationis di cit ingreſſum hoſtiũ in ciuitatem ꝑ violentiam. Augu. ad eſichiũ. Lu=cas vero vt oſtenderet tunc factaʒ fuiſſe abominationẽ deſolationis: aut expugnationem hieruſalẽ hoc eodem loco dñi verba cõmemorat. Cum videritis circundari ab exer citu hieruſalem: tunc ſcitote q: ap=propinquauit deſolatio eius. Seq̃ tur. Tunc qui in iudea ſunt: fu. in montes. Beda. Hec iuxta litterã fa ctã eſſe conſtat: cũ appropinquante romão bello: ⁊ exterminio iudaice gẽtis oraculo admoniti oẽs q̃ erãt

dñica.

Cõſenſꝰ euange licus.

in prouincia xpiani: longius diſceſ
ſerunt vt eccleſiaſtica narrat hyſto
ria: ⁊ trans iordanem ſecedentes:
manebant ad tp̄s in ciuitate. Pel-
la ſub tutela agrippe regis iudeo-
rum: cuius in actibus apl'oꝝ men-
tio eſt: q̇ cū ea q̄ ſibi obtēperare vo
lebat pte iudeorū: ſemꝑ imꝑio ro-
manorū ſubditus agebat. Theo.
Bene aūt dixit. Qui iudea ſunt: q2
apl'i in iudea adhuc nō erant. ſed
ante p̄liū fugati ſūt a hieruſalem.
Glo. Uel magis ipſis exierunt: ſpi
ritu ducti diuino. Sequit᷑. Et q̇ ſup
tectū: nō deſcē. in do. nec itro. vt tol.
q̇d de do. ſua. Deſiacrabile eē̄ erit
etiā nudo corpore de tanta tribula
tione ſaluari. Seq̄t᷑. Ueh aūt p̄reg.
⁊ nutri. in illis diebus. Bed. Quaꝝ
.ſ. veteri vl' manus filiorū ſarcinap̄
grauate fuge neceſſitatem non mi
nime impedient. Theo. Mihi aūt
vr̄ q̄ filiorū eſum in his oſ̄dat. naꝫ
fame ⁊ peſtilentia afflicti manus fi
lijs iniecerūt. Glo. Poſtq̄ aūt fece
rat mentionē de duplici īpedimēto
fuge: q̄ .ſ. poſſet eſſe vel ex cupidita
te rerū aſportandaꝝ: vl' ex deporta
tione natorū: tangit tertium impe-
dimētū: qđ .ſ. eſt ex pte tp̄is dicēs.
Orate ꝰ vt hyeme nō fiant. Theo.
Ne .ſ. ex difficultate tp̄is īpediātur
q̇ fugere cupiunt. Cauſam aūt tan
te neceſſitatis ad effugiendū cōue
nienter aſſignat cū dicit. Erunt eē̄
in diebꝰ illis tribula. ta. q̄. nō fue.
ab initio crea. quā ꝯdi. deꝰ vſq̄ nūc
neq̄ fient. Aug. ad eſichium Joſe-
phus eē̄ qui iudaicas ſcripſit hy-
ſtorias: talia multa dicit illi pplo
tunc accidiſſe: vt vix credibilia vi-
deantur. vñ nō imerito dictum eſt
talē tribulationeꝫ nec fuiſſe a crea
ture initio nec futurā. Sed etſi tp̄e
antixp̄i talis aut maior forſitā erit
intelligēdū eſt de illo populo dictū
q̄ eis talis amplius futura nō erit
Si enim antixp̄m illi primi ⁊ ꝑreci
pui recepturi ſunt facturus eſt tūc
idem ppl's tribulationē potius q̄
paſſurus. Beda. Hoc aūt ſolū eſt i
tantis malis refugiuꝫ: vt deꝰ q̇ dat

Hyſto-
ria pul-
chra.

Angu-
ſtia tem
porum.

virtutem patiendi: breuiet poten-
tiam ꝑſequēdi. vñ ſequit᷑: ⁊ niſi bre
ui. do. di. ⁊c. Theo. Id eſt niſi i bre
ui ſpacio bellum romanorum fuiſ
ſet: non fuiſ. ſal. oīs caro. i. nullus
euaſiſſet iudeus: ſꝫ ꝓpter electos
quos elegit. i. ꝓpter iudeos creden
tes: aut i poſterum credituros: bre
uiauit dies. i. cito bellum eſt termi
natū. nā p̄ſciebat deꝰ q̄ multi poſt
deſolationem ciuitatis crederēt in
deorum. huius gratia eorum genꝰ
ex toto deſtrui non ꝑmiſit. Augu.
ad eſichium. Quidā aūt conueniē
tius intellexiſſe mihi videntur ma
la ipſa ſignificata nomine dierū: ſi-
cut dicti ſunt dies mali in alijs ſcri
pture diuine locis: neq̄ eē̄ dies ip̄i
mali ſunt: ſed eo q̄ fiūt in eis. Ipſa
ergo dicta ſunt breuiari: vt deo do-
nante tolerantiā minus ſentirent:
ac ſi q̄ magna eſſent: breuia fierēt.
Beda. vel alr. Hec q̄ dicit ab illo lo
co. Erūt dies tribulationis tp̄ibus
ātixp̄i ꝓprie ꝯgruūt: qñ nō ſolū tor
mēta crebriora ⁊ acerbiora q̄ ꝑ̄us cō
ſueuerant igerēda ſunt fidelibꝰ: ſꝫ
qđ grauius eſt ſignoruꝫ quoq̄ ope
ratio eos qui tormēta igerūt comi-
tabitur. Hec aūt tribulatio q̄to ce
teris que precelſere preſſuraꝝ pō-
dere grauior fuit: tāto eſt tp̄is bre-
uitate moderatior futura. Nāq̄ tri
bus annis ⁊ dimidio q̄tum de pro
phetia danielis ⁊ apocalypſis ioā
nis conijci poteſt eccleſia per orbē
impugnanda eſſe creditur. Iuxta
vero ſenſus ſp̄ūales: cū viderimus
abominationem deſolationis ſta-
re vbi non debet: hoc eſt hereſes et
flagitia regnare inter eos qui cele
ſtibus myſterijs videbātur eſſe cō
ſecrati: tunc quicunq̄ in iudea: hoc
eſt in ꝯfeſſione vere fidei ꝑſiſtimꝰ:
tanto altius virtutum culmen de-
bemus aſcendere: q̄to plures am-
pla vitiorum itinera ſequi videmꝰ.
Hiero. Fuga enim in montes eſt vt
non deſcendat ad ima qui aſcendit
ad alta. Beda. Tunc qui ſuper te
ctum eſt: hoc qui excedens animo
carnalia facta tāq̄ in aura libere

Dies
mali q̄
ſint.

Antixp̄i
perſecu
tio.

ſpiritualiter viuit:ne deſcendat ad
infimos actus priſtine conuerſatio=
nis:neqꝫ ea q̄ reliq̄rat mūdi: carni
ſue deſideria repetat. Domus nāqꝫ
noſtra vel mundus h̄: vel ipſa in q̄
degimus noſtra intelligēda eſt ca-
ro. Hiero. Dicit.n. Orate vt hyeme
non fiat fuga veſtra vel ſabbato.i.
ne finiant fructus noſtri opis cū fi=
ne tpis. hyeme.n. finit fruct⁹: ſab=
bato vero tempus. Beda. Si autē
de ꝯſummatione mundi intelligat
hec precipi: vt non refrigeſcat fides
noſtra ꝛ in xp̄m charitas: neqꝫ vt
ocioſi in opere dei torpeamus vir=
tutum ſabbato. Theophi. Oportet
ēnos a peccato fugere cum feruo=
re:ꝛ nō frigide ꝛ q̇ete. Hiero. Tribu
latio autē erit ingens ꝛ dies bre=
ues ꝓpter electos:ne malitia hui⁹
tpis mutet intellectum eorum.

¶ Et tunc ſiquis vobis dixe=
rit. Ecce hic eſt chriſtus. ecce il
lic:ne credideritis. Exurgent
enim pſeudo chriſti ꝛ pſeudo
prophete:ꝛ dabūt ſigna ꝛ pro=
digia ad ſeducēdos ſi fieri po
teſt etiam electos. Uos ergo vi
dete. Ecce predixi vobis oīa.
Sed in illis diebus poſt tribu
lationem illam ſol contenebra
bitur:ꝛ luna nō dabit ſplendo
rem ſuū. Et ſtelle celi erunt de
cidētes:ꝛ virtutes que in celis
ſunt mouebuntur. Et tunc vi=
debunt filiū hominis venien=
tem in nubibus cū virtute mul
ta ꝛ gloria. Et tunc mittet an=
gelos ſuos:ꝛ congregabit ele=
ctos ſuos a quatuor ventis a
ſūmo terre vſqꝫ ad ſūmū celi.

¶ Theophi. Poſtq̄ ea q̄ ad hieru=
ſalē pertinebant dn̄s cōpleuit: nūc
de aduētu loquit antichriſti dicēs.
Et tunc ſi q̇s vobis dixerit: ecce hic
eſt xp̄s ecce illic:ne credideritꝭ. Hoc
aūt ꝙ dicit. Tunc:non ſic intelligas
i. ſtatim cū completa fuerit ſupra=
dicta circa hieruſalem: ſicut ꝛ mat=
theus poſt chriſti generationem di=
cit. In dieb⁹ illis venit Joānes: nſi=
quid imediate poſt chriſti natiuita
tem:ꝰ nō. ſed indeterminate vel indi
ſtincte: ſic ꝛ in hoc loco. Tunc accipi
pōt: non. ſ. quādo hieruſalem deſo=
labitur: ſed circa tp̄s aduentus an=
tichriſti. Sequitur. Exurgent enim
pſeudo xp̄i:ꝛ pſeu. prophe. ꝛ da. ſi. ꝛ
pro. ad ſe. ſi fieri pōt etiam electos.
Multi.n. chriſti nomē ſuſcipiēt: ita
etiaȝ vt fideles ſeducant. Augu. xx. Solutio ſathane qualis.
de ci. dei. Soluetur enim tūc ſatha=
nas:ꝛ ꝑ antichriſtū in omni virtute
ſua mirabiliter quidem ſed mēda=
citer operabitur. Solet autem am=
bigi: vtrum propterea dicta ſint ab
apoſtolo ſigna ꝛ prodigia mendacij
quoniā mortales ſenſus per fantaſ
mata decepturus eſt. vt qd̄ non fa=
cit: facere videatur: an q: illa ipſa
ēt ſi erunt vera prodigia: ad mēda=
cia ꝑtrahent credituros non ea po
tuiſſe niſi diuinitus fieri: virtutem
diaboli neſcientes: maxie qn̄ tantā
q̄tam nunq̄ habuit acceperit pote
ſtatem: ſed ꝓpter qd̄ lȝ horū dictum
ſit ſeducent eis ſignis atqꝫ ꝓdigiis
q̇ ſeduci merebunt. Grego. ſup eze.
Cur aūt ſub dubitatione dr̄. Si fie
ri pōt. Cū q̇d futurū ſit a dn̄o ꝑſcia
tur. Unū ꝟo ex duobus eſt: q: ſi ele
cti ſunt fieri non pōt. ſi aūt fieri pōt
electi non ſunt. Iſta ergo dn̄ici ſer=
monis dubitatio i electis exprimit
trepidationē mētis: quos ꝛ electos
noīat: q: cernit ꝙ in fide ꝛ bono ope
re perſiſtent: q: q̇ electi ſunt ad per
ſiſtendum: per ſigna predicatorum
antichriſti tentabuntur ad caden=
dum. Beda. Quidam autē hoc ad
captiuitatis iudaice tēpus referūt.
vbi multi chriſtos ſe eſſe dicētes de
ceptas poſt ſe cateruas populi tra=
hebant: ſed in illa ciuitatis obſidio
ne nullus erat fidelis ad quē diui
na exhortatio ne falſos magros ſe=
queretur fieri deberet. vnde meli⁹
de hereticis accipiendū eſt: q̇ cōtra
eccleſiam venientes xp̄os ſe eē men
tirentur. quorū primus ſimon ma=

gus fuit: extrem⁹ aūt ille maior ce-
teris eſt antichriſtus. Sequit. Uos
ergo vi. ec. pre. vo. oia. Aug. ad ple
bē hippo. Nō. n. ſolū bona q̄ ſctis ₇
fidelibus ſuis eſt redditurus verū
ēt mala q̄bus erat hic mūdus abū-
daturus: aut preditit vt bona poſt
ſeculi finē ſecutura certiores expe-
ctaremus: q̄n mala ſil'r p̄nunciata
ante ſeculi finē precedentia ſentire
mus. Theophi. Poſt antichriſti āt
aduentum alterabit ₇ mutabit ma
china mūdialis obſcuratis ſideri-
bus: pp̄ter abundantiā claritatis
xp̄i. vn̄ ſequit. Sꝫ in di eb⁹ illis poſt
tribulationē illam ſol cōte. ₇ lu. nō
da. ſplē. ſu. ₇ ſtel. ce. erunt deci. Be-
da. Sidera. n. in die iudicij videbū
tur obſcura: nō diminutiōe ſue lu-
cis accidente ſed ſupueniente clari
tate veri luminis: hoc eſt ſummi iu
dicis q̄uis nil prohibeat itelligi ve
raciter ſolem tūc ₇ lunā cū ſiderib⁹
ceteris ad t̄ps ſui lumine priuari:
quō de ſole factum conſtat tp̄e dn̄i
ce paſſionis. Ceterū peracto die iu-
dicij cū fuerit celū nouū ₇ terra no-
ua: tūc fiet q̄d eſa. dicit. Erit lux lu-
ne ſicut lux ſolis: ₇ lux ſolis ſeptem-
pliciter. Sequit. Et vir. que ſunt in
celo mouebuntur. Theophi. Id eſt
virtutes angelice ſtupebunt tanta
magnalia videntes fieri: ₇ eorū iu-
dicari cōſeruos. Beda. Quid mirū
hoīes ad hoc iudiciū pturbari: cui⁹
aſpectū ₇ ipſe angelice tremunt po-
teſtates? Quid faciūt ibi tabule q̄n
tremunt colūne? Quid virgula de-
ſerti patit: cū cedrus paradiſi con-
cutitur? Hiero. Uel aliter. Sol obte
nebrabitur ad gelida corda vt hye-
me. Et luna nō dabit ſplendorē ſuū
ſerenā a tempeſtate diſſenſionum.
Et ſtelle celi erunt decidētes in lu-
mine q̄n pene deerit ſemen abrae:
cui ſunt ſimulate. Et virtutes que
ſunt in celis mouebuntur. ad iram
vindicte quādo mittetur a filio ho-
minis veniente: de cuius aduentu
ſubditur: ₇ tunc vi. fi. ho. ve. in nu.
cum virtu. mag. ₇ gloria. qui. ſ. pri⁹
ſicut pluuia in vellus Gedeon deſcē
dit cū humilitate. Augu. ad eſichiū

Mundi innouatio fiet.

Signa iudicij.

Q₇. n. dictū eſt apoſtolis ab āgelis.
Sic vēiet q̄uo vidiſtis eū euntē i celū
merito credēdus eſt nō ſolū i eodeꝫ
corpore: verum etiā in nube ventu-
rus: quoniam ſic veniet ſicut abijt:
₇ nubes ſuſcepit eū abeuntē. Theo
phi. Uidebunt autem dn̄m tanquā
filiū hoīs. ſ. in corpore: q̄d. n. v̄r cor-
pus eſt. Augu. Primo de trinitate.
Uiſio q̄ppe filij hoīs exhibet etiam
malis: nam viſio forme dei non niſi
mundis corde: q₇ ipſi deū videbūt.
Et q₇ filium dei ſm id q̄d in forma
dei equalis eſt patri: iniqui videre
non pn̄t: opꝫ aūt vt iudicem viuorū
₇ mortuoꝝ corā quo iudicabuntur ₇
iuſti videant ₇ iniqui: ideo oporte-
bat vt filius hoīs acciperet iudicia
riam ptātem: de cuius executione
mox ſubdit. Et tūc mittet angelos
ſu. Theophi. Uide q̄ xp̄s ieſus mit
tit angelos ſicut₇ pr̄. Ubi ergo ſunt
qui dicunt q̄ patri nō eſt equalis?
Egredientur nāq₃ angeli cōgrega-
re fideles electos: vt in aera rapti
obuiant ieſu xp̄o. vn̄ ſequit. Et con
gre. elec. ſuos a quatuor ventis. Be
da. A quatuor aūt vētis a quatuor
mundi partibus dicit: oriente: occi-
dēte: aquilone: ₇ auſtro. Et ne q̄ſq̄
putaret a quatuor ſolūmodo pla-
gis terre: ₇ non potius a cunctis ei⁹
finibus ſimul ₇ mediterraneis re-
gionibus electos eſſe ꝯgregandos
apte ſubiūxit. A ſummo terre vſq₃
ad ſūmū celi: id eſt ab extremis ter-
re finib⁹ vſq₃ ad vltios terminos ei⁹
vbi longe aſpectantibus circulus
celi terre finibus inſidere videtur.
Nullus ergo in die illa remanebit
electus: qui nō venienti ad iudiciū
domino in aera occurrat. Ueniunt
ad iudicium ₇ reprobi: vt peracto
iudicio diſſipentur ₇ pereant a fa-
cie dei.

Quatuor partes mundi.

¶ A ficu autem diſcite para-
bolam. Cum iam ramus eius
tener fuerit ₇ nata fuerit folia:
cognoſcitis quia in p̄ximo ſit
eſtas. Sic ₇ vos cum videritis
hec fieri: ſcitote q̄ in p̄ximo ſit

in oſtijs. Amē dico vobis quoniam non tranſibit generatio hec: donec omnia iſta fiāt. Celum ⁊ terra tranſibunt: verba autem mea non tranſient.

¶ Beda. Sub exemplo arboris docuit dñs cōſummationis exemplū dicēs. A ficu aūt diſcite parabolā. Cum iam ra. eius te. fue. ⁊ na. fue. folia. cog. q: in ꝓximo ſit eſtas. Sic ⁊ vos: cū vi. h̄ fi. ſci. ꝙ in ꝓxi. ſit in oſtijs. Theophi. q. d. S. cut cū ficui naſcunt̄ folia ſtatim eſt eſtas: ſic ⁊ poſt anguſtias ātichꝛiſti ſtatiꝫ nullo ſequente medio: xp̄i erit aduent⁹ q̄ eſtas erit iuſtis ex hyeme: peccatoribus v̄o hyems ex eſtate. Aug. ad eſichiū. Uel aliter. Oia q̄ a trib⁹ euāgeliſtis dicta ſunt de dñi aduentu: diligentius inter ſe collata atqꝫ diſcuſſa foꝛtaſſe inueniūtur ad hoc pertinere: qđ quotidie venit in coꝛpoꝛe ſuo qđ eſt eccleſia: excepti his locis vbi ille aduēt⁹ vltimus ita ꝓmittit̄: vt ꝓpinquare dicat̄: ⁊ ꝙ in vltimo ſermonis ſm mattheū ipſe aduentus euidēter expꝛimitur: vbi dicitur. Cuꝫ vene. fi. ho. in ma. ſua. Quid. n. eſt. Cuꝫ videritis hic fieri: niſi ea q̄ ſupra dixit in qb⁹ eſt etiaꝫ id qđ ait. Et tūc videbūt filiuꝫ hoīs veniētē in nubibus. Nō itaqꝫ tunc erit finis: ſed tūc erit in ꝓximo andicēdū eſt non oia que ſupra cōmemorata ſunt eſſe intelligenda: ſꝫ aliqua eoꝛū: hoc. vꝫ. excepto qđ dictum eſt. Et tūc vide. fi. ho. venietēꝫ. Ipſe q̄ppe finis erit: non tunc ꝓximus erit: ſed mattheus aperuit nullis exceptis eſſe accipiēdū dicens. Cū vide. hic omnia: ſcitote q: ꝓpe eſt in ianuis. Intelligit̄ ergo qđ ſupra dictū eſt ſic. Et mittet angelos ſuos de quattuoꝛ mūdi partibus. i. de toto oꝛbe terrarum congregabit electos ſuos: que tota hoꝛa nouiſſima facit veniens in ſuis mēbꝛis tanꝗ̄ in nubibus. Beda. Poteſt autem h̄ fructificatio fici myſtice itelligi ſuper ſtatu ſynagoge: que veniēte ad ſe domino q: fructuꝫ iuſticie nō habebat in eis qui tunc increduli erāt eterna ſterilitate damnata eſt: Sꝫ quoniam dixit apl's ꝙ cuꝫ plenitudo gentiū itrauerit: oīs iſrael ſalu⁹ erit. Quid eſt hoc: niſi ꝙ diu ſterilis arboꝛ fici fructum quē negauerat reddet: qđ vbi factū fuerit eſtatem vere pacis eſſe in ꝓximo non ambiges. Hiero. Uel folia fici nata verba ſunt pꝛeſentia eſtas ꝓma dies eſt iudicij in qua vnaqueqꝫ arboꝛ mā̄ifeſtabit que intus habuit: aridum ad comburendum: an viride ad plantandū cū ligno vite. Sequitur. Amen di. vo. q̄m nō tranſi. gene. h̄: donec oia fiant. Beda. Nomine generationis aūt omne hominum ſignificat genus: aut ſpecialiter iudeoꝛuꝫ. Theophi. Uel aliter. Non tranſib. gene. hec. ſ. xp̄ianoꝛū donec omnia fiant: que circa hieruſalem h̄ antixp̄i aduentū dicta ſunt. Non. n. dicit generationem apoſtoloꝛum: q: maioꝛ pars apl'oꝛū nō peruenit vſqꝫ ad hieruſalem cōſūmationem. Dicit autem hoc de generatione xp̄ianoꝛuꝫ: volens diſcipulos conſolari ne crederent ꝙ illis tēpoꝛibus fides deficeret. ꝑus. n. elemēta imobilia deficiēt q̄̄ verba xp̄i. vn̄ ſubditur. Celum ⁊ terra tranſibūt: verba aūt mea nō tranſient. Beda. Celum qđ tranſibit non ethereum ſiue ſidereum: ſed aereū. intelligere debemus. Quocunqꝫ. n. perueni re potuit aq̄ diluuij: eo iuxta beati Petri ſententiam ignis iudicij perueniet. Tranſient aūt celū ⁊ terra ꝑ eam quā nunc habent imaginem: attā̄ ꝑ eſſentiam ſine fine ſubſiſtēt.

¶ De die autem illo vel hoꝛa nemo ſcit: neqꝫ āgeli i celo: neqꝫ filius: niſi pater. Uidete: vigilate: ⁊ oꝛate. Neſcitis eñ qñ tempus ſit. Sicut homo q̄ peregre pꝛofectus reliquit domū ſuam ⁊ dedit ſeruis ſuis poteſtatem cuiuſqꝫ operis: ⁊ ianitori pꝛecepit vt vigilet. Uigilate ergo. Neſcitis eñ quando do-

Conſenſus euā̄gelicus

Fici al'egoꝛia.

Xp̄ianorū generatio q̄.

minus domus veniat ſero: an media nocte an galli cantu: an mane: ne cum venerit repente inueniat vos dormientes. Qđ autē vobis dico: omnibus dico. Vigilate.

¶ Theophi. Volēs dñs diſcipulos īpedire ab interrogatione illi⁹ diei ⁊ hore dixit. De die autē illo ⁊ hora ne. ſcit: neq; an. in ce. ne. fi. niſi pr. Si. n. dixiſſet: q: ſcio: tamen nolo vobis reuelare: ipſos non modicū cōtriſtaſſet. Nunc vero ſapiēti⁹ egit: ⁊ ipſos excludit ab huiuſmodi interrogatione: ne ei moleſti fierent in h̄ ꝙ dixit. Neq; āgeli ſciūt neq; ego. Augu. ix. de. trini. Ignoratio autē diei atq; hore obijcit vnigenito deo vt deus ex deo nat⁹ nō ſit in ea nature pfectione q̄ deus eſt. Sz primū ſenſu cōis iudicij ſentiēdum eſt: an credibile eſſe poſſit vt aliquid ex oibus neſciat: qui oib⁹ ad id qđ ſunt atq; erunt auctor eſt. Quō. n. extra eius nature ſcientiā eſt p quā ⁊ in qua id qđ efficiendū ſit continetur. Hanc aūt ille diē ignorat q̄ aduent⁹ ſui dies eſt humane nature qđ agere diffiniunt: ꝙtū in ſe eſt preſciūt: ⁊ ſequitur gerendorum cognitio voluntatem agendi. Quō ergo dominus glorie aduentus ſui ignorata die nature eſſe imperfecte creditur que ⁊ neceſſitatem habeat aduenīēdi: ⁊ ſcientiā aduent⁹ ſui nō adepta ſit. Jam vero quāta impietatis geminatur occaſio: ſi deo patri deputabitur indignitatis affectus: ſi ei ademerit beatitudinis cognitionē cui mortis indiderit preſcientiam: ꝙ ſi in eo omnes ſcientie theſauri ſunt: diem hunc non ignorat: ſz meminiſſe nos conuenit occultos in eo ſcientie theſauros eſſe. Ignoratio igitur eius eſt ſm ꝙ theſauri ſcientie in eo latent. In omnibus. n. que deus ignorare ſe loquit ignoratiōe non detinetur: ſed aut tēpus eſt nō loquendi aut diſpenſatio non agendi. Si autem tunc cognouiſſe deus

Dies iudicij quo modo ignota.

dicitur: ꝙ abraham eum amauerit cum hoc non celauit abrae: neceſſe eſt ⁊ vt pater ob id diem ſcire dicat: q: non celauerit filio. Si itaq; diem filius neſcit: ſacr̄m eſt vt taceat: ecōtrario pr̄ ſolus oñditur ſcire: q: nō tacet. Abſit aūt corporalium mutationū nouitates in patre ⁊ filio exiſtimari. Deniq; ne per infirmitatē ignorare dicatur continuo ſubiecit. Videte. vigilate ⁊ orate: neſcitis. n. quando tempus ſit. Hiero. Vigilia n. opus eſt mentis ante mortem corporis. Theophi. Docet autem vigilare ⁊ orare: duo hic. Multi namq; vigilamus: ſed noctes ducentes in prauitates. ad hoc autē conſequenter ſimilitudinem inducit dicens. Sicut homo qui pe. profec. re. do. ſu. ⁊ de. ſer. ſu. po. cu. oper. ⁊ ia. prece. vt vigilet. Beda. Homo qui peregre profectus reliquit domum ſuā chriſtus eſt: qui ad patrem poſt reſurrectionem victor aſcendēs: eccleſiam corporaliter reliquit: quam tñ nunq̄ diuine preſentie preſidio deſtituit. Grego. in ho. Carnis eteniz locus proprie terra eſt. que velut ad peregrinandū ducta eſt cū p redēptorē noſtrum eſt in celis collocata: Dedit autem ſeruis ſuis poteſtatē cuiuſq; operis: q: fidelibus ſuis cōceſſa ſancti ſpiritus gratia: facultatem tribuit bonis operibus ſeruiēdi. Janitori quoq; precepit vt vigilaret: q: ordini paſtorum commiſſe ſibi eccleſie curam iubet impendere. Non ſolum autem rectores eccl'ie: ſed omnes vigilare precipimur: ianuas cordiū cuſtodientes: ne antiq̄ hoſtis mala ſuggeſtio ſubintret: ne nos dñs dormientes inueniat. vnde ex hac ſimilitudine cōcludens ſubdit. Vigilate ergo neſcitis. n. qñ domin⁹. ve. ſero: an me. no. an. gal. cā. an ma. ne cū vene. re. inue. vos dormientes. Hiero. Nam qui dormit: non corpora vera ſed phantaſmata intendit ⁊ vacuus vigilat de his q̄ viderat: ſic nimirum ſunt qui quos mundi amor rapit in vita deſerūt poſt vitam quod ſomniabant pro

Filius oia nouit.

certo. Theo. Uide ãt quia non dic. Neſcio quãdo tp̃s erit: ſed neſcit;. Propter hoc eni ħ occultauit: quia nobis expediebat. nam ſi nũc ignorantes finẽ non curam⁹ quid faceremus ſi finem ſcirem⁹ ⁊ malicias năq; nr̃as differremus vſq; ad vltimum. Attendam⁹ ẽt dictiones: ſero năq; finis exiſtit: cuȝ qs moritur ſenectute. media nocte: cũ quis moritur in medio iuuentutis. galli cãtu vero: cum rõ completur in nob. Cum enim incipit puer ſm rõnem viuere: tunc gallus in eo vociferat̃ excitãs a ſomno ſenſualitatis. mane autem puerilis eſt etas. Opȝ. n. omnes iſtos finẽ preſcire: nã et puero cauendum ne ibaptizatus ptrãſeat. Hiero. Hoc auteȝ fine cõclu. dit ſermonẽ: vt cõe omniũ preceptũ nouiſſimi per p̃mos audiãt: vnde ſubdit Quod ãt vo. di. oib⁹ dico: vig. Augu. ad heſiciũ. Non ſolum. n. illis dixit quibus tunc audientibus loquebatur: ſȝ ẽt illis q̃ fuerũt poſt illos ante nos et ad nos ipſos: et q̃ erũt poſt nos vſq; ad nouiſſimũ ei⁹ aduẽtũ. Nũquid ãt oẽs inuẽtur⁹ ẽ dies ille in hac vita. aut quiſq̃ dicturus eſt ꝙ ad defunctos etiã ptineat quod ait. Uigilate: ne cũ vene. repẽ. inue. vos dormiẽtes. Cur itaq; oib⁹ dicit ꝙ ad eos ſolos pertineat: qui tunc erunt: niſi quia ad omnes pertinet quo dixi? Tunc ei vnicuiq; veniet dies ille cuȝ venerit eius dies: vt talis hinc exeat qualis ẽ iudicãdus illo die: ac per hoc vigilare debet omnis xp̃ian⁹: ne imparatũ eũ iueniat dñi aduentus. Imparatuȝ ãt vẽiet dies ille quẽ iparatũ iueniet ſue vite hui⁹ vltim⁹ dies. Ca. xiiij.

Judiciũ dies q̃re occulta.

ERat auteȝ paſcha et azima poſt biduum et querebãt ſummi ſacerdotes ⁊ ſcribe quomodo eum dolo tenerent et occiderẽt dicebant enim. Nõ in die feſto ne forte tumultus fieret i pplo

Hiero. Nunc aſpergamus libiũ noſtrum de ſanguine: et limina domorum: et funẽ coccineum circundemus domi orationis noſtre et coccũ in manu noſtra: vt aree ligemus: vt vaccam ruffã in valle occiſam enarrare poſſimus. De xp̃i eni occiſione narraturus euãgeliſta premittit. Erat autẽ paſcha. et azima poſt biduum Beda. Paſcha quidem hebraice dr̃ phaſe: nõ a paſſione vt pleriq; arbitrantur. ſed a tranſitu nominatur: eo ꝙ exterminator videns ſanguinem in foribus iſraelitarum pertranſierit nec percuſſerit eos vel ipſe domin⁹ prebẽs auxiliũ populo ſuo deſup ãbulauit. Hiero. Uel paſcha tranſitus iterpretatur. phaſe vero imolatio. De imolatiõe agni et tranſitu populi per mare vel per egyptum. Prefigurat̃ ãt paſſio xp̃i et redẽptio populi de iferno quãdo nos poſt biduũ viſitat. i. pleniſſima luna etate xp̃i perfecta: vt nec cum aliqua pte tenebroſa carnes agni imaculati qui tollit peccata mundi i vna domo q̃ eſt eccleſia catholica calciati charitate: ⁊ armati virtute comedam⁹. Beda. Hoc ãt iuxta veteris inſtrumẽti ſcripturaȝ inter paſcha et azima diſtat: ꝙ paſcha ipſe ſolus dies appellatur: i q̃ agnus occidebatur ad veſperam. ħ eſt. xiiij. lũa menſis primi. xv. autẽ luna qñ egreſſum eſt de egypto ſuccedebat feſtiuitas azimoꝝ q̃ ſeptẽ diebus id eſt. vſq; ad. xxi. diem eiuſdem menſis ad veſperam eſt ſtatuta ſolennitas. verum euangeliſte idifferenter et dieȝ azimorum ꝑ paſcha: ⁊ ꝑ diebus azimorũ paſcha ponere ſolẽt. vñ et marc⁹ ħ dic't. Erat autem paſcha et azima poſt biduũ quia et paſche dies i azimis panibus eſt celebrari precept⁹: ⁊ nos q̃ſi paſcha perpetuuȝ facientes ſp ex ħ mundo tranſire precipimur. Hiero. A principibus autem egreſſa ẽ iniqtas in babylone: q̃ tẽplũ et vaſa ⁊ ſe purificare ſȝ legẽ ad eſũ agni debuerãt. vñ ſeqt̃ Et quare. ſum. ſacer. et ſcri. quomodo eũ dolo tene. et occi:

Allegoria paſſionis.

Paſche nomen vnde.

derent. Occiſo aűt capite totű corp⁹
enervum efficitur. vnde miſeri fa=
ciunt ꝙ caput moriatur. Uitant ãt
diem feſtum qui euenit illis: non el
eſt feſtiuitas his qui vitam et miſe
ricordiam perdiderunt: vnde ſequi
tur. Dicebant autem. Non in die fe
ſto ne forte tumultus fieret in pplo
Beda Non quidē metuētes ſeditio
nē vt ſimplex ſermo demõſtrat: ſed
cauentes ne auxilio populi de ſuis
manibus tolleretur. Theo. Ipſe tñ
chriſtus tēpus ſibi conſtituerat paſ
ſionis: voluit enim in paſchate cru
cifigi: quia ipſe veruz erat paſcha.
¶ Et cum eſſet bethanie in do
mo ſymonis leproſi: et recūbe=
ret: venit mulier habēs alaba=
ſtrum vnguenti nardi ſpicati ꝓ
cioſi: et fracto alabaſtro effu=
dit ſuper caput eius. Erant au
tem quidam indigne ferentes
intra ſemetipſos: et dicentes.
Ut quid perditio iſta vnguenti
facta eſt? Poterat enim vnguē
tum iſtud venundari pluſꝙ̃ tre
centis denariis: et dari paupe
ribus. Et fremebãt in eam. Je
ſus autem dixit. Sinite eam.
Quid illi moleſti eſtis? Bonuz
op⁹ opata ē i me. Sēp ei pau=
peres hēbitis vobiſcū: ⁊ cū volue
ritis poteſtis illꝭ bñfacere: me ãt
nõ ſemp hēbitis. Quod habuit
hec fecit: preuenit vngere cor=
pus meū in ſepulturaz. Amen
dico vobis: vbicunq; predica=
tū fuerit euãgeliū iſtud in vni=
uerſo mūdo et ꝙ fecit hec nar=
rabitur in memoriam eius.
¶ Beda. Paſſurus dominus pro to
to mundo et vniuerſas natiões ſuo
ſanguine redēptur⁹: moratur in be
thania. i. i domo obediētie. vñ dr. ⁊
cū eſſet be. i do. ſi. lepro. et recū. ve=
nit mulier. Hiero. Hinnulus eni
ceruorꝫ ſēp ad lectū ſuū redit. i. fili⁹
patri obediens vſq; ad mortē: a no
bis obedientiaz petit. Beda. Dicit
aűt. Simõis leproſi: nõ ꝙ leproſus
illo tempore permaneret: ſed ꝙ an
tea leproſus: poſtea a ſaluatore mū
datus eſt noie priſtino ꝑmanente:
vt virtus curãtis appareat. Theo
phi. Quãuis autem quatuor euan
geliſte vnguētū mulieris cõmemo=
rarēt: nõ eſt tamen vna: ſʒ due. vna
quidem que deſcribitur a ioanne: q̄
ſoror eſt lazari: q̄. ſ. añ ſex dies paſ
che vnxit pedes ieſu: alia ꝯo que Opinio
a reliq̄s trib⁹ euãgeliſtis deſcribit. theophi
Adhuc autez ſi attendas: inuenies li.
has tres eſſe. A ioãne. n. vna deſcri
bitur altera vero a Luca: a duobus
vero reliquis altera. Que. n. a luca
deſcribit meretrix eē dicitur: in me
dio predicationis tpe ad ieſum ve
niſſe. Hec ꝯo que a mattheo ⁊ mar=
co deſcribitur: dicitur in tpe paſſio=
nis veniſſe non cõfitentem ſe pecca
tricem. Augu. de cõ. euan. Ego aűt
nihil aliud intelligenduz arbitror:
niſi ꝙ non aliam quidez fuiſſe mu=
lierem: que peccatrix tűc acceſſit ad
pedes ieſu: ſed eandem mariã bis
hoc feciſſe: ſemel. ſ. qđ lucas narra
uit cum primo accedens cum humi
litate ⁊ lachrymis: meruit peccato=
rum remiſſionez. nam ⁊ hoc ioãnes
cõmemorauit: cū de lazaro reſuſci=
tando cepiſſet loqui: anteꝙ̃ veniret
in bethaniam dicens: Maria autez
erat que vnxit dñm vnguento: ⁊ ex=
terſit pedes eius capillis ſuis: cui⁹
frater lazarus infirmabat. Quod Confeſſus pul=
aűt in bethania rurſus fecit: aliud cher.
eſt qđ ad luce narrationem nõ per=
tinet: ſed pariter narratur a reliq̄s
tribus. Quod ergo matthe⁹ ⁊ mar=
cus caput domini vnguento illo ꝑ=
fuſum dicunt. Joãnes autez pedes
accipiamus non ſoluz caput: ſed ēt
pedes dñi ꝑfudiſſe mulierem: niſi
forte qm̄ marcus fracto alabaſtro
ꝑfuſum caput cõmemorat: taz q̄ſꝙ̃
calũnioſus eſt: vt in vaſe fracto ne=
get aliq̄d remanere potuiſſe vñ etiã
pedes dñi ꝑfunderet. Sʒ religioſi⁹
contendet aliq̄s nõ ita fractū eē: vt

totum effūderet: vel prius accipiat perfuſos pedes anteq̄ꝫ illud fractū eſſet vt in integro remaneret. vnde etiā caput perfunderet. Beda. Eſt autem alabaſtrum genus marmoris candidi: varijs coloribus intercincti: quod ad vaſa vnguētaria cauare ſolent: eo ꝙ optime ſuare ea incorrupta dicat. Nardus vō ē frutex aromaticus grandi vt aiunt et craſſa radice: ſed breui ac nigra fragiliqꝫ. Quāuis autem pinguis ſit tñ redolet vt cupreſſus aſpero ſapore folio paruo denſoqꝫ cuius cacumina i ariſtas ſe ſpergunt: ideoqꝫ gemina dote pigmētarij nardi ſpicas ac folia celebrant. Et hoc eſt quod ait marcus. Unguēti nardi ſpicati precioſi. q. d. vꝫ. vnguentū illud quod attulit maria domino non ſolum de radice cōfectum ē nardi verū ēt quo precioſius eēt ſpicarum q̄ꝫ foliorū eius adiectione odor ac virtutis illius erat accumulata grā. Theop. Uel ſicut in greco dr. Nardi piſtici. id eſt fidelis. eo ꝙ vnguētum nardi erat abſqꝫ dolo cū fide confectum. Augu. De con. euā. Poteſt autem videri contrariū ꝙ mattheꝰ et marcus poſtea q̄ꝫ dixerunt paſcha et biduum deide cōmemorauerūt ꝙ erat ieſus in bethania: vbi de illo precioſo vnguēto dr ioanes āt añ ſex dies paſche dicit ieſum veniſſe in bethaniā de eodē vnguēto narratur. Sed qui ita mouentur: non intelligunt mattheū et marcū illud quod in bethania de vnguēto factum erat: nō poſt illā predicationē de biduo. ſed adhuc cum ſex dies eēnt ante paſcha recapitulando poſuiſſe. Hiero. Myſtice autē ſymon leproſus mūdum infidelem primo poſtea fidelē ſignificat mulier autem cū alabaſtro eccleſiaſticā fidem: q̄ dic. Nardus mea dedit odorē ſuum. Piſtica Nardus dr. i. myſtica et precioſa. Domus impleta odore celum et terra eſt. Fractum alabaſtrum: carnale deſiderium ē quod frangitur ad caput ex quo oē corpus cōpaginatū eſt recūbente ipſo id eſt humiliante

ſe vt eū tangeret fides peccatricis ꝛ que de pedibus aſcendit ad caput: et ad pedes a capite deſcēdit per fidem. i. ad xp̄m et ad membra eius. Sequitur. Erat autē quidā īdig. ferē itra. ſemetip. dicē. vt quid pdi. iſta? Per ſynodochen dr vnus pro multis: et multi pro vno. Perditus enim iudas de ſalute perditionem iuenit: et in vite fructifera mortis laqueus naſcitur. Sub pretextu āt auaritie myſterium fidei loquitur Etenī nr̄a fides trecētis emit denarijs in decem ſenſibus: interioribus ſcꝫ et exterioribus. ſ. per corpꝰ ꝛ aiāꝫ et ſpiritum triplicatꝭ. Beda. Qd āt dicit. Et fremuerunt in eā. neqꝫ debemus de diligētibus xp̄m apoſtolis dictuꝫ credere ſꝫ de iuda potius ſub numero pl̄ali Theophi. Uel conueniēter vr̄ innui ꝙ diſcipuli pl̄es mulierē arguerunt eo ꝙ ſepe chriſtuꝫ audierant de elemoſyna docenteꝫ. Judas vero non eadem intentione indigne tulit: ſed propter amorem pecunie et turpe lucrum: vñ ꝛ ioannes ipſum ſolum cōmemorat tanq̄ꝫ fraudulenta intentione mulierem arguentē. Dicit autem. Et fre. in eaꝫ. i. moleſti erant ei exprobrātes et iniurias inferentes. Arguit aūt dominꝰ diſcipulos: eo ꝙ deſideriuꝫ impediunt mulieris: vnde ſequit: Jeſus autē dicit. Sinite eā q̄d illi moleſti eſtis? Poſtq̄ꝫ. n. munꝰ obtulerat: illā p opprobria peruertebāt Ori. ſuper mat. Doluerunt. n. de pditione vnguenti quod poterat venundari multo precio et dari pauperibus. tñ non debebat fieri hoc: qꝛ conueniēs erat: vt ſuper caput chriſti funderetur ſancta et decenti infuſione. vnde ſequitur. Bonum opus operata eſt in me. Uſqꝫ adeo autem efficax eſt laus huius operis boni: vt exhortetur nos omnes odoriferis et precioſis operibus īpleri domini caput vt de nobis dicatur Qꝛ bonū opꝰ fecimꝰ ſuper caput xp̄i: qꝛ ſemper q̄dē habemꝰ q̄ꝫdiu in hac vita ſumꝰ paupes nobiſcū ꝛ opꝰ habentes cura eorum qui profece-

rūt in verbo et diuites facti ſūt in ſapiētia dei. Nō āt pſit ſufficere vt ſemper dieb⁹ et noctib⁹ habeāt ſecū filium dei.i.verbum et ſapientiam dei. Seqꝛ enī. Semp enim paupes hēbitis vobiſcū: et cū volueritis poteſtis illis benefacere: me autē non ſemper habebitis. Beda. Mihi ꝙdem videtur in hoc loco de preſentia corporali locutus: ꝙ nequaꝗ̄ cum eis ita futur⁹ ſit poſt reſurrectionē quō tūc in oī conuictu ⁊ familiaritate. Hiero. Dicit ēt. Bonū opus opata eſt in me: qꝛ ꝙ credit in deū: reputatur ei ad iuſtitiā. Aliud ē.n. credere ei et aliud credere in eū.i. totū eūcere te i illū. Sequit. Qđ habuit.i. quod potuit hoc fecit: preuenit vngere corpus meū in ſepulturā. Beda. Quaſi diceret. Uos putatis pditionem eſſe vnguenti: offm ſepulture ē. Theophi. Preuenit enim q̄ſi a deo ducta vngere corpus meū in ſignū ſepulture future in ꝗ pditorē cōfundit: ac ſi ei diceret. Qua conſciētia mulierem confundis ꝗ in ſepulturā corpus meū vngit teipm vero non cōfūdis ꝗ me in mortē trades? Prophetizat autez dominus conſequēter duas prophetias .ſ. ꝙ euāgelium eius predicabitur in vniuerſo mundo: et ꝙ opus mulieris laudabitur. vnde ſequitur. Amen dico vobis: vbicunꝗ̄ predicatum fu. ⁊c. Beda. Notandū āt ꝙ ſicut maria gl'iam adepta ē in toto orbe de obſeqo quod domino exhibuit ita ecōuerſo ille qui obſequio eius detrahere non timuit: longe lateꝗ̄ infamatus eſt. ſed dominus bonum laude digna remunerās futuras impij contumelias tacendo preterijt.

Prophetie dñe xpi ieſu

¶ **Et iudas ſcharıotes vn⁹ de duodecim abijt ad ſummos ſacerdotes: vt proderet euz illis. Qui audientes gauiſi ſunt: et promiſerunt ei pecuniā ſe daturos. Et querebat quomodo illum oportune traderet.**

¶ Beda. Infelix iudas dānū quod ex effuſione vnguenti feciſſe credebat: vult magiſtri precio compenſare. vnde dicitur. Et iu. ſca. vnus de duo. abijt ad ſum. ſa. vt proderet eū illis. Chry. in ſer. de paſ. Quid mihi eius patriam dicis vtinā ipſum quoꝗ̄ neſcire licuiſſet. Sed alter erat diſcipulus qui Judas Jacobi zelotes vocabatur ⁊ ne appellatione cognominis fiat confuſio perſonarū: propterea hunc ab illo ſeparauit. Non aūt dixit. Judas proditor: vt doceat detractiones neſcire ⁊ accuſationes declinare. Quod aūt dicit. Unus de. xij. auget deteſtabilitatem proditoris. nam ⁊ alij diſcipuli erant: qui fuerāt numero. lxx. ſed illi non intimi: non tanta confidentia ſociati ſunt: iſti autē. xij. fuerunt cōprobati. hic erat caterua legalis de qua proditor malign⁹ exiuit. Hiero. Unus tamē erat de. xij. numero nō vnus merito: vnus corpore: non vnus animo. Abijt autez ad principes poſtꝗ̄ exijt ⁊ intrauit in eum ſathanas: vnūquodꝗ̄ aīal ad ſimile ſibi iūgitur. Beda. Quod autem dixit. Abijt. oſtendit eum nō a principibus inuitatū: non vlla neceſſitate conſtrictum: ſed ſponte propria ſcelerate mentis iniſſe cōſiliū. Theophi. Dicit aūt vt proderet eū illis. i. vt annūciaret illis qn ſolus exiſteret. Timebant autem in eum irruere quando docebat propter turbam. Hiero. Promittit autem ſe tradere vt magiſter eius dyabolus ān dicebat. Tibi dabo ptātez hanc vniuerſam. Sequitur. Qui audiētes gauiſi ſunt: ⁊ promi. ei pecu. ſe da. Promittunt quidem pecuniam: ⁊ amittunt vitam: quaz ipſe recipit cū vitā amittit. Chry. in ſer. de paſ. O dementiam: imo cupiditatem proditoris. cūcta. n. mala cupiditas pcreauit. Naz cupiditas captas animas retinet: ⁊ omnibus nodis alligatas conſtringit: ⁊ rerum obliuionem imponit: ⁊ alienationem mētis oſdit. Ab hac iudas captiu⁹ cupiditatis iſania: puerſatiōis: menſe: diſcipulat⁹: admonitiōis: ſuaſionis: oblit⁹ eſt. Nā ſequit. Et qrebat

quõ eũ opportune traderet. Hier.
Sed oportunitas doli nunꝙ̃ inue-
nitur: vt non vindicet̃ hic aut illic.
Jude miti hodie. Beda. Multi hodie ſcelus iude ꝙ
dñm ac magiſtrũ deũqꝫ ſuũ pecu-
nia vendiderit: velut immane ⁊ ne
phariũ exhorrẽt: nec tñ cauẽt. nam
cum pro muneribus charitatis et
veritatis iura ſpernũt: deũ qui eſt
charitas ⁊ veritas produnt.

¶ Et primo die azimorum qñ
paſcha imolabãt dicũt ei diſci
puli. Quo vis eam⁹ ⁊ parem⁹
tibi vt manduces paſcha? Et
mittit duos ex diſciplis ſuis: ⁊
dicit eis. Ite in ciuitatẽ: et oc-
curret vobis hõ lagenã aque
baiulãs. Seqmini eũ. ⁊ quocũ
qꝫ introierit dicite dño dom⁹
qꝛ magiſter dicit. Ubi eſt refe-
ctio mea: vbi paſcha cuꝫ diſci-
pulis meis maducẽ? Et ipe vo
bis demonſtrabit cenaculum
grande ſtatũ: ⁊ illic parate no
bis. Et abierunt diſcipuli ei⁹:
⁊ venerũt in ciuitatẽ: ⁊ inuene
runt ſicut dixerat illis: ⁊ para
uerunt paſcha.

¶ Chry. in ſermone de paſ. Qñ iu-
das de traditiõe tractabat: aliȷ̃ di-
ſcipuli ſunt de preparatiõe paſche
ſolliciti. vñ dr. Et primo die azi. qñ
paſcha im. di. ei diſci. Quo vis ea-
mus et paremus tibi cõ. paſcha?
Beda. Primũ diẽ azimoꝝ. xiiij. diẽ
primi menſis appellat: qñ fermen
to abiecto imolare. i. agnũ occide-
re ſolebãt ad veſperã: qđ exponẽs
apl's ait: Paſcha noſtrũ imolatus
Paſche rõ myſtica. eſt xp̃s. q̇ lꝫ die ſequenti. i. xv. luna
ſit crucifixus attñ nocte qua agn⁹
immolabat̃: et corpis ſanguiniſqꝫ
ſui tradẽs myſteria celebrãda: ⁊ a
iudeis tentus ac ligatus: ipius im
molationis. hoc ẽ paſſionis ſue ſa
crauit exordiũ. Hiero. Azima ꝟo q̃
cũ amaritudine. i. lactucis agreſti
bus mãducant̃: redemptio noſtra
eſt: amaritudo ꝟo paſſio domini.
Theo. Ex hoc aũt ꝙ dicũt diſcipl'i.
Quo vis eamus? manifeſte vr ꝙ
xp̃s hoſpitiũ aliqđ nõ habebat: ſꝫ
neqꝫ diſcipl'i ꝓprias domos: ſi em
habuiſſent: duxiſſent eũ ad illas.
Hier. Dicũt etiã. Quo vis eamus?
vt cũ volũtate dei dirigamus greſ-
ſus nr̃os: dñs aũt indicat cum quo
mãducat paſcha: ⁊ more ſuo mittit
duos: qđ ſupra expoſuimus. vñ ſe
quit̃. Et mittit du. ex diſci. ſuis et
di. eis. Ite in ciui. Theo. Mittit q̇-
dẽ ex diſcipulis ſuis petrũ. ſ. ⁊ ioã-
nem: ⁊ lucas dicit: ad ignotũ hoieꝫ
innuens ex hoc ꝙ poſſet non pati.
Nã q̇ mentẽ ignoti nouit vt ipſos
reciperet: quid non operaretur in
aliȷ̃s? Dat etiã eis ſignũ vt domũ
ſcꝫ inuenirẽt cum ſubdit. Et occur
ret vob̃ hõ la. aque baiulãs. Aug.
de cõ. euã. Marc⁹ lagenã dicit quã
lucas amphorã: ille vaſis gen⁹: iste Conſenſus euãgelic⁹.
modũ ſignificauit: vterqꝫ veritatẽ
ſnie cuſtodiuit. Beda. Judiciũ aũt
pñtie diuinitatis eſt: ꝙ cũ diſcipl'is
loquẽs quid alibi futurũ ſit nouit.
vñ ſequit̃. Et abi. diſci. ei⁹ et ve. in
ciui. ⁊ inue. ſicut dixit illis ⁊ para.
Chry. in ſer. de paſ. Nõ illđ qđ no-
ſtrũ: ſed qđ iudeoꝝ: illud em̃ qđ no
ſtrũ eſt nõ ſolũ ꝯſtituit: ſed ipe fa-
ctus eſt paſcha. Sed ⁊ cur illđ mã-
ducauit? qꝛ factus eſt ſub lege: vt
eos qui ſub lege erãt redimeret: ⁊
ipe legi requiẽ daret: ⁊ vt nemo di
cat: ꝙ iõ eã euacuauerit: qꝛ eã im-
plere vt moleſtã ⁊ arduã nõ valuit
ipe prius eã cõpleuit: ⁊ ſic fecit eã
requieſcere. Hiero. Myſtice aũt ci
uitas eccl'ia eſt: que muro fidei cin
gitur. homo occurrẽs populus pri
mitiuus eſt: amphora aque lex lit-
tere. Beda. Uel aqua lauacrũ gra
tie: lagena fragilitatẽ deſignat eo-
rum per quos eadẽ erat grã mun-
do monſtranda. Theo. Lagenam
aque portat qui baptizatus eſt. q̇
aũt baptiſma baiulat: venit ad re
quiẽ ſm rationẽ viuens: et ſicut in
domo requie potitur. vnde ſubdit.
Sequimini eũ. Hiero. Qui ſcilicet

ducit

ducit in altum vbi eſt refectio xp̄i. Dominus domus petrus apoſtol⁹ eſt. cui dominus domum ſuam credidit: vt ſit vna fides ſub vno paſtore. Cenaculum grande eccleſia magna eſt: in qua narratur nomē domini ſtrata varietate virtutum et linguarū. Beda. Uel cenaculū magnum ſpiritualiter lex eſt: q̄ de anguſtijs lr̄e egrediens ꝛ ſublimi loco. i. i alto mētis ſolario recipit ſaluatorē. Cōſulte aūt ſiue aq̄ baiuli. ſiue domini domus ſunt p̄ter miſſa vocabula: vt oībus verū paſcha celebrare volentibus: hoc eſt chriſti ſacramētis imbui. cūq; ſue mētis hoſpitio ſuſcipere querentibus: facultas dādā aſignetur. Theophi. vel dominus domus itellectus eſt: qui oſtēdit cenaculum grāde. i. altitudinē itelligētiarū. quod ꝛſi altum ſit: tn̄ nihil habet vane glorie ꝛ tumoris: ſed ſternitur ꝛ planum fit humilitate. Ibi aūt. i. in tali mente paſcha chriſto paraṫ a petro. ſ. ꝛ ioanne. i. ab actione ꝛcontemplatione.

¶ Ueſpere aūt facto: venit cū duodecim. Et diſcūbentibus eis ꝛ manducātibus ait ieſus: Amen dico vobis: q꞉ vnus ex vobis tradet me q̄ manducat mecū. At illi ceperūt ꝯtriſtari Et dicere ei ſingillatim. Nunquid ego? Qui ait illis. Unus ex duodecim qui intingit mecum manū in catino. Et filius quidē hoīs vadit: ſicut ſcriptū eſt de eo. Ue aūt homini illi: p quē filius hoīs tradeṫ. Bonū erat ei ſi nō eēt nat⁹ hō ille.

¶ Beda. dominus. q̄ de ſua paſſione predixerat: ēt de proditore p̄dicat: dans locū pn̄ie: vt cum itellexiſſet ſciri cogitatiōes ſuas peniteret euz facti ſui vnde dicitur. Ueſpere autem fac. ve. cuz. xij. ꝛ diſcum. eis ꝛ man. ait ieſus. Amen dico vobis quia vn⁹ ex vobis me tradet: q̄ mā ducat mecū. Chry. i ſer. de paſſiōe. Ubi patet ꝙ nō aperte eū oīb⁹ publicabat: ne impudentiorē eum faceret: nec etiam penitus ſilentio p̄teribat: ne celari arbitratus: audacter ad proditionem ꝓperaret. Theophi. Sed quomodo diſcūbētes cenabāt: cū lex p̄ciperet: ꝙ ſtātes erecti deberēt paſcha comedere? Probabile autem eſt prius eos adimpleſſe paſcha legale: deinde diſcubuiſſe: incipiente eo propriuz tradere paſcha. Hiero. Ueſpera āt diei veſperā indicat mundi. Circa vndecimā nanq; horam veniunt nouiſſimi: qui primi denariuz eterne vite accipiunt. Omnes igitur diſcipuli tanguntur a domino vt fiat armonia cithare: oēs nerui bene ſuſpenſi conſona voce rn̄dent. Nā ſequitur At illi ceperunt contriſtari et dicere ei ſingillatim. Nunquid ego? Unus autem remiſſus et pecunie amore madefact⁹ dixit. Nū quid ego ſū rabi? ſicut in mattheo legitur. Theophi. Ceperunt autez alij diſcipuli contriſtari propter domini verbū. Nā et ſi extra hāc exiſterent paſſionez: magis tn̄ credūt illi q̄ oiuz nouit corda q̄ ſibi. Seq̄tur. Qui ait illis: vnus ex duodecim: qui intingit mecū manū i cantino. Beda. iudas. ſ. q̄ ceteris ꝯtriſtatis et retrahētibus mānum cū magr̄o manū mittit i catinū. Et q꞉ pri⁹ dixerat. Un⁹ ex vobis me tradet. et pſeuerat ꝓditor i malo: māifeſtius arguit: et tn̄ nomē propriū non deſignat. Hiero. Dicit aūt. Un⁹ de duodecim: q̄ſi ab eis ſeparatus: ſepat: enim ſeorſuz lupus ouē quā capit. Ouis q̄ de ouili egrediṫ: lupi morſibus pz. Judas autem nec primo: nec ſecūdo correpṫ⁹ a proditiōe retrahit pedē. vn̄ pena p̄diciṫ: vt quē pudor non vicerat: corrigant denūciata ſupplicia. ꝛ hoc ē quod ſubditur. Et filius quidem ho. va. ſicut ſcriptū ē de eo. Theophi. Per h̄ qd̄ diciṫ. Uadit oſtenditur ꝙ mors xp̄i fuit voluntaria et non neceſſaria. Hiero. Sed quia multi bonum vt

Citha re armonia.

iudas faciunt:ſed oino illis nõ ꝓ=
ficit:recte ſubdiť. Ue aũt ho. illi p
quẽ fi. ho. tradeť. Beda. Sed ⁊ ho=
die quoqꝫ in ſempiternũ ve illi hoi
q̇ ad menſam dñi malign⁹ accedit.
Et em̃ ille in exẽplũ iude filiũ ho=
minis tradit : nõ q̇dẽ iudeis pctõ=
ribus:ſed tñ pctõrib⁹ mẽbris ſuis.
Sequiť. Bonũ erat ei:ſi nõ eſſet na
tus hõ ille. Hier. Scꝫ intimo latẽs
vtero materno:melius em̃ eſt non
eſſe q̃ ad tormenta eſſe. Theoph.

Nota verba.

Quantum em̃ ex fine melius fuiſ=
ſet ei q̄ eſſet ſi non ꝓditor exiſte=
ret:nã deus fecit ipm̃ ad opa bona
ſed poſtq̃ꝫ ad tantã deuenit mali=
ciam melius fuiſſet ei ſi natus nõ
fuiſſet.

¶ Et mãducãtib⁹ illis:acce=
piit eſus panẽ:⁊ bñdicẽs fregit
⁊ dedit eis ⁊ ait:ſumite:hoc eſt
corpus meũ. Et accepto cali=
ce gratias agẽs dedit eis. Et
biberũt ex illo oẽs. Et ait illis.
Hic eſt ſanguis me⁹ noui teſta
menti:qui ꝓ multis effundeť.
Amẽ dico vobis q̄ iã nõ bibã
de genimine vitis : vſqꝫ in diẽ
il[illegible]m cum illud bibam nouũ
in regno dei.

¶ Beda. finitis paſche veteris ſo=
lẽnijs tranſit ad nouũ vt. ſ. pro car=
ne agni ac ſanguine : ſui corporis
ſanguiniſqꝫ ſacr̃m ſubſtitueret. vñ
dr̃. Et man. ill. acce. ieſus panẽ. vt
ſcꝫ ipm̃ ſe eſſe mõſtraret:cui iura=
uit dñs. Tu es ſacerdos ineternũ
ſm ordinẽ melchiſedech. Sequiť.
Et bñ. fre. Theo. Id ẽ gr̃as agẽs
fregit:qđ ⁊ nos facim⁹ orõnes ſu=
peraddẽtes. Beda. Frangit ẽt ipe
panẽ quẽ diſciplis porrigit:vt oſtẽ
dat corpis ſui fractionẽ non abſqꝫ
ſua ſponte vel ꝓcuratione futurã:
quẽ etiã bñdixit : qꝛ naturã hũanã
quã paſſurus aſſumpſit : ipſe vna
cũ patre ⁊ ſpũſctõ gratia diuie vir=
tutis ipleuit. Bñdixit panẽ ac fre=
git qꝛ hoiem aſſumptum ita morti
ſubdere dignatus eſt:vt ei diuine
immortalitatis ineſſe potentiã de=
monſtraret. Ideoqꝫ velocius eũ a
morte reſuſcitandum eſſe doceret.
Sequiť. Et dedit eis ⁊ ait. Sumite
hoc eſt corpus meũ. Theo. Hoc ſcꝫ
qđ nũc do:⁊ qđ nũc ſumitis. Nõ au
tem panis figura tm̃ corpis xp̄i eſt
ſed in ꝓpriũ xp̄i corpus trãſmuta=
tur. nã dñs ait. Panis quẽ ego da=
bo caro mea eſt. ſed tñ caro xp̄i nõ
vr̃ ꝓpter noſtrã infirmitatẽ:panis
em̃ ⁊ vinũ de noſtra ꝯſuetudie eſt:
ſi ꝟbo carnẽ ⁊ ſanguinẽ cernerem⁹:
ſumere nõ ſuſtinerem⁹. ꝓpter hoc
dñs noſtre infirmitati ꝯdeſcendẽs
ſpẽs panis ⁊ vini ꝯſeruat:ſed panẽ
⁊ vinũ in veritatẽ cõuertit carnis ⁊
ſanguinis. Chry. in ſer. de paſ. Et
nũc etiã ille preſto eſt xp̄s:q̇ illã or
nauit menſam:ipe iſtã quoqꝫ ꝯſe=
crat. Non em̃ hõ eſt q̇ ꝓpoſita cor=
pus xp̄i facit ⁊ ſanguinẽ:ſed ille q̇
pro nobis crucifixus eſt xp̄us. Sa=
cerdotis ore verba ꝓferunť:et dei
virtute ꝯſecranť ⁊ gr̃a:hoc ꝟbo qđ
dicit. Hoc eſt corp⁹ meũ. ꝓpoſita cõ
ſecranť:⁊ ſicut illa vox q̄ dicit. Cre=
ſcite ⁊ multiplicamini ⁊ replete ter
ram ſemel quidẽ dicta eſt:ſed oĩ tẽ
pore ſentit effectũ ad generationẽ
opante natura:ita ⁊ vox iſta ſemel
quidẽ dicta eſt ſed per oẽs mẽſas
eccl̃ie vſqꝫ i hodiernũ diẽ ⁊ vſqꝫ ad
eius aduentũ preſtat ſacrificio fir
mitatẽ. Hiero. miſtice aũt in pane
trãſfigurat dñs corpus ſuũ:qđ eſt
eccl̃ia pñs:que accipiť in fide:bñ=
diciť in nũero:frangiť in paſſioni=
bus:dať in exẽplis:ſumiť in doctri
nis:formať in ſanguinẽ ſuũ in cali
ce vino ⁊ aqua cõmixtũ:vt alio pur
gemur a culpis : alio redimamur
a penis. Sanguine nãqꝫ agni ſer=
uantur domus a percuſſione ange
li:⁊ aqua maris rubri extinguunť
inimici:que ſunt myſteria eccleſie
xp̄i. Uñ ſequiť. Et acce. ca. gratias
agens de eis. Gr̃a em̃ et non meri=
ris ſaluati ſumus a deo. Grego. iij.
mora. cũ appropinquaret etiã paſ
ſioni accepto pane gratias egiſſe

Allegoria corporis xp̄i.

ꝓhibeť. grãs itaq; egit q̃ flagella
aliene iniquitatis ſuſcepit: et q̃ nil
pcuſſione dignũ exhibuit: hũiliter
in paſſione bñdicit: vt hinc oñdat
q̃d vnuſquiſq; in flagello culpe fa
cere debeat: ſi ipe equanimiter fla
gella culpe portat aliene. vt hinc
etiã oñdat q̃d in correctione faciat
ſubditus: ſi in flagello poſitus pri
grãs egit eq̃lis. Beda. Q: ꝛ nos in
Mixtio vini et aque in calice. xpo ꝛ in nobis xpm manere opz: vi
num dñici calicis aqua miſceť. At
teſtãte em ioãne aque ppĺi ſunt: et
neq; aquã ſolã: neq; ſolũ vinũ cuiq;
lz offerre: ne talis oblatio caput a
mẽbris ſecernendũ eſſe ſignificet
ꝛ vel xpm ſine nr̃e redẽptiõis amo
re pati potuiſſe: vel nos ſine illius
paſſione ſaluari ac pati poſſe of=
ferri ɔtingat. Sequiť. ꝛ biberũt ex
illo oẽs. Hier. Ebrietas felix: ſatie
tas ſalutaris: q̃ quanto copioſius
ſumiť: tãto ſobrietatẽ mẽtis dona=
re dignať. Theo. Quidã ſũt dicũt
iudã myſterioꝝ non fuiſſe pticipẽ:
ſ; q exiuerit anteq; dñs myſteria
largireť. Aliĩ etiã dicũt q illi tra=
didit de illo myſterio. Chry. in ſer.
de paſ. Chriſtus em ſanguinẽ ei q̃
eũ vendidit offerebat: vt haberet
remiſſionẽ peccatoꝝ: ſi tñ impius
exiſtere noluiſſet. Hier. Bibit ergo
iudas: ſed nõ ſaturatus: nec ſitim
extinguit ignis eterni: q: in igne
ſumit myſteria xpi: cui⁹ ſacrificiũ
Judas cõicat⁹ fuit cũ aliĩs. nõ emũdat: ſed eos cogitatio inſi=
piens perducit ad culpas: q̃ ſe ce=
noſis crudelitatis fetorib⁹ miſcue
runt. Chry. in ſer. de paſ. Nullus
ergo ſit iudas in dñi menſa. hoc ſa
crificiũ cib⁹ ſpũalis eſt: nã ſicut cor
poralis cibus cũ ventrẽ inuenerit
aduerſis humorib⁹ occupari am=
plius ledit: ita eſt ꝛ iſte ſpũalis ci=
bus ſi aliquem reperit malignita
te pollutũ: magis eum perdit non
ſua natura: ſed accipientis vitio.
Pura igiť ſit mens in oĩbus pura
cogitatio: q: et ſacrificiũ purũ eſt.
Sequiť. Et ait illis: hic ẽ ſan. me⁹
noui teſtamẽti. Beda. Hoc ad diſti
ctionẽ reſpicit veteris teſtamenti
qđ hircoꝝ et vituloꝝ eſt ſanguine
dedicatum: dicente inter aſpergen
dum legiſlatore. hic eſt ſanguis te
ſtamẽti qđ mandauit ad nos de⁹.
Sequiť. Qui pro mul. effundetur.
Hiero. Non em̃ omnes emundat.
Sequitur. Amẽ dico vobis q iam
nõ bi. de geni. vi. vſq; in diẽ illũ cũ
illud bi. no. in regno dei. Theoph.
Quaſi diceret. Non bibã de vino
vſq; ad reſurrectionem: regnum
enim reſurrectionem vocat: quaſi
tunc regnauerit cõtra mortẽ. Poſt
reſurrectionem vero bibit cum di=
ſcipulis: ꝛ comedit oſtendẽs q idẽ Anagoge vini noui.
ipſe eſſet qui paſſus eſt. Nouum
autem bibit illud. i. nouo quodam
modo ꝛ alieno. Non em̃ corpus ha
bebat paſſibile indigens cibo: ſed
immortale ꝛ incorruptibile. Intel=
ligendum eſt autem ꝛ ſic. Uitis eſt
ipe dominus. genimen vitis myſte
ria et intellectus occultus quem
ipſe generat: qui docet hominem
ſcientiam. In regno autem dei. i.
in futuro ſeculo bibet cum ſuis di=
ſcipulis myſteria et ſapientiã: no=
ua quedam nos docens: et reue=
lans que nunc occultat. Beda. Uel
aliter. Uitem ſiue vineam domini
appellatam eſſe ſynagogam eſa=
ias teſtatur dicens. Uinea domini
ſabaoth domus iſrael eſt. Iturus
ergo dominus ad paſſionem ait.
Iam non bibã de ge. vi. ac ſi aper=
te dicat. Non vltra carnalibus ſy=
nagoge cerimoniĩs delectabor: in
quibus etiam iſta paſchalis agni
ſacra locum tenuere precipuum.
Aderit enim tempus mee reſurre
ctionis: aderit dies illa cum in re=
gno dei poſitus: id eſt gloria vite
immortalis ſublimatus: de ſalute
eiuſdem populi fonte gratie ſpiri
tualis regenerati vobiſcum gau=
dio perfundar. Hiero. Conſiderã
dum autem q hic dominus mutat Sacrificiĩ mutatio.
tantũ ſacrificium ſed non mutat
tempus: vt nos nunq; cenam do=
mini ante quartãdecimam lunam
faciamus: qui facit in. xiiij. reſur=
rectionem in. xi. luna cenã domini

faciet:qđ nunqꝫ in veteri teſtamen
to nec in nouo factum eſt.

¶ Et hymno dicto: exierūt in
mōtē oliuarū. Et ait eis ieſus.
Oēs ſcādalizabimini in nocte
iſta:q2 ſcriptum eſt:percutiam
paſtorē ⁊ diſpergent oues. Sꝫ
poſtqꝫ reſurrexero ꝑcedā vos i
galileā. Petrꝰ aūt ait illi. Etſi
oēs ſcandalizati fuerint:ſꝫ non
ego. Et ait illi ieſus: Amen di
co tibi: q2 tu hodie i nocte hac
priuſqꝫ gallus vocē bis dede-
rit:ter me es negaturus. At il-
le amplius loquebatur. Et ſi
oportuerit me ſimul commori
tibi:non te negabo. Similiter
autem ⁊ oēs dicebant.

¶ Theophyla. Sicut gratias egerunt an
teqꝫ biberent:ita etiam grās agūt
⁊ poſtqꝫ biberūt. vñ dicit. Et hym-
no dicto exi. i mō. oli. vt. ſ. adiſcas:
⁊ āte cibū:⁊ poſt cibū gratiarū red
dere actiones. Hie. Hymnum enim
dicit laudem dñi vt eſt in pſalmo.
Edent. pau. ⁊ ſa. ⁊ lau. domi. q̄ req.
eum: Et adorauerunt,⁊ mādicaue
runt oēs pingues terre. Theo. Si-
mul etiam ⁊ hic oñdit qđ āplectibi
le erat ſibi ꝓ nobis mori:q2 cū tra-
dendus erat deū laudare dignatꝰ
eſt. Docet etiā nos cū i anguſtias
incidimꝰ ꝓpter mltorū ſalutē nō cō
triſtari: ſꝫ deo grās agere q̄ in nr̄a
tribulatione opat multorū ſalutē.
Beda. Pōt etiā hymnus ille intelli
gi quē dñs ſm̄ Joannē patri grās
agens decātabat:in quo ⁊ ꝓ ſeipo:
⁊ ꝓ diſcipulis ⁊ pro eis q̄ ꝑ verbum
ipſorū credituri erāt: eleuatis ſur
ſum oculis precabatur. Theo. Exi
uit aūt in montē:vt ad eū ſolitariū
exiſtentē: exeuntes ipm̄ caperent
abſqꝫ tumultu. Si enim acceſſiſſent
cū in ciuitate manebat forte fuiſſet
multitudo populi conturbata:⁊ tūc
manifeſte occaſionē inimici captā
tes viderentur ipm̄ iuſte iterficere

Hymnꝰ iesu qͦs fuerit.

tanqꝫ ꝑplm̄ cōcitātem. Beda. Pul-
chre etiam dñs diſcipulos ſacramē
tis imbutos in montē educit oliua
rum:vt typice deſignet nos ꝑ acce
ptionē ſacramentorū ad altiora vir
tutum dona ⁊ chariſmata ſancti ſpi
ritus:qbꝰ in corde pungamur aſcē
dere debere. Hie. In mōte etiā oli-
ueti ieſꝰ tenet:vñ ad celos aſcēdit:
vt nos ſciamus q2 inde aſcendimus — Captus iesus in orto.
ad celos vnde vigilamus ⁊ oramus
ligamur: nec repugnamus i terra
Beda. Predicit aūt dominus diſci-
pulis quid paſſuri ſunt: vt cum paſ
ſi fuerint: nō deſperent ſalutem ſꝫ
agentes pniam liberent. vñ ſequi-
tur. Et ait illis ieſus. Omnes ſcan
dalizabimini i me i nocte iſta. Hie.
Oēs quidē cadunt:ſed nō omēs ia
cēt. Nūqd enī q̄ dormit nō adijciet
vt reſurgat? Carnale eſt cadere:ſꝫ
diabolicum eſt iacere. Theo. Per-
miſit aūt eos dñs cadere:vt non in
ſeipſis confidant: ⁊ ne videret hoc
qđ ꝑdixerat ex quodam argumento
apparenti ꝑdixiſſe inducit teſtimo
niū zacharie ꝓphete. vñ ſequitur.
Percutiā paſtorem ⁊ diſpergentur
oues gregis. Beda. Hoc alijs ver-
bis in zacharia ꝓpheta ſcriptū eſt
⁊ ex ꝑſona ꝓphete ad dñm dr̄. Per-
cute paſtorē ⁊ diſpgent oues. Pro-
pheta enī poſtulat paſſionem dñi:
pater rñdet. Percutiam paſtorem:
ꝑcibꝰ iferioꝝ. Filiꝰ a prē mittitur
⁊ ꝑcutitur. id ē incarnat ⁊ patitur.
Theo. Dicit autem pater. Percu
tiam paſtorē: q2 ipſum ꝑcuti dimi-
ſit. Oues diſcipulos dicit: quaſi in
nocentes ⁊ quaſi abſqꝫ malitia. Ul
timo cōſolationem inducit dicens
Sed poſtqꝫ reſurrexero ꝑcedā vos
in galileā. Hiero. In quo vera pro
mittitur reſurrectio:vt ſpes non ex
tinguatur. Sequitur. Petrus autē
ait ei. Et ſi omnes ſcan. fu. ſed non — Resurrectiõis argumẽtum.
ego. Ecce auis ſine pennis in altū
volare nititur:ſꝫ corpus aggrauat
aīam:vt timore humane mortis ti-
mor dñi ſuperetur. Bed. Et petrus
ergo de ardore fidei ꝓmittebat: et
ſaluator quaſi deus futura noue-

rat.vnde ſequitur.Et ait illi ieſus.
Amen di. tibi qūtu:ho. in noc. hac
priuſq̃ gal.bis.vo.de ter.me es ne
gatu.Augu.De con.euan.Cū om=
nes euangeliſte dicant prediriſſe
dominum q̄ eū petrus eſſet nega=
turus:anteq̃ gallus cātaret. Mar
cus:hoc ſoluz narrauit expreſſius.
vnde nōnullis videtur non ꝯgrue=
re ceteris:q: parū attendunt. To=
ta eīn petri negatio trina eſt:: q̄ ſit
tota poſt primum galli cantum in=
Negationis petri ratio. ciperet: falſum diriſſe viderentur
tres alij euangeliſte:q.ſ.āteq̃ gal
lus cātaret:ter eū eſſet negaturus
Rurſus ſi totam trinā negationez
ante pegiſſet q̃ cantare gallus in=
ciperet:ſupfluo dirißet marcus ex
perſona dn̄i:Priuſq̃ gallus bis vo
cem dederit:ter me negaturus es.
Sed q: ante primum galli cantum
cepta eſt illa trina negatio attēde=
runt illi tres nō quando eā comple
turus eſſet petrus:ſed quāta futu
ra eſſet.i.trina:ꝛ qn̄ ceptura .i. āte
galli cantū q̄q̃ in animo eius ꝛ an
te primū galli cantū tota concepta
eſt.Marcus aūt de ipſarū vocum
interuallo planiꝰ elocutus ē. The.
Quod ſic itelligit:Petrus ſemel ne
gauit:deinde gallus cātauit:negā
te vero eo duabus alijs negationi
bus:tūc gallus ſcd̄o vocem emiſit.
Hiero.Gallus lucis nuncius quis
eſt niſi ſpūſſctūs?cuius voce in pro
phetia ꝛ in apoſtolis nos de trina
negatione excitamur ad amariſſi=
mos poſt lapſum fletus: q̄ male co
gitauimus de deo:ꝛ male locuti ſu
mus ad proximos:ꝛ male fecimus
ad noſmetipſos.Beda. Fides aūt
apl'i petri:ꝛ ardēs affectus ad dn̄z
conſequenter oñdit.Sequitur eīn.
At ille ampli.loque.Et ſi opor.me
ſi.cōmo.tibi non te negabo.Theo.
Feruorē etiā intrepidum ꝛ alij di=
ſcipuli oſtenderunt. Nam ſeq̄tur.
Similiter aūt.ꝛ omnes dicebant.ſz
tn̄ reſiſtebant veritati:quam chriſtꝰ
prediterat.

¶ Et veniunt in predium cui
nomen gethſemani:ꝛ ait diſci
pulis ſuis. Sedete hic donec
orē. Et aſſumit Petrum ꝛ Ja
cobū ꝛ Joannē ſecū:ꝛcepit pa
uere ꝛ tedere. Et ait illis: Tri=
ſtis ē anima mea vſq̃ ad mor
tem. Suſtinete hic ꝛ vigilate.
Et cū pceſſiſſet paululū:proci
dit ſup terrā: ꝛ orabat vt ſi fie=
ri poſſet tranſiret ab eo hora:
ꝛ dirit: Abba pr̄:oīa tibi poſſi
bilia ſunt transfer calicem hūc
a me:Sed nō qd̄ ego volo: ſed
qd̄ tu. Et venit ꝛ inuenit eos
dormientes. Et ait petro.Sy=
mon dormis? Nō potuiſti vna
hora vigilare? Vigilate ꝛ ora=
te:vt nō intretis in tentationē.
Spiritus q̄dem promptus eſt:
caro vero infirma. Et iterum
abiens orauit eundem ſermo=
nem dicēs. Et reuerſus denuo
inuenit eos dormiētes. Erant
enim oculi eorum grauati: et
ignorabant quid rn̄derent ei.
Et venit tertio:ꝛ ait illis:Dor
mite iam:ꝛ requieſcite. Suffi=
cit.Venit hora: ecce filius ho=
minis tradet in manus pecca
torum. Surgite eamus. Ecce
qui me tradet prope eſt.

¶ Glo. Poſtq̃ dn̄s ſcādalū diſcipu
lorū p̄dixerat:nūc euangeliſta nar=
rat de orōne ipſius: in qua p diſci=
pulis credit oraſſe.ꝛ prio deſcribēs
locūꝰ orōnis dicit. Et veniunt in pre
dium cui nomen gethſemani.Bed.
Mōſtratur vſq̃ hodie locus' gethſe
mani:i quo dn̄s orauit ad radices
mōtis oliueti. Interp̄tatur aūt ge
thſemani vallis pinguiū ſiue pin=
guedinū.Cū aūt dn̄s in monte orat Gethſemani interp̄tatio.
nos docet ſublimia orando inquiri
debere. At cū in valle pinguedinis
orat: inſinuat nobis humilitatē ſē
per in orōnibus:ꝛ iterne pinguedi
nem dilectionis eē ſeruandā.Ipſe

etiam per valles humilitatis ⁊ pin
guedinem charitatis p̄ nobis mor
tem ſubijt. Hiero. In valle etiã pin
guedinũ tauri pingues obſederũt
eũ. Seqꝛ. Et ait diſcipulis ſuis.
Sedete hic donec orẽ. Separantur
in oratione qui ſeparantur in paſ
ſione: qꝛ ille orat illi dormiũt: pigre
dine cordis oppreſſi. Theo. Singu
lariter etiam erat conſuetudo illi
ſemper orare: formã nobis tradẽs
vt ſilentium ⁊ ſolitudinem ĩ oratio
nibus requiramus. Sequitur. Et
aſſumit petrum ⁊ iacobum ⁊ ioan
nem ſecum. Illos tres tm̃ aſſumit
qui glẽ eius in monte tabor inſpe
ctores extiterant: vt qui glioſa vide
rant: viderẽt ⁊ triſtia: ⁊ adiſcerent
ꝙ verus erat hõ ĩ hoc ꝙ triſtaꝛ. Uñ
ſequiꝛ. Et cepit pauere ⁊ tedere: qꝛ
eñ totũ aſſũpſerat hoiem: aſſũpſit
⁊ naturales ꝓprietates hois: pa
uere ⁊ tedere ⁊ cõtriſtari naturalr:
nã hoies naturalr inuiti tendunt
ad mortẽ: vñ ſequitur. Et ait illis
Triſtis eſt aĩa mea vſqꝫ ad mortẽ.
Beda. Quaſi deus in corpore cõſti
tutus fragilitatem carnis exponit
vt eorum q̃ ſacramẽtũ icarnatiõis
obiurgant excluderet ipietas: naꝫ
q̃ corpus ſuſcepit oia q̃ debuit ſuſci
pere q̃ corpis ſunt: vt eſuriret: ſiti
ret: angeret: cõtriſtaretur. Diuini
tas eñ p̄ hos cõmutari neſcit affe
ctus. Theo. Quidam aũt hoc ſic in
tellexerunt. q. d. Triſtor enim nõ ꝙ
mori debeo: ſed ꝙ iſraelite ꝓpinq̃
mei me crucifixuri ſunt: ⁊ c p̄ hoc a
regno dei debent excludi. Hier. In
hoc etiã pauere ⁊ triſtari docemur
ante iudicium mortis: qð nõ poſſu
mus p̄ nos dicere: ſed p̄ illũ. Uenit
princeps mundi huius: ⁊ in me nõ
habet quicqꝫ. Sequitur. Suſti. hic
⁊ vigilate. Beda. Nõ a ſõno dormi
tionis ꝓhibet: cuius tẽpus nõ erat
imminente diſcrimine: ſed a ſõno ĩ
fidelitatis ⁊ torpe mẽtis. Paululũ
autem ꝓcedens ruit in faciem ſuã
⁊ humilitatem mentis habitu car
nis oñdit. Uñ ſequiꝛ. Et cũ proceſ.
pau. proci. ſuper ter. ⁊ ora. vt ſi fie

Cauſa triſticie chriſti.

ri poſſet tranſi. ab eo hora. Aug. de
cõ. euã. Nõ dixit ſi facere poſſet: ſꝫ
ſi fieri poſſet fieri ei p̄t qð ille volue
rit. Sic itaqꝫ dictũ ẽ. Si fieri põt:
ac ſi diceret: ſi vellet. Et neqꝫ puta
ret eũ p̄ris minuiſſe ptãtem: mani
feſtauit q̃ itellectu accipiendum ſit
qð dictum eſt. Nam ſequiꝛ: ⁊ dixit.
Abba p̄r oĩa tibi poſſi. ſũt. In quo
ſatis oſtẽdit nõ ex ĩpoſſibilitate: ſꝫ
ex voluntate p̄ris dictũ eſſe: ſi fieri
poteſt. Qð aũt Marcus non ſolum
pater: ſed abba p̄r eũ dixiſſe ꝯme
morat. hoc ẽ abba hebraice: quod
latine p̄r. Et fortaſſe dñs ꝓpter ali
quid ſacramẽtũ vtrũqꝫ dixit: volẽs
oſtendere ſe illã triſtis ꝑſonã iam
ſui corporis. i. eccleſie ſuſcepiſſe cui
factus eſt angularis lapis venien
ti ad eũ ꝑtim ex hebreis: ad quos
ptinet qð ait abba: partim ex gen
tibus: ad quos ptinet qð ait pater.
Beda. Orat aũt tranſire calicẽ: vt
oſtendat vere ꝙ hõ erat. vñ ſubdit.
Transffer calicẽ hunc a me. Remi
niſcẽs autem ⁊ propter quid miſſus
ẽ ꝑficit diſpẽſationẽ ad quã miſſus
eſt et clamat. Sed nõ qð ego volo:
ſed qð tu. Quaſi. d. Si moriꝛ mors
me nõ moriente ſm carnẽ: tranſeat
calix. verũ qꝛ nõ aliter hoc fiet non
quod ego volo: ſꝫ qð tu. Multi ad
huc ꝯtriſtãtur futura morte: ſꝫ ha
beant rectum cor vitẽt mortẽ quam
poſſunt: ſed ſi non ipoſſunt dicant
id quod ꝓpter nos dñs dixit. Hier.
Ex quo ẽt vſqꝫ in finem non ceſſat
nos docere patribus obedire: ⁊ vo
lũtatẽ eorũ: voluntati noſtre ꝑpone
re. Sequiꝛ. Et venit ⁊ inuenit eos
dor. Sicut eñ dormiunt mente: ſic ⁊
corpore. Poſt orõnẽ aũt dñs veniẽs
⁊ videns diſcipulos dormientes pe
trũ ſolum icrepat. Uñ ſequitur. Et
ait petro: ſimon dormis? nõ po. vna
hora vigi. mecũ? Quaſi. d. Qui vna
hora non potuiſti mecum vigilare:
quomodo mortem ſpernes tu qui
ſpondes mori mecum? Sequitur.
Uigilate ⁊ orate vt non intre. in
tenta. ſ. negandi me. Bed. Nõ ait.
Orate ne tentemini: quia ĩpoſſibi

Cõſenſ euangelicus.

le eſt humanam aiam non tentari
ſed ne intretis i tentationē: hoc eſt
ne vos tentatio ſuperet. Hiero. In
tentationez aūt intrare dicitur qui
orare negligit. Sequitur. Spūs q̄-
dem promptus: eſt caro autē infir-
ma. Theo. Quaſi. d. Spūs quidez
veſter promptus eſt ad me non ne-
gandu3: ꝛ ppterea hoc pmittitis:
ſed caro veſtra in tantū infirmata
eſt: ꝙ niſi dñs ꝓ oronē virtutem car
ni dederit. in tentationē itrabitis.
Beda. Temerarios hic reprimit:
qui q̄cquid crediderint: putāt ſe cō
ſequi poſſet: ſed q̄ntum ex mentis
ardore confidimus tantum ex fra-
gilitate carnis timeamus. Facit ēt
hic locus aduerſus eos qui dicunt
vnā in dño operationem ꝛ vnam vo-
luntatem fuiſſe. Duas enim volun
tates oſtendit: humanaz. ſcilz que
propter infirmitatem carnis recu-
Oratio ſecūdaria. ſat paſſionem: ꝛ diuinā que prom
ptiſſima eſt. Sequitur. Et iterum
abi. ora. eundem ſermonez dicens.
Theo. Ut. ſ. p ſecūdariā orationē ꝙ
verus homo eſſet affirmaret. Seq̄
tur. Et reuerſ⁹ denuo iue. eos dor.
tamen non vehementer redarguit
Erant eīn oculi eorum grauati. ſ.
ſumno. Et igno. quid reſponderēt
ei per hoc infirmitatem humanaz
addiſcas: ne. ſ. grauatiſſimo pmit
tamus ea que nobis impoſſibilia
ſunt. Ideo tertio abijt ad orandu3
oratione predicta. vnde ſequitur.
Et venit tertio. ꝛ ait illis. Dormi.
iam ꝛ requie. Non turbatur cōtra
illos: cum poſt redargutionē peius
fecerit: ſed ironice dicit illis. Dor.
iam ꝛ requie. q2 iam ſciebat ꝙ pro
ditor appropinquabat. ꝛ ꝙ ironice
dixerit apparet per hoc quod ſub-
Hyronica locutio. ditur. Sufficit. venit hora: ecce tra.
fi. ho. in ma. pec. Hoc dicebat deri-
dens ſomnum eorum quaſi diceret
nunc tempus eſt vt dormiatis quā
do inimicus appropinquat. Dein-
de ſubiungit. Surgite eamus: ec-
ce qui me tradet prope eſt. Non vt
fugerent hoc dixit: ſed vt inimicis
obuiarent. Auguſti. de con. euan.

Uel aliter. Per hoc ꝙ cum dixiſ-
ſet. Dor. iam ꝛ requi. adiungit.
Sufficit. ꝛ deinde infert. Uenit ho-
ra: ecce tra. fi. ho. vtiq3 intelligēdū
eſt poſt illud. Dor. ꝛ requi. ſiluiſſe
dñm aliquātum: vt hoc fieret quod
premiſerat: ꝛ tunc intuliſſe. Uenit ho *Trina dormitio.*
ra: ꝛ ideo iterponit. Sufficit. ſ. ꝙ re
quieuiſtis. Hiero. Trina aūt diſci-
pulorū dormitio tres mortuos: q̄s
dñs ſuſcitauit ſignificat: primus in
domo ſecundus ad ſepulchrū: ter-
tius de ſepulchro. Trina aūt dñi vi
gilia docet nos orando: ꝛ de preteri
tis ꝛ de futuris ꝛ de preſentibus ve
niam rogare.

¶ Et adhuc eo loquente venit
iudas ſcharioth vnus de duo-
decim ꝛ cū eo turba multa cu3
gladijs ꝛ lignis: miſſi a ſum-
mis ſacerdotibus ꝛ ſcribis ꝛ ſe
nioribus. Dederat autē tradi
tor eis ſignū dicens. Quēcū3
oſculatus fuero ipſe eſt tenete
eum: ꝛ ducite caute. Et cum ve
niſſet ſtatim accedens ad eum
ait. Rabi. Et oſculatus eſt eū.
At illi manus iniecerunt in ie
ſum: ꝛ tenuerunt eū. Unus aūt
de circunſtantib⁹ educens gla
dium percuſſit ſeruum ſummi
ſacerdotis: ꝛ amputauit illi au
riculaz. Et reſpōdens ait illis:
Tanq̄3 ad latronem exiſtis cū
gladiis ꝛ lignis cōprehendere
me? Quotidie eram apud vos
in templo docens: ꝛ nō me te-
nuiſtis: ſ3 vt impleant̄ ſcriptu
re. Tunc diſcipuli ei⁹ relinq̄n-
tes eū oēs fugerūt. Adoleſcēs
aūt quidam ſequebatur illum
amict⁹ ſyndone ſuper nudo: ꝛ
tenuerunt eum. At ille relicta
ſyndone: nudus pfugit ab eis.
¶ Bed. Poſtq̄3 tertio dñs orauerat
et apoſtolorum timorem ſequente

penitentia impetrauerat corrigendum: ſecurus de paſſione ſua pgit ad perſecutores: de quorum aduentu euãgeliſta dicit. Et adhuc eo loquente ve. iudas ſcarioth vnus de xij. Theo. Hoc non fruſtra ponit: ſꝫ ad maioreꝫ ꝓditoris redargutionẽ ꝙ cũ de primo choro diſcipulorum extiteret: ↄ dñm in rabiem verſus eſt. Sequit. Et cũ eo tur. mul. cũ gla. ꝛ lignis miſſi a ſum. ſa. ꝛ ſcri. ꝛ ſenio. Hiero. Incũbit. n. virtuti ſeculi: qui deſpat de adiutorio dei. Beda. Adhuc tñ hꝫ aliqd iudas deuerecũdia diſcipuli: cũ eũ non palam tradidit pſecutoribus: ſed p ſignũ oſculi. vñ ſequit. Dederat aũt tra. eis ſignũ dicẽs. Quẽcũqꝫ oſcu. fu. ipſe eſt te. eũ ꝛ du. caute. Theo. Uide eius inſenſibilitatẽ: qũo credebat in oſculo xp̃m decipere: vt qſi amicus eſtimaret. Si autem amicus eras o iuda: cuius gratia cuꝫ inimicis acceſſiſti: ſed omnis prauitas ſine prouidentia eſt. Sequitur. Et cũ ve. ſtatim ac. ad euꝫ ait. Rabbi: ꝛ oſcu. eſt eum. Hiero. Dat iudas ſignuꝫ oſculi cum veneno doli: ſic Chayn obtulit ſacrificium ſubdolum ꝛ reprobatum. Beda. Inuidens autem ꝛ ſcelerata confidentia magiſtrum vocat ꝛ oſculum infert ei queꝫ tradit. Suſcipit autem dominus oſculum traditoris: nõ quo ſimulare nos doceat: ſed ne proditionem fugere videatur: ſimul ꝛ illud pſalmi cõplẽs. Cum his qui oderunt pacem eram pacificus. Sequit. Et illi ma. inie. in eũ ꝛ tenuerũt eũ. Hiero. Hic adeſt ioſeph vendit⁹ a fratrib⁹: ꝛ ferrum ptrãſiuit aiaꝫ eius. Sequitur Un⁹ aũt de circũ. edu. gla. pcuſ. ſer. ſummi ſa. ꝛ am. illi auri. Beda. Petrus hoc fecit vt ioãnes declarat eodem mentis ardore quo cetera faciebat. Sciebat. n. quõ phinees puniẽdo ſacrilegos: mercedeꝫ iuſticie ꝛ ſacerdotij perẽnis accepit. Theophi. Tacet auteꝫ nomen eius marcus: vt non videretur ſuuꝫ laudare magiſtrum quaſi zelanteꝫ pro xp̃o. Innuit autem petrus ex hoc ꝙ inobedientes erant ꝛ increduli ſpernentes ſcripturas. nã ſi habuiſſent aures audiẽtes ſcripturas: nõ crucifixiſſent dñm glorie. Amputauit aũt auriculã ſerui ſũmi ſacerdotis. nã ſũmi ſacerdotes prio preteribãt ſcripturas: qſi ſerui nõ audiẽtes facti. Sequitur. Et reſpondens ieſus ait illis. Tanqꝫ ad latro. exi. cuꝫ gl. ꝛ lignis. Beda. Quaſi di. Stultum eſt cum gladijs ꝛ fuſtibus querere eũ qui vltro ſe veſtris tradidit manibus: ꝛ in nocte quaſi latitanteꝫ p ꝓditorẽ inueſtigare: qui quotidie in tẽplo docebat. Theophi. Iſtud aũt diuinitatẽ ei⁹ oſtẽdit. qñ. n. in tẽplo docebat non valuerũt ipſum capere: qꝛ cuꝫ in manibus coruꝫ eſſet: qꝛ nondum tempus aduenerat paſſionis. quando autem ipſe voluit: tũc tradidit ſeipſum vt adimplerentur ſcripture: qꝛ tanquã agnus ad occiſionẽ ductus eſt. non clamans neqꝫ vociferans: ſed voluntarie patiẽs. Sequitur. Tunc diſci. eius re. eum omnes fugerunt. Beda. In hoc impletur ſermo: quem dominus dixerat: ꝙ omnes diſcipuli ſcandalizarentur in illo in ipſa nocte. Sequit. Adoleſ. autem quidã ſequebat illũ ami. ſyn. ſuper nudo. ſubaudit corpore: qꝛ non aliud indumenti qꝫ ſolam habebat ſyndoneꝫ. Sequitur. Et tenuerunt eũ. At ille re. ſyn. nu. profu. ab eis: quorum. ſ. preſentiaꝫ deteſtabatur ꝛ facta non a domino. cuius amorem ꝛ abſens corpore fixum ſeruauit in mente. Hiero. Sicut etiam ioſeph relicto pallio nudus de manibus impudice femine aufugit. Qui vult effugere manus iniquorum: relinquens mente que mũdi ſunt fugiat poſt ieſuꝫ. Theo. Probabile aũt videtur ꝙ hic adoleſcens erat de illa domo: in q̃ paſcha comederant. Quidam vero dicunt hunc adoleſcentem fuiſſe iacobum fratreꝫ domini: qui dicebatur iuſtus: qui ab apoſtolis poſt chriſti aſcenſionem cathedram hieroſolymorũ accepit. Grego. xiiij. mor. Uel hoc de ioãne dicit. q̃ ꝛ ſi poſt vt verba

Oſculũ traditoris.

Comitas marci.

Alluſio figure.

redemptoris audiret ad crucem re
dūt: prius tñ territus fugit. nam ⁊
illum eo tempore fuiſſe adoleſcen-
tē longa poſt hoc in carne vita ei⁹
indicio eſt. Potuit enim fieri vt ad
horam tenentiū manibus elapſus:
mox reſumpto indumento redierit
⁊ſub dubia lucis nocte: ſe turbis du
centium ieſum quaſi vnus de ipſis
immiſcuerit: donec ad atrium ponti-
ficis: cui erat notus perueniret: vt
ipſe in ſuo euangelio cōmemorat.
Sicut autem petrus qui culpā ne
gationis penitentie lachrymis ab-
luit recuperationem oſtendit eorū
Articu- qui in martyrio labuntur. ita cete-
lus com ri diſcipuli qui articulum compre-
prehen- henſionis fugiendo preuenerunt:
ſionis. cautelam fugiendi docent eos: qui
ſe min⁹ idoneos ad tolleranda ſup-
plicia ſentiunt.

¶ Et adduxerūt ieſuꝫ ad ſum
mū ſacerdotem: ⁊ cōuenerunt
oēs ſacerdotes ⁊ ſcribeꝫ ſenio
res. Petrus aūt a longe ſecut⁹
eſt eū vſq; ītro in atriū ſūmi ſa
cerdotis: ⁊ ſedebat cum mini-
ſtris ad ignem ⁊ calefaciebat
ſe. Sūmi vero ſacerdotes ⁊ oē
conciliuꝫ querebant aduerſus
ieſum teſtimonium: vt eū mor-
ti traderent: nec inueniebant.
Multi. n. falſum teſtimonium
dicebant aduerſus eū: ⁊ conue
nientia teſtimonia non erant.
Et qdam ſurgentes: falſum te
ſtimoniū ferebāt aduerſus eū
dicentes. Quoniā nos audiui
mus eū dicenteꝫ. Ego diſſoluā
tēplū hoc māufactū: ⁊ poſt tri-
duū aliud nō manufactū edi-
ficabo. Et non erat cōueniens
teſtimonium illorum.

¶ Glo. Narrauerat euāgeliſta ſu-
perius: quomodo dominus a mini
ſtris ſacerdotuꝫ fuerat captus: nūc
narrare incipit quomodo in domo
principis ſacerdotum morti adiudi
catus fuit. vnde dicitur. Et addux.
ieſum ad ſummum ſacerdoteꝫ. Be-
da. Summum ſacerdotem ſignifi-
cat cayphꝫ: qui ſicut ioānes ſcri-
bit erat pontifex āni illius: de quo
teſtatur Joſephus: ꝙ pontificatuꝫ
ſibi emerit a principe romano. Se-
quit. Et conuenerunt in vnum oēs
ſacerdotes ⁊ ſcribe ⁊ ſeniores. Hie.
Tunc facta eſt cōgregatio taurorū
in vaccis populorū. Sequitur. Pe
trus autem a longe ſequebatur eū
vſq; intro in atriuꝫ ſummi ſacerdo
tis. Timor. n. retrahit: ſed charitas
trahit. Beda. Merito autem a lon-
ge ſequebat: qui iam erat proxime
negaturus. Neq;. n. negare poſſet:
ſi chriſto proximus adheſiſſet. Se-
quitur. Et ſede. cum miniſtris ad
ignem ⁊ calefaciebat ſe. Hiero. In
atrio cum miniſtris calefacit ſe ad
ignem. Atrium ſacerdotis eſt ſecu-
laris circuitus. miniſtri demonia
ſunt: cum quibus qui manet: flere
peccata non poteſt. ignis deſideriū
carnale. Beda. Eſt. n. ignis chari- Chari-
tas: de quo dicitur. Igneꝫ veni mit- tas ignis
tere in terraꝫ: qui ſuper credentes eſt.
deſcendens varijs linguis eos lau-
dare dominum docuit. Eſt ⁊ ignis
cupiditatis: dē quo dicitur. Oēs ad-
ulterantes velut clybanus corda eo
rum. hic ignis in atrio cayphe in-
ſtinctu maligni ſpiritus accenſus:
ad negandum: ad blaſphemandū
dominum perfidorum linguas ar-
mabat. Quod. n. intus in domo ma
ligna ſynodus gerebat. hoc ignis
in atrio inter frigora noctis accen-
ſus figurabat. Quoniam. n. abun-
dat iniquitas: refrigeſcit charitas
multorum. hoc frigore torpens ad
horam petrus: qſi prunis miniſtro-
ruꝫ cayphe calefieri cupiebat: quis
temporalis cōmodi ſolacium pfido
rum ſocietate querebat. Sequitur.
Summi vero ſacer. ⁊ omne cō. que.
aduerſus ie. te. vt eum mor. trade-
rent. Theo. Lege pcipiente ꝙ vnus
exiſteret ſūmus ſacerdos: tūc mul-
ti erant ſubſtituti: ⁊ deſtituti annis

ꝺ:euari
atio le=
ʒis.

ſingulis per principē romanorum. Summos ergo ſacerdotes dicit illos: qui determinatum eis tempus complentes iam compleuerant: ⁊ a ſacerdotio deſtituti erant. Figuraꝫ autem iudicij: qđ in preiudiciū agebant operātur: teſtimonia querentes vt videantur ieſuꝫ iuſte damnare ⁊ perdere. Hiero. Sꝫ mentita eſt iniquitas ſibi: vt regina aduerſus Joſeph: ⁊ ſacerdotes aduerſus ſuſannam. ſed ignis ſine materia deficit. vnde ſequitur. Nec inueniebāt. Multi.n. fal. teſti. di. aduerſus eū: ⁊ con. teſti. non erant. Quod.n. variatur incertum habetur. Sequitur. Et quidam ſur. fal. teſti. ferebant. Moris eſt hereticorum vmbram de veritate trahere. nō ille dixit quod ille dicunt. ſed ſimile verbum de tēplo corporis ſui: qđ poſt biduū reſuſcitauit. Theo. Nō.n. dñs dixerat. Ego diſſoluam illud: ſed ſoluite. neqꝫ manufactum dixit: ſed ſimpliciter templum. Hiero. Dixit etiam. Suſcitabo viuū animal ſignificās ⁊ ſpirans tēplū. Falſus teſtis eſt ꝗ in eo ſenſu dicta itelligit: ꝗ nō dicunt.

¶ Exurgens aūt ſummus ſacerdos in medium interrogauit ieſum dicens. Non rñdes quicqꝫ ad ea que tibi obijciuntur ab his? Jlle autēꝫ tacebat: ⁊ nihil rñdit. Rurſus ſummus ſacerdos interrogabat eum: ⁊ dixit. Tu es chriſtus filius dei benedicti? Jeſus autem dixit illi. Ego ſum. Et videbitis filium hominis ſedentem a dextris virtutis dei: ⁊ venientē cū nubibus celi. Summus autēꝫ ſacerdos ſcindens veſtimenta ſua ait. Quid adhuc deſideramus teſtes? Audiſtis blaſphemiam. Quid vobis videtur? Qui omnes cōdemnauerunt eum eſſe reum mortis. Et ceperunt quidam conſpuere eum ⁊ velare faciē eiꝰ: ⁊ colaphis eū cedere ⁊ dicere ei: prophetiza. Et miniſtri alapis eū cedebāt.

¶ Beda. Quāto ieſus tacebat ad indignos rñſiōe ſua falſos teſtes ⁊ ſacerdotes impios: tāto magis pontifex furore ſuperatus eum ad reſpondendum prouocat: vt ex qualibet occaſione ſermonis: locuꝫ inueniat accuſandi. vñ dr̄. Et exur. ſū. ſa. in medium inter. ipſum di. Non rñdes quicqꝫ ad ea que tibi obijci. ab his? Jratus quidem princeps: ⁊ impatiens non inueniens calumnie locuꝫ: exurgit de ſolio vt inſaniā mentis motu corporis demōſtraret. Hiero. Sed ipſe deus ⁊ ſaluator noſter: qui mūdo ſaluteꝫ ptulit: ⁊ humano generi ſua pietate ſubuenit: ſicut ouis ad occiſionem ſine voce ducitur: ⁊ obmutuit ⁊ ſiluit a bonis. Unde ſequitur. Jlle autem tacebat ⁊ nihil rñdit. Taciturnitas xp̄i apologiam.i. excuſationem ade abſoluit. Theo. Tacebat auteꝫ ſciens qꝫ non attenderent verbis eius. vñ ſꝫ Lucā rñdit. Si dixero vobis: nō creditis mihi. vñ ſequitur. Rurſus ſum. ſacer. inter. euꝫ ⁊ dix. ei. Tu es xp̄s filius dei bñdicti? Jnterrogat ꝗdeꝫ hoc ſummus ſacerdos: non vt appetens credere. ſed vt ex hoc aliquaꝫ occaſionem captaret. Querit autē. Tu es xp̄s filiꝰ dei bñdicti? Multi nāqꝫ erant xp̄i.i. vncti: ſicut reges ⁊ ſummi ſacerdotes: ſed nullus eorū dicebatur filius dei benedicti: quaſi ſemper collaudati. Hiero. Hunc autem expectabant de longe: quem prope non vident: ſicut iſaac caligātibus oculis iacob ſub manibus nō agnoſcit: ſed longe de eo futura canit. Sequitur. Jeſus autē dixit illi. Ego ſum. vt.ſ. inexcuſabiles ſint. Theophi. Sciebat nāqꝫ quoniam non crederent. tamen reſpondit. ne poſtea dicerent. ſi audiſſemus aliqđ ab eo. credidiſſemus ei. hoc aūt eſt in eorum preiudicium: qꝛ audierunt ⁊ non crediderunt. Augu. de con. euan. Mattheus autem nō di=

xit reſpondiſſe ieſum. Ego ſum: ſed
tu dixiſti: ſed Marcus tantum vale
re oſtendit qđ ei dicit Jeſus. tu di=
xiſti. quantum ſi diceret. Ego ſum.
Sequitur. Et vide. fi. ho. ſe. a dex.
Gloria crucis. vir. dei. ꝛ ve. cū nubib⁹ celi. Theo=
phi. Ac ſi. d. Uidebitis me tanquā
filium hominis a dextris patris ſe
dentem. Uirtutem namq̧ hic p̄rez
dicit: nō autem ſine corpore veniet:
ſed qualis apparuit crucifigentib⁹
in iudicio eis apparebit. Beda. Si
ergo tibi in xp̄o o iudee: o pagane ꝛ
heretice contemptus infirmitas ꝛ
crux contumelia eſt: vide qꝛ per hoc
filius hominis ad dexteraʒ dei pa
tris ſeſſurus. ꝛ in ſua cū nubib⁹ celi
eſt maieſtate futur⁹. Hie. Et q̇dē ſa
cerdos interrogat filiuʒ dei. Jeſus
autem rn̄det filiū hominis: vt hinc
intelligamus dei filium idem eſſe ꝛ
filium hominis: ꝛ ne quaternitateʒ
faciamus in trinitate: ſʒ hō in deo:
ꝛ deus in homine ſit. Dicit autem
a dextris virtutis ſedentem. i. in vi
ta regnantem ſempiterna: ꝛ virtu=
te diuina. Et veni. cum nu. celi. Jn
nube aſcendit: cuʒ nube veniet. i. in
corpore ſuo ſolo: qđ ſumpſit a virgi
ne aſcendit: ꝛ cum multiformi eccle
ſia: que corpus ipſius ꝛ plenitudo
eius: ad iudiciū venturus eſt. Leo
papa. Cayphas autem ad exagge
randum auditi ſermonis inuidiā.
ſcidit veſtimenta ſua: ꝛ neſciens q̇d
hec ſignificaret inſania: ſacerdota=
li ſe honore priuauit: oblitus pre=
cepti illius: qđ legit̃ de principe ſa=
cerdotū: De capite ſuo cidarim nō
deponet: ꝛ veſtimēta ſua nō diſrum
pet. Nam ſequitur. Sum. auteʒ ſa.
ſcin. veſtimen. ſua ait. Quid adhuc
deſi. teſtes? audi. blaſ. quid vobis
videtur. Theo. Adimplet quidē ſa
cerdos conſuetudinem iudaicam.
Cum. n. aliquid intolerabile ꝛ tri=
ſte illis occurrebat: veſtimēta ſcin=
debant. Ut ergo monſtraret: ꝙ xp̄s
magnam ꝛ intolerabilem blaſphe
Conſuetudo iudeorum. miaʒ dixerit: veſtimenta ſcidit. Be=
da. Altiori autem myſterio factum
eſt: vt in paſſione domini pontifex
iudeorum ſua ipſe veſtimenta di=
ſcinderet: hoc eſt ephot: cum tunica
domini nec ab ipſis qui eum cruci=
fixere militibus ſcindi poterit. Fi=
gurabatur. n. quia ſacerdotiuʒ iu=
deorum pro ſceleribus ipſoruʒ pon
tificum eſſet ſcindenduʒ. Soliditas
vero eccleſie que veſtis ſui redem=
ptoris ſolet appellari nunquaʒ va=
let diſrumpi. Theo. Ex eo autem
ſacerdotium iudeorum ſcindenduʒ
erat: ꝙ condemnauerunt chriſtum
eſſe reū mortis. vnde ſequitur. Qui
omnes cōdem. eum eſſe reum mor=
tis. Hiero. Condemnant quideʒ eū
eſſe reum mortis vt reatu ſuo rea=
tum noſtrum ſolueret. Sequitur.
Et ceperunt quidam conſpuere eū:
vt. ſ. ſputaminibus ſuſceptis facieʒ
anime noſtre lauaret: ꝛ velamine
faciei ſue velamen cordium noſtro
rum auferret: ꝛ colaphis quibus
in caput percuſſus eſt: caput huma
ni generis: quod eſt adam ſanaret
ꝛ alapis quibus expalmatus eſt:
maxima laus eius noſtris manib⁹
labijſq̧ plauderet: vt dicitur. Om=
nes gentes plaudite manibus. Be
da. Quod vero dicunt ei. Prophe=
za: quis eſt qui te percuſſit: quaſi
in ꝯtumeliā faciūt, eꝰ q̇ ſe a ppl'is
ꝓphetā haberi voluit. Augu. de cō.
euā. Hoc aūt intelligit̃ paſſus dn̄s
vſq̧ ad mane in domo principis ſa
cerdotū: quo prius adductus eſt.
¶ Et cuʒ eſſet petrus in atrio
ſeorſum: venit vna ex ancillis
ſummi ſacerdotis ꝛ cum vidiſ
ſet petrum calefacientem ſe.
aſpiciens illum ait: Et tu cum
ieſu nazareno eras. At ille ne=
gauit dicēs. Neq̧ ſcio neq̧ no
ui quid dicas: Et exijt foras
ante atriū: ꝛ gallus cantauit.
Rurſus autem cum vidiſſet il=
lum ancilla cepit dicere circū
ſtātib⁹. qꝛ hic ex illis eſt. At ille
iterū negauit. Et poſt puſillum
rurſus q̇ aſtabāt dicebāt petro

Vere ex illis es: nã et galileus es. Ille autem cepit anathematizare et iurare: quia neſcio hominẽ iſtũ quẽ dicitis. Et ſtatim gallus iterum cãtauit: Et recordat⁹ ẽ petrus verbi qd̾ dixerat ei ieſus priuſq̃ gall⁹ cãtet bis: ter me negabis. Et cepit flere.

Conſenſus euãgelicus.

¶ Augu. de con. euan. De petri tentatione que inter predictas domini contumelias facta ẽ non eodẽ ordine omnes euãgeliſte narrant. Naꝫ lucas explicat prius tentationem petri tũ demũ has domini contumelias. Ioannes autem incipit petri tentationẽ dicere: ⁊ interpoſuit quedaꝫ de cõtumelijs domini ⁊ adiũxit ꝙ inde miſſus eſt ad cayphaꝫ pontificem: ⁊ inde recapitulat vt explicet quã ceperat tentationẽ petri. Matheus autẽ et marcus primo cõmemorant chriſti contumelias: deinde petro tentationem: de quo dr̄. Et cũ eſſet petrus in atrio ſeor. ve. vna ex ancil. ſum ſacer. Beda. Quid autẽ ſibi vult ꝙ prima eũ prodit ancilla cum viri vtiq̃ eum magis potuerit recognoſcere niſi vt triſte ſex⁹ peccaſſe in necem videretur domini: ⁊ iſte ſexus redimeretur per domini paſſionẽ? Sequit̃. At ille ne. di. Neq̃ ſcio neq̃ noui quid dicas. Hiero. Petr⁹ ſine ſpiritu voci ancille ceſſit: cum ſpiritu nec principibus nec regib⁹ cedit. Theophi. Hoc auteꝫ eum pati diſpenſatiue permiſit domin⁹ ne ſcilicet extolleret ſe ſimulq̃ vt peccantibus miſericors oſtendatur: tã ꝗ̃ ex ſeipſo inſtructus hũane infirmitatis euẽtũ. Sequitur. Et exi. fo. añ atri. ⁊ ſtati gal. cantauit. Beda. De hoc galli cantu ceteri euangeliſte tacent: non tamẽ factum negant ſicut et multa alia alij ſilẽtio pretereunt que alij narrant. Sequitur. Rurſus auteꝫ cũ vide. euꝫ an. cepit dicere circum quia hic ex illis eſt. Augu. de con. euan. Hec ãcilla non eadẽ ſed alia ẽ: ſicut dicit Matthe⁹. Sane hoc quoq̃ intelligitur quia in ſecunda negatione a duobus cõpellatus eſt: ab ancilla. ſ. quã cõmemorãt mattheus et marcus: et ab alio quẽ commemorat lucas. Sequitur. At ille iteruꝫ negauit. Iam petrus redierat vt quemadmodũ dicit Ioãnes: ad focũ ſtãs iterũ negaret. vñ ancilla dicebat quod ſupra dictũ eſt non illi. ſ. petro. ſꝫ his qui illo exeũte ibi remanſerant: ſic tñ vt ille audiret. vnde rediens et rurſ⁹ ad ignẽ ſtans reſiſtebat negãdo verbis eorum. Liquido enim colligitur collatis de hac re omnibus euangeliſtarum teſtimonijs: non ante ianuam ſecundo petrum negaſſe: ſed intus in atrio ad ignem. Mattheum autẽ et Marcum qui cõmemorauerunt exiſſe eum foras regreſſum ei⁹ breuitatꝫ cauſa tacuiſſe. Beda. In hac auteꝫ negatione petri diſcimus nõ ſolum ab negari xp̄m: ab eo qui dicit eum non eſſe xp̄m: ſed ab illo ẽt qui cuꝫ ſit negat ſe eſſe chriſtianum Dominus enim non ait petro. Diſcipulum meum te negabis: ſed me negabis. Negauit ergo chriſtum cum ſe negauit ei⁹ diſcipulũ. Seq̃t̃ Et poſt puſi. rur. qui aſta. di. pe. vere ex illis es: nã ⁊ gal. es. Nõ ꝙ alia lingua galilei ꝗ̃ hieroſolymite loq̃rentur: qui vtiq̃ fuerunt hebrei: ſed ꝙ vna q̄qꝫ prouincia et regio ſuas hꝫ ꝓprietates ac vernaculum loquẽdi ſonum vitare nõ poſſuut. Theo. Igitur timore petrus perterritus ⁊ domini ſermonẽ oblit⁹ dicẽtis. Qui me confeſſus fuerit corã hoibus: ꝯfitebor et ego eum coram patre meo: dominum abnegauit. vnde ſequit̃. Ille autem cepit anathe. et iura. quia neſci. ho. iſtuꝫ quem. di. Beda. Quam noxia ſunt prauorum conſilia: inter infideles hominem negauit ſe noſſe: quem inter diſcipulos deum fuerat confeſſus. Solet autẽ ſcriptura ſacra meritum cauſaruꝫ per ſtatum deſignare temporum. vnde. Petrus qui media nocte negauit: ad galli cantum penituit. vnde ſubditur. Et ſtatim iterum gal.

Petri negatio refertur

Noxia prauorũ ɔſilia

can. Et recorda. eſt petrus ver. qđ
dixit ei ieſus priuſqꝫ gal. cãtet. bis:
ter me negabis. ⁊ cepit flere. Theo
phi. Lachryme eniꝫ petrum chriſto
per penitentiam adduxerunt. Con
fundãtur itaqꝫ nouitiani qui dicũt
ꝙ qui poſt ſuſceptionem baptiſma
tis peccauerit non ſuſcipitur vt ſi=
bi delictum remittatur. Ecce enim
petrus qui et chriſti corpus ſumpſit
et ſanguinem per penitentiam. eſt
ſuſceptus. et enim ſanctorum defe=
ctus propter hoc ſcripti ſunt: vt et
nos ſi per incautelam deciderimus
recurſum: haberemus per eoruꝫ ex
emplum: et ſperemus per peniten=
tiam ſubleuari. Hiero. Myſtice au
tem prima. ancilla titubatio eſt ſe=
cunda conſenſio tertius vir actus ē.
Hec trina negatio quam abluit per
fletus verbi xp̄i recordatio. Tunc
nobis gallus cantat quãdo predica
tor quiſqꝫ per penitentiaꝫ corda no= Tropo=logia pulchra
ſtra ad compunctionē excitat. Tũc
incipimus flere quando ignimur
intus per ſcintillam ſcientie: et fo=
ris eximus cum extra eijcimus qđ
intus fuimus. Cap xv.

Et confeſtim mane
conſilium facien=
tes ſummi ſacerdo
tes cum ſenioribꝰ ⁊
ſcribis et vniuerſo
concilio vincientes ieſum duxe
runt. Et tradiderunt pilato et
interrogauit eũ pilatus: Tu es
rex iudeorũ? At ille reſpondẽs
ait illi. Tu dicis. Et accuſa=
bant eum ſũmi ſacerdotes in
multis. Pilatus autem rurſuꝫ
interrogauit dicens. Nõ reſpõ
des quicqꝫ? Uide ĩ quãtis te ac
cuſant: Jeſus autēꝫ nihil ãpliꝰ
reſpõdit: ita vt miraref pilatus
¶ Beda. Habebant iudei hunc mo=
rem: vt quem ad iudicaſſent morti:
ligatum iudici traderēt. vnde poſt
condemnationem xp̄i ſubiũgit euã
geliſta. Et confeſtim mane conſ. fa
ciē. ſum. ſacer. cum ſenio. et ſcribis
et vniuer. conci. vinci. ieſum du. et
tradi. pylato. Attamē notandum ꝙ
non tunc primum ligauerunt eum
ſed mox comprehenſum nocte in or
to vt Joannes declarat: ligauerunt
Theo. Tradiderunt itaqꝫ ieſum ro
manis. ſed et ipſi a deo traditi fue
runt in manibus romanorũ: vt ad= Notabi=la pul=chra.
implerentur ſcripture dicentes. Se
cundum opera manuum eorum re
tribue illis. Sequitur. Et inter. euꝫ
pila. Tu es rex iudeorum? Beda.
Pylato nihil aliud criminis inter=
rogante niſi vtrum rex iudeorũ ſit
arguuntur impietatis iudei: ꝙ nec
falſo quidem inuenire potuerũt qđ
obijcerent ſaluatori. Sequitur. At
ille reſpondens ait illi. Tu dicis.
Sic reſpondet: vt verum diceret: et
ſermo eius calumnie non pateret.
Theo. Dubiam enim reſponſionem
emiſit: nam Tu dicis: poteſt ſic in=
telligi. Tu dicis hoc: ſed ego non di
co. Et nota ꝙ pilato qui inuitꝰ fert
ſententiam aliqua in parte reſpon=
derit: ſacerdotibus autem et prin=
cipibus reſpondere noluerit: indi=
gnoſqꝫ ſermone ſuo iudicauerit. Se
quitur. Et accuſauerunt eum ſum.
ſacer. in multis. Augu. de con. euã.
Lucas etiaꝫ iſta crimina que falſo
obiecerũt aperuit: ſic enim narrat
Ceperunt accuſare eum dicentes.
Hunc inuenimus ſubuertentem gen
tem noſtram: et prohibentē tributa
dari ceſari: et dicentem ſe xp̄m re=
gem eſſe. Sequitur. Pylatus autēꝫ
rurſus iterrogabat eũ dicens. No
reſpondes quicqꝫ? vides in q̃tis te
accuſant? Beda. Ethnicus quidem
eſt qui condemnat ieſum: ſed cau
ſam refert in populum iudeorum
Sequitur. Jeſus autem amplius
nihil reſp. ita vt mira. Pilatus. Ni
hil quidem reſpondere voluit ne
crimen diluens dimitteretur a p̄ſi=
de: et crucis vtilitas differretur.
Theophi. Mirabatur autem pyla
tus quia cum legis doctor eſſet ⁊ elo
quens et potens reſponſione ſua eo

rum accuſatiões infringere:non re
ſpondebat quicꝗ̃:ſed magis accu=
ſationes viriliter ſuſtinebat.

¶ Per diem autem feſtum ſo=
lebat dimittere illis vnum ex
vinctis quēcūꝗ̃ petiſſēt. Erat
autez qui dicebatur barrabas
qui cū ſeditioſis erat vinctus
qui in ſeditione fecerat homici
dium Et cum aſcendiſſet tur=
ba cepit rogare ſicut ſemꝑ fa=
ciebat illis. Pilat⁹ autē reſpon
dit eis et dixit: Uultis dimittaz
vobis regez iudeoꝝ? Sciebat
enim ꝙ per inuidiā tradidiſſēt
eum ſummi ſacerdotes: Pon=
tifices autem concitauerūt tur
bā:vt magis barrabā dimitte=
ret eis. Pilatus autē iterū re=
ſpōdēs ait illis: Quid ergo vul
tis faciem regi iudeorū? At illi
Iterum clamauerunt: Crucifi
ge eum. Pilatus vero dicebat
illis: Quid enī mali fecit? At
illi magis clamabant: cruci=
fige eum. Pilatus autem vo=
lens populo ſatiſfacere: dimi=
ſit illis barrabam: et tradidit
ieſum flagellis ceſum vt cruci=
figeretur.

¶ Beda. Multas liberandi ſalua=
torem pilatus occaſiones dedit:pri
mo latronē iuſto conferens. vnde di
citur. Per diem autez feſtuz dimit.
ſole. il. vnum ex vinctis quencunꝗ̃
petiſſent. Glo. Qđ quidē ſolit⁹ erat
facere vt gratiam populi captaret.
⁊ p̄cipue in die feſto quādo de tota
Occa- ꝓuincia iudeorum ppl's hieroſoly=
ſiones maz confluebat: Et vt maior iudeo
querit rum iꝓbitas appareat. deſcribit
pilatus ꝯñr enormitas culpe latronis: quē
iudei xp̄o p̄tulerunt. Unde ſequi
tur. Erat autem q̄ dicebatur barra
bas:qui cum ſeditioſis vin. erat: q̄
in ſedi. fecerat homicidiuz. In quo
oſtenditur et ex grauitate culpe no
tabilis ꝙ homicidium fecerat:et ex
modo faciendi. quia cum perturba
tione ciuitatis hoc fecerat:ſeditio=
nem concitando:et etiam quia cul=
pa eius manifeſta erat:nā et cū ſe=
ditioſis vinctus erat. Sequitur. Et
cum aſcen. tur. cepit ro. ſicut ſem. fa
cie. illis. Augu. de con. euan. Nulla
q̄ſtio eſt: ꝙ Mattheus tacet ipſos
petijſſe vt aliquis eis dimitteretur
quod marcus hic dicit. Nihil enim
intereſt ſi alius aliud tacet:qđ ali⁹
ꝯmemorat. Sequitur. Pylatus er=
go rñ. eis dicit. Uul di. vo. re. iud.
Scie. enī ꝙ per inui. tradi. eū. ſū.
ſacer. Queri poteſt que verba pyla
tus dixerit:vtrum q̄ a Mattheo:an
que a Marco referūtur? Aliud enī
videtur eſſe. Quē vultis dimittam
vobis barrabam:an ieſum qui dici
tur xp̄s:vt Mattheus refert: aut.
Uultis vobis dimittā regem iudeo
rum vt hic dicitur. Sed quia xp̄s re
ges dicebāt:et q̄ dixit illū an illū⁹ ma
nifeſtum ē eū dixiſſe an vellent di=
mitti regem iudeorum. i. xp̄m. Ni= Reges chriſti.
hil autem intereſt ſn̄ie ꝙ hic tacuit
Marcus de barraba hoc ſolum vo=
lens dicere qđ ad dominū pertine=
bat:quando quidem in eorum re=
ſponſione ſatis et ipſe oſtendit quē
ſibi dimitti voluerint. Naz ſequit.
Ponti. autem concita. turbā vt ma=
gis barrabaz dimitteret eis. Beda.
Heret iudeis vſꝗ̃ hodie ſua petitio
quam tanto labore impetrarunt:q̄
enim data ſibi optione pro ieſu la=
tronem pro ſaluatore interfectorem
elegerunt merito ſalutem perdide=
runt et vitam:et latrocinijs ac ſedi
tionibus ſe intantum ſubdiderunt
vt patriam regnumꝗ̃ ſuum: quod
plus xp̄o amauerunt perdiderint:⁊
libertatem. corpus et animaz nūꝗ̃
recuperent. Deinde aliam occaſio=
nem dat pylatus liberandi ſaluato
rem. cum ſequitur. Pila. autem ite.
rñ. ait il. Quid ergo vult. fac. regi iu
deorum? Augu. de con. euan. Iam
ſatis apparet ꝙ id Marc⁹ velit oñ=
dere:dicendo regem iudeorum: qđ

Conſenſus euãgelicus.

Mattheus dicendo xp̄m. Non em̄
dicebantur xp̄i reges niſi iudeoꝛũ
In hoc enim loco ſcd̄m Mattheum
dr̄. Quid igitur faciã de ieſu qui dr̄
xp̄s? Sequitur. At illi clamabãt.
Crucifige eum. Theo. Uide autem
iudeoꝛum prauitatem. et pylati cõ
menſurationem: q̄uis etipſe dign⁹
ſit ꝯdẽnatione pꝛo eo q̄ populo nõ
reſiſtebat. Illi nãq̄ clamabãt. Cru
cifige. hic tentat humiliter ab illo
preiudicio eruere ieſum: et ideo rur
ſus interrogat. vnde ſequitur. Py-
la. autem dice. eis. Quid enim ma.
fecit? Occaſionem nanq̄ ex hoc ſu-
mere volebat vt xp̄m ſolueret inno
centem. Beda. Iudei vero inſanie
ſue ſatiſfacientes: interrogationi p̄
ſidis nõ reſpondent. vnde, ſequitur
At illi magis clamabant. Crucifi-
ge eum. vt impleretur illud hiere-
mie. Facta eſt mihi hereditas mea
ſicut leo in ſilua: dedit contra vocez
ſuam. Sequitur. Pyla. autẽ vo. ſa-
tiſ. po. dimi. il. bar. ⁊ tradi. ie. fla. ce.
vt crucifigeretur. Theo. Uolebat q̄-
dem ſatiſfacere populo. i. eoꝛum fa
cere voluntatem: et non quod erat
placitum iuſtitie et deo. Hiero. Hic
duo hirci aſſumũtvnus apopeus. i.
emiſſarius cum peccato populi i de
ſertuz inferni abſolutus dimittitur
alter p̄ peccatꝭ abſolutoꝛũ vt agn⁹
occiditur. pars domini ſemp̄ macta
tur: p̄s diaboli q̄ ẽ magr̄ eoꝝ qđ ſo-
nat barrabas effrenata in tartarũ
precipitatur. Beda. Ieſus ãt flagel
latus non ab alio q̄ ab ipſo pylato
intelligendus eſt. ſcribit nãq̄ ioã
nes. Apprehendit pylatus ieſum et
flagellauit: qđ q̄dẽ iđ feciſſe credẽ-
d⁹ ẽ: vt ſatiati penis ac oppꝛobꝛijs
ei⁹ iudei moꝛtẽ vltra ſitire deſiſterẽt.

Milites aũt duxerũt eũ in
atrium pretoꝛij et conuocant
totam cohoꝛtem: et induũt eũ
purpura. Et inponũt ei plectẽ
tes ſpineã coꝛonam: et ceperũt
ſalutare eum. Aue rex iudeoꝛũ
Et percutiebant caput ei⁹ arũ
dine: ⁊ conſpuebant eum: ⁊ po
nentes genua adoꝛabant euz.
Et poſtq̄ illuſerũt ei exuerũt
illum purpura: ⁊ induerunt eũ
veſtimentis ſuis.

Theophi. Militarꝭ vana gloꝛia
ſemper inoꝛdinatis gaudens ⁊ op-
pꝛobꝛijs ſibi pꝛopꝛia oſtendebat. vñ
dicitur. Mili. autem duxe. eum in
atri. pꝛeto. ⁊ conuo. to. cohoꝛ. i. totuz
oꝛdinem militie. Et indu. eum pur.
ſicut regem. Beda. Quia enim rex — Militũ vanitas
iudeoꝛum fuerat appellatus: ⁊ hoc
ei ſcribe ⁊ ſacerdotes crimen obie-
cerant: q̄ ſibi in populo iſraelitico
vſurparet imperiũ: illudentes hoc
faciunt; vt nudatum pꝛiſtinis veſti
bus induãt purpura: qua reges ve
teres vtebantur. Augu. de con. euã.
Intelligitur autem quod Matthe⁹
ait. Clamydem coccineam circũde-
derunt ei: hic Marcuz dixiſſe indu-
tum purpura. pꝛo regia enim pur-
pura chlamys illa coccinea ab illu-
dentibus adhibita erat: ⁊ eſt rubꝛa
quedam purpura cocco ſimillima:
poteſt enim fieri vt purpuram etiã
Marcus cõmemoꝛauerit: quã chla
mys habebat: q̄uis eſſet coccinea.
Beda. Pꝛo diademate autem po-
nunt ei coꝛonam ſpineam. vnde
ſequitur. Et impo. ei plec. ſpi. co-
ronam. Pꝛo ſceptro autem rega-
li dant calamum vt Mattheus ſcri
bit ⁊ adoꝛant quaſi regem. vnde ſe-
quitur. Et cepe. ſalu. euz. Aue rex — Chriſti
iudeoꝛum. Et quod milites eum — alluſio
quaſi qui deum ſeipſum falſo di- — regia.
xiſſet adoꝛabant illudentes. patet
ex hoc quod ſubditur. Et percu.
ca. eius arũ. ⁊ conſpu. eum. Et po-
nen. genua ado. eum: quaſi falſo ſe
dixiſſet deum. Hiero. Oppꝛobꝛia
autem eius noſtrum abſtulere op-
pꝛobꝛium. Uincula eius nos li-
beros fecerunt. Coꝛona ſpinea ca-
pitis eius diadema regni adepti
ſumus. Uulneribus eius ſumus
ſanati. Augu. de con. euan. appa-
ret autem Mattheum ⁊ Marcum
recapitulãdo iſta poſuiſſe: nõ quã

tunc factū ſit:cū eum pilatus iam crucifigendū tradidiſſet. Joannes em̄ apud pilatū dicit hec geſta. hoc autē qđ ſequit̃. Et poſtq̄ illuſe. ei. exu. eū pur. Et indu. eū veſti. ſuis in fine factū intelligit̃:cū iam adduceret̃ ad crucifigēdū. Hier. Myſtice aūt veſtimētis ſuis nudat̃ ieſus. i. iudeis purpura induit̃. i. gētili ecc̄ia que de ſcopulis collecta eſt. Item ea exutus in fine ſcandalizante iudaica rurſum induit̃ plebe. Cum em̄ intrauerit plenitudo gentiū:tunc oīs iſrael ſaluus erit. Beda. Uel in purpura qua indutꝰ eſt dñs:ipa eius caro quā paſſionibus obiecit inſinuat̃:in corona ꝟo quā portabat ſpinea:noſtrorū ſuſceptio peccatoꝝ. Theo. Induamꝰ ⁊ nos purpurā ſtolam regalē:q꞉ vt reges ambulare debemꝰ:calcātes ſuper ſerpētes:⁊ ſcorpiones:⁊ ſuppeditātes peccatū. Xpiani nāq꞉ dicimur. i. vncti:ſicut ⁊ tūc reges vncti dicebant̃. Sumamꝰ ⁊ coronā ſpineam. i. feſtinemus coronari vita arta: et abſtinentijs et puritate. Beda. Caput autē xp̄i percutiunt: q̄m eū verū deū eſſe negant. Et q꞉ per arūdinē ſcriptura ſolet cōfici: quaſi arundine caput xp̄i feriunt: qui diuinitati illius ꝯtradicentes errorē ſuū ꝯfirmare auctoritate ſacre ſcripture conant̃. Spuūt in faciem eius qui gratie pꝛeſentiā verbis execrandis reſpuūt. Sūt ⁊ hodie qui eum certa fide vt deū verū adorant:ſed peruerſis actibus verba eius quaſi fabuloſa deſpiciunt ac pꝛomiſſa verbi illius tp̄alibus illecebꝛis poſtponūt. Sicut autem Caryphas neſcius dixit. Oportet vnū hominē mori pꝛo populo:ſic et milites neſcientes faciunt.

Xpiani ſunt reges.

¶ Et educūt illū vt crucifigerent eū. Et angariauerūt pretereūtem quēpiā ſimonē cyreneum venientē de villa:patrē alexādri ⁊ ruffi vt tolleret crucem eius. Et perducūt illū in golgotha locū:qđ eſt interpꝛetatū caluarie locus. Et dabāt ei bibere myrrhatū vinū et nō accepit. Et crucifigētes eū:diuiſerūt veſtimēta eiꝰ:mittētes ſortē ſup eis q̄s quid tolleret. Erat aūt hora tertia ⁊ crucifixerūt eū. Et erat titulꝰ cauſe eius inſcriptꝰ rex iudeorū. Et cum eo crucifigūt duos:vnū a dextris:et aliū a ſiniſtris eius latrones. Et impleta eſt ſcriptura que dicit. Et cū iniquis deputatus eſt.

¶ Glo. Poſt condēnationē xp̄i ⁊ cōtumelias cōdēnato illatas. ad crucifixionē eiꝰ narrandā euāgeliſta accedit dicēs. Et edu. illū: vt crucifige. eum. Hiero. Hic educit̃ abel in agrū a fratre vt perimatur. Hic adeſt iſaac cū lignis: ⁊ abraā cum ariete vepꝛibus herente. Hic etiā ioſeph cum faſce ſomniato et tunica talari ſanguine lita. Hic adeſt moyſes cū virga ⁊ ſerpente ſuſpenſo in ligno. Hic eſt botrus in ligno portatus. Hic adeſt eliſeus cum ligno ad querendā ſecurim que in imo demerſa ē: ⁊ natauit ad lignū id eſt genus humanū: qđ a ligno vetito in infernū decidit:per lignū crucis xp̄i ⁊ per baptiſmū aque ad paradiſum natauit. Hic adeſt Jonas de ligno ſorti in mare ventrēq꞉ ceti triduo miſſus. Sequit̃. Et angari. quēpiam pꝛete. ſimo. cyre. veni. de villa pa. alex. ⁊ ruf. vt tol. cru. eius. Theo. Joannes autē ait q̄ ipſemet baiulabat ſibi crucem. vtrūq꞉ em̄ fuit:nā ip̄e quidē pꝛimo baiulauit ſibi crucē donec pꝛeteriꝛt quidā quē angariauerūt:⁊ tūc ille portabat. Dixit aūt quoꝝ filiorum erat pater:ad maiorē fidē et affirmationē:nam homo ille adhuc viuebat:qui poterat oīa q̄ circa crucem facta ſunt enarrare. Hier. Cū aūt alij per merita patrū ſuorū cōmemorent̃: alij per merita filiorū ſuoꝝ. hic ſymō q̄ crucē in angaria portat:

Paſſionis xp̄i figure.

poꝛtat:meritis filioꝝ ſuoꝛũ q̄ erāt
diſcipuli cõmemoꝛatᷣ. De hoc nos
in pñti vita admonemur parētes
adiuuari per natoꝛũ ſuoꝝ ſapien=
tiã vel merita:vt ppl's iudaicus ꝓ
pter patriarcharũ et ꝓphetarũ et
apl'oꝝ merita ſemꝑ commemoꝛatᷣ.

Theologia ſymonis.

Symon autē iſte q̄ poꝛtat crucē in
angaria:ipē eſt q̄ laboꝛat ꝓ laude
humana. Cogũt enĩ hoies hũc la=
boꝛare:quē non cogit timoꝛ ⁊ dile=
ctio dei. Beda. Uel q꞉ ſimon iſte nõ
hierl'ymita:ſꝫ cyꝛeneus eſſe perhi
betur. Cyꝛene enĩ lybie ciuitas eſt:
recte per eũ populi gentiũ deſignã
tur:qui quõdã ꝑegrini ⁊ hoſpites
teſtamentoꝛũ:nũc obediendo here
des ſũt dei:coheredes aũt xp̄i. Uñ
apte ſimon obediēs cyꝛene heres
interpꝛetatᷣ. De villa aũt veniſſe re
fertur. villa enĩ grece pagus dꝛ. vñ
paganos appellamus eos quos a
ciuitate dei alienos videmus. De
pago igitᷣ egrediēs ſimõ crucē poꝛ=
tat poſt ieſum:cũ ppl's nationũ pa
ganis ritibꝰ derelictis:veſtigia do
minice paſſionis obediēter ample
ctitur. Sequitᷣ. Et perdu.eũ i gol.
lo.qꝺ eſt interpꝛe.cal.locus. Extra
vꝛbē ⁊ foꝛis poꝛtã:loca ſunt in q̄bꝰ
truncantᷣ capita dãnatoꝛũ:⁊ calua=
rie.i.decollatoꝝ ſumpſere nomen.
Propterea ãt ibi crucifixus ē dñs:
vt vbi pꝛius erat area dãnatoꝛum
ibi erigerentur vexilla martyꝛij.
Hiero. Tradũt aũt iudei:ꝙ in hoc
mõtis loco imolatus eſt aries pꝛo
iſaac:⁊ ibi decaluatᷣ xp̄s.i.a carne
ſua:carnali videlicet iudea ſepara
tur. Sequitᷣ. Et da.ei bib.myꝛ.vi=
num. Augu.de cõ.euã. Hoc intelli
gendũ eſt mattheũ dixiſſe cũ felle
mixtũ:fel quippe pꝛo amaritudie
poſuit:⁊ myꝛrhatum vinum ama=
riſſimum eſt quãꝗꝫ fieri poſſit: vt
et fel et myꝛrha vinum amariſſi=
mum redderēt. Theo. Uel oꝛdina=
tiõe q̄dã exñte alij alia afferebant
q̄dã acetũ ⁊ fel: q̄dã vinũ myꝛrha=
tum. Hier. Uel myꝛrhatũ vinũ hoc
eſt acetũ:per hoc ſuccus letalis po
mi abſtergitᷣ. Beda. Amara vitis
amarũ vinũ fecit:quo ꝓpinat dñm
ieſum vt impleatᷣ qꝺ ſcriptũ ē. De
derũt in cibũ meũ fel: ⁊ in ſiti mea
potauerũt me aceto. Augu.de con.
euan. Qꝺ aũt ſubditᷣ. Et nõ acce=
pit.intelligitᷣ nõ accepit vt biberet
guſtauit aũt:vt Mattheus teſtis ē
et ſicut idē Mattheus ait. Noluit
bibere:hoc Marcus dixit. Et non
accepit.tacuit ãt ꝙ guſtauit. Hie.
Non accepit etiã id pꝛo quo patitᷣ.
vñ de eo dꝛ. Que nõ rapui:tũc exol
uebã. Sequitᷣ. Et crucifi.eũ diui=
ſerũt veſti.ſua:mitẽ.ſoꝛtē ſuꝑ eis
q̄d quiſqꝫ tolleret. Hoc loco figura
tur ſalus lignũ. pꝛimũ lignũ ſcien=
tie boni ⁊ mali fuit. ſcꝺm lignũ bo
ni tm̄ nobis ⁊ vite lignũ eſt. Exten=
ſio manus pꝛime ad lignũ moꝛtem
appꝛehendit. Extenſio aũt ſcꝺe:vi
tam que perierat inuenit. Ligno
hoc vehimur per mare vndoſum
ad terram viuentium. cruce enim
ſua xp̄s cruciatũ noſtrũ abſoluit.⁊
moꝛte ſua moꝛtē nr̄am necauit. Cũ
foꝛma ſerpentis ſerpentē necat:q꞉
ſerpente de virga facto alij abſoꝛ=
bentᷣ ſerpētes. Ipā aũt ſpecies cru
cis q̄d eſt niſi foꝛma quadrata mũ
di:ᷣ Oꝛiēs de vertice fulget. Arctos
dexterã tenet. Auſter leua ꝯſiſtit.
Occidēs ſub plãtis firmatᷣ. Unde
apl's:vt ſciamꝰ q̄ ſit altitudo ⁊ lati
tudo:longitudo ⁊ pꝛofundũ. Aues
qñ volant ad ethera foꝛmã crucis
ſumũt. hõ natans ꝑ aquas:foꝛma
crucis vehitᷣ. Nauis maria attēna
cruci ſimilata ſufflatᷣ. Tau lr̄a ſi=
gnum ſalutis ⁊ crucis deſcribitur.
Beda. vel in tranſuerſo ligno cru=
cis vbi figuntᷣ manus gaudiũ ſpei
ſignatur. Per manus gaudiũ ſpei
ſignatur. Per manus enim opera:
per latitudinē hilaritatē operan=
tis intelligimꝰ:q꞉ triſtitia facit an=
guſtias per altitudinem cui caput
adiungitur expectationē retribu=
tionis de ſublimi iuſtitia dei: per
longitudinē qua totũ coꝛpus extē
ditur tolerantiã. vnde lõganimes
dicũtur. per pꝛofundũ qꝺ terre eſt
infixum ipm̄ ſacꝛm̄ ſecretũ. Quã=

dīu ergo hic agunt corpora noſtra
vt deſtruat corpus peccati: tēpus
nobis eſt crucis. Theo. Qđ aūt po
nebāt ſorte ſup veſtimenta ei⁹: et h̄
hodie illudētes fecerūt quaſi re-
gis veſtimēta diuidētes. etem̄ vi-
lia erāt nō valde precioſa. Hoc au-
tem Joannes euāgeliſta plenius
exponit: q2. ſ. milites cetera i quat
tuor partes iuxta ſuū numerū di-
uidentes de tunica que incōſutilis
erat deſup ɔtexta per totū ſortem
miſerunt. Hiero. Ueſtimenta autē
dn̄i eius mandata ſunt q̄bus tegi
tur corpus eius. i. ecclīa. que diui-
dūt inter ſe milites gentiū: vt ſint
quattuor ordines cū vna fide. i. cō-
iugati ꝛ viduati: ꝑpoſiti ꝛ ſepara
ti. Sortiti ſunt tunicā indiuiſam q̄
eſt pax ꝛ vnitas. Sequit̄. Erat aūt
hora tertia ꝛ cruci. eū. Hoc vere et
ꝓprie marcus tulit. nā ſexta hora
tenebre ſuffuderūt terram: vt non
q̄ſq3 potuiſſet mouere caput. Aug.
de cō. euā. Si hora quaſi ſexta py-
lato ſedente ꝓ tribunali traditus
ē ieſus crucifigēdus iudeis vt Jo-
annes refert: q̄ͦ hora tertia cruci
fixus eſt: ſicut verba marci nō in-
telligentes q̄dā putauerūt. Prius
ergo qua hora crucifigi potuerit:
videamus: deinde videbimus cur
hora tertia crucifixū dixerit. Mar
cus. Hora erat quaſi ſexta cū tra-
ditus eſt crucifigendus a pylato ſe
dente pro tribunali: vt dictū eſt. nō
em̄ iam plena ſexta erat: ſ3 quaſi
ſexta. i. peracta quīta: ꝛ aliq̄d etiā
de ſexta eſſe ceperat: vt peracta
quinta: et inchoata ſexta gererent̄
hec: que narrata ſunt in crucifixio
ne dn̄i noſtri: donec cōpleta ſexta:
illo pendēte fierēt he que dn̄r tene
bre. Queramus aūt iam cur dixe-
rit Marcus. Erat autē hora ter. et
cru. eū: Jam certe dixerat. Et cru-
cifigentes eū: diui. ve. eius: ſic etiā
ceteri atteſtant̄: q2 eo crucifixo ve-
ſtimēta diuiſa ſunt. Si em̄ rei ge-
ſte tp̄s voluit cōmemorare Marc⁹
ſufficeret dicere. Erat āt hora ter-
tia. vt quid adiunxit. Et crucifixe-
runt eū: niſi q2 voluit aliquid rec ꝛ
pitulādo ſignificare qđ queſitū in-
ueniret̄ cū ſcriptura ipſa illis tēpo
ribus legeret̄: qb⁹ vniuerſe ecclīe
notum erat qua hora dn̄s ligno ſu
ſpenſus eſt: vn̄ poſſet hm̄oi vel er-
ror tolli: vl̄ mēdaciū refutari. Sed
q2 ſciebat a militib⁹ ſuſpenſum do
minum: nō a iudeis ſicut Joānes
apertiſſime dicit: occulte oſtēdere
voluit eos magis crucifixiſſe: quia
clamauerūt vt crucifigeret̄: q̄3 illos
qui miniſteriū pͥcipi ſuo ſm̄ ſuū
offm̄ prebuerunt intelligit̄ ꝗ fuiſſe
hora tertia cū clamauerunt iudei:
vt dn̄s crucifigeret̄ ꝛ veriſſime de-
monſtratur tūc eos crucifixiſſe: qn̄
clamauerūt. In conatib⁹ aūt pyla
ti ad excipiendū dn̄m: ꝛ in tumul-
tu iudeoꝝ ɔtradicentiū: cōſumptū
tp̄s duaꝝ horarū intelligimus: et
circa horā fuiſſe ſextā: qua nondū
terminata geſta ſunt: q̄ ab eo tp̄e
quo pylatus dn̄m tradidit vſq3 ad
tenebras factas narrant̄. Facile
aūt videbit q̄ ſine impietatis duri
tie voluerit attēdere: q2 opportuno
loco Marcus h̄ de tertia hora po-
ſuerit: vbi. ſ. factū miniſtroꝝ mul-
tum ɔmemoratū eſt. Ergo ne q̄ſq3
cogitationē tāti criminis auerſus
a iudeis in milites illos conuerte-
ret. Erat inquit hora tertia: ꝛ cru.
eū. vt illi eū potius crucifixiſſe in-
ueniant̄: quos hora tertia vt cruci
figeret̄ clamare potuiſſe diligens
inquiſitor inueniet: cū aduerterit
hoc qđ a militibus factū eſt hora
ſexta factū eſſe. Aug. de queſ. ve. ꝛ
no. teſt. Judeoꝝ ꝗ ſniam de cruci-
fixione xp̄i: tertia hora datam vult
intelligi. Oīs em̄ q̄ morti addicit̄:
ex eo iam mortu⁹ cōputat̄ q̄ ſniam
excepit. Manifeſtauit ergo Mar-
cus: q2 nō iudicis ſnīa ſaluator cru
cifixus eſt. difficile eſt em̄ innocen
tem ꝓbare eū: q̄ ſnīa iudicis puni-
tur. Aug. de cō. euā. Quāq3 nō de-
ſint: qui paraſceue: quā ioānes cō-
memorat dicens. Erat āt paraſce
ue hora q̄ſi ſexta: horā diei tertiā
velint intelligi. dicūt em̄. Die q̄dē

illo quē dies ſabbati ſequebatur
paraſceuē fuiſſe paſche iudeoꝝ:ꝙ
ab eodē ſabbato iam inciperet azi
ma:ſʒ tñ verū paſcha qḋ iā in paſ=
ſione dñi celebraṫ non iudeoꝝ:ſed
xp̄ianoꝝ cepiſſe preparari. i. pa=
raſceuē habere ab ea hora noctis
ix.in eo ꝙ dñs a iudeis occidēdus
preparabaṫ. Paraſceue ꝗppe in=
terpretaṫ preparatio. Ab illa ergo
hora noctis vſqꝫ ad ei⁹ crucifixio=
nem occurrit hora paraſceuē ſexta
ſm ioannē : et hora diei tertia ſm
marcū. Quis fidelis non huic fa=
ueat ſolutioni queſtionis? Si mō
poſſit aliq̇s articulus cōiici vñ ab
hora nona noctis cepiſſe paraſce=
ue paſche noſtre.i.preparationem
mortis xp̄i cōgruēter intelligam⁹.
Si em̄ dicamus eā cepiſſe qñ a iu=
deis apprehenſus eſt dñs adhuc
noctis partes prime erant:ſed qñ
ad domū perductus eſt ſoceri cay=
phe:vbi ⁊ auditus eſt a principib⁹
adhuc gallus nō cātauerat. Si āt
qñ pylato traditus eſt : iam mane
fuiſſe apertiſſime ſcriptum eſt. Re
ſtat ergo vt intelligam⁹ tūc cepiſſe
preparationem mortis dñi:qñ oēs
principes ſacerdotū dixerūt reus
eſt mortis. Non em̄ abſurde cōiici
tur eo tp̄e nonā horā noctis eſſe po
tuiſſe:vt recapitulando intelligaṫ
de petri negatione:poſtea dictum
eſſe qḋ antea factū erat. Sequiṫ.
Et erat ti.cau.eius inſcrip.rex iu=
deorū. Theo. Scripſerūt aūt hunc
titulū.ſ.cām ꝓpter quā crucifixus
eſt:quaſi vituperātes ei⁹ opinio=
nem q̇ regē ſeipm̄ faciebat : vt ſic
pretereūtes miſereri nō valerent:
ſed magis ei improperarēt tāq̄ ty
ranno. Hiero. Scripſerūt aūt hoc
trib⁹ linguis. Hebraice Malchus
iudeorū Grece baſilios exomoſo=
leon. Latine rex ꝯfeſſorū. Hee tres
lingue ad principatum in crucis ti
tulo conſecrate ſunt:vt omnis lin=
gua cōmemoraret perfidiam iu=
Tituli deorum. Beda. Titulus autē hic
myſte= poſitus ſupra crucem illud oſten=
rium. dit:quia nec occidendo potuerunt
efficere vt eum regem non habe=
rent:qui eis ſm ſua opera reddi=
turus eſt. Sequiṫ. Et cum eo cru.
du.latro.vnum a dex.⁊ vnū a ſini.
eius. Theo. Ut.ſ.hoīes prauā opi
nionē contra eū cōciperent:ꝙ ⁊ ipſe
latro ⁊ maleficus eſſet. hoc aūt di=
ſpenſatiue factum eſt ad implen=
dū ſcripturā. vñ ſequiṫ. Et imple=
ta eſt ſcrip. que dicit. Et cū iniquis
reputatus eſt. Hier. Cū iniquis ve
ritas deputata vnū reliq̇t ſiniſtrū
alterū aſſumit dexterū:ſicut in die
iudicij faciet.⁊ ſimili crimine tam
diſſimiles ſortiūtur vias alter an=
tecedit petrū in paradiſum. alter
iudā in infernū. Confeſſio breuis
vitā acquiſiuit longam:⁊ blaſphe=
mia finita pena plectitur eterna.
Beda myſtice aūt latrones qui cū
dño crucifixi ſunt : ſigñt eos q̇ ſub
fidem ꝯfeſſione xp̄i:vel agonē mar
tyrij vel quelibet artioris diſcipli=
ne inſtituta ſubeunt. Sed qui hoc
pro eterna glia gerūt:dextri latro Latro=
nis fide deſignanṫ : qui ꝓ huma= nū alle=
ne laudis intuitu ſiniſtri latronis goria.
mentē imitanṫ ⁊ actus. Theo. Uel
aliter. Indiciū erāt duo latrones
duorū populoꝝ.ſ.iudaici et genti=
lis : ambo nāqꝫ iniqui:gētilis q̇dē
tanq̄ legē naturalē pretergrediēs
iudaic⁹ ꝓ ſcriptā legē:quā ei tra
diderat dñs:ſed gentilis penitēs:
iudaicus vſqꝫ in finem blaſphe=
mus: in quorum medio crucifigi=
tur dominus : ipſe enim eſt lapis
angularis nos coniungens.

¶ Et pretereūtes blaſphema
bant eū:mouentes capita ſua
⁊ dicentes. Uah q̇ deſtruis tē=
plū dei:⁊ in tribus diebus re=
edificas. Saluū fac temetipm̄
deſcendens de cruce. Simili=
ter et ſummi ſacerdotes illu=
dentes ad alterutrū cum ſcri=
bis dicebant. Alios ſaluos fe
cit:ſeipſum nō poteſt ſaluū fa=
cere. Chriſtus rex iſrael: de=

ſcendat nūc de cruce: vt videa
mus ⁊ credamus. Et qui cum
eo crucifixi erant: conuitiaban
tur ei.

¶ Hiero. Pullo iudee ligato ad vi=
tem ⁊ eiꝰ pallio in ſanguine vue in
tincto: lacerāt hedi vineā blaſphe=
mātes xp̄m: ⁊ mouētes capita ſua:
vñ dr. Et p̄te. blaſ. eū mo. ca. ſua: et
di. vah qui deſ. tē. dei. Theo. Trāſ
euntes em̄ xp̄m blaſphemabāt ex
ꝓbrātes ei tāq̄ ſeductori. Diabolꝰ
aūt mouebat illos ad dicendū ꝙ de
cruce deſcēderet. q2 em̄ nouerat ꝙ
ſalus fiebat ꝑ crucē: rurſus ingere
bat ſe ad tentandū xp̄m: vt ſi a cru=
ce deſcenderet: certus fieret ꝙ nō ē
vere filius dei: ⁊ ſic ſalus q̄ ꝑ crucē
eſt deſtrueret: ſ3 ipſe dei verꝰ exñs
filius non deſcendit. Si em̄ deſcen=
dere debuiſſet non illuc a principio
aſcendiſſet: ſed q2 videbat ꝙ ꝑ hūc
modum ſalutem fieri oportebat ſu
ſtinuit crucifigi ⁊ multa alia pati: ⁊
perficere opus ſuu3. Sequitur. Si
militer ⁊ ſūmi ſacer. illu. ad alt. cū
ſcri. di. Alios ſaluos fecit ſeip. non
po. ſal. facere. Hec dicebāt eius mi
racula abolentes q̄ſi ab eo ſm ap=
parentiam ꝑpetrata fuiſſent ope=
rans nāq̄ miracula multos ſalua=
bat. Beda. Sic etiā nolētes cōfitēt
ꝙ alios ſaluos fecit. Itaq̄ vos ve=
ſtra cōdēnat ſnia: qui em̄ alios ſal
uos fecit: ſeipſum ſaluare poterat
Sequitur. Xp̄s rex iſrael deſcendat
nunc de cruce: vt videamus ⁊ cre=
damus. Hiero. Et viderunt poſtea
reſurgentem de ſepulchro quem de
crucis deſcendere nō credebāt poſ
ſe patibulo. Ubi eſt o iudei infide=
litas veſtra? vosipſos conſulo: voſ=
ipſos iudicium peto. Quanto mi=
rabilius eſt mortuum poſſe reſur=
gere: q̄ adhuc viuum de cruce vel
le deſcendere. Parua petiſtis: du3
maiora ꝓuenerint: ſed infidelitas
veſtra non potuit ſanari ſignis mł
to fortioribus q̄ petiſtis hic omēs
declinauerunt ſimul inutiles facti
ſunt. vnde ſequitur. Et qui cum eo

diabo=
iſultꝰ
inſtru
us.

crucifi. erant. conuicia ei. Augu.
de concor. euan. Q̄uo hoc verum eſt
q̄n̄quidē vnus eorum conuiciatus
eſt ſm luce teſtimonium alter ⁊ cō=
peſcuit eū: ⁊ in deū credidit: niſi in=
telligamus Mattheū ⁊ Marcū bre
uiter ꝑſtringentes hunc locu3: plu
ralē numerū ꝓ ſingulari poſuiſſe.
Theo. Uel duo a principio cōuicia
bantur ei. deinde vnus cognoſcens
ipſum innocēte3 increpat alterum
blaſphemantem.

¶ Et facta hora ſexta: tenebre
facte ſūt ſuꝑ totā terrā: vſq̄ i
horā nona3. Et hora nona ex
clamauit ieſus voce magna.
dicens. Heloy: heloy: lamaſa=
batani. Quod eſt iterp̄tatū
Deus meus: deus meus: vt q̄d
dereliquiſti me? Et quidam de
circunſtantibus audientes di
cebant: Ecce heliā vocat: Cur
rens autem vnus ⁊ implēs ſpō
giam aceto circūponenſq̄ ca=
lamo potum dabat ei dicens.
Sinite: videamus ſi venit he=
lias ad deponendum eum. Je
ſus autem emiſſa voce magna
expirauit.

¶ Beda. Clariſſimū lumen mundo
retraxit radios ſuos: ne aut pendē
tem videret dñm: aut ipij blaſphe=
mantes ſua luce fruerentur. vñ di
cit. Et facta hora ſexta tenebre fa=
cte ſunt per totā terrā vſq̄ in horā
nonā. Augu. de cōcor. euā. Addidit
aūt Lucas. Uñ facte ſūt tenebre. i.
ſolē obſcuratum. Theo. Si autem
tp̄s eclypſis fuiſſet poſſet q̄s dice=
re ꝙ naturalis fuiſſet: hec paſſio:
ſed tunc. xiiij. erat luna: cū natura
lis eclypſis fieri non poſſet. Seq̄t.
Et hora nona exclamauit ieſus vo
ce magna dicēs heloy heloy. Hie.
Nona hora inuenit euerſa domo de
cima dragma q̄ ꝑierat. Beda. Na3
⁊ adam peccante ſcriptū eſt ꝙ audi
uerit vocem dñi dei ambulantis in

Ecly=
pſis cō=
tra na=
turam.

paradiſo ad aurã poſt meridiem:
⁊ qua hora primus adam peccan=
do mortem huic mundo inuexit:ea
dem hora ſecũdus adam mortẽ mo
riendo deſtruxit. Et notandũ ꝙ re
cedente a centro mundi ſole crucifi
xus eſt dñs: oriente aũt ſole:reſur=
rectionis ſue myſteria celebrauit:
Allegoria paſſionis. qꝛ mortuus eſt ꝓpter peccata nr̃a:
⁊ reſurrexit ꝓpter iuſtificationem
noſtram. Nec mireris verborũ hu
militatem: querimonias derelicti:
cũ formam ſerui ſciens ſcandalum
crucis videas. Sicut enĩ eſurire ⁊
ſitire ⁊ fatigari nõ erant ꝓpria dei
tatis:ſed corporales paſſiones:ita
quod dicit᷑. Ut q̇d dereliquiſti me?
corporalis vocis erat ꝓpriuꝫ: quia
ſolet ſm naturã corpus nullatenꝰ
velle a ſibi coniuncta vita frauda=
ri. Licet enim ipſe ſaluator dicebat
hoc:ſꝫ ꝓprie oñdebat corporis fra=
gilitatem. vt hõ ergo loquit᷑ in eos
circũferens motus ꝙ in periculis
poſiti a domino deſeri nos putamus
Theo. Uel hoc loquitur homo cru=
cifixus deo pro me. nos enim homi
nes ſumus derelicti: ipſe nũꝙ a pa
tre derelictus fuit. Audi enim qui
dicit. Non ſum ſolus : ſed qꝛ pater
mecum eſt. Etſi etiã hoc ꝑ iudeis
dixerit: quaſi ⁊ ipſe ſm carnẽ iudeꝰ
exiſtens: ac ſi diceret. Ut quid he=
braicũ populũ dereliquiſti? vt tuuꝫ
crucifigerent filium. Sicut enĩ ali
quando conſueuimus dicere. Deꝰ
induit me. i. meam naturã. ſ. huma
nam: ſic ⁊ hic: dereliquiſti me: opor=
tet intelligere humanã naturã vel
iudaicum populum. Sequit᷑. Et q̇
dam de cir. au. di. Ecce heliam vo
cat. Bed. Sꝫ hos arbitror milites
fuiſſe romanos: nõ itelligentes ſer
monis hebraici ꝓprietatem: ſed ex
eo ꝙ dixit heloy putãtes ab eo he
liam vocatum. Si autem iudeos q̇
Milites q̇ fuer̃t. hoc dixerunt. intelligere volueris:
hoc faciunt vt cum imbecillitatis
infament: ꝙ helie auxilium depre
cetur. Sequitur Currens autẽ vnꝰ
⁊ im. ſpon. ace. Quam ob cauſam
domino acetum ſit potui datũ. Joã
nes plenius oſtendit dicens: ꝙ ie=
ſus vt cõſummaretur ſcriptura di=
xit. Sitio. Illi autem ſpongiam
plenam aceto obtulerunt ori eius.
Hiero. Inuenit autem hic iudeorũ
ſimilitudinem. ſpongiam. ſ. cãnam
infirmam aridam: ignibus aptam
implet aceto hoc ẽ malicia ⁊ dolo.
Augu. de con. euan. De helia vero
non ipſum qui obtulit ſpongiã cuꝫ
aceto: ſꝫ ceteros dixiſſe Mattheus
narrauit: vñ intelligimus ⁊ illũ : ⁊
ceteros hoc dixiſſe. Hiero. Infirma
ta aũt carne vox inualuit diuina q̄
Uox diuina inualuit. dicit. Aperite mihi portas iuſticie
vnde ſequit᷑. Jeſus autez emiſ. vo.
mag. Expirauit: Cum ima voce ſi=
ue ſine voce nos morimur : qui de
terra ſumus. Ille vero cum exalta
ta voce expirauit q̇ de celo deſcẽdit.
Theo. Et qui morti dñatur ⁊ p̄cipit
ſicut dñs poteſtatiue expirat. Qua
lis aũt hic vox fuerit? Lucas decla=
rat. Pater inquit: in manus tuas
cõmendo ſpm̃ meum. Et enim xp̃s
ex tunc ꝑ hoc nobis voluit declara
re: ꝙ ſanctorũ anime in manus dei
aſcendunt. Nam prius ab inferis
omnium anime tenebantur donec
venit qui p̄dicauit captiuis remiſ=
ſionem.

¶ Et velũ templi ſciſſum ẽ in
duo: a ſũmo vſꝙ deorſum. Ui=
dens aũt centurio q̇ ex aduer=
ſo ſtabat: qꝛ ſic clamãs expiraſ
ſet: ait. vere hic hõ filiꝰ dei erat.
Erãt autez ⁊ mulieres de lõge
aſpicientes: iter quas erat ma
ria magdalene ⁊ maria iacobi
minoris ⁊ ioſeph mater: ⁊ ſalo
me. Et cũ eſſet i galilea ſeque=
bãt eũ: ⁊ miniſtrabãt ei : ⁊ alie
multe que ſimul cũ eo aſcende
rant hieroſolymam.

¶ Glo. Poſtꝙ narrauit euãgeliſta
paſſionem ⁊ mortem xp̄i: nũc proſe
quitur de his q̄ poſt mortem dñi cõ
tigerunt. vñ dicitur. Et velũ tẽ. ſciſ.
eſt in duo ad ſum. vſꝙ de. Hie. Ue=

lum tēpli ſcindiť.i.celū aperitur. Theo. Sciſſum eſt etiā velū inuen te deo:ꝙ ſpūſſcti grā a templo rece dit ⁊ ſcindiť vt ſancta ſanctarū ab omnibus videnda eſſent:⁊ ꝙ tēplū lugebꝰt in iudeis cū calamitates de plorabūt ⁊ veſtimenta ſcindēt. Hoc etiā ⁊ tēplū animatum. ſ. corpꝰ xp̄i oſtendit: in cuius paſſione veſtimē tum eiꝰ laceratū eſt.ſ. caro ⁊ aliud etiam ſignificat. Caro nāqꝫ velum eſt nr̄i templi.ſ.mētis nr̄e. Uirtus aūt carnis ſciſſa eſt in xp̄i paſſioni bus a ſūmo vſqꝫ deorſum.ſ.ab adā vſqꝫ ad vltimos hoīes. Nā ⁊ adam effectus eſt ſaluus ꝑ paſſionē xp̄i ⁊ eius caro nō manet ſub maledicto neqꝫ digna eſt corruptione: ſed oēs incorruptione honorati ſumus. Ui dens aūt centurio. Cēturio dr̄ cētū militū princeps. Uidens aūt ꝙ ita poteſtatiue:⁊ dn̄abiliter expiraſſet miratus eſt ⁊ cōfuſſus ē. Bed. Ma nifeſta aūt cauſa miraculi cēturio: nis exponitur:ꝙ videns dn̄m ſic ex piraſſe.i.ſp̄m emiſiſſe dixerit. Ue re hō hic filius dei erat. Nullꝰ eīn habet ptāte mittēdi ſp̄m niſi q̄ aīa rū cōditor eſt. Augu.iiij. de tri. Et hoc maxime miratus eſt ꝙ poſt il: lam vocē in qua figurā peccati nr̄i edidit cōtinuo tradidit ſp̄m demō ſtrauit eīn ſpūs mediatoris:ꝙ nul: la pena peccati vſqꝫ ad mortem car nis eius acceſſerit:qꝛ nō eū deſeruit inuitus:ſed qūo voluit: quippe dei verbo ad vnitatem ꝑſone coniun: ctus. Hiero. Nouiſſimi aūt nūc pri mi efficiuntur. Gentilis confite: tur populus. Iudea cecata negat: ne fiat eis error peior priore. The. Et ſic ordo conuertitur dum iudei occidunt:⁊ gentilis ꝯfitetur: ⁊ diſci puli fugiunt:⁊ mulieres expectant Sequitur eīn. Erant aūt ⁊ mulie. lōge aſpici. iter q̄s erat ma. magd. ⁊ maria ia. mi. ⁊ ioſeph mr̄ ⁊ ſalo: me. Salome dicta eſt mater filiorū zebedei. Orige. Opinatus autē ſū hoc vidēs apud mattheū ⁊ marcū hic tres precipuas mulieres nomi natas:⁊ duas q̄dē vterqꝫ euangeli ſta exponit. Mariā magd. ⁊ mariā ia. Tertia āt a mattheo diciť ma: filiorū zebedei:a marco autē tertia illa ſalome appellať. Beda. Iaco: bum autē minorē dicit iacobum al phei:qꝛ et frater dn̄i dicebať eo ꝙ eēt filiꝰ marie mr̄tere dn̄i cuiꝰ me: minit ioānes dicēs. Stabāt iuxta crucē ieſu mater eiꝰ:⁊ ſoror matris eiꝰ maria cleophe: ⁊ maria magd. mariā aūt cleophe videť eā dicere a patre ſiue cognatione. Uocabať autem minor iacobus ad diſtictio nem maioris iacobi: videlicet filij zebedei:qui inter primos apoſto: los vocatꝰ eſt a dn̄o. Cōſuetudinis aūt iudaice fuit: nec inducebať in culpā more gentis antique: vt mu: lieres de ſua ſubſtantia victū atqꝫ veſtitū ꝑceptoribꝰ miniſtrarēt: vn̄ ſequitur. Et cū eſſet in galilea ſeq̄. eū ⁊ mi. ei. Miniſtrabant dn̄o qui: dē de ſubſtantia ſua: vt meteret ea rum carnalia cuius ille metebant ſpiritalia:⁊ vt typū oſtenderet ma: giſtrorū: ꝙ victu atqꝫ veſtitu ex di: ſcipulis deberent eſſe cōtenti. Sed videamus quales comites habue rint. Sequitur eīn. Et alie multe q̄ ſimul cū eo aſcen. hieroſolymam. Hiero. Sicut non excluditur mulie bris ſexus a ſalute ꝑ mariā ꝟgineꝫ ita non repellitur a myſterij crucis ſcētia ⁊ reſurrectionis ꝑ viduam. Magdalenā mariā ⁊ ceteras mr̄es.

¶ Et cū iā ſero eſſet factū: qꝛ erat paraſceue:qđ eſt ante ſab batum venit ioſeph ab arima thia nobilis decurio qui ⁊ ipe erat expectans regnū dei. Et audacter itroiuit ad pilatum: ⁊ petiit corpus ieſu. Pilatꝰ aūt mirabatur ſi iaꝫ obiſſet. Et ac cerſito cēturione: interrogauit eū: ſi iā mortuꝰ eſſet. Et cū co gnouiſſet a cēturione donauit corpꝰ ioſeph. Ioſeph aūt mer: catꝰ ſyndonē: deponens eū in uoluit in ſyndone:⁊ poſuit eū i

[Margin notes: Ueli ſciſ ſura q̄d ſignet. — ...do cō uerſus. — Mulie rum la: ne deuo tarum.]

monumento qđ erat exciſſum
de petra:et aduoluit lapidem
ad oſtium monumẽti. Maria
autem magdalene ⁊ maria io
ſeph aſpiciebãt vbi poneref.
¶Solo poſt paſſionẽ ⁊ mortem xp̃i
euangeliſta ſepuluram eius enar
rat dicens. Et iaꝫ cũ ſero eſſet fac.
q̃ erat para.qđ ẽ ãte ſabba.ve.io.
ab ar. Beda. Paraſceue grece:lati
ne ꝑparatio dicif:quo nõie iudei q̃
inter grecos morabanf ſextã ſab=
bati appellabant:eo ꝙ in illo ea q̃
requiei ſabbati neceſſaria eſſent:
ꝑparare ſolerent. Qr ĝ ſexta die hõ
factus eſt:ſeptima aũt die conditor
ab oĩ opere ſuo requieuit:recte ſal
uator ſexta die crucifixꝰ hũane re=
ſtaurationis ĩpleuit archanũ. Sab=
bato aũt in ſepulchro quieſcens:re
ſurrectionis q̃ octaua die ventura
erat:expectabat euẽtũ. Sic ⁊ nos ĩ
hac quidẽ ſeculi etate mundo ne=
ceſſe eſt crucifigi:in ſeptima ꝟo die
.i.cũ mortis q̃s debitum ſoluit: cor
pora q̃dem in tumulis:aĩas aũt ſe
creta in pace cũ dño poſt bona opa
oportet q̃eſcere:donec octaua eta=
te etiam corpora ipſa reſurrectio=
ne glorificata cũ aĩabus ĩcorruptio
nem accipiãt. Talem aũt eſſe dece
bat q̃ corpus dñi ſepeliret: qui ẽt ꝑ
iuſticiã meritorũ tali miniſterio di
gnꝰ eſſet:⁊ ꝑ nobilitatem potẽtie ſe
cularis facultatem poſſet obtinere
miniſtrandi:⁊ ideo đr ꝙ erat nobi:
lis decurio expectãs regnũ dei. De
curio vocaf ꝙ ſit de ordie curie ⁊ of
ficiũ curie adminiſtraret: q̃ ẽt curia=
lis a ꝓcurando mũera ciuilia ſolet
appellari. Arimathia aũt ip̃a ẽ ra
matham:ciuitas helchane ⁊ ſamue
lis. Hiero. Que interp̃taf deponẽs
de qua fuit ioſeph qui venit ad de
ponendũ corpus xp̃i de cruce. Seq̃
tur. Et au.itro.ad pi.⁊ pe.cor. ieſu
Theo. Audet auſum laudabilẽ nõ
eñ excogitauit:a diuitijs decidam
⁊ expellar a iudeis:ſi corpꝰ petã eiꝰ
q̃ eſt blaſphemus cõdẽnatꝰ. Seq̃f.
Pilatꝰ aũt mi.ſi iam obijſſet. Puta
bat eñ ꝙ diu viueret ĩ cruce: ſicut
⁊ latrones ĩ patibulo viuebãt diu.
Sequif. Et accer. cẽ.iter.eũ ſi iam
mortuus eſſet.ſ. ante horã q̃ ceteri
mori:cõſueuerunt. Sequif: Et cuꝫ
cog.a cẽ.ſ. ꝙ mortuꝰ eſſet donauit
corpus ioſeph. Beda. Nõ aũt q̃li=
bet ignotꝰ aut mediocris ad p̃ſidẽ
accedere ⁊ crucifixi corpus poterat
ĩpetrare. Seq̃f. Joſeph auteꝫ mer.
ſyn.⁊ depo.eũ ĩuo.ĩ ſyn. Theo. Pre
cioſũ corpus p̃cioſe ſepeliẽs: cũ eñ
eſſet diſcipulꝰ dñi ſciebat q̃liter cor
pus dñi honorari deberet. Beda.
Poſſumus aũt ſm ĩtelligẽtiã ſpiri=
talem hoc ſentire: ꝙ corpꝰ dñi non
auro nõ gẽmis ⁊ ſerico ſꝫ linteamie
puro obuoluẽdũ ſit:hic eccl'ie mos
obtinuit:vt ſacrificium altaris nõ
in ſerico neqꝫ in panno tincto: ſꝫ in
lino terreo celebref: ſicut corpus ẽ
dñi ĩ ſyndone mũda ſepultũ: iuxta
qđ ĩ geſtis põtificalibus a.b. ſilue=
ſtro legimꝰ eſſe ſtatutũ: q̃q̃ ⁊ hoc
ſignificet ꝙ ille ĩ ſyndone mũda in
uoluit ieſũ q̃ pura eũ mẽte ſuſcepit
ſequif. Et ꝑpo.eũ ĩ mo.qđ erat exci.
in pe.⁊ aduol.la.ad hoſti.mo. Dici
tur ꝙ monumẽtũ dñi domꝰ rotũda
fuit de ſubiacente rupe exciſa:tãte
altitudinis vt hõ rectus exiſtẽs vix
extenta manu culmen poſſet attin
gere:⁊ habet introitũ ab oriẽte cui
lapis magnus ĩuolutus atqꝫ ĩpoſi
tus eſt. in eiꝰ ꝑte aquilonari ipſum
ſepulchrũ.i.locus dñici corporis de
eadem petra factũ eſt ſeptem hñs
pedes longitudinis:triũ palmoruꝫ
mẽſura a pauimẽto altiꝰ eminens.
q̃.ſ.locꝰ nõ deſuꝑ: ſꝫ a latere meri=
diano ꝑtotũ pꝫ.vñ corpꝰ inferebaf.
Color aũt monumẽti ⁊ loculi albo ⁊
rubeo đr eẽ ꝑmixtus. Hier. Sepul
tura aũt xp̃i reſurgimꝰ:deſcenſiõe
eiꝰ ad ĩferos nos aſcẽdimꝰ ad celos
hic inuenif mel ĩ ore leonis mortui.
Theo. Imitemur aũt ⁊ nos ioſeph
recipientes xp̃i corpus per vnita=
tem:et ponamus illud in monumẽ
to exciſo de petra. i. in anima me=
morante ⁊ non obliuiſcente deum.
illa eñ anima ex petra exciſa.i.ex

Para ſceue in terp̃tatio.

Mos eccleſie.

xp̃o q̃ eſt petra q̃ ꝯtinet firmitatē.
Tropo= Inuoluere ēt debemus ipſuʒ in ſyn
ogia done.i.i corpore puro ſuſcipe. Syn
ulchra don nāq̃ eſt corpus qđ eſt aīe indu
mentũ. Decet.n.non ſolũ pura aīa
corp⁹ xp̃i ſuſcipere: ſʒ in corpore pu=
ro. Inuoluere aũt opʒ: ſʒ non aperi
re: nam ſecretũ clauſum eſt ⁊ occul=
tum. Seq̃tur. Maria aũt magdal.
⁊ Maria ioſeph aſpiciebant vbi po
nerent. Beda. In luca legim⁹ ꝙ ſta=
bant noti eius a longe ⁊ mulieres q̄
ſecute erāt euʒ. His ergo notis ieſu
poſt depoſitũ ei⁹ corpus ad ſua re=
meantibus ſole mulieres que arti⁹
amabant funus ſubſecute quō po=
nerent reſpicere curabant: vt ei tpe
ꝯgruo mun⁹ poſſent deuotionis of=
ferre. Die autē paraſceues ſancte
mulieres.i.anime humiles ideʒ fa
ciunt: cum amore ſaluatoris feruen
tes paſſionis eius veſtigijs in hoc
ſeculo quo preparanda eſt requies
futura: diligenter obſequuntur: ⁊ ſi
forte valeant mitari pia curioſitate
quo ordie ſit eius paſſio cõpleta p=
pēdũt. Hie. Hec ēt ꝯgruũt ad pplm
iudaicũ in fine credētē: q̃ nobilitat
fide vt abrae ſit fili⁹: deponit deſpe=
rationē: expectat regnũ dei. Intrat
ad xp̃ianos vt baptizet: qđ ſignifi=
cat nomē pilati.i.malleatoris.q̃ do
mat ferreas gētes: vt regat eas in
virga ferrea: ⁊ petit ſacrificiũ qđ do
nat penitētib⁹ in fine viaticũ: ⁊ cor=
de mũdo ⁊ peccatis mortuo inuoluit
munimine fidei ſtabilitũ operculo
ſpei per opera charitatis cõcludit.
Finis.n.precepti eſt charitas: aſpi
cientib⁹ a longe electis q̃ ſunt ſtelle
maris: qñ ſi fieri pōt ſcādalizabun
tur etiam electi. Cap.xvi.

Et cũ trāſiſſet ſab=
batũ: maria mag=
dalene ⁊ maria ia=
cobi ⁊ ſalome eme
rũt aromata: vt ve
nientes vngerēt ieſum. Et val=
de mane vna ſabbatorum ve=
niunt ad monumentuʒ: orto iā
ſole. Et dicebat ad iuicē. Quis
reuoluet nobis lapidē ab oſtio
monumenti? Et reſpiciētes vi
derunt reuolutũ lapideʒ. Erat
q̇ppe magnus valde. Et itro=
euntes in monumētũ viderunt
iuuenē ſedētē i dextris cooper=
tum ſtola cādida: ⁊ obſtupue=
runt. Qui dicit illis: Nolite ex=
pauescere Ieſũ q̄ritis nazare
num crucifixũ: ſurrexit non eſt
hic: Ecce locus vbi poſuerunt
eum. Sed ite dicite diſcipulis
eius ⁊ petro: q2 p̄cedet vos in
galileam. Ibi euʒ videbitis ſi=
cut dixit vobis. At ille exeun=
tes fugierunt de monumento.
Inuaſerat.n.eas tremor ⁊ pa=
uor: ⁊ nemini quicq̃ dixerunt.
Timebant.n.
¶ Hiero. Poſt ſabbati triſtitiaʒ fe= Sabba=
lix irradiat dies: q̄ primatũ in die= ti gau=
bus tenet luce: prima in eo luceſcen dium.
te: ⁊ dño in eo cũ triũpho reſurgen=
te. vñ dicitur. Et cũ tranſiſ. ſab. ma.
magda. ⁊ ma. ia. ⁊ ſa. eme. aro. vt
ve. vn. ieſum. Glo. Religioſe.n.mu=
lieres ſepulto dño cum licuit opera
ri.i. vſq̃ ad ſolis occaſum vnguen=
ta parauerũt vt lucas dicit. Et quia
pie anguſtia tpis non poterant ex=
plere: mox trāſacto ſabbato.i. occi
dente ſole vt operādi licentia redit
feſtinauerũt emere aromata: ſicut
marcus dicit hic: vt venictes mane
vngerent corpus ieſu: neq̃ veſpere
ſabbati preoccupāte iaʒ noctis arti
culo monumentũ adire valuerunt.
vñ ſeq̃t. Et valde ma. vna ſab. ve.
ad monu. or. iā ſole. Seue. Mulie=
res h̄ loco feminea deuotiōe diſcur=
runt: q̄ nō vt viuēti fidē: ſed vt mor=
tuo vnguēta deferũt ad ſepulchrũ:
⁊ vt ſepulto parāt meroris obſeq̄a:
nō vt reſurgenti preparant diuino=
rum gaudia triũphorũ. Theophi. Unctio
Non.n. magnitudinē atq̃ dignita corporũ
teʒ diuinitatis xp̃i ſapiũt. Uenerũt vnde.

aũt iuxta ꝯſuetudinẽ iudeoꝝ vnge
re corp⁹ ieſu:vt.ſ.mãeret odorifer:
⁊ ne humiditate ſcaturiret:nã aro-
mata virtutẽ hñt deſiccatiuã humi
ditatẽ corporis abſorbẽtia.vñ incor
ruptũ corp⁹ ꝯſeruãt.Grego. in om.
Nos aũt in eũ q̃ eſt mortuus credẽ
tes ſi odore virtutũ refecti cum opi
nione bonoꝝ operũ dñz q̃rimus ad
monumẽtũ illius cũ aromatibus ve
nimus.Sequit̃. Et valde ma. vna
ſab.ve.ad mo.orto iam ſole.Augu.
de cõ.euã.Quod lucas dicit valde
diluculo ⁊ ioãnes.Mane cuz adhuc
tenebre eſſent:hoc itelligit̃ marcus
dicere:valde mane oriẽte iã ſole.i.
cũ celũ ab oriẽtis pte albeſceret:qđ
fit vtiq; ſolis oriẽtis vicinitate.Ei⁹
n.eſt ille fulgor qui noĩe aurore ap
pellari ſolet:iõ nõ repugnat ei qui
ait.Cum adhuc tenebre eſſent.Die
quippe ſurgẽte aliq̃ reliq̃e tenebra
rum tanto minus ſunt:q̃to magis
orit̃ lux.nec accipiẽdum eſt qđ ait.
Ualde mane orto iam ſole.tanquã
ſol ipſe iam videret̃ ſup terrã: ſz de
proximo adueniẽte in has ptes ſo-
le.i.orto ſuo iam celum illuminare
Conſenſus euãgelicus.
incipiente.Hiero.Ualde ꝫ mane di
cit qđ alius euãgeliſta dicit:dilucu
lo.Diluculũ aũt eſt inter tenebras
noctis ⁊ diei claritatem. In q̃ ſalus
humani gñis ꝓuenit:felici vicinita
te in eccl'iam declarãda more ſolis
q̃ proxima luce ꝯſurgẽs roſeã pre-
mittit aurorã:vt grãm pclari ſplen
doris ꝑparatis oculis poſſit intue-
ri.qñ tps dñice reſurrectionis illu-
xit:vt tunc laudes xp̃i tota caneret
ſm exẽplũ feminaruz eccl'ia. qñ ge
nus humanũ exemplo ſue reſurre-
ctiõis alauit:qñ vitã ꝓſtitit:⁊ lumẽ
credulitatis infudit. Beda. Sicut
aũt ꝙ valde mane mulieres vene-
runt ad monumẽtũ: iuxta hyſtoriã
magnus feruor charitatis oſtẽdit̃:
ita iuxta intellectũ myſticum nobis
dat̃ exẽplũ vt illuminata facie:di-
ſcuſſiſq; vitioꝝ tenebris:odorem bo
norũ operũ dño ⁊ orõnũ ſuauitatez
ſtudeamus offerre. Theophi. Di-
cit ãt.Una ſab.i.prĩa dierũ hebdo-
made.Sabbata nãq; dies hebdo-
made nũcupant̃.vna ꝟo dr̃ prima.
Beda.Uel prĩa ſabbatoꝝ prĩa dies
eſt a die ſabbatorũ.i.redẽptionũ q̃ in
ſabbatis cuſtodiebant̃.Sequit̃.Et
di.ad.q̃s re.no.la.ab hoſ.mo.Se-
ueri.Obſcuratũ erat veſtrũ pectus
oculi clauſi:⁊ iõ patefacti ſepulchri
gl'iam ꝑus non vadebitis.Seq̃t.n.
Et reſ.vi.re.la.Beda.Quõ lapis p
angelũ reuolutus ſit.Matthe⁹ ſuf-
ficiẽter exponit.Hec reuolutio lapi
dis myſtice reſerationẽ ſacroꝝ xp̃i
q̃ velamine lr̃e legalis tenebant̃:in
ſinuat.lex.n.lapide ſcripta eſt.Se-
quit̃.Erat q̃ppe magn⁹ valde. Se-
ue.Et plus iã magn⁹ merito q̃ for
ma:q̃ creatoris mũdi corp⁹ ⁊ claude
re ⁊ optre ſufficit.Grego.Mulieres
aũt angelos vidẽt q̃ cũ aromatibus
venerũt:q: ille mẽtes ſupnos ciues
aſpiciũt:q̃ cũ virtutib⁹ ad ſcã deſide
ria veniũt.vñ ſequit̃.Et itro. i mo.
vi.iuue.ſe. in dex. coop. ſto. cãdi.⁊
obſtu.Theoph. Si mattheus dicit
angelũ ſedere ſup lapidẽ.Marcus
ꝟo ꝙ mulieres introeuntes monu-
mentũ viderũt ſedentẽ iuuenẽ:non
mireris.nam quem viderunt prius
ſedentẽ ſup lapidẽ:ipſuz ẽt intus in
monumẽto poſtmodũ viderũt.Au-
gu.de con.euan. Aut intelligamus
Supple tur hy- ſtori[...]
mattheũ tacuiſſe de illo ãgelo quez
itrãtes viderũt.marcum ꝟo de illo
quẽ foris ſup lapidẽ ſedẽtẽ viderũt
vt duos viderint:⁊ a duob⁹ ſigilla-
tim audierint q̃ dixerunt angeli de
ieſu.aut certe itrãtes in monumen
tuz in aliq̃ ſepta macerie debemus
accipe:q̃ cõitũ locũ tũc fuiſſe credi-
bile eſt in aliq̃ ſpatio añ petrã:qua
exciſa locus factus fuerat ſepultu
re:vt ipſuz viderint in eodẽ ſpatio
ſedẽtẽ a dextris quẽ dicit mattheus
ſedẽtẽ ſup lapidẽ. Theophi. Qui-
dã ãt dicũt ꝙ alie fuerũt mulieres
q̃ dñr a mattheo:alie q̃ a marco:ſz
Mulier[...] deuotio[...]
maria magda.ſeq̃bat̃ oẽs feruidaz
feſtinationẽ hñs ⁊ ardẽtẽ affectuz.
Seue. Introierũt ꝫ mulieres ad ſe
pulchrũ vt ꝯſepulte xp̃o: xp̃o ꝯſur-
gerẽt de ſepulchro.vidẽt iuuenẽ vt

cernerent nr̃e reſurrectiõis etatem
qꝛ neſcit reſurrectio ſenectutẽ:ꝛ vbi
naſci moriq̃ꝫ neſcit:ibi etas nec ad=
mittit detrimẽta:nec indiget incre=
mentis.vñ iuuenẽ nõ ſenẽ:nõ ĩfan=
tem:ſed iocundã etatẽ viderũt.Be=
da.Uiderũt aũt iuuenẽ ſedẽtem in
dextris.i.ad meridianã partẽ loci
illi⁹ vbi poſitũ erat.corp⁹.n.:qđ ſu=
pinũ iacẽs:caput habebat ad occa
ſum:dextrã neceſſe erat hr̃e ad au=
ſtrũ.Grego.in oĩn.Quid aũt p ſini=
ſtrã:niſi vita pñs? Quid ꝟo p dex=
trã:niſi vita ꝑpetua deſignat? Qꝛ
igr̃ redẽptor nr̃ iam pñtis vite cor=
ruptionẽ trãſierat:recte angelus q̃
nunciare ꝑennẽ ei⁹ vitã venerat:in
dextera ſedebat. Seue. Uidẽt etiaꝫ
iuuenẽ ſedẽtẽ a dextris:qꝛ reſurre=
ctio recipit nil ſiniſtrũ. Uidẽt etiam
coopertũ ſtola candida. Stola iſta
nõ eſt ex mortali vellere:ſed ex vir=
tute vitali ſplendẽs celeſti lumine:

Anago=ge reſur=rectõis.

non colore terreno dicente prophe=
ta. Amictus lumine ſicut veſtimen=
to.ꝛ de iuſtis:Tũc iuſti fulgebũt ſi=
cut ſol. Grego.in oĩn. Uel ſtola can=
dida coopertus apparuit:qꝛ feſtiui
tatis nr̃e gaudia nunciauit:candor
eteniꝫ veſtis:ſplẽdorẽ nr̃e denũciat
ſolẽnitatis. Hiero. Ueſtis ẽt cãdida
ꝟa leticia eſt hoſte depulſo regnoq̃ꝫ
adepto:rege pacis q̃ſito ꝛ inuentor
nũq̃ꝫ dimiſſo. Hoc igr̃ iuuẽs formã
reſurrectiõis timẽtib⁹ mortẽ oſten=
dit. Qđ aũt obſtupuerũt.i. qđ ocu=
lus nõ vidit nec auris audiuit:nec
in cor hoĩs aſcẽdit q̃ ꝑparauit deus
diligẽtib⁹ ſe. Seqr̃. Qui dicit illis:
no.expa. Grego. in oĩn. Ac ſi dicat.
Paueãt illi q̃ nõ amãt aduentũ ſu=
pernorũ ciuiũ.ꝑtimeſcãt q̃ carnali=
bus deſiderijs preſſi ad eorũ ſocie=
tatẽ ꝑtigere ſe poſſe deſperant.vos
aũt cur ꝑtimeſcitis:q̃ vr̃os cõciues
videtis? Hiero. Non.n.eſt timor in
charitate. Quid expaueſcerẽt q̃ in=
uenerũt quẽ queſierunt? Grego. In
oĩn. Sed iã qđ ãgelus ſubiũgit au=
diam⁹. Jeſuꝫ q̃ritis nazarenũ. Je=
ſus latino eloq̃o ſalutaris.i.ſalua=
tor interp̃tatr̃.at ꝟo tũc multi ieſus

dici poterãt:nec tñ ſubſtantialiter:
ſed nũcupatiue:iõ ꝛ loc⁹ ſubiũgitr̃:
vt de q̃ ieſu dictũ ſit manifeſtetr̃:na=
zarenũ. Et cãm xp̃inus ſubdit. Cru
cifixũ. Theo. Nõ.n.erubeſcit crucẽ
in hac nãq̃ꝫ ſalus hoĩum eſt ꝛ beato
rũ principiũ. Hiero. Radix õĩ ama=
ra crucis euanuit. Flos vite cũ fru=
ctibus erupit.i.q̃ iacuit morte ſur=
rexit in glĩa.vñ addit. ſurrexit: nõ
eſt hic. Grego.in oĩn. Nõ eſt hic: dr̃
ꝑ pñtiaꝫ carnis:q̃ tñ nuſq̃ꝫ deerat ꝑ
pñtiã maieſtatis. Theo. Et q̃ſi di.
Uultis certificari de ei⁹ reſurrectio
ne ſubdit. Ecce locus vbi poſu.euꝫ.
Propter h̃.n.ꝛ reuoluerat lapidem
vt locũ oñderet. Hiero. Oſtẽdit aũt
imortalitas mortalib⁹ ad gr̃arum
actionẽ debitã:vt ītelligam⁹ q̃d fue
rim⁹:ꝛ ſciamus q̃d futuri erimus.
Sequitr̃. Sed ite di.diſ.eius ꝛ pe.qꝛ
p̃ce.vos in galileã. Mulierib⁹ dr̃ vt
nũciẽt aplĩs:qꝛ ꝑ mulierẽ mors an=
nunciata eſt:ꝑ mulierẽ vita reſur=
gens. Dicit aũt ſpecialr̃. Et petro:
qꝛ ſe īdignũ iudicauit diſcipulatu:
cũ ter negauit magr̃m:ſed pctã pre
terita nõ nocẽt q̃ñ non placẽt. Gre=
go.i oĩn. Si ãt hũc ãgelus nõ nola=
tim exprimeret q̃ magr̃m negaue=
rat:venire īter diſcipulos nõ aude=
ret.vocatr̃ ꝙ ex noĩe ne deſperaret
ex negatiõe. Augu. de con.euã. Qđ
aũt dicit. Pre.vos in ga.ibi eũ vi.ſi.
di.vo.vr̃ hoc ſonare ꝙ Jeſus non
fuit demonſtraturus ſe diſcipulis
poſt reſurrectionem niſi in galilea:
quã demonſtrationẽ nũc ipſe mar=
cus cõmemorauit. Quod eniꝫ dixit.
Mane prĩa ſabbati apparuit ma=
rie magdalene.poſt hoc duob⁹ eun
tibus in villam:factuꝫ eſt in hieru=
ſalẽ ipſo die reſurrectionis.deinde
venit ad vltimam manifeſtationẽ:
quã factaꝫ ſcimus in monte oliueti
nõ lõge a hierlm. Nunq̃ꝫ igitr̃ cõme
morat marcus ipletũ qđ ab angelo
p̃nunciatũ eſſe teſtatr̃. Mattheꝰ ꝟo
nullũ aliũ locum oĩno cõmemorat:
vbi diſcipuli poſtq̃ꝫ ſurrexit viderit
dñm:niſi in galilea ſm angeli p̃dj=
cationẽ. Sed cũ nõ ſit expñſiuꝫ quã=

Mulie=res nun=cie re=ſurre=ctiõis.

Appari=tiones=xp̃i.

do id futurũ eſſet:vtrũ primũ añq̃
alibi ab eis viſus eẽt:idq̃ ipſm ꝙ di
ſcipulos matthe⁹ dicit iſſe i galileã
in montẽ:nõ exprimit diẽ nec narrã
di ordinẽ:nõ aduerſat̃ q̃dem mat=
theus narrationib⁹ ceterorũ:ſꝫ dat
eis intelligẽdi atq̃ accipiẽdi locuꝫ.
Uerũtñ ꝙ dñs nõ ibi p̃mũ ſe demõ=
ſtratur⁹ erat:ſꝫ in galilea:vbi poſt-
ea viſus eſt ſeviđẽdũ' mãdauit:q̃=
uis fidelẽ facit itentũ ad q̃rendũ in
quo myſterio dictũ intelligat̃. Gre=
go. in omel'. Galilea namq̃ trãſmi=
gratio interp̃tat̃. iã q̃ppe redẽptor
noſter a paſſiõe ad reſurrectionẽ:a
morte ad vitam trãſmigrauerat:ꝛ
nos reſurrectiõis ei⁹ gl'iaꝫ poſt leti
videbimus:ſi mõ a vitiis ad virtu= Anago=
tuꝫ celſitudinẽ trãſmigram⁹. Qui ḡ ge pul=
in ſepulchro nũciat̃: i trãſmigratio chre.
ne ondit̃:q2 is q̃ i mortificatiõe car=
nis agnoſcit̃ in trãſmigratiõe men
tis vr̃. Hiero. Breuis ḡ ſnĩa in ſylla
bis:ſed ingens in q̃ntitate ꝓmiſſio.
Ibi eſt gaudiũ nr̃i fons:ꝛſaluteꝫ eter
ne origo p̃parata. Ibi congregant̃
diſperſiones ꝛ ſanant̃ cõtriti corde.
Ibi inq̃t eũ videbitis:ſed non ſicut
vidiſtis. Augu. de con. euã. Signi=
ficat̃ etiaꝫ ꝙ gr̃a xp̃i de pplo iſrael
erat trãſmigratura ad gentes:a q̃
bus apoſtoli nullo modo p̄dicãtes
ſuſcipient̃:niſi eis viã dñs in eorũ
cordibus p̄ueniẽs p̃paraſſet. ꝛ hoc
eſt. Pre. vos in ga. ibi eum vi. i. ibi
mẽbra eius inuenietis. Sequit̃. At
ille exeuntes fugierũt de monumẽ=
to. Inuaſerat. n. eas tremor ꝛ pa=
uor. Theophi. Idieſt ſtupor ꝓpter
viſionẽ angeli ꝛ admirationẽ reſur
rectiõis. Seue. Angelus quidẽ ſe=
det in monumẽto. de monumẽto fu
giũt mulieres:q2 ille de celeſti ſub=
ſtãtia ↄfidit:turbant̃ iſte de cõditio
ne terrena. Sepulchruꝫ q̃ mori non
põt:timere neſcit. mulieres auteꝫ ꝛ
de p̃ſenti facto tremũt:ꝛ ſepulchruꝫ
vt mortales adhuc mortaliter expa
ueſcunt. Hiero. Hoc ẽt dr̃ de futura
vita in qua fugiet dolor ꝛ gemitus.
Imitãt̃. n. mulieres añ reſurrectio
nem oĩaq̃ faciũt:poſt reſurrectio=
neꝫ fugientes mortẽ ꝛ pauorẽ. Seq̃
tur. Et ne. q̃cq̃ dix. time. eni. Theo
phi. Aut ꝓpter iudeos: aut timore
viſionis detẽte tacebãt hoc q̃d au=
dierãt. Augu. de cõ. euã. Queri aũt
põt quẽadmodũ h̃ dicat marcus:cũ
dicat mattheus. Et exierũt cito de
monumẽto:cũ timore ꝛ gaudio ma Conſe
gno: currẽtes nunciare diſcipulis ſus eu
ei⁹. niſi itelligamus ipſoꝝ angeloꝝ gelicus
nemini auſas fuiſſe aliq̃d dicere. i.
rñdere ad ea q̃ ab illis audierant:
aut certe cuſtodib⁹ q̃s iacẽtes vide
runt. nã illud gaudiũ q̃d mattheus
cõmemorat:nõ repugnat timori de
q̃ marcus dicit. Debuim⁹. n. vtrũq̃
in illarũ aĩo factũ itelligere: etiã ſi
mattheus de timore nõ diceret. Cũ
hor ipſe dicat. Exierunt cito de mo
numẽto cũ timore ꝛ gaudio magno
nihil ex hac re q̃õnis remanere per
mittit. Theophi. Signanter etiam
dicitur ꝙ nemini quicq̃ dixerũt: q2
mulieribus audire non loqui datũ
eſt:diſcere non docere.

¶ Surgẽs aũt ieſus mane pri
ma ſabbati apparuit prĩo ma
rie magdalene de qua eiece=
rat ſeptem demonia. Illa va=
dens nunciauit his qui cum
eo fuerant lugentibus ꝛ flenti
bus. Et illi audientes:quia vi
ueret ꝛ viſus eſſet ab ea: non
crediderũt. Poſt hec aũt duo
bus ex his ambulantibus oſtẽ
ſus eſt in alia effigie euntibus
in villam:ꝛ illi euntes nuncia
uerunt ceteris: nec illis credi=
derunt.

¶ Augu. de con. euan. Iam poſt re
ſurrectionem quemadmodum ap=
paruit dominus conſiderandũ eſt.
Dicit. n. marcus. Surgens autem
mane prima ſab. ap. pri. ma. mag.
de q̃ eie. ſeptẽ demonia. Beda. Hec
apparitio q̃uo ꝛ vbi facta ſit: Ioan Appari
nes pleniſſime docet. Surrexit aũt tionis
dominus mane de monumento in ordo.
quo ſero iam facto erat depoſit⁹:vt

adipleretur illud pſalmiſte. Adve
ſperaʒ demorabit̃ fletus: et ad ma=
tutinnm leticia. Theo. Uel alr̃. Qđ
dicit. Surgēs ieſus. ibi puncta. dei
de dicas. Mane pri. ſab. ap. primo
marie magda. Grego. in om̃. Ut enī
ſanſon media nocte non ſolum de
gaza exijt: ſʒ etiā portas tulit: ſic et
redemptor noſter ante lucem reſur
Figure gens nō ſolū liber de inferno exijt:
illuſio. ſʒ ipſa ēt inferni clauſtra deſtruxit.
De maria autem hic marcus ſeptē
demonia eiecta fuiſſe teſtatur: ꝛ q̇d
ſeptem demonia niſi vniuerſa vitia
ſignificant? qꝛ. n. ſeptē dieb⁹ oē tp̄s
cōprehenditur recte ſeptenario nu
mero vniuerſitas figuratur. Theo.
Septē ꝗ demōia maria habuit que
vniuerſis vitijs plena fuit: aut ſe=
ptē demonia ſeptē virtutibus ſpūs
contrarios dicit: vt ſpiritus abſq; ti
more abſq; ſapia: abſq; intellectu: ꝛ
quecunq; alia donis ſpiritusſcti op=
ponūt. Hie. Ei aūt de qua eiecerat
ſeptē demōia primo oñditur: quia
meretrices et publicani precedent
ſynagogā in regnū dei vt latro pre
ceſſit apoſtolos. Beda. In ꝑncipio
etiā mulier īdutrix culpe viro fuit:
nunc que mortē primo guſtauit re=
ſurrectionē ꝑmo videt: ne perpetui
reat⁹ apud viros opprobriū ſuſtine
ret. et que viro culpā trāſfuderat:
trāſfudit et grāʒ. ſ̄ā ſequit̃. Illa
va. nū. his q̇ cū eo fu. lu. et flē. Hie.
Flēt et lugēt. q̇ nōdū viderūt: ſed nō
poſt mltū ꝯſolabūt̃. Beati. n. q̇ lu=
gēt nūc qm̄ ipſi ꝯſolabūt̃. Beda. Re
cte āt ħ mulier q̄ leticiā dn̄ice reſur
rectiōis pria nūciauit: a ſeptē demo
nibus curata eē memoratur: ne q̇ſq;
digne penitēs de admiſſorū venia
deſperaret: et vt vbi abūdauit pec=
catum ſuperabundaſſe et grā mon
ſtraretur. Seueri. Nunciat āt ma=
ria: ſed iā nō femia: ſed eccleſiā ge
ſtans vt ſupra ſicut femia tacebat:
hic in eccleſia et nūciet ꝛ loquatur.
Sequitur. At illi au. qꝛ viue. et vi.
eſſet ab ea: non cre. Grego. in om̃.
Quod reſurrectionē dn̄icā diſcipuli
tarde crediderunt: non tam illoruʒ

infirmitas ꝙ̄ noſtra: vt vita dicam:
futura firmitas fuit. Ipſa nanq;
reſurrectio illis dubitantibus per
multa argumenta monſtrata eſt: q̄
dum nos legentes agnoſcimus q̇d
aliud ꝙ̄ de eorū dubitatione ſolida
mur. Sequitur. Poſt hec autē du.
ex his am. oſten. ē in alia effi. eun.
in vil. Augu. de con. euan. De iſtis
duobus q̇ꝝ vn⁹ erat cleophas. Lu=
cas totuʒ narrat: ſʒ marcus hic bre
uiter perſtringit. Caſtellum q̇ppe Conſenſus euāgelicus
illud de quo lucas loquitur nō ab=
ſurde accipim⁹ ēt villaʒ potuiſſe ap=
pellari: et in codicibus q̇deʒ grecis
magis agrū inuenimus ꝙ̄ villam.
Agri auteʒ noīe nō caſtella tm̄: veꝝ
ēt municipia et colonie ſolēt vocari
extra ciuitatē: que q̄ſi caput et ma=
ter ē ceterarum. Qđ autē ait Mar
cus eis in alia effigie dominum ap
paruiſſe: hoc lucas dicit: quod eoꝝ
ocl'i tenebat̃: ne agnoſcerent eum.
Oculis. n. eorum acciderat aliquid
qđ ita manere permiſſū eſt vſq; ad
fractionem panis. Seueri. Neo āt
putet xp̄ʒ ſua reſurrectione ſui vul=
tus effigiē ꝯmutaſſe: ſʒ muta t̃ effi=
gies dū efficitur ex mortali imorta=
lis vt hic ſic acquiſiuiſſe vultus glo=
riam non vultus ſubſtantiam pdi=
diſſe. Duobus autē viſus ē: qꝛ duo
bus populis. i. gentibus et iudeis
reſurrectiōis fides predicanda mō
ſtratur. Sequit̃. Et illi eū. nū. cete.
nec il. cre. Quod marc⁹ dic̃. Nūcia=
uerūt ceterꝭ. nec illis crediderūt. cū
Lu. dicat ꝙ iā īde loquebāt̃ vere re
ſurrexiſſe dn̄ʒ: et ſimoni appruiſſe
q̇d intelligendū ē niſi aliq̇s ibi fuiſ
ſe qui nollent credere? Theophi.
Non enī de. xj. aplis ħ dic̃. ſʒ de q̇
buſdā alijs q̇s ceteros noiat. Hier.
Myſtice āt itelligit̃ ꝙ fides ħ labo=
rat agēs actiuā vitā: illic cōtēpla=
tiua ſecura viſione regnat. Hic per
ſpeculū cōtuemur imaginē: illic fa=
cie ad faciē videbim⁹ ꝟitatē. vn̄ ā=
bulātibus. i. laborātib⁹ oſtēſus ē in
alia effigie et nunciantib⁹ nō ē cre=
ditū: dū ſic Moyſes vidēt ꝙ nō ſuf
ficiebat eis qui dicit. Oſtende mihi

temet ipſū. Oblit⁹ eſ carnis ſue poſtulat i vita iſta qđ ſperam⁹ i futura

¶ Nouiſſime autem recūbētibus illis vndeci apparuit: et exprobrauit icredulitatem eoꝝ et duritiā cordis: quia his q̄ viderāt eum reſurrexiſſe nō crediderunt. Et dixit eis. Euntes in mūdū vniuerſū. predicate euāgeliū oi creature. Qui crediderit et baptizatus fuerit. ſaluus erit qui vero non crediderit cōdēnabitur. Signa aūt eos qui crediderint: hec ſequētur. In nomine meo demonia eijciēt: linguis loquēt nouis: ſerpētes tollent. Et ſi mortiferꝝ quid biberint: non eis nocebit. Super egros man⁹ iponēt: ⁊ bñ hēbūt.

¶ Glo. Cōplectur⁹ euāgelicā narrationē marc⁹ nouiſſimā appitionē q̄ xp̄s poſt reſurrectionē diſcipul' apparuit cōmemorat di. Nouiſſime ſt recū. illis. xi. appa. Grego. in ho. Notandū āt quid lucas i actib⁹ referat dicēs. Conueſcēs precepit eis ab hieroſolymis ne diſcederēt. Et poſt pauca. Uidētib⁹ illis eleuatus eſt. Comedit. n. et aſcendit: vt videlicet per effectū comeſtionis veritas pateſceret carnis. vñ et h̄ dr̄ ꝙ recūbentib⁹ illis nouiſſime apparuit. Hier. Apparuit autē. xi. ſimul cōgregatis: vt oēs teſtes ſint: ⁊ enarrarent oib⁹ qđ cōiter viderūt et audierunt. Sequit: Et expro. icre. eoꝝ et du. cor. eorum: quis his qui vi. eum re. non cre. Augu. de cō. euā. Quo autez nouiſſime hoc factū ē? Nouiſſimū quippe illud ē: ꝙ dominū in terra apoſtoli viderūt qđ factū ē. xl. die poſt reſurrectionē eius. Nunquid nā tūc exprobratur⁹ erat ꝙ non crediſſent eis qui eū viderant reſurrexiſſe: qñ iā et ipſi poſt reſurrectionē totiēs eū viderāt. Reſtat igr̄ vt intelligam⁹ nunc marcū breuiter commemorare voluiſſe: et

Signa duplicis nature in xp̄o.

iam dixiſſe: Nouiſſime: q: ipſo die hoc nouiſſimum fuit iam incipiente nocturno tp̄e: poſtea ꝙ̄ diſcipuli de caſtello redierūt in hieruſalez: ⁊ inuenerūt ſicut dicit lucas. xi. ⁊ qui cū illis erant colloquētes de reſurrectione dñi. Sz erāt ibi vtiq̄ nō credētes. His ergo ſicut marcus dicit diſcūbētibus: ⁊ adhuc inde ſicut dicit loquētibus: ſtetit in medio eoꝝ dñs ⁊ ait illis. Pax vobis: ſicut lucas ⁊ ioānes dicūt. Uerbis itaq̄ dñi q̄ tūc eū locutū eſſe diſcipulis lucas ioāneſq̄ dixerūt: interponit ⁊ illa exprobratio de qua marcus hic dicit. Sz hic rurſus mouet. quō diſcūbentibus. xi. dicit apparuiſſe marcus ſi illud tp̄s eſt diei dñici iam noctis initio: cum aperte ioānes dicat non cum eis fuiſſe thomaz: quem credimus exijſſe inde anteq̄ dñs ad eos intraret poſtea ꝙ̄ illi duo redeuntes de caſtello cū ipſis. xi. collocuti ſunt ſicut apud lucā inuenitur. Sed lucas in ſua narratione dat locū: quo poſſit intelligi dum hec loquerētur prius inde exijſſe thomam: ⁊ poſtea dñm intraſſe. marcus aūt qui dicit. Nouiſſime diſcūbentibus illis. xi. apparuit. ⁊ thomam illic fuiſſe cogit fateri: niſi forte quāuis vno abſente. xi. tñ voluit appellare: q: eadem tūc ap̄lica ſocietas hoc nūero nūcupabat: añq̄ matthias in locū iude ſubrogaret. Aut ſi hoc durū eſt accipe: illud accipiamus poſt multas demonſtrationes ei⁹ eū nouiſſime recūbentibus. xi. apparuiſſe. i. ipſo. xl. die. Et qm̄ iam erat ab eis aſcenſurus in celuz: hoc eis illo die magis exprobrari voluiſſe: q: his q̄ audierant eū reſurrexiſſe nō crediderant añq̄ ipſi eū viderēt: cū vtiq̄ poſt aſcēſionē ſuā p̄dicātib⁹ euāgeliū ēt gētib⁹ q̄ nō viderūt fuerāt credituri poſt illā q̄ppe exprobrationē ait idē marcus. Et dixit eis. Eūtes in mūdū vniuer. Et infra. Qui vero non cre. ɔdē. Hoc ꝙ̄ p̄dicaturi: nōne ipſi p̄mit⁹ fuerāt obiurgādi q̄ añq̄ dñm vidiſſent nō crediderūt eis q̄bus prius apparuiſſet? Grego. in

Conſe ſus eu gelicus

om̄. Jccirco ēt tūc dn̄s diſcipulos in
crepauit cū corpal'r reliq̄t: vt v̄ba q̄
recedēs diceret: in corde audictiuz
arti⁹ ipreſſa remanerēt. Hiero. Ex=
probrat āt incredulitatē vt ſuccedat
credulitas Exprobrat duriti ā cor=
dis lapid. i. vt ſuccedat cor carneū
charitate plenū Gre. i om̄. Increpa
ta igit eoꝝ duritia: q̄d admonendo
dicat audiamus. Seq̄t. n. Euntes in
mū. vni. p̄di. euā. oīcre. Ois creatu
re noīe ſignat hō. Ois eni creature
aliq̄d habet hō. hz nāq; cōe eē cū la
pidib⁹: viuere cū arborib⁹: ſentire
cū aīalib⁹: itelligere cū angelis. Oi
eni creature p̄dicat euāgeliū: cū ſo
li hoi predicat q: ille videlz docet: p
pter quē in terra cūcta creata ſūt: ⁊
a quo oia p quādā ſimilitudinē alie
na non ſunt. Pōt ēt ois creature no
mine ois natio gētiū deſignari. Ante
ei dictū fuerat. In viā gētiū ne abie
ritis. Nūc autē dr. Predicate euā. oi
creature. vt. ſ. p̄us a iudea apoſto=
loꝝ repulſa predicatio: tunc nobis
in adiutoriū fieret cuz hanc illa ad
dānationis ſue teſtimoniū ſupbe re
puliſſet. Theo. Ul' oi creature. i. cre
denti etnō credēti. Seq̄t. Qui cre.
et bap. fu. ſal. erit. Nō ei ſufficit cre
dere. Nā qui credit et nōdū eſt ba=
ptizat⁹. ſz cathecumin⁹ nondū ē per
fecte ſalutem adept⁹. Grego. in om̄.
Fortaſſe āt vnuſq̄ſq; apō ſemetip̄m
dicat. Ego iam credidi: ſalu⁹ero. ve
rū dic ſi fidē operib⁹ teneat. Uera
eteni fides ē: q̄ in hoc qd̄ verbis di=
cit: operibus non contradicit. Seq̄t
Qui vero nō cre. cōdē. Beda. Quid
adhuc hic dicem⁹ de puulis qui p
etatē adhuc credere nō valent? nā
de maiorib⁹ nulla q̄ſtio ē. In eccle=
ſia eni ſaluatoris per alios paruuli
credunt ſicut ex alijs ea que illis in
baptiſmo peccata remittūtur per=
traxerunt. Sequitur ſigna āt eos q̄
cre. hec ſequē. In no. meo. demo. eij
cient. lin. lo. no. ſerp. tollent. Theo.
Hoc ē diſpergēt intellectuales: ſic
illud. Calcabitis ſup ſerpentes et
ſcorpiones. itellectual'r intelligitur
poteſt autē intelligi de ſenſibilib⁹

Homo omnis creatu[ra].

ſerpentib⁹: ſicut ēt paulus a vipe=
ra nullū habuit nocumētū. Sequi
tur. Et ſi morti. q̄d bi. nō eis no. mꝉ
ta talia facta in hyſtorijs legimus
Mltos nanq; venena bibita xp̄i mu
nita ſignaculo ledere non valebant.
Sequit. Super egros ma. ipo. et
habebunt. Grego. in omel. Nunq̄d
aūt: q: iſta ſigna non facimus mini
me credimus? Sz hec neceſſaria in
exordio eccleſie fuerūt. vt eni fides
creſceret credentiū: miraculis fuit
nutrienda: q: et nos cū arbuſta plā
tam⁹: tandiu eis aquā fundimus:
q̄uſq; ea in terra conualuiſſe videa
mus: at ſi ſemel radicē fixerint a ri
gādo ceſſam⁹. Hēm⁹ de his ſignis
atq; virtutib⁹ q̄ adhuc ſubtili⁹ conſi
derare debeam⁹. Sācta q̄ppe eccle
ſia quotidie ſpūaliter facit qd̄ tūc p
apoſtolos corpalit faciebat. Nā ſa
cerdotes ei⁹ cū p exorciſmi grāz ma
nū credētib⁹ iponūt: habitare ma=
lignos ſpiritus in eorum mētib⁹ cō
tradicūt: q̄d alid̄ faciūt niſi demōia
eijciūt? Et fideles quiq; q̄ iā ſcl'aria
v̄ba derelinquūt ſctā āt myſteria in
ſonant. linguis loquūtur nouis: q̄
dū bonis ſuis exhortationib⁹ mali
tiā de alienis cordib⁹ auferunt. ſer=
pentes tollūt: et dū peſtiferas ſua=
ſiones audiunt ſz tn̄ ad operatiōez
prauā minime pertrahūt: mortifeꝝ
ē qd̄ bibūt: ſz nō eis nocebit: q̄ quo=
ties primos ſuos i bono ope ifirma
ri ꝯſpiciūt: dū exēplo ſue opatiōis il
loꝝ vitā roborāt: ſup egros man⁹ im
ponūt vt bn̄ habeāt. q̄ nimirū mira=
cula tāto maiora ſūt: q̄to ſpiritalia
⁊ q̄to per h̄ nō corpa: ſz aīe ſuſcitāt.

Signa mystica dantur.

¶ Et domin⁹ q̄dē ieſus poſtq̄
locutus eſt eis aſſūpt⁹ ē in celū
et ſedet a dextris dei. Illi au=
tez profecti predicauerūt vbiq;
domino coopāte: et ſermonem
confirmante: ſeq̄ntibus ſignis.

¶ Hie. Dn̄s ieſus q̄ de celo deſcēde
rat ad liberādā infirmitatis noſtre
naturā: ipſe ēt ſup celos aſcendit.
vn̄ Et domin⁹ q̄dē ieſus poſtq̄ locu.
eſt eis aſſum. ē in celū. Augu. de cō.

euã. In quo ſatis videt oſtendere nouiſſimũ cũ illis i terra p̄miſſũ habuiſſe ſmonẽ: ꝙuis nõ oĩmodo ad id coartari videat. ſ. n. ait. Poſtꝗ lꝫ locut⁹ ẽ eis. vñ admittit ſi neceſſitas cogeret: nõ illã fuiſſe nouiſſimã locutionẽ: ſꝫ ad oĩa q̄ cũ eis oib⁹ illis diebus locut⁹ eſt poſſe pertinere qđ dictũ ẽ. Poſtꝗ locutus eſt: eis. aſſ. eſt in celũ. Sꝫ qꝛ ea q̄ ſupra dixim⁹ magis ſuadẽt nouiſſimũ diez fuiſſe ideo poſt p̄miſſã locutionẽ quam marc⁹ ꝯmẽorauit adiunctis ẽt illis verbis q̄ cõmemorãt in actib⁹ apoſtoloꝝ credendũ ẽ aſſũptũ eẽ dominũ in celũ. Grego. in om̄. In veteri teſtamẽto cognouim⁹ ꝙ helyas ſit rapt⁹. i celũ. Sꝫ aliud eſt celũ ethereum aliud celum aereum. Celum q̄ppe aereum terre eſt proximum In celum itaqꝫ helyas ſubleuatus eſt vt in ſecreta quadam regione terre repẽte duceret vbi in magna iã carnis ⁊ ſpũs q̄ete viueret: q̄aduſ qꝫ ad finẽ mũdi redeat: et mortꝫ debitũ ſoluat. Notãdũ q̄ꝫ ẽ ꝙ helyas in curru legitur aſcendiſſe: vt. vꝫ. aperte illis demõſtraretur: qꝛ homo pur⁹ adiutorio idigebat alieno Redemptor autẽ noſter non curru: non angelis ſubleuat⁹ legitur. qꝛ q̄ fecerat oĩa ſup oĩa ſua virtute ferebatur. Conſiderãdũ vero nobis eſt qđ marc⁹ ſubdit. Et ſedet a dextris dei. cũ Stephan⁹ dicat. Uideo celos apertos et filiũ hoĩs ſtãtẽ a dextris dei: ſed ſedere iudicãtis eſt ſtare ꝟo pugnãtis vel adiuuãtis. Stephan⁹ ergo in laboris certamine poſitus ſtantẽ vidit: quẽ adiutorẽ hũit: ſed hũc poſt aſſũptionẽ marc⁹ ſedere deſcribit: quia poſt aſſumptionis ſue gloriã iudex in fine videbit. Augu. De ſymbolo. Seſſionẽ igr̄ iſtã nõ accipiam⁹ q̄ſi ſit in humanis mẽbris poſitus tãꝗ pr̄ ſedeat in ſiniſtra vt fili⁹ ſedeat a dextris ſꝫ ipſam dexteram itelligim⁹ ptãtẽ: quã accepit ille hõ a deo vt veniat iudicatur⁹ q̄ primo venerat iudicãd⁹. Sedere ei hitare itelligit: quomodo dicim⁹ de quocunqꝫ homine. In illa patria ſedit p tres ãnos Sic ḡ credite habitare xp̄ꝫ in dextera dei patris. Beatus eni eſt et habitat in beatitudine q̄ dextera p̄ris vocat. Ibi. n. oĩa dextera eſt: qꝛ nulla eſt ibi miſeria. Seq̄t. Illi aũt pfecti p̄di. vbiqꝫ dño coop. ⁊ ſer. ꝯfir. ſeq̄n. ſignis. Beda. Nota q̄ marc⁹ euãgeliſta euãgeliũ ſuũ ꝗto ichoauit itardi⁹ tãto in longinq̄ora tp̄a ſcribẽdo porrexit. ab initio. n. euãgelice p̄dicatõis qđ a ioãne factũ ẽ cepit ⁊ ad illud vſqꝫ tp̄s narrãdo puenit: q̄ apl'i idẽ euãgeliũ ꝟbũ p totũ orbẽ ſeminauerũt. Grego. in om̄. Quid ãt in his ꝯſiderãdũ eſt: niſi ꝙ p̄ceptuꝫ obediẽtia. obediẽtiã ꝟo ſigna ſecuta ſunt. Precepat. n. dñs. Eũtes i mũdũ vniuerſuꝫ p̄dicate euãgeliũ: ⁊ in actibus. Eritis mihi teſtes vſqꝫ ad extremũ terre. Aug. ad Eſichiũ. Quo ãt pacto ab apl'is eſt p̄dicatio iſta cõpleta: qñ vſqꝫ adhuc ſunt gẽtes in q̄b⁹ mõ cepit ⁊ in q̄b⁹ nõdũ cepit ipleri. Nõ vtiqꝫ h̄ a dño ſic mãdatũ ẽ apoſtolis tanꝗ ipſi ſoli q̄b⁹ tũc loq̄bat tm̄ mun⁹ fuerint impleturi: ſꝫ ſicut eis ſolis videt dixiſſe. Ecce ego vobiſcũ ſuꝫ vſqꝫ ad ꝯſũmationẽ ſeculi: qđ tm̄ eũ vniuerſe eccleſie pmiſiſſe: q̄ alijs morietib⁹ alijs naſcẽtib⁹ hic vſqꝫ in ſeculi ꝯſũmationẽ futura ẽ: q̄s nõ itelligat? Theo. Sciẽdũ eſt aũt ⁊ h̄ ꝙ ſermo p opa ꝯfirmat ſicut in apl'is tũc opatiões ꝯfirmabãt ſmonẽ ſeq̄ntib⁹ ſignis. Fiat ãt o xp̄e vt nr̄i ſermones q̄s de virtute dicim⁹ p opa ꝯfirment ⁊ act⁹, vt tãdẽ ſimus pfecti te cooperãte in oĩbus ꝟbis ⁊ opib⁹: qꝛ te decet ⁊ ſermonuꝫ ⁊ operũ gloria. Amen.

Conſenſus euãgelicus.

Aſcẽſio xp̄i diuina.

Confeſſio ſancta.

Regiſtrũ ſecũde partis.

2 .aa.bb.cc.dd.ee.ff.gg.hh.ii.kk.

¶ Finem ſortiuntur optatum
Aurei cōmentarii Thome aquinatis
in euangelium Marci Impenſis
honorati viri Jacobi.q. Fran
ciſci de Gionta florentini ⁊
ſociorum. In edibus
Guilhelmi huyon
Calchographi
Lugd. Anno
ſalutis. m.
dxx. iiij.
ka. no
uē.

